

D V C Æ

MICHAELIS DVCAE NEPOTIS
HISTORIA BYZANTINA

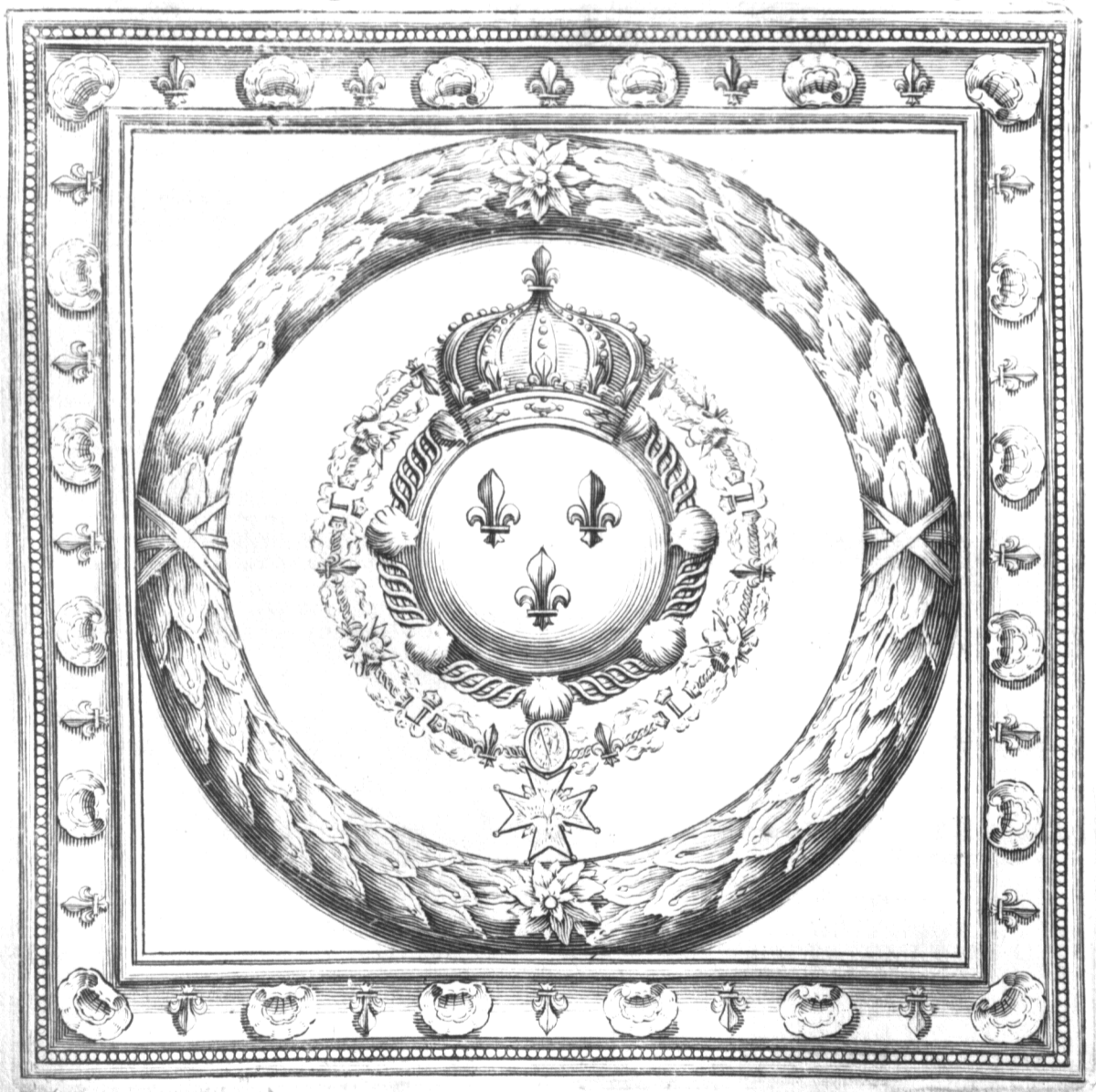
RES IN IMPERIO GRÆCORVM
GESTAS COMPLECTENS:

A IOANNE PALÆOLOGO I. AD MEHEMETEM II.

Accessit CHRONICON BREVE, quo Græcorum, Venetorum,
& Turcorum aliquot gesta continentur.

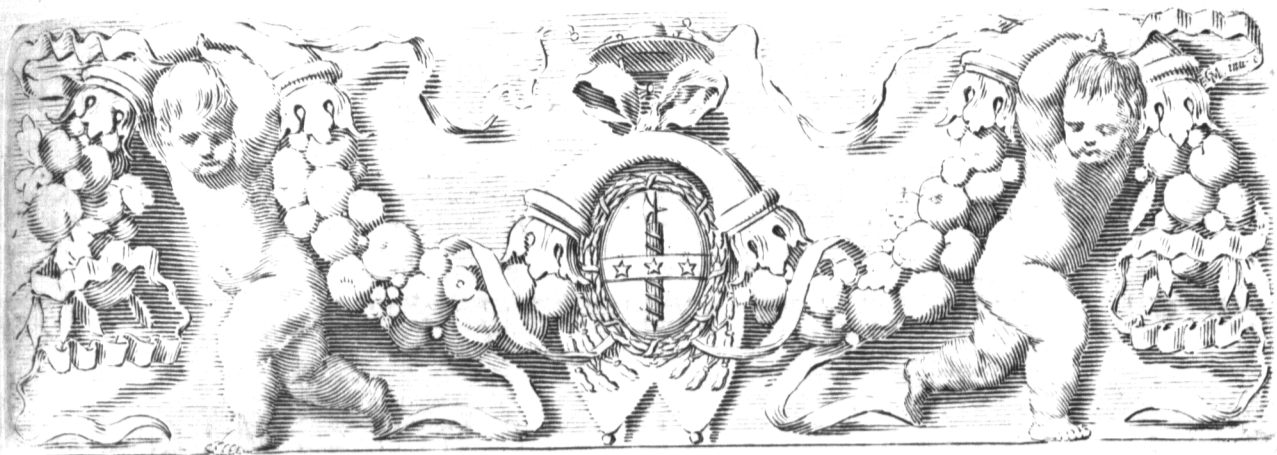
E BIBLIOTHËCA REGIA *nunc primùm in lucem edita,*
versione Latina, & Notis illustrata.

Studio & opera ISMAELIS BVLLIALDI.

PARISIIS,
E TYPOGRAPHIA REGIA.

M. DC. XLIX.

EMINENTISSIMO
AC ILLUSTRISSIMO
I V L I O
S. R. E. CARDINALI
MAZARINO.

ISMAEL BULLIALDVS.

D *Te*, CARDINALIS
EMINENTISSIME, *hoc*
Duce opus historicum, ani-
mique mei in edendo illo
qualemcumque *factum* affero: apud quem
Musis earumque *Mystis* amicum, tenel-
lus ille & infirmus *foelicus* adolescere, &
virium incrementum suscipere possit; qui-
bus iniurias inuidorumque calumnias pro-
pellere queat. Aliud equidem tutius nobi-

E P I S T O L A.

liusque patrocinium eligere non habui: & genium iam habere liber, victurusque mihi videtur, quod clientela tua se crediderit, Tuque, **CARDINALIS EMINENTISSIME**, eum admiseris. Inscriptum celeberrimum nomen tuum, ceu ornamentum dignitate ac splendore conspicuum, in fronte cum gestet: quodque inter ceteros libros adnumerandus etiam sit, quibus artium scientiarumque omnium officinam, Bibliothecam tuam superbissimam ac magnificentissimam *ἡμεῖς ἰατρῆον* exornas, magnum inde decus ipsi accessurum spero. Nomen authoris, cuius maiores Byzantij olim regnarunt, ab oblivione vindicabitur, inscriptum illi Bibliotheca, amplitudine sua omnia complectenti, cuius structura fama tua perpetuitati in omne aevum consuluisti. Ita equidem est, **CARDINALIS EMINENTISSIME**, per ora virorum tamdiu nomen feretur tuum, quamdiu

E P I S T O L A.

*terras genus humanum incolet. Veram
 stabilemque hanc esse laudem, non fictam
 aut fluxam, Ptolemæi Philadelphi Ægy-
 pti Regis post bis mille annos asserit pro-
 batque notissima fama: quam non gestami-
 na regia sceptrum vel diadema, non rerum
 bello gestarum claritudo, illustrem ad nostra
 etiamnum tempora transmisere: sed regio
 cultu ac sumptu pluribus librorum myria-
 dibus instructa Bibliotheca. Diceris aliis,
 qui cæteras virtutes tuas digne prædicare
 possunt; attonitus illas admirabundusque
 suspicio, simulque mœstus, quod facundia
 ac eloquentia me deficiant, quibus illas
 meritis laudibus efferre possim. Perge quod
 facis, CARDINALIS EMINENTISSIME,
 literatorum votis & otio favere, eorumque
 studia benignitate tua fouere. Vale.*

AD LECTOREM.

BENEVOLE LECTOR, ad Operis Regij ac magnifici ſtructuram, ex Regia Bibliotheca materias ſine furto alio non transferendas, cum potuerim, comportare debui. Illi equidem, quo Byzantina Hiſtoria huc & illuc ſparſa, ac velut inter rudera iacens, in ſuperbi ædificij molem ac compagem adſurgit, operam noſtram vtcumque nauauiffe, & particulæ nomen noſtrum inſcripſiſſe, aliquantam laudem nobis allaturum ſpero. Soſtratus ſiquidem Gnidius architectus Alexandriae Pharum Ptolemæo ædificans, nominis ſui ac famæ perpetuitati, ſtructuræ illud permittente rege inſcribendo, proſpexit. Ex Bibliothecæ igitur Regiæ manu ſcripto codice opus transcriptum afferro, ſtyli quidem elegantia haud ornatum & comptum: barbarum potius, impolitum ac rude dixerò; ſed rerum momento ac gravitate eximium: earumque narratione prudenti gratum. Infelici ſæculo, quo Græcia ærumnis cladibusque continuis attrita, Turcorumque tyrannide oppreſſa vltimos ducebat ſpiritus, ſtyli barbaries adſcribenda eſt: quæ totam illam gentem tam late peruaſerat: vt pauciſſimos, venuſtatem illam antiquam, leporemque ſermonis ſuis circumdare ſcriptis, ſineret. Noſter idcirco author, qui rebus etiam agendis, expediendisque negotiis, potius quam euoluendis libris operam ſuam impendebat, barbaris non ſolum vocibus vtitur: quod & anteriorum ſæculorum caſtigatiores authores, quique ſermonis nitorem affectauerunt, fecere: ſed etiam Græca verba abſurda conſtructione ſeu ſolœciſmo perturbat ac permifcet. Inter vepres tamen ſpinasque illas, flos quidam non ineruditi ingenij ſe explicat: legerat quippe ſacros libros, alioſque hiſtoriarum authores. Ita vt linguam Græcam antiquam calluiſſe, verum ſcribendi vſu ac peritia deſtitutus fuiſſe mihi videatur. Criticum propterea agere nolui, vel de verbis litem illi mouere, qui Grammatices deſerto foro, ad alienum peregrinumque ſe tranſtulit. Satis mihi viſum fuit, ſenſum verborum adſequi: & qua potui bona fide ac dili-

AD LECTOREM.

gentia in Latinum sermonem conuertere, in gratiam illorum qui linguam Græcam aut penitus ignorant, aut imperfecte didicerunt.

Byzantini Imperij res ad interitum festinantes, & postremorum Imperatorum Christianorum tempora describere aggressus, rerum usu peritum, ac sapientia politica instructum se approbat: dum causas & principia exquirat & inuestigat eorum, quæ acciderunt, Græcorumque rebus ultimam perniciem attulere. Trium equidem nouissimorum Imperatorum auspicio res gestas enarrare ipsi propositum fuit: vrbisque & Imperij excidium scriptis mandare. Quamobrem Turcorum, qui illud debellarunt; mentionem vbique facere non solum oportuit: sed ab annis pluribus iam elapsis narratio repetenda fuit: & Iohannis Cantacuzeni Iohannisque Palæologi bella ciuilia, discordiæque domesticæ in memoriam reuocandæ fuerunt: quæ Turcis in Europam traiciendi occasionem tum primum præbuere: cum inauspicato ac tristi consilio, Turcos in Europam Græci insanientes accersuerunt: sibi & aliis gentibus Christianis, cur perirent funditus, authores extitere. Manuelis Palæologi, eiusque filiorum Iohannis ac Constantini res ad captam urbem deinceps persequitur. Ad Turcorum statum quantum spectat: in Asia qualis fuerit sub Andronico seniore, paucis indicat, suspensoque pede Othmanidarum principum seriem ad Baiazitem primum percurrit: breuiterque de Othmane, Orchane & Morate primo differit. Baiazitis gesta, tam aduersus Turcorum Regulos & Temyrem: quem vulgus Tamerlanem vocat: quam Christianos principes prolixius enarrat. Laniam cædesque mutuas liberorum Baiazitis, Isæ nimirum, Musulmani, Mosis, Mustaphæ ac Mehemetis exponit. Cineitis, qui Ioniæ imperium aliquando sibi adrogauerat, variam fortunam, fraudulentum versutumque ingenium, modo ad has, modo ad illas propendens: eiusque tandem euerfionem ac ruinam describit. Moratis denique secundi, Mehemetisque itidem secundi, cum contra Turcos & Christianos in Asia, tum in Europa contra Græcos, Hungaros, Venetos, Seruios, Valachos, Genuenses, Rhodiorumque equitum collegium præcipuas res gestas enarrat. Omnia momenta adnotat, quibus By-

AD LECTOREM.

zantinum imperium a Turcis subinde labefactatum Christianis tandem ereptum est. Othmanicorum principum (quibus occasio propagandi fines imperii vix vnquam neglecta aut omissa est) artes, curas acres, assiduumque laborem in debellandis nationibus indicat. Neque etiam illa prætermisit, quæ ad religionem tam nostram Christianam, quam Musulmanicam pertinent. Concilij Florentini ab Eugenio Papa celebrati, cui Iohannes Palæologus Imperator, Iosephus Patriarcha Constantinopolitanus, & Græci cæteri interfuerunt, historiam breuiter contexuit. No-uam vero sectam, quæ inter Turcos a quodam Bercligia Mustapha inuecta est, statimque deleta, intactam non reliquit. Ad captam a Turcis Constantinopolim historiam solummodo perducere sibi proposuerat; verum spe ductus futuræ aliquando euerfionis potentia Turcicæ: gentemque Græcam in pristini splendoris statum reducendam fore ratus, post vrbis captæ annum narrationem produxit. Hunc porro authorem Laonico & Phranzi multum præstare propterea censeo: quod rerum principia & causas diligentius inuestiget: narrationisque filum parcius interrumpat. Laonicus enim, dum de rebus Turcorum confusam sæpe narrationem instituit, ad describendas, imperite vt plurimum, Occidentalium regnorum politeas digreditur. Phranzes autem præter rem, & nullius momenti multa suis inseruit: nec accurate & diligenter, præter Constantinopolitanam obsidionem, quam recte instituit & persequitur, res gestas narrat. Cum Turcorum Annalibus & Historia, a Leunclauio acerrimi iudicij viro editis, noster admodum sentit: quo nomine magnificandus mihi videtur. In illis quæ ad Iohannem vtrumque, Cantacuzenum & Palæologum, pertinent, ab ipso Cantacuzeno non valde dissentit: quamuis temporum seriem interturbasse alicubi deprehendatur. Nec silentio transmitendus est consensus, qui inter ipsum ac Leonardum Chiensem intercedit, in Constantinopoleos obsidione ac expugnatione describenda. Quæ quidem diuersorum scriptorum concordia historiae fidem conciliat: & quæ vera, quæue falsa sint, discernendi copiam facit. In rebus porro Hungaricis imperitum se prodit: statumque regni illius a morte Sigismundi Imperatoris ignorasse.

A D L E C T O R E M.

De auctoris huius Historiæ, quam sub manu habemus, nomine & genere paucissima dicenda occurrunt. Et nisi aui sui paterni nomen capite 5. edidisset, Anonymus liber proditurus erat. Verum cum ab antiquis illis Ducis, qui Constantinopoli regnarunt, se ortum dicat, & Michaelem Ducam auum suum appellet; Historiæ titulum inscripturi, aui nomen proprium ac gentilitium repetitum præfiximus: vt authoris proprium nomen nobis ignotum, tali circumstantia determinaretur. Christianæ pietatis tenacissimum, & Catholicæ Ecclesiæ communionis studiosissimum se vbiq; approbat. Græcis leuitatem malamque fidem obiicit: qui fide ac simulate cum Romana Ecclesia concordiam inierant: nec alio animo pacem composuerant; quam vt a Principibus Occidentalibus, Papa præcipue, auxilia contra Turcos consequerentur. Institutum vitæ quale fuerit, ex ipso discere possumus: qui se politicis rebus, ac negotiis tractandis occupatum fuisse tradit. Apud Gateluzios Lesbi principes vitæ partem transegit; fide ac gratia valuit: ab illisque ad Sultanum Mehemetem secundum, post urbem captam Legatus missus est. Rerum quarundam, quas narrat, spectator fuit: cumque principibus istis Lesbiis operam nauauerit, in Asia res gestas, in qua ipsum natum fuisse verisimile est, vel in Lesbo, accuratius nouisse potuit. Atque de Duca, eiusque scribendi ratione hæcenus.

Quæ vero in hoc edendo libro ipsi præstiterimus deinceps exponenda sunt. Vnico Codice Bibliothecæ Regiæ vsi sumus; operis finis in eo desideratur; nec scriptura eius castigata & emendata est: at pronunciationis hodiernæ vitio, confusione nimirum ϵ tenuis cum ω diphthongo, Iotacismo etiam continuo corrupta. Ita vt sæpe vocalis vna pro alia, diphthongus pro vocali, ac vice versa succedant. Textus illius continuus est, non sectionibus, aut capitibus distinctus, cui marginales notulæ indices quibusdam locis appositæ sunt. Faciliorem lectionem vt redderemus, textum in capita diuidere visum est: marginibus etiam notulas apponere indices eorum, quæ in textu narrantur. Cumque temporum, quibus res gestæ sunt, Epochæ omnino necessariae sint, vt clara ac perspicua narratio euadat: illas cum ex Historia Musulmanica, tum ex aliis Græcis ac Latinis excerptas apposuimus. Annos etiam Hegiræ, vbi necesse

AD LECTOREM.

fuit, & ab orbe condito secundum Græcos, Christianæ Æræ annis adiectis adscripsimus. Historiam Byzantinam appellare placuit: quoniam Ducas res in illo imperio gestas Manuele, Iohanne & Constantino imperantibus describit. Notas libro subiecimus, ut consensum ac dissensum narrationis Ducæ cum Laonico, Phranze, Leunclauio & aliis indicarem, vel alia notatu digna adnotarem. Ne nimium crescerent inhiuimus; illasque, quantum penes nos fuit, contraximus. Ducæ historiæ Chronicum breue, ex Bibliotheca Regia descriptum, attexere ad rem visum est: quod Græcorum, Turcorum ac Venetorum res gestas, & casus aliquot insignes adnotet. Græcus aliquis Peloponesius, Cephalenius, aut Zacynthius, domini Veneti subditus illud conscripsit.

INDEX CAPITVM

H V I V S O P E R I S.

CAPVT PRIMVM.

GENERATIONVM ab Adamo ad Christi Natiuitatem breuis enarratio. Annum elapsorum a Christo ad Constantini initia enumeratio. A Constantino ad Iustinianum, a Iustiniano ad Constantinum & Irenen. Ab his ad Alexium Comnenum. Breuis deinceps Imperatorum Constantinopolitanorum enumeratio ad urbem a Latinis captam. 1

CAPVT II.

Imperatorum ab urbe a Latinis capta series. Michael Palaologorum primus. Asiae minoris, quae Anatolia dicitur, status. Turcorum Reguli in Asia. Andronicus Senior. Ioannes eius F. Aegaei maris insulae ab externis occupata. 3

CAPVT III.

Orchanis Osmanidae mores. Morates eius F. imperium adeptus Lazaro Despotae Seruiae bellum infert, a iuvene Seruio occiditur, post cuius cadem Turci proelium ineunt, Seruios cadunt, & magna clade afficiunt. Lazarus viuus & multi Seruiorum proceres capiuntur & in Moratis tentoriis interficiuntur. A Veziris Jldrim Baiaziti Imperium deferretur natu minori filiorum Moratis. Fratrem natu maiorem fraude oppressum excecat Baiazites. 5

CAPVT IV.

Baiazitis Seruiis tributa imperat, Stephanum Lazari F. sibi militare iubet, eiusque sororem Mariam uxorem ducit. Carmianum Phrygiae Regulum spoliat. Ioniam inuadit. Sarchanem deditioe accipit, & Asiae Regulos in ordinem cogit. Philadelphiam occupat, & Callipoleos arcem instaurat. 6

CAPVT V.

Initia discordiae inter Ioh. Cantacuzenum & Imperatricem Annam eiusque aulae proceres. Cantacuzenus urbe discessit, dolo eum aggreduuntur aduersarij, ab amicis monetur, qui ideo ab Alexio Apocauco in carcerem coniciuntur, Apocaucum interficiunt, & propterea omnes fere necantur. Michael Ducas autoris auus paternus. 8

CAPVT VI.

Cantacuzenus calceos purpureos induit, Imperator salutatur, & ad Seruiae Cralem fugit, & cum eo foedus percutit. 10

CAPVT VII.

Homur Atinis filius traiecto Hellesponto in Europam venit, Callipolim appellit, & e ij
Duce Hist. Byz.

INDEX CAPITVM.

Didymotachum, ubi Cantacuzeni uxor substiterat, proficiscitur. Turci Thraciam vastant. Smyrna ab equitibus militia Hierosolymitanae capta. Eam frustra recuperare tentat Homur. Et in oppugnatione occumbit.

12

CAPVT VIII.

Cantacuzenus in Thraciam redit. Anna Imperatrix auxilia ab Orchane petit & impetrat. Turci imperij prouincias populantur & captiuos abducunt.

14

CAPVT IX.

Cantacuzenus Orchani filiam suam uxorem dare pollicitus, eum a foedere cum Anna iccto auertit, & auxilia ab eo obtinet. nuptiae celebrantur. Cantacuzenus Constantinopolim proficiscitur, ciuesque ut se dedant frustra hortatur, in urbem amicorum ope intrat.

16

CAPVT X.

Cantacuzenus intra Palatium accipitur. Annam, quae animo intrepido vultuque imperterritito sedebat, adit & veneratur, placatam sibi reddit, tumultum componit, plebemque demulcet. Celebratio nuptiarum Iohannis Paleologi & Cantacuzenae Helena. Coronatur Cantacuzenus. Turci Cherronesum vastantes Duce Suleimane Orchanis filio a Matthæo Despota Cantacuzeno clade magna afficiuntur.

18

CAPVT XI.

Iohannes Imperator a socero alienatus in Italiam discedit, unde reuersus Tenedum cum Catalusio consilia agit de recuperandis imperio, & urbe. Stratagemate Catalusij Iohannes Paleologus Constantinopolim recuperat, & Cantacuzenus vitam Monasticam amplectitur.

20

CAPVT XII.

Iohannis Imperatoris filiorum natu maior Andronicus, & Cuntuzes Moratis filius secundogenitus in parentes coniurant, deque occupanda tyrannide consilia agitant: quibus patefactis Morates filium suum oculis priuat, significatque Iohanni, si pacem secum habere vult, ut Andronicum etiam excæcet, cui Iohannes morem gerens filio atque etiam ex eo nepoti visum adimit, & in carcerem coniicit. Andronicus Genuensium ope liberatus imperium inuadit, patrem & fratres carceri mancipat; carcere astu se liberant, & Iohannes in solium Imperatorium restituitur. Manuel ei successor designatur. Nuptiae Catalusij & Mariae Paleologinae.

22

CAPVT XIII.

Baiazites tributa Iohanni imperat, & sibi militatum venire alterum ex eius filiis postulat. Cycladas insulas inuadit. Iohannes Constantinopolim munit, Baiazitis iussu extructa a se propugnacula diruit, tandemque obiit. Manuel qui Baiaziti militabat inque eius aula versabatur, audita patris morte, clam Constantinopolim aduenit. Baiazites id ægre ferens graues durasque condiciones ipsi imponit, Thessalonicam occupat. Constantinopolim vexat & cibaria in eam inuehi impedit. Hungari ac maxima pars Occidentalium principum in Baiazitum mouent, & ad Nicopolim a Turcis caduntur & vincuntur.

24

INDEX CAPITVM.

CAPVT XIV.

Baiazites Constantinopolim sibi dedi petit: & Iohannem eiecto Manuele Imperatorem constituit. Manuel saluti urbis ac plebis consulens Constantinopolim discedit & in Peloponesum, hinc in Italiam proficiscitur, & occidentalibus regnis ac prouinciis peragratis in Peloponesum reuertitur. 28

CAPVT XV.

Iohannes precarium imperium obtinet a Baiazite, & Cadin seu iudicem Musulmanum intra urbis mœnia accipit. Ad Baiazitem voluptatibus immersum veniunt a Temyre Chane legati, qui contumeliose a Baiazite habiti recedunt: ipse deinde in Armeniam mouet. Constantinopolim a Iohanne repetit, sed Constantinopolitani deditioem facere renuunt. Temyr Syriam inuadit, urbes expugnat, in incolas immaniter sauit. Damascum & Halepum diripit & vastat. 30

CAPVT XVI.

Temyr versus Tanaim mouet. Baiazites exercitum conscribit, & Temyri ad Ancyram castra habenti occurrit. Cometa fulget. Pugna initur a Temyrianis cum Baiazitibus copiis: Baiazites deseritur a magna copiarum suarum parte. Vincitur. Captus ad Temyrem, qui Zatrachio seu Schachis ludebat, adducitur. Temyr Baiazitem consolatur & humane erga eum se gerit, arcte nihilominus custodit. Per totam minorem Asiam copiae Temyris se diffundunt. Mehemetes patrem astu, sed frustra, liberare aggreditur. Chociapherutes Eunuchorum princeps cum Baiazite Domino suo captus, iussu Temyris capite plectitur. 33

CAPVT XVII.

Temyr Asiæ urbes aliquot adit & capit, incendiis ac direptionibus omnia deuastat. Baiazitibus thesauros Prusæ seu Burusæ adseruatos rapit. Smyrnam expugnat; ad eum Phocæarum principes ut sibi placatum reddant, Legatos mittunt, donisque conciliant. Cariam lustrat, & deinceps in Phrygiam Salutariam iter flectit, ibique Baiazites moritur. Temyr in Persidem anno in expeditione exacto redit. 39

CAPVT XVIII.

Manuel Imperator Byzantium reuertitur, & Iohannem ex fratre nepotem in Lemnum relegat. Cum Musulmano Baiazitibus filio fœdus amicitiamque inicit. Rerum status in Asia post Temyris Chanis discessum. Ese, seu Isa, Baiazitibus filius bello a fratre Mehemete petitus Temyre Duce capitur, & laqueo præfocatur. Cineites Smyrneus innotescit, Atinis filios ex Jonia pellit, Musulmani partes sequitur. Atinis filij Mantachia ope Ephesum expugnant. Homur Atinis filius cum Cineite affinitatem contrahit, & paulo post obit. Musulmani aduersus Cineitem expeditio. Asia reguli aduersus Musulmanum coniurant, sed mutuis suspicionibus a se inuicem dissociantur. 42

CAPVT XIX.

Moses a Mehemete fratre suo deficit & in Valachiam secedit. Fratrem suum Musulmanum inuadit & vincit. Musulmanus dum fuga sibi consulit, & in quodam oppido a iuuenibus occiditur; Moses oppidum & incolas comburit, in Seruiam mouet, deinde

INDEX CAPITVM.

Constantinopolim frustra oppugnat. Manuel Imperator Mehemetem aduersus Mosem euocat & concitat. Mehemetes bis victus Byzantium se recipit: tandem Mosem vincit; sic inter fugiendum occiditur, eiusque cadauer Prusam sepeliendum defertur. 48

CAPVT XX.

Manuel ad Mahometem Apocrisarios mittit, alij quoque principes legatos mittunt, quos Mahometes benigne excipit, pacemque cum omnibus amplectitur. Manuel Iohanni filio suo uxorem dat Russiae magni Ducis filiam, quae peste moritur, filiorumque Baiazitis vnus, isque baptizatus. Secunda ac tertiae Iohannis nuptiae. Manuelis in Peloponesum profectio.

CAPVT XXI.

Mahometes in Asiam traicit. Cineitem in ordinem redigit, cuius insolentia maxima erat. Magnus Rhodi magister castrum Smyrnae instaurat, sed a Mahomete prohibetur. Smyrna ab uxore Cineitis Mahometi deditur. Magno magistro concessum edificare castrum in Caria, & Lyciae finibus. Cineites veniam impetrat. Turci bello nauali Naxum aggrediuntur. Praelio a Veneta classe superantur. Veneti Lampfaci turrim frustra tentant. Cineites Nicopoli ad Danubium praeficitur. Nouam religionis sectam in Jonia a monacho Turco institutam multi amplectuntur, aduersus quos Muhametes Susmani filium & deinde Hali Begum misit: qui re infeliciter gesta occubuerunt. Tandem a Morate Mahometis filio & Baiazite Bassa oppressi ac deleti sunt, & paupertatem voluntariam profitentes interfecti.

CAPVT XXII.

Rhodij magnus Magister castrum Petronium in Cariae finibus aedificat. Mahometes in Asiam traicit, Caramanum inuadit & in ordinem cogit. Mustapha Baiazitis F. innotuit, eique se adiungit Cineites, qui a Mahomete prope Thessalonicam vincuntur. Mahometes istos, qui Thessalonicam confugerant, a Demetrio Leontario repetit, qui rem ad Imperatorem reiicit. Manuel traditurum se eos Mahometi negat. Mustaphas & Cineites a Leontario Constantinopolim mittuntur, inde in Lemnum vterque custodiendus relegatur. Mahometes Valachis bellum infert. Theologus quidam Philadelphius vir improbus ac perfidus. Mahometes inter venandum apoplexia affectus paucos post dies hemiplecticus factus moritur. Rationes ob quas Mahometes filium suum Amasia praefecerat. Baiazitis Bassa erga Mahometem fidelis serui officia. Mahometis ad Baiazitem Bassam mandata. Mahometis mors quibus artibus per dies 40. occultata sit vsque ad Moratis aduentum.

CAPVT XXIII.

Morates Prusam venit. Mahometis mors in vulgus a Bassis editur. Prusam abeunt Veziri, defuncti Sultani cadauer secum deferentes. Legati a principibus vicinis ad Moratem missi. Manuel a Morate fratres eius impuberes, ex testamento Mahometis sibi tradi, frustra poscit, & ideo Mustapham & Cineitem in scenam aduersus Moratem producit. Mores quidam Turcorum explicantur.

CAPVT XXIV.

Demetrius Leontarius Mustapham & Cineitem in Thraciam traicit, de recipiendis aliquot urbibus cum iis pactus. Mustaphas Callipolim oppugnat, & ad deditionem, quae

INDEX CAPITVM.

secuta est, sollicitat. Arx interim in fide stat, quam oppugnat Leontarius. Morates Mustaphæ rebellionem cognita, Baiazitem Bassam, caterorum Vezirorum sententiâ obtemperans, exercitui præficit, & contra Mustapham mittit. Baiazites deficientibus in pugna initio ad Mustapham exercitus sui ducibus copiisque, & ipse permittit se victori coactus est: iussu deinde Cineitis caput ei amputatum. Mustaphas Adrianopolim proficiscitur. Callipolis Leontario se dedit, quam cum ex pactis Imperatori acquisitam præsidio firmare parat, a Cineite impeditur, delususque Constantinopolim redit. 78

CAPVT XXV.

Manuel Imperator cum Morate fœdus pangere cogitat. Mustaphas res suas constituit, otio deinde & ignavia totum se dat. Morates de recuperando imperio serio agit, Abrahamum Bassam ad Manuelem destinat, qui re infecta discessit. Aluminis in Phocide confectio. Phocæa noua condita. Ab Andrea & Iacobo Cataneis gubernata. Fit Turcis tributaria. Iohannes Adornus Phocææ Rector Mahometem, & deinde Moratem adit, & huic per litteras in eo copiisque traiciendis operam suam pollicetur. Mustaphas ad nuncium transitus Moratis in Europam fit mœstus. Eum alloquitur Cineites & obiurgat, suadetque ut in Asiam transeant; interim ipse de deserendo Mustapha secum agit. Mustaphas Lampsacum venit, & Lopadium usque progreditur, cuius pontem prior occupat dirumpitque Morates. 87

CAPVT XXVI.

Consilium ineunt Moratis Veziri de perdendo Mustapha, & Cineitem per Hamzam eius fratrem ad defectionem sollicitant. Hamza & Cineitis colloquia. Cineites Mustapham deserit & in Ioniam fugit. Mustapham Homuris filium ex Atine oriundum bello petit, & in pugna interficit. 94

CAPVT XXVII.

De Cineitis fuga varij sermones, qua cognita Mustaphas fugam capessit & in Thraciam traicit. Adornus Moratem eiusque copias ex Asia in Europam transfert, quem Mustaphas, id ne faciat, frustra promissis amplis tentat. Morates cum copiis in terram expositus Mustaphæos in fugam vertit, Calliopolim recipit, & Adrianopolim petit. Mustaphas captus, & in urbis loco publico laqueo suspensus ac strangulatus. 98

CAPVT XXVIII.

Morates Constantinopolim oppugnare aggreditur, Iohanne Imperatore, ob Manuelis senectutem & morbos, res imperij administrante. Corax Theologus proditionis reus damnatur; cuius mortem ulcisci cupiens Morates, Michaelem Pyllim, ob delatum Coracem, morte afficere properat; Pylles, Christum & fidem impie abnegando, vitam seruat. Manuel Mustapham octuennem puerum, Moratis fratrem, contra hunc suscitatur, & statim moritur. Mustaphas Nicææ captus a fratre strangulatur. Morates Thessaliam & Peloponnesum inuadit. Cineiti per Bassas suos bellum infert, & debellat; tandemque illum, totumque eius genus, internecone delet. 101

CAPVT XXIX.

Iohannes pacem cum Morate initam obseruat. Morates cum aliis principibus pacem firmat, a qua Veneti ob occupatam Thessalonicam exclusi: Narrantur obiter causa pro-
é iiij

INDEX CAPITVM.

pter quas Thessalonica in Venetorum potestatem venerit. Thessalonica obsessa & a Morate expugnata & direpta, & noui incolae in eam missi. Veneti tristiora reformidantes cum Morate pacem ineunt. Vallachia principes se inuicem throno regio deturbant; Draculius aliis interfectis superest Vallachiae Vaiuoda. Ob equum sibi a Caramano negatum, ei Morates bellum infert: & inter utrumque pax paulo post stabilitur.

109

CAPVT XXX.

Seruiam a Georgio Vulci F. Morates repetit. Georgius filiam suam ei nuptum dat, concessa in dotem Seruiae parte. Morates duce Draculio Hungariam frustra inuadit. Morates socero suo Georgio bellum infert, urbes capit, sororios suos luminibus priuat. Draculius in carcerem detrusus datis filiis obsidibus liberatur. Morates Bellogradum frustra oppugnat.

114

CAPVT XXXI.

Ad Synodum celebrandam proficiscitur in Italiam Imperator, quem Patriarcha & alij comitati sunt. Quid Florentiae actum sit, & quid post Graecorum in patriam reditum acciderit, narratur.

118

CAPVT XXXII.

Seruiae Despota ab Hungaris auxilia implorat, Duceque Ioh. Huniade Turcorum prouincias inuadit. Morates subita Hungarorum irruptione percussus, pacem cum Despota & Hungaris stabiliiuit. Caramani deinde ditionem inuadit. Aladines Moratis primogenitus diem obit. Imperio successor destinatur Mehemetes, & Imperator salutatur. Morates vitam priuatam acturus Prusam secedit. Hungari Turcis bellum inferunt, Morates cum copiis in Europam traicit, filio se coniungit; ad Varnam Ladislaus Hungariae Rex interficitur, magnaue strage Christiani caduntur. Ad vitam priuatam redit Morates, unde reuocatur ab Halile Bassa. Huniades in Turcos iterum, sed improspere mouet. Morates Peloponesum inuadit.

121

CAPVT XXXIII.

Iohannes Imperator moritur, & Constantinopolim Despota venit, Moratemque sibi conciliat. Morates filio suo Mehemeti uxorem dat, postque celebratas nuptias statim moritur. Mehemetes de patris morte certior factus Adrianopolim venit, Imperator salutatur, & de imperij rebus tractat. Moratis mores & ingenium, morbus & insomnium ante mortem oblatum. Mehemetes fratrem suum strangulat. Georgio Seruiae Despota filiam, nouercamque suam Mehemetes petenti remittit. Per Legatos Byzantini cum Mehemete pacem constituunt, & pensionem ad alendum Orchanem ab eo accipiunt. Principum & urbium Legationes ad Moratem.

125

CAPVT XXXIV.

Mehemetes inducias cum Ianco, id est Iohanne Hunniade, triennales componit: Caramano bellum infert. Byzantini ad Mehemetem Legatos mittunt, falsoque coronatum esse Constantinum significant. Halil Bassa Graecos increpat, & Mehemetes Legatorum verbis offensus, pacem cum Caramano componit. Graecos variis modis vexare incipit Mehemetes, & ad Bospori angustias castrum adificat. Nouitate ista territi Byzantini per legatos cum Mehemete expostulant, qui superbe respondet, & minatur.

INDEX CAPITVM.

Arx ad Bospori fauces ædificata. Ager Constantinopolitanus vastatus : Byzantinis bellum indicit Mehemetes. 131

CAPVT XXXV.

Mehemetes de occupanda Constantinopoli consilia agit. Bombardarum fusor Mehemeti tormentum æneum prægrande fundit. Navis Veneta Bosporum nauigans demergitur, cuius nauarchus & vectores capti, Mehemetis iussu crudeliter interfecti. Bombardæ vim Adrianopoli probant. Mehemetes Halilem Bassam noctu ad se vocat, & cum eo de Constantinopoli subiuganda consilia tractat. Halil magno se periculo ereptum putans, letus a Mehemete discedit. 138

CAPVT XXXVI.

Constantinus Imp. auxilia petit a Papa, unionisque Ecclesiarum opus absoluit. Isidorus Cardinalis a Papa Constantinopolim mittitur. Græci ciuili discordia laborant ob unionis reconciliationem, paucis eam amplectentibus, maxima parte eam, Gennadio authore, abhorrente. Liturgia in S. Sophia templo celebratur ab Henoticis, cui Cardinalis Isidorus interfuit. Græcorum sublesta fides. Constantinus cibaria in urbem comportari curat. 141

CAPVT XXXVII.

Mehemetes tormentum illud æneum seu bombardam prope Constantinopolim vehi curat. Turci vrbes ad pontum Euxinum sitas occupant, & præter Selymbriam oppida Propon-tidi adiacentia. Græci intra muros Constantinopoleos inclusos se tenent, discordiaque ob reconciliatam Ecclesiarum concordiam laborant. Gennadius discordiæ faces subdit. Ducas male sanam mentem Græcis exprobrat, & in Schismate pertinaciam. Mehemetes copias colligit. Obsidione urbem cingit, & Græci ab unione Ecclesiarum alienos magis ac magis se ostendunt. 145

CAPVT XXXVIII.

Constantinus & Galatini vrbi tuendæ attendunt, atque etiam Veneti. Iohannes Iustinianus Constantinopolim cum militibus appulit, & ab Imperatore honore maximo afficitur. Obsidionis initio erumpunt in hostes obsessi. Galatini Mehemetem sibi placatum volunt, Byzantinis tamen fauent & opem ferunt. Mehemetis classis prope Constantinopolim accedit. Naues quinque cibariis onustæ Constantinopoleos portum, frustra Turcis obstantibus, ingrediuntur, & hac de causa Mehemetes Contostaulum suum Paldam contumelia verberibusque afficit. Mehemetes terra e Bosporo in sinum Ceratinum nauigia & biremes transfert. Terra Constantinopolis oppugnat Mehemetes, & tormentis muros quassat. Medicamen tormentis ne disrumpantur adhibitum. Iohannis Hunniadæ Legatus consilium perniciosum aduersus obsessos bombardario Mehemetis falsa opinione ductus dedit. Muri vrbis ad S. Romani portam diruti. Obsessi strenue resistunt, sed Constantinus percellitur, & ut Mehemetem ad pacem & obsidionis solutionem adducat, vectigal offert, quod respuit Mehemetes. Iustinianus infelici successu Turcorum biremes in sinu Ceratino incendere tentat. Turci Galatinorum nauem demergunt. Pontem in Ceratino sinu Mehemetes fabricat. 149

CAPVT XXXIX.

Mehemetes Constantinum ad deditionem frustra hortatur, propterea ad expugnandam

INDEX CAPITVM.

urbem se accingit. Iustinianus dirutam muri partem munit. Maij 27. acriter & uehementer Turci urbem oppugnant, & postridie usque ad horam diei nonam. Die 28. Maij post occasum Solis acrius pugnatum. Mehemetes suos hortatur. Iustinianus glande plumbea in manu laesus pugnam omisit, obsessi isto casu percelluntur. Turci tandem in muros ascendunt, propugnatores deturbant, & rebus desperatis Graci fugiunt, Turcique in urbem irrumpunt. Constantinus interficitur. Turci obuios passim cadunt, templa, monasteria & domos diripiunt. Graci in sancta Sophia templum confugiunt, falsa opinione saluos se in eo fore credentes. Turci eos inuadunt, omnes captiuos abducunt. Templum pollutum ac direptum. Magnus Dux capitur, & Mehemetis iussu domi custoditur. Iustinianus suos a pugna reuocat. Naues aliquot & Galatinorum non pauci aufugiunt. Ceteri per Zaganum a fuga reuocantur. Galatini Mehemeti se dedunt. Graci omnes & qui in urbe capta uiui superfuerunt, in naues aut castra Turcorum translati.

157

CAPVT XL.

Mehemetes urbem ingreditur, & in S. Sophiae templum venit, precesque suas ibi recitare Imamem iubet. Magnum Ducem ad se uocatum alloquitur. Constantini caput agnitum columna in Augustio affigitur. Alia de Magno Duce & Orchane narratio. Mehemetes Magnum Ducem consolatur, & illustrium nomina describit. Magni Ducis uxorem inuisit, & blande alloquitur. Ad conuiuium natu minorem filiorum Magni Ducis uenire iubet Mehemetes; cum mittere filium Magnus Dux recusaret, Mehemetes ipsum interfici iussit. Magnus Dux filios suos, ut mortem aequo ac forti animo subeant, hortatur, & ipse demum capite plectitur. Proceres omnes a Mehemete redempti, & interfecti.

168

CAPVT XLI.

Duca super urbe capta, delectoque Christianorum in Oriente imperio Monodia.

172

CAPVT XLII.

Prædam quantam Turci ex urbe capta tulerint. Galatam ingreditur Mehemetes, & partem murorum diruit. S. Sophiam in Meschitam transformat. Adrianopolim reuertitur. Magni Ducis uxor obiit. Principes Christiani Mehemeti uictoriam gratulantur. Seruiis tributa imperat, & Georgium Despotam Seruia decedere iubet. Hungari Turcorum prouincias vastant. Mehemetes Smedroio frustra oppugnata Adrianopolim præda diues abit. Saraium Constantinopoli construit Mehemetes. De Palaologis uaticinium.

176

CAPVT XLIII.

Legati a magno Magistro Rhodi ad Mehemetem missi de pace firmanda, re infecta redeunt, cum Mehemetes a Rhodiis tributum sibi solui peteret. Cum Legatis Mehemetis seruus domesticus abit, qui cum magno Magistro agat. Sed tributum denegante Rhodio delusus ad Mehemetem redit, qui ira accensus bellum Rhodiis indicit. Hamzas maris præfectus Chium proficiscitur, quadam vastat, ad se missos de controuersis transigendis abducit. Coum vastat: Rachiam frustra obsidet: cum Chiis paciscitur. Tumultus a Turcis in Chio excitatus, eorumque triremis demersa. Hamzam reuersum Mehemetes asperis uerbis excipit. Chiis bellum indicit.

180

CAPVT XLIV.

Lesbi Princeps obit, Ducas ad Mehemetem uectigal ei soluturus abit. Coactus Lesbi Prin-

INDEX CAPITVM.

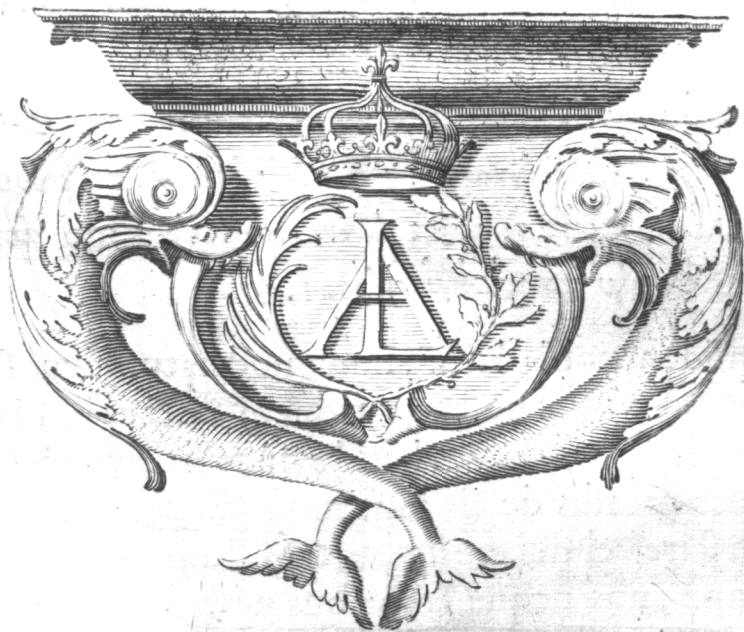
ceps Mehemetem adit, & tributum consueto amplius promittit: Thasum insulam Mehemeti relinquit. Classem aduersus Chios mittit Mehemetes. Lesbij Turcas de Piratarum aduentu certiores facere tenentur. Genuzes maris praefectus litem Lesbi principi mouet, & biremem vnā sibi tradi petit. Phocæa noua Turcis dedita. Decem millia aureorum a Lesbio exigere vult Mehemetes. Interim Phocæam veterem ei eripit. 185

CAPVT XLV.

Chij bello petiti a Mehemete grandi ære pacem emunt. Lemnij Turcos aduocant, eorumque Princeps Nicolaus insula pellitur. Mehemetes Belogradum frustra obsidet. Callistus Papa triremes adopes insularibus ferendas mittit. Catalani insulas occupant, & Lesbios in suspicionem apud Mehemetem venit, Occidentales ipsum aduocasse. Legati a Comanis & Vsun-Hassane ad Mehemetem. Castrum septem turrium, vulgo Iedicula Constantinopoli constructum. Mehemetis in Moream profectio. Bezestanum Constantinopoli ædificatum. In Asiam traicit Mehemetes. Eius verba ad familiarem quendam suum curiosum. Sinopes Principem, & Trapezuntinum Imperatorem ditionibus spoliatos in Europam traicit. A Valacho tributa petit, qui ea dare negat, ad se missos palo transfigit. Turcos Hamza Duce ditionem suam inuadentes cædit, viuos captos palo quoque transfigit. Mehemetes improspere successu in eum mouet. Lesbum a Principe Nicolao, qui dominicum fratrem suum strangularat, repetit. In Lesbum transit Mehemetes, ad deditionem compellat, recedit, & obsidenda Mitylenes onus Mahumeti Veziro imponit. 189

Chronicon Breue.

196

THEOPHYLACTVS SIMOCATTA

IN PROOEMIO HISTORIÆ MAVRICIANÆ.

Οὐκοῦν εἰρήσέ τις κοινῶ ἀπάντων ἀνθρώπων τὴν ἰσορίαν διδάσκαλον,
εἰσηγησὺν μὲν οἷς τε ἐγχαρητέον, ἔτι δὲ ᾤροπιέον, ὡς μὴ σωοίοντα. ἐμ-
φρονεσάτους τε τοῖς στρατηγῶν δι' ἐμείνης ἐστὶν ἰδεῖν.

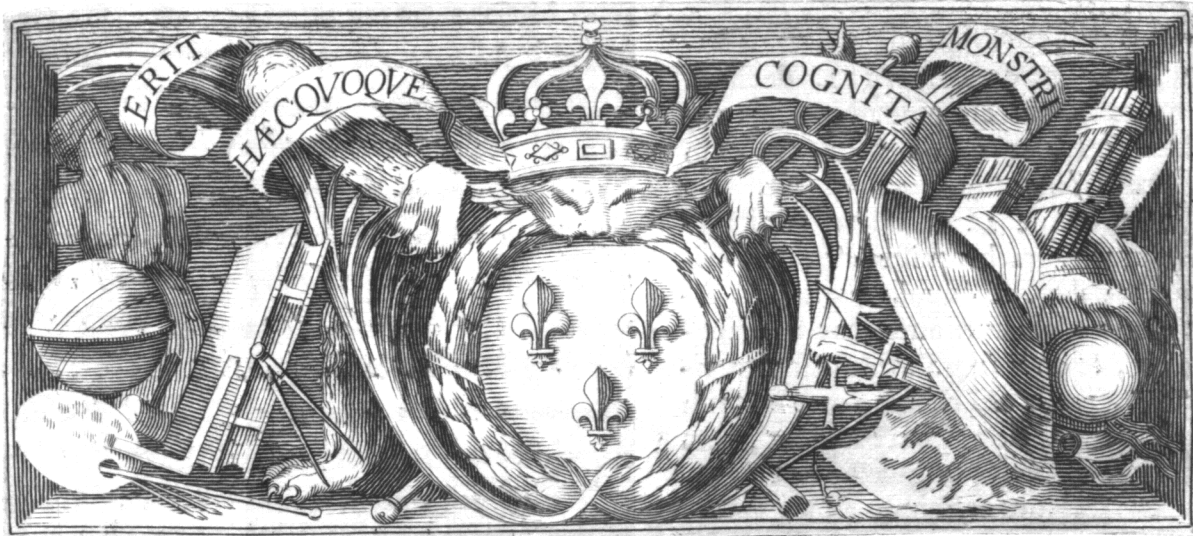
Historiam igitur vniuersi humani generis communem magistram,
ducemque ad ea quæ capessere oportet, & ad ea quæ, vtpote inutilia,
prætermittenda sunt, quilibet dixerit. Belli quoque Duces peritissi-
mos illius cognitione euadere videmus.

MANVEL IMPERATOR PALÆOLOGVS, CVIVS FREQVENS IN HAC HISTORIA MENTIO,

Oratione tertia.

Εγκλημα γὰρ ἡμῖν, οὐχ ὅτι ὑπερβάνη τὸ πεφυκὸς τὸ ἡμέτερον, οὐ-
δὲ ὅσαγε μὴ δέδωκεν ἡμῖν ὁ βίβρα μαθεῖν, οὐδὲ ἄτις οὐκ ἐπέτρεψε καιρὸς,
ἢ σύμπλωμά τι καὶ τύχη. ἀλλὰ δι' ἐμείνα μόνον ἀποδωσόμεν βύθυνας ἔξῃς ἀ-
παντες, ὅσα πρὸ ἔξον ἡμῖν εἰδέναι, ἢ μαθεῖν τῆτε οἴκοθεν ἀουδῆ, ἔτι τῆ
ἑτέρον διδασκαλία, ἡμεῖς τε μήτε εἰδέναι ἀουδάσομεν πόνοις ἡμετέροις,
μήτε μαθεῖν ἐδελήσομεν παρὰ τῶν εἰδόντων.

Crimini equidem nobis datur, non quod naturam nostram excedit,
nec quæcumque per vitæ nostræ rationem discere nobis haud licuit,
aut quæ temporis opportunitas haud concessit, vel casus & fors ali-
qua: sed omnes prorsus de iis tantummodo rationem reddituri su-
mus, quæ cum scire vel discere liceat, tam studio proprio, quam alio-
rum instructione, nos neque laboribus nostris cognoscere studueri-
mus, neque discere voluerimus ab iis, qui ea norunt.

D V C Æ
MICHAELIS DVCÆ NEPOTIS
HISTORIA BYZANTINA,
A IOANNE PALÆOLOGO,

Anno Christi CIƆCCCXLI. ad annum CIƆCCCCLXII.

CAPVT PRIMVM.

Generationum ab Adamo ad Christi Natiuitatem breuis enarratio. Annorum elapſorum a Christo ad Constantini initia enumeratio. a Constantino ad Iuſtinianum, a Iuſtiniano ad Conſtantinum & Irenen. Ab his ad Alexium Comnenum. Breuis deinceps Imprr. Conſtantinopolitanorum enumeratio ad urbem a Latinis captam.

ΑΡΙΘΜΟΙ ΕΤΩΝ ΑΠΟ ΝΥΜΕΡΙ ΑΝΝΟΡΥΜ
 τῆς πρώτου αἰθεροῦ ἕως τῆς
 ἡμετέρας ἡμέρας. a primo homine ad aetatem
 nostram.

ΑΠΟ Αδάμ τῆς πρώτου αἰθεροῦ ἕως Α ΑΒ Αdamo primo homine vsque ad
 Νωε ἐφ' ὃν ὁ κατακλυσμός γέρονε ἡμεαί Noachum, cuius xuo diluuium
 δέκα γέγονασι· πρώτη, ἡ καὶ πρῶτὸ Θεοῦ, τῆ accidit, decem exactæ sunt generatio-
 Αδάμ. μζ' δὲ σλ'. ἔτη, δεύτερα ἡ τῆ Σῆθι nes. Prima cum Adam a Deo creatus
 πρῶτὸ τῆ Αδάμ. μζ' δὲ τὸν Σῆθι σε'. ἔτη, τεί- est. Post annos ccxxx. secunda cum
 τη ἡ τῆ Ἐνώσ ἐκ τῆ Σῆθι. μζ' δὲ τὸν Ἐνώσ ρζζ'. Sethus nascitur Adamo. Post Sethum
 ἔτη, τετάρτη ἡ τῆ Καϊνὰν ἐκ τῆ Ἐνώσ. μζ' B quando Cainanus nascitur Enos. Post
 δὲ τὸν Καϊνὰν ρο'. ἔτη, πέμπτη ἡ τῆ Μαλε- Cainanum ann. clxx. quinta nascitur
 λεήλ ἐκ τῆ Καϊνὰν. μζ' δὲ τὸν Μαλελεή Maleleel filius Cainani. Post Malalee-
 ρζε'. ἔτη, ἕκτη ἡ τῆ Ιάρεδ ἐκ τῆ Μαλε- lem annos clxv. sexta Iaredus na-
 λεήλ. μζ' δὲ τὸν Ιάρεδ ρξβ'. ἔτη, ἑβδόμη ἡ scitur Maleleelo. Post Iaredum ann.
 τῆ Ἐνώχ ἐκ τῆ Ιάρεδ. μζ' δὲ τὸν Ἐνώχ ρξε'. clxii. septima Enochus nascitur Ia-
 ἔτη, ὄγδοη ἡ τῆ Μαθούσαλα ἐκ τῆ Ἐνώχ. μζ' redō. Post Enochum ann. clxv. octa-
 Duce Hist. Byz. ua Mathufala nascitur Enocho. Post
 A

Mathufalam ann. CLXVII. nona, Lamechus nascitur Mathufalæ. Post Lamechum ann. CLXXXVIII. decima, tuncque natus est Noe. Noachus autem natus erat annos sexcentos cum aquarum diluuium terram obruit. Ab Adamo itaque ad diluuium anni numerantur supra bis mille ducenti quadraginta duo. A diluuiio pariter ad Abrahamum generationes decem transierunt, & anni supra mille centum viginti & vnus. Abraham porro annum septuagesimum quintum exegerat, cum Mesopotamia relicta discessit in Chanaanorum regionem, ibique annos viginti quinque commoratus genuit Isaac. Duos vero filios genuit Isaac, Esau nimirum & Iacobum. In Ægyptum deinde profectus est Iacobus, cum annos centum & triginta exegisset, illucque cum duodecim suis filiis nepotibusque venit, qui septuaginta quinque erant. Incoluit Abrahamus cum posteris suis terram Chanaan per spatium annorum quadringentorum triginta trium. illiusque posterum numero aucti in duodecim tribus digesti & distributi sunt: & multitudo posterorum duodecim filiorum Iacobi ad sex millia chiliadum numerata est. horum autem sunt nomina. Ruben, Simeon, Leui, Iuda, Issachar, Zabulon, Nephthalim, Gad, Afer, Dan, Ioseph, & Benjamin. Moses, & Aaron genus a Leui ducunt, hic quidem sacerdotio primus functus est, Moses vero Reipublicæ administrationem capessuit, atque anno ætatis suæ octuagesimo Erythræum mare tranfuit, eduxitque populum Ægypto. Hic Moses floruit temporibus Inachi, qui primus regnavit [apud Græcos.] Quare Iudæi sunt Græcis antiquiores. Transactis deinde per deserta annis quadraginta, Iosua filio Naue annis xxv paruerunt; Resque Israelitarum publica, per viros ab ipsis Iudices appellatos, administrata est annis quadringentis quinquaginta quatuor, vsque ad Saulis vntionem, qui primus apud eam gentem Rex constitutus est, cuius imperii anno primo magnus nascitur Dauid. Adeo vt ab Abrahamo ad Dauidem quatuordecim generationes colligantur, & anni mille viginti quatuor. Atque a Dauide ad transportatos Babylonem Iudæos totidem generationes xiv, & anni sexcenti noueni. A transportatione vsque ad Christi natiuitatem quatuordecim pariter numerantur generationes, anni etiam quingenti quaterni. Simul vero temporum seriem, & interualla ad calculum reuocantes, colligimus a primo homine Adamo ad Christum annos supra quinquies mille quingentos. Ab incarnatione vero vsque ad Constantinum Magnum

δε τον Μαθουσαλα εκατον και εξηκοντα επι ετη, εννατη ε Λαμεχ εν τω Μαθουσαλα. μετα δε Λαμεχ εκατον και ογδοηκοντα οκτω ετη, δεκατη η τω Ναε. Ναε δε υω ετων εξακροτων και ο κατακλυσμος τω υδατος ερηετο οπι της γης. ωτε ερηιθεισθαι απο Αδαμ εως τω κατακλυσμοδ ετη βσμβ. Ομοιως και απο τω κατακλυσμοδ εως Αβρααμ ηνεα ετη χιλια εκατον εικσι εν. Αβρααμ δε υω ετων εβδμηκονταπεντε οτε μετοικησε εις γλυ Χανααν εν της Μεσοποταμιας, κακει ερηιθεισθαι ετη εικσι πεντε ετεκε τον Ισαακ. ετεκε δε Ισαακ παιδας δυο Ησαυ, και Ιακωβ. Γενόμνος δε Ιακωβ ηρόνων εκατον και τερακοντα κατηλθεν εις Αιγυπτον αμα ποις δαδεκα υοις αυτω, ε ποις εκηροις αυτω τον αριθμον εβδμηκοντα πεντε. περηκησε δε Αβρααμ στω παρ απεματι εις γλυ Χανααν ετη τετρακροσια τερακονταετα, και πληρωθεν εις δωδεκαφυλον ελογηθη. και πληθος εις εξακροχιλιας χιλιαδας ερηιθεισθαι εν τω δαδεκα υων τω Ιακωβ ων τα ονοματα ταυτα. Ρουβιμ, Συμεων, Αδλ, Ιουδας, Ισααχρ, Ζαβουλων, Νεφθαλιμ, Γαδ, Ασηρ, Δαν, Ιωσηφ και Βενιαμιν. Και τω μηδ Αδλ αποηρονοι Μωυσησ, ε Ααρων, και ο μηδ ο ιερατευην ηρηετο. ο δε Μωυσησ παρσ ο ερηιθεισθαι μερηετο. ος εν τω ογδοηκρω ετει της ζωης αυτω πατει τω ερυθρω θαλασσω, και εραη τον λαον εξ Αιγυπτου. Ουτωσ ο Μωυσησ ηεμασει εν ποις κρηοις * Ηναρ, παρσ του βασι * Ιναρ, λδωσθμτος. ουτωσ ερηιθεισθαι Ελληων Ιουδαοι. ερηιθεισθαι δε εν τη ερημω ετη τερακοντα, και υπο Ιησοδ τω Ναυη ερηιθεισθαι ετη εικσι πεντε, η υπο τω κρητων ετη τερακροσια πενηκονταεταετα μερη της βασιλειασ Σαουλ, παρσ του παρ αλωις κρηεσαντος βασιλεωσ. εφ ω εν τω παρσ του ετει της βασιλειασ αυτω ο μερησ ηεκεται Δαβιδ. ωτε στω αρηιθεισθαι απο Αβρααμ εως Δαβιδ ηνεα δεκαεταεταετα, ετη χιλια και εικσι τεταεταετα. και απο Δαβιδ εως της μετοικεσιασ Βαβυλωνοσ ηνεα δεκαεταεταετα ετη, εξακροσια εννα, και απο της μετοικεσιασ Βαβυλωνοσ εως τω Χριστοδ ηνεα δεκαεταεταετα, ετη πενηκροσια τεταεταετα * μου χε τω τω ηρονων ακροχιλιασ συμψηφι * ο μου σμτες ερηιθεισθαι απο τω παρσ του Αδαμ εως τω Χριστοδ ετη πενηκροχιλια πενηκροσια. Απο δε της ενερκου οικρονομιασ εως τω μεγαλου Κωνσταντι -

* Ex superioribus numeris colliguntur 2249. sed interpretes LXX habent 2242.

* id est sex miliones.

* Colliguntur 5508. Vide Notas.

νου ἔτη τμη'. ἀπὸ δὲ τῆς βασιλείας τῆς με-
 γάλου Κωνσταντίνου, ἕως τῆς βασιλείας Ιου-
 στινιανοῦ τῆς βασιλείας ἔτη σί'. ἐν ταῖς * αὐτῶν
 ὠκεδονίῃ τὸ μέγα τέμενος τὸ ἐπὶ ὀνόματι
 τῆς τῆς Θεοῦ ἁγίας σοφίας πρὸ αὐτῶν οὐδα-
 μῶν. ἀπὸ δὲ τῆς βασιλείας Ιουστινιανοῦ ἕως
 τῆς βασιλείας Κωνσταντίνου καὶ Εἰρῆνης τῆς
 μετῴς αὐτῶν ἔτη σξ'. ἀπὸ δὲ τῆς βασιλείας
 Εἰρῆνης ἕως τῆς βασιλείας Αλεξίου τῆς Κο-
 μνηνοῦ ἔτη σζε'. ἐβασίλευσε δὲ Αλεξίος ἔτη
 λξ'. καὶ μετώας δ'. καὶ ἡμί. Ἰωάννης ὁ υἱὸς αὐτῶν
 ἔτη κδ'. μετώας η'. Μανουὴλ ὁ υἱὸς Ἰωάννου
 ἔτη λξ'. μετώας θ'. Αλεξίος ὁ υἱὸς Μανουὴλ
 καὶ Ανδρόνικος ὁ Φονάξ Αλεξίου ἔτη γ'. ὡς
 εἶναι τὰ πρῶτα ἔτη τῆς βασιλείας τῆς Κο-
 μνηνοῦ ἔτη ρα'. μετώας θ'. Μετὰ δὲ τὸν
 Ανδρόνικον Ἰσαάκιος ὁ Ἀγγελος ἔτη θ'. μετώας
 η'. Αλεξίος δὲ ὁ Ἀγγελος ἀδελφὸς Ἰσαακίου
 ἔτη θ'. Δούκας ὁ Μούρτζουφλος μετώας ε'.
 ὡς εἶναι ἀπὸ κτίσεως κόσμου ἕως τῆς βασι-
 λείας Δούκα, ἐν ἣ καὶ ἑάλω ἡ Κωνσταντινού-
 πολις πρὸς τῆς Λατίνων, ἔτη ςψιθ'. Ἀπει-
 λία ιθ', ἡμέρας δδύτρεα, τῆς ἑκτῆς ἐβδωμά-
 δος τῆς νηστῶν.

A anni numerantur cccxviii. ab
 imperio deinde Constantini magni ad
 Iustinianum Imperatorem anni ducenti
 & decem, quo imperante sumptusque
 prabente magnum templum extructum
 est, nominique sanctæ Dei Sophiæ [id
 est Sapientiæ] dicatum. Ab imperio Iu-
 stiniani, ad * Constantini, & Irenes ma-
 tris eius imperium anni elapsi sunt du-
 centi sexaginta; Ab Irene ad Alexium
 Comnenum anni effluerunt ducenti
 nonaginta quinque. Imperium tenuit
 Alexius annos xxxvii menses iv cum
 femisse. Iohannes filius eius annos xxiv
 menses viii. Manuel filius Iohannis
 ann. xxxvii mens. ix. Alexius Ma-
 nuelis filius & Andronicus, qui Ale-
 xium occidit imperarunt annos i i i. ita
 ut omnes anni dynastiæ Comnenorum
 colligantur * centum & vnus cum men-
 sibus nouem. Post Andronicum vero
 Isacius Angelus obtinuit imperium per
 annos ix menses i ix. Alexius Ange-
 lus Isacii frater imperavit annis nouem.
 C Ducas qui Murtzuphlus dictus est men-
 sibus duobus fasceis imperii tenuit. Ad-
 eout a creatione mundi ad Ducæ im-
 perium, quo regnante a Latinis Con-
 stantinopolis occupata est Aprilis die
 x i i feria secunda sextæ septimanæ ie-
 iuniorum [idest ieiunii quadragesimalis] anni colligantur supra sexies mille septingenti &

* Cœperunt
 anno Christi.
 780.
 Cœpit Alexius
 anno Christi
 1081.
 Iohannes cœ-
 pit anno 1118.
 Manuel 1143.
 Alexius 1180.
 Andronicus
 1182.
 * colliguntur.
 103.
 Isacius 1185.
 Alexius Ange-
 lus. 1195.
 Christi 1204.

duodeni.

C A P V T I I.

Imperatorum ab urbe a Latinis capta series. Michael Paleologorum primus. Asia mino-
 ris, qua Anatolia dicitur, status. Turcorum reguli in Asia. Andronicus Senior
 Iohannes eius F. Ægei maris insula ab externis occupata.

META δὲ πρὸ τῆς πόλεως ἄλλωσιν ἐβα-
 σίλευσε Θεόδωρος Λάσκαρις ἐν Νι-
 χία ἔτη ιη'. Ἰωάννης Δούκας ὁ Βατατζής,
 καὶ γαμβρὸς Θεόδωρου τῆς Λασκαρή ὅτι θυ-
 γατρὲς ἐν τῇ Μαγνησίᾳ τῇ ἐν Σιπύλῳ ἔτη
 λγ'. Θεόδωρος Λάσκαρις ὁ υἱὸς αὐτῶν ἔτη δ'.
 Ἰωάννης Λάσκαρις, ὁ καὶ πρὸ τῆς τεφθῆναι
 τυφλωθεὶς πρὸς Μιχαὴλ τῆς Παλαολόγου. καὶ
 ἐξωστὸς τῆς βασιλείας ἐν ταῖς γ'. αὐτῶν ἔτει.
 ἐξώσθησάν καὶ οἱ Λατῖνοι ἐκ τῆς πόλεως, καὶ
 εἰσῆλθε βασιλεύων ἐκ τῆς ἀνατολῆς Μιχαὴλ
 ὁ Παλαολόγος μέχρι τῆς βασιλείας τούτου ἡ
 μίκρα Ἀσία, Παφλαγονία, Μισία, ἡ καὶ
 Βιθυνία, Φρυγία μεγάλη, Φρυγία Καππαπα-
 νή, Καεῖα, καὶ μέρος Κιλικίας ὑπὸ Ρωμαίους
 τελευτῶν. Οἱ δὲ Τούρκοι ἐγκαταίχου Λυκαο-
 νίας ὄντες τὰ ἐπέκεινα ἤρχον, ἥτοι Λυκαο-
 νίαν occuparant, prouinciis quoque vlterioribus

ROST occupatam vero a Latinis vi-
 brem, Theodorus Lascaris Nicææ
 annis x i i imperavit. Iohannes Ducas,
 qui & Batatza, generque Theodori Laf-
 caris imperii sedem habuit Magnesiæ ad
 Sipyllum annis xxxiii. Theodorus Laf-
 caris eius filius annis iv. Iohannes Lascaris,
 qui, priusquam coronam imperato-
 riam suscepisset, a Michaele, Palæologo
 excæcatur, & anno tertio quam imperare
 cœperat regno pellitur. Latini quoque
 vrbe excedere coguntur, eamque ingref-
 sus est Michael Palæologus, ab orientis
 partibus, adsumpto imperatorio nomi-
 ne, profectus. Ad hunc vsque Impera-
 torem Romano imperio subditæ fue-
 runt, tributumque soluerunt hæ prouin-
 ciæ, Asia minor, Paphlagonia, Mysia,
 quæ & Bithynia, Phrygia magna, Phry-
 gia * Capatiana, Caria, atque etiam
 remotioribusque imperabant; Lycaoniæ

Theodorus
 1204.
 Ducas 1222.
 Theodorus
 1255.
 Iohan. Lascar.
 1259.
 ἐν ἔτει ςψξη
 Ἰουλίου κα.
 Anno a crea-
 tione mundi
 6768. Iulii die
 25. Christi 1260
 cœpit Mich.
 * aliis
 Pacatiana.

Duca Hist. Byz. A ij

scilicet, Cappadociæ, Galatiæ, Pamphylia, Armeniæ, Helenoponto, Pifidiæ, Lyciæ, Syriæ cauæ, & aliis. Imperium tenuit Michael annos XXI V. Michaellem secutus est filius eius Andronicus Palæologus qui regnavit annis XI I I. huius imperii anno * * Asia Metropolis Ephesus, & Caria prouincia in potestatem Mantachiæ deuenierunt. Lydiamque Smyrnam vsque subegit Atin. Magnesium Pergamum vsque, & totam Magædorum prouinciam suæ ditionis fecit Sarchan. Phrygiam vniuersam occupauit Carmian. Altera Phrygia magna, quæ ab vrbe Asso ad Hellepontum extenditur a Carase occupata est. Bithynia tota, & Paphlagoniæ pars Othmano cesserunt, atque hi omnes Turcorum principes, ac duces erant. Post Andronicum Michael filius eius imperii fasces obtinuit annis. * * Michaeli successit Andronicus * fenior dictus, annisque XI I I imperio præfuit. Andronicum sequitur filius eius Iohannes Palæologus, qui cum iuuenis esset sub tutela Domini Iohannis Cantacuzeni regebatur. Anno imperii huius * Turki Hellepontum primo transfretarunt. Ex Asia quidem Homur filius Atinis Turcorum dux mouit, qui Smyrnam, Ephesum, & loca vicina tenebat. Orchanes vero filius memorati Othmani Prusa profectus est. Superato itaque fretto, prædonum more totam Chersonesum populati sunt. Thraciæque loca maritima secure, nulloque, qui incurrentes reprimeret, obuio facto vsque Didymotœcum, etiamque versus imperii sedem Constantinopolim Selymbriam vsque incursionibus infestarunt, tanquam Thraciam vniuersam subacturi. Imperante quoque Iohanne prædicto eoque adhuc iuueni, Chium insulam Genuensès occuparunt, cæterasque cycladas insulas Franci ex Nauarra profecti. Vniuersa insuper Peloponesus, præter Lacedæmonem & Monembasiam, & quæ in Ionia sitæ sunt Phocææ ab iisdem Genuensibus suæ ditioni adiectæ sunt.

Andronicus
1283.

Duces Turcorum
Mantachia
Atin

Sarchan

Carmian

Carases

Othman.

Pater, & filius
simul annis su-
prædictis 43.
Vide Notas.

Andronicus

1328.

* Iunior

ὁ ἴδιος.

Hic Iohannes

coronatus est

Novemb. XIX

an. 6850. 1347.

Transitus Tur-

corum Oth-

maneorum in

Europam ann.

Hegiræ 758.

Christi annis

1356 & 1357.

cœpit annus

Hegiræ 758.

anno 1356.

Decemb. die

XXV. Domini-

ca Cyclo Solis

XXI literis C. B.

Iohannis Pa-

læolog. anno

XVI.

Christi 1346.

Α νίαν, Καππαδοκίαν, Γαλατίαν, Παμφυλίαν, Αρμενίαν, Ελενόποντον, Πισιδίαν, Λυκίαν, Κοί-
λιν Συρίαν, & ἕτερα. ἐβασίλευσε δὲ ὁ Μιχαήλ
ἔτη κδ'. μετὰ δὲ τὸν Μιχαήλ ὁ υἱὸς αὐτοῦ Ανδρόνι-
κος ὁ Παλαολόγος ἔτη μγ'. ἐν ταῖς * * ἔτει
τῆς βασιλείας αὐτοῦ ἐάλω Μητρόπολις τῆς
Ἀσίας Ἐφεσος, καὶ ἡ ἐπαρχία Καρίας ὡσαύ-
τῃς Μανταχία. καὶ ἡ Λυδία ὡσαύτῃς Ἀττιὴ ἀ-
γρῆ Σμύρνης. καὶ ἡ Μαγνησία μέχρι Περ-
γάμου, καὶ πάσης Μαγνῶν ἐπαρχίας ὡσαύ-
τῃς Ἐρχιδύ. Φρυγία πᾶσα ὡσαύτῃς Καρμαῖ.
ἕτερα Φρυγία μεγάλη ὁρμηδύ ἀπὸ Ασσὸ
πόλεως ἀγρῆ καὶ Ἐλλησπόντου ὡσαύτῃς Καρ-
σί. Βιθυνία πᾶσα καὶ μέρος τῆς Παφλαγονίας πα-
ρὰ τῆς Ὀθμῆς, οἱ ἦσαν ὁρμηδύ Τούρκων. με-
τὰ δὲ τὸν Ανδρόνικον ἐβασίλευσεν Μιχαήλ ὁ υἱὸς
αὐτοῦ ἔτη * *. μετὰ δὲ τὸν Μιχαήλ ἐβασίλευσεν
Ανδρόνικος ὁ ἐπονομαζόμενος * γέρων ἔτη ιγ'. με-
τὰ δὲ τὸν Ανδρόνικον Ἰωάννης ὁ Παλαολόγος ὁ
υἱὸς αὐτοῦ νέος ὦν, καὶ παιδαγωγούμενος ὡσαύ-
τῃς κυρίου Ἰωάννου τῆς Κωνσταντινουπόλεως.
ἐν ταῖς αὐτοῦ ἔτει ἦρξ * * αὐτοὶ οἱ Τούρκοι πέραν τὸν
Ἐλλησπόντον, ἐκ μὲν τῆς Ἀσίας Ὀρμῆς ἔγρηος
Ἀττιὴ ὁρμηδύς Τούρκων δεσποζῶν Σμύρ-
ναν, Ἐφεσον, καὶ τὰ πέριξ, ἐκ δὲ Περγύσης
Ὀρμῆς ἔγρηος τῆς ῥηθέντος Ὀθμῆς. ὡσαύτῃς
γροῦ ληστρικῶ ἔστω, ἐπόρθου Χερρόνησον πᾶ-
σιν, καὶ ὡσαύτῃς Ὀράκης μὴ ἔχοντες τὸν
ἀγρῆ ἀμῆνον, ἢ ἀγρῆ ἀμῆνον, ἀφόβως ἀγρῆ Δι-
δυμοπόρην, καὶ πρὸς τὴν βασιλευσάν ἀ-
γρῆ Σηλυμβείας κατέπεσον, ὡς τὴν πᾶσιν
Ὀράκην ὑπὸ χεῖρα ποιήσαντες. ἐν τῇ βα-
σιλείᾳ γροῦ τῆς ῥηθέντος Ἰωάννου ἔτι μείρα-
κος ὄντος, ἐάλω Χίος νῆσος ὡσαύτῃς Γενουί-
των, καὶ αἱ λοιπῆς Κυκλάδας νῆσοι ἐκ τῆς
Ναυάρχου ἀφικουμένων Φρυγίων. καὶ Πελοπό-
νησος πᾶσα πρὸς Λακεδαιμόνων καὶ Μορεμ-
βασίας, καὶ αἱ κατὰ Ἰωνίαν Φώκαια ὡσαύτῃς
Γενουίτων.

B

C

CAPVT III.

Orchanis Osmanida mors: Morates eius F. imperium adeptus Lazarus Despotæ Seruicæ bellum infert, a iuvene Seruio occiditur, post cuius cadem praelium Turci ineunt, Seruios cadunt, & magna clade afficiunt. Lazarus uiuus & multi Seruiorum proceres capiuntur & in Moratis tentoriis interficiuntur. A Veziris Ildrim Baiaziti Imperium defertur natu minori filiorum Moratis. Fratrem natu maiorem fraude oppressum excacat Baiazites.

ΕΝ δὲ τὰ αὐτὰ ἔτει ἑτεθνική καὶ ὁ παρὰ Ἀρήθεις Ορχάν ὁ δευτέρος τῆς Τούρκων, κατὰ τῶν πλὴν ἡγεμονίᾳ αὐτῆς τῶν ἡγεμονίας Μουρατ, ὅς ἐκχευέτερος τῆς Θεσσαλονίκης πόλεων ἡγεμονίας, πολιορκήσας τὴν Ἀδριανούπολιν ἔρχε, καὶ Θεσσαλονίκην πᾶσαν πλὴν Θεσσαλονίκης ὡς οὖν ἔχον πᾶσαν τὴν Ρωμῶν γῆν ὑπὸ χεῖρα κατέχων, καὶ ἐς Τριβαλοὺς ἀφίκετο, καὶ πολλὰ τῆς αὐτῶν πόλιν, καὶ κάμας ἀφανίσας, καὶ τοὺς οἰκητοὺς ἀχμαλώτους ποιῶν, ἐς τὴν παλαιὰν Ἀσίαν τῆς ἐν Χερσονήσῳ πορθησὶ ἀπέπεμπε. ὅταν οὖν ἔβλεπε ὁ τότε τὴν Σερβίαν κραλῶν Λάζαρος, υἱὸς Στεφάνου τῆς Κροατικῆς Σερβίας σωμαχοχῶν πᾶσαν τὴν ὑπὸ αὐτῆς δυνάμιν συμπλέκεται ἐπὶ τὴν ἑσπέρην, καὶ ἀμφοῖν τῆς δυνάμεων πίπτοισι πλῆστοι. εἶτα γίνεται τι κινῶν καὶ ὑπὸ λόγον τεχνουργήματα. ἀπὸ τῆς τῆς ἐνδοξῶν Σέρβος νέος, ἀνδρῶς, καὶ πολυμήθους ὡς ὁδὸς ἄλλος τῆς τότε, κατὰ τῶν ἀπεδείξθη, ἀποπαθεῖς ἐκ τῆς φάλαγγος τῆς Χριστιανῶν, εἰς μέσον τῆς ἀσπίδος τῆς Τούρκων ὡς αὐτόματος πίπτει. καὶ δὴτα ἀρπάζοντες οἱ Τούρκοι τῆτον, αὐτὸς δὲ τὸν ἡγεμόνα ὀνομαστὴν κραλῶν, καὶ βούλομαι τῆτον ἰδεῖν, καὶ λόγους ἵνας ὑποψυεῖσαι ὡς ἐγκρατῆς ἡγεμόνας τῆς πολέμου, ἐνεκα γὰρ τούτου αὐτόματος ἐλήλυθεν, εἰπὼν, τὸν ἡγεμόνα δεικνύουσι. ὁ Μουρατ δὲ ἀφ' τῆς χεῖρος δεικνύουσι τῆτον ὡς παρὰ αὐτὸν ἔλθειν, ὁ νέος ὀρμησας καὶ πλησίον ἔλθων, ξιφιδίῳ καὶ καρδίᾳ κειμένῳ δίδωσι τὴν πληγὴν, καὶ αὐτὸς παρὰ τῆς πελεκυφόρων καὶ ἀσπίδων τῆς Μουρατ μεληδὸν κατὰτέμνεται. τότε οἱ Τούρκοι ὅτι πρὸ ἔλπίδα κινῶν θεασάμενοι, καὶ οἷον κινῶν αὐτῶν ἐπ' ὅσον ὅτι τῶν μὴ ἐνεγκάμενοι, βουλεύουσιν ὁμοῦ βουλεύονται, μάλα καὶ σοφιστικῶς. ἐν μέσῳ τῆς ἀσπίδος οὐκ ὀλίγω πεπηγότες, εἶσω τὸν ἡμιθανῆ Μουρατ τετείχασαι. αὐτὸ δὲ ὡς ὁδὸς τοὺς πολλοὺς κινδύνους ἀπώσαντες, εἶσω τῆς ἀσπίδος ὡς κινῶν λυτῶντες ἐχώρησαν. οἱ δὲ Σέρβοι ἀγνοοῦντες τὴν εἰς αὐτοὺς ἡγηγεῖσθαι παρὰ τῆς κραλῶν νέου ἐκείνου

ODEM anno labente nobis supra memoratus Orchanes Turcorum princeps obiit, relicto filio Morate ditionum atque principatus hærede, qui Thraciæ urbibus potitus imperii limites producit, obfessamque Adrianopolim occupat, atque vniuersam, excepta Theffalonica, Theffaliam; velut ergo Romanorum provinciis omnibus perdomitis, & subactis, in Tribalos mouit, & quamplurima ipsorum oppida, pagosque funditus deleuit, incolasque captiuos in obiectam Europæ Asiam per fretum Chersonesi abductos traiecit. Quibus cum attendisset Seruicæ Crales [id est Rex] Lazarus Stephani Crale F. conscripto ex omnibus ditionibus suis exercitu, cum tyranno acie decertat, eoque prælio vtriusque exercitus plurimi ceciderunt. Admissum deinde nouum quoddam, præterque id quod dici aut cogitari potest callide susceptum facinus. Vir quidam Seruius e primaria nobilitate, iuuenis fortis, & audax, si quis alius coætaneorum tunc fuit, talisque exitu approbatus, a Christianorum acie in medios Turcorum ordines velut transfuga procurrat, statimque a Turcis comprehenditur. Ipse vero Turcorum Principem nomine compellans dicebat cupere se eum videre, & verba quædam in aurem ipsi facere, vt hoc bello superior euaderet: *huius enim causa*, inquit, *transfuga huc transfui*: Ducem itaque suum illi ostendunt. Moratesque manu significat, vt ad se accederet: cum ergo prope accessisset iuuenis, sica lethale vulnus præcordiis Tyranni infligit, ipseque ab hastatis Moratis satellitibus, custodibusque membratim concisus est. Tunc Turci nouum casum præter spem contuiti, tamque acerbæ cladis, cuius ipsi spectatores fuerant, impatientes, consilium prudens atque callidum ineunt: in media acie tentorio erecto intus semimortuum Moratem deponunt, ac veluti nullum subiissent periculum, multis interim deuitatis, intra ordines vt canes rabidi se receperunt. Seruii vero, quæ a forti ac generoso iuvene illo tam solerter & feliciter, proque salute sua gesta erant, non

Mors Orchanis. Morates Turcorum princeps. Orchanes obiit anno Hegire 760. id est, anno Christi 1359. Adrianopolis occupata anno Hegire 761. Christi 1362. at Annual. Turc. referunt ad ann. 761. Christi 1360.

Fortis viri audax facinus, Milos Coblitzius ei nomen fuit.

Pugna valida Seruioꝝ cum Turcis.

folium non cognouerunt, quamque Turci cladem amisso duce acceperant; sed animo insuper fracti ac despondentes & eximius ille belli dux sperato fructu delusus periiit: vt & ipsi ignaue ac timide Turcis restiterunt, tantisper dum talem exitum prælium haberet. comprehenditur Lazarus, & cum eo procerum atque belli ducum quamplurimi, qui in tentorium, in quo Morates iacebat animam iam agens, adducti trucidantur, idem mortis genus ac Morates experti. Horum vero quæ gerebantur nondum quicquam fenserant, qui in læuo, dextroque aciei cornu stabant. in postrema quippe acie pugnatum erat. dextrum ducebat cornu Sabucius maior natu filiorum Moratis: læuo præerat alter eorum Baiazites vir acer, & præ cæteris promptus, quem accersuerunt, qui Vezirides eorum lingua vocantur, præcipui Moratis consiliarii, eique exponunt quæ acciderant, casumque patris. Lachrymis itaque compressis omnique luctus specie, Sabucium fratrem tanquam iussu patris cum eo de rebus grauioribus acturus ad se vocat. Sabucius itaque veluti patri obtemperans sponte accedit fraudis ac doli ignarus, inuitusque a fratre comprehenditur & excæcatur. Turcorum deinde Princeps renunciatur Baiazites, vir acris ingenii, inque rebus bellicis sedulus atque impiger, præ cæteris sui æui hominibus Christianorum hostis, superstitionis Arabum obseruator studiosissimus: & Mohamedis impiis præceptis adhærens ea accuratissime obseruabat. Notes insomnes ducebat consilia struens, dolosque neccens aduersus Christi rationabiles oues.

Mors Lazari, & Moratis Turcorum Principis. Hegiræ 791. Christi 1389.

Sabucius excæcatus a fratre Baiazite.

Princeps Turcorum Ildrim Baiazites.

Α βυσσόν. ἢ πλὴν εἰς τοὺς Τούρκους ἔργον ἡγεμόνος ζήμιαν, ἀλλὰ μᾶλλον ἀπεγνωστέες, ὡς ὁ καλὸς ἐκείνος στρατηγὸς ἀτερ κέρδους ἦ παροδοκισμὸν ἀπώλετο, δὴ λοκαρδίως καὶ κείνοι πρὸς τοὺς Τούρκους ἀπτεῖχον, ἕως οὗ τέλος ὁ πόλεμος εἴληφε. συλλαμβάνεται οὖν ὁ Λάζαρος, ἢ σὺν αὐτῷ ἢ μερισάνων οἱ πλείστοι, οἳ ἀπαγαγόντες ἐν τῇ σκηνῇ ἢ ἐκείνῳ ὁ Μουράτ ἤδη τὰ λείδια πνέων, σὺν τῷ Λάζαρω πηδύσας τοὺς ἄλλους αὐτῶν, ἐξέδωκε κατέσφαξαν, ἢ σὺν αὐτοῖς ἢ Μουράτ ἀμφὸς τέλος ἐδέξαστο. ὁ δὲ ξιὸν κέρως μήπω ἦ στρατηγικῶν ἀγαθῶν ἡγεμόνος, ἀλλ' οὔτε ὁ ζήμιαν, ἐν τῇ οὐραγίᾳ αὐτὰ ἐπέσφραξεν. ἢ δὲ ὁ ἐξάρχος ἦ δόξιος κέρως Σαβούτζιος ὁ πατὴρ τῆς ἡγίας Μουράτ, τῷ δὲ ἀείρετο ὁ δούτερος ὁ ἢ Παγιαζήτ, δόξιος, ἢ δραστήριος ὡς ὁδοὶς ἢ ἄλλων, ὃν ἢ μετὰ καλέσαστες οἱ ἦ βουλῆς ἐξοχότατοι ἦ Μουράτ, οἳ ἢ Βεζήιδας ἢ αὐτῶν γλῶσσαν καλοῦσιν, ἀνακαλύπτουσι τὰ γνώμην, ἢ ὁ πῶμα ὁ πατριχὸν ἐμφανίζουσι. ὁ ἢ οὐδὲ γῆμα οἰμογῆς ἢ κλαυθμὸς ἐν τῇ πρῶτῃ ἀναφανέν, μετὰ καλείται Σαβούτζιον τὸν ἀδελφόν, ὡς δὴ γεν ἐκ τῷ πατρὸς ἵνα σκέψοντα ἢ βαθυτέρον ἀγνωστοῦ δὲ Σαβούτζιου ὁ δράμα ἐκὼν ἔρχεται ὡς πρὸς τὸν πατέρα, ἢ ἄκων συλλαμβάνεται πρὸς τῷ ἀδελφῷ, ἢ τοὺς ὀφθαλμοὺς ἐξορύσσεται. ἢ ζήμιαν τῷ Τούρκων ὁ Παγιαζήτ ἀναδείκνυται ἀνὴρ δόξιος ἢ πρὸς τὰ πολεμικὰ ἔργα ζήμιαν ζήμιαν ὡς ὁδοὶς τῷ κατ' αὐτὸν, ἐν τῇ τῷ Ἀράβων ἀρσενικῆς μαθητῆς τῷ Μωάμεδ θεομύτατος, φυλάττων τῷ ἀθέτοις αὐτῷ ἐν πολέσ ἀρχῆς ἢ τῆς ὑστάτης σιγῆς. ἀρσενικὸς ἢ ἀρσενικερέτων ἐντε βουλαῖς, ἢ μηχουργίας ἢ τῷ Χριστῷ λογικῶν παροδάτων.

C A P V T I V.

Baiazites Seruiis tributa imperat, Stephanum Lazari F. sibi militare iubet, eiusque sororem Mariam uxorem ducit. Carmianum Phrygiæ Regulum spoliat. Ioniam inuadit. Sarchanem deditione accipit, & Asia Regulos in ordinem cogit. Philadelphiam occupat, & Callipoleos arcem instaurat.

Hic adepto Principatu, post Moratis & Lazari cædem a nobis expositam, Seruios primum tributa pendere coegit, obsidibusque acceptis has conditiones tulit, Lazari illius filius Stephanus post cladem Seruiis illam Crales ab eis constitutus, quocumque cum exercitu moueret Baiazetes, sub eius signis militaret. Maria Lazari filia virgo tenera adhuc & florens Stephani soror Baiaziti nuberet. plurimaque argenti talenta ex Λάζαρω θυγατέραν εἰς γάμον ἐκδόσιν αὐτῷ πρῶτον οὔσῳ ἢ πρυφερόν. ἢ ζήμιαν πάλαντα ἵνα

ΟΥΤΟΣ ἦ ἡγεμόνος ἀναδυσάμηνος πρῶτον μὲν Σέρβοις μὲν πλὴν πᾶσιν Λάζαρου ἢ Μουράτ, ὡς ὁ λόγος φησάσας ἐδήλωσεν, ἢ σὺν αὐτοῖς ἢ σὺν αὐτοῖς πεποίηκεν. ὁ μήρις τε καὶ σὺν αὐτοῖς λαβῶν, ὡς ὁ τῷ Λάζαρου ἐκείνου υἱὸς Στέφανος, ὃν ἢ Κεράλι ἢ Σερβία μὲν πλὴν σὺν αὐτοῖς ἐκείνῳ κεχρησμένη, εἴη σὺν τῇ στρατείᾳ αὐτῷ ὅποι ἀρσενικὸς ὁ Παγιαζήτ, καὶ κείνος σὺν στρατῷ αὐτοῦ. ἢ πλὴν ἀδελφῷ αὐτοῦ Μαρίαν πλὴν τῷ

Baiazites uxorem ducit Mariam Lazari filiam.

να ἐκ τῶν μετάλλων Σερβίας. καὶ οὕτω μὲν Σέρβοι τοῖς Τούρκοις ὑποσπονδοὶ γενόμενοι ὁ Παγιαζήτ πᾶσαν τὴν ἰπποτικὴν τῶν Θρακικῶν, καὶ Θεσσαλικῶν δυνάμεων συναγωγῶς, ἵπτι τὴν ἑσπέρην τὴν πορθεὶς ἐὼς τὴν πορείαν ποιεῖ, καὶ Διάβας τὸν πορθμὸν τὸν ἐν μέσῳ Καλλιουπόλεως, καὶ Λαμφάκου, μὲν πολλοὺς συμμαχοὺς Τούρκων τε, καὶ Ρωμηίων τῶν ὑποχείρας, ἵπτι ὁ Κοτύαιον ἀνατρέχων μητροπολιν τῆς Φρυγίας, καὶ τὴν πόλιν εἴλε, καὶ τὸν Καρμαῖον τὸν ἄρχηγὸν τῆς Φρυγίας. ἡρόδοτος δὲ ἐν τοῖς περιγραφαῖς τῆς Φρυγίας ὁ Παγιαζήτ Καρμαῖον ἐν τῇ Περσίᾳ ἔξεπεμψεν, ὁ δὲ ἀποδράσας εἰς Πέρσας ἔξεφυγε. ὁ δὲ Παγιαζήτ τὴν Φρυγίαν Διάβας, καὶ ἀπὸ Λαοδικείας εἰς Εφεσον κατελθὼν, ἐκστρατῆς τῆς Ἰωνίας ἐγένετο. καὶ τὸν Ἰεσσαῖ ἐκτρονον τοῦ Ἀπὸ ἄρχηγὸν ὄντα τῆς Ἰωνίας κατέλαβεν, ἐν τῇ καὶ Βιθυνίᾳ Νικίαν ἔξωλεισεν, καὶ αἰεὶ τὸ λοιπὸν τῆς ζωῆς αὐτῆς διεβίβασεν. τῶν δὲ δυνάμεις πᾶσας Διάβας τὸν Μαίανδρον, καὶ Καρίαν πᾶσαν καὶ Λυκίαν ἀποφθίλασεν, * ὁ πούτων ἄρχηγὸς Ἐλιέζ πορθεὶς Πέρσας φυγὰς ὄχρη. λαβὼν δὲ τῶν δυνάμεις πᾶσας ὁπλοδομήσας ἐν τῇ Λυδίᾳ παρεγένετο, τὴν πορείαν ἀπὸ τῆς Τμώλου τῆς μεγίστου ὄρους τῆς Λυδίας εἰς Σαρδῆς μητροπολιν τῆς Λυδίας κατελθὼν. καὶ πορθεὶς Μαγνησίᾳ τὴν ἐν Σιπύλῳ τὴν πορείαν ποιούμενος, ἔξῆλθεν εἰς σιωνίτησιν αὐτῆς Χρηδῆρ ὁ ἄρχηγὸς Λυδίας, καὶ τῶν Αἰολίδων πόλεων, ὁ ἐκτρονος τῆς Σαρδῆς, καὶ πρὸς ἑαυτὸν αὐτὸς δὲ μετὰ διὰ μερικῆς ἡμέρας ἐπεὶ γαμβρὸς ἐπὶ ἀδελφῆ ἢ ὁ Χρηδῆρ, πέμπει τῆτον πορθεὶς Περσῶν. ὡς ἐν ὀλίγῳ δὲ τὸ Φαρμάκον τῆτον ἀπέκτεινεν. ὁ δὲ Παγιαζήτ τὴν πορθεὶς Φιλαδέλφειαν ἀπαργουσαν εἶχεν ὁδὸν, καὶ γὰρ αὐτὴ ὡς ὑποφύουσα τῶν μεγάλων, καὶ πολυάνδρος οὖσα ἐπεκράτει ἐξ ἡμερῶν που τοῖς ῥ. ἔτεσι, καὶ ἡ ὑφήλιος πᾶσα ἢ ὑποχείριος πορθεὶς τῶν Τούρκων. ἡ δὲ πόλις αὐτὴ δίκην ἀπέχετο ἐν σιωνεφῶδι μεσουρανήματι φαίνουσα ἢ. πολιορκήσας δὲ ταύτην * * * * *

* * * * * τὸ μὴ δυνάμενοι Διάβας τὴν ἐνδῆσαν τῶν ἑσπέρων πρὸς ἐδδομένην. λαβὼν δὲ τῶν δυνάμεις πᾶσας τῆς ἐσπέρων καταστῆσας ἐν ταῖς ἐπαρχίαις ἄρχηγὸς καὶ ἡγεμῶνας, οὓς αὐτὸς ἐβούλετο, πορθεὶς τὰ ἐσπέρια χωρεῖ. καὶ δὴ τὸν πορθμὸν Διάβας, ἐπεὶ ὁ τῆς Καλλιουπόλεως φρουρίον πορθεὶς πολλοὺς καὶ πορθεὶς τῶν Κατελαίων, πρὸ αὐτῶν Τούρκων διεφθαρμένων τὸ ἐς πρυμνελὴ ἀφανισμόν ἢ, αὐτὸς ἐκ βαθέων ἄλλο κενὸν ὠκεθόμηκε, καὶ ὀρμητικῶς ἐνεκα τελέων φυλακῶν, καὶ πύργων ὑποφύμεθῃ πορθεὶς ἀντιπαροστάξιν ὑποφύμεθῃ τῶν λιμένων ὠκεθόμηκεν.

A Seruia fodinis metallicis ei soluerentur. His legibus data atque obstricta Turcis Seruiorum fide, collecto vniuerso Thracico atque Theffalico equitatu proficiscitur Baiazites versus orientem in prouincias ultra mare sitas, traiectoque freto, quod Callipolim & Lampfacum interiacet, cum ingentibus Turcorum atque Romanorum, quos deuicerat, copiis Cotyaeum Phrygiae Metropolim tendit, urbeque & Carmiano Phrygiae Principe potitur. Rebus deinde illic constitutis Carmianus a Baiazite Prusam dimittitur, nec multo post ad Perfas confugit. Totam postea Phrygiam itineribus e mensus Baiazites, a Laodicea Ephesum delatus tota Ionia potitur, & Iesaeum filium Atenis Ioniae principem, eique tunc imperantem Nicam Bithyniae ablegatum ibi subsistere iussit: & reliquum deinceps vitae tempus Iesaeus illic transegit. Hinc superato Maandro flumine, traiectisque vniuersis copiis, Cariam totam & Lyciam sine aliquo tumultu bellico occupat, istarum prouinciarum principe Eliez ad Perfas aufugiente. exercitum in Lydiam inde reducit, perque Tmolum altissimum montem Sardeis Lydiae metropolim venit. Magnesium deinde ad Sypilum sitam tendenti occurrit Cheder filius Sarchanis Lydiae Aelidumque ciuitatum princeps, eique se dedit. Hunc Chederem Baiazites, quem imperito honore cohonestauerat collocata ei in matrimonium sorore sua, Prusam mittit, moxque veneno sustulit. Mouit inde Baiazites, & Philadelphiam proficiscitur, (cum enim totus Oriens ab annis fere centum Turcorum imperio premeretur, haec vrbs amplissima, hominumque frequentia celeberrima interim hactenus steterat, neque dum istorum tyrannidi ceruicem submiserat, ipsaque, instar stellae inter nubes in caeli vertice micantis, splendebat) & obsessam urbem ad deditionem compellit deficiente ciues commeatu. Constitutis deinde pro libitu prouinciarum rectoribus & praefectis, ad occidentales regiones cum omnibus copiis tendit. iamque fretum transuectus arcem ad fauces Callipoleos, a Catalanis ipsisque Turcis iam diu dirutam penitusque excisam, a fundamentis nouam excitauit, portumque seu stationem vnde triremes excurrere, in quem deinde tuto se recipere possent, construxit, eique turrem amplissimam imminentem ad arcendos hostiles incursus imposuit.

Anno Hegirae 792. Christi 1390. illi regnum Ispoliati & Philadelphiae capta. Fugit Carmianus, illiusque diuisionem occupat Baiazites.

Atenis filius Iesaeus dedit se Baiaziti, a quo spoliatur. Mantachias fugit, & Baiazites prouincias illius in potestatem suam redigit.

Cheder Sarchan se suaque Bajaziti dedit.

Philadelphis a Baiazite occupata Christi 1390. Hegirae 792. Callipolis iterum aedificata. anno Christi 1391. Hegirae 793.

* melius si legas, ἢ ὁ

C A P V T V.

Initia discordia inter Ioh. Cantacuzenum & Imperatricem Annam eiusque aula proceres. Cantacuzenus urbe discessit, dolo eum ag grediuntur aduersarii, ab amicis monetur, qui ideo ab Alexio Apocauco in carcerem coniciuntur, Apocaucum interficiunt, & propter ea omnes fere necantur. Michael Ducas autoris auus paternus.

Initia discor- diae inter Cantacuzenum & aulicos Constantinopolit. Palatii.

Laudes Cantacuzeni.

Helena Cantacuzeni filia.

Anna mater Iohannis Imp.

Cantacuzenus Constantinopoli discedit.

In Cantacuzenu aulici Imperatricem excitant.

Cantacuzeno infidiz structae ei patefactae.

DV M hæc geruntur Imperator Iohannes exacta iuuenili ætate virilique consumpta, fœcordiæ ac defidiæ totus immerfus senescebat. Hunc adhuc iuniorem rexerat nobis memoratus Dominus Iohannes Cantacuzenus, vir prudens reique militaris peritissimus ac strenuus, nobilium, vt ita dicam, flos suauissimi odoris. talem equidem Andronicus Imperator decessor Iohannis, in omnibus non aliter quam fratrem habuit, eiusque fidei imperium ac filium moriens commisit. Sed Romæorum impropera & iniqua fortuna odium ei inuidiamque conflauit : maxime etenim inuidere solent homines illis, quos virtus ad altiora euehit : quapropter cum Iohannem Imperatorem adhuc adulescentem generum sibi habere Cantacuzenus vellet, nuptum data illi Helena filia sua, cæteri Senatorii ordinis viri inuidia exagitati matrem Imperatoris aduent, vxoremque ei ex Germania petendam pro consuetudine iamdiu vsurpata dicunt, nullatenus vero ex subditis, vt a Germanis (aiunt) auxilia, & suppetias, si tempus ita exegerit, consequi possimus. His cum annuisset Domina Anna, quæ Germana quoque fuit, & cui admodum cordi erat eodem sanguine Imperatoris ac filii purpuram connubiali foedere intingere, negligitur respuiturque Cantacuzenus, qui tutelæ ac administrationis onere excusso Constantinopoli egressus in Macedoniam secessit. Hinc opportunam occasionem nacti, qui inuidia in illum ardebant, crimen maiestatis in illum confingunt, totumque commentum pro re comperta ad Imperatricem Imperatorisque matrem referunt, dantque consilium vt res accurate exploretur. Iubeat, inquit, Maiestas tua Domesticum omnes turmas Macedonicas confestim cogere, Byzantiumque deducere. horum etenim alterutrum animo versabant, aut ad iussa Imperatoris præsto futurum, captiuumque quem optant habituros; aut, si obsequi renuerit, accusationem criminis manifesti illi intentaturos, aliumque, qui rerum administrationem capeflat, suffecturos. at interea Cantacuzeni confanguinei, & affines scriptis

Α Ο δὲ Βασιλεὺς Ἰωάννης ὑπερβὰς τὴν μειρακιώδη, καὶ νεανικὴν, μὲν ἡλικίῳσιν καὶ τὴν ἀδρόαν μὲν ὅσῃς ναρκήτητος παρὲς τὴν παρῆστυκὴν ἐποιμάζοντα τὰ τότε καμρὰ. καὶ γὰρ νέως ὢν, ἔπαυδαργῶν χροῖμανος κυρία Ἰωάννη ἔπαρρηθῆντι Καντακουζιῶν ἀδελφὸν σιωπέτω καὶ παρὰ πολὲμικὰ μαχηματάτω, καὶ τῆν δὲ γῆραν, ὡς εἴποι τις, ἀήθος ὄσομον. ποιούτων γὰρ ὄντα, καὶ ὁ παρῆστυβασιλύκως Ἀνδρόνικος ἔπ᾽ πρῶτω ὡς ἀδελφὸν ἠγείτο, καὶ τὴν βασιλείαν σιωτὰ παμδι * τελευτόντος ἀγέτο. ἀλλ᾽ ἡ τῆν Ρωμῆων ὄσῃ * leg. π. ἀγαθῇ τυχῇ μῖσος ἐπέσφρεν, καὶ φθόνον ἀπέλαττεκε. Καὶ γὰρ φθονοῦσι μᾶλλον τοῖς μᾶλλον ἐπ᾽ ἀρετῇ παρῆστυοῦσιν, ὅταν καὶ ἔπ᾽ τὸν τότε καμρὸν νέος ὢν ἐπὶ ὁ βασιλεὺς Ἰωάννης, ἠβούλετο ὁ Καντακουζιῶς κηδησῆς αὐτῆν γῆρασα ὅτι θυγάτηρ Ἐλένη. οἱ δὲ λοιποὶ τῆς συγκλήτου φθονοῦντες παρὲς τὴν μητέρα τῆ βασιλέως ἔξ Ἀλεμανῶν καὶ Γερμανῶν, ὡς ἐκ σιωήτοις μακροῦ, τῶ βασιλεὶ τῆν Ρωμῆων ἀγαθῆσαι νύμφῳ ἔφασκον, οὐχὶ δὲ ἐκ τῆ ἰσσηκού, ὅπως ἀρετῶν καὶ βοήθῆσαν ἐν καμρὰ δεομῶν παρὰ τῆ γῆροις ἐκείνου γροῖμα. σιωκατομβούσῃς οὖν εἰς τῆτο καὶ τῆς δεσποίνης Ἀννης ὡς ὅτι καὶ ἔξ Ἀλεμανῶν ἦν, καὶ παρῆστυμωσ ἔτῃ παλιν ἐκ τῆν αὐτῶν αἰμάτων πορφύραν βάλῃ τῶ βασιλεὶ καὶ παμδι, πρῶτα ἔταται Καντακουζιῶς καὶ αὐτὸς τῆς ὅπι ἔσπῃς τὸν φόντον ἀποφορτίζεται, ἔξεισι τῆς Κωνσταντινου, καὶ παρὲς Μακεδωνίαν μετῆσεται. καὶ οἱ τὸν φθόνον τρέφοντες ὄσῃ δὲ γῆραν, καὶ καροσίωσιν κατ᾽ αὐτῆν πλάτῃοσι, καὶ τῇ βασιλίῳ καὶ μητεὶ τῆ βασιλέως ὁ πλάσμα ὡς παρῆστυμα βέβαιον ἀπαγγέλοισι, καὶ δόκῃμον τῆ παρῆστυματος τῇ δεσποίνῃ συμβουλοῦνται. Γενήθητω λέγοντες παρῆστυμα παρὰ τῆς σῆς βασιλείας παρὲς τὸν Δομέσικον ὡς λαβῆν τῆ τῆν Μακεδωνων ἴλασ καὶ ἐλθεῖν τὰχ παρὲς ὁ Βυζαντιον. ἐκείνοι μὲν γὰρ ἐνεόσῃ, εἰ μὲν ἀπαμῆσῃ παρὲς ὁ γῆρασιμα, τὸν θηρώμαμον ἔξοισι ὡς ἀδράποδον, εἰ δὲ ἀποκρούσῃ ὁ παρῆστυθεν, βύδηλον τὴν κατηρησίαν καπαγγέλοισι. ἔ ἄλλον ἐν τοῖς παρῆστυμασιν χροσπονήσοισι ἔφασκον. οἱ δὲ τῆ Καντακουζιῶσ παρῆστυμῆς τε καὶ φίλοι ὁ δρᾶμα λα-

λαθραίως ἀφ' ἑαυτῶν δηλοῦσι, καὶ εἰ μὴ βού-
 λη τὸν ἥλιον ὄρεον, καὶ σκότους ἀπέχεσθαι τὰ
 πρὸς τὴν πόλιν, καὶ νύκτα νέμε γερῶσιν. Εἰδὼς
 ὁ βασιλεὺς τὴν ἀπειθήναι, ἐξῆς πρὸς θανάτου τὴν σφύρα-
 σιν. καὶ ταῦτα μαθὼν ὁ Καντακουζηνὸς, καὶ
 τῷ θεατοῦσιν κατεφρονήσας πρὸς τὸν
 ἀντίστοιχον. οἱ δὲ τῆς πόλεως ἄλλον αὐτῶν αἰεὶ ψη-
 φίζουσι ἑπάρχον, Ἀλέξιον τὸν Ἀπόκαυκον
 ἀνδρα ἀγαθῆς καὶ ἀγαθῆς, πλὴν ποικίλον
 ἐν πρῶτῳ καὶ δεινὸν ἐν σκαμνῷ, ὃν καὶ
 μέγαν Δουκῆν ἢ βασιλῆα ὠφειλόμενος. ὅτε
 μαθὼν τοῖς τὸν Καντακουζηνὸν ἀπαγγέλλαν-
 τας τὰ γινόμενα, καὶ συλλαβῶν ἀποδύσας πρὸς
 ἑαυτὸν καὶ φίλους, ἐν τῷ φρουρίῳ τῷ με-
 γάλῳ παλατίῳ ἀπέκλεισεν, τὸν δὲ τῶν ἑαυ-
 τῶν ἀφ' ἑαυτῶν ἀνδρῶν ἡμιθέων Ἡρώας καὶ Πελο-
 πιδῶν, καὶ Αἰακίδων ἀποδύσας. οὗτοι ἔχον
 ἐνδον ὡς φρουρία εἰς πάλιν, καὶ φοβηθεὶς
 μή ποτε νεότεροι αὐτῶν τῷ φρουρίῳ, καὶ
 γινώσκοντες οἱ δεσμοὶ ἐκείνοις δι' ὀπισθέμηνον τῆν
 συγγνώμην (καὶ φίλων καὶ γὰρ τὸ πλεῖστον τῆς πόλεως
 μέγαν ὄσον τῆς γροισίας, ὄσον τὸ συρφετὸν
 ἐσέβητο τὸν Καντακουζηνὸν ὡς μεγαλοδωρό-
 ταν, ὅτε εἰς ἀποδύσας διερρηκτότατον) βου-
 λῶνται βουλῶν πονηρῶν. τὴν μὲν ἡμέραν
 ἔχον ἀλλήλοις τὸν ὄμιλον, καὶ συδιόχον ἐντος
 τῷ φρουρίῳ τοῖς ἀποδύσας, τὴν δὲ νύκτα καὶ
 μέρος σὺν δύο, καὶ σὺν τρεῖς ἀσφαλιζέσθαι
 ἐν οἰκίσκοις πρὸς τὸ βουλευτὴν εἰς ἔργον ἠγε-
 το. καὶ δὴ σφίδων, καὶ ξύλων, καὶ τέκτονες πρὸς
 σκευάζοντο. ὡς δὲ τὸ πρῶτον οἱ φρουροὶ με-
 νοὶ ἐγνώσκον, εἶπον ἐν αὐτοῖς, ὅτι ἄλλο τῶν
 πλὴν πρὸς τῆς ἡμετέρας ὄλεθρος. ἢ γὰρ
 ἀπ' ἀλλήλων ἀφ' ἑαυτῶν τὴν νυκτὴν πνι-
 γμῶν, ἢ τὴν ἐν βυθῷ τῆς θαλάσσης κατε-
 πόντων πρὸς τὸν θάνατον, ταῦτ' ἐφασκον, καὶ
 εἰς ἀθυμίαν ἐπέπεσον. ὁ δὲ Ἀπόκαυκος ἐλθὼν τῷ
 μετὰ δόσῳ τῶν σκηνῶν, πῶς δεῖ πῆξαι τοῖς δρ-
 χτέκτοσιν, μόνος ἐφίππος ὅτι ἄλλου πνός στω-
 γιπιδίου πλὴν ἑνὸς δούλου, καὶ τούτου περὶ πο-
 ρεύματος ὡς ἔθος. ἐν τῷ δὲ τῆς θύρας τῷ φρου-
 ρίου γινόμενος, καὶ τῶν οἱ ἐκεῖ κατεχόμενοι
 ὡς φθορὰ κρινόν, καὶ ψυχρὰ γὰρ θεασάμενοι,
 μίαν τῶν ἀφ' ἑαυτῶν σφιδῶν φλιάς ἐνεκα λε-
 πτωθεῖσιν, λαβῶν εἰς τῆν πρὸς τῶν ἐν γούρῳ
 Ραοὺλ ἀπὸ ξίφους παρὰ καὶ κεφαλῆς τὸν Ἀπό-
 καυκον, ὁ δὲ καὶ γῆς ἀπὸ τῆς ἵππου ὡς ἀπὸ ἕρποντος
 ἄλλος Σατὰν πίπτει. ὁ δὲ δούλος σπλέκεται τῷ
 Ραοὺλ, ὅτε ἀμφω μονομαχοῦντες ἐτήκεσαν. τούτων
 δὲ ἀπολογηθῶν ὅτι τῆς πάλιν, ἔτερος τῶν ἐκλει-
 σῶν πέλεκυν πρὸς τῶν τέκτονες χερῶν ἀρπα-

A clam litteris machinationem fraudemque illi aperiunt : monentque , si volet luce frui , tenebrasque effugere , contumacia vsus mandata imperatoria detrectet , quibus obsequentem manent ante mortem tenebræ. Hæc ubi intellexit Cantacuzenus iussis Imper. spretis palam rebellat : tuncque qui in vrbe erant in locum eius alium præfectum constituunt Alexium Apocaucum virum timidum & ignaum, vastrum tamen & asturum, scelerumque peritum artificem , quem etiam Magni ducis officio & dignitate Imperatrix auxit. Iste , cum rescivisset eos , qui Cantacuzeno insidiarum machinationem & seriem patefecerant , comprehensos omnes eius consanguineos & amicos supra ducentos viros , Heroas & Semones , Pelopidarum , & Æacidarum abnepotes , in carcere magni Palatii conclusit. Tanquam passeres itaque intra retia præpeditos dum retinet , veretur ne quando noui aliquid moliti custodibus superiores euadant , & vincti Palatium occupent , consanguineorum & amicorum studio & opera adiuti. Potior namque ciuium pars , cum Senatus , tum plebs Cantacuzenum suspiciebant , quem magnificentissimum & in omnes maxime beneficium experti erant : hac de causa eiusmodi consilium improbum inicit ; Omnes inter se versari familiariterque colloqui intra carceris septa interdium permittere , per noctem vero separatos binos singulos , vel etiam ternos in quibusdam domunculis custodiae securioris causa concludere : Iamque consilium peragebatur , afferesque & ligna apparabantur , & fabri aduocati erant , cum illud , qui sub custodia tenebantur , senserunt , inque sui certam ac manifestam perniciem parari cognouerunt : illamque per noctem singulorum separationem , strangulationem , aut in profundum mare demersionem prænunciare : hosque sermones dum inter se agitant , animo despondent. Interim Apocaucus fabris ostensurus modum & ordinem , quem teneant in cameris illis extruendis , nullo comitante equite , sed vno seruo , eoque , vt mos ipsi erat , pedibus sequente venit , intraque ianuam carceris ingreditur ; quem mox conspectum , vt communem omnium pestem , vitæque singulorum insidiantem , vnus eorum inter præcipuos ex genere Raoul apprehensa vice gladii tabula obuia , quæ ad limen statuendum dedolata erat , inuadit , eiusque caput percutit , & Apocaucus ab equo , velut alius Sathan de cælo , cadit. At Apocauci seruus cum Raoul colluctatur , & ambo tanquam in certamine singulari stant : dumque simul confligunt incarcerationum alius arrepta de fabri manibus se-

Alexius Apocaucus vrbi præfectus.

Romanorum calamitas & amici Cantacuzeni in carcere coniecti, &

pauoris incetus de vitimo vitæ discrimine.

Apocaucus li-gno capiti im-pacto cæfusa quodam ex genere Raoul.

* ὁ ἄνω-
 χούτων

curi, humi iacentis caput abscindit, illudque palo infixum in propugnaculi quadam parte depangit. Tantum facinus non parum attonitos reddidit Byzantinos, Imperatricem ipsam, totumque exercitum; omnes itaque concursu ad palatium promiscue facto ingrediuntur, non tamen citra pugnam cademque, sed multa vi facta sibi via: omnesque trucidarunt, præter sex, qui in subterraneo templi noui monasterii specu delitescerent salui euaserunt; plurimos etiam in medio templo mactauerunt, nec adytorum, aut altaris maiestas & reuerentia, vt parceretur vlli, quicquam valere. Inter eos equidem, qui tanto periculo erepti sunt, fuit auus meus paternus *Michael Ducas*: Ipsi porro monachorum illius monasterii mantis seu capis induiti Constantinopoli aufugerunt, & in oppositam continentem Asiam transfuerunt, in regiones orientales alius in Bithyniam, alius alio discesserunt, Auusque meus Asiam petiit, adiuitque Iesæum filium Atenis, & ei, sibi quæ acciderant, narrat. Eruditus equidem erat, & scientiarum liberaliumque artium peritissimus, Medicæ artis non ignarus, genus ducens ab antiquis illis Ducis, inque profapia ista, veluti catenæ annulus aureus splendebat. Hunc ergo honorifice excepit Tyrannus, prouidetque vt cuncta necessaria com meatuque rerum omnium ei præberentur, beneficiisque cumulo Ephesum habitandam concessit: quæ sedes peregrinæ, æque ac patria, gratæ ipsi ac charæ fuerunt; Barbarum vero & alienigenam non aliter quam diuina prouidentia constitutum Regem veneratione ac cultu profecutus est, reputans Romæorum scelera, præuidensque breui Thraciam vniuersam cæterasque ad Danubium pertinentes regiones Turcos inuasuros, & subacturos: vt paulo ante Phrygiam, Asiam vltioresque prouincias debellarant, ita annuente Deo, & peccata Romæorum tunc viuientium maiorumque nostrorum vindicante.

Trucidantur
incarcerati ob
interfectum
Apocaucum.

Calamitas in-
gens.

Auus autoris
huius historię
Michael Du-
cas.

Genus Ducæ
ab antiquis il-
lis Ducis.

σας τὸν χαμῶ πέσοντα κεραιομει, καὶ πλω κεφαλῶ ἐν ἐνὶ μέρει τῆς πορμαχίων ἐξ- λω πεπερονημῶν πορροήμοι. τῆτο εἶς ἐς μικρὸν ἀθυμῶν ἐνέβαλε τοὶς Βυζαντιοῖς σὺν ἅμα τῇ κεραιοσῇ, καὶ πορπὶ τῶν γρα- τῶ. ἀλλὰ φύρδω ἀπορροτες σὺνδράμοντες ἐν- τὸς τῆ παρρατίου εἰσῆλθον εἶς ἀκρότως οὐδὲ ἀνάμακτι, ἀλλὰ μὲ πολλῆς τῆς βίας, καὶ πορ- ται κεραιοσφασαί πλω ἐξ σαθῆντων ἐν τῶν ἡπορροίω τῆ ναοῦ τῆς νέας. καὶ γὰρ τοὶς πλεί- νας ἐν μέσῳ τῆ ναοῦ τούτου κεραιοσσορ, εἶς ἀδῶ. ἢ φειδῆ χρροσῶμνοι τῆς ἀδύτων ἐνεκα καὶ τῆ θυσιασθῆντων, εἶς ὧν εἶς ὁ παρρὸς πα- τῆρ καὶ ἐμὸς παρρὸς ἐτύρρορε Μιχαῆλ Δορ- κας, οἱ καὶ ἀμφοῖα ἐδύθῆντες μοναχῶν τῆς ἐν τῆς μόνης εἰσῆσσορ τῆς Κωνσταντίνου, καὶ πλω πορραῖαν ἀρροβῶντες εἰς τὰ μέρη τῆς ἐῶ διεσῶρροσσορ, οἱ μὲν εἰς Βιθυνίαν, ἐτερος ἀλλαχορ. ὁ δὲ ἐμὸς παρρὸς εἰς Ἀσίαν, καὶ δὴ ἐντυχῶν τῶν εἰσῆ τῶν ἡῶ τῆ Ἀπῶ, ἐ τὰ κατ' αὐτὸν δῆλα ποιήσας, καὶ γὰρ ἡπορροχρ παιδείας μεσὸς, καὶ πάσῃ τῆς ἀλλῆς ἐξῶ σοφίας ἀδύπλεος, καὶ ἰατρικῆς τέ- χης εἶς ἀμφοῖος, γῆρ τε κεραιορρομνος τῆς ἀ- ἐκαθεν Δορκοκων καὶ τῆς αὐτῆς σφῆρς χρροσσο- κροσμοσ κεραιος. εἰσῆιοδται τῆτον ὁ τύρροαννοσ, ἐ πορρονοεῖ, ἐ φιλοτιμεῖται τὸν ἀρροδρα σιτηρροσῶοις πορροτοῖοις καὶ δύερροσῶοις ἀμείρρῃς, καὶ πορ- τον ἐν Εφῆσοις κεραιοσσορ, καὶ πλω μεποικίαν ὡς παρρῆδα ἐνηκεραιοσσορ. ἐ τὸν ἀλλορροῖ, καὶ βαρροβαρρον ὡς θεορροσσορ ἐσῆβε καὶ ἐπῆμα, εἰς νοῦν λαμβαῖων τῆς ἀπαρροαλίας τῆς Ρωμῶων, καὶ πορροβλέπων ὡς ὅτι ἐν ὀλίγῳ πορρῶτα τῆς Θεραιος, καὶ μέρρῃ Δανούρροεος, ἡπορρο χέρρῃς τῆς Τούρκοκων πεσοῦνται, καὶ ἀδύκρορρορροσ φῶρρο- σονται ὡς ἐν ὀλίγῳ, κεραιος καὶ πορροδύρροου ἐν Φρυ- γίῃ τε καὶ Ἀσίῃ, καὶ τῆ ἐπέκκεῖνα ἐρροῖοντο, θεορρο πα- ρρα χρροσσοῦτος ἀρρο τῆς ἀμφοῖοις τῆ τοῦτε πορροδύο- μῶων Ρωμῶων, καὶ ἡμετέρων ἀποπαρρῶων.

CAPVT VI.

Cantacuzenus calceos purpureos induit, Imperator salutatur & ad Seruie Cralem fugit, & cum eo foedus percutit.

IOHANNES itaque Cantacuzenus in su-
perioribus sæpius dictus audita amico-
rum, ac consanguineorum tam inique pa-
trata cæde [vehementer perculsus est]
conspicis que non paucis sanguine & af-
finitate proximis, tam sibi, quam occisis,
qui pullati vrbe relicta ad eum transierunt,

Ο γὰρ Ἰωάννης ὁ Καντακουζηνὸς, ὃν καὶ
φθῶσας ὁ λόγος ἐδήλωσε, μαθῶν πλω
γερονοσσορ εἰς τοὶς αὐτῆ συρροηεῖς τε, καὶ φίλοισ
ἀδύκων σφραγῶ, καὶ πινες ἐν τῆς πόλεως εἰς αὐ-
τὸν ἀφικῶμνοι εἶς ὀλίγοι τὸν ἀερροῖον, πορροσσορρρ
ὄντες αὐτῆ καὶ τῆ φονδύρροτων κεραιὸ ἅμα, καὶ εἶς

ἀγχείας πλείονες μελενιμονοῦτες πρῆξοντο παρ' Κωνσταντίνου κλάοντες, καὶ ὀλοφύμενοι, καὶ καταβοῶντες αὐτοῖς, ὡς ἐνεκά σου θανατούμεθα ὄλιω πλὴν ἡμέραν, καὶ τοὺς ἡμετέροις ἀπεβαλλόμεθα, καὶ ὁ δὲ ἄλλος τῶν Ρωμαίων καταμαρτυρήθη, καὶ ὄλωλεν· ἡ βασιλεία ἐν χειρὶ γυναικείᾳ κερκίδος δίκην παρὰ κλάουσα ἐπαρτακτοῦσα πλὴν ἀλυργίδα, ἡ δὲ ἐν ἑσπέρᾳ βρέφη, μόλις τὸν νοῦν καὶ τὴν γλῶτταν ἐν παγγίῳ καὶ ἡλιθίστασι ἐνεργεῖν δυναμένη. ἡ δυναστεία ἐν ἀγοραίοις καὶ μηδαμνοῖς ἀδράσι· πείσθητι τῶν ῥημάτων ἡμῶν, καὶ ἀπὸ τῆς βουλῆς τῆς ἡγεμονίδου, καὶ ἐπίστασε πλὴν ῥομφαίου σου, ὅτι τὸν μῆρον σε, ἐντείνε, καὶ καταβουδῶ, καὶ βασιλεύε ἐνεκεν ἀληθείας, ἐπαρότητος, καὶ δικαιοσύνης. τότε ὁ Κωνσταντίνος ἀναλογισάμενος τὰς ἐπιμαρτυρίας τῆς βασιλίδος, καὶ τῆς συκλήτου φθόνου * φερόμενοι κατ' αὐτοῖς, ἀβυλιανὸς ἀλόγου αἰτίας, καὶ τῆς τυχεύσεως ἐπιβουλήσας, στυπακρυφῶς τοῖς Ρωμαίοις, ἐπιφεινύται τὰ κέκλινα καὶ τὰ σπικαῖα πέδιλα, ἐπιβασιλεύει παρὰ τῆς γραφῆς ἀναγερθεῖσα, οἷμα τῆς Θεοῦ εἰς τὸ σκοληρυῶντος πλὴν καρδίαν αὐτοῦ, τῆς διχραστησίας πλὴν βασιλείαν Ρωμαίων, καὶ ἀπὸ μέσων πούτων εἰσαῖξαι τοὺς Τούρκους τῆς καταφθεῖρα πασῶν γλῶσσῶν Ρωμαίων πλὴν ἑσπέρᾳ, καὶ οὐ μόνον Ρωμαίων, ἀλλὰ καὶ Τριβαλλῶν, καὶ Μυσῶν, καὶ Ἀλβανιῶν, καὶ πᾶσι τοῖς ἄλλοις δυτικῶν ἐθνῶν. κέκλιμασιν ὡς οἶδεν ὁ ἀκρίματος ὀφθαλμῶς παρὰ ἄλλα γένη ἡμορῶν, ἀπὸ τῆς συνεχῆς ἀντήσεως κατ' Ῥωμαίων· τοὺς δὲ Ρωμαίους ἀπὸ τοῦ φεικόμενοι οὐκ ὀφείλουσι, καὶ ἀφορισμοὺς ἀφορήτους οἷς ἐφερον κατ' ἐφελῆς αὐτῶν ὀμνῶντες, καὶ ἔξομνῶντες τῆς φυλάξαι πλὴν βασιλείαν παρ' ἡμῶν τῆς Λάσκαρη, καὶ μηδὲ ὄλιω στυπακρυφῶν ἐπιβουλεύωντων ἐπιβασιλεύει πᾶσι Παλαμολόγῳ παρὰ τῆς ἀποστασίας. ἀπὸ τῆς ἀπρόφως δὲ πάλιν ἀπομνήσκειν ὡς ἔχον καὶ ἐργῶν βασιλείαν Ρωμαίων τῆς Παλαμολόγῳ, ἀποτυφλώσαντες παρὰ τὸν Ἰωάννην τὸν Λάσκαρον, καὶ ἀναθήματα καταπαρθέντες αὐτοῖς κατ' ἑαυτῶν, ὡς οἱ Ἰουδαῖοι ἐν τῷ κρημνῷ τῆς δεσποτικῆς πάσης, ὅτι ἀποσπῶντες πλὴν ἀρῶν. οἱ καὶ ἐπὶ τὴν ἀπώλυνον, ὡς παρὰ κλάου ὁ λόγος δηλώσας, πλὴν καταπαρθέντων τῶν Ἰουδαίων κατακείοντες ζηλωτῶν τῶν ἀνομιῶν ἡγορήσαντες. διτῶς οὖν παρελαβὼν ἀπέχετο διδάμειος Θερακικῆς, καὶ τοὺς ἐκ τῆς πόλεως ἀλκόμενοι, παρὰ τῆς Κεφάλου Σερβίας παρεργίνεται, καὶ πλὴν ἀπασῶν ἡ ἀδίκως ἐσπέρᾳ ζημίαν, καὶ ὄνδρος, καὶ τῆς ἐν τῆς ἡμέρας τῆς οἰκείων φθορῶν ἀπῶντα καταγείλας. ἡ γὰρ βυδουκίμῳ ὁ Στέφανος παρὰ τότε κρημνῶν, οὕτω γὰρ ἡ παρὰ Κεφαλή ὄνομα. ἐπὶ γὰρ, ὡς ἔθος τῶν ὀσκάδων καὶ βαρὺ ταπεινωθῆν, τὸ κρημνῶν καὶ λεπτῶν εἰς ἕψος αἰρεται. αἱ γὰρ δυστυχίαι τῶν Ρωμαίων, καὶ αἱ κρημνῶν

* leg. φερόμενοι

eiulatibusque ac singultibus mixtas querelas in eum iactarunt, se suosque propter illum quotidie trucidari. Romæorumque florem cædibus conuulsum radicibus languescere. Imperii sceptrum fœminæ manibus tractari, in iisq; transformatum in radium textorium, colo fuscoque additis, texendis purpuris inferuire. Dignitatem imperialem infanti adhuc lactenti innixam, qui crepundia vix dignoscatur & lingua balbutiente eorum nomina vix proloquatur. Magistratus forensis turbæ homines vilesq; obrinere. *Crede inquit verbis nostris, imperiique fasces sume, accinge gladium super femur tuum, intende, procede & regna propter veritatem, mansuetudinem, & iustitiam.* Cantacuzenus animo tum reuoluens ab Imperatrice & Senatu inuidia exagitatus aduersum se præter rationem excitatus turbas, insidiisque se peritum, Romæis obtemperat, calceosque purpureos & sericos induit, Imperatorque ab vniuerso exercitu salutatur, Deo, vt mihi visum est, cor eius indurante, vt seditionibus intestinis scissum Romanum imperium Turci inuaderent, omnesque illius prouincias vastarent: atque etiam alias gentes Triballos, Mysos, Albanos cæterasque ad occasum fitas; iustitia diuina, quæ cuncta prouidet, pœnas exigente a gentibus, quæ continuis incurfibus Romanum Imperium lacefferant, vindicante etiam Romæorum periuria. Iuramentis namque præstitis, addito excommunicationis anathemate diro, fidem suam obstrinxerant imperium seruaturos Lascaris filio, nec vnquam Palæologi defectioni adhæsurus, aut opem illi laturos. contrario nihilominus iureiurando sanxerunt Imperatorem Romanorum se agnoscere Palæologum, excæcato prius Iohanne Lascari. Anathemate itaque percussi, in se ipsos maledictionem, vt Iudæi tempore passionis Domini, atque execrationem accersuerunt, penitusque perierunt, vt narrationis series ostendet, iisdem pœnis ac Iudæi, quorum scelera imitabantur, damnati. Statim itaque collectis copiis Thracicis, simulque ab vrbe transfugis, ad Seruicæ Cralem pergunt, sibi que illatam præter omne ius & fas contumeliam ei ab initio exponit, suorumque affinium cædem. His etenim temporibus Stephanus, hoc enim erat Cralæ nomen, admodum illustis & potens erat; Sic namque accidere solet, vt, corporibus multa mole adfurgentibus, multoque grauitatis pondere depressis ac demersis, quæ leuia & tenuia sunt, in sublimem ferantur. Romæorum certe infortunia & quotidiani seque

Cantacuzenus calceos purpureos induit, & ab exercitu Imperator salutatur.

Ad Seruicæ Cralem fugit Cantacuzenus.

serie continua excipientes tumultus belli-
ci atque intestinae seditiones, barbarorum
colluuiem superiorem ipsis potioremq̃
reddiderant. Vnde Seruiorum Principi
audacia nata vires acquirendi, & Cra-
læ nomen adsumendi: quæ barbara appel-
latio Græce reddita βασιλεύς (id est Impera-
torem) designat. Cum audiisset ergo Can-
tacuzeni querelas lætitia completus, sup-
petias ei se laturum, vt Romæis resistat,
pollicetur, etiamque tulit. At Byzanti-
nos, vbi certiores facti sunt de Cantacu-
zeni defectione, ipsumque imperii infi-
gnia induisse, & ab omnibus, qui Thra-
ciam tenebant, Selymbriam vsque pro-
clamatum Imperatorem & agnitum, ve-
hemens animi dolor inuasit; tuncque per-
culsi metu ac terrore omnes, conuentus
& colloquia agitando differere inter se vi-
cini de incerto imminentium exitu, in
quamue partem fortuna anceps Romæis
tot calamitatibus afflictis inclinaret.

A Ἄλλεπάλληλαι παρεχά, καὶ οἱ ἐμφύλιοι πόλεμοι
τοῖς βαρβάροις καὶ ἀγελαῖοις ὑπερέχοντες αὐτῶν
πεποιήκεισιν. ὅθεν ὁ τῆ Σέρβων δεχηγὸς ἐπόλη-
σεν αἰαδύσασθαι κρείττος, καὶ Κρεθλῆς ὀνομάζεσθαι.
τῆτο γὰρ ὁ βάρβαρον ὄνομα ἀξελλιωὶ ζῶντων βα-
σιλεύς ἐρμυλεύεται. ἐνωπιθεῖς δὲ τῆ ρήμάτων
Καντακουζινοῦ, καὶ πλήρης ἠδονῆς γερονῶς, στυε-
θετο τῆ δουῖα αὐτῆ βοήθειαν καὶ δεχόμενος πρὸς δι-
παραστάξιν τῆ Ρωμῆων, ὁ καὶ πεποιήκεν. οἱ δὲ τῆς
πόλεως μαθόντες πρὸς ἀπασίαν Καντακουζινῶν,
καὶ τὰ πρῶτον τῆς βασιλείας ἐνδυσθέντα, καὶ
πρῶτον πάντων ὡς βασιλεῖα αἰαγερόζῶντων. τοῖς
ἐν τοῖς Θεσσαλοῖς μέρεσιν οἰκοῦσιν ἀλλοῖς αὐτῆς
B Σηλυμβρίας, κατωδιωόντο πρὸς ψυχρῶν καὶ πλή-
ρης δολίας καὶ φόβου ἡρόδομοι στυεῖχοντο κρινολο-
γούμενοι ὁ καὶ εἰς πρὸς τῆ γείτονα τῆ ἀρεῖ ἔσται ὁ
ἀποκησόμενος*, τίς δὲ ἡ πρὸς τὰ κακὰ ῥέπουσα * lego τῆ
τύχη τοῖς Ρωμῆοις ἐκλώσεν.

CAPVT VII.

*Homur Atinis filius traiecto Hellesponto in Europam venit, Callipolim appellit, &
Didymotæchum, vbi Cantacuzeni vxor substiterat, proficiscitur. Turci Thra-
ciam vastant. Smyrna ab equitibus militia Hierosolymitanae capta. Eam frustra re-
cuperare tentat Homur, & in oppugnatione occumbit.*

Homur in Oc-
cidentales pro-
uincias venit.

A TINIS Turcorum Principis filio-
rum vnus Homur dictus Smyrnæ,
oppidorumque tractus illius Princeps,
quam ditionem a patre Atine iure here-
ditario obtinuerat, audax ipse & genero-
sus: quosque Ionix littora in sinus curua-
ta portus efficiunt occupabat, syluasque
arboribus densissimas aptis ad fabrican-
dum naues actuarias longasque trire-
mes; ex quibus materias abunde coegit
ad prædatorias biremes triremesque pro-
hibitu construendas; quas cum conscen-
disset, vrbes & insulas in ambitu circum-
iacentes vastauit, & depopulatus est Mi-
tylenen cum tota insula Lesbo, Chium,
Samum, Naxum cæterasque alias vicinas
insulas. Cum vero nuncius ad ipsum per-
latus esset de Romæorum discordia ciui-
li, innotuissentque ipsi Iohannis Canta-
cuzeni nobilitas, genusque ab heroibus
olim deductum, bellica etiam virtus rei-
que militaris peritia, quæ morum probi-
tati ac prudentiæ coniunctæ erant, confi-
lium improbum iniuit. Instructam enim
classe[m] quadraginta nauium portu dedu-
xit, & Callipolim nullo sollicitante appu-
lit, exscensione demum facta terrestri iti-
nere Didymotæchum inde peruenit, vbi
Cantacuzeni vxor cum tota familia sub-

Homur Calli-
polim appellit.

T ΩΝ τῆ Ατίνω Τούρκου υἱὸς εἰς Ομοῦρ
ἐπωνομαζόμενος, δεχηγὸς τῆ ἐν τῆ Σμύρ-
νη πολιχείαν, καὶ αὐτῆς Σμύρνης καὶ ἀφ᾽ ἑαυτοῦ * λαβὼν
λαβόντος τῆ ἡγεμονίαν πρῶτον πατρὸς αὐτοῦ Ατίνω
ποληγὸς ὄν, ἔδρασε κέρδιος ἐντυχῶν καὶ λι-
μνῶν οἷοις ἐκκλπίζεται ἡ Ἰωνία, ἔδραμονας πο-
λυξύλοις καὶ πρὸς κατασκευὰς φορτικῶν νηῶν καὶ
μακρῶν τεληρῶν ἐπιτηδείους, κατεσκευάσεν αὐ-
τοῦ κως πρὸς αἰς ἠβούλετο ληστρικὰς διήσεις τε
καὶ τεληρῶν καὶ ἐπεμβαίνων αὐτῶν, ἐπόρη τῶν
περικύκλων πόλεως καὶ νήσους Μιτυλιῶν στυεῖ πα-
ση νήσῳ Λέσβῳ, Χίῳ, Σάμῳ, Νάξιῳ καὶ πά-
σας τὰς περικύκλων νήσους. μαθὼν δὲ πρὸς ἀπασίαν
D τῆ Ρωμῆων, καὶ ὅπως Ἰωάννης ὁ Καντακου-
ζινὸς ἀνὴρ βίβληος τε, καὶ τῆ πάλαι Ἡρώων ἀπο-
γνος, ἀνδρείος, μαχημῶτατος τε πρὸς τὰ πολε-
μικά, καὶ στυετὸς ἐν ἀπασιν ἀγαθοῖς ἦθεσι, βού-
λων βουλεύεται πονηρεῖν. σῶλον γὰρ βίβληος πρὸς
τὸν ἀειθρὸν ὑπερὶ τὰ τεσσάρων ἀέφῃ, καὶ
ἀξελθὼν τῆ λιμνῶν πρὸς Καλλιούπολιν ἀφί-
κετο ἀδελφῶν καὶ κακίθην ἀξελθὼν ἀφ᾽ ἑαυ-
τοῦ ἀλλοῖς Διδυμοτοῦχοι ἀφίκετο. ἔτυχε γὰρ ἐκεί-
σε ἀφ᾽ ἑαυτοῦ ἡ γαμῆ τῆ Καντακουζινοῦ παρῶν-

κί. ἀποφθνήσκον γὰρ αὐτὸς ἐν Σερβία σωμαζαγῶν
 πῶντα τὰ ἐν ταῖς οἰκῶν χρυσᾶ τε καὶ ἄργυρᾶ καὶ
 πᾶσιν ἄλλω παροισίαν, καὶ παῖδας τε καὶ γυναῖ-
 κα, ἐκ τῆς Ἀδριανοῦ εἰς Διδυμότοιχον ἤγαγε,
 καὶ πᾶσιν ἄλλω πλὴν τυχοῦσιν ὀπιμέλῃαν τῆ
 πολυχίου παρὰ σκευάσας τότε παρὲς τὸν Κρα-
 λῖω ἀφίκετο. ὁ δὲ Ομοῦρ μὴ δῦρὼν τὸν ποθού-
 μῆνον ἐδύνοπαθῆ, καὶ ἐδυαχέρανε, ἐπεθύμει
 γὰρ τῆ ἰδεῖν αὐτὸν, καὶ ὁμιλῆσαι καὶ ὄρκους διδο-
 ναί, ἔλαβεν παρ' αὐτοῦ, τῆ εἶ) ἐφ' ὄρου ζωῆς αὐ-
 τῶν ἀδελφοῖς καὶ συλλήθορας. ἡ δὲ Καντα-
 κυζιωὴ δὲξίωσα μὴ τῆτον, καὶ φιλοφρόνως
 ἀποδέξαμην συμπᾶση διαφιλεῖ ζωῆσφία, καὶ
 ἐν ἀπασι ἀγαθοῖς, διήρκεσεν μὲν πρὸς ἐκ-
 δεχόμενος τὸν Καντακυζιῶν, ἔχων μετ' αὐτοῦ
 ἕως πεντακισίους Τούρκους ἰππεῖς, καὶ ἑτέροις
 πόσις περὶ ἐκ τῆ αὐτῆ τειήρων· οἱ δὲ λοι-
 ποὶ τῆ στόλου σωμαζοειδέντες, καὶ εἰς τὰ τῆ
 ὑποφροντῶν πλοίων ἐμβάδυντες πλὴν παρὰ λῖον
 πᾶσιν ἐλεηλασίω ἐξ αὐτῆς Καλλιουπόλεως
 ἀγρὶ Σηλυμβρίας, ὡς δῆθεν * συμμαχῶν παρ'
 Καντακυζιωῦ, τῆ δὲ ἀληθεία ἰχνηλατῶν τῆς
 Θεσπίας γῆ, αὐτὸς δὲ ἀφ' ἑξῆς σὺ τῶ
 αὐτῆ κατέδραμν ἀγρὶ Ρεδαγσοῦ, καὶ κυρεῦ-
 σας, καὶ ἀπολέσας ἐγράφη εἰς Διδυμότοιχον
 ἰδῶν οὖν πλὴν ἀφίξιν τῆ Καντακυζιωῦ βρα-
 δεῖαν οὖσιν, καὶ βουλευθεῖς ὀπιαδὸρμητος Ἰυέ-
 σται (ἠκούσε γὰρ ὅτι οἱ τῆς Ρόδου φρέειοι στό-
 λον κατασκυδάσθητες ἀφίκντο ἐν ταῖς λιμῆσι τῆς
 Σμύρνης, καὶ ἤρξαντο οἰκοδομεῖν φρούριον ἐν
 αὐτῆ, ὡς ἐπ' ὀνόματι τῆ ἀγίου Πέτρου, ἐνε-
 κῆ σωτηρίας τῆς Φυγαδῶν ἀγχαλωτῶν) τὰ
 παρὲς εἰρῶν καὶ φιλίαν καλῶς ἀφρατεῖς
 αὐτῶ. ἡ δὲ Καντακυζιωὴ σὺ δώροισι ὀπιπλεί-
 φως φιλοξενίωσας ἀπέπεμψεν· ἐλθὼν μετ' ἀγ-
 χαλωσίας ἰχνη, ἀπαρχῆς οὖσης τῆ καρ-
 ποῦ τῆς ἀμύρτιας τῆς Ρωμῶν τῆς κατοικη-
 τῶν ἐν Θεσπία, καὶ ἐν πάσας ταῖς κατ' ἐ-
 σιν μέρεσιν. οἱ γὰρ Βιθυνοὶ, καὶ Φρύγες, καὶ
 οἱ ἐν πάσας τῆς ἐώας οἰκωῦντες ἐπαρχίας,
 παρὰ λαβῶν γὰρ ὁ χρόνος κατέφθην, οἱ καὶ
 ὑπὸ τῆς Τούρκων κατεφθάρσαν. ἐλθὼν δὲ
 ὁ Ομοῦρ ἐν τῆ Σμύρνη, καὶ ἰδῶν ὁ πολυχίον ἠδὲ
 ὑπὸ τῆ φρεῖων πεπληρωμῶν, μετὸν ἀνδρα-
 πῶν πολεμικῶν καὶ διμηχῶν, πλήρες κατερ-
 γασμένον καὶ μηδεμίας ἀλλῆς δεοῦσης οἰκοδομῆς,
 ὠδυνήθη πλὴν ψυχῆ, ἔβριμῶν κατ' αὐτὸν
 ἐβουλόσατο, ἢ ὁ φρούριον καταχεῖν, ἢ πλὴν
 ψυχῆ ἀποβάλλεσθαι. ἀρξάμενος δὲ μάχε-
 σθαι ἔδυνάμαχεσθαι, ἔπολεμικῶν μηχῶν
 ἀξέταξιν καὶ ἐφθελισκῶν, ἔδελιπε νυκτὰ καὶ ἡμέραν

A stiterat; In Seruiam enim discedens Can-
 tacuzenus vniuersam suppellectilem au-
 ream atque argenteam cæterasque opes
 conuafaras, liberos simul & vxorem A-
 drianopoli deduxerat, & Didymotæ-
 chum transportarat; securitati insuper op-
 pidi huius ab ipso prouifum cum ad Cra-
 lem se contulit. At Homur cum illum,
 quem tantopere cupiebat, non inuenif-
 fet, moleste id tulit, magna siquidem vi-
 dendi eum cupiditate tenebatur, & al-
 loqui mutuoque iureiurando fœdus fe-
 rire, focietatemque fraternam & amici-
 tiam firmare, cuius præter mortem non
 esset alius terminus. Humane ac comiter
 exceptum Cantacuzena opipare & lau-
 tissime omni rerum ciborumque copia do-
 mi cum quingentis equitibus Turcis, to-
 tidemque peditibus qui triremibus vefti-
 erant, per trimestre tempus commoran-
 tem, & tantisper dum Cantacuzenus re-
 diret expectantem habuit. Cæteri interim
 classarii simul collecti maioribus nau-
 giis conscensis oram maritimam vniuer-
 sam a Callipoli Selymbriam vsque depræ-
 dari, tanquam Cantacuzeno opem iam
 ferrent. Id autem specie tantum ageba-
 tur, dum serio Thraciæ situm, locorum
 aditus exitusque explorabant & specu-
 labantur; ipse vero terrestri itinere cum
 suis Rhedæstum vsque obuia diripiens &
 vastans excurrit, & inde Didymotæ-
 chum rediit. Cantacuzeni vero reditum
 cum nimis serum fore intellexisset, vel-
 letque ad sua reuerti (audierat enim or-
 dinis militaris Hierosolymitani Rhodios
 Equites Rhodi
 Smyrnam oc-
 cupant anno
 Christi 1344.
 Nam Bithyni, & Phryges, cæterarumque
 Orientis præfecturarum incolæ a Tur-
 cis in seruitutem annis præteritis reda-
 cti erant. Smyrnam tandem reuectus
 Homur oppidulum a fratribus militi-
 bus iam perfectum absolutumque cer-
 nit, crebrosque & frequentes in eo vi-
 ros bellicosos & apprime industrios,
 nihilque constructioni eius deesse. Acer-
 bo itaque animi dolore correptus, iu-
 giter secum agitare aut oppidum occu-
 pandi, aut vitam perdendi consilium.
 Oppugnatione deinde cœpta non ces-
 fauit machinas bellicas experiri, nouaf-
 que comminisci; noctu ac interdiu, ad

Ad Cantacuzenam Didymotocum venit.

Homuris in Thraciam profectio.

Cantacuzena Homurem humane excipit.

Turci oram maritimam Thraciæ latrociniis vastant & regionem explorant.

Equites Rhodi Smyrnam occupant anno Christi 1344.

Homur Smyrnam redit.

Homur Smyrnæ castrum a Rhodi equitibus ædificatum oppugnat.

* συμμα-
 χωῦντες ἰ-
 στανῶν,
 ὅτι ἰχνηλα-
 τῶν

pugnam velitationibus laceffere, & cuniculis actis cæterisque molitionibus adhibitis muros perfodere, & euertere; tandemque, velut alter Bacchus, frequentibus oppugnationibus & præliis in oppidi fossam penetrauit, scalisque moenibus admotis, tanquam canis rabidus, primus murum subire aufus est, folique sibi victoriæ trophæum erigere. Verum diuina prouidentia, quæ omnia quo vult agit, & transfert, ferocem animum istius & vehementem impetum intuita, de illo ita decreuit. cum ad medios scalæ gradus iam peruenisset, galeamque ab oculis parum reieccisset, vt, quantum esset propugnaculi pinna inferior, cerneret, sagittarius e superiore propugnaculo eum vulnerat adacto inter media supercilia telo. Percussus Homur ex alto præceps in caput cadit, vitamque hoc violento exitu finiuit. in fossam lapsum milites Turci magno numero accurrentes mortuum in oppidum Smyrnæ vertici montis impositum raptim efferunt: quod castrum veteris euerfæque Smyrnæ arx quondam fuerat, non multos ante annos a Iohanne Duca Romanorum Imperatore iterum ædificata, quam Atin Turcorum princeps Homuris pater Andronico seniore imperante a Romanis postea recepit & obtinuit.

Homura fratribus Rhodiis occisus.

Smyrnæ oppidum.

τῶ Ομοῦρ πῶς τῶ Ρωμῶν ἐν ταῖς ἡμέραις Ανδρονίκου τῶ γέροντος ἔλαβε ἔκαστε ἡδὴ τὸ τέλος ὁ Ομοῦρ ἔχεν.

A διεγείρων πολέμοις Διὰ τε ἀκροβολισμῶν καὶ γαιουρυγμάτων, καὶ ποιχορυγμάτων καὶ πασῶν ἄλλων κατασφαιλῶν ἡδὴ δὲ ἐν τοῖς ποιούτοις ἀγωνί-
 σμασι ἔπαλασμοισιν ὡσπερ τις ἄλλος λυαῖος ἀνιμαχόμηνος ἠδυνήθη εἰς τόσον, ὡς ἔτι τὰ φερον τὸ πολυχίου Διὰ φάσασιν σὺ τοῖς αὐτῶ, καὶ κλίμα-
 κας ἐν τοῖς τείχεσι θύωαι, καὶ ὡς λυασητὴρ κύων, ὥρμησεν αὐτὸς πρῶτος ἀναβῶναι, καὶ τὸ Ἑσπαῖον αὐτὸς μόνος λαβῆν. ἡ δὲ αἰὼ πρῶτοια, ἡ πᾶ πῶρτα
 B καλῶς ἀγρουσα καὶ μεταφέρουσα, ὁράσα τὸ θη-
 ελόγνωμον αὐτῶ ἔδρακόντιον ὄρμημα, μεσάζον-
 τος ἡδὴ τῆς ἀναβάσεως τὸ βαθμίδων τὸ κλίμακας, καὶ ἀναπετάσας μικρὸν τὴν πῶσε κεφαλαίαν ἀπὸ τῆς ὄψεως ἔιδεῖν τί τὸ ἐλλείπον ἀπὸ τῶ πρῶμα γῆνος, καὶ βέλως ἀφίεται τὸ ζαγρέβελως κατ' αὐτῶ, καὶ φρονᾶ-
 ται τὸ ὀπισκῆνιον Διὰ μέσου τῶ ὄφρῶν, καὶ πίπτει κώμασας ἀνώθεν κατῶ, καὶ οὕτω βιαιῶς ἀπερρήξε τὸ ψυχλῶ. ἀρπάσαντες δὲ αὐτὸν οἱ στρατιῶται ἐν-
 C δον * πεσόντος τῶ τὰ φερον πολλῶν πεσόντων Τούρ- * leg. π-
 κων, ἔφερον αὐτὸν νεκρὸν ἐν τῶ πολυχίου τῶ Σμύρ- σόντα
 νης τὸ κείμηνον ἐν τῆ κρυφῆ ἔορεσι, ὁ φερον φερούειον ἐτύχθαι ἀκρόπολις ποτὲ τῶ παλαμάς ἔδιεφθαρ-
 μῶνης Σμύρνης, ἀνακαμίσας αὐτὸ πρῶμα βῶν ὀλίγοις ἔτεσιν Ἰωάννης ὁ Δούκας βασιλεὺς τῶ Ρω-
 μῶν. ὁ Ατὴν δὲ ἀρχηγὸς Τούρκων, ὁ ἔπατήρ

C A P V T V I I I .

Cantacuzenus in Thraciam redit. Anna Imperatrix auxilia ab Orchane petit ἔ impetrat. Turci imperii prouincias populantur ἔ captiuos abducunt.

Cantacuzenus in Thraciam redit.

Prima occasio data Turcis traiciendi in Thraciam. Anna Imperatrix ab Orchane auxilia petit

A T Cantacuzenus cum Crale isto fœdere initaque amicitia, cum præter-
 iisset interiecta castra, vrbes prouincias-
 que infortunati Romani Imperii, quæ domi-
 nos alios Romæis pulsus fortitæ erant,
 præfectosque barbaros Tribalos & Ser-
 uios, excurrere Selymbriam vsque, cun-
 ctas Thraciæ vrbes vastare prædamque
 agere cœpit. At illi qui vrbis moenibus se
 continebant, quæ ab Homure anni su-
 perioris hieme gesta erant, reputant, &
 Cantacuzenum accersuisse istum confi-
 derant, authoremque ei fuisse susceptæ
 profectiois; latebat tamen eos sponte
 sua Homurem aduenisse, aut malam Ro-
 mæorum fortunam versa vice seriem ma-
 lorum ducentem occasionem ipsi præ-
 buisse accedendi, & peragranti colles a-
 mœnos Romanæ regionis. Consilium er-
 go perniciosum, (Deo iis irato, minime-

D O δὲ Καντακουζηνὸς σιωπήσας ποιήσας
 μὲν τῶ Κεράλη καὶ Φιλίαν * ἀσπονδὸν, μεσο- * leg. ἐν-
 λαβουώτων κῆτρων, καὶ πόλεων καὶ ἐπαρχίων σπονδὸν
 τῆς δυσχυρῆς βασιλείας τῶ Ρωμῶν, καὶ αὐτὴ
 Ρωμῶν δεσπότης * κληρωδθέντες εἰς ἡγέμ- * κληρωδοί
 νας βαρβάρους, Τριβαλοὺς τε, ἔ Σέρβοις ἡρ- ἡντων
 ξαπο δὲ κατὰ τῶ καὶ αὐτῶ, καὶ λεηλατεῖν,
 καὶ φθέρην πάσας τῶ πόλεως τῆς Θεράκης ἀγρῶς
 αὐτῆς Σηλυβρίας. οἱ δὲ τῆς πόλεως ἐννοήσαν-
 τες τὸ γέροντος πῶς τῶ Ομοῦρ τὸ περίσιν χῆ-
 μῶνα, καὶ σκοποῦντες ὅτι τῶτον ὁ Καντακουζηνὸς
 μετεπέμψατο, καὶ αὐτὸς ἰὼ αἴτιος τῆς ἐνδημίας
 τῶ Ομοῦρ, ὅτε εἶδότες ὅτι αὐτὸ κληντὸς ἐλήλυθε,
 ἡ ὅτι κλώρουσα ἀντιπρόφως πᾶ νήματα κακῆ τυ-
 χη τῶ Ρωμῶν πρῶμα ξένησεν αὐτὸν τῶ ἔλθειν καὶ
 καταπατήσασιν χῆματα διθλαπῆ Ρωμῶν γῆς,
 βουλήν βουλόνται πονηρῶν, ἔ καὶ τῆς κεφα-

λῆς αὐτῶν ὀργῶν καὶ μετὰ τὴν ἡμέραν παρεξενού-
 σι τῆ δεσποίνῃ Ἀννῇ τῆ μητρὶ τῆ βασιλέως Ἰωάννου
 ἐπιμείρατος τῆ φείλας παρεσβῆς εἰς τὸν ἡγεμῶνα τῆς
 Βιθυνίας καὶ Φρυγίας, ἐπὶ δὲ καὶ Παπλαγονίας, τὸν ὄν-
 τος λόγος φθάσας ἐδήλωσεν, τὸν Ὀρχανὸν, τῆ ἀγῆσαι
 ἀρωγῶν καὶ βοήθειαν, ὡς ἵνα καὶ ἀπολεμήσῃ τὰ
 Καντακουζηνῶν ἀποστατή ὄντι τῆ βασιλείας· σι-
 θεμένη δὲ αὐτῶν ἀποστήτα χριστοῦ πολλοῦ, καὶ
 οὐδ' ἀδραποδίζουσι οἱ Τούρκοι Ρωμάοις ἕω-
 κῶσι τῆ Καντακουζηνῶν, ἔχουσι ἀδύνατον πωλεῖν καὶ πι-
 περῶσθαι ἐν τῇ βούλωνται· ἔπειτα μὴ θέλοντες πο-
 λῆσαι τοὺς αὐτῶν ἀγχιμαλώτους, ἀνεμποδίτως παρ' αὐ-
 τῶν ἀπὸ σκοταρίου, καὶ ἀγῆν καὶ φέρειν αὐτοὺς ἐν τῇ
 βούλωνται. Ταῦτα ἐνοπιᾶται ὁ Ὀρχανός, καὶ ἠδέως ἀ-
 χούσας, ἐδίψη γὰρ τῆ ποιότητι παρ' ἄλλοις γὰρ οὐκ
 ἐστὶν ἄλλοις, καὶ ἰσχυρῶς πολλῆς ἠδονῆς ὁ μὲν
 χασμὸς παρεσβῆτων πέμπει τοὺς παρεσβῆς ἀγαλλο-
 μένοις, καὶ χαίροντες. ὅσοι εἰδότες οἱ ἀθλοὶ ἵνα με-
 τακαλοῦνται εἰς βοήθειαν, καὶ ποῖαν βοτάνην ἐκ-
 θλίβουσι ἵνα ποιήσωσι ἐμπλαστρον εἰς τῆ νόσον αὐ-
 τῶν ἢ ἀμύρῃ αὐτοὺς παρεξένησε· φείλας δὲ τῶν Τούρκων
 τὸν ἀεθμὸν χλιαδάδας δέκα ὁ Ὀρχανός, ἔπειτα πορ-
 θμῶν * ἀφαιρῶντες τῆ πόλεως δέχονται τούτοις μὲν
 χερσὶ οἱ πολίται, ἔπειτα τῆ πόλεως τείχη, ἔπειτα ἐν-
 δον ἀγῆσαι καὶ πατήσαντες, καὶ φιλοξενηθέντες
 παρ' αὐτῆς δεσποίνης καὶ τῆ Ρωμῶν, ἐξῆλθον καὶ τῆ
 Καντακουζηνῶν. ὁ δὲ Καντακουζηνός, ἀσφα-
 τῶσας τὰ φρονεῖα, καὶ ζωοφίας καὶ τὰ παρ' αὐτῶν
 χρεῖαν ἀπῆρτα καλῶς ἔπειτα μελησάμενος, ἐξῆλθον
 καὶ αὐτοὺς μὲν τῆ σιὸν αὐτῶν Ρωμαίων καὶ Σερβίων
 στρατομαίων, καὶ συμπλακεῖς καὶ παρ' αὐτῶν καὶ
 δδύτῃ εἰσεολῶ, ὅσοι εἶχον οἱ Τούρκοι κερδῆσαι
 τῆ αὐτῶν. ἡ γὰρ ὁ ἀνὴρ παρ' αὐτῶν πᾶσι πολεμικῶ-
 τας, ἀλλὰ ἔχων καὶ τέχνη τῆ πολέμων ὡς οὐ-
 δεῖς τῆ ἄλλων τῆ τότε χριστοῦ. ὅσοι μὲν τῆ Τούρκων
 ἡδραποδίζοντο μαχαίρας αὐτοὺς παρ' αὐτῶν ἄλλοις
 * ἐπεποίη· ὅσοι δὲ τῆ Ρωμῶν μόνον τοὺς ἐνδύμα-
 σι αὐτοὺς ἀφαιροῦντες, γυμνοὺς ἀφίεσαν οἰκῆδε
 πορβύεσαι. οἱ δὲ Τούρκοι τῆ πολεμῆν ἀφέντες
 τῆ σκυλῶν τῆ κάμας κατέπεσαν, καὶ δὴ ὀρ-
 ματοὺς ἀναειθμητοὺς δὲ ἀλύσειν ἀδύποισι συμ-
 πλέξαντες εἰς τῶν Κωνσταντίνου ἀνδρας τε καὶ γυ-
 ναῖκας, θηλάζοντα νήπια καὶ ἐφήβοις νέοις ἱερεῖς
 καὶ μοναχοὺς ἀπῆρτα φέρειν. ὡς παρ' αὐτῶν ἐν τῇ
 λεοφόρῃ, ὡς Σκύθας ἢ Ἀβασγοὺς * ἀπεμπαλῶν-
 τας ἐκόμενον. καὶ τῆ δεινότερον ὅτι εἰ ἐτυχε μὴ παρ' αὐ-
 χεῖμα οὐχ ἐδέσκειτο ἀγορεύων, ἐν ταῖς ὄψισι τῆ
 Ρωμῶν δεινῶς οἱ Ρωμῶις παρ' αὐτῶν τῆ βαρβάρων, ὡ
 τῆ ἀσπληγίας, ἐμασίζοντο. ὅσοι ἄλλοι τῆ πᾶσι
 γὰρ ὄντων, ἢ ὅτι καμφοθέντες αὐτοὺς ἐξωνήσωσι
 τοὺς δὲ μὴ ἐξωνουμένους παρ' αὐτῶν τῆ πορθμῶν δει-

A que propitio) capiunt. apud Dominam
 Annam Iohannis Imperatoris etiamnum
 adolescentis matrem agunt , eique sua-
 dent ut ad Bithyniam, Phrygiam, & Paphla-
 goniam principem Orchanem, nobis, in su-
 perioribus memoratum, legatos mittat ,
 qui auxilia & suppetias ab illo petant, qui-
 bus Cantacuzenum rebellem opprimat;
 magnam itaque vim auri daturam se pol-
 licetur Anna, conceditque Turcis, ut li-
 bere ac secure vendant & distrahant, v-
 bicumque libitum fuerit, quoscumque
 Romanos captivos ceperint Cantacuzeni
 partibus adherentes : iis etiam, qui manci-
 pia vendere nollent, dat liberam traii-
 ciendi deducendique Scutarium facul-
 tatem, eaque abducendi quocumque vel-
 lent. Hæc a legatis proposita auido lato-
 que animo excipit Orchanes, qui antea
 impotenti atque ardenti libidine talia ex-
 petebat: multaque confidentia exultans,
 ingenti voluptate completus comiter &
 benevole legatos amplectitur, eosque al-
 locutus hilares & gaudio perfusos dimit-
 tit. Nesciebant certe miseri quem aduo-
 carent ad opem sibi ferendam, qualem-
 que herbam intererent ad leuandum em-
 plastro morbum, quem sceleribus suis
 contraxerant. Misit itaque Orchanes mi-
 litum decem millia, qui traiecto freto in-
 tra urbis moenia a ciuibus gaudio exultan-
 tibus accipiuntur, perque vias urbis &
 muros ambulant, eosque lustrant; Beni-
 gne ab Imperatrice habiti cæterisque Ro-
 mæis urbe excedunt, & aduersus Canta-
 cuzenum proficiscuntur. Ex altera vero
 parte Cantacuzenus prædiis impositis
 castra arcesque firmat, commeatumque
 & cætera necessaria inuehit, progreditur-
 que cum Romæorum sibi adherentium
 copiis Seruiorumque exercitu, prælioque
 semel atque iterum commisso nullum
 damnum a Turcis passus est; erat quippe
 vir bellicosissimus, robustus & artis bel-
 licæ præ cæteris sui temporis hominibus
 peritus. Quotquot igitur prælio ceperunt,
 Turcos peremerunt, Romæos vero vesti-
 bus spoliatos domum nudos remiserunt.
 At Turci omiſſa pugna ad pagos diripien-
 dos discurrunt. iamque longa agmina
 mancipiorum catenis vincitorum traha-
 bant, abducebantque Constantinopolim
 viros, mulieres, lactentes infantes, ado-
 lescentes, sacerdotes & monachos velut
 oues, & tanquam Scythas aut Abasgos
 per vias vendendi gratia agebant; quod-
 que acerbius erat, nisi redemptor statim
 accederet, spectantibus Romæis Romæi
 a barbaris, proh inhumanum scelus, fla-
 gris cædebantur. Isque malus percutien-
 tis erat animus, ut nempe miseratione
 motus quispiam eos redimeret : qui vero
 redempti non sunt, eos trans fretum Pru-

Conditiones turpes sibi Anna proponit.

Orchanes auxilia mittit.

Imminet Romanis calamitas.

Cantacuzenus rebus suis consulit.

Turci agros Romanorum deprædantur.

Vide calamitatem intolerabilem.

* leg. δει-
καίτας

* I. ἐπι-
σαι

* I. ἀπι-
πολιώτες

fam statim auexerunt, inque alias regio- nes mediterraneas inter Turcos venum miserunt. Omnium erat miserabilis aspe- ctus, vbiq̄ue luctus, lamenta & lacrymæ intuentibus Romæis, neque vllus Græcus aut Barbarus miserebatur.

Α Βασίλειος ἐν τῇ Περούση, καὶ ἀποτέρω τοῦτοις ἀπέ- πεμπον ἐν τοῖς Τούρκοις πιπρασσομένοις, ἔτι ἰδεῖν θέαμα ἐλεφόν, πρυταροὶ κλαυθμοὶ παύλαχθ ὀδυρμοὶ, πρυταροὶ δάκρυα ἐν ὄψεσι τῶν Ρωμαίων, καὶ ὀλεῶν οὐκ ἔτι ἔλλω οὔτε βαρβαροῦ.

C A P V T I X.

Cantacuzenus Orchani filiam suam uxorem dare pollicitus, eum a fœdere cum Anna icto auertit, & auxilia ab eo obtinet. nuptiæ celebrantur. Cantacuzenus Constanti- nopolim proficiscitur, ciuesque ut se dedant frustra hortatur, in urbem amicorum ope intrat.

Cantacuzenus ab Orchane auxilia poscit.

Coniugium Orchanis & Cantacuzenæ.

Turcorum ef- frænata libido.

Orchanes cō- iugium obla- tum ample- ctitur &

C I V I V M Constantinopoleos aduer- sus alios Romæos nefarie admissum tam indignum facinus, cum animo verfa- ret Cantacuzenus, nec id ferre posset, per- niciosum consilium, Deo, vt videtur, cor eius indurante, eligit quo Romæi fun- ditus perirent. Legatis ad Orchanem mis- sis auxilium ab eo poscit, vt a Romæis ini- uriam passus, & imperii Andronici de- functi Imperatoris administratione, cuius ipse tutor erat, inuidia pulsus: suos etiam consanguineos occisos queritur, seque fu- gere coactum. Si itaque opem ferre velit, adiutoremque se præbere, pollicetur ei nuptum filiam se daturum, multosque dotis nomine thesauros, habiturumque eum pro filio, inque omnibus ei obtempe- raturum. Tunc Orchanes cum legatos de connubialibus pactis differentes præter spem audiuisset, ingentesque auri polli- citationes, non secus ac bos ore hiante per æstatis ardentem æstum e lacu frigi- diffimæ aquæ pleno hauriens, quamuis largissimo potu sitim non restinguit: hæc auribus insinuata promissa secundum in- natam barbaris libidinem atque auidita- tem amplectitur. Gens enim ista cæteras nationes intemperantia atque inexplebi- lis luxuriæ furore vincit, qui eo erumpit; vt non solum iuxta naturæ leges, sed et- iam contra fas, & ordine præpostero cum fœminis, & maribus, atque brutis auda- cia effræni stupra exerceat. Præcipue ve- ro impudens & inhumana gens si Græ- cam aut Italiam, aliamue peregrinam mu- lierem captiuam aut transfugam possideat, vt Venerem aliquam aut Semelen am- plectitur, suas vero conciuces fœminas vt vrsium aut hyænam auersatur. Prædictus itaque princeps Orchanes cum de coniu- gio puellæ, quæ præstanti forma ac ve- nusta erat, deque dotis amplitudine verba percepisset: missisque a Cantacuzeno do- nis antenuptialibus captus esset, facile pe- titionibus legatorum annuit, eosque ho- norifice habitos dimisit, & iureiurando interposito generum Cantacuzeni dein-

B T O T E Καντακουζηνός εις νοῦν λαβὼν τὸ γεγονός, καὶ μὴ φέρων τὸ ἀποπον παρῆξιν ἡμῶν ἀθέσμως μετεχρείσαστο οἱ τῆς πόλεως παρὲς τοὺς ἕξω Ρωμαίους βαλὼν βαλδύεται πονηρὸν, Θεοῦ σκληρωόντος, οἱ μὲν, τὴν καρδίαν αὐτῶν, δεῖξαι τὸ κατὰ πωνιοθλίωαι εἰς τοὺς Ρωμαίους. καὶ φείλας παρε- σβῆς εἰς τὸν Ορχανὸν αἰτεῖ πρὸς αὐτὸν βοήθειαν ὡς ἀδι- κούμενος ὑπὸ τῶν Ρωμαίων. ἔτι ὡς ἐπιβροχὸς ὢν τῆ βασιλείας τῆ ἀποχορδύσ βασιλέως Ανδρονίκου, ἔτι οἱ Ρωμαῖοι φθονήσαντες ἐξέωσαν αὐτὸν τῆ ἐπιβρο- χῆς, ἔτι κατέσφαξαν τοὺς αὐτῶν συγγήμους, καὶ κείνου φυγάδα πεποίησαν. εἰ οὖν ἀντιλαβόμενοι αὐτὸν, καὶ χεῖρα βοηθείας ὀρέξῃ, ἔτι ἰδοῦναι αὐτῶν τὴν θυγατέ- ρα αὐτῶν εἰς γυναικα μὲν καὶ πολλῶν θισαύρων χεί- ριν παροικῆς, καὶ ἔχον αὐτὸν ὡς υἱὸν, καὶ ὑπακούειν αὐτῶν εἰς πάντα τὰ θελήματα αὐτῶν. τότε ὁ Ορχανὸς ἀκού- σασ τοὺς παρῆξιν πρὸς ἐλπίδα γαμικῆς συμμαχια- γμάτων φηγομένους φωνάς, ἔτι θισαύρων ἀπεί- ρων ἀγγελίας, κεχλιωὺς οὕτως ὡς βοῆς διψῶν ἐν καύσωνι θέρεος ἐν λάκῳ * πλήρες ὕδατος ψυχο- πάτου πίνων μὴ κρεννύμενος τῶν ναμάτων, οὕτως καὶ ἔτι ἐνωπιθεῖς ὑπὸ τῆ βαρβαρικῆς ἀκρασίας. καὶ γὰρ ἀκράτητον τὸ ἔθνος αὐτὸ καὶ οἰσρομένους ὡς ἔδεν ἐν τῇ * πασῶν γῆραν ἀκράτησον ὑπὸ πύσας Φυλάς, καὶ ἀκί- ρεσον ἀσωτίας. τοσοῦτον γὰρ πύροῦται, ὅτι ἔτι φύ- σιν καὶ τῶν φύσιν ἐν θηλίαις, ἐν ἀρρεσιν, ἐν ἀλόγοις ζώοις ἀδέως καὶ ἀκρατῶς μιγνύμενοι οὐ παύει. καὶ ταῦτα δ' αἰαδὲς καὶ ἀπολύθροπον ἔθνος εἰ Ελληνίδα, ἢ Ἰταλὴν, ἢ ἄλλω ἡνὰ ἐτερογῆν παροσλαβῆ, ἢ ἀί- χμαλώτων ἢ αὐτόμορον, ὡς ἀφροδίτην ἢ ἢ σε- μέλιω ἀσπάζον. τὸ ὁμογῆν δὲ, καὶ αὐτόγλωττον ὡς ἀρκτον ἢ ὑάνα βδελύθηοντες. ἀκούσας τῶν ῥηθῆς εἰς Ορχανὸν τὸ παρὲς γάμον τῆς κήρης συνάφθαι, ἡμῶν γὰρ ὠραία εἶδος, καὶ τὸ ὄψιν ἐκ ἀγα- ρεις, καὶ τὸ παρῆξιν ὄσκον, καὶ τῶν σαλθέντων τῶν τῶ Καντακουζηνῶν προγαμιαῖα δωρήματα, σιμένδυσειν βύχλωσ. ἔτι φιλοτιμήσας τοὺς παρῆξιν ἀπέπεμψεν ὄρκους δοῖς καὶ λαβὼν, ὡς εἰς τὸν εἰς τὸ ἔξῃς ἔστα γαμ-

* l. πλήρη

* l. πάντων

γαμ-

γαμβρός τῷ Καντακουζηνῷ. καὶ εἰς πᾶσαν ἄνω-
 γνῶν, καὶ βοήθησαν ὡς υἱὸς πατρὸς πατέρας ἀόκως ἐτοι-
 μαθῆσεται. μένον τὴν μελλονόμενῳ σὺν τῇ Φερ-
 νῇ σιωτόμως παρὰ τὸν εἰ μετὰ πέμψας. ἔτυχε
 γὰρ αὐτῇ ἡ μαρὰ μνηστῆρα ἐν Ἰαννακείῳ μὲν γε-
 νέσθαι τῷ τότε χρόνῳ. καὶ σὺν τούτοις ἐστάθησαν,
 ὡς πέντε χιλιάδες, Τοῦρκοι τῶν Καντακουζηνῶν
 ἀνδρες μαχητάτοι, καὶ ὄξεις εἰς θυμὸν, καὶ τῶν
 Ρωμαίων φθορεῖς, ὡς ἐπὶ πλείους εἰς κύννας
 κερχρόδοντας, ἢ χερώντας. Αποδεδεῖκται δὲ
 αὐτοῖς ὁ Καντακουζηνός, καὶ τὴν σιωτήρη φιλοφρο-
 σιῶν μετὰ δῶρων ὅτι πλείων, ἡ παρασκευῶν κα-
 ταχρέσας αὐτοῖς, ἐτοιμάζετο τὸ παρὰ τὸν Βυζάντιον
 πρᾶσιβυλῶν ἔχον μὲν εἰς τὸν σίφος τῶν Τούρκων, καὶ ἐ-
 τέρευε τοσοῦτος, ἢ καὶ πλείονας Σέρβοις, καὶ Ρωμαίοις ὅ-
 σος ἡ Θράκη τότε ἔχον ἠδυνάτο. καὶ δὴ ἐτοιμάσας τὰ
 τῶν πορτοκῆς, καὶ πέμψας τὴν θυγατέρα αὐτοῦ τῷ Ορχανῷ
 συνπάσῃ ἡμῇ καὶ φανείᾳ καὶ δόξῃ καὶ πολλῇ τῇ λαμ-
 πρῶτητι. αὐτὸς εἰς πόλεμον ἤρχοιτο, καὶ δὴ τὰ ἄρ-
 ξάδμοις ἀπὸ Σηλυμβρίας λήξεν καὶ κείειν πάσας
 κώμας καὶ πόλεις ἄλλας αὐτῆς πόλεως, καὶ τοὺς δυτυ-
 χεῖς Ρωμαίους οὓς μὲν Σέρβοι ἠχμώτερον εἰς Σερ-
 βείαν ἀπέπεμπον. οὓς δὲ Τοῦρκοι τὸν πορθμὸν διε-
 βιάζοντες εἰς Πελοπόννησον καὶ τὰ λοιπὰ πόλεις δι-
 ρυαλώτοις ἐπόμπον. καὶ ἡμεῖς ἰδεῖν θέαμα ἐλεεινόν.
 τίνες οἱ ἀχμώτεροι; Ρωμαῖοι. τίνες οἱ ἀχμα-
 λωπίζοντες; Ρωμαῖοι. τίνες οἱ ἀπαλίζοντες; Ρω-
 μαῖοι. τίνες οἱ ἀπαλίζοντες; Ρωμαῖοι. τίνων τὰ νεκρῶ-
 σάματα; Ρωμαίων. τίνες οἱ νεκρῶσες; Ρωμαῖοι.
 ὡς δὲ τῆς συμφορᾶς. ἐλθόντος δὲ τῷ Καντακουζηνῷ
 σὺν αὐτῶν τῶν στρατῶν, ὅπως εἰρήκαμεν, ἄλλο καὶ τῶν
 πυλῶν τῆς Κωνσταντίνης, πολλοὺς τῶν Ρωμαίων φθί-
 ρας, καὶ διρυαλώτοις πλείους, καὶ πόρτα τὰ πέριξ
 ἐν ἐρημίᾳ καὶ ἀφαισμοῦ κατὰ τῆς ἐξέσεως, ἐζήτην τὴν
 πόλιν λέγων. ὡς οὐκ ἀδικήσαν τίνα, ἢ ἀδικήσας
 ἐλήλυθα, ὡς ἀνδρες, ἀλλ' ὡς ἀδικηθεὶς καὶ ἀδικη-
 μένος. ὅτι τὸς εἰμὶ τῆς βασιλείας Ρωμαίων παρὰ
 τῷ ἀπογενομένῳ βασιλεῶς Ανδρονίκου. ὁ νέος αὐτὸς, καὶ
 δεξιόδοχος τῆς βασιλείας ἐμὸς ὅτι βασιλεὺς, καὶ υἱὸς καὶ
 γέγον, ὅπως γὰρ μοι ἀνέθηκεν ὁ πατήρ αὐτοῦ ἐνώπιον
 τῷ Θεοῦ. τί κακὸν ἐπεσέξα. εἰ βλάβομαι λαβὴν αὐτὸν
 γαμβρόν; οὐκ οἶδατε ὅτι πατήρ αὐτοῦ ὡς ἀδελφόν
 γήσιον, καὶ ἐώρε, καὶ ἐπρόσεχε, καὶ ἐφίλει, καὶ τῆς βασι-
 λείαν πολλὰκις, ὡς ἐκείνον αὐτὸν, καὶ ἀνεπίη καὶ
 σιωπῆ μετ' ἐμοῦ. οὐκ εἰμὶ τῶν ἐνδύ-
 ξων, τῶν βύχμεσάτων, τῶν περὶ φανῶν; τῶν ἐν πλού-
 τῳ καυχουμένων ὁ ὑπερόχος; τῶν ἐν στρατηγίᾳ ὁ ἀλ-
 κιμώτατος; τί καταφρονεῖτε; καὶ τῶν ἄλλων γένος τῆς
 κείτω τύχης καὶ μεξοβαρβαρον τυγχάνοντες. ἀλλὰ τί
 τῷτο ἤλθον, ὡς πολίται, οὐκ ἀδικήσαν τίνα, ἀλλὰ
 μάλλον δικαίωσων. καὶ τοὺς μὲν ἐπιαικώτας ἀφίημι τὰ παρὰ τῶν πτωχῶν, τοὺς δὲ ἀδικήσαντας δικαίωσω

A ceps gefsit, & ad suppetias, vt filium, pa-
 tri, ferendas apparatusum se pollicitus est :
 hac solum addita conditione, vt futuram
 vxorem sine mora ante vernum tempus
 accerfat: hæc enim sponsalia scelestam
 se Ianuario anni illius celebrata sunt. His
 pactis missa sunt militum Turcorum quin-
 que millia bellicosorum & manu prom-
 ptorum, qui Romæorum totidem pestes
 erant, vt etiam quiuis eos cum canibus
 dentes exasperantibus, aut Charontibus
 rite comparauerit. Hos Cantacuzenus
 pro more solito comiter atque humane
 fuscipit, dona quamplurima largitur, pro-
 missisque ipsos onerat. apparat deinde ad-
 uersus Byzantium expeditionem, agmen
 Turcorum post se trahens, aliosque tot-
 idem vel etiam plures Seruios & Romæos,
 quicumque Thraciam tunc habitabant.
 Iamque cum dote & pompa splendida
 multaue magnificentia ad Orchanem fil-
 lia transmissa, ad bellum se ipse accinge-
 bat, & a Selymbria Constantinopolim
 vsque direptionibus atque incendiis va-
 stare pagos & vrbes cœpit. infelicesque
 Romæi aut Seruiorum præda facti in Ser-
 uiam dimissi sunt, aut a Turcis captifre-
 to traiecto Prusam cæterasque vrbes trans-
 lati sunt, & in seruitutem abducti; Mife-
 rabile spectaculum omnibus exhibitum;
 nam qui in seruitutem redigebat, & qui
 vinciebatur, percussor & percussus Ro-
 mæus erat vterque; quique occidebant
 & occidebantur, o acerba calamitas! Ro-
 mæi erant. profectus Cantacuzenus, vt
 iam dixi, vsque ad portas Constantinop.
 plurimis Romæis occisis aut captis, om-
 nibus circumiacentibus locis desolatis &
 euersis vrberem occupare quærebat, talia-
 que verba dicit. *Non illaturus alicui iniu-
 riam, viri Byzantini, veni, neque hæcenus
 intuli, qui antea contumeliam prius sum pas-
 sus Imperii tutor ab Andronico Imperatore no-
 uissimo sum electus. Adolescens ipse imperii
 heres, Imperator meus est filiusque per adop-
 tionem, sic enim pater eius coram Deo mihi
 mandauit. Quid peccaui si generum adscisce-
 re illum volui? an latet vos quod pater eius
 tanquam fratrem genuinum me semper foue-
 rit, & dilexerit? & imperii curam, vt & il-
 lum ipsum, mihi commiserit, & mecum par-
 titus fuerit? Nobilis certe sum, illustris &
 clarus, summusque inter eos qui se diuites
 predicant, eorumque qui arma bellumque tra-
 ctant fortissimus. Quare vobis infima sortis
 hominibus, barbarorumque labe inquinatis
 despectus sum & spretus? Propter hoc accessi,
 o ciues, non vt quemquam damno afficiam,
 sed potius vt ex equo & bono suum cuique tri-
 buam. iis profecto qui peccauerunt veniam
 concedo, eorumque, qui detrimentum aliquod*

auxilia mittit.

Orchanes v-
xorem ducit
Cantacuzeni
filiam.

Romæi diui-
no auxilio de-
stituti.

Cantacuzeni
ad Byzantinos
oratio.

senserunt, propriis impensis damna rejarciam: Romanam Remp. constituam, eique pacem stabilitam. Quid? si ut Deus iubet, vindicarem scelera vestra? Aperite ergo mihi portas, Dominum Christum iuro, illiusque penitus intemeratam matrem, quod me nulli hostem, sed omnibus beneuolum exhibebo. Byzantini vero nullum responsum, verba Cantacuzeni aspernati dederunt: quinetiam de plebis fece homines ex propugnaculis verba contumeliosa in eum iactabant, ipsumque probris proscindebant, coniugem, atque filiam eius Helenam, quæ breui tempore interiecto eorum domina atque imperatrix constituenda erat, ut scortum conuitiis onerabant. Tunc intellexit Cantacuzenus admonendo, aut verbis castigando urbem recipere non posse, ad alias vero se conuertit artes: belloque experitur, ac tandem ope amicorum, & propinquorum, qui in vrbe remanserant, ingreditur, ad quem conspiciendum omnes confluunt, faustis acclamationibus prosequuntur, imperatoremque salutant.

Cantacuzeno nullum responsum datum.

Cantacuzenus Constantinopolim occupat Februarii viii ann. 6855 (Christi 1347) Indict. xv.

Ἐκ τῆς ἐμῆς ἡσυχασίας, καὶ εἰρηνῶν καὶ ἀσφαλείας ἐιστάξω ἐν τῇ τῆς Ρωμαίων πολιτείᾳ. εἰ δὲ οὖν ὁ πόλις ἐκδικήσω; καὶ ἀπαποδώσω Θεοῦ κελύου. τὸς μοι Δεῖ τὰς ἀνομίας ὑμῶν; ἀνοίξατέ μοι πύλας, ὁ μνημι τὸν δεσπότην Χριστὸν, καὶ τὴν πύλινον ἀφ' αἰῶνος ἀφ' αἰῶνος, οὐχ ὡς ἐχθρὸς ἀλλ' ὡς φίλος φανήσομαι. Οἱ δὲ τῆς πόλεως ὁ πῶς ἀπὸν ἀποκρίσιν μὴ δόντες ὡς ἐτυχεν, ἀλλὰ καὶ ἀφρονοῦντες, καὶ ἀπίστοις λόγους οἱ τῆς δῆμου χυδαῖοι ἐκ τῆς παρομαχίαν κατέχεον. αὐτὸν δὲ λοιδοροῦντες, καὶ τὴν αὐτῆς σύζυγον, καὶ τὴν θυγατέραν Ελένην, ὡς ὡς ἐν ὀλίγῳ δεσποινίδι καὶ κλειῶν αὐτῶν ὁ χρόνος ἐμελλε χρονοῦσιν αὐτῶν ὡς μαχαλάδα δεξί γλώττης κατέσχεον. τότε ὁ Καντακουζηνὸς ὄραν ὅτι Δεῖ δὴ μνηστῆραν καὶ νοσητικῶν λόγων ὅτι ὡς ὁ πῶς ἀπὸν χερῶσα Δεῖ, ἢ ἀλλῶν ἔφερε. καὶ δὴ Δεῖ πολεμικῶν, καὶ Δεῖ τῆς ἐν τῷ δεισιπλοῦντων οἰκείων αὐτῶν, εἰσῆσιν ἐν τῇ πόλει, καὶ πῶς τε σιωπῶντες ὅτι τῆς ἑα αὐτῶν διψημοῦντες, καὶ ὡς βασιλέα δεξιάζοντες.

C A P V T X.

Cantacuzenus intra palatium accipitur. Annam, quæ animo intrepido vultuque imperterrita sedebat, adit et veneratur, placatam sibi reddit, tumultum componit, plebemque demulcet. Celebratio nuptiarum Iohannis Paleologi et Cantacuzenæ Helenæ. Coronatur Cantacuzenus. Turci Cherronesum vastantes duce Suleimane Orchanis filio a Matthæo Despota Cantacuzeno clade magna afficiuntur.

Anna intra palatium se continet.

Palatii prædiali Cantacuzeno portas patefaciunt.

Cantacuzenus Annam adit eamque veneratur eiusque F. Iohannem eoque imperatores agnoscit.

AT imperatrix Anna, quæ intra palatium clausam se continebat cum filio paucisque militibus nequaquam cedere, sibi vim atque iniuriam fieri vociferari. interim Cantacuzeni milites urbem inuadere, in eamque percurrere tentant, omnia fus deque subuerfuri, quorum impetum ipse repressit. Cumque ei in memoriam reuocarent probra & contumelias in eum iactatas, sordidorumque hominum propudiosa verba, ipsi indignabantur, quos tumultuantes sermonis suauitate ac dulcedine sedauit. Tunc ergo cum illi, qui intra palatium clausi erant, se in mortis discrimen adductos cererent, sese dedunt. Ingressus palatium Cantacuzenus in interiora cubicula penetrat, inuenitque imperatricem cum filio suo sedentem, ira, qua in Cantacuzenum erat accensa, nullatenus commotam aut tristiore factam: quæta enim atque intrepida sedebat. At Cantacuzenus nudato capite accedens imperatoris adolescentis manum deosculatur: deinde, ut mos erat, matrem eius & domi-

H δὲ βασιλὶς Ἄννα ἐνδὸν τῆς παρατίου ἐκκληθεῖσα σιωπῶν αὐτῆς καὶ ὀλίγῳ φραπῶται, ὅτι ἐνεδίδου, ἀλλὰ κατεβόα, καὶ ἠδίκημα λέγουσα ὅτι ἐπαύετο. οἱ δὲ τῆς Καντακουζηνοῦ ἐβούλητο μὴ εἰσαπιδῆσαι, καὶ ἐν τῷ ἐλθεῖν, καὶ ἀπᾶντως παύσασθαι, καὶ τὰ κείτω εἰς τὸν ἀέρος λικμήσαι, ἀλλ' ὁ Καντακουζηνὸς ἐκώλυε. οἱ δὲ φραπῶται ἀναμνησκόντες τὰς ἀδδλεσίας, ὅτι τῆς βασιλεύσαν ὑβρίδας, ἀσκατέχεον ὅτι παρῶσπον αὐτῶν ἠγλακτοῦ κατ' αὐτῶν. αὐτὸς δὲ Δεῖ λόγων πησανῶν ἐπερωῶν τὸν ὄχλον. τότε οἱ τῆς παρατίου ἰδόντες ὅτι κινδυνώουσι τῆς θανεῖν, πρὸ δωσῶν ἑαυτοῖς. καὶ εἰσελθὼν ἐν τῷ παρατίῳ ἀπῆλθεν ἕως τῆς ἐνδοτάτων οἰκίσκων, ὅπου τὴν δεσποινίδι σιωπῶν αὐτῆς κατεβόα, μὴ φρονησάσης ὁ καθόλου μὴ δὲ πῶς ἀσφαλῶς τῆς οἰονοῦ τῆς μιλίδος ἥς ἐπεφέρετο κατὰ τῆς Καντακουζηνοῦ. ἀλλ' ἐκἀδητο ἀπεμύσασα, καὶ μὴ φοβηθεῖσα ὁ καθόλου. ὁ δὲ Καντακουζηνὸς ἀνακαλυμμένη τῇ κερυφῇ παρῶσγί- ἔτος παρῶσκησας καὶ τὴν μητέρα καὶ δεσπο-

ναν τῆ νέου, ἀφῆμῃσεν αὐτοῖς ὡς βασιλεῖς τῆς Ῥωμῆων. τότε ἀπὸν ὁ φράτθιμα ἰδὼν πλὴν ἀκρῶν αὐτῶ ἀγαθότητα, ἔ τὴν εἰς τοὺς ἐχθροὺς ἀνεξικακίαν, ἀφῆμῃσε, καὶ ἐδόξασε. τοὺς δὲ Τούρκους φιλοξενήσας ὡς ἔωρεπε σὺ δώροις πλείστοις ἀπέπεμψε, χάριτας ὁμολογῶν τῶ ἡγεμόνι ἔ γαμβερῶ αὐτῶ τῶ Ορχαί. τοὺς δὲ πολίτας φιλοτησίαις, καὶ γέρε πλείστα δωρήσας. καὶ* δε-
 * I. πλὴν δε-
 * I. ἐποίησε
 σασίνη θεραπείας ἐν ἡδύσμασι λόγων, καὶ παρ-
 βλεπτικῆς παρθέσειν* ἐπεισε αὐτῶν καταπειθῆ,
 ἔ λαβεῖν εἰς νύμφην πλὴν αὐτῶ θυγατέρα Ελέ-
 νην εἰς τὸν αὐτῆς υἱὸν Ἰωάννην τὸν Παλαμολόγην,
 καὶ υἱὸν τῆ βασιλέως Ανδρονίκου τῆ Παλαμολό-
 γου, τὸν ὄν παρθεσίαις ὁ λόγος ἐδήλωσε. ἐπι-
 μάζονται τοίνυν γάμοι, ἔ ὁ ναὸς τῆς βίβλου μέ-
 νης δεσποίνης ἡμῶν θεοτόκου ὁ ἐν Βλαχέρναις
 ἐπιμάζεται. καὶ ἱεροτελεστία, καὶ ἑτέρας ὁμοῦ
 γίνονται, ἔ φῆμῃ βίβλου Ῥησάσας. Ἰωάννου τῆ
 βίσεβεσάτου βασιλέως, καὶ αὐτοκράτορος Ῥω-
 μῆων τῆ Παλαμολόγου, καὶ Ελένης τῆς βίσε-
 βεσάτης Ἀγρούσης. πολλὰ τὰ ἔτη, ὁμοίως καὶ ὁ
 Καντακουζηνὸς Ἰωάννης καὶ πενθερὸς τῆ βασι-
 λέως, καὶ αὐτὸς ἑφθῆς σὺ τῆ συζύγῳ βασι-
 λῆς Ῥωμῆων ἀνηγορεύετο, καὶ Ματθαῖος ὁ
 υἱὸς αὐτῶ δεσπότης. καὶ ἡ ἰδεῖν ἐν τῆ πρυμνα-
 σία ἐκείνη ὄρμαζὸν βασιλέων καὶ βασιλίδων, C
 δεσπότην καὶ δεσποίνην, ὡς ὁ πάλαι δωδεκέ-
 θεον. ἡ γὰρ ὁ βασιλεὺς ὁ Ἰωάννης τῆ ἡλικία με-
 σαίων ἐφῆτος. ἡ δὲ βασιλὶς Ελένη τρισηκα-
 δέκατον ἔτος ἀγρούσα. ἔγκυος δὲ γυμνομένη ἔτεκε
 τῶ βασιλεῖ υἱὸν παρθετόκην ἀρρένα, ὄν καὶ Αν-
 δρονίκον ἐπωνόμασε. ἔξ ἀμῶνος δὲ παρθερῶν
 εἰς τὸν τῆς ἀφελικιότητος χρόνον, ἀπαδαλῆν
 ἤρξατο καὶ νεωτερίζῃν, ὅτι ἐν ἀίχμας καὶ
 δόρασι. ἀλλ' ἐν κρίτασι καὶ ἀσελγίαις, ἔ αὐ-
 τα δακνύσας, καὶ κεντῶν δριμύ ἀποπεμπου-
 σαις ἀπὸ καρδίαις πολλῶν. ὁ δὲ Καντακουζι-
 νὸς ὅτι ἐδίδου ὑπνον τοῖς βλεφάροις, ὅτι πῶς
 κροτάφοις νυσαγμῶν. ἀλλ' ὡς εἶδον καὶ ἔμαθον D
 τὸν περὶ ἡλυθῶτα χρόνον οἱ Τούρκοι τὰ τῆς Θερα-
 κῆς εἰσὸδια καὶ ἔξοδια, οὐ διέλειπον περὶντες οἱ
 μὲ ἐν Σεσὺ πρὸς Ἀβυδὸν, οἱ δὲ ἐν Λαμψάκου
 σὺ ἀκαθίτοις πρὸν συμφοῖς ἐλεηλέτω Χερρό-
 νησον. ὁ δὲ Καντακουζηνὸς οὐ διέλεπε παρθερῶν
 τὰ φρούρια τὰ πρὸς πλὴν Σερβίαν. ὅτι καὶ Σου-
 λειμαν εἰς τῆ ὑπὸν τῆ Ορχαί περὶσας ἀπὸ Λαμ-
 ψάκου σὺ φρατεία πλείστη ἐλεηλέτω Χερρόνη-
 σον. ὁ δὲ δεσπότης Ματθαῖος ὁ Καντακουζηνὸς
 στωαντήσας αὐτῶ, πρὸς τὸν ἐν Χερρόνησῳ ἔξα-
 μίλιον στωαντῆ πόλεμον, ἔ πολλοὺς τῶν Τούρκων
 ὤλεσε, καὶ αὐτὸν τὸν Σουλῆμῶ.

nam salutat, eosque ut Romanorum Im-
 peratores congruis verbis compellat. Cer-
 nens itaque uniuersus exercitus animum
 eius summe generosum, ergaque inimi-
 cos moderatum æquumque, illum laudi-
 bus ac præconiis extulit. Ipse vero cum
 Turcos, ut decebat, multis donis cumu-
 lasset, dimittit, gratiasque Orchani prin-
 cipi genero suo agit. Ciues epulis demeretur, multisque largitionibus ac congia-
 riis; Imperatricem vero blandis sermonibus ita demulcet, & prouidendo omni-
 bus, prudenterque se gerendo eam tan-
 dem persuasit, ut sibi nupurum deligeret fi-
 liam ipsius Helenam, & nuptui colloca-
 ret Iohanni imperatori filio, quem ex
 Andronico Palæologo supradicto pepererat. Nuptiæ itaque apparantur, & bene-
 dictæ dominæ nostræ Deiparæ tenaplum
 in Blachernis adornatur, cum sacrorum
 celebratione coronationis solemnibus ritibus
 peragitur, & acclamationes lætitiæ pu-
 blicæ signa exaudiuntur, quibus Iohanni
 Palæologo piissimo, imperatori Roma-
 norum potentissimo, & Helenæ religio-
 sissimæ Augustæ multos annos optabat
 populus. Simul vero Iohannes Cantacu-
 zenus imperatoris focer cum coniuge sua
 coronatur, & imperator proclamatur, &
 Matthæus filius eius Despota renuncia-
 tur. In hoc celebri epulo cernere erat cho-
 ream Imperatorum & Imperatricum, do-
 minorum & dominarum, quale fuisse o-
 lim traditur deorum duodecim conui-
 uium; imperator siquidem Iohannes ado-
 lescentiæ flore vigeat, Helenaque im-
 peratrix annos tredecim nondum egressa
 erat; ex imperatore vero cum concepisset,
 filium ei peperit primogenitum, quem
 Andronicum nominarunt. At ille virilem
 ætatem adeptus sceleribus se polluere
 cœpit, iuueniliterque agere, non ar-
 mis tractandis deditus, sed stupris & mœ-
 chationibus, quæ multorum animos vel-
 licabant, & e cordibus fumum acrem &
 mordicantem excitabant. At Cantacu-
 zenus somno & quieti haud se permittebat,
 cumque Turci antea explorauissent, &
 cognouissent Thraciæ claustra, eorumque
 aditus & exitus, fretum assidue, alii Sesto
 Abydum, alii Lampfaco minoribus nauigiis
 traiciebant, & Chersonesum depopulabantur.
 Cantacuzenus equidem iugiter tuendis arcibus
 & castris in Seruiæ finibus sitis inuigilabat.
 tunc etiam Suleimanes Orchanis filiorum
 vnus Lampfaco soluens fretum cum valido
 exercitu traiecit, Chersonesumque diripit
 ac deuastat: cui Dominus Matthæus
 Cantacuzenus occurrit, & prope Hexamili-
 um in Chersoneso extructum cum eo acie
 conflixit, plurimosque Turcos cum eorum
 duce Suleimane cecidit.

Congiarium
 Constantino-
 poleos ciuibus
 largitur.

Nuptiæ & co-
 ronationes Io-
 hannis Palæo-
 logi, & Heli-
 næ Cantacu-
 zenæ Palæolo-
 ginæ die xxi
 Maii.

Cantacuzeni
 coronatio die
 xxi Maii.

Matthæus Ca-
 tac. F. Despota.

Iohannis Imp.
 ignauia ac la-
 sciua.

Turci Cherso-
 nesum vastant

Suleimanes
 Orchanis F. a
 Despota Mat-
 thæo cæsus.

C A P V T X I.

Iohannes Imperator a focero alienatus in Italiam discedit, unde reuersus Tenedum cum Cataluso consilia agit de recuperandis imperio, & vrbe. Stratagemate Catalusii Iohannes Palaeologus Constantinopolim recuperat, & Cantacuzenus vitam monasticam amplectitur.

Iohannes Imperator in Italiam abit, &

biennium in Italia & Germania transigit.

Iohannes imper. cum Gateluzo pacifictur vt sibi opē ferat.

Quomodo Lesbos insula ad Franciscum Gateluzum eiusque posteris translata.

Stratagemate Gateluzus cuiusmodi decipit.

IN angusto positas res Romæorum cum videret Cantacuzenus, generumque suum imperii focium Iohannem deliciis immersum crapulæque deditum, acri dolore animi perstringitur, eique aliquando libere apertisque verbis vitia exprobrauit. At Iohannes vrbe excedit, & duabus triremibus Italiam petit. Solus itaque regendo imperio Cantacuzenus relictus, & pro viribus hostium tam Turcorum, quam Seruiorum inuasionibus & insultibus resistit. frequenter itaque Turci irrumpentes Chersonesum deprædabantur. Exacto demum in Italia & Germania biennio, multaque pecunia specie collatæ opis erogata ad tuendam vrbe[m], Iohannes imperator reuertitur, & ad Tenedum insulam appulit, quæ tunc colonis frequens erat, Romæisque parebat, sollicitus quomodo ab Imperatore focero suo susciperetur. Per id tempus quidam nobilis Genuensis, qui instructis duabus triremibus Genua soluerat, ad Hellespontum ferebatur. Fractis enim rebus Romanis ac penitus euerfis, ipse Genuæ portu soluerat, vt aliquas arces Chersonesi occuparet, illarumque dominium vsurparet, vt & alii Chium, alii que alia loca Genuenses, & Veneti tenebant. dumque præteruehitur Imperatori forte fit obuius; habitisque mutuis inter se colloquiis, suum ei consilium aperit Imperator, quem etiam voluntati suæ obsequentem nactus est, paratumque ad auxilium sibi quouis modo ferendum, fidemque ab eo exegit, & iureiurando obstrinxit pro salute sua caput periculis eum obiecturum, & vrbe Cantacuzeni manibus erepta, si Deus ita annuat, Romanorum imperatorem se solum intra & extra vrbe[m] ab eo constituendum esse. Hic appellabatur Franciscus Gateluzus, cui imperator vicissim pollicetur, Si modo res Deo volente felicem sortiatur exitum, & in recuperando imperio opera tua usus fuero, Mariam sororem meam tibi nuptum dabo. Cum vtrisque conditiones & pollicitationes placuissent, ipsi Hellespontum strenue nauigant, & per noctem ante vrbe[m] accedunt iuxta portam quæ dicitur Odegetriæ, id est Ducis via. Austroque valido flante, Franciscus stratagema eiusmodi comminiscitur. Habebat in tri-

A O δὲ Καντακουζηνὸς ὄραν ἐν τεινῶν τὰ τῶν Ρωμῶν παρὰ γμάτα τυχεύοντα, τὸ δὲ γαμβρὸν αὐτῶν συμβασιλύοντα Ἰωάννην ἐν ἀσπατάλῃ καὶ μέθῃ ἀφύπνουντα, ἐδυαχέραννε. καὶ μιᾷ τῶν ἡμερῶν κατονήδισας αὐτὸν ἀνακακαλυμμένον παρὲς ὠπῶν, ὄξῃ ληθεῖ τὴν πόλεως σιῶν δυοὶ τετρήρεσι, καὶ εἰς Ἰταλίαν ἀφίκετο. ὁ δὲ βασιλεὺς Καντακουζηνὸς μόνος ἀποληφθεὶς βασιλεὺς ὅσον ἡ δυνάμις ἀντεκαθίστατο τοῖς ὑποεναγίοις, πῆ μὲν Τούρκοις, πῆ δὲ Σέρβοις. συγκαθίς οὖν οἱ Τούρκοι πηδῶντες ἐπόρθηον Χερρόνησον. ὁ δὲ βασιλεὺς Ἰωάννης διέτη χροῖον ἐν τῇ Ἰταλίᾳ καὶ Γερμανίᾳ ἀφιστάσας, καὶ πολλοὺς ἐκ τῶν Ἰταλῶν ἐ Γερμανῶν θησαυροὺς ἐκχολπωσάμενος χάριν βίεργασίας. ἐνεκα τῆς πόλεως παρὰ φυλακῆν, ἐγράφη, καὶ ἐν τῇ Τενέδῳ νήσῳ ἐλθὼν, ἡὲ γὰρ τότε οἰκουμένη, καὶ τῶν Ρωμῶν ὑποήρχεν, ἐν φροντίδι δὲ αὐτῶν, πῶς αὐτὸν ὁ πενήτερος, καὶ βασιλεὺς ὑποδέξεται. τότε εἰς τῶν δὲ ἡμερῶν Γενουίτης σιῶν δυοὶ τετρήρεσι πλυσσας ἐκ Γενούας πρὸς Ἐλλάσποντον. ἐπεὶ τὰ τῶν Ρωμῶν τέθραυτο, καὶ εἰς πηρυτελῆ ἀφανισμόν καθίστηκε τὰ παρὰ γμάτα, ὥρμησε καὶ αὐτὸς ἐκ Γενούας τῶν λαβεῖν μέρος πῆ τῶν Χερρόνησου φρουρίων, τῶν δεσπόζον, ὡς ἔτεροι Χίον, καὶ ἄλλοι ἄλλοις τόποις, Γενουίται, καὶ Βένετοι. καὶ χεῖρ πρὸ ὁδὸν ἐντυχὼν τῶν βασιλέως, καὶ λόγους σιυάραντες, ἐπὶ γνώμῃν ὁ βασιλεὺς ἀνακαλύψας αὐτῶν ὄρε τὸν ἀνδρα κατεπειθῆ, καὶ εἰς πηρυτοῖδον βοήθησεν ἐπιμῶν. καὶ παρώσας αὐτὸν ὄρκους, ὥστε πῶν ψυχῆν αὐτῶν θεῖναι ὑπὸ αὐτῶν, ἐ πῶν πόλιν ἐξάρα ἐκ χερὸς τῶν Καντακουζηνῶν, Θεοδὸν σιυεργουῶντος, καὶ αὐτὸν μόνον βασιλέα Ρωμῶν καθιστήσῃ ἐν τῶν καὶ ἐκ τῶν τῆς πόλεως, Φραντζήσκος ἡὲ τῶν ὁ Γατελοδὸς πῶν ἐπῶνυμῶν. ὁ δὲ βασιλεὺς, εἰ τῶν Θεοδὸν σιυεργουῶντος γηύσεται, ἐξέω σε βοηθὸν ἐν τῇ ἐπῶνυμῶν τῆς ἐμῆς βασιλείας, γαμβρὸν σε ποιήσομαι ἐπὶ ἀδελφῆ τῆς ἐμῆς Μαρίας. τέρξαντες οὖν ἀμφοτέροι τῶν ὑποσχεσῶν ἔτεμον τὸν Ἐλλάσποντον ὡς ἐχρῆν. καὶ δὴ πλυσσάντες ἀπὸ τῆς πόλεως ἀφῆ τῆς νυκτός. ἐφθασάν ἐν τῇ μικρῇ πύλῃ, τῇ ἐπῶνυμῶν τομαζομένη τῆς ὁδηγητείας. καὶ ἀέμου σφοδρῶν πνέοντες νότου ὁ Φραντζήσκος σφίξεται πηρυτοῖδον ἡνὰ. ἐν γὰρ τῶν τετρήρεσιν

αὐτὸ ἦσαν ἡγοδύχα ἀγεία πολλά. ἡ γὰρ ἔχον ἀπὸ
 Ἰταλίας μερικὸν φορτίον ἐλαίου, ὃ καὶ πέπρακεν, ἔ-
 τας λαίνας κένας ἔφερε. κελύσεις οὖν τοὺς ἐρήτας
 σιῶδου τὴν μίαν βασιζόμενοι ἐν τῷ τοίχῳ τῆς πόλεως
 σιῶεθλαπὸν, καὶ ἦχος ἔκ ολίγης ἀξήρησε, καὶ ἐδιέλι-
 πον κρούοντες καὶ βοῶν ἀποτελοῦντες, ἕως οἱ φύλα-
 κες ἀκούοντες ἐπήδησαν ἐξυπνοὶ ἐρωτήσαντες δὲ,
 τίς ὁ θρόνος, οἱ τὴν ψήφω ἀπεκρίναντο, ὅτι ἐμπορικῆ
 νῆα ἐσμέν φέροντες ἐλαίον πολὺ, τὰ μὲν ἐν τῇ Γον-
 πικῇ θαλάσῃ, τὰ δὲ ἐν αὐτῇ τῇ βασιλευσσίῃ, καὶ
 περὶ τῆς ἀσπιδίου ἴδου ὅ ἐν τῇ νηὶ σιῶεθλάθη. γε-
 νέσθω οὖν ἀρρογῆ τίς ἐξ ὑμῶν πρὸς ἡμᾶς, καὶ πρὶν
 ταυτὸν καὶ ἀφ᾽ ἑνὸς φόρτον, ὡς ἀδελφοὶ ἀγαμέ-
 ρισόμεθα, μόνον μὴ βλαβέντες τὰ σώματα. ἡ γὰρ
 ἡ θάλασσα πρὸς ὃ ἀζιλιότερον ὄρωσα, καὶ
 κλυδωνικὸν σέλας ἀποπίουσα· τότε οἱ ἐν τῷ θύ-
 ρου ἀμοίξαντες, καὶ ἐξελθόντες ὡς εἰκοσι τὴν ἀριθμὸν,
 οἱ πρὸς τῆς γῆρας ἐνοπλοὶ ἐκ τῆς κατέργων ὡς πεν-
 τακῆσσι εἰσέεισαν, ἔπειτα δὲ πρὸς τὴν πύργῳ
 φύλακας κατέσφαξαν, ἔπειτα τειήρεις κείας ἀ-
 φέντες, εἰσῆλθον ἐν τῇ πόλει ὡς ἀδελφοὶ,
 σιῶ πᾶσι τῇ ὀπλοθήκῃ καὶ πρὸς τὰς ἐξῆς. ὁ δὲ βασι-
 λὸς εἰσελθὼν, ἔπειτα δὲ τῆς οἰκίῳ αὐτῆ
 ἐν τοῖς οἰκήμασι τῆς Παλατιῶν, ἔπειτα πατεριῶν
 αὐτῆ φίλων, ἐσήμανε πρὸς αὐτῆ ἀφίξιν, καὶ πρὶν
 ἔθειν, ἡ γὰρ νύξ. ὁ δὲ Φραντζήσκος ἀνελθὼν εἰς ἕνα
 τῶν πύργων, ἔπειτα ὀχυρώσας αὐτὸν σιῶ ὑπασισταῖς ἔ-
 πορευθεὶς, ἀνεβίβασε τὸν βασιλέα πρὸς τὴν ἀφ᾽ αὐ-
 τὸν Λατίνους ἔπειτα Ρωμῆοις ὀπλίταις, ὁ δὲ αὐτὸς
 ἔπειτα ἐπὶ τῷ τείχεσσι σιῶ πλείστοις δόρυφόροις,
 βοῶντας μεγαλοφώνως, πολλὰ τὰ ἔτη τῆς Γαλατο-
 λόγου βασιλείῳ Ἰωάννου ἠρξάντο δὲ λυκαυγίαν, ἔπειτα
 ὁ δῆμος ἐνωπθεὶς πρὸς βοῶν ἔπειτα εἰς τὸν ἵπ-
 πόδρομον· πρὸς δὲ γυμνάσιον, ἔπειτα οἱ τῆς παλα-
 τίου, ἔπειτα οἱ τῆς δῆμου πλείστοι σωρηδὸν σιῶ σιῶ
 ὁ δὲ βασιλὸς Καντακουζηνὸς ἐν σιῶ τῷ μνη-
 μῆ τῆς πρὸς ἐβλέπῳ εἰσελθὼν κείρεται πρὸς κέλευ,
 ἔπειτα ἀμφιέννυται τὰ μέλαινα, ἔπειτα βασιλὸς καὶ
 γαμβρὸς μινυὲς πρὸς τῆς παλατιῶν δι᾽ αὐτὸν ἐπι-
 μαθεῖσθαι εἰσοδὸν. καὶ ὁ βασιλὸς κατελθὼν
 ἀπὸ τῆς ὀχυρώματος, πρὸς τῆς παλατιῶν φέρου-
 σαν ὡδὸν σιῶ πᾶσι τοῖς Ἰταλοῖς καὶ τῶν ἄλλων
 χιγῶ αὐτῶν τῶν Φραντζήσκων, καὶ πρὶν τῶν
 πλείστων τῆς πόλεως ὅσον τῶν ὀχυρώων, καὶ ὅ-
 σον τῶν τῆς δῆμου ἀκρόπολιν· τότε καὶ ἡ δέ-
 σποινα πρὸς ὑπὸ τῆς βασιλείῃ σιῶ τῶν
 Ἀνδρονίκῳ βρεφυλλίῳ ὄντι, κατεπαύσαντο ἀλ-
 λήλους, καὶ ἀγαλλόμενοι εἰσῆλθον εἰς τὸ πα-
 λατιῶν· ὁ δὲ βασιλὸς Καντακουζηνὸς ἀφίξιν
 καὶ δόξαν, καὶ βασιλείῳ, καὶ τρυφῶν πρὸς κατε-
 κέσθαι, ἐξῆται πρὸς τῆς βασιλείῳ λόγων ἐξελθῆν

remibus suis olearia vasa plurima . ab Ita-
 lia namque discedens triremes oleo par-
 tim onerauerat , quo postea distracto ac
 diuendito amphoras vacuas ferebat ; ius-
 fit ergo remiges binos singulos amphoram
 vnam gestare , & vrbis muro alifam con-
 fringere , vnde strepitus vehemens erum-
 peret ; itaque quassandi finem non fece-
 runt , aut vociferandi , donec custodes au-
 dito fragore excitati surgerent , & cum in-
 terrogassent causam tanti fragoris ac stre-
 pitus , triremium vectores responderunt ,
 nauibus actuariis mercatores vehimur ,
 multum oleum nobiscum portantes , par-
 tim in mari Pontico distracturi , partim
 Constantinopoli , dumque nauigamus ,
 ecce nauium nostrarum vna quassata est :
 velitis ergo adiumento nobis esse , & vo-
 biscum quasi fratribus residuas merces
 partiemur , nos saltem illafos saluosque
 praestate , mare etenim exasperabatur , in-
 que spumas fluctus assurgebant . Tunc qui
 intra portas custodes erant , eas aperiunt ,
 & numero viginti extra prodeunt . at qui
 armati in insidiis stabant prope quingenti
 triremibus erumpentes ingrediuntur , &
 custodes turris , in quos inciderunt , truci-
 dant ; triremibus demum vacuis relictis
 prope bis mille armati , & acie instructa
 procedentes vrbem ingrediuntur , statim-
 que imperator familiares aliquos in do-
 mos Palaeologorum , paternorumque ami-
 corum mittit , qui aduentum suum eis
 nunciarent , interim omnes , dum noctis
 tenebrae sunt , discurrunt . Franciscus in
 turrium vnam ascendit , eique militum
 praesidium imponit , & in ea collocat im-
 peratorem satellitibus atque hastatis qui
 eum protegerent , cinctum , ipse vero
 cum magno militum agmine supra muros
 discurret clamando intensa voce , Viuat
 multos annos imperator Iohannes Palaeo-
 logus . Iamque lucebat , cum populus
 audito clamore in Hippodromum cucur-
 rit , ortoque sole etiam ii qui in palatio
 erant , & plerique alii turmatim conflu-
 xerunt . Iohannes autem Cantacuzenus
 monasterium venerandae [Virginis] in-
 gressus confestim comam tondet , pullam-
 que vestem induit , ac imperatori gene-
 ro suo significat palatii portas ipsi patere .
 De turre deinde descendit Iohannes imp .
 & viam , quae in palatium ducit , capessit
 comitantibus omnibus Italis , eorumque
 duce Francisco , populi etiam multitudine
 tam patriciorum & illustrium , quam ple-
 bis . Tum etiam Augusta in occursum im-
 peratoris processit cum filio Andronico
 adhuc infantulo , mutuisque amplexibus
 se salutant , & laeti palatium ingrediun-
 tur . Iamque Cantacuzenus abdicato im-
 perio , dimissisque deliciis & mundana
 gloria , imperatorem rogat , vt vrbe disce-

Porta a custo-
 dibus Gareluzo
 aperitur.

Stratagemata
 ducis

Cantacuzenus
 capta Constā-
 tinopoli fit
 Monachus
 1355.

Iohannes in
 Palatium ve-
 nit.

Cantacuzenus in montem Athon seu sanctum fecedit. 1358.

Orchanes moritur ei Morates succedit. 1359.

dendi copia sibi detur, possitque in sacrum montem secedere, ibique in aliquo monasterio vitam monasticam agere. quod vitæ institutum etiam sequutus est, longoque tempore ibi exacto in pace pie quieuit. Eodem fere tempore Orchanes obiit, filioque suo Morati principatum reliquit.

Α τῆς πόλεως, καὶ ἐλθεῖν ἐν τῷ ἀγίῳ ὄρει, καὶ μονασθῆναι ἐν ἐνὶ τῶν μοναστηρίων. ὁ καὶ πεποίηκε, καὶ ἀγαθὰς χάριτας ἐχθρὸν καλῶς ἐν εἰρήνῃ ἀνεπαύσατο. τότε καὶ ὁ Ὀρχανὸς ἐγένετο ἐπλήρωσε τῆς ζωῆς αὐτοῦ τέλος, πλὴν ἡγεμονία καὶ ἀλιπτῶν τῶν υἱῶν αὐτοῦ Μωρατί.

C A P V T XII.

Iohannis Imperatoris filiorum natu maior Andronicus, & Cuntuzes Moratis filius secundogenitus in parentes coniurant, deque occupanda tyrannide consilia agitant: quibus patefactis Morates filium suum oculis priuat, significatque Iohanni, si pacem secum habere vult, ut Andronicum etiam excæcet, cui Iohannes morem gerens filio atque etiam ex eo nepoti visum adimit, & in carcerem coniicit. Andronicus Genuensium ope liberatus imperium inuadit, patrem & fratres carceri mancipat; carcere astu se liberant, & Iohannes in solium Imperatorium restituitur. Manuel ei successor designatur. Nuptia Catalusii & Mariae Paleologina.

Iohannis Imp. filii.

Moratis filii.

Andronici & Kuntuzis coniuratio in parentes.

Morates Kuntuzi oculos effodi iubet.

Aduerte propositum inhumanum, Iohannes Andronicum filium excæcat, & Morati morem gerit.

IMPERATOR Iohannes, cum annis viginti quinque maior esset virilemque ætatem adeptus, præter Andronicum genuit filios duos Manuelem & Theodorum. Omnes equidem cœtaneos superabat Andronicus corporis robore, multoque proceritate, ac forma excellebat. Morates etiam filios genuit Sabucium, de quo mentionem fecimus, Kuntuzem, & Baiazitem, æqualis porro ætatis erant Kuntuzes & Andronicus, cumque data occasione inter se collocuti essent, & oblectandi animi causa simul conuenissent, fama ferebatur ipsos conspirasse, rebellionemque esse meditados, qua patrem suum vterque de medio tolleret: Kuntuzes Moratem, Andronicus vero Iohannem; & in posterum fraterna amicitia, fœdusque intercederent, hicque imperium, ille principatum adipisceretur. Hæc cum ad Moratem delata essent, post diligens & accuratum rei examen, compertisque sermones esse veros, quos inter se habuerant, filio suo Kuntazio oculos effodi iubet: epistolamque ad imperatorem Iohannem dirigit, qua significat filium suum iussu suo excæcatum, causamque facti exponit: Andronicum etiam eius filium coniurationis participem accusat: quem nisi tali poena D mulctauerit, bellum internecinum illaturum minatur. Tunc Iohannes Augustus, aut imbecillitatis, qua laborabat, conficius, veritusque hostem in se concitare Moratem, vel crassa ignorantia grauatus [obtemperauit.] erat enim vt plurimum hebes ac stupidus, nullaque negotia tractabat: sed totus in captandis formosis mulieribus & venustis occupabatur, vt aliquam quomodocumque alliceret, & il-

Β Ο δὲ βασιλεὺς Ἰωάννης ἑξήκοντα πέντε εἰκοσι καὶ πέντε ἔτη, καὶ πλὴν ἀνδρῶν ἡλικίαν ἐνδὲς, ἐποίησεν υἱοὺς μὲν τὸν Ανδρόνικον δύο, Μανουὴλ καὶ Θεόδωρον. ὁ δὲ Ανδρόνικος ἑξείχε πρῶτας τοὺς στυπλικωτάς ἐν τε βῆμα σαματος, καὶ ἐν ἡλικίᾳ καὶ κάλλει ἀγαθῶν πολλοὺς. ὁ δὲ Μωρατί καὶ αὐτὸς ἔχων υἱοὺς πάντες Σαβούτζιον τὸν πρεσβυτέρηνα, καὶ Κοιωτούζιον, καὶ Παγιαζήτην. Ο δὲ Κοιωτούζιος ἰσχυρὸς ἦν σὺν τῷ Ανδρόνικῳ, καὶ κατὰ κράτος στυπλῶν αὐτῶν καὶ στυπλοφραγμόμορος, ἐρρέθη λόγος, ὡς ὁμοστυπτες ἀμφω ἀνταρσίαν εἰσαφάξονται, καὶ ὁ μὲν Κοιωτούζιος τὸν Μωρατί, ὁ δὲ Ανδρόνικος τὸν Ἰωάννην τὸν πατέρα αὐτοῦ ἀφαιρήσονται, καὶ ἔσονται ἀδελφοὶ εἰς τὸ εἶναι. καὶ ὁ μὲν Ανδρόνικος πλὴν βασιλείαν, ὁ δὲ Κοιωτούζιος πλὴν ἡγεμονίαν ἀναδέξεται. ἐνωπίαιος δὲ ταῦτα ὁ Μωρατί, καὶ ἔξεπάσας ἀκρίβως, καὶ μαθὼν τὰ λαληθέντα ἀληθῆ, ἐξορύττει τοὺς ὀφθαλμοὺς τοῦ υἱοῦ αὐτοῦ Κοιωτούζιου. καὶ γέλλει πρὸς τὸν βασιλέα Ἰωάννην γραφάς δηλοῦσας πλὴν τυφλώσιν τὸν υἱὸν αὐτοῦ, καὶ πλὴν αἰτίαν τῆς τυφλώσεως, καὶ στυπλοφραγμῶν τὸν Ανδρόνικον καὶ υἱὸν αὐτοῦ. καὶ εἰ μὴ καὶ αὐτὸς τὰ ὁμοιωτά δράσῃ τῷ Ανδρόνικῳ, ἐρρεῖ μάχην ἀσπονδὸν κατ' αὐτοῦ. Τότε ὁ βασιλεὺς Ἰωάννης, ἢ ἀφ' αὐτῶν ἀδυναμίαν ἢ εἶχε, μὴ φέρων ἐξαρδῶς ἀφαιρῆσθαι τῷ Μωρατί. ἢ ἀφ' αὐτῶν ὑψέρησιν τῆς γνώσεως. ἢ γὰρ ὡς ὅτι πολὺ κούφος, καὶ μὴ πολυπραγμονῶν ἐν ἀλλοῖς τὰ πρῶτα πλὴν ἐν γυναιξὶν ὠραίαις καὶ καλῶς τῶν εἰδῶν, καὶ ἦνος καὶ πῶς παρὰ δόξιν

αὐτῶν. ὃν ἡ παρὰ γὰρ ἄλλοις ἐτέροις, ὡς ἔλθοι κτ' ἰ-
 χλω, καὶ χαλκῶσιν ἐπὶ ῥόμβῳ, οὕτω καὶ ἐδέχετο,
 ἔκτελε μὲν δὲ ἐτύφλωσεν οὖν καὶ αὐτὸς τὸν Ἀνδρό-
 νικον, καὶ οὐ μόνον αὐτὸν, ἀλλὰ καὶ τὸν υἱὸν αὐτοῦ Ἰωάννην
 νήπιον ὄντα, ἔκτελε μὲν δὲ ἐτύφλωσεν, ἀντὶ αὐτῶν δὲ ἐπέφθ
 τὸ δούτερον τὸν υἱὸν αὐτοῦ εἰς βασιλείαν Ῥωμαίων τὸν
 Μανουήλ. τὸν ἡ τρίτον, τὸν δὲ Θεόδωρον δευτέρου
 Λακεδαιμονίας καθίστησι τὸν δὲ τυφλὸν Ἀνδρόνικον
 μὲν δὲ πατρὸς Ἰωάννη καὶ τὸν γυναικὸς ἐκλείσει ἐν
 τῷ πύργῳ τῆς Ἀνεμᾶς καθείργουσι διέπειν ἡ ἐν φυ-
 λακῇ ἐκλείσει γυνόμηνου στυδρομῆ τῆς Γαλατῆ
 Λατίνων ἀπὸ τῆς πύργου ἐξέφυγον, καὶ οἱ Γενουίται
 τὸν δὲ ἀδελφοὶ ἤρξαντο ἀντιμάχεσθαι τοῖς πολίταις
 παρῶν περὶ τὸν Ἀνδρόνικον, καὶ πολέμι-
 σθητες ἡμέρας ἰσχυρὰ πατὴρ πρὸς υἱὸν, καὶ υἱὸς πρὸς
 πατέρα (τὸ τὸ Ῥωμαίων ἀπὸν, θεοπίας, ἔκτελε
 πρὸς Θεὸν ἐξῆρας) ἀπὸ τῆς φεικτοδεδάτων ὄρκων
 γυνόμηνου πρὸς ἀδελφῶν ποτὲ εἶσεν ἐν τῇ πόλει Ἀν-
 δρόνικος, καὶ βασιλεὺς Ῥωμαίων ἀναγερθεῖται. τὸ ἡ
 πατέρα αὐτοῦ καὶ τοῖς ἀδελφοῖς Μανουήλ καὶ Θεόδω-
 ρον, ἐκλείσει ἐν πύργῳ, ὃν αὐτὸς εἶχεν ὡς τάρταρον,
 ὡς ὁ Ζεὺς τὸν πατέρα καὶ Κρόνον, καὶ τοῖς ἀδελφοῖς
 Πλούτωνα ἔκτελε δὲ ἀδελφῶν ἐνδὸν κατεῖχε, καὶ αὐτὸς τῆς
 βασιλείας ἀντεποιεῖτο. διέπειν οὖν καὶ αὐτοὶ ἐν τῷ
 πύργῳ γυνόμηνου, ἀπέδρασαν στυεργεία πινὸς ἀ-
 λάστορος, ὄνομα μὲν αὐτῶν ἀγγέλος, τῆ δὲ ἐπωνυμία
 ἀγγέλος, καὶ μὲν δὲ φέρουσι σὺ τῇ ἐπωνυμία
 τὸ ὄνομα, ἐκαλεῖτο ἀγγέλος ἀγγέλος. αὐτὸς τὸν
 ἐκβάλλον ἀπὸ τῆς πύργου εἶτε ἀγγέλου, εἶτε δαίμο-
 νος τέχνη ἐκβάλλει αὐτοὺς ἐκβάλλον ἐν ἀνεπίῳ, πέ-
 ραν εἰς τὸ στυεργείον. ὃ ἡ βασιλεὺς Ἀνδρόνικος μα-
 θῶν τὸν φυλάκῃ τῆς πατρὸς καὶ τῶν ἀδελφῶν αὐτοῦ ἐκ
 λησεν εἰς μακρὴν γυνόμηνου πᾶν δυσχερῆ ματῶν Ῥω-
 μαίοις, ὡς δὲ αὐτὸς εἶ) τὸν κακῶν ἀπίος. ἀλλὰ μετα-
 καλεῖται τὸν πατέρα, καὶ τοῖς ἀδελφοῖς διδὲς πύργου
 ἐν ὄρκῳ, καὶ εἰσάγει αὐτοὺς ἐν τῇ πόλει, ἔκτελε ἀδελ-
 φῶν τῆς πατρὸς ἐν τῇ βασιλείας ἡμεῖς, καὶ πύργου
 ἔκτελε τοῖς πόδας αὐτοῦ, ἔκτελε λύσιν τῆς ἐκλείσει
 ἔκτελε αὐτοῦ ἀφίησιν. ὡς γὰρ ὁ Ἀνδρόνικος τὸν ἕνα τῶν ὄφ-
 θαλμῶν αὐτοῦ ἔχων ἀνεογμένον, ὃ ἡ Ἰωάννης, ὁ υἱὸς
 αὐτοῦ ἔκτελε τοῖς δύο στυεργείων, ἔκτελε ἀδελφῶν
 θεορῶν. ὅτε ὁ βασιλεὺς καμφοῖς, καὶ ὅτι ἡ γυνόμηνου
 πᾶν στυεργείων λυπητοῖς, ἐπέμψεν αὐτὸν σὺ τῷ
 πατρὶ καὶ τῇ γυναικὶ οἰκείν ἐν * Συληβρία δωρήσας
 αὐτῶν αὐτῶν, καὶ Δαμόν, καὶ Ἡρακλεῖαν, Ρεδασόν τε,
 καὶ Πανίδον. τὸ ἡ Μανουήλ ἐπέφθ ταμίσις, ἔκτελε βασι-
 λεῖα ἀναγερθεῖ Ῥωμαίων. τὸ ἡ Φραντζήσκον Γατε-
 λουζον, ὃν ὁ λόγος ὡς φίλον καλὸν ἔκτελε πύργου ἐδή-
 λωσε παρῶν ἀδελφῶν, δίδωσι τῷ αὐτῷ ἀδελφῶν ὁ βασιλεὺς
 εἰς γυνόμηνου, καὶ εἰς παρῶν τῆς νῆσον Λέσβον, καὶ τοῖς
 γάμοις τελέσειν ἀπῆραν ἐκλείσει καὶ ἐν τῇ Μιτυ-

A laquearet. Cæteras vero res omiffas fortu-
 næ voluendas permittebat, neque de ea-
 rum exitu, quo tandem abirent, erat fol-
 licitus, verum ad bonos vel malos succes-
 sus indifferens. Excæcavit ergo Androni-
 cum; neque eum solum, sed etiam ex illo
 nepotem Iohannem infantem admodum,
 & vix balbutientem, inque locum eius
 alterum filium Manuelem Romanorum
 imperatorem coronatum suffecit. Ter-
 tiumque Theodorum dictum Lacedæmoni-
 nis principem constituit. Excæcatum An-
 dronicum cum nepote Iohanne & illius
 vxore in turri Anemæ concludit; cumque
 per biennium ibi detenti fuissent, concur-
 su Latinorum e Galata facto euaserunt.
 B Genuensesque hunc Andronicum susci-
 pientes, eiusque obtredientes nomen ci-
 uibus Constantinop. bellum inferre cœ-
 perunt. Per plures itaque dies cum pater
 & filius mutuis præliis certassent, (ita feri
 erant Romani, & Deum sic odio habe-
 bāt) Andronicus conceptis execrandis iu-
 ramentis, quæ deinde violauit, ingreditur
 ciuitatem, & Romanorum impera-
 tor proclamatus, patrem deinde fratres-
 que suos Manuelem & Theodorum, vt o-
 lim Iupiter Saturnum patrem, fratresque
 suos Plutonem & Neptunum, in carcerat
 in ea turri, in qua captiuus detentus
 fuerat, quam etiam æque ac Tartarum a-
 uersabatur, imperiique solium inuadit.
 C Per biennium quoque isti in turre manserunt,
 euaseruntque ope cuiusdam perditionis
 nebulonis, qui vocabatur Angelus, cognomen-
 que ei erat diabolus: coniunctifque nomine
 ac cognomine vocabatur Diabolangelus. Is
 igitur, cum eos turre extraxisset siue
 angeli siue dæmonis arte, nauigio imposi-
 tos Scutarium ultra mare traiecit. Verum
 Andronicus, cognita patris fratrumque
 fuga, noluit amplius author esse calamitatum
 & infortuniorum, quibus Romæi premebantur;
 patremque accersit & fratres. obstricta
 iis per iurandum fide eos in urbem accipit,
 parentemque folio imperii restituit, & eius
 pedibus aduolutus errorum veniam rogat,
 & consequitur. Andronicus equidem ille
 oculorum alterum apertum habebat, Iohannes
 vero filius eius utroque lusciosus erat,
 & oblique intuebatur. Imperator filii
 precibus iam delinitus, & eorum quæ
 acciderant pertæsus, eum cum vxore &
 filiolo Selymbriam ad habitandum misit,
 quam ei concedit Daniumque, Heracleam
 & Panidum. Manuelem deinde imperiali
 diademate ornat. Francisco Gateluzo,
 quem amicum optimum & exploratæ fidei
 supra memorauimus, nuptui collocat
 sororem suam, dotisque nomine Lesbum
 insulam ei tradidit, nuptiarumque
 solemnitate peracta Mityle-

Andronici filium Iohannem suumque nepotem auus quoque excæcat.

Excæcati in carcere concluduntur.

Andronicus excæcatus Genuensium ope imperat. proclamatur.

Patrem Iohannem imperatorem & fratres Andronicus in carcerem coniecit.

Vide alium facturum. Ope cuiusdam nebulonis euadunt.

Andronicus patri imperium restituit.

& Selymbriam abit.

Manuel in Imperio patri successore designatur. Gateluzi & Mariæ nuptiæ.

* Συληβρία

nen abierunt, eamque ad nostra tempo-
 ra eorum posterii successione perpetua
 possederunt. Quoniam vero narrationis
 series a Baiazite regressa ad Orchanem
 illius auum nos retraxit, propter crimi-
 na Cantacuzeno obiecta, in viam rursus
 redeamus, & ad Baiazitis res, potius vero
 Rom. infortunia exponenda pergamus, nar-
 rationemque earum ad finem perducamus.

Αλιώνη κατοικήσαν μέρει τῆς νῆος καὶ ἔλαβον ἑαυτοὺς ἐν τῇ
 ἡμέρᾳ αὐτῇ τὴν νῆσον αὐτὴν κλειδύοντες ἐκ τῆς ἡμέρας
 ἐπειδὴ ὁ λόγος ἡμᾶς ἀναποδίξων ἀπὸ τῆς Παγια-
 ζήτης εἰς τὴν πάππον αὐτῆς τὴν Ορχανὴν ἔνεκεν τῆς αἰτια-
 μάτων τῆς Καντακουζηνῶδ ἀναχακίσεως κατελύθητε,
 φέρε πάλιν τὴν αὐτὴν ῥύμην ἐξ ἑαυτῶν πρὸς τὴν
 τῆς Παγιαζήτης βύθουδρομήσασιν, μᾶλλον δὲ πρὸς
 τὴν Ῥωμῶν δυστυχίματα. καὶ ἰδοὺ πῶς διήγησιν ἄλλοι τῆς κατοικήσεως αὐτοῦ.

τῆς Ῥωμῶν δυστυχίματα. καὶ ἰδοὺ πῶς διήγησιν ἄλλοι τῆς κατοικήσεως αὐτοῦ.

CAPVT XIII.

Baiazites tributa Iohanni imperat, & sibi militatum venire alterum ex eius filiis postu-
 lat. Cycladas insulas inuadit. Iohannes Constantinopolim munit, Baiazitis iussu ex-
 tructa a se propugnacula diruit, tandemque obiit. Manuel qui Baiaziti militabat
 inque eius aula versabatur, audita patris morte, clam Constantinopolim aduenit. Ba-
 iazites id egre ferens graues durasque conditiones ipsi imponit, Thessalonicam occu-
 pat. Constantinopolim vexat & cibaria in eam inuehi impedit. Hungari ac maxima
 pars occidentalium principum in Baiazitem mouent, & ad Nicopolim a Turcis ca-
 duntur & vincuntur.

POSTquam Baiazites omnes Asiae
 principatus, qui plures erant, euertit,
 & Bithyniae, Phrygiae, Mysiae, Cariae
 Monarcham se gessit, aduersus Constan-
 tinopolim mentem & oculos direxit. Pri-
 mum omnium missis ad imperatorem a-
 pocrifariis tributum poscit, eiusque filio-
 rum vnum, cum militibus centum ad bel-
 lum paratis mitti. Destitutus imperator
 regum omnium auxilio, desertusque a
 Rebus publicis Baiaziti obtemperat; se-
 mel etiam atque iterum Manuel cum co-
 horte centum armatorum militum Ro-
 manorum a patre missus, vt Baiaziti ope-
 ram suam praerberet, subque eius signis
 militaret in expeditione ab eo aduersus
 Turcos Pamphyliam tenentes suscepta.
 Frugum insuper conuectionem annuam
 ex Asia in insulas Lesbium, Chium, Lem-
 num, Rhodum & alias prohibuit Baiazi-
 tes. Classe deinde instructa sexaginta lon-
 gas naues in Chium mittit, urbem incen-
 dio delet, pagos vicinos diruit, Cycladas
 insulas affligit, Euboeam & Atticae re-
 gionis partem. Tunc imperator cognita
 Tyranni ambitione manifesta atque au-
 dacia, aggressus est munire quandam vr-
 bis partem, quae Aurea porta dicitur,
 duabus ad vtrumque portae latus marmo-
 re albo bene expolito extructis turribus,
 non propriis tamen impensis ex latomiis
 conuecto, sed e magnificentissimis, quae
 diruit ipse, donariis consecratis olim ab
 aliis imperatoribus. Namque templum
 nomini omnium sanctorum dedicatum,
 quod Leo imp. philosophus & Magn. ex-
 truxerat, euertit; aliud quoque sanctorum

ΕΠΕΙ δὲ ὁ Παγιαζήτης πολυαρχίας πάσας
 ἔξῃρεν ἐκ παροσώπου τῆς Ασιατικῆς γῆς, καὶ
 Βιθυνίας, καὶ Φρυγίας, Μισίας λέγω, καὶ Καρίας καὶ
 μοναρχίας ἐχέετο, τότε καὶ τῆς πόλεως καὶ τῆς νουῦ, καὶ
 τῆς ὀφθαλμῶν ἔεθε. καὶ καὶ μὲν τὸ πρῶτον πέμψας
 ἀποκρισιαρεῖος εἰς βασιλέα ἠτήσατο φόρους δι-
 δόναι, καὶ ἐν ἔξπεδίτω ἐνὰ τῆς ἡμέρας πέμπευσεν
 σὺν στρατιώταις ἑκατόν. ὁ δὲ βασιλεὺς μὴ ἔχων
 βοήθειαν ἐκ πινος τῆς Ῥηγάδων, ἢ τῆς ἀεισοκρατουώ-
 των, ἢ τῆς δημοκρατουώτων εἰς τὸ κατείνδυσεν, καὶ
 μίαν, καὶ δευτέραν ὁ βασιλεὺς Μανουὴλ σὺν ἑκα-
 τὸν στρατιώταις ὀπίστας Ῥωμῶσις ἐπέμφθη πρὸς
 τὸ παρὸς αὐτῶν Ἰωάννην τὸν βασιλέως εἰς Ἑσσυρλίαν
 συστρατεύων τῷ Παγιαζήτῃ, ὅτε πρὸς Παμφυλίαν
 καὶ Τούρκων ἐχώρη. πῶς δὲ σιτοπομπίαν ἐκώλυ-
 σε, τὴν κατ' ἔτος λαμβανόμενὴν ἐξ Ἀσίας εἰς τὰς
 νήσους Λέσβου λέγω, Χίου, Λήμνον, Ρόδον καὶ τὰς ἐ-
 ξῆς. Ἐδὴ δὲ ἄλλοι ἐτοιμάσας πέμπευσεν ἐν Χίῳ μακρὰς
 νήσας ἐξήκοντα, ἔπειτα τὴν πόλιν ἐμπιπρῶν, καὶ τὰς πέ-
 ραις κώμας ἀφανίζουσι, καὶ τὰς κυκλάδας νήσους καὶ τὴν
 Εὐβοίαν, καὶ τὰ τῆς Ἀθηνῶν μέρη. ὁ δὲ βασιλεὺς ὄραν
 τῆς τυραννῆος τὸ ἀποκάλυπτον, καὶ αὐτὰ δὲ, ἠρξασθαι κη-
 ζῆν εἰς ἐν μέρους τῆς πόλεως τὸν λεγόμενον, χρεῖσιν πύ-
 λω. κατασκευάσας πύργους δύο ἐν τῇ παλαιᾷ
 ῥῆσιν μερῶν τῆς πύλης λευκῶν ἰσομετρίων σιωνηρο-
 σμένων, οἰκισθῆσας αὐτοῖς ἐξ ἐξελίξασθαι, ὅθεν ἐξῆλ-
 οἰκείων ἀναλωμάτων, ἀλλὰ δι' ἐτέρων ἀναθημῶν
 καλλίστων, κατεάξας τὸν ναὸν ἐπὶ ὀνόματι πατρῶν
 τῶν ἀγίων κτισθέντα πρὸς κλειῦ Λέοντος τῆς σοφοῦ,
 καὶ μεγάλου βασιλέως, καὶ τῆς ναοῦ τῆς ἀγίων
 τεσσα-

Imperatoris
 feruitatem no-
 ra, cui tributa
 imperat Tur-
 cus

Classis Baiazi-
 tis in Cycladas
 insulas missa.

Iohannes im-
 perator Con-
 stantinopolim
 propugnaculis
 munire cogit-
 at & perficit,
 sed

τεωροφάνηται καλὰς οἰκοδομηθέντα, καὶ αὐτὸν A
 πρὸς τὴν βασιλείαν Μαυρικίου. καὶ τὰ πρὸς αὐτὸν
 πόλιν τῆς ναοῦ τῆς ἀγίου Μωκίου, ὃν ἀνήγα-
 ρεν ὁ μέγας βασιλεὺς Κωνσταντῖνος. ἐχώρησεν
 οὖν μέρος τῆς πόλεως ἀπὸ τῆς χερσονήσου πύλης
 εἰς τὴν ἀγίασμα τῆς πρὸς μεσημβρίαν καὶ
 σιβαίας, καὶ ὀρμητικῶν ἔχων αὐτὸ πρὸς κα-
 φυλίαν ἐν κρημνῶν. ἀπὸ τῆς πύλης οὖν τῆς πολιχίου
 ὁ Παλαιολόγος ἠβουλήθη ἐκτραπύσαι καὶ Τούρ-
 κων κειμένων ἐν τοῖς μέρεσι, τοῖς καὶ Πέρσι τῆς
 Παμφυλίας. καὶ δὴ καλέσας τὸν βασιλέα πέμ-
 πει τὸ σωτήρας τὸν υἱὸν, καὶ βασιλέα Μανουήλ
 σὺν τοῖς ἐκείνου στρατιώταις. καὶ μὲν πρὸς ἐπα-
 νοδὸν μιλῶναι τῷ βασιλεῖ Ἰωάννῃ ἐν τῇ Περύ-
 σῃ ὄντος τῆς Μανουήλ, ἢ τῆς χερσονήσου πο-
 λιχίου, ὁ ἀνήγαρεν ἐκ νέου, χαλάσαι, καὶ ἐρεί-
 πιον ἀφείναι, ἢ τῆς τῆς Μανουήλ τῆς υἱοῦ αὐτοῦ
 κήρας ἔξορῆσαι τὰς εἰς αὐτὸν πέμπει τε-
 τυφλωμένων. ὁ οὖν βασιλεὺς Ἰωάννης ὄραν ἢ
 ποσαύτῃ δυνάσει, καὶ μὴ ἔχων ὅτι δρῶσι,
 ἡ γὰρ καὶ αὐτὸς, καὶ ἀλλῶν ποῖς πόδας, ἡμι-
 θανῆς, ὡς εἶπειν, ὑπὸ πολλῆς ἀδδηφαγίας,
 καὶ πολυποσίας, καὶ τῆς ἡδυπαθῶν, μὴ ἔχων ἕτερον
 ἀπὸ τῆς Μανουήλ γένου, καὶ καὶ ἀλιπείν βασι-
 λέα, βασιλεὺς τῆς φερύειον κέτω, καὶ μιλῶναι τῷ
 τυραννῶν δι' ἐναργῶν ἀποδείξεων ὅτι τὸ κελυ-
 θὲν πέρας εἴληφεν. ὁ δὲ βασιλεὺς ἀκούσας
 τῆς πικρῆς καὶ ἀπαίσιον μιλῶναι ἐπὶ ὄντος ἐν ὁ-
 δυνάμει σωματῶν ἀπέδωκε τὸ χρεῶν. Ὁ δὲ βα-
 σιλεὺς Μανουήλ μαζῶν τὸν θάνατον τῆς πατρὸς
 αὐτοῦ ἀφ' οὗ νυκτὸς φυγὰς ὄχετο, καὶ δὴ καὶ
 λαβῶν πρὸς πόλιν, καὶ τὸ πένθος τῆς πατρὸς αὐ-
 τῆς ὡς ἔθος πληρώσας ἐκείνητο μεμνημένων πρὸς
 τῆς τυραννῶν, καὶ ἀεὶ βούλεται καὶ αὐτὸς, καὶ
 καὶ τῆς πόλεως. ὁ δὲ τυραννὸς μαζῶν τὸν θάνα-
 τον τῆς βασιλείας, ἐπὶ πρὸς φυγῆν τῆς Μανουήλ
 ἡμιότι, καὶ ἐδυσχέραινε. καὶ καὶ τῆς οἰκείων ἐμψ-
 νετο πῶς διέδρα, καὶ ὁδοὺς αὐτὸν ἔγνω. ἠβούλε-
 το γὰρ θανατώσαι αὐτὸν, εἰ ἐν χερσὶν ἔτυχεν ὄν.
 τότε γέλλει πρὸς τὸν βασιλέα Μανουήλ ἀπο-
 κεισασίους ζητῶν ὅτι βούλεται τῆς εἰ καὶ ἀφ' αὐ-
 νῆν ἐν τῆς πόλεως ἐν τῆς αὐτοῦ κειτῶν, καὶ
 νομιμασίων, ὃν αὐτοῖς καλοῦσι Καδῖν. ὅσα εἰ
 δίκαιον λέγων τοῖς Μουσουλμανοῖς ἐν ἐμπορείαις
 ἀγορευμένοις, καὶ ἐν τῇ Κωνσταντῖνου ἀπερχο-
 μένοις, ἀφ' οὗ πινῶν ὑποθέσεων, καὶ ἀμφιβολιῶν
 πρὸς τοῖς Μουσουλμανοῖς ἐν κειτῆν Κα-
 σουρίδων, ἀλλὰ τὸν Μουσουλμανὸν δι' Μουσουλ-
 μανὸν κείναι, καὶ ἕτερα πρὸς πλησίον γέροντα
 φόρτοις ἀδικίας, καὶ συκοφαντίας, τέλος. εἰ οὐ βύ-
 λη ποιῆσαι, καὶ δυνῶσαι ὅσα σοι πρὸς ἀπὸ, κείσων

quadraginta, quod imperator Mauricius
 ædificari iusserat; residuaque ad opus ab-
 soluendum congeffit rudera Basilicæ fan-
 cti Mocii, quam Constantinus magnus
 ædificandam locauerat. Hoc munimen-
 to extructo partem ciuitatis ab Aurea por-
 ta ad littus maris meridiei obiacens, cin-
 xerat, sibique effugii locum quo se reci-
 peret, parauerat. Iam absolutum erat il-
 lud propugnaculum cum Baiazites aduer-
 sus Turcos, qui agrum Pergæum in Pam-
 phylia tenebant, expeditionem medita-
 batur: quam imperatori significat: qui,
 quod iam facere assueuerat, Manuelem
 filium atque imperatorem cum centum
 militibus mittit. Ex qua expeditione cum
 rediisset Baiazites, & Manuel Prusa com-
 moraretur, Iohanni imperatori significat,
 vt propugnaculum aureæ portæ dirue-
 ret, soloque rudera æquaret, alias exca-
 catum Manuelem effosis pupillis ei se re-
 missurum statim minatur. Formidans ita-
 que Iohannes Tyranni istius vires, animi
 pendens, consilii viriumque inops, (in
 lecto etenim decumbebat podagra con-
 fectus, & vti verum dicam, deliciis nimio-
 que cibo & potu semimortuus) nullum
 etiam præter Manuelem superstitem fi-
 lium habens, quem heredem imperii, si-
 bique successorem relinqueret, propu-
 gnaculum solo æquat, certisque indiciis
 notum facit Tyranno, peracta esse quæ
 iusserat. Imperator certe cum tam acerba
 nefariaque mandata ipsi nunciata sunt,
 corporis doloribus adhuc confictatus, fa-
 to cessit. Manuel audita patris morte no-
 ctu in fugam se coniicit, inque urbem
 peruenit, & postquam parentem mor-
 tuum de more luxisset, sollicitus atque
 anxius admodum propter Tyrannum e-
 rat, dubius an se, & urbem ille bello pe-
 tat. At Tyrannus cognita imperatoris
 morte, Manuelisque fuga, ægre & mo-
 leste id ferens in domesticos ira ac furore
 percitus excanduit, quod eorum nullo
 animaduertente aufugisset; illum quippe
 occidere destinauerat, si in potestate sua
 habuisset. Statim ergo ad imperatorem
 Manuelem Apocrisarios mittit, qui ei de-
 nuntiarent sibi visum esse, vt in vrbe Con-
 stantinopoli suorum iudicum & iurispe-
 ritorum vnus, quem Cadin ipsi appel-
 lant, resideret ac ius diceret: non æquum
 esse asserens Musulmanos mercaturam
 exercentes & Constantinopolim frequen-
 tantes, natis litibus & controuersis in
 ius vocari, & pro tribunali Cauuridum va-
 dimonio adeste; sed oportere Musulma-
 num a Musulmano iudicari, aliaque si-
 milia supra modum iniqua & iniusta per
 calumniam proponit, hæc tandem fero-
 citer ac superbe addit: nisi velis quæcum-
 que tibi impeto exequi, quæque postulo con-

Baiazite iu-
bente illa di-
ruit.

Obiit Imp.
Iohannes anno
mundi 6899.
Indict. x. Chri-
sti 1391.

Baiazites duras
conditiones
Manueli im-
perat.

* l. ων

cedere, portis urbis clausis in ea regna, quae extra muros sunt, omnia possideo. Eodem tempore Tyrannus ex Bithynia in Thraciam traicit, omniaque oppida & vicus, intra praefecturae urbanae limites a Panido ad urbis moenia euertit, incolasque alio transportat. Theffalonicam inde cepit, oppidulaque ulterius sita. Abranezem etiam in Peloponesum mittit, qui vniuersam Spartanam regionem Achaïamque diripuit; & aduersus vrbes ad Pontum Euxinum sitas Turachanem, quae eas deuastauit. Vtque plane quod res est dicam, omnia euersa ac desolata sunt, intraque urbem non messor erat, non qui triticum tritureret, sed ira, fame, ac desperatione laborabatur. Tyrannus equidem bello non tentabat urbem, pinnas murorum deiiciendo, eosue machinis vllis quatendo, nec praeterea velitationibus aut leuibus oppugnationibus laceffebat. sed aderant militum supra decem millia, quos longe a muris in ambitu habebat obsidentes aditus, obseruantesque ne quid in urbem importaretur, aut ea exportaretur. Fames propterea in vrbe ingrauescebat, deficientibus tritico, vino, oleo caeterisque alimentorum speciebus: vtque panem coquerent caeteraque obsonia, quae coqui conficiunt, quod lignum ipsos deficeret, domos altas diruerunt, trabibusque earum ad ignem vsu sunt. In eiusmodi angustiis constitutus imperator, nullumque praesens auxilium cernens, ad Papam, Regem Franciae, & Hungariae Cralem scribit, monetque Constantinopolim obsidione cingi, & in ea conclusum se esse ad rerum omnium penuriam redactum: & nisi prompte auxilium opemque ipsi tulerint, in hostium fidei Christianae manus urbem concessuram. His permoti occiduarum regionum principes ad resistendum crucis hostibus armantur, ineunteque vere in Hungariam accedunt Flandriae Comes, Anglorumque manus magna, Franciae quoque proceres, & Italarum non pauci; perque sidus caniculae ad Danubii ripam castrametati sunt; quibus Hungariae Crales Sigismundus se adiunxerat: Romanorum imperatoris erat, & ita appellabatur, & cum Nicopoli in alteram oppositamque Danubii ripam traiecissent, ad praelium contra Baiazitem strenue capessendum sese comparauere. Ante multum tempus certior factus erat Baiazites, gentes occidentales exercitum conscribere, quapropter orientis atque occidentis copias in vnum coegit: quibus adiunxit eas, quae urbem obsidebant, & in occursum occidentalium educit; praeteregressusque Philippopolim, montesque altissimos ad paludes, quae Sophiae vicinae

Α τὰς θύρας τῆς πόλεως, ἔ βασιλεύει ἐν μέσῳ αὐτῆς. τὰ δὲ ἔκτος αὐτῆς ἐμὰ πόλιντα εἶσιν. τότε ὁ τύραννος περὶ τὰς ἀπὸ Βιθυνίας εἰς Θεσσαλίαν, πόλιντα τὰ τῆς πόλεως ἀπὸ κατέσκαψε, καὶ τοὺς οἰκιστάς μετακίνησεν ἀπὸ Γαλιίδου ἀρχὴ αὐτῆς πόλεως. εἶλε καὶ Θεσσαλονίκην, καὶ τὰ μὲν τὴν Θεσσαλονίκην χωρὶς εἰς Πελοπόννησον δὲ πέμπει Ἀβρανεζίῳ στρατηγῶν, ἔ ληνάγει πᾶσαν Λακεδαιμονίαν, καὶ Ἀχαΐαν. ἐν δὲ τῇ πόλει ταῖς πρὸς Εὐξίνον πόντον κειμένους πέμπει Τουραχάνην, καὶ ἐρεμίαν ἐρήμωσεν αὐτῶν: καὶ ἀπλάσ ειπεῖν τὰ πόλιντα ἠφανίσθη, ἔ γέγονασιν ἀοικα, ἢ δὲ πόλις οὐκ εἶχεν οὔτε τὸν θερίζοντα, οὔτε τὸν ἀλωνόντα, ἀλλὰ τὰς μεγάλης τῆς λιμῆς ἐφενοχωρεῖτο, καὶ ἀπεβάλλετο τὴν ψυχῶν. οὐ γὰρ ἐπολέμει αὐτῶν ὁ τύραννος, οὐδὲ ριψοπάληξ, οὐδὲ ποιχεπάληξ, οὐδὲ ἀκροβολισμοὺς οὐδὲ ἄλλο τι τῶν μηχανικῶν ἀντεπήγαγον. ἀλλὰ μόνον ἀνδραγαθίαις ὑπὸ μωροῦ κατημύου κώκω μακρόθεν, καὶ πρὸς τὸν αἰθῆρα τῆς διεξόδου, τῆς μὴ ἐξέρχεσθαι, ἢ εἰσέρχεσθαι τὴν αὐτῆς. ἐγένετο οὖν λιμὸς ἰσχυρὸς ἐνδὸν τῆς πόλεως ἀπὸ τοῦ σίτου, οἴνου, ἐλαίου, καὶ ἑτέρων εἰδῶν. πρὸς δὲ τῆς εἰδῶν ἄρτου, καὶ πάσης ἄλλης κατὰ σκευῆς, ἡ ὑποურγῶσι μαγαζίων παῖδες, ἐνδείας οὐσης ἐξύλων, κατέρρηπτον τοὺς ἐξαισίους οἴκους, καὶ τὰς δοκούς κατέκαον. ὁ δὲ βασιλεὺς Μανυῆλ ἀπορήσας, καὶ μηδεμίαν βοήθειαν εἶδὲ εἰς ἀπὸ τοῦ γράφει πρὸς Πάπην, πρὸς τὸν Ρῆγα Φραγκίας, πρὸς τὸν Κεφάλην Οὐγγρίας μνησθῶν τὴν ἀποκρίσιν, καὶ τὴν φενοχωρίαν τῆς πόλεως. καὶ εἰ μὴ τῶν φραγκῶν ἀρωγή τις καὶ βοήθεια, πᾶσα δίδεται εἰς χεῖρας ἐχθρῶν τῶν Χριστιανῶν πίστεως. καμφθέντες οὖν ὅτι τούτοις τοῖς λόγοις οἱ τῆς ἐσπερίων στρατηγῶν, καὶ πρὸς ἀντιπαράστασιν τῶν ἐχθρῶν τῆς φάραξ κακοπλίστητες ἐαυτοῖς, ἠλθον εἰς Οὐγγρίαν ἀεὶ πρὸς ἀρσένου, ὁ, τε Ρῆξ * Φιλίππου * I Φιλίππου, ἔ ἐν τῶν Ἰταλῶν πλείστοι, καὶ τῆς Φραγκίας οἱ μεγάλοι, καὶ ἐν τῶν Ἰταλῶν οὐκ ὀλίγοι. καὶ δὴ πρὸς τῆς ὀπιτολάς τῆς κωῦος ἐπήσαν τῆς σκηνῆς πρὸς τῆς ὀχθῆς τῆς Δανούβειος, ἔχοντες μετ' αὐτῶν τὸν Κεφάλην Οὐγγρίας Σιγισμουῦδον, ὅς ἐ βασιλεὺς τῶν Ρωμαίων ὑπὸ τῆς τε, καὶ ἐλέγετο. καὶ δὴ περὶ τῶν τῶν πρὸς αὐτὸν ἐν Νικηπόλει, καὶ καλῶς ἐποιμασθέντες καὶ τῆς Παγαζῆτ ὀπλίζοντο. ὁ δὲ Παγαζῆτ πρὸς ἰκανὰς ἡμέρας μαθὼν τὴν ἀρωγίαν τῶν Ἰταλῶν τῶν ἀπὸ ἐσπερίων, καὶ σπουδαθῆσας ἔ αὐτὸς ἀπὸ τῶν τῶν φράτον αὐτῶν, ἀναπολήσ τε, καὶ δύσεως, ἔ αὐτοῖς τοῖς φυλάσσοντας τὴν πόλιν, καὶ πρὸς ὁποῖον ἠλαμωε καὶ περὶ τῆς Φιλίππου, καὶ τὰ ὅρη τὰ ὑπὸ μεγέθη, καὶ τοῖς λιβάσι κατημύθῆσας τοῖς πρὸς Σο-

Anno Hegiræ 793. Ziunastulachir 19. Christi 1391. Maii 25. Theffalonica capta a Baiazite. Abranezes Peloponesum inuadit.

Vide summam penuriam. Constantinop. circumfessa.

Manuel opem sibi ferri a Christianis principibus poscit.

Hungari & Belgæ aduersus Turcos.

* I Φιλίππου

φίαν, ὅκει αὐτοῖς ἀπεκδέχτο· τῇ ἐπιούσῃ τῶν
 ἐμφανῆς ἡρώων οἱ Χρῆσταινοὶ, καὶ κατὰ σφῶν
 πρῶτα πάντες, σωμασπισμὸν ποιησάμενοι, πρῶτον
 ὁ μέσον διέρρηξαν τῆς τῶν πολεμίων φάλαγγος
 λίαν βύρωτος ἀγωνιστῶν, καὶ κατὰ κέπλοντες
 τοὺς ἀντισταμῶν, ἕως διήλασαν, καὶ ἐς αὐτῶν
 τῶν πολεμίων οὐραγίαν. καὶ συσπέρσαντες αὐτοῖς
 πᾶσι τῶν ἐδρῶν τὰ κέρπια, ὡς ἀπερὶκτοὺς ἠδη φά-
 νεσθαι τοὺς τῶν Τούρκων σφενδονήτας τε καὶ το-
 ξότας. ὡς δὲ οἱ τῆς Φλάνδρας ἴδον τὸν πόλεμον
 δόξιας πρὸς τοὺς Τούρκους ἀντικαταστάμενον, καὶ
 τὰ πρὸς Φυλιὸν ὁρμήμενον, καὶ αὐτοὶ χυδῶν ὀπι-
 σθεν ἔπρεπον, καὶ τὰς πρῶτες τοῦ Τούρκων δεξ-
 τῆρας, καὶ ἀματόφυρτα τὰ τέλματα τῶν πεδῶν
 ἐργασάμενοι, εἰς τὰς αὐτῶν πρῶτες τοῦ Τούρκων
 ἐπρεπον· οἱ δὲ Τούρκοι σὺν τῷ Σελτζούκῳ Παγια-
 ζήτῃ, οἱ ἄνευ πόρτα καλεῖται, οἱ δὲ ἴδον τῶν παλα-
 τίου τῆς αὐλῆς ὄντες, Σελτζούκοι πᾶσι, καὶ
 ὅσοι ἀφ' ὧν ἡρώων τῶν ἀπαρῆμουρμῶν ἐν
 Χρῆσταινοῖς, ὡς μὲν οἱ ὄντες καὶ ἐν λόχῳ
 ἡνὶ κεκρυμμένοι ἀφ' ὧν αὐτοῦ πᾶσι, συμφορη-
 σάντες αὐτοῖς οἱ τῶν Φράγκων καὶ τῶν Οὐγ-
 ρων ὁρμήσαντες, καὶ κατὰ κύκλον περιελθόντες,
 καὶ συμμύξαντες τοὺς μὲν ἔργον ἀπέφαινον ἑξί-
 φοις, τοὺς δὲ φυγάδας ἐποίησαν. φραφέντες δὲ
 οἱ τῶν Φρανδαίων, καὶ ἰδόντες τὴν ἑσπέρην τῶν
 Οὐγρῶν, καὶ τοὺς Τούρκους ἀλαλαξόντας, καὶ εἰς
 ἀέρα φωνὰς πέμποντας καὶ κατὰ πᾶν πρῶτον
 ἑξ' ἀφ' ἑαυτῶν ἄλλοι σὺν βοῇ παραχόρδον, καὶ σαλπί-
 γων ἠχῇ ἐπειπεσόντες τοῖς Φράγκοις, τοὺς μὲν
 ἐδίωξαν, ἄλλοις δὲ ἑσάλλον κατὰ τῶν ἵππων, ὅ-
 τοὺς ἑτέροις τοὺς ἀντισταμῶν κατέσφαξαν κα-
 ταδιώξαντες τοὺς λοιποὺς ἀπὸ Δαμουβείως, ὧν
 πλείστοι ἐν τῷ ποταμῷ ἔρριψαν ἑαυτοὺς, καὶ ἀπε-
 πνίγησαν. ἐξώρησαν οὖν ζῶντας μεγίστας τὸν
 Δούκα τῶν * Φρανδαίων καὶ Μπαρβονίας, καὶ
 ἑτέροις Φρανζέζιδας, καὶ ὑψηλοτάτοις Μπαρβ-
 νιδας. οὗς πέμφας ἐν τῇ Γερούσῃ ἀπέκλιθεν, καὶ
 ἀφ' ὧν πολλῶν χρημάτων ἀπεμπόλησεν, δόντες
 ἐργὸν τὸν αὐθεντῶν Μιτυλιώης, καὶ ἦν τῶν
 πρῶτον ἠθέντος Φραντζήσκου τῷ Γατελούζου.

A sunt, accessit, illicque expectans substi-
 tit. Postridie Christiani acie instructa
 in conspectum Turcici exercitus proce-
 dunt, & testudine facta primo imperu
 mediam hostium phalangem perrum-
 punt, & strenue admodum pugnant; &
 donec ad postremam aciem hostium pe-
 netrasent, omnes, qui restiterunt, con-
 cidunt. Iterumque globo conferto rem
 ita strenue gesserunt, ut Turcorum fun-
 ditorum & sagittariorum operam inu-
 tilem redderent. Vbi demum Flandricæ
 cohortes pugnam aduersus Turcos fœ-
 liciter cedere animaduerterunt, & ho-
 rum plerosque fugæ se committere, ef-
 fuso cursu turbatisque ordinibus tergo
 instant, & in medios Turcicæ aciei or-
 dines penetrant, occisorumque cruore
 cœnoscas lacunas camporum complent;
 inque ordines eisdem remeando impe-
 tu ruunt. Tum demum principis Ba-
 iazitis satellites, qui *Porta* vocantur, ve-
 luti ad aulæ Palatinæ ianuam stantes,
 pecunia empti omnes, exque variis Chri-
 stianis gentibus supra decem millia coac-
 tati, in insidiis delitescentes, vno impe-
 tu, ac clamore in Francos, ac Hunga-
 ros impressionem faciunt: eosque vndi-
 que circumdatos confertis manibus par-
 tim ferro cædunt, partim in fugam ver-
 tunt. Flandri vero a prælio se recipien-
 tes vbi fugatos Hungaros, fusosque vi-
 dent, Turcosque lætitiæ vocibus ac cla-
 moribus aerem complere, & a tergo in-
 stare, fugam capessunt: partimque ab
 hostibus cum clamore & tubarum clan-
 gore insequentibus profligantur, partim
 equis deturbantur. repugnantes neci de-
 derunt Turci, cæterosque ad Danubii
 ripam persecuti sunt, quorum plurimi in
 fluuium præcipites ruerunt, & aquis ab-
 sorpti sunt. Multos itaque principes vi-
 ros ac magnates viuos cœperunt, Du-
 cem Burgundiæ, qui & Flandriæ Comes
 erat, aliosque Francos & illustres Baro-
 nes, quos Prufam misit Baiazites, & il-
 lic captiuos vinctosque detinuit: multif-
 que deinde pecuniis vendidit, sponfore
 vadeque accepto Mytilenes Principe,
 Francisçi Gateluzi supra memorati fi-
 lio.

Vide viros for-
 tes misere per-
 euntes.

Clades a Chri-
 stianis accepta
 anno 1392.
 Septemb. 28.
 Hegira 794.
 ad finem de-
 cumbente iux-
 ta Annal. Turc.
 iuxta omnes
 Historicos oc-
 cidentales an-
 no Christi 1396

* Φλαίνδραν

C A P V T X I V .

Baiazites Constantinopolim sibi dedi petit : & Iohannem eiecto Manuele imperatorem constituit. Manuel saluti urbis ac plebis consulens Constantinopoli discedit & in Peloponesum, hinc in Italiam proficiscitur, & occidentalibus regnis ac prouinciis peragratis in Peloponesum reuertitur.

Baiazites Constantinop. sibi dedi insolenter postulat, Christi. 1193. iuxta Annal. Turc.

Iohannes cæcus Andronici luminibus priuati F. dedere Selymbriam a Baiazite sollicitatur, sed recusat.

Baiazites Iohannem eiecto Manuele imperatore Constantinopolitanum facit.

TAM prospero successu superbiens, ac supra modum elatus Turcus ad imperatorem Manuelem Apocristarios mittit, urbemque Constantinopolim sibi tradi per eos poscit, nec tamen aliquod responsum accipit. Maxima pars interim ciuium fame laborantes conflictabantur, urbemque Turco prodi malebant: tamen cum eorum memoriam subirent, quæ in Asia a Turcis patrata erant, urbiumque euerfiones, sacrorum templorum defolationes ac pollutiones: quibusque calumniis & vexationibus tentarentur singulis horis, adque pietatem eiurandam cogentur, animum a tali proposito reuocabant, his additis verbis: labore atque ærumna ne fatiscamus, speque nostra in Deum reposita ad breue tempus sustineamus; nam quis nouit an Deus erroribus ac peccatis nostris dissimulatis, sicut olim Niniuitarum, nostri non miserebitur? & a fera ista saluos, integrosque prestabit. At Tyrannus quanto obfirmatos ciuium animos videt suæque libidini haud obtemperantes, tanto feritas illius in eos exasperabatur. Quid demum accidit? Andronicus ille paulo prius nobis dictus, imperatoris Manuelis frater Selymbriæ superstite filio Iohanne adulescente iam obierat. Hic virilem ætatem adeptus ditionem paternam obtinuit, a quo Baiazites Selymbriam sibi tradi poscebat: quod minime tolerans Iohannes, patri sibi que illatam ab auo iniuriam allegauit; quod cum imperii successio ad patrem eiusque posteros iure deferretur, auus inique in eos se gerens secundo filio illud tradiderit, & patri, inquit, meo hac oppidulum concesserit, quod si occupaueris damno haud mediocri afficior. Tunc Baiazites cum aliam occasionem nactus esset a proposito tali diuertit. Iamdiu ille, quibus artibus Constantinopolim inuaderet, animo versabat: non omisit itaque nomen obtendere Iohannis, qui Manuelis ex fratre nepos erat, iubetque Manuelem vrbe cedere, & Iohannem in illam introduci, ad quem naturæ lege imperium pertinebat; pollicebatur insuper cum ciuibus Constantinopoleos deinceps se pacifice acturum. Cum itaque populum diffidiis agitatam sensisset Ma-

ΦΥΣΙΩΘΕΙΣ δὴ ἐν τῷ ποιούτῳ Ἀτυχίῳ, καὶ λίαν ἐπαρθεὶς πέμπει πρὸς τὸν βασιλέα Μανουὴλ ἀποκλεισάριος, ζητῶν τὴν πόλιν. αὐτὸς δὲ οὐδὲ ἀποκλεισὴν ἔδωκεν. οἱ δὲ πλείστοι τῆς πόλεως βιαζόμενοι ὑπὸ τῆς λιμῆς στυγερότερον ἔμελλον, καὶ δόξαν παρεργεῖν τὴν πόλιν. ἀλλ' ὑπομνήσκοντες τὰ παρεθέρπη ἐν τῇ Ἀσίᾳ παρὰ τῶν Τούρκων, τὴν φθορὰν τῶν πόλεων, τὴν ἐρήμωσιν τῶν ἱερῶν τεμερίων, τοὺς κατ' ἐνάσῃν ὄραν πειρασμοὺς καὶ συκοφαντίας τῆς ἐξωμύσασθαι τὴν δύσέβειαν ὀπισθορῶν τὸν νοῦν ἡλαυον, λέγοντες. μὴ ἀποκρίμαρην, θῆσωμεν εἰς Θεὸν τὰς ἐλπίδας ἡμῶν, ἐπιμικρὸν ὑπομείνωμεν, καὶ τίς εἶδεν εἰ ἄρα ὁ Θεὸς πρὸς τὸν αἰμάρτην ἡμῶν, ὡς ποτὲ τοὺς Νενεύτας ἐλεήσει; καὶ σώσει ἡμαῖς ἀπὸ τῆς θηλείου τύτου. ὁ δὲ τύραννος ὅσον ἔβλεπε τοὺς πολίτας ἀγίσημαρῶν, καὶ μὴ ἐνδύνας τοὺς αὐτῶν θελήμασι ποσοῦτον ἡγείαμεν, καὶ ἐθυμοῦτο κατὰ τῆς πόλεως. τί δὲ συνέβη; ὁ πρὸς μικροῦ λαληθεὶς Ἀνδρόνικος, καὶ ἀδελφὸς τῆ βασιλέως Μανουὴλ, ἡ τεθνηκώς ἐν Σιληβείᾳ, ὁ δὲ μεῖραξ Ἰωάννης ὁ υἱὸς αὐτῶν ἀνδρωθεὶς, καὶ τὸν τόπον ἐπέχων τὸν πατρικὸν, ἐζητεῖτο πρὸς τὸν Παγλαζήτ Σηλυμβείᾳ. ὁ δὲ οὐκ ἠθέλησεν, λέγων. καὶ διηγούμενος τὴν ἀδικίαν ἡμῶν ἔπαθε πρὸς τὸν πάππου αὐτῶν αὐτὸς, καὶ ὁ πατὴρ αὐτῶν. καὶ ἀνέκειτο εἰς αὐτοὺς ὁ βασιλεὺς, ὁ δὲ, ἀδικήσας αὐτοὺς, ἔδωκε τὴν βασιλείαν τῶν δούλων ἡμῶν, καὶ τὸν ἐμὸν πατέρα ὁ πολίχμιον τῆτο ὡς ὄρας. εἰ δὲ καὶ σὺ τῆτο λάβοις ὑποφιδίχημα. τότε ὁ Παγλαζήτ ἤραρον ἄλλω ἐπείρα. ζητῶν γὰρ ἐκ τότε τὴν Κωνσταντινου, καὶ τὸ τῆ Ἰωάννου τῆ ἀνεμίου τῆ Μανουὴλ ὄνομα οὐκ ἔλιπε, λέγων. ἐξέλθε σὺ Μανουὴλ ἐκ τῆς πόλεως, εἰσαχθήτω ὁ Ἰωάννης ὡς φύσῃ κληρονόμος τῆς βασιλείας, καὶ ἐγὼ πρὸς τὴν γαλιώλει ἐξω, καὶ εἰρηνῶσαν κατὰσασιν σὺ τὴν πόλιν. τότε ὁ βασιλεὺς Μανουὴλ ὄραν τὸν δῆμον ἐν διχομασίαις

* Σηλυμβεία

scendit, & Venetias appulit: Iustravitque deinceps Mediolanum, Genuam, Florentiam, Ferrariam, totamque Italiam peragravit, & vbi in (Narbonensem) Prouinciam venit, hinc demum in Franciam, & Germaniam profectus est. Hunc certe Reges omnes, Duces & Comites maximo honore habuerunt, & velut femideum donis cumularunt. Vbi ergo totam Galliam peragravit, in Germaniam abiit, indeque Venetias repetit: quem Veneti, vt decebat, amice & beneuole tractarunt, eique multa dona largiti sunt, eorumque triremibus vestus Methonem reuersus est ad imperatricem & liberos, & cum eis, vrbis malam fortunam, potiusque totius Græcorum gentis cladem expectans, tranquillam priuatamque vitam agebat.

ἡμῶν εἰσελθῶν ἐπλῆ εἰς Βενετίαν, εἰς Μεδιόλανα, Γενοῦσαν, Φλωρέντζιαν, Φερεσίαν, καὶ ἄπασαν Ἰταλίαν διελθῶν, ἀπὸ Γροβέντζας ἐχώρει εἰς Γερμανίαν, ἥτοι Φραγκίαν. καὶ πρῶτες οἱ Ρηγάδες, καὶ Δούκας, καὶ Κόντιδες ἐτήμων αὐτὸν, καὶ ὡς ἡμίθεον δώροις ἡμείβοντο. διελθῶν δὲ πᾶσαν Φραγκίαν, καὶ εἰς τὰ τῆς Ἀραμανῶν ὄρια περῆσας, πάλιν ἦλθεν εἰς Βενετίαν. οἱ δὲ Βένετοι ὑπερέπαινον φιλοξενήσαντες, καὶ σὺν δώροις πλείστοις ἀποπέμψαντες, ἐγράφη εἰς Μεθόνιον σὺν ταῖς αὐτῶν τελευτήσιν· καὶ στυγῶν τῆς δεσποίνης καὶ τοῖς τέκνοις, ἐκάλητο κεραιδοῦν τὰ τῆς πόλεως ἀτυχήματα μᾶλλον τὰ τῶν ἔθνους τῆς Ῥωμαίων δυσυχήματα.

CAPVT XV.

Iohannes precarium imperium obtinet a Baiazite, & Cadin seu iudicem Musulmanum intra vrbis mœnia accipit. Ad Baiazitem voluptatibus immersum veniunt a Temyre Chane legati, qui contumeliose a Baiazite habiti recedunt: ipse deinde in Armeniam mouet. Constantinopolim a Iohanne repetit, sed Constantinopolitani deditio- nem facere renuunt. Temyr Syriam inuadit, vrbes expugnat, in incolas immaniter seuit. Damascum, & Halepum diripit & vastat.

Iohannes precarium imperium fiducia- riumque a Baiazite obtinet.

Baiazites deli- ciis fruitur.

Baiazites pro- nus in omne genus libidi- nis.

POSTQVAM imperator Iohannes vrbem ingressus diadema imperatorum sumsit, ante omnia conditionem a Baiazite latam adimplens, iudicem Turcum in vrbe constituit, qui de litibus & contro- uersis inter Græcos & Turcos ortis cognosceret, & eas ex lege Arabica dirimeret. Omnia insuper oppida ad Selymbr. vsque sita, ipsaque Selymbria in ditionem Baiazitis cesserunt, Iohanne intra muros vrbis tantummodo imperante. Interea Baiazites Prusæ agere, & prosperæ fortunæ fructibus, quos ex illa tanquam ex arbore pendentes & inter aurium cantus quotidie incrementum capientes fuscipiebat, potiri: & luxui ac deliciis quotidie deditus variis libidinum generibus secure vacare. In thesauris quippe congestum habebat quicquid pulchri ac venusti cunctæ gentes mittere possunt, cum animalia corporis forma præstantia, tum metalla & alia, quæ oculis grata Deus in rerum natura produxit: Selecti adstabant pusiones & puellæ forma & corpore integri, florentesque ætate teneri, virgines etiam oris venustate ac præstantia solis splendori officientes. iique omnes Græcierant, Seruii, Valachi, Albani, Hungari, Saxones, Bulgari & Latini, singulique lingua

ὁ δὲ βασιλεὺς Ἰωάννης εἰσελθὼν ἐν τῇ πόλει, καὶ γεφθεῖς βασιλεὺς εἰσῆξε πρῶτον καὶ τὸ αἶτημα τῆς Παλαιστίνης κριτικῶν Τούρκων, ὅς τας ἀμφιβολίας, τας ἀναματαξὺ συμβαίνουσας Ῥωμαίοις καὶ Τούρκοις αὐτὸς διέκεινε καὶ τὸν Ἀραβικὸν νόμον· καὶ πρῶτα ὅσα εἶχον Ῥωμαῖοι μέρη Σηλυμβρίας, καὶ αὐτὴ Σηλυμβρία τῆς Παλαιστίνης ἐχρῆνοντο, καὶ ὁ Ἰωάννης αὐτῶν βασιλεύων μόνον ἐντὸς τῆς πόλεως· ὁ δὲ Παλαιστίνης καθήκοντος ἐν Περούση, καὶ τὰ τῆς βύτυχίας ὑψικωμα δένδρα ὄραν καρποῖς βεβήνοντα, καὶ καθέκαστω ἡμέρῳ ἀδέως καθάπτουσαν ἐν ἀφρόροις σπουδῶν κεραιδοῦσιν, οὐ γὰρ ἔλλειπε τί τῆς ἐν τοῖς ἡμέσιν τῆς γλωσσῶν ὠραῖον· εἴτε ἐν σώματι ζώου, ἢ μεταλλοῦ, ἢ ἀλλης ἕως ἐν τῇ κόσμῳ δοθείσης πρὸς τὸ Θεοῦ ἡδέας ὄψεως, τῆς μὴ εἶναι τε καὶ διεσκεῖσθαι ἐν τοῖς ἡσυχαστοῖς αἰσῶν. ἐμλεχόμενα πίνων τὰ καθαρὰ τῆς σαμῶτων, καὶ τῆς ὠραῖας τῆς ὄψης ὑπερέπαινον τε καὶ ἡλῶν πρῆσαντο, παιδάκια νεά, καὶ τρυφερά, καὶ κέραν ὑπερὸν ἡλιον λάμπουσαν· πίνων; Ῥωμαίων, Σέρβων, Βλάχων, Ἀλβανίων, Οὐγγῶν, Σάξων, Βουλγάρων, καὶ Λατίνων· ἕνα ἕκαστον μελω-

διδύματα τῆ ἰδίᾳ Διαλέκτω καὶ μὴ Βουλβομεδίων, αὐτὸς δὲ καὶ ἡμίθνος, καὶ καταπαταλάδην, οὐκ ἐπαύετο ἀφροδισιάζων, ἐν δὲ ῥένιοις ἀσελγάνων καὶ ἡλεσι. ταῦτα δὲ τῶν ὀνόματιν ἡμῶν τὰ ὀπίχθησα, διχάα ἢ τῆ Θεοῦ παίδουσις. ἀλλὰ σου κώριε σπόδος καὶ ἀβίσις καὶ τὰ ἔργα αὐτῶν, πρὶν δὲ τῆ ἀνομίας ἡμῶν δεσποτα, καὶ μὴ ἐάσης σιωπεῖσθαι ἡμᾶς ὡς καλαμῶν τυπίου, ἀλλὰ βλέπον εἰς ἡμᾶς ἰλέω ὀμματὶ σου. Καταπαταλουῦτος οὖν μᾶ τῆν ἡμερᾶν ἰδὺ μιλύμα, ὡς ἀποκρυσταῖοι ἦλθοσαν ἀπὸ Περσίας ζητουῦτες ἰδεῖν τὸν ἡγεμόνα. ἀπὸ Ἰνός ἀπεκρίνετο. οἱ δὲ τῶν τῆ Τεμύρ Χαν Σουλτάνου Περσίας, καὶ Βαβυλωνός. ὁ δὲ παρεσπάξε τῆ διδύμα ἀβίσις τὸπον εἰς ἀνάπαυσιν. μὲν δὲ Ἰνας ἡμέρας παρεσκαλεσάμενος ἀβίσις, ἐξήτει τὰ τῆς παρεσβείας ἀκροσῶν. οἱ δὲ ἐλθόντες, καὶ τῶν ἄλλων ἐνόπιον αὐτῶν, ἔφησαν. Ὁ μέγας Χαν Τεμύρ, δι' ἡμᾶς τοῖς δούλοισι αὐτῶν μιλύμα σοι λέγων, ὅτι οὐκ ἔξεστιν σοι ἀρπάξαι τὰ ἄλλοπεια, καὶ δι' αὐτῶν ἡγεῖσθαι σε μέγας δὲ ἄρχηγός, δὲ καὶ εἰς ὅσα σοι ὁ Θεός δέδωκε τῶν τῆ ἀπίτων λαβῶν. τῆ δὲ ἐπαρχίας αὐτῶν τῆν λοιπῶν ἡγεμόνων λησρικῶς ἠρπασας, πρὶν δὲ τῆν ἄλλων δός. ἵνα καὶ τῶν Θεῶν δὲ σοι γῆνται. καὶ τῶν τῆ λοιπῶν ἡγεμόνων δι' ἡγεμονίας καὶ ἐπαύνοισι ἔξῃς. εἰ δὲ μὴ ἐγὼ ἐσομεσθὶ Θεῶν ἐκδικήτης αὐτῶν. ταῦτα, καὶ ἄλλα πλείω εἰπόντες, ὁ Παγιαζήτ ἐκέλευσεν ξυεῖα κατάραι τοῖς πάγονας, καὶ ἀποπέμψαι ἀπίμοισι, φήσας, ἀβίσις, ἰσάγατε, ἀπαγγείλατε τὰ κείω ἡμῶν, ἐρχέσθω τε καὶ ἐκδέχουσι γὰρ αὐτὸν, ἔγω κεραισμένος ἀπὸ τῆς αὐτῆ νομίμου γαμετῆς εἰ μὴ ἔλθοι. ταῦτα, καὶ ἔτερον ἀδδλεγήματα εἰπὼν πρὸς ἀβίσις ἀπίμως ἀπέπεμψεν. αὐτὸς δὲ μὴ ἀμελήσας, ἀλλὰ σιωπῶν τῆ γρατεία πρὸς τὰ ἀνωτέρω μέρη τῆς Ἀρμενίας ἐγράψεν, ἵω γὰρ τὰ παρελαβόντι ἡγεμόνι λαβῶν πῶν τῆς Καππαδοκίας μεγάλω Σεβάσταν, ἐν δὲ τῆ γρατεία ταύτῃ διαβαστὰ τὰ ὄρια τῆς μεγάλης Ἀρμενίας, καὶ εἰς τῆ τῆ Τερκατῶν γῆν εἰσελθόν, ἐκράτησε μίαν τῆν πόλεων λεσηρμῶν Ἀρσυγῶν. ἐπὶ μαζάξας δὲ ἦλθεν ἐν Περύση, ἀπάραι δὲ ἐκ τῆς Περύσης, καὶ διαβαστὰ τὸν πορθμὸν, ἦλθεν εἰς Ἀδριανούπολιν, καὶ τὰ βασιλεῖ Ἰωάννη μιλύμα λέγων. ὅτι ἐγὼ μὲν εἰ καὶ τὸν βασιλέα Μανουήλ ἐξέωσα τῆς πόλεως, οὐ διαβαστὰ, ἀλλὰ δι' ἐμὲ τῆτο πεποιήκα, εἰ μὲν βούλη τῆ εἶ) σε ἡμέτερον φίλον, μετὰ τῆ τῆ ἐκεί, καὶ δόσω ἐπαρχίαν ἵω δὲ βούλη. εἰ δὲ μήγε, μῆρτους μοι Θεός, καὶ ὁ μέγας παρφήτης οὐ φείσομαι Ἰνός, ἀλλὰ πῶντας δὲ δέω ὡλέσω. ταῦτα καὶ ἔτερον ὁ Παγιαζήτ ὄργισα πέμψας μιλύματα

A sua populari, etiam inuiti, canebant. Ille itaque otio resolutus ac luxu diffluens, veneris voluptatibus, in mares ac foeminas promiscue infaniendo, indefinenter indulgebat. eaque peccatorum ac scelerum nostrorum praemia, diuino numine in nos merito animaduertente, referebamus. Sed tu domine secundum opera eorum retribue etiam illis, & peccata nostra post tergum proice, neque tradas nos sicut cannabis calamum contendos, sed oculis propitiis nos intuere. Per id tempus Baiaziti voluptatibus indulgenti nuncius affertur, ex Persia legatos aduentasse, qui eum conuenire peterent. Cumque interrogasset a quo & vndenam ad se mitterentur, dixerunt a Temyre Chan Persiae & Babylonis Sultano missos; iussit itaque hospitium illis, ut se rescicerent a via, praebere. Post paucos demum dies vocat ad se legatos, & ab eis, quae in mandatis habebant, petit; accedentes itaque ad eum, dixerunt. *Magnus Chan Temyr per nos seruos suos tibi nunciat: non licere tibi aliena rapere, & hac ratione te praepotentem principem euadere. contentus esto illis, quae Deo concedente infidelibus abstulisti. alias prouincias, quas ceteris principibus more praedonis eripuisti, animo mutato statim restitue, ut Deum tibi propitium facias, aliorumque principum gratiam demerearis, laudemque ab eis consequaris. Sin minus hac facere tibi libuerit, eorum Deo iuuante, vindex ero.* Cum haec, aliaque plura exposuissent, iussit Baiazites barbas iis nouacula abradi, contumeliosque affectos dimitti, responsumque tale dedit: *abite, renunciate domino vestro, ut celeriter veniat, quodque eum venientem expecto. Si vero non accesserit, ab uxore legitima separetur.* Hisque per factum ac instantiam factis verbis contumeliose eos dimisit. Ipse vero rerum suarum haud negligens cum vniuersis copiis in Armeniam superiorem contendit. cumque prius Sebastiam magnam in Cappadocia occupasset, hac expeditione Armeniae maioris limites transcendit, inque Turcoperfarum regionem penetrauit, quandamque urbem nomine Arsyngam in potestatem suam redegit; indeque relato pede Prufam reuersus est. Illinc postea discedens fretum traicit, & Adrianopolim venit. talia deinde imperatori Iohanni denunciat: *Manuelem vrbe non eieci, ut ea potiaris, sed ut eam ditioni meae adiungerem, quod si me amicum tibi habere volueris abscede, aliam, quantumque prouinciam elegeris, tibi concedam. quod si ita facere recusaueris, Deum testor eiusque magnum prophetam, quod nulli parcam, sed omnia penitus perdam.* Eiusmodi & alia minarum atque irae plena mandauerat Baiazites; At ci-

Legati Temyris Chani ad Baiazitem.

Legatorum oratio.

Baiazitis responsum.

Sebastia anno 796. Hegirae. 1394. Christi capta. Hegirae 798. Christi 1396. ex historia Mulsulmanica Leti-clauius.

Constantinopolim a Iohanne repetit Baiazites.

Ciues Constantinopolitani dedere se Baiaziti reculant.

Temyr Syriam inuadit.

Arfyngæ per Temyrem expugnatio.

Sebastiam expugnat Temyr anno Hegiræ 802. Christi 1400. Leuncl. in Hist. Mulsulm. lib. vii.

Vide supplicium horrendum, & inhumanum.

ues Constantinopolitani, cum in Deum spem suam reposuissent, annonamque & cibos aliquos in urbem iamdiu importari prouidissent, responsum id dederunt: *abite nunciate Domino vestro nos imbecillos, & viribus destitutos, nullum præter Deum per fugium habere, qui infirmis auxiliatur, & potentes deturbat, denique quod meditaris, aggredere.* Dum hæc geruntur nuntii Amasia aduenerunt, qui Temyrem Chan in Syriam tendere afferunt, quapropter Baiazites superato freto Prusam contendit, ibique commorans copias suas tam ab occidente, quam ab oriente ex omni parte euocatas collegit. Interea Armeniam pertransiit Themyr Chan, primumque Arsyngam expugnat, omnesque colonos, qui a Baiazite-illuc deducti erant, interficit. Sebastiam deinde urbem, quæ ampla erat, venit: ibique castra metatus illam deditione a ciuibus facta recipere quærebat; cumque ei non auscultarent, muros per ambitum ab imis fundamentis suffodit, sublicisque & trabibus fulcit. Neque, quibus artibus hostis aggrediretur urbem muris ex latere non cocto cinctam, ciues nouerant, quod fossores plusquam vno ab vrbe miliari cuniculos agere cœpissent. eo opere peracto monet iterum, sollicitatque ciues, vt se dedant, si se saluos velint. At illi spreto hoste, conuicia in eum atrocisque contumelias torquent; protinus ergo igne immisso sublicis trabibusque, quibus suffossi muri sustentabantur, ab imo corruunt: hostesque urbem ingressi ciues promiscue cædere, eorumque res compilare ac diripere cœperunt. Iussit præterea Temyr Chan præcipuos omnes urbis viros in vnum locum cogi: lacus in modum amplorum sepulcrorum effodi, illosque vinciri modo tyrannis anteaكتورum temporum ignoto. Adducta enim inter femora ceruix tantisper flectebatur, dum nares miseri ac infelicis illius, quisquis fuerit, podici immitterentur; furæque & genua ab vtraque aure penderent. tum is in globum, tanquam Echinus, conuolutus ac constrictus in sepulcrum coniciebatur: & vbi in vnam fossam decem vel plures abiecti sunt, terra non obruebantur; sed tabulis fossæ superstratis terra congerebatur, ne cito ac facile suffocati vita priuarentur. taleque tormentum Tyranni commentum fuit. Vrbe postmodum illa euersa ac deleta in Phoeniciam discessit, & Damascum vsque peruenit, omnia igne vastat, diripit, ingentes diuitias congerit, ac plurimos captiuos abducit. Damasco itaque deuastata & in solitudinem redacta, Halepum profectus est, quam quoque euertit, multosque artifices in

αὐτοὶ τὰ Θεῶν ἐλπίδας ἀπέθεον. ἦσαν γὰρ παρεμελητικότες ἐκ πολλῶν ὀλίγα πρὸς Ἐφραίμ. οἱ δὲ ἀπεκείναντο λέγοντες, ἠπάγετε ἀναλγείλατε τὰ κρεῖα ὑμῶν, ἡμεῖς ἐν ἀδυναμία ὄντες, καὶ δυνατεῖα πολλῇ ἔχοντες ποδὲ κατὰ φύσιν, εἰ μὴ εἰς θεὸν τὸν βοηθοῦντα τοῖς ἀδυνατοῖς, καὶ κατὰ δυναστεύοντα τοῖς δυναταῖς, ἢ εἰπὶ βουλή, ποιεῖ. ἐν δὲ ταῖς ἡμέραις ἐκείναις ἦλθον μιλύματα φέροντες ἐξ Ἀμασίας, ὡς ὁ Τεμῦρ Χαν στρατὸς ἐπὶ τῆς Συρίας, ὁ Παριαζήτ δὲ περὶ τῆς, καὶ ἐν τῇ Περούση διαγῶν πέμψας ἀπὸνταχὺ πρὸς σκελεῖτο τὰς δυνάμεις πάσας τῆς ἐώας, καὶ τῆς δύσεως. ὁ δὲ Τεμῦρ Χαν ἀφ᾽ ἑαυτοῦ τὴν Ἀρμενίαν ἐχάρωσατο πρῶτον ὁ Ἀρσουλῆν πολέμου νόμον. καὶ πρῶτος τοῖς οἰκιστάς τῆς πόλεως τῷ Παριαζήτ ἐξίφθ κατέσφαξεν. εἶτα ἐλθὼν εἰς Σεβάστην καὶ μεγαλόπολιν οὐσῶν, ἐπέθετο χάρακα καὶ ζητήσας τὴν πόλιν, καὶ μὴ ἐνδόντες οἱ ἐντὸς, καπορύξας γύρωθεν ἔστησεν αὐτῷ ἐπὶ τῷ δόκῳ καὶ τῷ σαλίδων κατὰ τὸν ἐκ θεμέλων, μὴ γνόντος τινὸς τῆς ἐντὸς ἢ ἀρεῖ ἐρηγῶν τὰ κατ' αὐτῶν. ἦσαν γὰρ οἱ ὀρύκται ἄρξά μιν τὴν ὀρυγλὴν ἀπὸ μακρόθεν τῆς πόλεως μίλιον ἓν καὶ πλέον. ἡ δὲ πόλις ἐκ πλίνθου ὠμῆς οἰκοδομηθεῖσα. ὅτε πάλιν ἐμύλυσε τοῖς ἐνδὸν λέγων, εἰ βούλεσθε ἔσωσασθε τὴν πόλιν αὐτοὶ δὲ μὴ πειθεύοντες, ἀλλὰ λοιδορίας ἐκχέαντες ἀμέτροις, πῦρ ἐνήσι τῷ δόκῳ αἷς ἐνδόντος ἡ πόλις, καὶ ἐκ τῶν θεμελίων κατέπεσε, καὶ εἰσελθόντες ἤρξαντο ἀφ᾽ ἑαυτῶν κατὰ κράτος, καὶ συλλύθη τοῖς πολίτας. ὁ δὲ Τεμῦρ Χαν ἐκέλευσε πρῶτος τοῖς πρῶτον τῆς πόλεως σινα δεγίσαι εἰς ἓν, καὶ πρὸς ἑαυτῶν λαίκαυς ὀρύξαι ὡς πάφοις μεγάλαις, καὶ δεσμῶν αὐτοῖς δεσμὸν, ὃν ἐκ ἐσοφίστατο τῆς τῶν τυραννῶν τῶν γὰρ ἀνέκτα ὑποκλίναντες, καὶ ἐν μέσῳ τῶν σκελῶν ὠθήσαντες, ἀλλοῖς ἢ τῶν δυσηχοῖς ἐκείναις, ὁποῖα ἀρεῖ καὶ εἶη, κατὰ φύσιν ἐν τῷ πρῶτον, αἱ δὲ κημήσι σιῶν τοῖς γῆνασι ἐξ ἐκείνων τῶν ὠπῶν ἀπηγορεύθη. καὶ ὁ ἀνδρῶν ὡς ἄρξαι* καὶ ἄρξαι σφαιροειδῆς ἐν τῷ πάφῳ ἠκοντίζον καὶ δέκα, ἢ καὶ πλείονες ἐν ἐνὶ μνημείῳ ὄντες, οὐ σκελετῶν χῶμασιν ἀλλὰ σκελετῶν ἀσφαλίσθησαν, ἐπὶ τῷ τῶν σαλίδων ἐχρημάτισον, ἵνα μὴ βυχθῶς πνιγῆντες ἀποβάλλονται ἐπὶ τῆν. Τοιαύτῳ ὁ Σκύθης ἐπενοήσατο βιάσθημον. ἐπεὶ οὖν αὐτῷ εἰς τέλος ἠφάνισεν, ἔρχεται εἰς τὰ τῶν Φοινίκης μέρη, ἢ ἕως αὐτῆς Δαμασκῶν, ἢ ἐμπιπρῶ ἢ λεηλατεῖ καὶ λαμβανῆν πλοῦτον ἀναεῖθμητον, καὶ ἀχμαλωσίην πολλῶν. καὶ τὴν Δαμασκὸν ἐρημώσας, ὅτι ὁ Χάλεπ ἀφ᾽ ἑαυτοῦ, καὶ αὐτὸ ἠφάνισεν, καὶ πολλοὺς τῶν τεχνῶν ἠφάνισεν εἰς

* ἀδυναστεία

* προ ἀκων δόχοιρος

Εἰς Περσίαν μετώκησεν, καὶ τοὺς Ἀραβας φοβήσας, ἐπαμέλειξεν εἰς Σαμάρχαντ μητροπολιν Περσίας. Ὁ δὲ Παγιαζήτ ἀκούων τὰ γενόμενα ἐν τῷ Ἀρσουλγῶ, ἐν Σεβατεία τῆ πόλει, ἐν Συρεία, καὶ ἐν τῇ Δαμάσκῳ, καὶ τῷ Χάλεπ, οὐκ ἐπαύετο ποίων ἀπογραφὰς ἐν τε εἰσῶ, καὶ ἐν τῇ Ἀσία ἀθροίζων νέον στρατὸν, καὶ ὑπὸ ἑωυτοῦ τῆτον πληθύνων. οἱ δὲ πτωχοὶ πολῖται σὺν τῷ βασιλεῖ, χεῖρας παρὰ Θεὸν ἀφροντες σὺν δάκρυσι πλείοις ἰκέθουον λέγοντες. *Θεὲ καὶ κύριε ἔλεος ἐλέησον ἡμᾶς τοὺς ἀχρεῖοις δούλους σου. Ἐ δὸς τὸν ἐπαπειλωμένον ἡμᾶς, καὶ τὸν σὸν οἶκον τῆτον, καὶ τὰ ἐν αὐτῷ ἅγια ἄλλω μείμνηται, ἄλλω φροντίδα, ἄλλον λογισμὸν, ἵνα ἐλευθέρωθέντες τῆς αὐτῆ τυραννίδος δόξασωμεν σε τὸν πατέρα, καὶ υἱὸν καὶ τὸ ἅγιον πνεῦμα, τὸν ἐνὰ Θεὸν εἰς τοὺς αἰῶνας, ἀμήν.*

A Persiam inde transfulit. Arabas demum veritus Samarchandum Persiæ caput reuerfus est. Cum Baiaziti nunciata essent, quæ ad Arsyngam & Sebastiam gesta erant, quamque cladem Syria, Damascus, & Halepum accepissent, celeritate summa atque diligentia in orientabilibus partibus & Asia militem recenser, nouumque & præter modum numerosum conscribit exercitum. Imperator ærumnosique ciues Constantinopolitani manibus ad Deum protensis, lachrymifque affatim fufis interea ita supplicare: *Domine Deus miserere nostri quauis inutilium seruorum tuorum, istique, qui nobis, huic domui, & iis que in ea sunt, exitum minatur, aliam sollicitudinem & curam, aliudque propositum suggere, ut illius tyrannide absoluti te Patrem & Filium sanctumque Spiritum Deum, unum per sacula celebremus, ac collaudemus, amen.*

Damascus, Halepum & reliquæ Syriæ partes a Temyre occupantur. Anno 802. Hegiræ. Christi 1400.

C A P V T X V I.

Temyr versus Tanaim mouet. Baiazites exercitum conscribit, & Temyri ad Ancyram castra habenti occurrit. Cometa fulget. Pugna initur a Temyrianis cum Baiazitis copiis: Baiazites deseritur a magna copiarum suarum parte. vincitur. captus ad Temyrem, qui Zatrachio seu Schachis ludebat, adducitur. Temyr Baiazitem consolatur & humane erga eum se gerit, arcte nihilominus custodit. Per totam minorem Asiam copiae Temyris se diffundunt. Mehemetes patrem astu, sed frustra, liberare aggreditur. Chociapherutzes Eunuchorum princeps cum Baiazite domino suo captus, iussu Temyris capite plectitur.

* Ταναΐδης
ΕΑΡΟΣ δὲ ἄρξασα μὲν ἰδδὺ, καὶ ὁ Τεμύρ Χαν ἐν Περσίᾳ παρὰ τὴν Ναιδὸς μέρη ἐλθὼν, καὶ τοὺς Ταυροσκυθῶν, καὶ Ζυγκοῖς, καὶ Ἀβασγοῖς ἀθροίσας, καὶ τὰ ἐν τῷ Βοσπόρῳ πόλιν καὶ κατὰ τὴν ἄσπασ, διέβη παρὰ τὴν Ἀρμενίας μέρη καὶ τὴν Καππαδοκίαν διελθὼν σὺν πολλῇ στρατιᾷ, καὶ ἐκ τῆς Ἀρμενίων οὐκ ὀλίγους παρὰ τῶν ἄλλων παρὰ τὴν Γαλατίας μέρη ἀφίκετο, στρατὸν ἔχων ὡς ὁ ποτὲ Ξέρξης πολυαριθμητόν. ὁ δὲ Παγιαζήτ καὶ αὐτὸς πᾶσαν στρατιάν σὺν ἀξίας Θρακικῶν τε, καὶ ἀνατολικῶν, καὶ νεόλεκτον ἄλλον στρατὸν, καὶ τὴν Σέρβον ἔχων ὁμοῦ Στέφανον τὸν Λαζάρου υἱὸν σὺν δρυφόροις πλείοις, ἐξῆλθε καὶ αὐτὸς συναντήσων τῷ Τεμύρ. ὡς δὲ καὶ αὐτὸς προσέειπε τοῖς μέρεσι Γαλατίας ἔμαθεν ὅτι Τεμύρ ἐν Ἀγκύρῃ τῆ πόλει πληκθύνων ἦν. ἐπίστας δὲ κακῆτος πλησίον, καὶ τὰς σκηνας πῆξας ἐν μέσῳ τῆς κήμπου πλησίον Ἀγκύρας, εἶχε καὶ τὸ ποταμὸν βύθυροῦντα, καὶ τὸ πότιμον ὕδωρ εἶχε τὴν χεῖραν τῆς στρατῆ, καὶ τὴν ἵππων, καὶ πᾶσης τῆς ζωτικῆς. ὁ δὲ Τεμύρ ἰσικῶν ἐν αὐτοῦ γῆ. πλὴν τί γίνεται; κελδὶς ὁ Παγιαζήτ ἀφραδίας γνέσθαι ἐν μέσῳ τῆς Φωσάπτου, *Duca Hist. Byz.*

TEMYR Chan ineunte vere ex Persia versus Tanaim mouet, collectoque Tauroscytharum, Zynchorum & Abasgorum ingenti numero, euersisque oppidis, quæ Bosporo (Cimmerio) adiacent, in Armeniam dein & Cappadociam accessit: adiunxitque copiis suis Armeniorum agmen numerosum; indeque in Galatiam venit exercitum ducens ei, quem Xerxes olim conscripsit, multitudine parem. Baiazites vero cum vniuersis copiis Thraciis, & orientalibus simul collectis, nouoque conscripto milite & auxiliariibus Seruiorum hastatorum cohortibus, quas ducebat Lazari filius Stephanus, in occursum Temyris processit. Cumque ad Galatiæ limites peruenisset, certior factus est Temyrem ad Ancyram castra habere. Exercitum itaque prope admouet, castraque in medio campo Ancyrae vicino collocat, fluuium illic vicinum labentem habuit, aquationemque facilem & commodam vniuerso exercitui & equis: cum Temyr loca arida & aquis carentia teneret. Verum quid accidit? iubet Baiazites in mediis castris edictum

Temyr Chan versus Tanaim proficiscitur.

Baiazites copias contrahit, &

Temyri ad Ancyram castra habenti occurrit.

Baiazites superbiam & iur-

prudētia sum-
ma imminen-
tibus hostibus
venatum abūt.

Vide Tyranni
superbiam.

Æstu eneſti
Baiazitis mili-
tes.

Cometa

Temyr ad pu-
gnam ſe parat.

promulgari, vt poſtridie omnes ad venatio-
nem exirent. Cum vniuerſo itaque exer-
citu per triduum venationi ceruorum o-
peram dedit; quo temporis ſpatio, quem
tenebat locum, deſerit Temyr & caſtra
mouet, inque fluminis locat ripa, in qua
Baiazites pridie conſederat. Aquæ tunc
penuria erat, quod anni tempus agere-
tur, quo ſignum Leonis Sol permeat,
nec tamen de aquatione Temyr amplius
fuit ſollicitus. Verum Baiazites vane ſu-
perbiens, venatione tempus terendo de-
monſtrabat contemnere ſe, & aliis rebus
poſthabere pugnam, ſi cum Temyr in-
eunda eſſet: vnde infortunium, ac cla-
des eius initium habuerunt. Nam ipſo
meridie egreſſus, æſtu feruente milites
intercipiebantur, & aquam fruſtra quæ-
rentes deficiebant, & extinguebantur.
atque penuria aquæ quinque millia mi-
litum perierunt. Poſt triduum ad caſtra,
quæ tenuerat, reuerſus Baiazites depre-
hendit Temyrem ea præoccupauiſſe, nec
aquandi facultatem amplius ſe habere:
hinc præuiſum omnibus poſtridie pu-
gnandi ſibi impoſitam neceſſitatem. Eo
anno vere iam affecto, dum ſol Gemino-
rum dodecatemorion emetiebatur, in oc-
cidentalī plaga ſignum in cælo malo-
rum nuncium apparuit. Cometes is erat
lucidus & clarus, comam erectam expli-
cans ignis flammantis ſpecie; ſupraque
quatuor cubitos, non ſecus ac haſtam, ab
occafū in ortum radios iaculabatur: & ſo-
le infra horizontem demerſo propriis ra-
diis effuſis omnes orbis terræ terminos
colluſtrabat, nec aliis ſtellis lumen exe-
rere concedebat, aut aerem noctis um-
bra infuſcari: quod eius lumen aliorum
ſplendorem vinceret, & ad cæli verti-
cem flammans protenderetur, quandiu
ſupra horizontem extabat. Hoc porten-
tum conſpexerunt Indi, Chaldæi, Ægy-
ptii, Phryges, Perſæ, Aſiæ minoris in-
colæ, Thraces, Hunni, Dalmatæ, Ita-
li, Hiſpani, & Germani, & ſi quæ aliæ
gentes Oceani littora accolunt: rutilanſ-
que ac ſplendens hoc maxime horren-
dum portentum, qui Lampadias vocatur,
uſque ad æquinoctium autumnale per-
durauit, cum Sol Libræ ſignum permeare
incepit. Verum ad rem rurfus redeamus,
conſideremusque, quomodo Deus nouo
mirabilique prodigio Pharaonem vnum
in profundum mare per alterum demer-
ſerit, qui etiam Dei populus a malis &
ærumnis vacationem ceſſationemque ob-
tinuerit; at quam non vidit nec intellexit.
Scytha igitur veſpere per caſtra vbique
edixit, vt omnes ſequenti luce equis in-
ſidentes & armati adſint. Ipſe deinde
ſummo mane lecto excitatus, cohortium
præfectos & Chiliarchas in aciem ordi-

τη ὀπιούση ἐξελθεῖν ἀποδυῶν ἐν κυνηγεσίῳ. ἐξήλ-
θεν οὖν σὺν πᾶσι τῶν στρατῶν πρὸς τρεῖς ἡμέρας
κυνηγεῶν, καὶ ἐλάφοις διώκων· ὁ δὲ Τεμύρ ἀνα-
στὰς ἀπὸ τῆς πόλεως οὐκ ἔτι, ἦλθε, καὶ ἐσκήνωσεν ἐν
ταῖς ὄρεσιν τῆς ποταμοῦ, ὅπου ἐκάλητο παλαιῶν ὁ
Παγιαζήτ. ὑδατος ἴσχυρῶς ἀπορροῦντος, ἐπεὶ καὶ
ὁ ἥλιος ἐν τῇ λεόντι πύλῳ πορείῃ ἐποίει, ὁ Τε-
μύρ οὐκ ἐφρόντιζε πλέον πρὸς ὑδροποσίας· ἀλλ'
ὁ Παγιαζήτ ἀλαζονοῦς ἄνθρωπος, καὶ ὑδροποτικῶς
δὴκνῶν πύλῳ συμπλοκῆν τῆς Τεμύρ, ὡς ἐκ δού-
τέρῃ λόγῳ παρεστῆκεν αὐτῷ, ἐνήρησε τὰ κυνηγε-
σια, καὶ ἡ παλαιὰ τῆς αὐτῆς δυστυχίας ἐμβολὴ
ὑποήρχεν αὐτῇ. ἐξελθὼν γὰρ, καὶ τῆς ἡλίου ὄντος
ἐν μεσουρανήματι, οἱ στρατῶνται ὑπὸ τῆς καύσαι-
νος ἀπελέγοντο τῇ ζωῇ. καὶ ἐξήτοιμα ὕδωρ, καὶ οὐκ
ἔτι, καὶ λειποψυχῶντο, καὶ ἀπέθνησκον. ἀπέθανον
οὖν ἐν τῇ κλιμακίᾳ αὐτῇ ἄνδρες πεντακισχίλιοι·
μὲν δὲ τρεῖς ἡμέρας στραφείς ἐν τῇ πόλει ἔκειτο, οὐ-
ρετὸν Τεμύρ οὐκ εἰς κλιμακίᾳ σπῆντα, καὶ τὸ ὕδωρ οὐκ
ὑποδύοισαν αὐτῶν ἔτι, ἀλλ' ἡ θεοὺς τῆς πόλεως ἀπε-
μάκρυνε τῆς πόλεως, καὶ οὐκ εἶχον ἀκλήως. ἐξ ἀνάγκης
οὖν ἐγνωσθῆναι ὅτι τῇ ὀπιούση ἐξ ἀνάγκης μέλλουσι
συνάψαι πόλεμον· ἐν δὲ ταῖς ἡμέραις ἐκείναις,
ὅποτε πύλῳ ἐαρινῶν ὄρων ὁ ἥλιος ἐποίει, διῶν τοῖς
διδύμοις, πρὸς τὰ ἐσπερία μέρη σημεῖον ἐφάνη ἐξ
οὐρανόθεν, καὶ παρεστῆκεν κακῶν. τὸ δὲ ἦν Κομήτης
παρὰ φανῆς, ὀρθιον ἔχων τὴν κῆρυκα, καὶ ὡς πῦρ φλογα-
ρῶν, ὑπὸ πύλῳ τῆς πόλεως ἀπὸ δύσεως ἐν ἑσπέρῳ δὲ
ρουκινῶν τὴν ἀκτῖνα· ὅποτε δὲ αὐτὸς ὁ ἥλιος ὑπὸ τὸ ἐρί-
ζοντα δύνας ἔτι τότε καὶ αὐτὸς ἐξήπλησεν τὴν ἰδίαν ἀκτῖ-
να, καὶ κλητύλαζε πᾶσι τὰ γῆς πέρατα, ὥς ἐκ ἐπί-
δου τοῖς λοιποῖς ἀστράσιν ἐξαυγάξην ὅσοι τὸν ἀέρα
μεγαλίστην. ἀλλὰ μᾶλλον ὑπερεκτείνετο καὶ ἐν τῇ
μεσουρανήματι, ὑπερεκτέλειτο ἡ φλόξ, ἕως ὑπὸ
τὸ ἐρίζοντα πρὸς οὐρανόν. τῆς δὲ τῶν σημεῖον ἐωρθεῖσιν
Ἰνδοῖ, Χαλδαῖοι, Αἰγύπτιοι, Φρύγες, Πέρσαι, καὶ οἱ
τὴν μικρὰν Ἀσίαν οἰκιστῶντες, Θράκη τε, ἔθνη οὐνοῖ,
Δαμάται, καὶ Ἴταλοι, καὶ Ἰασθῶνοι, καὶ Γερμανοὶ, καὶ ἄλ-
λοεῖ τί ἐθνος ἢ οἰκιστῶν ἐν τοῖς ἔσπεροις ἰσχυροῖς ἐ-
ση οὖν τὸ ποῖστον φεικωδέστατον τέρας ἀποδυῶντος
Φαῖνον, καὶ λαμπρον, ὃ καὶ λαμπραδίας κλησθήσεται, ἀγρῶν τῆ
φθινοπωρινῆς ἰσημερίας, ἔτι ἡλίας ἐν τῇ ζυγῶν τῆ
πορείᾳ ἀφ᾽ ἑσπερίας πορεύσεται. ἀλλ' ἐπανήμων αὐτῆς, καὶ
ἰδῶν τὰ ἔθνη ἐξ ἐναλίερα ἴσχυρα, πῶς τὸ φάσμα κλη-
πόντισε δι' ἐτέρῃ φάσμα, καὶ πῶς ὁ ἔκ κείνης λαοὺς δι-
ρεν δύνασθῃν τὴν πολλῶν πόνων αὐτῶν. ἀλλ' ἐκ εἶδεν,
ἐξ δὲ σιωπῆκε. ὁ Σκύθης οὖν δὴ μελῶς ἀφ' ἐσπερίας
ποιήσας ἐν πύλῳ τῆς στρατοπέδῳ, ὡς παρὰ τὴν ἄρῃαν
τοῖς πύλῳ ἐπαχουμῶν, καὶ παρὰ φραγμένους τοῖς
ὄπλοις, ἀναστὰς ἤδη ὄρθευ βαρῶς πρὸς ταῖς ἀπο-
πύλῳ τοῖς ταγματάρχαις, καὶ χιλιάρχαις, καὶ οὖν

μὲν δὲ δόξαι κέραι ἐσηκέν ἄρχηρον τῶν ἑσπέρων τῶν ἰσθμῶν
 αὐτῶν. ἐν δὲ τῷ ἄριστερῶν τὸν ἐκτρονον αὐτῶν, ἡ δὲ ὑπερ-
 τὰ ξ'. ἔτη ὁ Τεμύρ. ἐν δὲ τῇ οὐραγίᾳ αὐτὸς ἐπέ-
 παυτο. ὅτε παροσέταξεν αὐτοῖς λέγων· ὦ ἐμὸν ἀ-
 θροισμα, καὶ στρατὸς ἀκαταγώνιστος· φύσις ἀδα-
 μαντίνος, καὶ τερρόν τεῖχος, καὶ ἡμεῖς δυσπάλω-
 τος, ἠκούσατε τὰς εἰς ἀρχῆς γεροντίας τῶν ἡμῶν
 πάτρων ἡμῶν ἀριστείας, οὐκ ἐν τῇ ἐσπέρᾳ, καὶ γὰρ αὐ-
 τῇ ἡμετέρα πατρὶς ἐστίν, ἀλλ' ἐν Εὐρώπῃ, καὶ ἐν
 Λιβύῃ, καὶ ἀπλῶς εἶπεν ἐν πάσῃ τῇ γῆ. οἶδατε ἀ-
 κριβῶς πλὴν Ξέρξου, καὶ Αρταξέρξου καὶ Ἑλ-
 λωίων ἐπαύρασιον, Ἑλλωίων λέγω τῶν ἡμιθέων
 ἠρώων ἀνδρῶν, οὗτοι γὰρ οἱ μίξοβαρβαροὶ τοῦ ὄρου
 ὡς ἀκρίαι παρὰς λέοντας ἐγίης ἐκείνων εἰκάζονται·
 οὐ γὰρ ταρρῶν ὑμᾶς ἀναμιμνήσκω ταῦτα, καὶ γὰρ
 ἡδὴ ἐν χερσὶν ἡμετέρας τῆς θήρας, ἀλλὰ μὴ ἀ-
 ποδρασατο τὸ μωρολύκιον τῆτο ἐκ τῆς χερσὶν ἡμῶν.
 ἀλλ' ἀγροθήτω σῶον καὶ ὑγιές, ἵνα ἐν τῇ Περσι-
 κῇ γῆ ἀπαγαγόντες δεῖξωμεν αὐτὸ τοῖς τέκνοις
 ἡμῶν, καὶ παιδῶν σωματῶν αὐτῶν τῆς μὴ ἀφορικίζῃ
 ἡμᾶς καὶ τῶν συζύγων ἡμῶν· βούλομαι ἴσθμιον τὸ
 ὄρωμα τῆτο μέγα χωρίον περικυκλωθῆναι, καὶ
 τὸ μὲν δόξαιον κυκλωφορικῶς ἀγέσθω, ὁμοίως καὶ τὸ
 ἀεὶ τερον· καὶ χαρακίσσατε τὸ πεδίον ἀπὸν, καὶ ὁ
 ἐξ ἄρῶν ἐν μέσῳ ὡς κέντρον τῆς πόλεως ὑρεθήτω. τότε
 παρὰ δύο κέραι, τὸ μὲν ἐκ δόξαιον, τὸ δὲ εἰς ὑπὸν-
 μων ἠρξάμετο κυκλεῖν τὸ πεδίον ἐπὶ παρὰς οὐ-
 σης· ὁ δὲ Παγιαζήτ ἡλίου ἀνατέλλοντος, καὶ αὐ-
 τοῖς τοῖς λεγεώνας στυπάζας καὶ τὸ ἐνυάλιον
 ἠγίσας, ἵστατο ἐκ δόξαιον ἀφελείας τῶν τοῖς
 Σκύθαις. οἱ δὲ ἐπὶ παρὰς τῆς παροσέταξεντα, ἀνθ-
 φωνῆς καὶ ἀελαγμοῦ ἢ τῆς τυχάντος ἠχοῦ, ἐργα-
 ζόμενοι ὡς ἀοκνοὶ μύρμηκες· ἠρξάμετο οὖν ὁ Πα-
 γιαζήτ ἀδελφῶν, καὶ ὑβρίζων τοῖς μεγιστάνας αὐτῶν,
 καὶ τοῖς τζιαβούσιδας ὑποβιβάζων καὶ δέρων, ὡς οὐ
 κελῶς τὸ πόλεμον ἀντίπληνται· εἰς δὲ τῆς ὑποφειχόν-
 των ἀπὸ τῆς βαλάντου ἔσπευον, ἐνωπίοις ὡς ὁ κύριος
 αὐτῶν ὁ Ατλιὺ σὺν τῶν ἀδελφῶν καὶ παρὰς ὁμοίως
 κει, ἀφελείας ὅλας τὰς ἰσθμῶν, καὶ λαβὼν τὸ βαλάντου στυ-
 πενταχρῶσις ὁπλίταις αὐτόμορος εἰς τοῖς ἐνυάλιοις
 ἐδραμῶν. οἱ δὲ τῆς ἀρχῶν, καὶ αὐτοῖς τὰ ὁμοῖα ἐπὶ παρ-
 τον, ὁμοίως καὶ οἱ τῆς Μανταχίᾳ καὶ τῆς Καρμιανί,
 ὄραντες τοῖς ἠγεμόνας αὐτῶν κελῶντας καὶ σι-
 μειουῶντας, εἰς αὐτοῖς ἀπὸντες ἐφθονον, καὶ
 παρὰς τοῖς ὑπεναντίοις ἐχώρῳ· ὁ δὲ Παγιαζήτ
 ὡς κελῶς κατ' ὀλίγον ἐψυλοῦτο, ὁ κελῶς δὲ τῶν
 Σκυθῶν ἐκυκλωδοτο, καὶ σφαιρα ὡς ἀπὸ ἐγίετο.
 ἰδὼν δὲ Στέφανος ὁ τῆς Λαζάρου υἱός, καὶ γυμνα-
 δελφός τῆς Παγιαζήτ ἐπὶ στυπῶν αὐτῶν στυ-
 πενταχρῶσις ἀνδράσι Σέρβοις δρυφόροις, τὸ μὴ φέ-
 ρων πλὴν ἡπταν, ἀρξάμενος ὑμῶν παρὰς τοῖς Σκύθαις

nauit. dextroque cornu filium natu ma-
 iorem praefecit; sinistro, quem ex eo ha-
 bebatur, nepotem: annos etenim sexaginta
 Temyr iam excefferat: ipse vero aciem
 postremam duxit, his deinde verbis suos
 adhortatus est. *O multitudo mea, inuicte*
exercitus, natura adamantina mure abeneae,
generatio insuperabilis, audistis, quae a princi-
prio maiores nostri praclare gesserunt, non in-
ter orientales gentes, Oriens quippe patria
nostra est, sed in Europa & Africa, & ut
verbo dicam, per uniuersum orbem terrarum.
Accurate nouistis aduersus Gracos expeditio-
nem a Xerxe & Artaxerxe susceptam, Gracos,
inquam, semideos & heroes, cum qui-
bus profecto hi Turci semibarbari hybride
comparari nequeunt, nisi quomodo confertur
cum leone locusta; Neque ut in uobis au-
daciam excitem talia in memoriam uestri
omnium renoco, iam etenim praeda manibus
nostris elabi non potest; Verum ne locus effu-
giendi detur huic terriculamento: utque et-
iam uiuum integrumque capiatur, hincque
in Persidem abducamus spectaculum futurum
liberis nostris: erudiamusque ut in posterum
nos per coniuges nostras non adiuret. Vos
itaque iubeo hunc latum campum in ambitu
circumdare; dextrumque cornu & sinistrum
pariter in falcem curuata acie procedere: to-
tum itaque campum circumuallate, ut hostis
in medio, uelut punctum polare, reperiatur.
 Ambo inde cornua dextrum finistrum-
 que, cum adhuc mane esset, campum
 circulo facto claudere coeperunt. Baiazi-
 tes etiam oriente Sole legiones suas dif-
 posuit, aciemque instruxit, classicum can-
 ni iussit, Scytharum deinde impressionem
 expectans stabat. Scythae sine strepitu &
 clamoribus ducis sui iussa capeffunt, ta-
 centesque, uelut impigræ formicæ, operi
 incumbunt. Quare Baiazites uerba plu-
 rima effutire coepit, contumeliisque ex-
 agitare praecipuos hostilis exercitus viros,
 Giabuzidasque deprimere, probrique
 profcindere, quod in pugna haud stre-
 nue se gererent. At vnus inter primarios,
 qui sub vexillis Atinis stipendia merue-
 rat, cum audiisset dominum suum Ati-
 nem cum fratre in acie Temyris adesse,
 effusis habenis vexilloque raptο cum quin-
 gentis armatis equitibus ad Scythas
 transfugit; quos secuti sunt Sarchanis sub-
 diti, Mantachiae & Carmiani a princi-
 pibus suis clamore ac gestu accersiti. Ad
 hostes igitur omnes transeunt, & tan-
 quam fabulae graculus, Baiazites fen-
 sim spoliatur. Scytharum interim multitu-
 do in orbem disponi, circulumque statim
 concludere. Quod cum animaduertisset
 Stephanus Lazari filius Baiazitidis fororius,
 quique in hoc praelio quinque millia ha-
 statorum Seruiorum ducebat, uinci se
 non ferens, martiali animo in Scythas

Milites hortatur.

Prælium Turcorum, & Scytharum.

Atinis subditi & Sarchanis ad Temyrem transfugiunt.

Mantachiae etiam & Carmiani.

Stephan. Seruiae Despota strenue pugnat pro Baiazite.

hastis in eorum ora versis impressionem facit. cuius audaciam furentemque impetum : videntes, minime sustinuerunt : sed ex utroque latere cedentes exitum ei patefecerunt Scythæ, qui telis ac sagittis in equorum posteriora missis, cum ferreis loricis armatos vectores nequirent, equos vulnerarunt. At Seruii flexis equis in hostes iterum inuecti, viam denuo sibi, Scythis cedentibus, & ab vtraque parte multis cadentibus, aperuerunt. Accessit deinde Stephanus ad Baiazitem, multumque sermonem in aurem ei fecit, sed persuadere nequit, vt fugam arripiat. Illum equidem iam concluderant canes multi, tauri pingues ambiebant. Attendens ergo Stephanus ad ea quæ gerebantur, exitumque prælii instantem præuidens, copias suas, & primogenitum Baiazitis filium Musulmanum abduxit, mediosque rursus hostes valida impressione perripit ac disturbat : tandemque manu sua multis hostibus cæsis, suorum plurimis amissis ipse circumstantes vix effugit, quod Scytharum ordines, a primo circulo ad interiorem & confertiolem, densati admodum essent. Stephanus itaque fugæ se mandat, & Prusam versus viam direxit. At Scythæ Turcos omnes aufugientes nemini parcendo occiderunt, donec Baiazites in tumulum quemdam, qui in medio campo erat, per angustias ascendisset, in quo collocatos habebat decem millia seruorum pecunia emptorum, quos Genitzaridas vocant, cum cæteri in fugam versi dilaberentur. Quapropter Scythæ Turcorum tergo instantes, vt Baiazitem veluti lucium subsilientem ac palpitantem, intra media retia conspexere, ac pactione facta, vt a cædibus vtrunque abstineretur, spoliatos dimiserunt. Hanc equidem legem a maioribus ad posterios deriuatam non solum Romani, sed etiam Persæ, Triballi & Scythæ, quod eandem religionem profiteantur, inuolantam seruant, *solum vestem auferre, corpora libera dimittere, nullumque extra prælium occidere*. Tunc Baiazitis satellites tanquam leones in Scythas irruunt ; qui, quod multitudine superiores longe essent, Turcorum vim represserunt & ad internecionem deleuerunt ; qui etenim decem aduersus centum obsistere possent ? eoque improspera fortuna Baiazitem adduxit, vt ad eum Scythæ accurrentes clamarent : *Equo descende domine Baiazites, hucque accede, te accersit Temyr Chan.* tumque, etsi inuitus, ab Arabico maximique pretii equo desiliit ; Isti vero humili vilique equo instrato Baiazitem imponunt, & ad Chan Temyrem deducunt. Qui cum audiuisset Baiazitem in suam potestatem deuenisse, *τὸν ἐπορεύω πρὸς τὸν Τεμύρ Χαν ἀπηγαγόν.*

Musulmanum secum abducens aufugit Stephanus.

Baiazites Tartaris captus. Anno Christi 1401 Augusti 7. feria 1. Hegira 801. tri-duo post die 11. Augusti annus 804. incoepit feria 7.

A
 χωρῆς, ἐήσαντες τὰ δόξατα πάλυτα καὶ πρὸς ὄψωπον τῆ Σκυθῶν. οἱ δὲ Σκύθαι ἰδόντες τὴν πόλιν* πλήρης* πλήρη θυμοῦ, ἀνοίξαντες θύρας ἔδωκαν ἀδύοις διέξοδον οἱ δὲ Σκύθαι ἄξιόπιστα ἐβαλλον βέλεσι τοῖς στρατιώταις ἐν τοῖς ὀπίσθιοις τῶν ἵππων· τοῖς γὰρ ὀπίσθιας ἐκ εἴθην ἀδικῆσαι τι, περὶ φραγμένους ὄντας μέλας σιδήρω· οἱ δὲ Σέρβοι πάλιν ἐπάρμασφραφέντες, καὶ πάλιν θύρας ἀνοίξαντες, οἱ Σκύθαι ἔδωκαν ἀδύοις εἰσοδόν, πλὴν δὲ ἀμφοτέρων τῶν μερῶν ἔπεσον ἐκ ὀλίγοι· πλησιάζας δὲ ὁ Στέφανος τῷ Παγαζήτ, ἐεῖπὼν εἰς τὸ οὐκ ἰχθῆναι ῥήματα, ἐκ ἐποίησεν αὐτὸν κατὰ πειθῆ τὸ ἀποδράσαι· ἦδη γὰρ περικύκλωσάν αὐτὸν κωῆς πολλοί, ταῦτοι πίνοντες περιέειχον αὐτόν. οἱ δὲ Στέφανος ὄραν τὰ γρόμματα, καὶ περιβλέπων τὰ μετ' ὀλίγον ἐσόμενα, τοῖς ἰδίοις λαβῶν, ἐπὶ τὸν πρῶτον υἱὸν τῷ Παγαζήτ τὸν λεγόμενον Μουσαλμάν, κρούσας ἐν μέσῳ πάλιν τὸ ὑπεναντίον, καὶ σὺν δυνάμει πολλῇ στρατώσας ἀδύοις, ἐπεσφάλλων πολλοῖς, καὶ αὐτὸς κατὰ σφάξας πλείους μόλις ἐξήλασε ἐνέδρας. ἦσαν γὰρ οἱ Σκύθαι πεπυκνωμένοι ἀπὸ τῆς πρῆστον κύκλου, εἰς τὸ νατὸν κατηντήσαντες· ὁ δὲ Στέφανος πρὸς τὸν Περδοσάν ἀπαγορεύσας φέρον ἡμῶν, καὶ ὁ Μισουλμάν σὺν αὐτῷ. οἱ δὲ Σκύθαι πρὸς τοὺς Τούρκους, ὅσοι φέροντες ἦσαν ἀπὸ τῆς ἀφῆδῶς κατέτεμον, ἕως οὗ ὁ Παγαζήτ ἀνεληθὼν ἐν μέσῳ τῶν κἀμπου δι' ἀκραν γενονοχωρίων ἐν βοιωτῶνι, ἔχων πρὸς ἀλφειομήτους ὡς δέκα χιλιάδας ἀργυρωνήτους σὺν αὐτῷ δούλοις αὐτῶν, τοῖς οὐκ καλοῦσι Γενητζαρίδας· τὸ δὲ λοιπὸν ἀπὸν χύδην ἔχετο· οἱ δὲ Σκύθαι διώκοντες τοὺς Τούρκους, ὡς ἴδον τὸν Παγαζήτ ἐν μέσῳ τῶν ἀκρῶν ἦδη ὡς λαβρακα παύσονται, ἀφῆλθας ἡμομῶν μὴδεις φονδύσαι πινά, γυμνοῖς ποιοῦντες ἀφῆσαν νόμος γὰρ ἔστιν ἐστὶ ἀναθῆν ἐκ ἀφῆδῆς αἰεὶ πρὸς τοὺς ἀπογόνους κατὰ τὴν ἀκῆρατος, οὐ μόνον Ρωμηοῖς, ἀλλὰ καὶ Πέρσαις καὶ Τεβαλλοῖς, καὶ Σκύθαις ἀφῆ τῆς αὐτότητα τῆς πίστεως τὰ μὲν πρῶτα ματὰ μόνον σκυλλῶν, τὰ δὲ σάματα μὴ ἀνδραποδίζεσθαι, μὴδὲ φονδύειν ἕξω τῆς πολεμικῆς παρεστάξεως μὴδὲ ἕνα· τότε οἱ τῷ Παγαζήτ δούλοι ὡς λέοντες αὐτέπιπτον τοῖς Σκύθαις· οἱ δὲ Σκύθαι ἀφῆ τῆς ὑπερῶς ἀδύοις αὐτῶν σὺν ταῖς ἀντικαθίσταντο τοῖς Τούρκους· τὴν γὰρ εἴθην παῖσαι δέκα πρὸς ἑκατὸν Σκύθας ; πλὴν πάλυτες ἐσφάγησαν, ἐπὶ τὸν κατηντήκῃ τῷ Παγαζήτ δυσυχήματα, ὡς πλησιάζας τοῖς Σκύθαις, καὶ εἰπεῖν αὐτῷ κατὰ βῆσιν τῶν ἵππων κῆλε Παγαζήτ, καὶ δεδρα, καλῆσε Τεμύρ Χαν. τότε καὶ μὴ θέλων κατέβη τῶν ἵππων, ἡμῶν γὰρ ὁ ἵππος Ἀραβικὸς πολλοῦ πημήματος ἀξίος· οἱ δὲ ἔσφρασαν ἵππῶν οὐκ ὀλίγον, καὶ κατὰ τὸν αὐτὸν ὁ δὲ αὐτὸς ἐρωτῶντες ὅτι Παγαζήτ ἐν χερσὶν ἡμῶν,

κελεύσας πῆξαι σκηνῶν, ἐκέλευτο μὲν ἴσοδ' αὐτῶν
 ἐνδον τῶ σκηνῆς παλίων Ζατρίκιον, ὃ οἱ Πέρσαι Σαν-
 τράτζ καλοῦσιν, οἱ δὲ Λατίνοι σκάκον. δηλῶν ἐν
 αὐτῷ, ὡς οὐκ ἐπί μοι φροντίς ἔστι παρ' ἐμοῦ Γαλα-
 ζήτῃ θηροβόσκου, εἶχον γὰρ αὐτὸν διὰ τῆς ἀναριθμη-
 του μου διωόμεως ὡς σπουδίον ἐν παγίδι· πλὴν δὲ
 ἀληθὲς ἔστι ἡ ἀποκρίσιν τῆς ἀλήθειας, ἔτι δὲ εἰ δὲ ὅτι
 διπλασίονα ἐχώρησε τὰ τούτου στρατεύματα, ἀλλὰ καὶ
 μεγάλη φροντίς, καὶ κῆτος σπουδῆς αὐτῶν, ἕως οὗ
 τῆς τύχης ἴδεν διμαρῶς εἰς αὐτὸν διαφύλλοντα.
 τότε δὲ ἐτεχνάσθη, καὶ εἰς μύθοις ἐχώρησε, ἔτι δὲ αὐτῶν
 ἀνδραγαθίας ἐμέτρησε τῆς τύχης δωρήματα· ἀ-
 παραγόντες οὖν αὐτὸν, καὶ ἐν τῇ πύλῃ τῆς σκηνῆς σή-
 σθητες, ὄρθιον, ἤσαν φωνῶν διφρημαῖτες τὸν Τε-
 μύρ Χαν, καὶ σὺν τῇ διφρημῇ. ἔτι δὲ Παλαζήτ
 ὄνομα ὅτι χεῖλεσιν, ἰδού, λέγοντες· καὶ ὁ τὸν Τούρκων
 δεχηγὸς πῶρεσθαι σοι δέσμιος. ὁ δὲ Τεμύρ ἀρο-
 λούμνος ὅτι τῇ μελέτῃ τῆς σκάκων οὐκ ἀνίστορε
 παρὲς τοὺς διφρημαῖτας αὐτὸν· τότε πάλιν γεγυνο-
 τέρα φωνῆ διφρημῶν οἱ πῶρεσθαι, καὶ τῶ Πα-
 λαζήτ ὄνομα ἐκ δούτερον ἀνήγαγον· τότε καὶ ὁ
 Τεμύρ ἠτήθησεν ἐν τῷ τῆ σκάκου παγίδι παρὰ τῶ
 ἴσοδ' αὐτῶν, δοὺς αὐτῷ Περσῶν Σιαχρούχ ὁ λέγεται
 παρ' Ἱταλοῖς Σιακού Ζόγκω, ἐκέλευσε δὲ ὄνομα
 αὐτῶν ἐκποτε Σιαχρούχ, ἠγούσιν ἴσοδ' αὐτῶν. Ατε-
 νίσας οὖν καὶ ἰδὼν τῆ Φάλαγγα, καὶ τὸν Παλαζήτ ἐν
 μέσῳ ὡς κενόρρον, ἠρώτησεν αὐτοὺς, λέγων· ὅτι
 ὅστις ὁ παρὲς μικροῦ διαφύλλοντων ἡμετέρους γυ-
 ναῖκας, εἰ μὴ ἀντιπαρεταξέσθε μάκα; ὁ δὲ Παλαζήτ
 ἀντιπαρὼν πλὴν ἀποκρίσιν, ἐφ' ἑγὼ εἰμί· ὅτι γὰρ
 σε ποσὸν καταφρονῶν τοὺς πεπρωμένους· ἀλλ' ἴαθι
 καὶ αὐτὸς δεχηγὸς ὡν φυλάττειν σε τοὺς ὄρους τῆς ἡγε-
 μονίας. τότε ὁ Τεμύρ ἀρολόμενος τῆ εἰς ὑπερβολῶν
 χολῶδη ἡσέκκαυσιν αὐτῶν. ἔτι γὰρ ἀπὸ παρῶν
 ἕως δαίλης νήσις, καὶ ἡσὸ τῆ καύσανος τῆ δρι-
 μυτάτου, καὶ τῆς ἀχλύος κατέξηρος, φατῆς ὄρ-
 ριος, ἐκέλευσε κατῆσαι τὰ Παλαζήτ ἀντικρυ-
 τούτου, καὶ ψυχαγωγίας, καὶ πῶρηρησῆσας διὰ λό-
 γων, ἐκέλευσε πῆξαι σκηνὰς τρεῖς, ἠγούσιν τέντας
 ἐν τῆσιν, εἰπὼν αὐτῶν. ἡσάγε, ἀναπαύσθητι. ἔτι
 μὴ λογίζου παρῶν εἰς σε, ἀσὺ εἰς ἄλλοις πέ-
 περαῖς· ὁμνυμί σοι Θεόν, καὶ τὸν αὐτῶν παρῶ-
 φήτιν, ὡς οὐκ ἄλλος χρεῖσθαι πλὴν ψυχῶ σου
 ἐκ τῆ σάματος αὐτῆς, εἰ μὴ Θεός ὁ ἐνώσας
 αὐτῶν. τότε ὁ Παλαζήτ εἰσελθὼν ἐν ταῖς
 σκηνῶν, ἀσὺ ὁ Τεμύρ ἐδωρήσατο, ἐκέλευσε ὁ
 Τεμύρ τὰ φρον ὀρύξαι γύρωθεν τῆς σκηνῶν, καὶ
 κύκλῳ τῆς σκηνῶν φυλάττειν χιλίους ὀπλίτας
 Πέρσας, ἐκ τῶ δὲ τῆς τὰ φρον πενταχιλίους
 διζώνους ἐκ τῆς οἰκίας, καὶ ἐκαστὸν νύκτα
 τε, καὶ ἡμέραν ἐναλλάσσων αὐτοὺς. ἐποίησεν οὖν

A iussit tentorium erigi sub quo cum filio
 sedit Zatrachium ludens, quem ludum
 Persæ Santratz vocant, Latini vero Sca-
 cum; Hoc ludicro oblectamento, quod de
 Baiazite comprehendendo non ita solici-
 tus fuerat, demonstrare voluit, certam-
 que copiis suis innumeris prædam intra
 retia habuisse; at, quod res fuit, dissimu-
 labat. Quamuis enim aciem duplo ma-
 ioribus copiis instructam habuisset, an-
 xius tamen admodum ac iratus apud se
 erat, donec feliciter res sibi cessisse fen-
 sit. tuncque astute & vase differere ipse,
 & fortunæ dona fortitudine sua admetiri,
 & æstimare. Baiazitem demum addu-
 cunt, stantemque in tentorii vestibulo
 collocant, elataque voce Chan Temyr-
 rem faustis acclamationibus profecuti
 sunt, interque illas nomen Baiazitis sæ-
 pius est auditum: ecce Turcorum Princeps
 vinētus coram te stat. Temyr porro Sca-
 corum ludo intentus ad acclamantium
 voces non exiliit. rursus ergo contentio-
 ri voce adclamare adstantes, nomenque
 Baiazitis denuo repetere. Ludo Scacco-
 rum tunc Temyr a filio victus ei nomen
 Siachruch imposuit, eoque deinceps ap-
 pellavit; quæ vox Persica ab Italis per
 Scaccum zoccum redditur, victi regulo ad
 extremas angustias redacto. Intentis ita-
 que in turbam circumfusam oculis, Ba-
 iazitem in medio tanquam scelestum
 reum intuitus, eos sic interrogat: *hiccine
 est, qui paulo ante a coniugibus nostris diuor-
 tium nobis mandabat, nisi bellum ei inferre-
 mus?* ad quæ respondit Baiazites: *ille sum,
 nec te decet victos tam superbe habere, & de-
 spicere: sed discite tu, qui princeps quoque es,
 imperio limites & modum imponere.* Ex iis
 tunc cognovit Temyr bilem illius immo-
 dice accensam, quod a mane ad vespe-
 ram ieiunus permansisset, æstuque acer-
 rimo & pulvere deficcatus ac retorridus
 esset. Et cum rectus staret, iussit Te-
 myr coram se eum sedere, mitique ac
 blando sermone deliniuit, & consolatus
 est. Imperavit deinde tria tabernacula
 splendida ac magnifica, quæ tente vul-
 go dicuntur, erigi; dixitque illi: *Secede
 & quiesce, & noli reformidare vt in te
 admittam, quæ in alios patrauisti: per
 Deum tibi iuro, eiusque prophetam, quod
 nullus alius animam tuam a corpore sepa-
 rabit præter Deum, qui illam coniunxit.*
 Baiazites tentoria statim ingreditur, quæ
 Temyr ipsi concesserat: quibus etiam hu-
 ius mandato fossa circumducta est, & il-
 lis asseruandis custodiendisque per ambi-
 tum mille armati Persæ impositi, extra
 fossam vero quinque millia expeditorum
 militum ex domesticis lectorum collocata
 sunt, singulisque noctibus ac diebus de-
 ducta, aliis custodia vices obeuntibus. In

Zatrachii ludic
 Temyr dum
 Baiazites com-
 prenditur.

Ludo Scac-
 corum Temyr a filio vi-
 ctus Siachruch
 eum appellat.

Temyr Baiazitem
 consolatur.

Baiazites arte
 custoditur.

Vide multitu-
 dinem.

Temyris exercitus per totam Anatoliam diffusus.

Mehemetes tertius filiorum Baiazitis patre carcere liberare tentat, sed frustra.

Chorziapheruzes decollatus.

campo itaque, vbi pugnam conseruerant, octo dies consumpsit, per quos Perficus exercitus a Galatia in Phrygiam, Bithyniam, Paphlagoniam, Asiam minorem, Cariam, Lyciam, & Pamphyliam sese diffudit, ita vt in singulis prouinciis totus Temyris exercitus cum ipso duce adesse videretur: hoc igitur octiduo multitudo illa diffusa restagnauit. Iamque Temyr diuitiis ingentibus compilatis, mancipiisque pluribus Ancyra abductis, Cotyæum Phrygiæ metropolim accedit obuios quoscumque flammis tradens, Baiazitem quoque in custodia diligenter asseruatum, quomodo supra diximus, trahebat. contigit autem dum Ancyra morabantur quidpiam cuius meminisse operæpretium est. Dum Baiazites bellum adhuc gerebat, aderant ei in exercitu iv filii, quorum natu grandior Mufulmanus, secundus Effes, tertius Mehemetes, quartus tandem Moses; domi vero duos adhuc infantes Mustapham, & Orchanem tenebat. Anno autem illo quo pugnatum est, Mehemeti liberorum tertio Galatiam prouinciam, vt eam regeret, pater attribuerat: qui cum patrem in Scytharum manus iam iam venturum vidit, cum suis aufugit, & rerum exitum expectando per montes fugitiuus vagabatur. Inuentis itaque fossoribus apprime industriis ac impigris, noctu de montibus in planitiem descendit; terramque vertendo ab eis in media tentoria peruentum erat opusque iam perfectum, nisi diuina virtute quadam obsistente prohibiti fuissent, quominus scelus illud liberarent. Iamque orta luce, sol eo tempore nouem horas infra horizontem consumebat leonem permeans, recens custodum cohors ad stationem aduenit, qui conspectis ad ostium fossæ aggeribus clamorem sustulerunt, quo nocturni custodes excitati pariter vociferantur, ingensque trepidatio per vniuersum exercitum est orta. Postea ingressi Baiazitem in medio tabernaculo stantem, & Chorziapheruzem eunuchorum eius principem, qui simul captus fuerat, inuenerunt: fossores vero & Mehemetes aufugerunt. Mane iam facto Temyr eum adiit probris, ac conuiciis lace- rauit, cumque eo sermonem minarum plenum habuit, & Chorziapheruzi caput abscindi coram iussit. Sub arcta custodia deinceps habitus est Baiazites, ferreis compedibus ac manicis per noctem vin- ctus; interdium militibus tantummodo frequenter assiduisque custoditus.

ἡμέρας ὀκτώ ἐν αὐτῇ τῇ πεδίῳ ὅπου ὁ πόλεμος ἐγένετο. καὶ ἐν ταύταις ταῖς ἡμέραις διεσπείραθη τὸ Περσικὸν στρατόμαχος ἀπὸ Γαλατίας εἰς Φρυγίαν, Βιθυνίαν, Παφλαγονίαν, Ἀσίαν μικρὰν, Καρίαν, Λυκίαν, καὶ Παμφυλίαν, ὥστε ἐν πάσῃ ἐπαρχίᾳ, καὶ πόλει δοκεῖν εἶναι ἅπαν τὸ στρατόμαχος τῆς Τεμύρ καὶ αὐτὸν τὸν Τεμύρ. ἐν αὐταῖς ταῖς ὀκτὼ ἡμέραις ὑπερέχθη, καὶ ἐπλημμύρησεν. ὁ δὲ Τεμύρ λαβὼν πολλόν, καὶ ἀχμαλώσιον πολλὸν ἐξ Ἀγγύρας, καὶ τοὺς σιωνιτῶν τῶν φλέγων καὶ κατὰμαλίσκων, ἦλθεν εἰς Κοτυαίον μητροπολιν τῆς Φρυγίας, ἔχων σὺν αὐτῷ καὶ τὸν Παγιαζήτην, καλῶς περιεπεφραγμένον τῷ ἔσπῳ, ὃ περιλαβόντες εἰρήκαμην, πλὴν ἐγγόνει ἐν Ἀγγύρα πῖ, ὅπου ἔστι μνήμη ἀξιῶν. ἐπὶ ὄντος τῆς Παγιαζήτης ἐν τῇ χειρὶ τῆς πολέμου, ἦσαν σὺν αὐτῷ τέσσαρες τῶν υἱῶν αὐτοῦ, πρῶτος ὁ Μουσαλμανῆς. ὁ μὲν τῶν Εωσῆς. ἔπειτα ὁ Μεχμετ, καὶ τέταρτος ὁ Μωσῆς. εἶχε δὲ καὶ ἐν τῷ οἴκῳ δύο, Μουσαφάκ, καὶ Ορχάν ἐπὶ νήπια ὄντα. εἶχε δὲ πλὴν ἐπαρχίαν τῆς Γαλατίας κληρωθεῖσαν τῷ ἑτοῖς ἐκείνου πατρὶ τῆς πατρὸς αὐτοῦ ὁ Μεχμετ ὁ τρίτος. ὡς οὖν ἴδε καὶ κείνος τὸν πατέρα ἐπὶ ἐν χειρὶ τῶν Σκυθῶν ὡς ἐν ὀλίγῳ ἐσθλῆμον, ἀπέδρα καὶ αὐτὸς σὺν τοῖς υἱῶν αὐτοῦ, καὶ ἠὲ ἐν ὄρεσι φυγαδύων, ἔκκεραδοκῆν τὸ μέλλον. ὄραν οὖν τεχνίτας ὀρύκτας ἐπιτηδεῖοις εἰς ἀγρὸν, καὶ κατελθὼν ἀπὸ τῆς νυκτὸς ὄρυσαν πλὴν τὰ φρον, ἔως τὸ μέσον αὐτῶν σιωνιτῶν κατὰρτήσαντες, εἶπεν γὰρ τελεσιουργήσαντες τὸ πημουργημα, εἰ μὴ θεῖα πῖς δυνάμις ἐκώλυσε ἢ μὴ ἐλθὼν θεράπυον τὸν ἀλάστορα. ἔδῃ πρῶτος οὐσῆς, ἠὲ γὰρ ὑπὸ γλῶ κρυπτόμενος ὁ ἥλιος ἐννεάπου ὄρας ἐν τῷ λέοντι βαδίζων, ἦλθεν ἡ πρῶτα ξίς ἡ νεία, καὶ ἴδων τὰ χρώματα τῆς ὄπης ἐβόησεν, καὶ ἐβρῆντες οἱ φυλάσσοντες πλὴν νύκτα ἀνεβόησαν, καὶ ἰσχυρὸς μέγας ἐγένετο πᾶσι τῶν στρατῶν. καὶ εἰσπηδήσαντες ὄραν τὸν Παγιαζήτην ἰσθλῆμον ἐν μέσῳ τῆς τέντας, ἔπειτα τὸν Χορζιαφερούζ τὸν ἀρχινοῦχον αὐτοῦ, ἠὲ γὰρ ὅτε ὁμοῦ ἐαλωκῶς σὺν αὐτῷ οἱ δὲ ὀρύκται ἐφυγον καὶ σὺν αὐτοῖς ὁ Μεχμετ. πρῶτος ὁ πρῶτος τῆς Τεμύρ ἔπειτα ὄραν αὐτὸν, καὶ λόγους ἐπαπειλητικῆς, εἶπεν αὐτῷ καὶ πρῶτωπον αὐτοῦ, πρῶτος ἀπεκεφάλισαν τὸν Χορζιαφερούζ. ἔκτοτε οὖν ἐγένετο μεγάλη φυγακὴ εἰς αὐτὸν, καὶ σιδηροὶ κλοιοὶ, καὶ * χερσπέδες ἀπὸ τῆς νυκτὸς. τῇ δὲ ἡμέρᾳ μένον συχοὶ στρατιῶται, οὐ διέλειπον φυλάσσοντες.

* χερσπέδες

CAPVT XVII.

Temyr Asia vrbes aliquot adit & capit, incendiis ac direptionibus omnia deuastat. Baiazitis thesauros Prusa seu Bursa adseruatos rapit. Smyrnam expugnat; Ad eum Phocæarum principes vt sibi placatum reddant, legatos mittunt, donisque conciliant. Cariam lustrat, & deinceps in Phrygiam Salutariam iter flectit, ibique Baiazites moritur. Temyr in Persidem anno in expeditione exacto redit.

ΑΡΑΡΑΣ δὲ ἀπὸ τῆς Κοτυαίου, Φθείρας, Αἰχμαλωτεύσας, λαβὼν πῶντα θησαυρὸν πὸν δι' εὐσεβείων σὺν βασιλέσσι καὶ ἡμιωείας πλείστας· κίμων, κρεμάζων, ζωντοθάπιοις δὲ κινύων τοῖς ἀιδροῦτοις, καὶ πᾶσιν ἄλλω ἡμιωείαν ποιῶν, ἦλθεν εἰς Περσίδα καὶ ἀνοίξας τοῖς θησαυροῖς ἐξέλιθθαι τὰ πᾶσα τῶν Ρωμῶν κερδηθέντα κειμήλια χρυσά, ἄργυρα, λίθους τιμίους, μὲν γὰρ τίτας δίκλιον κίρκων οἴτου μεθυσμένους ἐν χοίνικι. ὅτε οὖν ἐκείνη καὶ τῆς γυναικὸς αὐτοῦ, καὶ τῆς παλλακῆς, καὶ σὺν αὐταῖς πλὴν θυγατέρα Λαζάρου. καὶ λαβὼν πῶντα τὰ τῆς Περούσης, Νικῆας, Νικομηδίας ἐκ τῶν περὶ πόλεων τοῖς ἀκένωτοις θησαυροῖς, εἰς Φρυγίαν πλὴν κείτω ἀφίκετο· καὶ πορθήσας ἀπὸ πύργου πολίχρια τε, ἐκ πόλεως ἦλθεν εἰς Ἀσίαν. ἐκ Δραβῆς Ἀδραμύτιον, ἐκ Ἀσόν, ἦλθεν εἰς Πέργαμον, καὶ κεί πορθήσας ἡμέρας, καὶ ἀδροῦσας τῶν περὶ πόλεων τοῖς θησαυροῖς, ἐκ ἀχμαλωτίσας νέους ἐκ παρθένων, καὶ κούρας, καὶ τιμωρήσας πῶντας Τούρκους τε καὶ Ρωμῶν, πυρκαϊῶν, καὶ ἐγκλείσας ὑπὸ ἀσπίδος λιμοκτονήσας ἕνεκα χρυσοῦ καὶ ἄργυρου, πῶντα πλοῦτον σαυρίσας, ἦλθεν εἰς Μαγνησίαν πλὴν ἐν Σιπύλῳ κειμήλιω. καὶ κεί σὺν ἀδροῦσας πῶντα τὰ τῆς Λυδίας χρυσά τε, καὶ ἄργυρα κειμήλια, καὶ πῶντα τὸν ἐν ταῖς Σιάρδης, καὶ Φιλαδελφίᾳ, καὶ Ἀπιάλῳ σαυρίσας πλοῦτον, ἦλθεν εἰς Σμύρναν. καὶ κεί πεντάσας ἐν τῷ πολιχίῳ τῶν Φρεείων, ὃ ἀνήγαγον ἐν ταῖς ἡμέραις τῆς περὶ τῆς Ὀμοῦρ, ἐζήτει τὸ πᾶν αὐτῶν. ὡς δὲ αὐτέλερον οἱ Φρεεῖοι, ἦσαν γὰρ πλείστοι ἀνδρες τε καὶ γυναῖκες περὶ σφυγνῶντες ἐν τῷ Φρευεῖῳ, Εφέσιοι, Θύραιοι, Νύμφαιοι, καὶ ἀπὸ ἄλλων πόλεων Χειστανοὶ, θαρροῦντες, ὡς οὐ κωλύθησεται πᾶσι πινος. καὶ γὰρ ὁ Παλαιστῆς κατ' ἔπος ἐπολέμει, καὶ οὐ διέλιπεν ἀσφαλῶς τῆς διεξόδου τῆρα, ὅπως ὑπὸ τῆς λιμοῦ ἐκρηκτῆς γῆραι τῆς πολιχίου, ὑπὸ γὰρ πολέμου οὐδὲ ἔβουεν. τότε ὁ Τεμῦρ εἰς νοῦν λαβὼν φρεῖται ὅ τῆς λιμοῦ σῶμα. ἀφ' ἡραλίας ποιήσας ἀφ' ἑσπέρης, ἵνα ὁ πᾶσι ὁ κατὰ τῶν στρατιωτῶν ἀλλὰ λίθον ἄρας, ῥίψῃ ἐν τῷ σῶματι τῆς λιμέ-

СОТΥÆΟ discedens Temyr, omnia euertens, seruituti cunctos mancipans, omnes thesauros contrectans, suppliciis variis adhibitis: vrendo scilicet miseris, & suspendio afficiendo, viuos sepeliendo, cæterisque tormentorum generibus torquendo, Prusam venit: referatosque thesauros exhaurit: & quæ Romanis crepta fuerat, compilat auream argenteamque supellectilem, pretiosos lapides margaritasque, quas, tanta fuit earum copia, velut grana frumenti chænicæ admetiebatur. Illic quoque vxores Baiazitis, pellicesque inuenit, interque eas Lazari filiam. omnibusque abreptis, spoliatisque thesauris, quos nactus est Prusæ, Nicææ, Nicomediæ & in vicinis vrbibus, in Phrygiam inferiorem ire pergit: omnesque in itinere vrbes ac oppida populatur, & in Asiam abit. præteritisque Adramutio & Assio Pergamum accessit: ibique diebus aliquot immoratus thesauros vrbium vicinarum compilat, puerosque & puellas captiuos comprehendit, omnesque Turcos & Romanos suppliciis diris vexauit: vt aurum & argentum ab eis extorqueret: aliosque igni tradidit, alios conclusos fame enecauit. Cunctis itaque diuitiis earum vrbium corratis Magnesium ad Sipyllum montem sitam profectus est; illic congeffit vniuersam Lydiæ auream argenteamque supellectilem, omnemque quam Sardeis, Philadelphia & Atalus possidebant. Smyrnam deinde profectus castra metatur iuxta oppidulum ab Hierosolymitanæ militiæ fratribus Rhodiis equitibus tempore memorati Homuris extructum, idque sibi dedi postulat. At Rhodii fratres equites id renuere, quod plurimi viri fœminæque in illud confugissent, Ephesii, Thyraei, Nymphæi, aliarumque vrbium Christiani loci firmitate freti, neca quoquam expugnatum iri confidentes, cum enim illud vi frustra sæpe tentasset Baiazites, quotannis præfidis impositis aditus occupabat, vt fame expugnaret. Tum expugnandæ arcis confilio capto, Temyr portus ingressum obsepere aggreditur, edicitque sub vesperam, vt craftina luce singuli milites lapidem afferant, & in portus fauces proii-

Vide immittendos thesauros.

Temyr Smyrnam expugnat.

ἐπέλυσε πύργους ἑξήκοντα καὶ κεφαλὰς ὑποστη-
 λῶναι· καὶ οἰκοδομήσας πύργον ἕνα, μίαν πέ-
 τραν ἄνωγαι, καὶ μίαν κεφαλὴν σκυαρμύσας,
 ὥστε τὸ πᾶν ἰσοπέδον ἵστασθαι κατ' εἰρμὸν· καὶ ἐν τῇ
 ἑτέρᾳ πάλῃ, ὅπου ἡ πέτρα ἦ ἐπὶ τῷ τῶν κε-
 φαλήν· καὶ ὅπου κεφαλὴν ἦ ἐπὶ τῷ τῶν πέτρα,
 καὶ τὰ πᾶσα πύργα φαινόμηναι πρὸ πᾶν ἕξω
 ἐμφανῆσαι· καὶ ἡ δὲ ἰδεῖν ξένον τέρας καὶ ἀπρόθεσ-
 τον ὄψιν· ἡ δὲ Φώκαια ἐστράτευσε πρὸς τὸ
 τῶν ἐλθεῖν αὐτὸν ἐν τοῖς μέρεσι τῆς Ἰωνίας, καὶ πρὸς
 σκυρμύσας δώροισι πλείστοις· ἔπειτα ἔπει-
 δεῖσθε, καὶ εἰρήνην σὺν αὐτοῖς ἐποιήσατο· ἡ δὲ γὰρ
 ἡ μία τῶν Γενουιτῶν, ἡ δὲ νέα καλουμένη· ἡ δὲ
 ἑτέρα ἔπειτα τὸν ἡγεμόνα τῆς Μιτυληνῆς ἀπέχειτο,
 ἡ καὶ παλαιὰ καλουμένη· ὁ δὲ Τεμύρ ἐλθὼν ἐν τῇ
 Σμύρῃ, καὶ πολεμίζων αὐτῷ, ἐστράτευσε τὸν υἱὸν
 αὐτοῦ ἰσορήσων τῶν Φώκαιας· καὶ τῶν μαθητῶν ὁ τῆς
 Λέσβου ἡγεμῶν, ἐμβαλὼν ἐν τριήρῃ ἦλθεν εἰς Φώ-
 καιας· καὶ δεξιὴν ἕξω τῆς πόλεως, καὶ φιλοξενήσας
 ὡς ἐχρῆν τὸν υἱὸν τῆς Τεμύρ, φαρῆντες, ἔπιόν-
 τες, ἔδιφρανεθῆντες ὁμοῦ, σὺν δώροισι πλείστοις
 ἀπέπεμψαν· ὁ δὲ Τεμύρ ἐκρηγὼς διὰ αὐτῶν σὺν
 πλείστοις σημείοις ἀγαπῆς, καὶ ἀσπασάμενοι ἄλλήλους,
 ὁ μὲν ἐν τριήρῃ, ὁ δὲ ἀναβαλὼν ἐφ' ἵππου, ἀπ' ἄλ-
 λήλων ἐχωρίσθησαν· ἐλθὼν δὲ καὶ ὑπὸ τῆς Σμύρ-
 ναν κατὰ σκαφῶν ἕως τῆς θεμελίων, πρὸς τὴν Εφε-
 σον τῆς πορείαν ἐποίησεν, ἔπειτα τῶν ἐστράτευμα
 σκυρμύσας· ἡ δὲ γὰρ πρὸς τὸ πᾶν αὐτῶν ἐκδοθῆναι
 εἰς Ἀγκύρας· ὅπου ἀπ' αὐτῶν οἱ Μεγαρέτες, καὶ οἱ σα-
 πρῶται σὺν τοῖς ἄλλοις, οἱ πᾶντες ὑπὸ τῶν ἐπι-
 στῶν Εφέσων· ἔπειτα δὲ Εφέσου ἡ δὲ ἀναποδίζων πρὸς
 τὰ πᾶντα· ἐκεῖ δὲ πῆξας τῶν σιμῶν ἐποίησεν
 ἡμέρας τριῶν, καὶ τὰ πᾶντα ἀπὸ τῆς πό-
 λεως κείρας, καὶ πόλεις, καὶ κώμας ἀφείσας ἀπὸ
 τῶν· καὶ τὰ ἀπὸ τῶν πρὸς τῶν καταλιφθέντα χρυ-
 σάτε, καὶ ἀργυρά, καὶ ἄλλων πᾶσων τιμῶν ὑλλῶν,
 καὶ ἱματισμὸν πολυτελεῖ, καὶ πολλὰν βασιλείων
 καὶ καυσησιασμῶν συλλέξας, εἰς ἦλθε, καὶ πρὸς τὴν
 * Μιλησίων μητροπολιν Κασίας ἔρχεται· χιμῶ-
 νος οὕτω σφοδρὸν χιμῶν, κρύοις τε καὶ πα-
 γητοῦ, ὡς καὶ αὐτῶν τῶν τετραπόδων φύσιν τῶν ζώων,
 καὶ τὰ πᾶντα τὰ ἀέρια, καὶ τὰ ἐνυγρὰ ζῶα παγο-
 αἰεταί, καὶ εἰς κρύσταλλον μεταμεινῆσαι τῶν φύσιν
 αὐτῶν· δεξιὴν δὲ ἀπὸ πόλεως εἰς πόλιν ἀ-
 πεινῶν, τῶν κατὰ λελεμμένῳ εἰς ἕσπον ἀφίεσθαι ἔρη-
 μων, ὅτι οὐτε κύνος ὑλακῆ τῶν πρὸς τῶν ἡκούετο· οὐ-
 δὲ ὄρνιθος ἡμέρου κακυσμῶς, ὅσα δὲ παιδίου κλαυ-
 θμυσιμῶς· ἀλλ' ὡς σαγῶν χαλῶν ἀλιδῆς,
 ἔλκει τῶν ἐν τῇ ξηρῇ ἀπὸ τῶν πελάγους, εἰπὶ αὐ-
 σωναντεῖσθε ἔπειτα ἔλκει πρὸς τὴν ξηρῶν, καὶ ἄν τε μέγαν
 ἰχθυὸν καὶ τε μικρὸν, καὶ αὐτὸ τὸ φαυλότατον ἰχθυ-
 οῦν.

A ad unum interfici imperat, occiforumque
 capita abscindi; in ædificanda deinde
 turre, ordines lapidibus capitibusque di-
 stinxit, ita ut caput unum ad lapidis latus
 coagmentaretur, faciesque ordine dispo-
 sitæ essent: atque in secundo ordine lapidi
 caput, lapis capiti (opere reticulato) su-
 perstruebatur: vultusque in exteriorem
 superficiem omnes versi erant; conspi-
 ciendum illic exhibebatur nouum prodi-
 gium, inhumanumque commentum. At
 Phocæarum principes legatos ad eum
 destinarunt, priusquam in Ioniam perue-
 nisset, & multis donis placuere: qui-
 bus ille acceptis pacem cum iis compo-
 suit. harum altera, quæ noua vocabatur
 B Genuensibus parebat: altera, quæ & ve-
 tus; Mitylenes duci subdita erat. Cum
 Smyrnam Temyr accederet, eamque bello
 peteret, nepotem suum Phocæas ex-
 ploratum misit; quod cum resciuisset Les-
 bi princeps conscensa trireme Phocæam
 appulit: vrbeque egressus in occursum
 Temyris nepotis, comiter ac perhuma-
 ne, prout decebat, eum suscepit; & post-
 quam conuiuuiis ac comotationibus in-
 dulserunt, & se simul oblectauerunt, cum
 multis donis remisit. Temyris etiam ne-
 pos sceptrum illi dilectionis amorisque si-
 gnum largitus est, mutuis tandem saluta-
 tionibus ac osculis sese complexi discesse-
 runt, ille quidem trireme vectus, hic e-
 C quo infidens. qui ad castra reuersus Smyr-
 nam a fundamentis euerfam dirutamque
 offendit, atque adeo Ephesum versus ten-
 dentem exercitum, eoque confluentem.
 Edixerat namque Temyr Ancyra digre-
 diens, ut omnes proceres magnatesque,
 vbicumque agerent, eum Ephesi adirent,
 illucque conuenirent; Epheso quippe dis-
 cedens imperii sui prouincias repetiturus
 erat. Ibi castris collocatis triginta dies
 consumpsit, interimque ex vicinis illi vr-
 bi oppidis, & vicis omnes incolas congreg-
 at: multisque cruciatibus & deustioni-
 bus ab iis extorquet, quicquid a maiori-
 bus auri argentique, pretiosarum rerum,
 vestisque relictum erat; hinc Mylasum Ca-
 riæ metropolim profectus est. tamq; aspe-
 ra & acris hiems inuasit, geluque ita inten-
 sum est, ut quadrupedes, volucres aeris,
 aquatiliaq; animalia gelu induruerint: eo-
 rumq; naturalis calor frigore extinctus sit.
 Cum vero ab vna vrbe in aliam migraret e-
 exercitus Temyris, eam, vnde mouebat,
 tam desertam ac solitudinis horrore plenâ
 reliquit, ut neque canis latrare vsquam
 audiretur, non aues domesticæ & cicures
 cucurrere, non infans vagire; sed quo pa-
 cto laxato reti, & in littus postea ex mari
 reducto, quicquid implicitum siue minu-
 tus piscis siue amplius occurrit, in terram
 piscator trahit, etiamque pisciculum vilissi-
 F

* I. Μύλα-
σορ

num, cancrumque minutulum; non aliter isti totam Asiam egerunt & tulerunt, & Mylasso relicta in Phrygiam Cappatiam, cuncta pariter agendo, ferendoque iter direxerunt. A Laodicea vero viam capeffuerunt, quæ in Phrygiam salutariam ducit, quam prouinciam lingua sua Turci Karafar appellant. illic ærumnis confectus Iltrim Baiazites fato concessit. affirmant plurimi quod veneno mortem ipse sibi conscuerit. Volebat equidem Temyr hunc viuere, & in Perfidem abducere, vt vniuersæ genti ostenderet qualem cuiusque foli feram comprehenderat: spectandumque exhibere ad triumpho ornatum & magnificentiam. tandem multis ærumnis ac miseris attritum ad mortem sibi inferendam ipsum cogere. verum vbi animam agere cœpit, postremaque suspiria ducere, Temyri talia significat: *Vitam cum morte iam commuto; tu letus & hilaris mortuum me conspice, cadauerque meum trade sepeliendum in monumento quod mihi edificauit.* His auditis Scytha animi rigore remisso emollitus est, & libertatem centum illius seruis concessit, qui funus procurarent; Prusamque cadauer abducendum permittitur, vbi in sepulchro, quod viuis sibi posuerat, sepultum. Temyr in Lycaoniam inde mouit, deincepsque Cæsaream peruenit, tandemque in Armeniam minorem ac maiorem reuersus est. Annum in expeditione extra Persiam exegit, demumque victor ac triumphator rediit, præda ac spoliis onustus, quanta nullus vnquam Persarum Tyrannus reportauit. Sed iterum redeamus ad Othmanicæ familiæ principes, qui postea successerunt, & attendamus quomodo in eos imperium feliciter concesserit.

Moritur Baiazites anno Hegira 804. Christi 1402. regni sui xlv.

Mors Baiazitis.

Αδιον, καὶ κερκινίδιον. οὕτω καὶ οὕτοι πῶς ἀπασαν, Ἀσίαν λεηλατήσαντες ἔρχοντο, ἀπὸ δὲ Μιλησίων εἰς πῶς αἰὼ Φρυγίαν Καπαπαγιῶν ἔσαν, τὰ ὅμοια παρῆγοντες. ἀπὸ δὲ Λαοδικείας εἰς Φρυγίαν Σαλουταρίαν κατελύθησαν, ἡ καὶ κατὰ πῶς αὐτῶν γλασσῶν οἱ Τοδρκοι Καρῆσφι λέγουσιν ἐκεῖ καὶ ὁ πολυπαθὴς Ἰλτεῖμ Παμαζήτ ἀπέθανεν. ἀδεται οὖν πῶς πολλῶν, ὅτι αὐτὸς ἑαυτὸν Φαρμάκῳ τῆς ζωῆς ἐσέρησεν. ὁ γὰρ Τεμύρ ἠβούλετο μὲν αὐτὸν ζῆν, καὶ ἐν τῇ Περσίᾳ ἀγαθὴν, καὶ δεῖξαι τοῖς Πέρσαις ποδαποδθελίου ἐγκρατῆς ἐγγέμετο. καὶ θαυμάσια, καὶ πομπῶσα. καὶ μὲν ταῦτα ἀπὸ πολλῆς γενεαρχείας τῆς ζῆν ἀπαλλάξῃ ποιήσαμ. ἀλλ' ὅτι τὰ λαίδια πνέων ἡ, μινύθῃ τῷ Τεμύρ. ὡς ἐγὼ νῦν μετὰλλάτῳ τὸν βίον, σὺ δὲ ἰσραῶς βλέπον τεθνηκότα με, καὶ τὸ σῶμα μου δὲς ταφίωσιν ἐν τῷ πῶς ἐμοῦ δαμηθέντι μνημείῳ. ἀκούσας δὲ τὰ ῥήματα ταῦτα ὁ Σκύθης ἐκάμφοθη τῇ γνώμῃ. καὶ εἰλῆας αὐτὸν δι' ἐνταφιασῶν δούλων αὐτῶν ὡς ἐκείτὸν ἐλευθερώσας αὐτῶν, ἀπήγαγον αὐτὸν ἐν τῇ Περσίᾳ, καὶ ἔθαψον ἐν τῷ μνημείῳ, ὃ αὐτὸς ἀκαθάρτησεν. Ὁ δὲ Τεμύρ ἀπάρας ἐκεῖθεν παρὲς Λυκαονίαν ἀφίκετο. καὶ κεῖθεν εἰς Καρσίαν, εἶτα εἰς Ἀρμενίαν μικρὰν τε, καὶ μεγάλην. πληρώσας ἐνιαυτὸν ἐνὰ ἐκτὸς τῆς Περσίας, καὶ μὲν τὸν χρόνον εἰσηλθεν νικητῆς, Ἐπαμούχος φέρων λαφύρα καὶ λείαν, ὡς ἴσθεις τῆς πώποτε τυραννῶν Περσῶν. ἀλλ' ἐπὶ τῷ ἰσραῶν πάλιν εἰς τοῖς μετὰλλεστέροις ἡγεμόνας τῆς Οθμανῶν, καὶ ἰδωμένῳ καὶ τοῖς Ἐσπῶ μετέπεσον εἰς αὐτῶν τὰ τῆς ἡγεμονίας βύτυχῆματα.

CAPVT XVIII.

Manuel imperator Byzantium reuertitur, & Iohannem ex fratre nepotem in Lemnum relegat. Cum Musulmano Baiazitis filio fœdus amicitiamque init. Rerum status in Asia post Temyris Chanis discessum. Eise, seu Isa, Baiazitis filius bello a fratre Mehemete petitus Temyrte duce capitur, & laqueo præfocatur. Cineites Smyrnaeus innotescit, Atinis filios ex Ionia pellit, Musulmani partes sequitur. Atinis filii Mantachia ope Ephesum expugnant. Homur Atinis filius cum Cineite affinitatem contrahit, & paulo post obit. Musulmani aduersus Cineitem expeditio. Asiae reguli aduersus Musulmanum coniurant, sed mutuis suspitionibus a se inuicem dissociantur.

Manuel imp. Byzantium reuertitur, & Iohannes ex fratre nepos in Lemnum secedit.

IMPERATOR Manuel cum cladem D Turcorum audiuiisset, subitamque Baiazitis, qui velut fulgur e cœlo deciderat, fortunæ mutationem, Byzantium confestim rediit, & clauum imperii regendum a nepote, quem in Lemnum

Ὁ γὰρ βασιλεὺς Μανὴλ ἐνωπίοις τῆς ἡπείρου τῶν Τόρκων, καὶ τῆς Γαλαζήτῃ ἀδελφῶν μετὰ βολῶν * πῶς ἀπ' οὐρανοῦ ὡς ἀστραπὴν πεσόντα, πῶς βουθῶ παρὲς Βυζαντίον ἀνέεισι. Ἐὸ ἀνεψιὸς αὐτῶν παρῆσεν οἰάκων τῆς βασιλείας, καὶ αὐτὸς ἐν καὶ αὐτῶν

* hic deesse videntur hæc verba

τῆ νήσῳ Λήμῳ πέμπεται. καὶ ὁ Μανουὴλ μόνος βασιλεύς. ὡσαύτ' τῆ παλαιῆ καὶ τῆ δήμου ἀφαιμίζεται. ὁ δὲ Μουσουλμάνος περὶ τῆς ἐν τῇ δούσῃ, εἰσῆλθεν ἐν τῇ πόλει, ἔπειτα ἐπὶ τοῖς ποσὶ τῆ βασιλείας, ἔδεται τούτου λέγων· ὅτι ἐγὼ ἐσομαι σοι εἰς υἱόν, συ δὲ πατὴρ ἐμὸς ἔσθι. ἔπειτα τῆ νύκτι ἐν μέσῳ ἡμέρας οὐ φησὶ Ζιζάνιον, ἀλλ' οὔτε σκαυδαλαῖ ἐσονται· μόνον ἀναγέρωσόν με ἠγεμόνα Θεσσαλίας, ὅσπιν καὶ ἀλλῶν γῶν ἀφ' ἧς γινέων ἐπεκτεταμένω. δίδει αὐτῷ καὶ ὁμήρους ἑνὰ τῶν ἀδελφῶν αὐτοῦ τῆν ἀιήτων, καὶ μίαν τῆν ἀδελφίδα Φατμακαίου ἐπωνομαζομένην. ἡ ἀποχευὶς δίδωσι τῷ βασιλεῖ τῆ Θεσσαλονίκῃ, καὶ τὰ τῆ Στρυμόνος ἀγροὺς αὐτῷ Ζητωῦ, ἔπειτα Πελοπόννησον· τὰ δὲ τῆς πόλεως πέριξ ἀπὸ Γαρίδου μέχρι ἱερῶν σομίου, ἔπειτα τῆ ἱερῶν σομίου μέχρι Βαρνάς ἀπὸ τῆ παλαιᾶ κἀστρα, τὰ ἐν τῷ Εὐξείνῳ πόντῳ κείμενα· ὁ δὲ βασιλεὺς εἰρήνην κατέσται ποιήσας, καὶ αὐτὸν ἐν Ἀδριανουπόλει πέμψας, ἔστλε Δημήτριον τὸν Λεοντάριον ἀνδρα σπουδῶν, καὶ ὡσαύτ' τὰ πολεμικὰ ὕψροφον, τῆ ὡσαύτ' Θεσσαλονίκῃ. Ὁ δὲ ὡσαύτ' ἀντιπῶν, καὶ μιλύσας τῷ βασιλεῖ, εἰσάγει τὸν βασιλέα Ἰωάννην ἐν τῇ πόλει, καὶ ἀφ' ἧς τῆ βασιλείας πάσης Θεσσαλίας· ὁμοίως καὶ ἐν πάσῃ τῇ πόλει, καὶ τοῖς πολυαῖς ἐστλεν ὁ βασιλεὺς Ῥωμαίους τῆν ἐνδύων, καὶ πρὸς ἑαυτὸν πᾶσι διώξαντες τοὺς Τούρκους· καὶ ἐν τοῖς Θεσσαλίοις μέρεσιν εἰρήνην πᾶσι, ἔπειτα ἄσσιασος γαλιῶν· τὰ δὲ τῆς ἐν ἡμέρῃ παραχθῆ, καὶ ἀφ' ἧς μετὰ τῆ ἠγεμόνων ἐν τῇ ἐπαρχίᾳ. ἔπειτα τὸν Ἰωάννην, καὶ τῆ σφοδρῶν χιμῶνος ἐκείνου, καὶ κλύδονος πρὸς ἑλθόντος, ἐγενήθη λιμὸς ἰσχυρὸς, καὶ λοιμὸς ἐν πάσῃ τῇ ἐπαρχίᾳ, αἱ οἱ πόδες τῆν Σκυθῶν ἐπάτησαν, καὶ ἐμφύλιοι πόλεμοι κατέσται τῷ Ἰωάννῳ ὁ Καρμαῖ, δίδει ὁ Τεμῦρ ἀδελφῶν, ἔπειτα τῷ πατρικῷ αὐτοῦ ἐπαρχίαν, Ἀλυτῶν ἐπωνομαζομένην· ὁμοίως καὶ Σαρχῶν Λυδίας τῆ πατρικῆ ἐπαρχίαν ὡσαύτ' ἐαυτὸν ἐποίησάτο· ὁ Ὁρχῶν, καὶ οἱ τῆ Ἀττικῶν δύο υἱοὶ Ὁμοῦρ ἔπειτα, καὶ αὐτῶν τῆ Ἰωνίαν πᾶσι ἐκκληρώσαντο· καὶ ὁ τῆ Μανταχίᾳ Ἐλιέζ, καὶ αὐτὸς Καείδην, καὶ Λυδίας ἐπεκτέσται. οἱ δὲ κατέσται φέντες ἐν τῇ ἐν ἡμέρῃ τῆ Παγαζήτ υἱοὶ, ὁ μὲν Μεχμέτ ἐν Ἀγκύρῃ καὶ τῆ Γαλατίας, ἐπειτα ἔπειτα κληρονόμων, ἡ ἐπαρχία· ἡντὶ καὶ ὁ ἀδελφὸς αὐτοῦ Μωσῆς μετ' αὐτὸν ἐπὶ παιδαγωγῶν ὦν. ὁ δὲ Ἐσῆς ὁ ἑτεροῦ καὶ πλανόμενος ἐν τῇ κατέσται, μὴ ἔχων ἀνθεντίαν, ὁμοίως καὶ Μωσῆς. ὅθεν τῆ Ἐσῆς ὁ Μεχμέτ τῆν ἡμετέραν τῆ πατρῶς αὐτοῦ, Τεμῦρ τῆ ἐπωνομαζομένην, καὶ Ἰωάννην τῆ Ἀγκύρας· ἀφ' ἧς τότε τὸν Ἐσῆν ἐν τοῖς μέρεσιν ἐκείνοις· καὶ σπουδῶν πόλεμον μετ' αὐτοῦ

A relegat, recepit. Solus igitur Manuel a Palatinis officialibus, & populo imperator salutatur. At Musulmanus fretum transeuctus in occidentales regiones se contulit, Constantinopolim ingressus imperatoris pedibus accidit, & apud eum hanc supplicem orationem habet: *Ego tibi filius ero, tuque mihi pater eris: & ab hoc tempore nulla inter nos discordia zizania disseminabitur, nulla offensiones intercedent: tantummodo Thracia prefectum me constitue, & aliis regionibus, quantas maiores mei possederunt.* Obsides quoque tradidit ex fratribus suis impuberibus unum, sororemque unam Phatma-carum appellatam: promissitque imperatori Thessalonicam, oppida ad Strymonem Zetunium usque sita, & Peloponesum redditurum esse; atque etiam oppida urbi vicina a Panido usque ad ostium sacrum; & hinc Varnam usque cunctas arces maritimas littoribus Euxini Ponti impositas. Imperator pace inita Adrianopolim eum misit, Demetriumque Leontarium virum prudentem, & in bello impigrum ad recipiendam Thessalonicam destinat, qui negotium confectum imperatori scribit, & Iohannem in eam urbem introducit, imperatoremque totius Thessaliae proclamat. Præterea Manuel Romanos illustres viros in alias vrbes & oppidula misit, qui eas pulsas Turcis receperunt. Eo tempore tota Thracia profunda pace, & secura tranquillitate fruebatur; at Orientales prouinciæ tumultu ingenti turbabantur, subitaque principum per prouincias mutatione agitabantur. Vere itaque inchoante, postque horrendam illam procellam sedato æstu, fames dira, pestisque vehemens grassatae sunt per prouincias omnes, quas Scythæ inuascent, bellaque intestina orta. Carmianus namque qui Alyfar cognominabatur, facultatem a Temyre consecutus in paternam ditionem redeundi, eam recuperavit; Sarchan pariter Lydiam paternum principatum recepit. Orchan & Atinis ambo filii Homur & Effes, Ioniam totam sortiti sunt. Mantachia filius Elias Cariam, & Lyciam obtinuit; Qui vero in oriente relictæ erant Baiazitis filii, eorum vnus Mehemetes, cum prouinciam nullam obtineret, Ancyrae in Galatia substiterat, cum quo frater eius minor natus Moses etiamnum puer degebat. Eses vero alius eorum huc & illuc vagabundus oberrabat, dignitate ac imperio prorsus destitutus, eiusdemque conditionis erat Mustaphas. Quare Mehemetes quendam e magnatibus, qui patrem eius comitabantur, Temirtem cognominatum, Ancyra aduersus Esen, qui in regionibus illis tunc agebat, progredi iussit: prælio cum eo commisso Temirtes victor eua-

Musulmanis ad Manuclent oratio.

Conditiones pacis inter Manuclent & Musulmanum. anno Hegiræ 805. Christi. 1402. coepit Hegiræ annus Augusti die 1.

Iohan. Thessalicae Rex.

Status rerum in Asia.

Esē seu Isā capite plexus.

* hic deesse videtur

fit, Esemque capite truncauit: vnde Mehemetes in Galatia nomen famamque sibi fecit. Interim in Ionia partibus, quas possederat Atin, quidam Cineites appellatus, eius, qui Karasupasi vocabatur, filius innotuit, vir fortis ac generosus bellicque peritia clarus; Huius parens, Baiazitererum summam obtinente, Smyrnam rexerat, & quod diuturnum regimen eius fuisset, Smyrnæi tanquam generalem Toparcham & præfectum venerabantur. Hoc igitur tempore bellum aduersus Atin filios caepit, qui Ephesi principatus sedem habebant; collectisque Smyrnæis, & ex circumiacentibus oppidulis quingentis ferme viris, in agrum Ephesium venit, colonosque deprædatur. Breui vero cum præter quingentos coegisset alios, ad ipsam urbem Ephesum accessit, arceque, post paucorum dierum obsidionem, potitur, & principem illius se gerit: cum ea deserta Atinis filius aufugisset. verumtamen litteris ad Musulmanum, qui in Thracia agebat, datis aperte his professus est verbis: *Ego in tui gratiam tot labores sustineo, principatumque Atinis inuasi, non ut mihi, sed tibi acquiram, auxilium propterea ad me mitte, ut hostibus tuis quandiu steterint, obsistam.* His fidem præbens Musulmanus semel atque iterum sæpiusque pecunias multas Calliopoli Smyrnam transmisit, quibus belli impensas quotidianas sustinebat, donec Atinis heredes expulit. Incunte vere, alteroque anno ab horrenda illa Scytharum excursionem, Atinis filiorum vnus, qui Homur quoque vocabatur, alio demortuo superstes, ad auunculum suum Mantachiam Eliezpegum Carie principem se confert, & supplex ad pedes illius prostratus auxilium rogat; quem perbenigne suscepit Mantachias, eiusque petitioni annuit, omnemque exercitum cogit, & in comitatu Homurem habens circiter sex militum millia Ephesum ducit. vrbs porro incolæ, quibus præerat Karasupasi Cineitis pater, ter mille tantum numero erant, quod hic Smyrnæ tunc ageret; nec cesserunt propterea Ephesii, sed forti animo obstiterunt: at hostes per quatuor vrbs regiones ignem immiserunt, quod domus absorptæ sunt; & reliquias, quæ Scytharum vastationi supererant, tanquam scœnum flammæ deuorantur: bidentique spatio tota vrbs in cineres versa est. Tunc Ephesii tantam cladem conuicti, hostibus se permiserunt. Karasupasis vero intra arcem se recipit, & in autumnum dilata deditio, dum a filio opem expectat, obsidionem tolerauit. Is Smyrna deserta opem ferre patri, & Ephesum accedere nequibat, quod militum paucitas id fieri vetaret. Tandem

Cineitis improbityranni initia.

Cineites Atinis filios ex Ionia pellit.

Cineites se Musulmani partibus addicit.

Christi 1403. Hegiræ 805.

Homur Atinis F. ad Carie principem confugit.

Ephesus Mantachia & Homure combusta & expugnata.

ἀπέτε με τὴν κεφαλὴν αὐτῆς. ὁ δὲ Μεχμετὺς ἡ μεγαλωόμνος ἐν Γαλατία. ἐν δὲ ταῖς πόσιν Ἰωνίαν μέρει τῆς Ἀπὼ ἠγῆθη τὴς ὀνομα Τζινεήτ, υἱὸς τῆς λεγομένης Καρσούπασσι, αἰτῆρ ἡμιῶτος, καὶ εἰς τὰ πολεμικὰ ἐνδοξος. ἔχων παρῶν τὴν Σμύρνην ὁ πατὴρ αὐτῆς ἐν ταῖς ἡμέραις τῆς Παλαιότητος καὶ ἀφ' ἧς πολυχρόνιον ἡγεμονίαν, ὡς κατὰ τοὺς Σμυρναῖοι το παρῶν ἐσέβοντο. τότε ἤρξατο μάχην παρῶν τοῖς υἱοῖς τῆς Ἀπὼ, ὡς καὶ γὰρ αὐτῶν ἐν Εφέσῳ. ὁ δὲ Τζινεήτ ἀφῆρσε Σμυρναῖοις, καὶ ἐκ τῆς πείρῃς χροῖων ὡς πεντακοσίοις, κατεργασμένος ἐλήθευε τοῖς ἐν τῷ κάμπῳ Εφέσου. ὡς ἐν ὀλίγῳ δὲ σὺν ἀφῆρσε ἐπέκεινα τῆς πεντακοσίων εἰς αὐτῶν τὴν πόλιν τῆς Εφέσῳ ἀφίκετο. καὶ δὴ παρῶν ἀφῆρσε τὸ πολίχιον, ἐν ὀλίγαις ἡμέραις ὁ τῆς Ἀπὼ υἱὸς ἀφῆρσε ἀπέδρα, καὶ ὁ Τζινεήτ κέρως κατεστῆκε τῆς ἡγεμονίας. πλὴν ἀφῆρσε πρῶτος ἔγραφεν ἐν τῇ Θράκη παρῶν τὸν Μουσυλμάν. ὡς ἐγὼ ὑπὸ σου πάσῳ, ἐπὶ τῆς ἡγεμονίας τῆς Ἀπὼ οὐδὲ ἐμὲ, ἀλλὰ ἀφῆρσε ταύτῳ ἐκχολποδῶμαι. εἰδὼν οὖν μοι βοήθειαν εἰς τέλος ἀντιπαρῶν ἀξομῶμαι τοῖς ἐχθροῖς σου. ὁ δὲ Μουσυλμάν ἀπὸ Καλλιουπόλεως ἐν Σμύρνη καὶ μίαν, καὶ πολλάκις ἀπέστῆκεν ἡσυχῶν πολλῶν, καὶ δι' ἐκείνων γρατῶν ἡ κατ' ἐκείνην, ἕως οὗ τοῖς κληρονόμοις τῆς Ἀπὼ ἐδίωξε. ἕαρος δὲ ἀφῆρσε τῆς δρομῆς τῆς ἀφῆρσε ἐκείνου κατῶν ἀκχυσμοῦ, ἀφῆρσε τῆς οἰκίας τῆς Ἀπὼ υἱὸς, ὁ καὶ Ομοῦρ κερῶν ὀνόμας, τῆς ἐτέρου τεθνηκότος, παρῶν τὸν θεῖον αὐτῆς τῆς Μανταχία Ελιέζπεγλὴν τὸν ἡγεμόνα Καρίας ἐπὶ μέρχεται, ἐκτετικῶς παρῶν τῆς ποσὶν αὐτῆς δέομενος βοήθειας. ὁ δὲ καὶ μάλα ἀπασιῶς αὐτὸν ὑποδέχεται, καὶ τὸ ἀπῆρσε πληρεῖ, καὶ σὺν ἀξίας τῆς ἀπῆρσε γρατῶν αὐτῆς, ἐν Εφέσῳ σὺν ταῖς Ομοῦρ ἔρχεται, ἀφῶν σὺν αὐτῶν ὡς ἑξακιχλίους ἀνδρας. οἱ δὲ τῆς πόλεως σὺν ταῖς Καρσούπασσι τῶν πατρῶν τῆς Τζινεήτ ἡσυχῶν ὡς τριχίλιοι. ὁ γὰρ Τζινεήτ ἀφῆρσε ἐν τῇ Σμύρνη παρῶν. τότε μὴ ὑποκύνθησαν οἱ Εφέσιοι, ἀλλὰ κατεργαστῶν ἀπῆρσε ἀφῆρσε ἀφῆρσε ἐν τῇ πόλῃ, καὶ ἀφῆρσε τῆς τεσσάρων μερῶν ἀναφῆρσε τῆς φλογῆς κατεδαπῶν τῆς οἰκίας. καὶ τὰ κατῶν ἀφῆρσε τῆς Σκωτῶν τὸ πῦρ ὡς χόρτον κατεῖπε. καὶ ἡ πᾶσα πόλις τέφρα, καὶ κῆνις ἐν δυαίν ἡμέραις. οἱ δὲ Εφέσιοι ἰδόντες τὴν ποσὶν τῆς ζημίαν, παρῶν τῆς. ὁ δὲ Καρσούπασσις ἡγεμόνος ἐγκλείστος ἐν τῇ ἀκροπόλει, αὐτεμάχετο ἀφῆρσε φηνοπωρινῶν κατῶν, ἐκδεχόμενος βοήθειαν ἀφῆρσε τῆς υἱὸς αὐτῆς Τζινεήτ. ὁ δὲ οὐκ ἠδύνατο ἀφῆρσε τῆς Σμύρνην ἀπελθεῖν ἐν Εφέσῳ, ἡ γὰρ σὺν πολλῇ τῆς γραπῶν. τότε

* leg. καὶ τῆς δευτέρου ἡδὴ χρόνου.

αποίξας τὰς πύλας ἔξῃλθε, καὶ πεσὼν ὑποπέσθη
 τῷ Μανταχίᾳ· ὡς δὲ λαβῶν αὐτὸν σὺν τοῖς
 ἄλλοις τῶν ὄντων ἐν τῷ πολιχείῳ, δεσμῶς εἰς
 τὴν ἡγεμονίαν αὐτῆς ἤγαγε. τῷ δὲ παιδί τῷ
 Ἀτίνῳ τῷ Ομοῦρ ἐκαθίστηεν ἐν τῇ ἡγεμονίᾳ τῇ
 πατρικῇ. τὸν δὲ Καρυσσοῦπασιν ἐκκλήσον ἐν πο-
 λιχείῳ ἔτι ἐν τῷ πύργῳ δεσμήσας ἐρρίψε, καὶ
 τοῖς σὺν αὐτῷ Οτμανίδαις, Μάμαλος ὀνομά-
 ζεται ὁ πολίχην. ὁ δὲ Τζινεὴτ ἴδων ἄρα δρᾶς,
 ἐκ τῆς Σμύρνης ἔξελθὼν σὺν διήρῳ μιᾷ, πλὴν-
 σασ ἐν τῇ Καρίᾳ ἐρχεται εἰς Μάμαλον, κα-
 κῆ κρυφίως πέμπει πρὸς τοὺς ἐκκλήσον, ὡς
 ἤδη κλέψαν ἦλθεν αὐτοῖς. οἱ δὲ τοὺς Φύλακας
 πρυδασιδῶν ποιήσαντες, καὶ εἰς κέρον τὸν ἀκρο-
 τον κερῶσαντες, καὶ κρημῶσαντες ὡς τεθνηκό-
 τας, αὐτοὶ ἔξῃλθον τῷ πύργῳ· καὶ ἀφ' οὗ τῆς τεί-
 χους χαλαρῶντες καλωδίους, εἰσῆλθον ἐν τῇ
 διήρῳ, ἔπειθ' ἔλθον εἰς Σμύρναν. ἐγγύε-
 το αὐτῶν μεγάλη χαρὰ ἐν τῇ ποταμῷ κλοπῇ. ἡ-
 μῶνος δὲ Στρατηγῶν ὁ Τζινεὴτ φρατῶν εἰς
 Εφεσον, καὶ κλείει ἐν τῷ πολιχείῳ τὸν Ομοῦρ,
 καὶ τὴν πόλιν πᾶσαν τοῖς αὐτῶν φρατῶν πρέ-
 δαν ποιεῖται· καὶ πλὴν τῶν ἀδελφῶν, ὅτι οὐκ
 ἠχμαλωτίζονται, ὁ πῶν, ὁ ἐπεκτῆσαντο μὲν τῷ
 ὡς δρομῶν τῶν Σκυθῶν, ἐσπύλυσαν, καὶ πολ-
 λούς τῶν πολιτῶν κατέσφαξαν, καὶ ἄλλα μύρια
 θνήσκειν ἔπειθ' ἔφαρ. τότε εἰς συμβιβάζει
 ἔλθων μὲν τῷ Ομοῦρ, καὶ τὴν θυγατέρα εἰς
 γυναικα αὐτῷ δοῖς, ἔπειθ' ὅρκους παρῶσας τῷ ἀλή-
 θειαν, ἔξῃσι τῷ Κάστρου· καὶ ὡς ἐπιύσονται ὡς πατήρ
 μὲν ἦσθ, καὶ ἀποβάλλεται ἐνόρκως τὴν πρὸς
 τὸν Μουσουλμῶν δὲ πείθων, καὶ Ἀτίνης καλολι-
 χὸς ἀναδείκνυται· σὺν αὐτῷ αὐτῶν ἀφ' οὗ τῶν
 πᾶσαν ἡγεμονίαν, καὶ πρὸς ἑαυτὸν ἐκλύσας τὰς
 πᾶσας πόλεις, τὰς πρὸς Μάμανδρον, καὶ τὰς πρὸς
 Στρατὸν Φιλαδέλφιδον, Σαρδῆς, Νύμφαμον μέ-
 γρη τῷ Ερμονος ποταμῶν· καὶ οἰκήσας τοὺς πι-
 σάτους αὐτῶν, καὶ τὴν πᾶσαν ἡγεμονίαν εἰς χεί-
 ρας τῶν αὐτῶν συζυγῶν, καὶ Φιλῶν ἐνθεις, αὐτὸς
 ἐν Εφέσῳ σὺν τῷ μελλογαμβρῶ ἀφ' οὗ τῶν, δευ-
 ἀγαπηθῆσας πρὸς ἐν τῷ δήμῳ, ὡς ὁ ἡγεμῶν
 ἐτεθνήκει. ἔπειθ' ἡλίου ἀνατείλαντος ἀεραντες ὁ
 πῶν αὐτῶν, ἔφερον ἐν τῷ πολιχείῳ, ὁ πύργον
 καλεῖται, ἐν τῇ ὑπορείᾳ τῷ Τμόλου ὄρεις κεί-
 ρον· ἐκδ' αὐτὸν ἔθαψαν ἐγγὺς τῷ πατρῶν αὐτῶν· ὁ
 δὲ Τζινεὴτ εἰς ἕλκος Στρατῶν, καὶ τῷ ἡγεμονίᾳ ὡς πα-
 τρῶν κληρὸν ἡγεμονίαν, αὐτόνομος ἡγεμῶν Ἀσίας
 ἐκλήθη. ὁ δὲ Μουσουλμῶν μὴ φέρων τὴν αὐτῶν
 ἀνάστασιν, ἡβουλήθη περῆσαι ἐν τῇ Βιθυνίᾳ. καὶ
 δὴ περῆσας, καὶ εἰσελθὼν ἐν Περούση, ἀπῆλθεν οἱ
 Περούσας ἀπασιῶς αὐτὸν ὑπεδέξαντο, καὶ μὴ

A ergo portis reclusis arcem dedit, inque
 manus Mantachiae deuenit: qui illum a-
 liosque in arce comprehensos intra ditio-
 nis suae limites vinctos abduxit, reddita
 Atinis filio paterna hereditate. Karasu-
 pasim aliosque Othmanicarum partium
 viros in castris cuiusdam, qui Mamalus di-
 citur, turrem coniecit, & conclusos te-
 nuit. Quid vero molitur Cineites? Smyr-
 na cum vna biremi soluit, & Cariae litto-
 ra legens Mamalo adpulsit, clamque in-
 carceratis per nuncium significat illuc ad-
 uenisse, vt furtim eos asportaret. Illi ita-
 que cunctos custodes suos ad conuiuium
 vocant, meracioribusque calicibus ad sa-
 tietatem porrectis soporem ipsis, ita vt
 pro mortuis haberentur, conciliauerunt:
 turri deinde se proripuerunt, funibus de mu-
 ro se demittentes, birememque conscen-
 derunt, & gaudio perfusi, quod clancu-
 lum ita se subduxissent, Smyrnam nauigant.
 Hieme deinde incipiente Cineites
 aduersus Ephesum castra mouet, intra-
 que arcis moenia Homurem compellit,
 urbemque totam militibus diripiendam
 permittit: & praeter corpora, quae libera
 remanserunt, quaecumque ciues illius re-
 fidua post Scytharum incurfionem posse-
 derant, ademerunt, pluresque etiam truci-
 darunt: aliaque sexcenta horrenda per-
 niciosus ille patrauit. Cum res eo loci ef-
 sent, cum Homure paciscitur, filiamque
 suam ei despondet: & vbia Cineite iustu-
 randum accepit de seruandis pactis, castris
 egreditur. tumque parentum ac libero-
 rum more in mutuos amplexus eunt, &
 iuramento interposito Musulmano obse-
 quium Cineites renunciat, Atinisque
 generalis proclamatur. Cineites deinde
 Homurem comitatus totum illius princi-
 patum lustrat, & in suas partes cunctas vr-
 bes ad Maendrum fitas trahit: quaeque
 ad Boream sitae sunt, Philadelphiam, Sar-
 deis & Nymphæum vsque ad Hermonem
 fluuium. Cumque in iis collocasset viros
 sibi maxime fidos, earumque omnium
 regimen & administrationem cognatis &
 amicis suis concredidisset, cum futuro ge-
 nero Ephesi agebat. Quodam vero die
 mane inter ciues rumor differtur, Ducem
 obiisse. post Solis ergo ortum funus ex-
 rulerunt in castrum, quod Pyrgion, id est
 Turricula, appellatur, ad Tmoli montis
 radices sitam, & maiorum sepulchro man-
 darunt. Iam Cineites viribus auctus pro-
 uinciam, quam regebat, paternam here-
 ditatem reputans supremus Asiae Dux ap-
 pellatur. Quamobrem cum Musulmanus
 tantam eius insolentiam haud ferret, in
 Bithyniam traicere destinat, confestim-
 que fretum transuectus Prusam ingredi-
 tur, eumque Prusensium vniuersitas ala-
 cri bonoque animo excepit, omnesque

Karasupafis Cineitis pater captus,

& a filio Cineite liberatus,

Homuris & Cineitis foederata,

Mors Homuris filii Atinis,

Musulmani in Asiam expeditio aduersus Cineitem,

* οἰκήσας

αυτοὺς ἐπορεύσει· καὶ δὲ μέσης νυκτὸς οἱ τῶν Καρμα-
 μαν καὶ τῶν Καρμιανῶν εἰς τὰς τέντας τῶν Τζινεήτ ἐλ-
 θόντες ὁσθέντα βίβον. ὁ δὲ Τζινεήτ παρῳάσας ἤδη γε-
 νομένης, καὶ βρόχον ἐνθεὶς ἐπὶ τραχήλῳ, ἦλθεν ἐνώ-
 πιον τῶν Μουσουλμανῶν κλαίων, καὶ λέγων· κύριε ἡ-
 μῶν, ἄξιός εἰμι τῶν θανάτων. ἐγὼ αὐτὸς τῶν τραχή-
 λῳ μου τὸν βρόχον ἀνηρτησάμενος, ὡς βούληθι εἰς ἐμέ
 παρῳάσῃ, ὡς ὁ θυγὸς εἰμι πονηρίας καὶ ἀδικίας. ὁ
 δὲ Μουσουλμανῶν καμφοθεὶς τοῖς λόγοις τούτοις, καὶ
 συμπάθησας αὐτὸν, καὶ σολίῳ Φαδραν ἐνδύσας
 ἠρώτησε· ποῦ εἶσι νῦν οἱ ἡγεμόνες ἐκείνοι, καὶ ποῦ ἡ
 παρῳάσξις αὐτῶν διέσκηται; ὁ δὲ εἶπεν, ἐν Εφέ-
 σω. καὶ εἰ βούλει χωρήσον μοι στρατὸν, καὶ γὰρ ἐλθὼν
 αὐτοῖς διουμῶν ἀγῶν παρῳάσῃ σε. ὁ δὲ Μουσουλμανῶν B
 φοβηθεὶς μή πως πονηρῶν ἐν μέσῳ τούτων τῶν
 ὑποκρίσεων παρῳάσῃται, ὅτε ἠθέλησε καὶ ἀδιώ-
 ξαι ὅπισθ' αὐτῶν. ἀλλ' ἠδὴ τῶν ἡλίου ἀνίσχοντος, καὶ αὐ-
 τὸς ἐφ' ἵππου ὄπισθ' αὐτῶν, σὺ πάση τῇ στρατιᾷ παρῳά-
 σον Εφέσον ἐχώρει, ἔχων μετ' αὐτῶν καὶ τὸν Τζινεήτ. ὁ
 δὲ Καρμαμῶν καὶ Καρμιανῶν, καθὼς ἔφη μὲν, παρῳά-
 σας μέσας νύκτας ἐλθόντες εἰς τὰς σκηνὰς τῶν Τζι-
 νεήτ, καὶ μὴ διόροντες αὐτὸν, ἐνόησαν τιλὴν ἐνεδραν
 καὶ μέγας θροῦς ἐγεγῆνει ἐν τῶν Φωσάτω καὶ Τραχα-
 χί. οἱ μὲν ἐβρόχοντες τοῖς ἵπποις αὐτῶν, οἱ δὲ τὰς
 ἐφεσρίδας, ἄλλοι τὰς καμήλους καὶ τοῖς ἡμιό-
 νοις, παρῳάσῃ τὰ φορτία τῶν παρῳάσων ὄπισθ' αὐτῶν, C
 ἔτεροι δὲ ἐν ἀρμασίν καὶ δὴ ἀνατέλλοντος τῶν ἡλίου
 τὰ πρῶτα καλῶς παρῳάσων ἀσπῆτες, οἱ μὲν ἵπ-
 πῆς σὺν τοῖς ἡγεμόσι, καὶ τῶν περικῶν στρατῶν ὄπισθ'
 ὄπισθ' ὑψηλοῦ ἰσάμενοι, τὰς ἡμιόνοις καὶ τὰς κα-
 μήλους, σὺν πᾶσι τῶν φορτικῶν ἄρματα παρῳά-
 σον, παρῳάσῃ τὰς κλεισούρας τὰς παρῳά-
 σον Μαγανδρον. αὐτοὶ δὲ ἴσαντο ἕως ἴδον, ὅτι τὰ δύσβα-
 τα μέρη διέβησαν. ὅτε καὶ αὐτοὶ καὶ τὰς εἰς τὰς
 κλεισούρας εἰσήλθαν. ὅτε δὲ τὸ τέλος τῆς οὐρα-
 γίας ἐν τῶν ἀρμασίν ἐγενόμην, ὅτε καὶ τῶν Μουσουλ-
 μανῶν περικῶν ἀπὸ τῆς γαφύρας τὴν παρῳάσον Γαλήσιον
 ὄρεος κειμένης ἀφῆκεν ἐν Εφέσῳ ἦλθεν. καὶ τῇ τε-
 τάρτῃ ὄρεα τῆς ἡμέρας, ἡλὶς ἐν τῶν ζυγῶν τὴν πορείαν
 ποιοῦντος, καὶ ὁ Μουσουλμανῶν ἐν Εφέσῳ. ὁ δὲ Τζι-
 νεήτ πολλὰ συμβουλεύσας τῶν ποιήσας κατὰ πει-
 θῆ τὸν ἀνδρα τῶν καὶ ἀδιώξαι ὅπισθ' αὐτῶν, ὅτε ἠ-
 νέετο. ὁ μὲν ἀφῆκε τιλὴν ἀκρῶν αὐτῶν συμπάθησαν,
 ὁ δὲ καὶ φοβούμενος αἰεὶ τὰς παρῳάσων τῶν Τζι-
 νεήτ. ἡ γὰρ ὁ Μουσουλμανῶν ἑσπέρων ἀγαθός, καὶ
 ἀπλοῦσατος, ὅσον ὁ Τζινεήτ πονηρὸς καὶ παρῳάσων
 πῆξας αὐτῶν τὰς σκηνὰς ἐν τῶν τῆς Εφέσου κάμπῳ, καὶ ποιήσας μιλίας τεσσάρων, ὅτε ἄλλο ἢ ὁ δρω-
 μένῳν πλὴν τρυφῆς καὶ ἀσπατάλης. ἡ γὰρ ὁ ἀνὴρ οἰνοπότης, ὡς ὁσθέντα ἄλλος, καὶ εἰς τὰς ἀρχαίας ὄπισθ'
 θυμίας ἀδελφῶν ἐμπύπλων.

A numabit. cumque media nocte Carama-
 ni ac Carmiani milites in Cineitis tento-
 ria venissent, neminem offenderunt. Ora-
 iam luce Cineites laqueum collo pen-
 dentem gestans, coram Musulmano la-
 crymas fundens se ficit, taliaque locutus
 est : *Peccavi Domine, morte dignus sum. qua-
 re collo meo laqueum inieci, de me, prout li-
 buerit, statue ac decerne : cuilibet enim pæ-
 na iure sum obnoxius.* Musulmanus eo ser-
 mone delinitus, eiusque commiseratus,
 veste nitida induit : & interrogavit ubi-
 nam duces illi cum exercitu starent ? re-
 spondit iste, Ephesi. quod si velis exerci-
 tum mihi credere, ad eos pergam, vincito-
 que adducam. At Musulmanus veritus
 ut fraus aliqua subesset, & simulate hæc
 agerentur, noluit eos insequi : sed orto
 sole equo infidens cum omnibus copiis
 Ephesum pergit, & Cineitem secum ab-
 ducit. Cumque, ut iam diximus, Carama-
 nus & Carmianus circa mediam noctem
 ad Cineitis tentoria venissent, nec ullus
 in iis comparuisset, insidias sibi frui sus-
 picati sunt ; quare in castris vehementer
 tumultuatum est, dum hi equos inqui-
 runt, illi fellas & stragula, alii camelos &
 mulos, alii currus ut sarcinas & impedi-
 menta eis imponerent. Orto iam sole, om-
 nibusque ad discedendum rite instructis,
 duces cum equitatu & copiis pedestribus
 in edito loco stabant, ut cameli & muli,
 quos cum omnibus impedimentis ante se
 agebant, claustra Mæandri transfirent; ipsi
 vero tandiu in acie steterunt, donec gra-
 uiora onera fauces illas superasse vidif-
 sent. ipsi demum feruatis ordinibus clau-
 stra illa ingrediuntur, & cum iam illi, qui
 postremam aciem claudebant, intrassent
 illa, Musulmanus pedites suos ponte, qui
 Galefio monti vicinus est, transmisit, &
 Ephesum ingressus est, hora diei quarta,
 Sole Libræ signum tenente. At Cineites
 multa frustra commentus est, quibus hunc
 principem induceret ad eos insequen-
 dum : sed ille nusquam se persuaderi pas-
 sus est. Nam præterquam quod admodum
 facilis esset, & alienis miseriis tangeretur,
 dolos & machinas Cineitis reformidabat.
 Eratque Musulmanus tam probus & sim-
 plex, quam Cineites improbus ac vetera-
 tor. Castris itaque in agro Ephesio locatis
 quadrimestre tempus genio indulgens, vo-
 luptatesque captans, per luxum ac delicias
 ibi transegit : præ cæteris enim vino dedi-
 tus erat, & in libidinem pronus.

Caramanus &
 Carmianus in
 locum tutum
 se recipiunt.

CAPVT XIX.

Moses a Mehemete fratre suo deficit & in Valachiam secedit. fratrem suum Musulmanum inuadit & vincit. Musulmanus dum fuga sibi consulit, & in quodam oppido a iuuenibus occiditur; Moses oppidum & incolas comburit, in Seruiam mouet, deinde Constantinopolim frustra oppugnat. Manuel imperator Mehemetem aduersus Mosem euocat & concitat. Mehemetes bis victus Byzantium se recipit: tandem Mosem vincit; hic inter fugiendum occiditur, eiusque cadauer Prusam sepeliendum defertur.

Moses inno-
tescit.

In Valachiam
transit.

Lampfaci tur-
ris a Scalagru-
so de Negro z-
dificata.

AT Moses, quem in superioribus no-
minauimus, cum fratre suo Mehe-
mete Ancyrae in Galatia agebat; vnde Syn-
opem aufugit ad Spentiarem Turcoma-
num eius vrbs principem. Cumque ab eo
benigne susceptus esset Moses, rogauit, vt
in obiectam continentem Valachiam ver-
sus traicere eius ope & auxilio posset,
quod etiam facillime ab eo obtinuit, &
in Valachiam traiecit. Ad Vaiuodam de-
inde Myltzem se confert, cui certis indi-
ciis notum fecit, quisnam esset, vnde,
& quomodo illuc accessisset. quare Vai-
uoda libertatem ei concedit secure per
totam Valachiam eundi, & prout ei pla-
cuerit agendi facultatem. Cum vero Bas-
fis, qui occidentis prouincias ad Danu-
bium sitas regebant, Mosi in Valachiam
aduentus innotuisset, Musulmano rem
totam scriptis litteris exponunt, monent-
que nisi celeriter in Thraciam transierit,
limites imperii sui intra Asiam, in qua
tempus terit, fixum iri: Mosem vero occi-
duas prouincias in ditionem suam reda-
cturum. His monitis cum paruisset Musul-
manus, quanto ocyus Epheso Lampfacum
proficiscitur, comitemque expeditionis
Cineitem abducit, in eius locum Ephe-
so totique prouinciæ alio præfecto. Per id
tempus Musulmano auctore & mandan-
te, Salagrusus de Negro patricius Ge-
nuensis turrem amplam Lampfaci extrue-
bat in littore Callipoli obiecto: quam,
vt par erat, solide constructam, vbi con-
spexit Musulmanus, multas ei pecunias
largitus est. Inde Calliopolim transfuectus,
computationibus & crapulae operam de-
dit, & omnibus curis remissis, deque Mo-
se haud sollicitus, voluptatibus carpendis
exercendisque libidinibus attentus erat.
Non cessabat interea Moses ad magnates
primariosque viros scribere, & polliceri si
rerum summa potiat, fore vt eorum
commodo ac vtilitati studeat; neque his
solum intentus Turcos etiam ex Istri tra-
ctu collegit, ab eisque totius Thraciæ,
Thessaliæ & Illyrici princeps proclama-
tur. Musulmanus vero Cineitem in Bul-
gariam misit, eumque vicinis Achrida-

O δὲ Μωσῆς, ὃν λόγος φάσας ἐδήλωσεν,
ἀφ᾿ ἑαυτοῦ τῆ ἀδελφοῦ αὐτοῦ Μεχμέτ
ἐν Ἀγκύρῃ τῆς Γαλατίας, ἔφυγόν ἦκε ἐν Σι-
νόπῃ ἡγεμονίου Σπεντιάρ τῆ Τουρκουμά-
νου. Φιλοξενήσας αὐτὸν, ὡς ἔδει, ἐζήτησε πε-
ρὶ τῆς Μωσῆς πλὴν ἀφ᾿ αὐτοῦ τῆ Εὐξείνου πόντου,
τὰ πρὸς Βλαχίαν. ὁ δὲ ἀπασιῶς πλὴν ἀπή-
σιν αὐτὸν πληρώσας ἀφίησι, καὶ εἰς Βλαχίαν
περῆ. καὶ τὰ Μύλτζη βεηβόδα σιωπηλῶν, καὶ
πληροφόρησας αὐτὸν τίς τε εἴη, καὶ πόθεν ἦκε, καὶ
πῶς, δίδωσιν αὐτῷ ἀδελφὸν τῆ πατριᾶς ἐν πά-
σῃ Βλαχίᾳ, καὶ πρὸς τὴν τὰ δόξαντα. οἱ δὲ
τῆς δύσεως σατραπαί, ἔτι τῆ Δανούβειος μέ-
ρη φυλάσσοντες, μαθόντες πλὴν εἰς Βλαχίαν εἰ-
σοδόν τῆ Μωσῆ, γράφοισι καὶ δηλοῦσι τῷ Μου-
σουλμᾶν τὰ γυμνάσια. καὶ ὅπως εἰ μὴ φά-
σας περὶ εἰ ἐν τοῖς μέρεσι τῆς Θράκης, πλὴν
δύοιν ὁ Μωσῆς κληρώσεται. καὶ αὐτὸς ἐν Ἀσία
ἀφ᾿ ἑαυτοῦ εἰς αὐτὴν κατελήξει. ὁ δὲ Μου-
σουλμᾶν ἐνωπιάσει τοῖς λόγοις τούτοις, σιωπῶ-
μως δὲ Εφέσου πρὸς Λαμψάκην ἔρχεται, ἀ-
γῶν ὁμοῦ καὶ τὸν Τζινεήτ, ἄλλον ἑπαρχὸν κα-
ταστάσει αὐτὸν αὐτὸν ἐν Εφέσῳ, καὶ ἐν πάσῃ τῇ
ἑπαρχίᾳ. ἡ δὲ ἐν Λαμψάκῃ κτήσων ἐπὶ ὀνό-
ματι τῆ Μουσουλμᾶν πύργον ἕνα παμμεγέθη,
ἐν τῇ ἀκτῇ τῇ ἀπέναντι Καλλιουπόλεως. ὃ δὲ
μήτρῳ ἡ Σαλαγγρῶ δὲ Νέζρω Γενοῦτιῆς εἰς
τὸν βύθρον, ὃν καὶ οἰκοδομήσας ὡς ἔπαρεπεν, καὶ ἰδὼν
αὐτὸν ὁ Μουσουλμᾶν, ἐδωρήσατο αὐτὸν πλείστα
χρήματα. καὶ περὶ τῆς ἐν Καλλιουπόλῃ, καὶ κα-
τάστασι ἐν πότεισι καὶ ἀμειμνίαις, βίφρα νόμος,
καὶ ἀσελγᾶντων ὅτι ἐφ᾿ ὀνόματι τῆ Μωσῆ.
ὁ δὲ Μωσῆς οὐ διέλειπε γράφων τοῖς μεγα-
νοῖς, καὶ πάσῃν αὐτοῖς πᾶσα τὰ χρήσιμα, εἰ
ἔκρεπτος τῆς ἡγεμονίας γυμνάσει. καὶ οὐ μόνον ἡ
ἐν τούτοις, ἀλλὰ καὶ Τούρκους ἀδελφίστας ἐκ τῆ
τῆ Ἰστρού μερῶν, πρὸς αὐτὸν πάσης Θράκης, ἔ-
θεσσαλίας, καὶ Ἰλλουρικῶν ἡγεμονῶν ἀνηγαγέ-
το. ὁ δὲ Μουσουλμᾶν τὸν Τζινεήτ πρὸς τὰ
μέρη τῆς Βουλγαρίας, ἐν τοῖς μέρεσι τῆς Ἀχρ-
ιδῶν

δῶν ἑπαρχὸν καὶ ἀποστῆσαι ἔπεμψεν· αὐτὸς δὲ ἐν Ἀδριανουπόλει πάλιν πόλιν ἐποίησε, καὶ εἰσελθὼν ἐντὸς τῆς πόλεως, ἀπάντες αὐτὸν ὡς βυεργέτιον καὶ δωτῆρα πάλιν καλῶν ἀνηγόρευον. καὶ ἐν ἀληθείᾳ οὕτως ἦν· ὅπου γὰρ ὁ Μουσουλμανὸς ἤρχετο καὶ ἐν πόλει, καὶ ἐν κώμῃ τῆς ποιήσεως ὅλη ἡμέρας τειλάροντα· καὶ οἱ πλούσιοι, καὶ οἱ πένητες καὶ αὐτοὶ οἱ δι' ἐνδύαν ἔφωδον παροσμητοῦντες, πάλιν αὐτὰρ κείνους ἐγλύοντο. τότε ὁ Μουσουλμανὸς ἀπὸ Ἀδριανουπόλεως συλλέξας στρατὸν καὶ τῷ Μωσῆι ἔπεμψε, καὶ αὐτὸς διημέρθευ ἐν πότισι. ὁ δὲ Μωσῆς σπουδῆς πόλεμον, καὶ ὑπερτέρως φανείας, καὶ διώξας τὸν Μουσουλμανὸν ἐγγύς πρὸς σοφίας, ἐγλύετο ἀπάνταχό φημὴ, ὡς ὁ Μωσῆς μέλλει τῆς δύσεως τοπάρχης γινέσθαι. καὶ δὴ ἐνωπιθεὶς ὁ Μουσουλμανὸς ὡς ἐν ὀλίγῳ μέλλουσαν εἰσελάσειν ἐν Ἀδριανουπόλει τῷ Μωσῆι, ὡς γὰρ συρρέων ἀπάντα πληθὺς ἐν αὐτῷ, καὶ ἐκ τῶν παροσμητόντων ὅλη ὀλίγη, αὐτὸς ὁφείποτε ἀναήτας ἐκ τῶν κείρους τῆς μέτης ἠβουλήθη πρὸς Κωνσταντινουπόλιν ἀπιέναι· καὶ σὺν ὀλίγοις ὀπιθεῖσιν ὁδὸν ἄρξάμενος, καὶ αὐτοὶ ἀφέντες αὐτὸν ἐφυγαν, καὶ πρὸς τὸν Μωσῆν ἤλαυνον. ὁ δὲ Μουσουλμανὸς ἐν χειρὶ ἰνὴ καὶ ὁδὸν ἐντυχὼν καὶ οἱ τῶν χειρῶν ἰδὼν τε αὐτὸν ἐκ τῶν ἵππων, ἐκ τῶν ἱματίων, καὶ ἐκ τῆς μορφῆς, καὶ γνωρίσθητες ὡς ὁ ἡγεμὼν ἐστίν, ἔθεν ὀπί τῆς θείας αὐτῶν, καὶ παροσμητοῦντες νεανίσκοι πέντε τοξόται, φέροντες βέλα ἐβέλη. ὁ Μουσουλμανὸς παροσμητοῦντες ἀφίσει βέλος κατ' αὐτῶν, ἐκ οὗ κύνελατος ὀλιθίστας ἔπεσεν, καὶ δούτερον πέμψας ῥίπτει τὸν ἕτερον· τότε οἱ τρεῖς ὀμοσῆται, ἡσῶν γὰρ καὶ οἱ πέντε ὀμοσῆται ἐκ ὀμνήμονες, ἀφίσει πάλιν βέλη καὶ τῷ Μουσουλμανῷ, ἐκ τῶν ἵππων, καὶ πάλιν κεφαλῶν ἄποτέμνοισιν. ὁ δὲ Μωσῆς εἰσάγεται ἐν Ἀδριανουπόλει μετ' ἄρτυροισι καὶ ὑμῆς ὄσας, ἐκ ἡγεμῶν δύσεως ἀναδείκνυται· μαθὼν δὲ τὸν θάνατον τῶν ἀδελφῶν αὐτῶν Μουσουλμανὸς ἔπεμψεν ἐκ στρατιώτας πέμψας, καὶ τοὺς παροσμητοῦντας τῶν σατραπῶν, ἔφερον τὸ σῶμα αὐτῶν ἐν Ἀδριανουπόλει, ἔπεμψεν αὐτὸ ἐν τῇ Πρῶτῃ, καὶ ἔθαψεν ἐν τῷ περὶ αὐτῶν δομηθέντι μνημείῳ· ὁ δὲ Μωσῆς ἀκρίβη ἐρύθναν ποιήσας εἰς τοὺς φονεῖς τῶν Μουσουλμανῶν, καὶ βύρων ἐκ τοὺς τρεῖς, ἐκ πέμψας ἐν τῷ χειρῶν * ὁ ἐφονεύθη καὶ ἀποσῆσας πάλιν τοὺς χειρῶν, καὶ δεσμήσας τὸν καὶ ἕνα σὺν γυναιξὶ καὶ τέκνοις, ἀσφαλίσας τὸν καὶ ἕνα ἐν ταῖς καλύβαις αὐτῶν, πῦρ ἀφίσει· καὶ τέκνα καὶ γυναῖκες, καὶ συγγενεῖς, καὶ ἀκαλύβαι, καὶ τὸ χειρῶν ἀπάντα τετεφράθη, καὶ εἰς κένιν ἐγένοντο. ποικίλως ποικίλως ὁ ἀποσῆσας εἰς ἀποσῆσας εἰργάσατο, δημόσιον πάλιν ἀπαρχὴν τῶν καλῶν, ὧν ἡμελλε κατεργάζεσθαι ἐν ταῖς ἡμέραις

rum prouinciæ partibus præfecit; ipse Adrianopolim profectus eam ingreditur, & ab omnibus, vt bonorum omnium author atque largitor, laudibus in cœlum effertur. Et reuera talis erat Musulmanus: quamcumque enim urbem aut vicum adiret, vt dies triginta ibi moraretur: diuitibus & pauperibus, illisque, qui præ inopia mendicabant, abunde largiebatur. tum ergo coactum exercitum aduersus Mosem misit, dum ipse dies solidos in computationibus consumebat. Moses itaque pugna commissa victor euasit, exercitumque Musulmani vsque ad portas Sophiæ infecutus est, & fama vbique sparsa ipsum in occidente regnaturum. vbi autem Musulmanus intellexit breui Adrianopoli affuturum Mosem, ad quem vndequaue turmatim omnes confluebant, etiamque ex primariis plurimi, sero tandem vetero solutus & excitatus ad mentem sobriam rediit, & Constantinopolim petere decreuit, viamque cum paucis equitibus ingressus, ab eis ad Mosem deficientibus deseritur. Musulmanus in quoddam oppidum iter faciendo venit: quem vbi conspexere oppidani, ex equi forma, vestitum ornatum & vultu, principem esse cognouerunt, & ad spectandum illum accurrunt. cumque iuuenes quinque sagittarii pharetrati eum currendo præuenissent, tum turbatus telum in eos emittit, quo percussus eorum vnus pronus in caput cecidit: secundo deinde emisso alium sternit: tunc tres qui supererant, quod fratres germani isti quinque essent, vno consensu tela in Musulmanum torquent, equo deiiciunt, & lapso caput abscindunt. Mosem etiam, quem longum satellitum agmen comitabatur, Adrianopolitani ciues in urbem accipiunt, & quam exquisito possunt cultu venerantur, ibique occidentis princeps proclamatur. Cognita porro morte fratris sui Musulmani eum luxit. & milites Satraparumque præcipuos misit, qui defuncti cadaver Adrianopolim apportarunt; Prusam postea magna pompa perlatum, monumento, quod ipse posuerat, intulerunt. diligentem etiam inquisitionem exercuit in eos, qui Musulmanum interfecerant, tresque illos, qui cædem patrauerant, comprehensos in oppidum, vbi occisus fuerat, misit: & in vnum conuocatos omnes oppidanos, cum vxoribus & liberis singulos vinxit, & in singulis tuguriis conclusit; immissoque igne liberi cum parentibus cognatisque, tuguria etiam, totumque oppidum conflagrant, & in cineres vertuntur. Tali supplicio inhumanus ille in homines animaduertit, primitias ac specimen malorum scelerumque, quorum author temporibus suis futurus erat, exhibi-

Musulmani erga pauperes liberalitas,

Moses Musulmanum vincit.

Musulmanus occiditur, & Moses imperator renunciat. Hegira 813. cœpit hic annus Maii. 6. feria iiii. ann. Christi 1410.

Oppidum, in quo Musulmanus interemptus fuerat, cum oppidanis incensum.

Mosis ad pro-
ceres ditionis
suz oratio.

bens. Conuocatis deinde Thraciæ, Ma-
cedoniæ aliarumque prouinciarum pro-
ceribus, qui ad eum venerandum conue-
nerant, oratione habita talia loquutus
est: *O viri patris mei amici, neque enim ser-
uos appello, probe nouistis quanto cum horro-
re Asia ad Temyris minas trepidauerit: atque
etiam, quod grauius est, patrem meum in ma-
nus illius velut passerem traditum esse. non a-
lius tamen, preter Constantinopolim eiusque
imperatorem, accersit Scythas & Persas,
ceterasque gentes in patriam nostram euoca-
uit. cum vero frater meus, qui Thracia ca-
terisque regionibus, quas pater possederat do-
minabatur, non solum venerationem, ac pie-
tatem patrie debitam non exhibuerit: quin
potius, si ita fari licet, Canour, id est infide-
lis, ex semisse factus est. ea propter Deus il-
lum auersatus, in manum lanceam propheta
mihî tradidit, ut infidelem discindam, fide-
lem vero exaltem, & honoribus extollam.
Propterea non conuenit Constantinopolim tam
late imperare, aut vrbes Macedonicas, im-
primis vero Theffalonicam retinere: quam tot
laboribus & arumnis parens meus conqui-
serat, idolorumque altaria in sacra Dei, eius-
que propheta templa commutauerat: atque ip-
sam ceterarum urbium caput, patriſque mei
homicidam, si Deo ita placuerit, operi gnauiter
incumbens, imperio meo submittam: &
templa, quæ in illa vrbe stant, Deo & pro-
pheta eius consecrata domos orationis consti-
tuam.* His dictis omnes faustis acclama-
tionibus applauserunt, verbaque eius, non
secus ac Dei, auribus hauserunt. ingenti
itaque conscripto exercitu Seruiam pri-
mum inuadit (quam equidem Stephanus
Lazari filius deseruerat tanti hostis ad-
uentu percussus, ad cuius etiam nomen
solum pauescebat) & in quamplurima op-
pida agrosque patentis excursione fa-
cta, venustos iuuenes corpore ac vultu
forinosos mancipia abduxit; cæteros gla-
dio peremit. cumque tria castra expu-
gnasset, omnes ense demessos prostrauit.
super cadaueribus deinde Christianorum
mensa instructa, conuiuio splendido ac
celebri præcipuos suorum magnatesque
excepit. Seruia excedens Adrianopo-
lim pedem refert, breuique spatio quieti
dato ad Constantinopolim expugnan-
dam bellicas machinas apparat: & exer-
citu haud exiguo in Theffaliam misso
Theffalonicam oppugnat, occupatisque
omnibus, excepto Zetunio, castris Stry-
moni impostis, ipse Constantinopolim
tendit: omniaque oppida deserta, vnde
imperator Manuel incolas in vrbem transfu-
tulerat, inuenit eaque deussit. dispositis
deinde castris animo confusus eam in pote-
statem suam redacturum sperabat. Rem
elonginquo gerebat, copias procul ab vr-
be tenens; verum singulis diebus ad pu-

Mosis Ser-
uiam vastat.

Constantino-
polim & Theff-
alonicam op-
pugnat.

αὐτῷ. Α. θεοῦ οὖν τοῖς μεγάλαις τῷ Θεοῦ, καὶ
Μακεδονίας, καὶ τῶν ἄλλων ἐπαρχιῶν, ἡσυχίᾳ
θεοσημένιοι πόλιτες εἰς παροικίῃσιν αὐτῷ, δημηγο-
ρήσας εἶρηκε πρὸς αὐτοὺς. ὦ ἄνδρες, καὶ τῷ ἐμοῦ πα-
τρὸς φίλοι, καὶ γὰρ οὐ δούλοισι λέγω, οἶδατε ἀπειθεῖς
τῷ ὡς ἠπαρῆσιν τῷ Τεμύρ ἀπειλίω ἢ τῷ Ἀσίας
μερὶς καὶ ὁ πλέον, ὅτι ὁ ἐμὸς πατήρ παρῆδδθη εἰς
χεῖρας αὐτῷ ὡς φρουρίον. ὅτι ἄλλο τοίνυν ὡς ὁ κα-
ταβιβάσθη τοῖς Σκύθαις, καὶ Πέρσαις, ἔδ' ἄλοιπὸν
ἔθνος ἐν τοῖς ἡμετέροις σκηνώμασι, πλὴν ἢ Κων-
σταντινου, καὶ σὺ αὐτῷ οἱ ἐν ταύτῃ βασιλεύοντες.
B ἐλθὼν οὖν ὁ ἐμὸς ἀδελφός, καὶ κτερίσας τὰ Θεο-
κῶα μέρη, καὶ τῷ λείπουσιν γλῶ, ὡς ἡμετέροις * ἀ- * πατὴρ
δελφός ἐκτερίδεν, οὐ μόνον τῷ πρὸς ὁ πάτεριον σε-
βας εὐργλῶ ὅτι ἐνεδείξατο. ἀλλὰ μᾶλλον εἰ χεῖρ
λέγειν καὶ ἐφ' ἡμῖσους κατὰ ἐχθροὺς ἐχθροῦ. ἐν τούτῳ καὶ ὁ
Θεὸς αὐτὸν παρὰ βλάβει, εἰς τῷ ἐμὴν χεῖρα τῷ ῥοι-
φῶν τῷ πρὸς φήτου δέδωκε, τῷ διχοτομήσασιν τῷ ἀπί-
σον, τῷ τῷ πρὸν ὑπαρῆσιν, καὶ ἀναβιβάσασιν. ἐνεκα
γλῶ τούτου ἐχθρὸς ποσαύτην γῆν ἢ Κωνσταντίνῃ κλη-
ρώσασιν, ἔδ' ἄ πολλὰς Μακεδονίας, καὶ ταῦτα τῷ Θεο-
σαλονίκῃν. ὡς ἄρα πολλῶν ἰδρωτῶν ὁ ἐμὸς πατήρ
ἐκκληρώσασιν. ἔδ' ἄ τοῖς βωμοῖς τῷ εἰδῶν εἰς ἱερά τε-
μῆν τῷ Θεῷ, καὶ τῷ πρὸς φήτου μετέσπεν. ἀλλὰ καὶ αὐ-
C τῷ τῷ μητέροις τῷ πόλεων, ἔδ' ἄ τὸν φοιέα τῷ ἐμοῦ πα-
τρὸς, εἰ Θεὸς θελήτῳ ἔσθι, ἔδ' ἄ στυδρομῆς ἐμῆς ἡμε-
τέροις κατὰ ἐσῶ καὶ τὰ ἐν αὐτῇ τεμῆν τῷ Θεοῦ καὶ τῷ
πρὸς φήτου τελέσω πρὸς ἐχθροὺς οἴκους. ὅτε οἱ πόλι-
τες διφῆμισαν, ἔδ' ἄ ὡς τῷ Θεοῦ τοῖς μαρτοῖς αὐ-
τῷ λόγους ἐδέξαντο. ἀ. θεοῦ οὖν φρατὸν ἰχθῶν,
πρὸς τὸν μὲν ἐν Σερβείᾳ κατέδρα μῆν (ἐφθασε γὰρ ὁ
δεσπότης Στέφανος ὁ τῷ Λαζάρου υἱὸς μὴ φέρων
ἐν τοῖς ὡσὶν τῷ ὄπιδρομῶν), καὶ παμπλήθῃ χεῖρα,
καὶ καμποις κατὰ δραμῶν, τὰ μὲν ὡραῖα τῷ ὄψι καὶ
νέα σώματα ἡχμαλώπιζεν, τοῖς δὲ λοιποῖς ἀπῶν-
D τῷ ξίφει κατέσφατῆε. λαβὼν δὲ ἔδ' ἄ πολίχρια τεία
πολέμω πῶν τῷ ἐθέσει καὶ θερίων, ἐν τοῖς σώμα-
σι τῷ Χριστιανῶν τρέπειζαν ἐφῆπλου, καὶ πῶν δαγ-
σίαν ἐποίησε μὲν τῷ μεγάλων αὐτῷ. ἀπὸ δὲ Σερβείας
φραφῆς ἐν Ἀδριανούπολῃ, καὶ μικρὸν ἀναπαυσά-
μῆνος, τὰ πρὸς τῷ Κωνσταντίνῃ παρῆσθῶζεν πολε-
μικῶν ἰχθῶν χρομήματα πέμψας τῷ φρατὸν ἐκ ὀλί-
γον ἐν Θεσσαλίᾳ, ἐπολιόρκει Θεσσαλονίκῃν, καὶ τὰ
πρὸς τὸν φρύμονα χεῖρα ἀπῶντα πρὸς λαβὼν,
πλὴν Ζητωίου, αὐτὸς πρὸς Κωνσταντινουπόλιν
ἐχθρῶν, ἔδ' ἄ πῶντα τὰ χεῖρα βύρων ἐρημα, ὡς γὰρ με-
τοιχήσας αὐτὰ ὁ βασιλεὺς Μανουὴλ ἐν τῷ τῷ πό-
λεως, πῶντα περὶ παρῆδωκεν. αὐτὸς δὲ πῆξας
τῷ σκηνῶν, τῷ μὲν γῶμῃ φαρῶν ὡς, ὅτι γῆμσε
ταύτης κύριος. τῷ δὲ πρὸς ἐξῆ, καὶ τῷ λοιπῷ δυ-
νάμει μακρῶν ὡς ἐτάς. πλὴν καὶ ἡμῶν ὅτι

ἐπαύετο πολέμῳ, καὶ πολεμιζόμενος, καὶ σφάτ-
των, ἔσφαζόμενος ὡς τῶν πολιτῶν. Ἐξερχό-
μενοι γὰρ οἱ πολῖται σιωπεπλέκοντο τοῖς Τούρκοις,
καὶ εἰς ἓνα Ρωμαιοὺν τρεῖς ἐπιπῶν Τούρκοι. τὸν δὲ
βασιλέα ὁ δὲ ἤρεσκε τῆτο. εἶχε γὰρ τοὺς Ρωμαιοὺς ὡς
ὅτι ὁ πολὺ Διὶ πῶ ὀλιγοτήτα φυλάττων αὐτοῖς
ὡς κέρει οὐφθαλμοῦ. ἔλεγε γὰρ, τί μοι ὄφελος εἰ
ἀπὸ τοῖς εἰκατὸν στρατιώταις Ρωμαιοὺς ὀλέσω δέ-
κα; ἢ πῶς τῶν Μωσῆ ζήμια, εἰ ἀπὸ τοῖς χιλίοις
Τούρκοις ὀλέσῃ ἑκατὸν; πῶς ἢ δρασύτης τῶν
Ρωμαιοῦν οὐ διέλιπε τῶν ἔξερχόμεθα, καὶ συμπλέ-
κειν τοῖς Τούρκοις ἔλαβον οὖν ἐν πολέμῳ οἱ Τούρ-
κοι ἓνα τῶν ἐνδόξων, τὸν ὅτι τῆς στραπέζης Ἰωάννου
τῶν χρηματιστῶν βασιλέως, τῶν βασιλέως Μα-
νουήλ υἱοῦ, ὃν καὶ ἀπέτερον αὐτῶν πῶ κεφαλῶν.
οἱ δὲ Ρωμαιοὶ μαθόντες ὅ γνησὸς ἔξεπὸρτησαν.
καὶ Διὶ πολλοῦ πολέμου καὶ κραυγῆς, ἔφερον ὅ
σῶμα αὐτῶν ἐν τῶς πόλεως. πῶ δὲ κεφαλῶν
αὐτῶν οἱ Τούρκοι τῶν Μωσῆ ἐχόμεσαν. ὅτε Νικό-
λαος Νοταρῆς πατήρ τῶν τεθνηκότος, διερμυδύ-
της ὢν τῶν βασιλέως κυρίου Μανουήλ, πλούσιος
ὢν σφόδρα, ἔξαρησθῆσας Διὶ πολλὰνκε νηνα-
εἶων πῶ κεφαλῶν ἔθαψε σὺ τῶν σῶματι. μέ-
γα πένθος ποιήσας Ρωμαιοὺς. ὁ νέος ἐκείνος καὶ
τῶν πατέρων, καὶ τῶν ἀδελφῶν Λουκά. ὃς ἔν
ταῖς ἡμέραις ὑστάτου βασιλέως Ἰωάννου τῶν Πα-
λαμολόγου μεσάζων ἐχρημάτισε, καὶ ἐν τῆ πῶ-
τελεῖ φθορῆ τῆ πόλεως, καὶ αὐτὸς σὺ τοῖς τέκνοις
ἐκαρταμῆθη. ἀλλ' ἐπὸ μῖτον ἡδὴ πῶς τῶν διήγη-
σιν. ὁ βασιλεὺς γὰρ Μανουήλ ὄραν τῶν τυραννοῦ ὅ
ἀπηνέες, καὶ ὅ πῶς τῶν Χριστιανῶν μάχῃ ἀσπον-
δὸν ἐφθάρ, μῖνυδὲ Μαχουμέτ ὃν ἀδελφῶν αὐ-
τῶν ἐπὶ Διὶ τῶν ἐν Περύσῃ, ὅ ἐλθεῖν εἰς ὅ Σκυ-
τάειον. καὶ ὁ βασιλεὺς σὺ πειρήσει Διὶ βίβασθ
ἐν τῆ Κωνσταντινουπόλει. ἀπὸ δὲ Κωνσταντινου-
πόλεως βοήθεια Θεοῦ ἔτῶ βασιλέως, ἔξερχό-
μενος συμπλακῆσεται τῶν τυραννοῦ. καὶ εἰ μὲν ὅ
τῆς τύχης ὅτι τὸν τυραννον ῥέψῃ, ἢ πόλις πῶ-
τε ἐποίμος ἔσαι εἰς ὅ ποδοχῆ αὐτῶν. εἰ δὲ τῶ-
αντίον, ὃ καὶ ἐπιθυμητὸν ἡμῖν ὅτι, τῶν ἡγεμονίας ἐτῶ-
τῆς γῆσῃ, καὶ ὡς ἐμὸς υἱὸς ἔσῃ. ὁ δὲ Μαχουμέτ
αἰχύσας τοὺς λόγους τούτους, καὶ πῶς ὅ γῆσῃ, ὅ
πῶς ὅ γῆσῃ, εἰς ὅ Σκυτάειον ἡλαυνε πάσας τῶ
αὐτῶν δυνάμεις. ὁ δὲ βασιλεὺς μαθὼν ὅτι ἡλθεν εἰς
ὅ πῶσαν, τῶν πειρήσει ἐποίμοις ἔχων περῶ, καὶ τῶ
Μαχουμέτ ἐντυχῶν, καὶ λόγους ἐνόρησε λαβῶν καὶ
δοῦς, περῶ τὸν Μαχουμέτ σὺ αὐτῶν εἰς Κωνσταντι-
νουπόλιν. καὶ μετὰ πῶ πῶσῃ ἐν τῆ εἰσόδῃ
ποιήσας ὁ βασιλεὺς τρεῖς ἡμέρας. τῆ τετάρτη ἔξῃ-
σι τῆς πόλεως ὁ Μαχουμέτ σὺ πῶσῃ τῆ στρατιά
αὐτῶν, καὶ σὺ ὀλίγοις στρατιώταις Ρωμαιοὺς. καὶ

A gniam laceffendo, hostes cædebat, lacef-
fitus quandoque ipse & cæsus. Erumpen-
tes namque Constantinop. ciues prælio
cum Turcis congregiebantur, horum-
que cæforum numerus Romæorum nu-
merum triplo superabat. Neque interim
imperatorī eiusmodi victoriæ gratæ erant.
Romæos enim ipsi caros ac commenda-
biles, non minus ac pupillam oculi, eo-
rum paucitas reddebat. Quid commodi,
inquit, ad me redit, si decem milites Ro-
mæos ex centum amifero? quantamue
cladem accipit Moses, si ex mille Turcis
centum perierint? Verum tamen audacia
freti Romæi haud se continuerunt, ac e-
ruptione facta prælio Turcos aggredi non
cessauerunt. Inter pugnandum vero compre-
henderunt Turci quendam illustrium Io-
hannis olim imperatoris, Manuelisque F.
pincernam, quem capite truncarunt. Co-
gnita cæde cadauer pugnæ subtraxerunt
Romæi, postque diurnam pugnam ac
vocationem illud in urbem importa-
runt: at eius caput ad Mosem attule-
re Turci. Occisi pater Nicolaus Nota-
rius imperatoris D. Manuelis interpres,
quique prædiues erat, caput abscissum
multis centenīs nummis illico redemit,
& vna cum cadauere sepeliuit. Ingenti
dolore Romæorum iuuenis ille desidera-
tus est, patrisque & Lucæ fratris: qui sub
imperatore Iohanne ultimo Palæologo
Mesazontis officio fungebatur; postremo
in ciuitatis vniuersæ clade cum liberis ca-
pite plexus est. Verum ad narrationis se-
riem reuertamur. Manuel equidem im-
perator cum Tyranni ferum ac immanem
animum cerneret, bellumque interne-
cinum aduersus Christianos odio impla-
cabili eum gerere, Mahometem fratrem
ipsius Prufæ tunc adhuc degentem mo-
net, vt Scutarium accedat, vnde Con-
stantinopolim triremibus imperatoriis tra-
iiceret; Constantinopoli deinde fauen-
tibus Deo ac Imperatore egressus pugna
cum Tyranno experiretur: ita vt ipsi vrbs
ad tute se recipiendum pateat, si Tyran-
no fortuna arriserit: *Sin minus id contigerit,*
(*quod impense nobis optandum,*) *principa-*
(*lum adipisceris, & mihi, non secus ac liberi,*
(*carus eris.* His auditis alacer promptusque
factus Mahometes, quascumque copias
habebat, Scutarium confestim duxit. Im-
perator ergo, vbi eum aduenisse ad oram
oppositam didicit, triremibus, quas in-
structas habebat, eo traicit; & cum Ma-
homete collocutus, mutuo iureiurando
fide vtrimque obstricta, eum Constanti-
nopolim secum vehit. Exceptum ce-
lebri pompa tridui spatio magnifice ha-
buit: quarto demum die Mahometes vr-
be egreditur cum vniuerso exercitu, &
parua manumilitum Romæorum: inira-

Nicolai Nota-
rii filius a Tur-
cis interem-
ptus.

Lucas Nota-
rius occisus
frater.

Manuel impe-
rator Maho-
metem aduec-
sus Mosem
concitat.

Verba imp.
Manuelis ad
Mahometem

Mehemetes victus a Mose Ismel atque iterum.

que cum Mose pugna victus in urbem A fuga se recepit. Tum imperator animum illius sermonibus aptis erexit; curauitque apparatus bellicum iterum instaurari, & amissa refarciri, vt cum Mose acie de- nio configeret. At Moses ex finibus Constantinopolitanis occiduarum regio- num omnes copias deduxit, aciem- que aduersus & Mahometem & urbem instruxit. Altera igitur vice erumpens Ma- hometes, accepta iterum clade in urbem refugit, fugientemque imperator susci- pit. Tunc mœstus & anxius, reputans fortunam, æque ac fundam, mutabilem volubilemque esse, his verbis imperato- rem alloquitur: *Tu pater sancte, qui mo- menta rerum perpendis, lanciumque recipro- cam librationem prouides, cum fortunam con- templeris susque deque res meas versare, non dimittis me, vt ipsa me prodat, aut in ma- nus meas hostem mihi tradat. Ego vero te co- ram hoc assero; Quicquid in frontibus unius- cuiusque nostri Dei digito scriptum est, id irruocabile esse, ac necessario euenturum. Iubeas igitur me cum omnibus meis copiis viam, que Adrianopolim ducit, capessere: mihi bona fausta que solummodo precare & opta, vt patrem filio decet, futura vero Dei prouidentie permittamus.* Hunc sermonem vbi audiuit imperator ipsum complexus ac deosculatus est: cœna deinde opipare & laute instructa, hilares & læti genio in- dulserunt. Orta demum luce vrbe exiit Mahometes, copiasque in acies binas par- titur; quarum altera versus Euxinum in- cessit, altera Adrianopolim contendit. Moses autem, vbi cognouit exercitum suum Mahometem in duo agmina diui- sisse: illud, quod ad Euxinum Pon- tum properabat, insequitur, assequi- turque; cumque ambæ oppositæ acies concurrissent, Mosisque copiæ victæ fuis- sent, ad Machometis partes transierunt, qui eas beneuole admisit. Moses hoc ca- su fortunæque inconstantia perculsus au- fugit, inque paludem locorum ignarus incidit. fugientem vero insequabatur, & vrgebat quidam ex Satrapis, qui Maho- meti militabant, quem conuersus Moses occidit. at Satrapæ feruus equo insidens Mosem inuadit, eique brachium dex- trum ab humero rescindit, & in palu- dem decutit. Altero itaque brachio ipsi amputato, & sanguine affatim profluen- te, animo deficiens ex equo deuoluitur. Reuersus Satrapæ feruus ad Imperato- rem heri sui mortem nunciat, Mosisque vulnus: ad paludem deinde cum ventum esset, mortuum offenderunt, cadauer- que in Mahometis conspectum attulere. Quod contemplatus, & pro more istius gentis fero ac inhumano cum luxisset mor- tuum fratrem, Prusam conditum mittit

Moses vincitur & interficitur. anno He- gira 816. qui cepit anno Christi 1413. April. iiii feria ii.

συμμίξας τῶν Μωσῆ ἠτήθη, καὶ ἠτήθη κατέφυ- γη ἐν τῇ πόλει. ὁ δὲ βασιλεὺς θεωπεύσας αὐ- τὸν ἀφ' ἑλθῶν σοφιστικῶς ἐπετραγμάτων γρατιω- πικῶν ὧν ἀπώλεσεν, ἐπεμελέσθη πάλιν τῷ ἐξελθεῖν ἐκ δούτερου, ἐ συμπλακῆναι ἔφ' Μωσῆ. ὁ δὲ Μω- σῆς ἐξελθὼν ἐκ τῶν ὀρίων Κωνσταντινουπόλεως, ἔχων πρὸς τὴν δυτικὴν στρατὸν σὺν αὐτῷ, κἀρεσιδύαζτο κατὰ τῶν Μεχεμέτ, ἐ τῆς πόλεως. ἐξελθὼν δὲ πάλιν ἐκ δούτερου ὁ Μεχεμέτ καὶ πάλιν ἠτήθη, καὶ πάλιν ἐν τῇ πόλει κατέφυγε, καὶ πάλιν ὁ βασιλεὺς αὐτὸν ἑπεδέξατο. τότε ὁ Μεχεμέτ ἐν ἀδημονίᾳ γερονῶς, καὶ πλὴν τῆς τύχης μετα- φορᾶν ὡς σφενδόνης σρεπτόν ἠγασάμενος, εἶρη- κε τῶν βασιλεῖ· σὺ μὲν, πατὴρ ἄγιε, ζυγσα- θήσῃ, καὶ πρὸς βλέπων τῶν πλάσιγγας, σὺν ἀ- φίης μοι, αἰῶ καὶ κείτω πλὴν τύχῃ ὄραν, τῶν πρὸς δούτῳ, ἢ πρὸς δούτῳ μοι τὸν ἐχθρὸν πρὸς αὐτῆς. ἐγὼ δὲ λέγω, πρὸς τὸ ἐν μετώποις γραφὴν ἐνός ἐκείσου δακτύλου Θεοῦ, ἀπαρα- τήτως πρὸς ἴσεται. κέλυσον οὖν μοι σὺν τοῖς ἐμοῖς πλὴν πρὸς Ἀδριανὸς φέρουσαν πείβον δῶξασθαι. καὶ μόνον βίβου μοι ὡς πατὴρ ἕόν, κατὰ καὶ εἰμι, τὰ δὲ μέλλοντα τῶν Θεῶν με- λέτω. ὅτε ὁ βασιλεὺς ἀκούσας τοῖς λόγοις αὐ- τῶν, καὶ πρὸς πλάκεις αὐτὸν, καὶ ἀσπασάμενος, καὶ δειπνὸν βίτρεπίσας πολυτελῆ, καὶ χάρμοι- κῶς δι' ὄφρα ἴεντες. πρὸς ἴσεται ἠδὴ ἡμοιῶν ἐξεί- σιν ὁ Μεχεμέτ τῆς πόλεως, καὶ εἰς δύο με- εἰσας τὸν στρατὸν, τὸ μὲν ἐν μέσῃ πρὸς τὰ τῶν Εὐξείνου μέρη ἐπεμψε, τὸ δὲ ἄλλο πρὸς πλὴν Ἀδριανὸς φέρουσαν ὄδου. ὅτε ὁ Μωσῆς πάλιν ἀκούσας, καὶ μαθὼν πῶς εἰς δύο κατατομαῖ τὰ φροσάτα ἐμέεισεν, τὰ πρὸς τὸν πόντον μέρη ἐδίωκεν. καὶ δὴ ἐπεισπεσόντα ἀμφὸς τὰ στρατό- πεδα, καὶ οἱ τῶν Μωσῆ ἠτήθητες πρὸς τὸν Μεχεμέτ ἠθροίζοντο, ὁ δὲ ἀσπασίως ἑπε- δέξατο. ὁ δὲ Μωσῆς τὸ γερονῶς ἰδὼν, καὶ τὸ τῆς τύχης βίμετάβολον, ἐφυγῆ. εἰς ἔλος δὲ τῆ μη γνοῖς ἐμπροσθῶν, καὶ εἰς τῶν σατραπῶν τῶν Μεχεμέτ καταδιώκων, γραφεῖς ὁ Μωσῆς ἀπέ- κτεινεν αὐτὸν. ὁ δὲ τῶν σατραπῶν δούλος φράσας ἰπποδότης, ἀφῆλθον αὐτῶν πλὴν δούλαι ἄπο τῶν ὄρου, ρίψας αὐτῶν ἐν τῶν ἔλῃ· μονόχρῳ τῶν εἰσελθῶν, καὶ ἀφ' ἑλθῶν τῆς ρύσεως τῶν αἵματος λήποψυχίας ἐπέσεν ἐκ τῶν ἵππων. ὁ δὲ δούλος τῶν σατραπῶν ἐλθὼν εἰς τὸν ἠγεμόνα, ἀπήγγαλε καὶ τὸν ἰα- νατὸν τῶν κυρίου αὐτῶν, καὶ τῶν Μωσῆ πλὴν γλώ· ἐλθόντες δὲ ἐν τῶν ἔλῃ βίβου τεθνηκότα, καὶ ἦσαν τὸ σῶμα αὐτῶν ἐνώπιον τῶν Μαχουμέτ. ἰδὼν δὲ καὶ θρυσήσας καὶ τὸ ἀπὸ δούλου ἔτος αὐ- τῶν, ἐπεμψε τὸ πλῆμα αὐτῶν πρὸς ἐν Περύση

ἐν τοῖς πατρῷοις ἐγχεί. ὁ δὲ Μαχουμέτ ἐπαυαζόμενος ἐν Ἀδριανουπόλει, καὶ κείσας ἐν τοῖς θώκοις τοῖς πατρειοῖς, εἰσῆρχοντο καὶ ἕκαστην οἱ τὴν δύσεως παρῶχοντες στρατηγὸν, καὶ παρσεκύνουσι αὐτῶν. ἐν τῇ ἡμέρᾳς ἐκείνῃς, ἔχων γολλίω καὶ ἀγωνίδω ὁ Μωσῆς μὲτ' αὐτῶν ἀδελφῶν αὐτῶν Μαχουμέτ, ἔλαθε φεύγων ὁ Τζινεῖτ τὰ Θρακικὰ μέρη, καὶ περὶ σῶσας τὴν Ἑλλάσποντον κρύφα καὶ εἰς Ἀσίαν ἔλθων, ἔστραπὸν ἀπὸ Σμύρνης, ἔθουρέων σιωαγαγῶν ἔρχετο εἰς Ἐφεσον. καὶ τὴν ἡγεμόνα, τὴν δὲ Μουσουλμὰν χροτονήσας ἀφῆκεν, κεραιπομεῖ, καὶ κρείος ὡς ἐν ὀλίγῳ πάσης Ἀσίας γίνετο παρὸν ἡμέραται τὴν Μαχουμέτ ἐν τῇ Θρακίᾳ.

A in maiorum suorum sepulchro. Mahometes his prospere gestis magnis itineribus Adrianopolim petit, ibique paterno in folio sedit: accessere deinde singulis diebus proceres ac magnates occidentis ipsum veneraturi. Per id autem tempus, quo Moses bello a fratre suo Mahomete nondum petitus fuerat, Thraciam deserens clam aufugit Cineites, & superato Hellepontō in Asiam venit: collectoque e Smyrnæis Thyraïfque exercitu Ephesum occupat; quemque illius custodiæ imposuerat Musulmanus, capite truncat, totiusque Asiæ mox potitur, priusquam in Thraciam Mahometus aduenisset.

Mahometes Adrianopolim ingreditur.

Cineites in Asiam fugit.

CAPUT XX.

Manuel ad Mahometem Apocrifarios mittit, alii quoque principes legatos mittunt, quos Mahometes benigne excipit, pacemque cum omnibus amplectitur. Manuel Iohanni filio suo uxorem dat Russiae magni Ducis filiam, qua peste moritur, filiorumque Biazitis unus, isque baptizatus. Secunda ac tertia Iohannis nuptia. Manuelis in Peloponesum profectio.

Ὁ δὲ βασιλεὺς Μαουήλ μαθὼν τὴν μοναρχίαν τῶν Μαχουμέτ, καὶ ἀποκρισιαεῖοις τείλας τοῖς ἀρχιερεῖς τῶν ἀρχόντων αὐτῶν, ζητεῖ παρ' αὐτῶν ὅσα σικεκατετέθη δυνάμει ἐπὶ ἐν Κωνσταντίνου ἀρχόντου. ὁ δὲ Μαχουμέτ δυνάμει αὐτοῖς ἰδῶν, ἔσικεκατετέθη δυνάμει αὐτοῖς, διὰ ἀπορῶτα τὰ τῶν Εὐξείνου πόντου κείρα, καὶ τὰ παρὸς Θεσσαλίαν χωρία, καὶ κείρα, ἔτὰ τῆς Προποντίδος ἀπορῶτα. φιλοτιμήσας, καὶ δῶροις πλείοις κερείσας, ἀπέλυσε αὐτοῖς ἐν Εἰρῶνι παρὰ τῆς ἀρχιερέας αὐτοῖς, λέγων ἑαυτῶν, εἰπατε τῶν ἐμῶν πατρὶ τῶν βασιλεῖ τῶν Ρωμῶν ὅτι βοηθία Θεοῦ, καὶ σικεκατετέθη τῶν ἐμῶν πατρὸς ἔτὰ βασιλέως, ἐξωσάμην τῶν δυνάμει τῶν πατρεικῶν. ἀπὸ τῆς νῦν εἰμὶ καὶ ἐσομαι ὑπὸ κείρα αὐτῶν, ὡς υἱὸς πατρὸς πατρῶν. ὅσα εἰμὶ γὰρ ἀγνώμων, οὐδὲ ἀχάριστος ὀφθῆσομαι. κελυδέτω μοι τὸ δόκω αὐτῶν, ἐγὼ δὲ μὲτ' αὐτῶν ὅτι πλείους ἔχω τῶν δουλεύειν αὐτῶν. ὁμοίως καὶ παρσεβείς Σερβείας, καὶ Βλαχίας, Βουλγαρίας τε, καὶ δουκῶν τῶν Ἰωαννίνων, ἔτὰ δεσπότη Λακεδαίμονίας, καὶ Γεωργίου Ἀχαΐας, καὶ πρῶτος ἡμέρως παρσεκαρβύσας, καὶ ἐν ἀρχίῳ ὁμοσεκαπέροις σικεκατεδρίσας, καὶ τῶν φιλοτιμῶν εἰς ἀνάδξιν πρῶτων ἐγκαταστήσας, ἀπέλυσε τοῖς πρῶτοις ἐν Εἰρῶνι, λέγων αὐτοῖς. ἀναγείλατε τοῖς κρείοις ὑμῶν, ἐγὼ μὲτ' αὐτῶν Εἰρῶνι δίδωμι, καὶ Εἰρῶνι λαμβάνω. ὅσα πρῶτοι εἰμὶ τῶν Εἰρῶνι, καὶ ὁ Θεὸς τῆς Εἰρῶνις κατ' αὐτῶν. ὁ δὲ βασιλεὺς Μαουήλ ἐν ἀδείᾳ ὦν, καὶ μὴ ἔχων τὴν πατρῶν

POSTquam igitur imperator Manuel nuntium accepit, summam rerum penes Mahometem esse, delectos magnates e præcipua nobilitate Apocrifarios ad eum mittit, & ex foedere, dum Constantinopoli ageret, inuito, res repetit, quæ pactis conuentis comprehendebantur. Hos comiter suscepit Mahometes; firmatisque iuramento pactis, arces omnes Euxino ponto impositas restituit: oppida quoque & castra Theffaliæ ac Propontidi vicina. Honorifice demum habitos, plurimisque donis cumulosos pacifice dimisit, responso hocce dato: *Abite & nunciate patri meo Romæorum imperatori, me, auxiliante Dei numine, patreque meo imperatore opem ferente, paternum regnum recuperavisse. ab hoc vero, & in posterum illi, quemadmodum patri filium decet, me subditum iri. Non immemor etenim sum, neque beneficiorum acceptorum unquam obliviscar. Pro libitu imperet, quam promptissime iussa ipsius exequar.* Legatos quoque missos a Seruiis, Walachis, Bulgaris, & Duce Iohanninorum, Lacedæmonis Despota & principe Achaiæ benigne ac clementer allocutus ad mensæ suæ sacra admisit, & inter comptandum singulis compellatis propinavit, demumque pacifice dimisit: & responsum, quod referrent tale dedit: *Nunciate dominis vestris me pacem omnibus offerre, ab iisque oblatam amplecti. qui fraude pacem corruperit, ipsi Deus pacis infestus esto.* Rebus ergo Manuelis imperatoris in tuto collocatis, nulliusque iniuriæ ob-

Manuel ad Mahometem Apocrifarios mittit.

Mahometis responso ad Manuelem.

Aliorum principum legatos humane amplectitur & pacifice dimittit.

Manuel Iohanni filio vxorem dicitur ex Phranze anno 6922. Christi 1414.

* digressio auctoris longa in coniugiis tribus Iohannis enarrandis. Vxor Iohannis diem obitan- no 6925. Christi 1417.

Baiazitis filius natu minimus Christianus moritur.

Secundæ nuptiæ Iohannis celebratas ait 6927. Christi 1419. Ianuarii 19. Theodorus Manuelis F. vxorem ducit.

noxiis , decreuit vxorem filio suo Iohanni dare. quare per legatos a Ruffiæ Rege (*Mosconiæ Duce*) filiam eius puellam ad huc obtinuit. Contracto deinde matrimonio Annam appellauit mutato proprio nomine. Neque tamen imperatoriam coronam ei imponere voluit, quod tunc vndecimum annum tantummodo ageret. *

At exactis tribus annis, morboque pestilenti per Constantinopolim grassante, ingenti plebis numero bubonibus extincto, obiit etiam imperatrix Anna, quam acerbo luctu profecuti sunt mœsti ciues. Baiazitis quoque filiorum, quos obfides Manueli dederat Musulmanus, vnus ifque natu grandior cum sorore sua Phatma remissus fuerat, & Prusæ educabatur. at alter literas Græcas addiscendi amore tenebatur, & cum Iohanne imperatoris F. familiariter versabatur: scholamque frequentans in literis erudiebatur. porro eo vsque processit eius erga scientias liberales studium, & sibi cum Iohanne communem educationem tanti faciebat, vt Manuelem imp. adierit, rogaueritque, vt iuxta Christianum ritum baptisma suscipere liceret, per singulos dies apud eum professus se Christianum esse, neque Mohamedis dogmatibus consentire. istis auscultare noluit imperator, ne scandala inde orirentur. Verum per id tempus morbo sæuiente, funeribusque omnis promiscue ætatis frequentissimis exhausta vrbe, corripitur illo impubes Baiazitis filius; qui Iohannem imperatorem his verbis monet: *Romæorum imperator, Domine mi ac pater, iam iam vadimonium obeo, inuitus omnia dimitto, & ad tribunalia, que illic in altera vita sunt, abeo. Profiteor equidem me Christianum esse; tu vero fidei Christianæ arrhabonem & signaculum Spiritus suscipere mihi non concedis. Scias velim, quoniam non baptizatus mortem obeo, tibi accusationem inscripturum me apud tribunal Dei iudicis incorruptibilis.* His verbis imperator emollitus ac flexus misit, qui eum baptizaret; ipseque e sacro lauacro suscepit: postridie tandem baptizatus fatis concessit. Honorifico funere eum extulit Manuel, sepeliuitque in monasterio Studitarum nomini sancti Iohannis Baptistæ præcursoris dicato; conditumque est cadauer in arca marmorea intra monasterii portas iuxta templum. Ab hoc elapso triennio aliam vxorem despondere voluit Iohanni liberorum primogenito, atque etiam Theodoro natu minori. Quamobrem legatos in Italiam misit ad Marchionem Montisferati, qui eius filiam Iohanni despondendam obtinuerunt. Eis pariter Comes Malatesta filiam suam, vt Theodoro nuberet, tradidit. Constanti-

Α εμποδίζοντα ἐβουλήθη γάμοις ποιῆσαι τῷ υἱῷ αὐτοῦ Ἰωάννῃ. καὶ εἶλας εἰς τὸν Ρήγα Ρωσίας ἠγάγετο νύμφῃ τῷ θυγατέρι αὐτοῦ. καὶ ἀρμόσαι, αὐτίκω, μετὰ καλέσαι, ὃ ὄνομα αὐτῆς Ἄνναν, ὅτε ἠβουλήθη εἶναι τότε εἰς βασιλέα, *1. βασιλί-
 ω γὰρ ἡ κῆρη ὃ ἐνδέκατον ἀγρουσα ἔτος· ὡραμου -
 μῆρων δὲ τριῶν ἐτῶν, καὶ λοιμικῆς νόσου κατα-
 λαβούσης τῆ πόλιν, ἔ πολὺ πλῆθος λαοῦ ἀφῆ-
 τῆ βωμβόνος τεθνηκότος, ἐτελεύτησε καὶ ἡ βα-
 σιλίς Ἄννα, μέγα πένθος καταλιποῦσα τοῖς πο-
 λίταις· ὁ δὲ υἱὸς τῆ Παριαζήτ, ὁ εἰς ὀμήρειος ἀνατεθείς ὡς τῆ Μουσουλμαν τῷ βασιλεῖ Μαρουήλ, ὁ μὲν εἰς ὁ καὶ παρῶτος σὺν ἀδελ-
 φῇ τῇ Φατμαῖ ἀπελύθη, ἔ ἐν τῇ Περούση ἐτρέ-
 φετο· ὁ δὲ ἄλλος ἠρῶσθη παιδείας Ἑλληνικῆς, ἐπι-
 στωτὸν τῷ τῆ βασιλέως υἱῷ Ἰωάννῃ· καὶ ἐν τῷ
 σχολείῳ ἐρχόμενος ἐμνήτο γραμμασιν, καὶ ἐδίδα-
 σκετο. ποσὸτον οὖν ἐφλέγετο ὑπὸ τῆ ἔρωτος τῆ
 μαθήσεως, ἔ τῆς μὲν τῆ Ἰωάννου παιδοτελείης, ὡς ἔ παρσείναι τῷ βασιλεῖ Μαρουήλ, ἔ δεό-
 μῆρος τῆ βαπτισθῆναι Χριστιανικῷ νόμῳ. καὶ ὀμο-
 λογῶν τῷ βασιλεῖ κατῆ ἐκείτην ὡς Χριστιανὸς ἔβη, ἔ οὐ παρσείναι τῷ Ἐ. Μαλάμερ δόγμα-
 τα. Ὁ δὲ βασιλεὺς ὅτε ἠθέλεν ἀκούσαι, ἵνα μὴ σκανδάλων ἀφορμὴ γῆνηται. Ὅτε ἐν ἐκεί-
 ναις ταῖς ἡμέραις τῆς νόσου καταδαπμούσης, καὶ ἀφανίζούσης τὰ σώματα, μὴ ἀδουμῆνης καὶ μὴ φέδουμῆνης τῆ τυχεύσης ἡλικίας, ἐφθασε καὶ εἰς τὸν ἀγῆσον παῖδα τὸν τῆ Παριαζήτ. μιλύβει οὖν ὡ βασιλεῖ Ἰωάννῃ λέγων· ὦ βασιλεῦ τῆ Ρω-
 μέων, ἐμοὶ δὲ αὐθέντα ἔ πατὴρ, ἠδὲ παρσεί-
 ναι, καὶ μὴ γέλων ἀφίημι πόνυτα, καὶ ἀφῆρημα εἰς τὰ ἐκεῖ δικαιοσύνηα. ἐγὼ γὰρ ὀμολογῶ ὅτι Χριστιανὸς εἰμί, σὺ δὲ τὸν εἰσάραβῶνα τῆς πί-
 τεως, καὶ τῷ σφραγίδα τῆ πνεύματος οὐ δίδως μοι· γίνωσκε τοίνυν, θανῶν ἀβάπτιστος ἔχω κα-
 τηρείας φέρων κατῆ σὺ ἐν ὡ κερτιεῖα τῆ ἀδέ-
 κῆτου Θεοῦ· τότε ὁ βασιλεὺς καμφθεὶς τοῖς ῥή-
 μασι τούτοις, πέμψας ἐβάπτισεν αὐτὸν, αὐτὸς ἀνάδωρος γεροντῶς· καὶ τῇ ὀπτιούση ἡμέρῃ τε-
 θνηκεν. ὁ βασιλεὺς δὲ μὴ ὄσπισ τιμῆς ἔθαψεν αὐτὸν ἐν τῇ μένῃ τῆ παρσρόμου, ἐν τοῖς σου-
 δίου ἐν μῆρμῶνινα λάρνακι πλησίον τῆ ναοῦ ἐντὸς τῆς πόλης· Ὁ δὲ βασιλεὺς μετὰ παρσ-
 δρομῶν ἐτῶν τριῶν ἐγῆς που, ἠβουλήθη ἐτέ-
 ραν ἀγαγάσαι νύμφῃ τῷ Ἰωάννῃ· καὶ τῷ δούτῳ τῷ Θεοδώρῳ· καὶ εἶλας ἐν Ἰταλία, ἠγάγετο θυγατέραν Θεοδώρου μῆρκεσίου Μόν-
 της Φερέρα τῷ υἱῷ αὐτοῦ Ἰωάννῃ· τῷ δὲ Θεο-
 δώρῳ θυγατέραν Κόντε Μαλατέστα· καὶ εἰσ-
 ελθόντων ἐν τῇ πόλιν, καὶ σεφανώσας αὐτοῖς

ὁ πατήρ νόμῳ γάμου ταμιοὶ τύποις, ἔ βασιλεῖς Ρωμῶν ἀναδείκνυσσι· τίμω δὲ θυγατέρα τῆ Μαλατέστα τῷ Θεοδώρῳ, ἔ διαπότιω Λακεδαιμονίας ἑφίμισεν, ἐνδύσας αὐτὸν τὰ πρῶτα. Ο δὲ βασιλῆς Ἰωάννης ἰὼ μὴ φέρων τίμω σκυοικον· ἢ κέρη γὰρ τὰ μὲν σώματι καὶ μάλα διαρμύστος· τεράχλος βειδής, ἄριξ ὑποξανθίζουσα, καὶ τοῖς πλοκάμοις ὡς ῥύακας χρυσανθίζοντος, μέγρι τῆ ἀτραγάλων καταρευμένοις ἔχουσα. ὦμοις πλατεῖς, ἔ βραχίονας, καὶ ἑρῆνα καὶ χεῖρας ἐμμέτροις, καὶ δακτύλοις χρυσανθίζοις, καὶ τίμω πᾶσιν ἡλικίαν τῆ σώματος ἀνῶρεπῆ, καὶ πολὺ εἰς τὸ ὄρθιον ἰσαμύνη· ὅλις δὲ καὶ χεῖλη, καὶ ῥινὸς κατὰσσις, καὶ ὀφθαλμοὶ καὶ ὀφρύων σκώσις βειδεδάτη πρὸς πᾶσι, ὡς ἔπος χυδαῖον εἰπεῖν· ἀφ' ἐμπροσθε τεσσαρακοσῆ, καὶ ὅπιαθεν πάρα· τοιαύτω οὖν ἰδὼν ὁ βασιλῆς Ἰωάννης ὅσα ἐμμίγη τῷ τίμω, ὅσα δὲ τὸ πρῶτον σκυοικον τῷ τίμω ἐγχετο. δὲ καὶ μονάζουσα ἰὼ ἐν ἐνὶ τῆ κριτόνων τῆ παλατίου. ἰδὼν οὖν ὁ βασιλῆς ἠβουλήθη πέμψαι ἐν Ἰταλία ἐν τοῖς τῆ πατρὸς δόμοις, καὶ ἀφ' αὐτῆ τῆ πατρὸς αὐτῆ τῆ βασιλείας Μανθῆλ ἐκώλυτο. ἢ δὲ βασιλῆς ὄρασα τὸ ἀμετάθετον τῆς γνῶμης αὐτῆ, ἠβουλήθη ἀφαιρῆσαι ἐκ μέσου αὐτῆν, ὃ καὶ πεποίηκεν πέμψασα εἰς τοὺς Γενουίτας τῆ Γαλατῆ, καὶ δηλώσασα τίμω αὐτῆς ἀποδημίαν· μᾶ τῆ ἡμερῶν ἔξεισι τῆς πόλεως ἐν πνι τῆ τερπνῶν κήπων βύθυμιας χάριν σκῶ τῆ γυμνασίου τῆς ὁμογλώσσας, καὶ σκῶ ὀλίγοις νέοις, οἷς ἀπὸ τῆ πατρὸς οἴκου ἐξήγαγε. καὶ πρὸς ἑσπέρην διήειν μίμω ἐπιμαύσαντες, καὶ οἱ τῆ Γαλατῆ πρὸς ἔχοντες εἰσελθόντες, ἔ τὰ ἀγαθὰ πλησιάζαντες, ἐντήμως αὐτῶ λαβόντες τίμω πρῶτα ἐδέθησαν, καὶ πρῶτες πρὸς πᾶσι αὐτῶ, καὶ δουλικῶς πρὸς ἐκῶ νομῶ ὡς κυρία αὐτῶν, ἔ δέσποιναν. οἱ δὲ τῆς πόλεως μηδὲ ὅποσιν ἐννοήσαντες τὸ δρᾶμα ἑσπέρην ἢ καὶ ἀλαβούσης· τῆ ἑώθεν οἱ τῆ παλατίου πρῶτες μαθόντες τὸ γεγονός ἐδυσχεραίνον· καὶ μὴ φέροντες τίμω κατὰ φρόνησιν ἰὼ ὑπέστησαν πρῶτα τῆ Γαλατῆ, ἠτοιμάζοντο καταδραμεῖν, καὶ ἀφανίσαι τὰ αὐτῶν πρῶτα, ὃ ὁ βασιλῆς Μανθῆλ ἐκώλυσε· ὁ δὲ βασιλῆς Ἰωάννης τὸ γεγονός ἀπεδέξατο· ἰὼ δὲ τὰ φορτία φέρουσα μία ναὺς ὑπομεγέλης τῆ Γενουίτων, ἐπιμαύσας ἔχουσα τῆ πλοῦσιν ἐν Ἰταλία. ἀέμου ὃ * βορᾶς πνύσαντος, εἰσῆλθεν ἐντήμως μετὰ δόξης ἢ βασιλῆς ἐν αὐτῆ, καὶ τὰ ἱεῖα πρῶτα σῶσαντες εἰς Ἰταλίαν ἀφίκοντο. ἄλλο μηδὲν ἔτερον κερδίσασα, πλὴν τῆ οὐ ἐπέφθη σέμματος, εἰποῦ-

Acundum leges & ritus connubiorum celebrat pater imperator, Romæorumque imp. diadematis redimitos eos designat. Nuptias quoque Theodori & filia Comitis Malatestæ celebrat, eumque Lacedæmonis principem ornamentis ac symbolis impositis proclamavit. Verum imperator Iohannes uxorem suam auersabatur, quamvis decenti esset corpore, formoso collo, flauisque crinibus, capillos cincinnatos ad instar radiantis auri ad talos usque defluentes gestabat, lati illi erant humeri, brachia, pectus & manus egregia proportione compositæ. Digiti ipsius chrystalli nitorem ac splendorē imitabantur, corporis statura erecta ac mediocri procerior. cæterum formosissimo erat vultu, naso, oculis & superciliis, ita ut, iuxta vulgare proverbum: *anterius quadragesima, pone vero paschati similis esse videretur.* Talem conspiciens imp. Iohannes ab ea abstinuit, solamque semper in lecto iacentem neglexit. Quamobrem illa in Palatii parte remota seorsim agebat. Cogitabat imp. Iohannes eam in Italiam remittere ad paternos lares, nisi eum vetuisset amor, quo Manuelem imp. prosequeretur. Cum itaque penitus nosset imperatrix animum ipsius obstinatum ac pertinacem, e medio eorum clam se subducere meditabatur: tandemque aufugit, communicatis, de fuga, quam parabat, consiliis cum Genuensibus qui Galatam incolabant. Quadam ergo die vrbe egressa, oblectandi animi gratia abit in hortos ad captandas delicias confitos, quam secuta sunt mulieres famulae suae conterraneae: aliqui etiam adolescentes, quos secum domo paterna discedens abduxerat. Sub vesperam deinde biremem vnam instructam præcipui Galatæ oppidani conscendunt, littori appellant, & imperatricem cum honore & reuerentia susceptam Peram traiecerunt, cui omnes, utpote dominæ & imperatrici, obuiam processere, eamq; obsequiis cunctis præstitis venerati sunt. Nihil vero eorum, quæ gerebantur, quidquam vespere iam facto senserunt ciues. at postridie mane per totum palatium res innotuit, quam omnes ægre tulere: nec se contemptos ac spretos ab oppidanis Galatæ, inultosque sustinebant; iamque ab ipsis arma sumpta ad inuadenda funditusq; euertenda suburbia eorum, nisi impetum coercuisset Manuel imp. cæterū his, quæ acta erant, lætatus est Iohannes. Aderat autem actuaria navis prægrandis Genuensis, quæ in Italiam mox soluebat. orto itaque Borea vento, illam decenter apparatam conscendit imperatrix, velisque expansis in Italiam contendit. Hæc equidem præter coronationis gloriam ac decus nihil lucri reportauerat: taliaque ver-

Uxorem Iohannis ironice describit.

Prouerbia.

Iohannes uxorem spernit.

Ipsa in Italiam aufugit. Phranzes id contigisse refert ann. 6914. Christi 1426. mensis Aug. Vide Notis.

Galatinis in-fensi Constantinop. ciues ob imperatricis fugam.

* βορᾶς

A Marchione
Montisferrati
fratre suo sus-
cipitur & in
monasterium
secedit.

Tertia Iohan-
nis vxor.

Anno 6936.
Christi 1427.
Septemb. nu-
ptiæ celebra-
tæ.

* Finis digres-
sionis.
Manuelis in
Peloponnesum
profectio 6923
Christi 1415.

ba iactabat; hoc vnum mihi sufficiens te-
stimonium est, quod Romæorum impe-
ratrix facta, titulum istum retineam: nec
de thesauris amplissimis sollicita sum.
Tandem cum ad fines ditionis Montis-
ferrati venisset, ad famam aduentus ob-
uiam processit frater ipsius Marchio,
quem comitabantur regionis illius pro-
ceres & nobiles, eamque in palatium
paternum deduxere. In monasterium
quoddam ipsa deinde secedens habita-
tionem illic elegit, & reliquum vitæ tem-
pus Deo deuota & consecrata exegit. V-
xorem deinde imperator Iohannes sibi
habuit Mariam Alexii Comneni Trape-
zuntini imperatoris filiam: formosam cer-
te & moribus commendabilem: quam
ab eo consecutus est, missis, Trapezun-
tem legatis, qui Constantinopolim eam
aduexerunt. Patriarcha deinde Iosephus
per solemnes ritus sacros simul coniun-
xit, ipsaque Romæorum Despina seu im-
peratrix appellata est. * Imp. quoque
Manuel Constantinopoleos portu soluens
cum plurimis triremibus in Pelopone-
sum vsque nauigauit. Achaia principem
in ordinem redactum sibi parere coegit:
aliosque, a Nauarræis illuc profectis ge-
nus ducentes, in ditionem suam redegit;
indeque Constantinopolim reuertitur, re-
lictæ Theodoro filio vniuersæ Pelopone-
nesi domino. Cum vero Callipolim ap-
pulisset, cum Mahomete collocutus est:
qui, quantum imperatori consideret, tri-
remem eius ingressus, cibumque simul ca-
piens palam approbavit. Imperator quo-
que, multa dona ei largitus eiusque pur-
puratis, inde cum cæteris triremibus soluit,
& summa cum lætitia nauigationem ab-
soluit. Aduentantis etiam in occursum
processit vniuersus Constantinop. popu-
lus cum Patriarcha & Senatu: faustif-
que acclamationibus & hymnis profe-
cuti in palatium deduxerunt. huncque
exitum expeditio eius fortita est.

σα & τὸ, ὅτι καὶ μοι τὸ εἶδος μὴ τυχεῖον ὅτι βασι-
λισσα τῆς Ρωμῶν ἐγένετο, καὶ εἰμὶ. ὡς
δὲ Ἰουδαίων μυριοτάτων οὐ μελεῖ μοι. ἐλ-
θοῦσα δὲ ἐν τοῖς ὁρίοις τῆς ἐπαρχίας τῆς Φε-
ραίων, καὶ μαθόντες οἱ τῆς ἡγεμονίας ἐκείνης
παρούχοντες, σὺ τὰ ἀδελφὰ αὐτῆς μὴ κε-
σίω δὲ ἔλθον εἰς σωματῆσιν αὐτῆς, καὶ παρεπέμψα-
τες αὐτὴν μέχρι τῆς παραπίων τῆς πατρικῆς
ἐστίας. αὐτὴ εἰς ἐν τῆς μοναστηρίου ἐλθοῦσα ἐκεῖ-
τὴν οἴκησιν ἠρετήσατο, καὶ τὰ Θεοῦ ἐαυτὴν ἀγα-
θεῖσα ὁ λοιπὸν τῆς ζωῆς ἀνεπλήρωσεν. Ο δὲ
βασιλεὺς Ἰωάννης τείλας εἰς Κομνηνὸν Ἀλέξιον
βασιλέα Τραπεζουῦτος, ἠρμόσατο πλὴν θυγατέ-
ρα αὐτῆς Μαρίαν εἰς γυναῖκα. ὡραῖα καὶ κάλ-
λει, καὶ ἡγή. Ἐγαγόντες δὲ Τραπεζουῦτος,
κατήγαγον ἐν Κωνσταντινουπόλει. καὶ ὁ πατριάρχης
Ἰωσήφ δὲ τῆς σωματῆσιν ἱεροτελεσιῶν εἰς ἐν
συνῆψε, καὶ δεσποῖνα Ρωμῶν ἀνηρρώθη.
Ο βασιλεὺς δὲ ἀπέστειλε δὲ Κωνσταντινουπό-
λεως σὺν τεύχεσιν πλείεσσι, κατήλαθ ἐως
Πελοπόννησον. καὶ τὸν Πέρινκιπα Ἀχαιῶν Ἰω-
πάξας. καὶ ἑτέροις ἀποστόλοις, τοῖς ἐκ τῆς Να-
υάρας καταγομήροις, Ἰωαχέμοις λαβὼν, ἀνή-
κεν εἰς Κωνσταντινουπόλιν, καὶ ἀλιπὸν τὸν υἱὸν
αὐτῆς Θεόδωρον δεσπότην πάσης Πελοποννήσου.
ἐπὶ ναυαγίας δὲ εἰς Καλλιούπολιν ἐντυχάν
τὰ Μαχουμέτ. καὶ Ἰωαχέμου πῆσιν ἐνδεδάμε-
νος εἰς τὸν βασιλέα, ὡς εἰ τῆς τεύχεσιν τῆ βα-
σιλικῆς εἰσελθὼν, καὶ συνεστραθὲς τὰ βασιλεῖ.
Ὁ βασιλεὺς αὐτὸν σὺν δώροισιν πλείεσσι, καὶ
τοῖς σὺν αὐτῷ δεξιόσσι, δέξασθαι. καὶ αἱ τεύχε-
σιν σὺν τῷ βασιλεῖ μὴ χάρις ὅτι πλείεσσι πλὴν
ἐπὶ ὁδοῦν ἰύουον. καὶ οἱ τῆς Κωνσταντινου ἀπὸ
τες σὺν τῷ πατριάρχῃ εἰ τῆ συγλήτῃ δέξασθαι
Ἰωσήφ εἰς ἀποθήσιν αὐτῆς, καὶ μετ' ἐπιφίλιας, εἰ
ὑμῶν ἐν τῷ παραπίῳ ἀπήγαγον. καὶ τὰ τῆς ἐπα-
νόδου ἐπεπλήρωσε.

CAPVT XXI.

Mahometes in Asiam traicit. Cineitem in ordinem redigit, cuius insolentia maxima erat. Magnus Rhodi magister castrum Smyrnæ instaurat, sed a Mahomete prohibetur. Smyrna ab uxore Cineitis Mahometi deditur. Magno magistro concessum edificare castrum in Caria & Lycia finibus. Cineites veniam impetrat. Turci bello nauali Naxum aggrediuntur. prælio a Veneta classe superantur. Veneti Lampfaci turrim frustra tentant. Cineites Nicopoli ad Danubium præficitur. Nouam religionis sectam in Ionia a monacho Turco institutam multi amplectuntur, aduersus quos Muhametes Susmani filium & deinde Hali Begum misit: qui re infeliciter gesta occubuerunt. tandem a Morate Mahometis filio & Baiazite Bassa oppressi ac deleti sunt, & paupertatem voluntariam profitentes interfecti.

Ο δὲ Μαχουμέτ τὰ τῆς δύσεως μέρη καλῶς ἀπαρτίσας, καὶ Ἐραχλῶ σὺδερμίδου ἕξοπιαν ἀφείας, περὶ τὰ τῆς ἑώας μέρη· καὶ ἐν τῇ Περύσῃ ἐλθὼν, καὶ τὰ ἀφανισθέντα καὶ περὶ παρεσθόντα οἰκοδομήματα ὡσαύτῃ τῆς Καρσμαν ἀναεώσας, ἐκείθεν εἰς Ἀσίαν κατήλθε· ὁ γὰρ Καρσμαν ὅτε ὁ Μαχουμέτ εἰς Κωνσταντινούπολιν ἐλθὼν ἠγωνίζετο κατὰ τῆς Μωσῆ, ἀπαρτίσας ἀπὸ Ἰκονίου εἰς Περύσῃ σὺν διωδόμεναι κατήλθε, καὶ λεηλατήσας αὐτῶν, καὶ τὰ ὅσα ἔργα Παλαζήτ ἔπαρξεν ἔργα Μαχουμέτ ἀνακομίσας ἐκ τῆς Ἐφου περὶ πρὸς ἑαυτὸν. ὁ γὰρ αὐτὸς Παλαζήτ ἀπεκεφάλισε ποτὲ ἐν Ἰκονίῳ τὸν πατέρα ἔργον τῆς Καρσμαν. κατελθὼν δὲ ἐν Ἀσίᾳ ὤρε τὸν Τζινεήτ μεγαλωθέντα, ἔργον τὰ ἐσοκασμένα πηδῶντα· ἐλθὼν δὲ ἐν Περγᾶμῳ τῆς Ἀσίας μινὸς τῷ Τζινεήτ ὡσαύτῃ τῆς Ἐφου, τῷ ἐκείνῳ ἔργον ἔπαρξεν. ὁ δὲ Τζινεήτ ὡσαύτῃ τῆς Ἐφου ἠγασάμενος, ἠσφαλίσατο τὰ ἑστέρα, καὶ ἐκάθητο ἐκδεχόμενος τὴν ὑπὸ τῷ αὐτῷ· ὁ δὲ Μαχουμέτ ἐλθὼν εἰς Κόμῳ, καὶ Ζητήσας τὸ Φερύειον, ὡς γὰρ κερτῶν ἀπὸ τὸν Τζινεήτ, πολεμήσας κατέχευε. ἔργον τῶν ὀπλίτας αὐτῷ· ἔργον ἀεὶλε, ποῖς δὲ ἔργον ἠλυθέρωσεν. ἀπαρτίσας δὲ ἐκείθεν ἦλθεν εἰς τὸν τῆς Μαγομάρου κάμπου, ὡς δὲ ἐκείνῳ Φερύειον ὄχεον, τὸ ἔργον Ἀρχαγγέλου λεγόμενον, οἱ Τορκοὶ δὲ Καγιατζίη μετονόμασαν, καὶ ἐκείνῳ σὺν πλείσῃ δύναμει, καὶ ἀκροβολισμοῖς ὡσαύτῃ τῆς Ἐφου ἦλθεν εἰς Νύμφαμον· καὶ τὸ Νύμφαμον σὺν πολέμῳ λαβὼν ἦλθεν εἰς Σμύρναν. τὴν δὲ Σμύρναν ὡς ἔργον τειχίσας, καὶ πλείσους τῶν στρατιωτῶν ἐμβαλὼν, καὶ μετὰ τῶν σὺν ταῖς ἐπιμάσας, ἀπὸ τῶν ὀπλῶν ἔργον ἀνδρῶν, καὶ ἑτέρων ἀναγκάων ὡσαύτῃ τῆς Ἐφου, ὁ Τζινεήτ αὐτὸς εἰς Ἐφεσον ἦλθε, κατελιπὼν τὴν μητέρα, καὶ τὸν ἀδελφὸν αὐτῷ Παλαζήτ, καὶ τὰ τέκνα ἐν Σμύρνῃ ἐγκαθίστα.

Dica Hist. Byz.

AT Mahometes, rebus in occidenta-
libus prouinciis rite constitutis, tur-
bis vbique compositis, in partes orienta-
les traiecit: Prusam venit, ibique relictis
adificiis quæ Caramanus incenderat, il-
linc in Asiam profectioem instituit. Et-
enim Caramanus per illud tempus, quo
Mahometes Constantinopolim profectus
bellum aduersus Mosem gessit, ab Ico-
nio cum exercitu Prusam aduolat, eam-
que diripit. Baiazitibus quoque, qui & Ma-
hometis parens fuerat, ossa e sepulchro
eruta igni tradidit. Iste enim Baiazites
huius Caramani patrem Iconii olim capi-
te truncari iusserat. Asiam itaque ingres-
sus Mahometes Cineitem superbia elat-
um sensit, & supra metas, vt vulgo di-
citur, transilientem. Vbi vero Pergamum
Asiæ deuenit, illico Cineitem monet, vt
locis, quæ illic occupabat, cedat; pro-
uinciaque excedat. Verum Cineites eum
prorsus flocci faciens castra munire, quie-
tusque expectare illius aduentum. Maho-
metes igitur Cymam veniens, quæ Ci-
neitis partes sequebatur, præfidariis, vt
se dedant, per faciales denunciat, recu-
santesque deinde expugnat. omnes qui
Cineiti militabant neci dedit, indigenas-
que liberos esse iussit. Illinc discedens ve-
nit in Campum Mænomeni, in quo ex-
structum erat castrum munitum, quod Ar-
changelii nomine appellabatur, Turcis
vero nomine murato Kagiatic: id magna-
vi oppugnatum recepit, indeque Nym-
phæum profectus est: quo expugnato
Smyrnam abiit. Cineites autem Smyr-
nam validis propugnaculis muniuerat,
magnamque manum præfidiariorum mi-
litum imposuerat. Instructo deinde ar-
morum apparatu ingenti, militumque
numero magno conscripto, cæterisque
necessariis comparatis, Ephesum discessit,
relictis matre ac fratre Baiazite, liberif-
que suis intra Smyrnæ muros conclusis:

Mahometes
in Asiam tra-
icit.

Caramanus
Prusam inua-
dit anno He-
gira 816. Chri-
sti 1413.

Baiazitibus Sul-
tani ossa com-
busta.

Cineitem in
ordinem redi-
git Mahome-
tes.

Kagiaticum
expugnat &
Nymphæum.
& Smyrnam
venit.

Audulas ca-
ptus & castra-
tus.

Baiazites Ve-
zirus.

Cineitis filia
nuptias ambit
sed frustra.

Cineitis factus
& infolentia.

Audulas ca-
stratus.

Mahometes
Smyrnam op-
pugnat.
Rhodi ma-
gnus Magister
castrū Smyr-
næ instaurat.

Legati vicino-
rum Ioniz
principum ad
Mahometem.

gener ipsius, qui & feruus erat, Audu-
lasque vocabatur a Mahometis ducibus
Nymphæi, cuius custodia præfectus e-
rat, comprehenditur, & in conspectum
Baiazitis Veziri, id est Mesazontis, Ma-
hometis adducitur. Hic potentia ac opi-
bus cæteros antecellebat, & vt alter im-
perator eminebat. Inter mancipia Maho-
metis fuerat; quodque seruitio promptus
& habilis magis videretur, familiae totius
directio ipsi concredita est. Hic itaque, de
quo nobis sermo, Baiazites ad Cineitem,
cum in Thracia adhuc ageret Mahome-
tes, scripsit: *Si dominium Ioniz retinere cupis, neque a nobis vllatenus laceßiri, filiam tuam legitimo coniugio mihi iunge, tuus gener ero, tu vero socer meus eris, deincepsque securus & quietus in tua dititione viues.* At Cineites animi superbiam ac fastum ostentare cogitans, coram nuncio, qui literas ipsi attulerat, ad se venire iubet mancipium Audulam, qui ipsi feruebat, eumque interrogat: *Cuiusnam es seruus?* respondit iste, *Dominationis tuae.* Cineites iterum, *unde natus es?* ad quem Audulas, *Albanus sum.* Conuersus illico ad proceres aulae suae Cineites fatur: *Hodie coram vobis omnibus filiam meam legitimam seruo meo Audulach nuptum do: eumque libertate dono, generumque in posterum adscisco, & inter affines meos.* His Cineitis sermonibus vniuersus confessus applausit. ipse vero ad nuncium Baiazitis hocce responsum dedit: *Renuncia hero tuo generum mihi ex Albanis, cuius gentis ipse quoque est, adsciuisse; mancipium pecunia emptum, paris etiam ac ipse conditionis; verum ipso iunioem, & prudentiorem.* Nuncius igitur Baiazitis intellectis eiusmodi verbis, ad herum reuersus omnia refert, qui deinceps aduersus Cineitem odio capitali exarsit: occasione demum, quam auide expetebat, oblata, iniuriam spretæ affinitatis vltus, captum Audulam apud Nymphæum refectis testiculis Eunuchum fecit. Redeamus autem ad historiae seriem. Mahometes Smyrnam profectus obsidione eam cingit. At Rhodi magnum Magistrum illic inuenit cum tribus triremibus, castrum, quod a Temyre euersum fuerat, inuito etiam Cineite instaurantem. Cum vero Mahometis Smyrnam aduentus fama diffusa fuisset, ad illum conueniunt omnes insularum vicinarum Duces duabus de causis: cum propter ipsius bonam mansuetamque indolem, viresque cæteris superiores: tum propter Cineitis fraudes & deprædationes. Accesserunt ergo Phocæarum principes, partim itinere terrestri, partim mari vecti. Karmianus Phrygiæ superioris princeps, Mantachias Cariæ, Mitylenes Regulus triremibus delatus, Chii quoque domi-

πὸν δὲ γαμβρὸν αὐτῶν ἔδουλον, Αὐδουλάν ὀνόματι
εἰς τὸ Νύμφαιον διέροντες οἱ τῶ Μαχουμέτ, ἡὼ γὰρ
Φύλαξ ἦ Φρουρίου, ἀπήγαγον πῶς ἐθέλοντες τῶ
Παγιαζήτ Βεζύρη ἠγῶν μεσάσποντι τῶ Μαχουμέτ,
ἡὼ γὰρ αὐτῶν ἀξιοσύνη καὶ ἀδελφία πολλῇ, δούτερος δὲ γῆ-
ρῶς ὡς ἔπος εἶπεν δούλος γὰρ ἡσπῆρχε τῶ Μαχου-
μέτ, ἀλλὰ ἀφ' ἧ τῶ ὑπερβάλλουσαν αὐτῶν δουλίαν
κατέστησεν δέροντα τῶ οἴκου αὐτῶν. αὐτὸς δὲ ὀρθῆς
Παγιαζήτ ἐπὶ ὄντος ἐν Θράκη τῶ Μαχουμέτ γρά-
φει πρὸς τὸν Τζινεήτ. εἰ βούλει τῶ εἶ) σε κείων Ιω-
νίας καὶ μὴ ἔλθῃ τῶ τυχόντα πειρασμὸν πρὸ ἡμῶν, δὲς
μοι τῶ σὴν θυγατέραν ὀνομω γάμου, καὶ ἔσομαι σοι γαμ-
βρῶς, σὺ δὲ ἐμὸς πενθερῶς γήμησι, καὶ ἔκποτε ἔσο ἀ-
μείμνως ἀφ' ἧτων ἐν τῇ σῇ ἡγεμονίᾳ. ὁ Τζινεήτ
δὲ θελὼν δηλώσαι τῶ ἀγαθὴν αὐτῶν, ἔδωκεν ἡ-
φανίαν ἐνώπιον τῶ πυκτακρομιστοῦ, πρὸς ἡμερῶν τῶ
Αὐδουλά δούλου ὑπερβλήσας αὐτῶν, λέγει πρὸς
αὐτὸν. τίνος εἰ δούλος; ὁ δὲ, τῆς σῆς ἀθεντίας. ὁ δὲ
Τζινεήτ, ἔποιου γῆους; Αὐδουλάς δὲ, τῶ Αλβα-
νῶν ποίας θρησκείας; ὁ δὲ Αὐδουλάς πρὸς τὸν μὲν
Καβούρ ὑπῆρχον, νῦν δὲ Μουσουλμανός. ὁ δὲ Τζι-
νεήτ πρὸς τοὺς μεγιστάνας αὐτῶν φησίν. τῶ σήμερον
ἡμέραν κατ' ἐνώπιον πόρτων ὑμῶν, ἰδὺ δίδωμι τῶ
ἐμῶν θυγατέραν εἰς γάμον ὀνομω ἐμῶν δού-
λω Αὐδουλά. καὶ ποιῶ τῶτον ἐλθόντα, καὶ γαμ-
βρὸν ἀπὸ τῶ σήμερον, καὶ ἐνὰ τῶν ἐμῶν συγγενῶν. δι-
φημήσαντες δὲ πόρτες τῶ Τζινεήτ οἱ σιωνεδρι-
ζόντες, ἀποιέσας τῶ σῶμα πρὸς τῶ ἀπεσαλμῶνον τοὺς
λόγους τοῦτο εἶρηκεν, ἀπὸ τῶν ἡμερῶν ἐκείων Πα-
γιαζήτ, ὅτι ἀνελάβουσαν γαμβρὸν ἐκ τῶν Αλβα-
νῶν ὡς ἐκείνων, δούλον δὲ γῆρῶν ὡς ἐκείνων,
νεώτερον ὑπερβλήσας, ἔφρονιμότερον πρὸς ἐκεί-
νον. ὁ δὲ ἀπεσαλμῶνος σιωπεῖς τοὺς λόγους, ἀπεκάλ-
λυψε πᾶσιν τῶ πειρήσας ἐκείων αὐτῶν, καὶ ἡὼ ἐκ-
ποτε τρέφων μανίαν ἀσπονδον κατ' ἧ Τζινεήτ. δούλων
δὲ κατ' ὄν ἐδέετο συλλαβῶν τὸν Αὐδουλά εἰς τὸ
Νύμφαιον τοὺς ὄρχας αὐτῶν ἐξέθερεσεν διναχίσας αὐ-
τὸν. Ἀλλ' ἐπὶ τῶν αὐτῶν εἰς τῶ τῶ ἰσορίας εἰρήμῶν
ὁ γὰρ Μαχουμέτ ἐλθὼν εἰς Σμύρναν, καὶ πρὸς κω-
κλώσας αὐτῶν. δούρων ἐκεί τὸν μεγαμαγίστρον Ρό-
δου σὺν τειήρεσι τεισί, ἀνοικθρομῶντα τῶ φρου-
ριον τῶ τῶ Τεμῶρ φθαρὲν, ἔμῃ θελόντος τῶ
Τζινεήτ. ὅτε οἱ τῶν πέλει νήσων ἡγεμόνες μαχόν-
τες τῶ ἀφίξιν τῶ Μαχουμέτ ἐν τῇ Σμύρνη, ἀπὸ τῶ
τες ἔθεν εἰς ἀπὸ τῶ αὐτῶν, δέξαι δὲ πινῶν ἀγῶν,
ἀφ' ἧ τῶ ἀγαθότητα, καὶ ἡμερότητα, καὶ τῶ ὑπερβο-
λικὴν τῆς δυνάμεως τῶ Μαχουμέτ, καὶ ἀφ' ἧ τῶ πα-
νοδρον, ἔληστικὸν τῶ Τζινεήτ. οἱ τῶν Φωκῶν οὖν
ἐξαρχοὶ οἱ μὲν ἀφ' ἧ τῶ, οἱ δὲ ἀφ' ἧ τῶ. ὁ
Καρμῶν τῶ ἀνω Φρυγίας. ὁ Μανταχίας Καρίας,
ὁ Μιτυλιῶν ἀφ' ἧ τῶ τειήρεων, ὁ Χίου καὶ * αὐτῶν * αὐτῶν

Διὰ τειρήρεως, ὁ Ρόδου καὶ ἡμεῖς ἐκεῖ, ἀπὸ μέρους Α
 εἰς παρεσκευάσθησαν αὐτὰ καὶ σιδηρομύλων ἕνεκα
 τῆς καταλύσεως τῆς τυραννίδος καὶ τοῦ ἀπὸ τῆς
 ἀσπασίως ὡς ἀδελφοὶ ἠσπασάτο. ποιήσας
 οὖν ἡμέρας δέκα πολέμῳ πρὸς Σμύρναν, καὶ
 συμβουλοῦντες ὡς δυνατὸν ἔοικεν τῶν νήσων διὰ
 θαλάσσης, ἐν τῇ δεκάτῃ ἐξῆλθεν ἡ μητὴρ τῆς
 Τζινεῆτ σὺν γυναικὶ καὶ τέκνοις αὐτῆς, καὶ παρε-
 σκύνθησαν πρὸς Μαχουμέτ ἀπαιτῶντες συγχώ-
 ρησιν τῶν ἐπισημομένων. πρὸ δὲ δόχου οὖν πρὸς
 Σμύρναν, ἔειπεν αὐτῶν, καὶ εἰς
 πολλὰ μέρη κατέβηκε ἕως γῆς καὶ τείχεα τῆς
 πόλεως, καὶ τοὺς παραμαχίας, ἔειπεν αὐτῆς
 κατελθὼν ἐκ μέρους ἀφῆκε, τοὺς οἰκιστοὺς κα-
 τοικεῖν ἀπεριφροσύνῃ. ὁ μέγας δὲ μαγίστωρ
 ἡμεῖς οἰκιστῶν πύργον ἐνὰ παραμυθίῳ ἐν τῇ
 πόλει τῆς λιμνῆς, ἀναβιβάσας αὐτὸν ὑπὸ τῆ
 ἡμισυ. ὁ δὲ Μαχουμέτ διὰ τῆς νυκτὸς κε-
 λύσας τοὺς Τούρκους ἐβίβηκεν ἀπὸ βάρβαρον
 παρῆς δὲ ἰδὼν ὁ Μαγίστωρ ὁ γνησὸς, καὶ ἀνοπα-
 θήσας ἦλθεν εἰς τὸν ἡγεμόνα, καὶ πολλοὺς λόγους
 εἰπόντων, καὶ παραστήσας πῶς ὁ Φερούλιον ἐκτί-
 σθη ἐν ταῖς ἡμέραις τῆς Ἀττικῆς ἀναλωμά-
 των τῆς Ρόδου. καὶ εἰ μὴ δώσῃ χῶρον τῆς ἀνοι-
 κηδομένης, ἔσονται σκαῖδαλα ἀπὸ μέσον
 ἡγεμονίας αὐτῆς, καὶ τῆς μακαριωπάτου Πάπα.
 ἔειπεν αὐτῶν διώματι μεγάλη ἀπὸ τῆς ἐσπέρια
 μέρη, καὶ ἀφῆκε πολλοὺς μέρους τῆς ἡγεμονίας
 αὐτῆς. ὁ δὲ Μαχουμέτ παρῆς φέρων τοὺς λόγους
 αὐτῆς διήθως ἀπεκρίνατο. ἡμεῖς γὰρ ἀκμὴν κε-
 τοῦσα ἡ τῆς Σκυθῶν παιδεία, καὶ ἡμιωρία ἐν
 ταῖς ψυχαῖς τῶν Τούρκων. ἐγὼ μὲν πατὴρ ἐβί-
 βημι (ἔ) πᾶσι τοῖς τῆς χριστοῦ Χριστιανοῖς με-
 γαλόδωρος, καὶ φιλότιμος. καὶ γὰρ ὁ τῆς ἡγεμονίας
 ἰδιον τῆς ἔστι, ὁ τοὺς καλοὺς ἀεργατεῖν, ἔπειτα
 πονηροὺς ἡμιωρίαν. ἀλλὰ καὶ ὁ τῆς ὑπὸ τῆς συμφ-
 ερον δεῖν παραμαχίας εἶναι. ἐλθὼν γὰρ ἐν ταῖς μέ-
 ρεσι τούτοις, ἔειπεν πολλοὺς τῆς Μουσουλμανίων πα-
 ρεστῶντάς μου καὶ νομῶν καὶ ἀφῆκεν λέγοντες· εἰ
 καὶ ὁδὸν χριστὸν εἰργάσασθε ὁ Τεμῦρ ἐν τῇ Ἀσίᾳ,
 ἀλλὰ ὁ ἀφῆκεν, καὶ ἐρείπειον ἀφῆκεν ὁ πο-
 λίχνιον ὁ ἐν Σμύρνη, μέγα μνημόσμων ἀνέστη-
 κεν τῇ ἰωνία. οἱ γὰρ ἐν τῇ δουλείᾳ * τοὺς ἰωνεῖς
 δουλοῦντες, πρῶτες εἰς ἐκείνο καταφύγοντες
 ἐλευθερίας ἐπύχοντο. ἔπειτα οἱ ἐν τῇ δουλείᾳ
 καὶ ἀφῆκεν περὶ τῆς θαλάσσης πλέοντες διὰ τῆς λη-
 ερικῶν ἀκαθῶν πρῶτες τῆς δουλείας ἐδεσμοῦντο,
 καὶ ἡμεῖς ἀσπονδὸς ἐξῆρα τῆς φρεσίων ἐντε ἡμῶν, ἐν
 τε θαλάσῃ καὶ τῶν Τούρκων. ἐμακαρίζετε οὖν
 διὰ τῆς τοῦ, ὁ ἀσπασίως Τεμῦρ· νῦν δὲ βούληται εἶναι
 με ἀσπασίως τῆς τυραννίδος ἐκείνης; οὐ δύναμαι ἔγωγε

nus & ipse naue aduectus; iamque illic
 aderat magnus Rhodi magister. Cuncti
 isti, vt colerent eum, illuc sunt profecti,
 vt etiam gratularentur ipsi de Cineite pes-
 sumdato; quos omnes fraterna amicitia
 complexus est. Per decem dies oppugna-
 ta Smyrna, insularibus omnibus, pro vi-
 rium modo singulis, auxilia naualia fe-
 rentibus aduersus obsessos: decimo die
 Cineitis mater, & vxor ipsius cum liberis
 vrbe excedunt, & ad Mahometem sup-
 plicantium habitu accedunt, veniam er-
 roris ac criminis admissi orantes. Ab iis
 traditam Smyrnam recepit, deinde mul-
 tis in locis muros solo æquauit, propu-
 gnacula quoque & turre partim diruit,
 incolisque habitandam moenibus nuda-
 tam permittit. Interea magnus Rhodi ma-
 gister turrim quandam capacissimam ad
 portus ingressum ædificabat, iamque su-
 pra altitudinis semissem illam crexerat:
 cum Turci, Mahometis iussu, noctu eam
 radicitus demoliti sunt. Mane cum faci-
 nus cognouisset magnus Rhodi magister,
 id ægre ac grauiter ferens ad principem
 Mahometem accessit, longamque oratio-
 nem ad ipsum habuit: in medium addu-
 cens, quod, dum regioni illi imperasset
 Atines, castrum illud impensis Rhodio-
 rum constructum fit. Sin minus locum
 dederit ei instaurando, difficilia vtrinque
 iurgia intercessura inter dominationem
 ipsius & beatissimum Papam. fore etiam
 vt ingens exercitus ab occiduis partibus
 profectus ditionis eius magnam partem
 deuastet ac euertat. Mahometes hisce
 fermonibus æquo animo auditis, nihil in-
 clementius respondit. Recens enim ad-
 huc Turcorum animis inhærebat memo-
 ria eorum, quæ a Scythis, in eos seuerè
 ac aspere animaduertentibus, passi erant:
*Ego quidem (inquit) omnium Christian. pater
 per orbem vniuersum esse cupiebam, erga om-
 nes liberalis ac magnificus. Regium enim hoc
 precipue est, bonos beneficiis locupletare, pra-
 uos pœnis subiicere, etiamque subditorum v-
 tilitati studere. Sane cum in has regiones ad-
 uenissem, multi coram me se stiterunt Musul-
 mani, qui animum nostrum ad id incitarunt
 hac ratione ducti; Quamuis Temyr in Asia
 nihil, quod utile sit, patrauerit, insigne ta-
 men seruatae Ionie monumentum posuit, euer-
 sa ac diruta arce, quæ Smyrnæ imposita erat:
 omnes enim seruilis conditionis Iones, in il-
 lam arcem confugientes liberi euadebant. qui
 vero terreste iter illac capebant, homines li-
 beri quique mari nauigabant predatoris nau-
 iibus intercepti sub seruitutis iugum mitte-
 bantur. Et hostiliter tam mari, quam terra
 in se inuicem inuehebantur fratres Rhodii e-
 quites & Turci. Hac de causa bene audiebat
 impius Temyr, visus igitur, vt isto Tyranno
 magis impie me geram? abhorret ab hoc ani-*

Smyrna dedi-
 ta, & propu-
 gnaculis nu-
 data.

Turris seu ca-
 strum a Rho-
 diis inceptū
 iussu Muha-
 medis dirui-
 tur.

Magni Rhodi
 Magistri cum
 Mahomete
 expostulatio.

Mahometis
 ad magnū
 Magistrum
 verba.

* dele.

mus. verumtamen ut tuae libidini satis fiat, & Turcorum preces irrita non evadant, concedo tibi locum, quam amplissimum volueris, in Caria & Lycia finibus, illuc te confer, & prout libitum erit, arcem adifica. Mahometis sermones cum percepisset magnus Magister, eum sic allocutus est: Partem aliquam, o imperator, mihi largire intra imperii tui fines, neque me in alienum trans mitte. cui occurrendo respondit imp. Quod tibi concedo meum est, quippe ipse ego principatum Mantachia concessi, neque porro de his sis sollicitus. Rogavit itaque magnus magister sibi rescriptum imperatorium dari: quod postquam obtinuit, inde discessit. Chii pariter & Lesbii, Phocæensesque abierunt, acceptis ab eo benignis responsis, super illis quæ petierant; quæcumque enim ab eo quæsiuere consecuti sunt, & pacifice ab eo dimissi. Interim Cineitis mater supplicare ipsi non cessavit, donec alloquendi se copiam ei fecisset, & a mortis poena filium eius exoluisset. Cineites etiam se coram Mahomete stitit, eumque adoravit, & iureiurando se obstrinxit in posterum nullas res novas moliturum, sed in fide manfurum per totum vitæ tempus: dominosque & heros re ac nomine agniturum eos, qui ab Othmanica gente genus ducunt. Provinciæ istius administrationem credit Mahometes Alexandri Susmani filio, quem ad impiam superstitionem suam seductum traxerat. iussit quoque Cineitem se in Thraciam sequi: rebusque in oriente optime constitutis in occiduas partes perrexit. Calliopolim ingressus classem instruit aduersus Naxi insulæ Ducem, cæterasque, eius parentes imperio, Cycladas insulas. Obiiciebatur ei, quod ad Mahometem nuper non conuenisset, nec officii exhibitis coluisset; vt nec Smyrnam antea eum salutaturus accesserat. Egressa Callipoleos portu tota classis triremium ac biremium simul triginta, cui Amiralus, id est Archithalassus, præerat Giali Begus, Andrum insulam, Paron & Mylon appulit: multisque insularibus captis, illatoque graui damno discessit. At Veneti tantam iniuriam non tulere: ille quippe Naxi dux iamdiu in Venetorum fidem & amicitiam venerat, illorumque vexillo & insignibus se tutabatur. vere itaque aduentante triremes decem ipsi instruxerunt, quas in statione habuerunt in sinu Adriatico, circa Eubœam, Cretam & Cycladas insulas. triremes porro septem Tenedum vsque nauigarunt, ita vt in hostium conspectum venirent: faucibus deinde Hellepontis superatis, Lampfacum vsque peruenere. Turcica tunc classis supra modum instructa, stationem habebat in portu Cal-

Magno Magistro licentia concessa edificandæ arcis in Lycia aut Caria.

Cineites mater Mahometem alloquitur, & Cineites illum supplex adit.

Alexand. Susmani F.

Naxi ducem adoritur Mahometes.

Turci Cycladas populantur.

Veneti Naxi duci opem ferunt.

A ποιήσαι· πλὴν ἡμέσθω καὶ ὁ σοὶ βουλευτὸν, καὶ ὁ πῶς τῶν Τούρκων αἰτηθὲν ἀσάλευτον· δίδωμί σοι ἐν τοῖς ὀρείοις Καρίας καὶ Λυκίας τόπον ὅσον βούλη, καὶ ἀπέλθε οἰκηθδμήσαν, ὁποῖον βούλη πολίχιον· τότε ὁ μέγας μαγίστωρ ἐνωπιδεὶς τοὺς λόγους τούτους, εἶρηκε πρὸς τὸν Μαχουμέτ· ὦ ἡγεμὼν, δός μοι τῶν ὑπὸ τῷ σὺν Ἰξοισίαν τόπων μέρος, καὶ μὴ με ἀποπέμπης ἐν ἀλλοτρίαις ἐπαρχίαις. ὁ δὲ ἡγεμὼν ἐκ τῶν ἐμῶν δίδωμί σοι, καὶ γὰρ τὰς Μανταχίαν ἐδωρησάμην τῷ ἐπαρχίῳ, καὶ μὴ σοι μελέτω πρὸς τούτου. αἰτήσας δὲ πρὸς ἑαῖμα, καὶ λαβὼν ἀπήλθεν· ὁμοίως καὶ οἱ Χίου, καὶ Λέσβιοι, καὶ Φωκαεῖς πύρτες, πρὸς αἰτήσας αὐτῶν ἀσμένως πρὸς δὲ ἀμύδους, καὶ πληρώσας τὰ θελήματα, ὁ ἡγεμὼν ἀπέλευσεν ἐν εἰρήνῃ· ἡ δὲ μητὴρ τῆς Τζινεῆτ ἰκετικῶς δουσωπόσα ὄσα ἐπαύετο, μέγρις οὐ εἰσακρουθεῖσα, ἠλυθέρωσε τὸν υἱὸν αὐτῆς τῆς θανάτου. ὅς καὶ ἐλθὼν, καὶ πρὸς κωήσας τὸν Μαχουμέτ, ὄρκους δόξας αὐτῶν τῆς μηκέτι ἀτακτεῖν, ἀλλὰ πῶς ἀφ᾽ ἑαῖν ἐν πάσῃ τῇ ζωῇ αὐτῆ· ἐκυελοῖς, καὶ δεασότας ἔχῃν καὶ καλεῖν, τοὺς ἐκ τῶν Οθμανίων καταγεμῶνους. ἔδωκε τῷ ἐπαρχίῳ τῶν υἱῶν Ἀλεξάνδρου τῆς Σουσμαῖου, ὃν καὶ εἰς τῷ αὐτῶν ἀσέβαν μετεσκύλασε τὸν δὲ Τζινεῆτ κελύσας σὺν αὐτῶν ἐν τῇ Θεσσίῃ ἐλθεῖν, καλῶς τὰ τῆς ἀνατολῆς φρονήσας εἰς τῷ δύσιν ἐπὶ ἀνέξωξε. καὶ ἐν Καλλιουπόλῃ ἐλθὼν, εὐλογὸν ἀπαρτίξῃ καὶ τῆς δουκὸς Ναξίας, καὶ τῶν λοιπῶν Κυκλάδων νήσων, τῶν ὑπὸ τῷ αὐτῶν χεῖρα. αἰτῶν αὐτὸν ἄς οὐ πρὸς ἑαῖν, οὕτω καὶ ἐν τῇ Σμύρῃ, ὄσα ἦλθε πρὸς σαργρόβου τῶν Μαχουμέτ, ἀπάρτας οὐκ ἀπὸ τῆς Καλλιουπόλεως ὁ εὐλογος, ἔχων Ἀμμερλίον τὸν Τζαλιωτήν, σὺν τειήρεσι καὶ διήρεσιν ὁμοῦ, τειάκοντα ἦλθεν ἐν Ἀνδρῶν τῇ νήσῳ, ἐν τῇ Πάρῳ, ἐν Μύλῳ· καὶ πολλοὺς τῶν νησιῶτων ἀδελφῶσας, καὶ ζημίαν πλείστην ποιήσας, ἐπὶ ἀνέξωξεν. οἱ δὲ Βενετίκῃ μαθόντες ὁ γερῶνός ὄσα ὑπὸ ἐμειναν. ὡς γὰρ ὁ Δούκῃς πρὸς πολλοὺς τοὺς Βενετίκῃς ὑποκώπων, καὶ τῷ σημεῖαν αὐτῶν φέρων· καὶ καταλαβόντος τῆς ἑαυτοῦ νυτρεπίου καὶ αὐτῶν τειήρης δέκα· καὶ πρὸς ἑαῖν τες ἦσαν τὸν Ἀδριανὸν κέλιον, Εὐβοίαν, Κρήτην, καὶ τὰς Κυκλάδας νήσους· ἐλθοῦσα δὲ τειήρης ἐπὶ ἀνέξωξεν Τενέδου, ἠβουλήθησεν ἐμφανεῖς ἡμέσθαι τοὺς ἔθροῖς, καὶ εἰσελθόντες τῷ Ἐλλάσσοντον διέβησεν μέγρι Λαμψάκου· καὶ δὲ τειήρης τῶν Τούρκων ἴσαντο ἐν τῷ λιμένι Καλ-

B

C

D

λιουπόλεως έτοιμη εις έξοχλή . αι τειήρης δέ
 ηβ Βενετικών οράσασίσιον ένα μικρόν κατερχό-
 μδμον από Κωνσταντινούπολιν, & δοκωότες Τούρ-
 κικον εί), τέλλοιοι μίαν ηβ τειήρων η λαβόν αυ-
 πό. οι δέ Τούρκι οράντες ο δρώμδμον, η είκεί-
 ζουτες ο διωκόμενον αυτών εί), έξήλθε η έξ αυ-
 τών έτέρω τειήρης, δεφενδύσαι θέλων αυτό. εκεί-
 νο δέ ηβ Λέσβιον πλοϊον κατερχόμενον από Κων-
 σταντινούπολιν. ιδόντες δέ οι Βενετικη τά τειή-
 ρης ηβ Τούρκων, δίκην ορμαθοδ έξιοδσας, ώρ-
 μησάν κατ' αυτών, η ο ένυάλιον ηχησάν, στυ-
 επλάκησάν. πρῶτον μδν δη πρῶσερουσάντες
 πλώ ηβ Αμεγαλή Τζαλίωσιν τειήρειν, άπδρ-
 τάς άφείδως έξεθέλεισάν, η αυτών Τζαλίωσιν
 μεληδών κατέτεμον. είτα άλλος άλλην έπεμβά-
 νοντες πάσας ηβ έλαβον, άνηλεως κατατέμον-
 τες τοις Τούρκις ένώπιον ηβ γυμναχόν, η ηβ
 παιδων αυτών, μακραν άπέχοντες πλώ εν Καλλι-
 πόλει έξηρόν ως μίλιον έν. οι δέ Βενετικη ηδη
 πρῶς έσπέρων ηβ πολεμείν σιγήσαντες, η τά
 τειήρεις ηβ Τούρκων ως κζ'. πῶν άειθρόν, η τά
 τάς αυτών ηβ έρῶσαντες, κατέσασ εις Τενεδον η-
 σον. κακει ορμαθόντες εν τῶ λιμνῶι, η έξεπέ-
 σαντες άκριβως, η ηβ χολείσάντες τοις Τούρκις
 άπδρτας έσφαξαν . εις δέ τοις Χεισιανοις
 έτέρων έρῶσαν έρῶνήσαντες . η τάς μδν άλ-
 γαρικῶ έσπῶ είσαχθέντας εν τῶ σόλω, πλώ
 ζωίω έδωρήσαντο, τοις δέ άλφῶ πρῶσδων, η
 ηβ τῆς τυρρῶσις πρῶνοιάς, πδντας άνεσχαλώπισάν
 εν τῆ Τενεδῶ. & ηβ ιδείν γρῶθεν η πῶσαν ηβ σον
 ως άμπέλοισ τάς Φούρκας, η ως βότρυας τοις
 εν αυταίς κρεμαρδμοις. αι δέ τειήρεις κατελθο-
 σαι εν Κρήτη τοις μδν εν αυτῆ τῆ ηβ σῶ, τοις δέ
 εν Εύβοία, τοις δέ εν Βενετία διεσπέρων, τοις
 άγαρεμδμοις έρέτας Χεισιανοις έσάρχοντας.
 Χειμῶνος δέ ηβ έλθόντος, η ηβ έαρος έξχο-
 μδμου πάλιν από Βενετίας τειήρεις. η εν Ελ-
 λησπόντῶ είσελθοσαι ηβουλήθησαν πρῶτα λα-
 βείν τον πύργον τον εν Λαμφάκῶ ον άνήγειν ο
 Μουσουλμάν, & άλφῶ θαλάσσης άκροβολισμοις
 ποιήσαντες, άλφῶ έξηρος εν ηδωκήθησαν έξελ-
 θείν ηβ γδ πρῶσέχων ο Χαμζας, ο άδελφός ηβ
 Παγαζήτ ηβ Μεσάζοντος, στω στρατῶ χιλιά-
 δας δέκα, η ηβ πλέον. ως δέ ιδον οι Βενετι-
 κη μηδέν μηδέν άβύοντες, άφίεσαν αυτόν, η
 εις Κωνσταντινού έπλεον. κακαλιπόντες αυτόν
 ημείθραυσον, η ο έγρος αυτῶ ηβ έβαλλον-
 τες, από κατῶθεν έως άνω, η σκινηδών κατε-
 τρύπησαν . τότε ο Χαμζας ιδών τάς τειήρεις
 εκλειπούσας, αυτός τοις Τούρκις κελδύσας έως
 ημεθλων κατερρῶξεν είπών· άνθυ κέρδεις ουπρέ-

lipoleos. Deprehenso interim velo vno e-
 xiguo, quod e Constantinopoleos portu
 soluerat, quodque Turcicum conuicie-
 bant Venetæ classis duces: triremem v-
 nam ad illud nauigium inuadendum mit-
 tunt. Id cum Turci conspexissent, rati v-
 num e suis esse, quod insequerantur Ve-
 neti, illius tutandi causa triremem vnam
 in altum vela facere iubent. Lesbium por-
 ro erat Constantinopoli profectum. Ve-
 neti itaque cernentes Turcicas triremes
 portu exire, ad catenæ instar ordine ser-
 uato, in ipsas feruntur: & cum classicum
 cecinissent, pugnam ineunt. Primo im-
 petu triremem Amiralii Giali Begi appel-
 lunt, in eamque irruentes omnes promif-
 cue ferro cædunt, ipsumque Giali Begum
 membratim conciderunt. Alius deinde
 in aliam irruit & infiluit. omnibus denique
 triremibus captis, immaniter Turcos fru-
 stulatim discidunt, spectantibus eorum
 coniugibus & liberis e Callipoleos litore,
 quod a loco, vbi pugna commissa est, mil-
 liari vno distat. Inclinato iam die Veneti
 receptui canunt, triremesque xxvii.
 Turcicas cum suis in Tenedum insulam
 velis pansis deducunt. Portumque in-
 gressi, omnibus accurate perpensis & per-
 spectis Turcos omnes seorsim contractos
 confodere. in Christianos aliter anqui-
 situm: qui enim captiui vincique in tri-
 remibus detinebantur, iis vita concessa est.
 illi vero, qui accepta mercede, aut quouis
 alio præmio ducti, operam suam spon-
 te locauerant, cuncti in insula Tenedo su-
 spendio affecti sunt. Tuncque cernere erat
 per totum insulæ ambitum furcas ad instar
 vitium dispositas, & ab eis dependentia,
 veluti racemos, cadauera. Vbi Cretam ap-
 pulerunt triremes Venetæ, Christiani ca-
 ptiui remiges partim per eam insulam di-
 stributi, partim per Euboeam sparfi, Ve-
 netias quoque partim transfucti sunt.
 Post exactam deinde hiemem, ineunte-
 que vere classis Veneta portu Venetiarum
 iterum soluit, & Hellespontum ingressa
 turrim, quæ Lampfaci erat a Musulma-
 no extructa, tentat. e triremibus itaque
 eam Veneti oppugnant & quatiunt, cum
 in litus exscendere nequiuissent. aderat
 enim illic Chamzas, Baiazitis Mesazon-
 tis frater, cum exercitu decem millium &
 amplius militum, qui Venetorum in-
 cessum obseruabat. Qui cum suos cona-
 tus irritos cernerent, Constantinopo-
 lim abiere, turris obsidione omiffa: quam
 semidirutam ac quassatam reliquerunt:
 tecto ipsius a vertice ad imum decuf-
 so, & ad cribri modum pertuso. Con-
 festim vero Chamzas, vbi classem Ve-
 netam recessisse vidit, iussit Turcos tur-
 rim funditus euertere, hac ratione ad-
 ducta: non decere sine lucro & utilita-

Turcica classis
 victa a Vene-
 tis.

Turci captiui
 interfecti.
 Christiani
 prodicionis
 suspecti sus-
 pendio affe-
 cti.

Veneti Lam-
 pfaci turrim
 oppugnant &
 re infecta dis-
 cedunt.

Cineites Ni-
copoli præfe-
ctus.

Turcus qui-
dam nouz se-
ctæ author in
monte Ioniz
Stylario.

Christiano-
rum amici-
tiam ambit.

Monachus
Cretensis in
monasterio
Turlotæ Chii
insula.

Turci Mona-
chi ad Creten-
sem epistola.

Alexander in
nascensentem se-
ctam armatus
inuelitur im-
prospero suc-
cessu.

Montis Styla-
rii angustiz.

Turcus mona-
chus Bercligia
Mustapha ap-
pellatus, &
pro Propheta
habitus.

te contumeliam referre. Per id tempus Mahometes Cineitem Callipoli transfisum præfecit Nicopoli ad Danubium fitæ, hortatus ipsum vt limites imperii strenue tueretur, & Musulmanos ab exteris propugnaret. Eodem etiam tempore Turcus quidam simplex & agrestis innotuit in regione montis, qui finus Ionii ostio adiacet, & vulgo Stylarius appellatur, Chio insulæ ad ortum obiectus. Docebat ille Turcos paupertatem voluntariam: omniaque, præter vxores, annonam, vestes, currus & arua communia esse debere prædicabat; *Ego aiebat, tua domo, vt mea, vtor; tu mea, vt tua, vteris, salua vxoris reuerentia.* Cumque in istud dogma omnes agrestes pertraxisset, clam ac subdole in Christianorum amicitiam venire satagebat. hocce etenim effatum euulgauit: *Quicumque Turcus dixerit Christianos non esse erga Deum religiosos, hic impius habeatur.* Quotquot igitur præceptis eius obsequabantur, quemcumque Christianum, in quem incidissent, benigne amplectebantur & suscipiebant, eique tanquam angelo Dei honorem habebant. Ipse vero quotidie nuncios mittere magistratibus Chiis, & præcipuis eximiisque inter clericos propositum suum ipsis manifestans, profiterique non aliter omnes saluari posse, nisi in fidei Christianæ communionem. Contigit etiam sub id tempus Anachoretam quendam Cretensem, in insulæ illius monasterio, quod Turlotæ dicitur, monasticam vitam agere. ad hunc falsus ille Abbas misit binos apostolos suos vnica veste indutos, capite nudo ac raso, pedibusque sandaliis non opertis, rhenone vnico vestitos incedentes, per quos talia ipsi significat: *Ego, sicut tu, idem ascetica vita institutum sequor, eundem Deum, cui tu seruis, veneror; ad te de nocte sine strepitu venio mare pedibus traiciendo.* Verus itaque Abbas, ab impostore illo falso Abbate deceptus, cœpit & ipse absurda de illo prædicare his verbis: *Dum Sami morarer, mecum asceticam vitam ipse egit: nuncque per dies singulos traiciens mecum versatur, & simul colloquimur;* aliaque fabularum monstra effutiebant coram me, qui hæc scribo. Susmani ergo filius nobis supra memoratus, qui a Mahomete prouinciæ gubernandæ impositus erat, conscripto exercitu aduersus illum falsum Abbatem contendit: verum angustias Stylarii montis superare haud penes eum fuit. Stylarii incolæ contra agmine facto, collectis supra sex millia militibus, stantes ad angustias & aditus fere imperuios, totum exercitum cum ipso duce Susmano deleuerunt. Confestim turba omnis quæ Percligiam Mustapham, falso enim Abbati hoc nomen erat, sequebatur, spes suas

πον ὅτι ὄνδρος κερδύλαι ὁ δὲ Μαχουμέτ τὸν Τζι-
νεήτ παύσας ἐν Καλλιουπόλει, δέδωκεν αὐτῷ πορ-
νοίαν ἐν τοῖς μέρεσι Νικηπόλεως ἐγγὺς τῆς ποταμοῦ
Δαυούβεως, ὡς ἀγγέλως αὐτὸν φυλάττειν τὰ ἀ-
κρας καλῶς, καὶ ὑπομαχεῖν ἕνεκα τῆς Μουσουλ-
μάνων. ἐν δὲ τῇ ἡμέρᾳς ἐκείνης, ἠγγρηγίης τῆς
Τύρκων ἰδιώτης ἔαργικός ἐν τοῖς μέρεσι τῆς ὄρει,
τῆς καιμῆου ἐν τῇ ἐμβολῇ τῆς κέλπου τῆς Ἰωνίας, ὁ
κρινῶς καλοδοσι Στυλάειον πρὸς ἀναπολλῶ κατ'
ἀντικρὺ Χίου. καὶ ἐδίδαξε τοῖς Τούρκους ἀκτημο-
συνίω, ἔπλιω τῆς γωαμῆς πάλαι πατρίτω κρινῶ
ἐδογματίσεν, ἔφρας, καὶ ἐνδύματα, καὶ ζώην, καὶ
ἄρουρας. ἐγὼ εἰς τὸν σὸν οἶκον ὡς ἐμὸν, σὺ δὲ εἰς τὸν
ἐμὸν ὡς σὸν, πλιω τῆς θήλεως μέρεσι. πλανήσας δὲ
τοῖς παύταις ἀργίκοις ἐν αὐτῷ ἔδογματι, ὑποού-
λως ἐπεσχηματίσεν καὶ πλιω τῆς Χριστιανῶν Φιλίας.
ἔξῆθε γὰρ δόγμα, ὅς τις τῆς Τούρκων εἴποι, ὅτι Χρι-
στianoὶ οὐκ ὑπάρχουσι θεοσεβεῖς, ἔστ' ἀσεβῆς ὅστις. καὶ
παύταις οἱ ὑπάρχουσι τῆς φρονήματος αὐτῶ, συναντῶντες
πινὰ τῆς Χριστιανῶν ἐφιλοξένου, καὶ ὡς ἀγγέλον τῆς
διὸς ἐτήμων. αὐτὸς δὲ κατ' ἐκείνην ἐν Χίῳ οὐ διέλι-
πε φέλλων ἐν τοῖς ἡγεμόσι, καὶ τοῖς κλήρου τῆς ἐκκλη-
σίας κατελεγεμένοις ἀποστόλοις. μιλῶν αὐτοῖς ὁ
αὐτῶ φρόνημα, ἔσ' οὐκ ὅτι ἄλλως σαρδύω τῆς ἀ-
παύτων, εἰ μὴ ἐν τῇ ὁμοιοῖ τῆς πίστεως τῆς Χριστιαν-
νῶν. ἔτυχε δὲ ἔφ' ἡμερῶν ἐκείνων καποικεῖν ἐν τῇ νή-
σῳ ἀναχωρητικῶν ἐνα Κρήτη γέροντα, ἐν τῇ μνήτῃ τῆς
καλουμένης Τουρλοτῆ. ἔσειλας ὁ ψευδαββάς
ἐκείνος δύο τῶ ἀποστόλων αὐτῶ τῶ μονοχτόνων, ἔργη-
ται τῆς κεφαλῶν κατεψλομῶν ἀσκεπῆ, καὶ τοῖς
πόδας χερῶν (ανδάλια, ἔπλιον ἐνα μονοχτονοσκὸν
ἐνδεδυμῶν πρὸς σαργρῶν αὐτῶ, ἔμιλῶν ὡς
ὅτι κατὰ στωασκητῆς σου εἶμι, ἔφ' Θεῶν ἔφ' ἡ-
περῶς, ἐκείνων κατὰ τῶ πρὸς κωήσιν φέρω, καὶ μὲν
σοδ' εἶμι νύκταρ ἀββαίων ἀπόφα ποδὶ τῶ πέλ-
γος ὁ δὲ ἀληθῆς Ἀββάς πρὸς κωήσιν ὑπὸ τῆς ψευ-
δαββά, ἠρξαστο καὶ αὐτὸς ἀλλόκοτα ὑπὸ ἐκείνου
φθῆγῶς, λέγων ὅτι ἐν τῇ νήσῳ Σάμῳ χολάζων,
καὶ αὐτὸς στωασκητῆς μου ἐγγύε. ἔνω ἡμέραν
πρὸ ἡμέραν διαβαίων στωομιλῆ μοι, καὶ ἀλλὰ ἰνὰ
τέρετα, ἀένωπιον ἐμοῦ τῆς γράφοντος ἔλεγε ὅτι τῆς
Μαχουμέτ ὁπίτροπος, ὃν ὁ λόγος φθῶσας ἐδήλω-
σεν, ὁ τῆς Σουσμαίου υἱός, ὃς τῆς ἐπαρχίας τῆς ἡγε-
νίας ἀνέντιβε φρατὸν ἀθρησίας, καὶ ἐλθὼν κατ' αὐ-
τῶ, οὐκ ἠδυνῆθη ἀββαίω πατ' ἐνοπα τῆς Στυλάειν.
οἱ δὲ Στυλάειοι εἰς ἐν στωαζήντες, καὶ ὑπὸ τοῖς
ἐξακιχλίκοις ὄντες εἰς τὰ δύσβατα πάντες, ἀ-
παύταις τοῖς σὺν πατ' Σουσμαίου κατέσφαξαν,
καὶ αὐτὸν ὁμοῦ τὸν Σουσμαῖον. τότε οἱ τῆς Περκλι-
ζία Μουσαφᾶ, οὕτω γὰρ ἐκαλεῖτο, πλιω αὐτῶν
ὑπόληψιν ἐν πατ' ψευδαββά φερεῖσαντες, καὶ

ὑπερτερον παροφητου τῆτον ὑμνησαντες. ἔξε-
 γεντο δόγμα τῆ μη ἐνδύσασθαι πλῆ κεφαλῶν,
 πάλιν, ὁ κληροδοτὴ Ζαρκουλαῦν. ἀλλὰ ζῆν μονο-
 χίτονα, καὶ ἀσκεπῆ βίον, καὶ παρσιτεσθαι
 πλέον Χριστιανοῖς, ἢ Τούρκοις. μὲν δὲ τῶτα
 μιλῶν ὁ Μαχουμέτ παρ' ἐπαρχῆς Λυδίας Αλί-
 περι, τῆ φρατεροσῶν σὺν πάσῃ δυνάμει Λυδίας
 καὶ Ἰωνίας καὶ τῆς Στυραείων. οἱ δὲ Στυρα-
 ειοὶ πάλιν φυλαξάντες τὰς ἐμβολὰς τῆς γε-
 νόδων, καὶ ὁ πλείστον τῆς ὑπεναντιῶν εἰσελ-
 θὼν πόρτας οἱ ἀρχοῖσι ἐφόνυσαν, ὡς μέλις
 σὺν ὀλίγοις ὁ Αλίπερις ἀφασθεῖς εἰς Μα-
 γνησίαν ἦκε. τότε ὁ Μαχουμέτ μαθὼν ὁ δρᾶ-
 μα, πέμπει τὸν υἱὸν αὐτοῦ Μωρατὴ παρδίων
 ὄντα δωδεκαετῆς, καὶ σὺν αὐτῷ τὸν Παγια-
 ζῆτ μεσάζοντα, σὺν τῷ Θερακικῷ φρατῶν. καὶ
 Βιθύνους, καὶ Φρύγας, καὶ Λύδους, καὶ Ἰωνας
 πόρτας ἀδελφίας, εἰσίσιν ἐν τοῖς δυσβάτοις
 ἐκείνοις ἔσποισ σὺν δυνάμει πολλῇ. καὶ ἀπὸ
 πάντας πόρτας ἀφειδῶς ἐξετέλειεν γέροντας
 ὄμοι καὶ νήπια, ἀνδρας τε, καὶ γυναῖκας, καὶ
 ἀπλᾶς εἰπεῖν, πᾶσαν ἡλικίαν ἀηλεῶς ἐσ-
 φατῆον. ἕως οὗ φθάσαντες ἐν τῷ ὄρει, ὁ εἰ-
 χον εἰς φυλακῶν οἱ μονοχίτωνες, καὶ κροτή-
 σαντες πόλεμον, μὲν πολλὰν τῆς πεσόντων
 ἀπὸ τῆς μέριος τῆς Μωρατὴ ὑπερ' ἀειθρόν, πρὸ-
 εδόθησαν σὺν τῷ ψυδαβῶν. πρὸ λαβόντες
 δὲ, καὶ δεσμήσαντες αὐτοὺς ἦλθον εἰς Εφε-
 σον, καὶ κεῖ ἐξετάσαντες αὐτὸν ἀπὸ πολ-
 λῶν ἡμιεῶν, ὄσον ἀκρόνητον, καὶ ἀμετά-
 πωτον τῆς φαντασίας αὐτοῦ, ὅτε φανώσαν-
 τες αὐτὸν, καὶ ὀπιθόντες καμῆλα ἐκτετα-
 μένας ἔχων τὰς χεῖρας, περὶ φωνημένης ἐν θ-
 νίσι ἀπὸ τῆς ἡλῶν ἐδριάμεθυσαν αὐτὸν ἐν
 μέσῳ τῆς πόλεως. τοῖς δὲ μαθηταῖς αὐτοῦ μὴ
 ἀπὸ φηνησαμένων ὁ φρονίμα τῆς διδασκάλου
 αὐτῶν, πόρτας ἐπ' ὄψι πύτου κεντέσφατ-
 τον, ὅτι ἄλλο λέγοντες πλῆ ὁ (τετὲ Σουλ-
 τᾶν ἐρής) ἡγῶν, κύριε Ἀββᾶς φθάσον. καὶ
 ὅτε ἠδέως τὸν θάνατον ἐλαβάνον. ἐκράτει
 γὰρ ἄρρη καὶ ὄσον πολλῶν τῆς αὐτοῦ φοιτη-
 τῶν, ὡς οὐ τέθνηκεν ἀλλὰ ζῆν. ὡς καὶ τῷ ἀσκητῇ
 τῷ παρρησιῶν ἐκτυχῶν ἐγὼ μὲν ὁ τῶτα
 γυῖοσθαι, καὶ ἐρωτήσας πῶς πύτου, τί, ἀρε-
 τὴ δόξα ἔσον πῶς ἐκείνου; εἰρηκέ μοι, ὅτι
 ἐκείνος ὅτι ἀπέθανεν, ἀλλὰ περὶ σῶν ἐν τῇ νή-
 σα Σάμῳ, ἐκὼ καὶ ὡς παρὼν αὐλίξῃ, εἰς ὅσον
 ἐγὼ τὰς φαντασίας αὐτοῦ, ὅτε περὶ σῶν, οὔτε καὶ
 νοῦν λαβάν. Ὁ δὲ Παγιαζῆτ λαβὼν ὁ παρδίων,
 ἐ διελθὼν τῆς Ἀσίας, Λυδίαν, καὶ ὅσοις ἐκτυχῶν
 ἐν ἀκτιμοσιῶν ζῶντας Τυρκοκαλοῦσθαι ἀπὸ μ-

in istum impostorem collocavit, nomen il-
 lius supra Prophetas laudibus extollendo.
 ab iis deinde decretum, caput pileo, qui
Zarculas dicitur, non tegere: sed vna tan-
 tum veste indui, sub dio agere, potiusque
 Christianis, quam Turcis adherere. Re-
 bus ita gestis Lydiæ gubernatori Hali Be-
 go dat in mandatis Mahometes, vt cum
 vniuersis Lydiæ & Ioniæ copiis in Styla-
 rios moueat: Stylarii iterum viarum adi-
 tus, montiumque angustias occupant:
 cumque copiarum hostilium maxima pars
 fauces illas ingressa esset, ab agrestibus
 omnes fere occisi sunt, vt vix cum paucis
 Halibegus saluus Magnesium euaserit.
 Hanc acceptam cladem cum audiuisset
 Mahometes, filium suum Moratem et-
 iamnum impuberem, annosque duodecim
 solummodo natum illuc mittit, eique co-
 mitem adiungit Baiazitem Mesazontem.
 hi collectis vniuersis copiis Thraciæ, Bi-
 thyniæ, Phrygiæ, Lydiæ & Ioniæ per ar-
 ctas illas vias aditu difficillimas magna vi
 irrumpunt: obuios omnes sine discrimine
 cædunt, senes & infantes, viros & mu-
 lieres, vtque verbo dicam, in omnem æ-
 tatem immaniter sæuitum est: donec ad
 montem peruentum; quem tuendum isti
 monochitones (idest vna veste vtentes)
 susceperant. Pugnatum illic acerrime, in-
 numeris, qui Morati militabant, caden-
 tibus, quo vsque omnium illorum cum
 suo falso Abbate deditio secuta est. Com-
 prehensos vinctosque Ephesum cunctos
 abduxere, vbi impostorem illum, quam-
 uis variis tormentis subiectum, intrep-
 idum nihilominus experti sunt, inque sua
 opinione constantem ac pertinacem. Il-
 lum igitur Camelo imponunt in cruce ex-
 tensum, manibus expansis, clauisque ta-
 bulæ affixis, ac velut ad triumphi spe-
 ciem per vrbis medium transfuerere. Hu-
 ius etiam discipulos, qui doctoris sui er-
 rores abnegare noluerunt, ipso intuen-
 te cunctos confodiunt. quorum alia verba
 exaudita non sunt, præter ista (*Tete Sultan-
 eris*) hoc est (*Domine Abbas accelera*) qui-
 bus prolatis illico mortem alacres oppeti-
 duere. Per aliquod equidem tempus inter
 discipulos eius opinio inualuit ipsum mor-
 tum non esse, sed in viuis superare: ta-
 lique errore implicitus tenebatur nobis
 memoratus asceta, quem istis transactis
 allocutus sum. cum enim interrogassem,
 quid de illo sentiret? respondit mihi eum
 non obiisse, sed in Samum insulam tra-
 icisse, vbi pristinas sedes habuerat. ve-
 rum huius deliramenta aspernatus, nul-
 lamque fidem adhibens, iis diutius atten-
 dere non sustinui. His demum rebus con-
 stitutis Baiazites adolescentem Moratem
 secum circumducens, peragruit Asiam &
 Lydiam, omnesque Turcocalogeros (id

Hali Begus in
 Stylarios exer-
 citum ducit.
 & ab iis fuga-
 tur.

Mahometes
 Moratem fi-
 lium suum ad-
 uersus Styla-
 rios mittit.

Stylarii victi
 eorumque
 propheta ca-
 piunt

& supplicio
 affectus.

In illa sceta
 pertinaciter
 perseverantes
 morte affecti.

Deliria Asce-
 tæ Cretensis.

Paupertatem
 voluntariam
 profitentes
 interfecti.

Morates Ama-
sia governa-
tor.

est Monachos Turcos) acerbis tormentis e-
necavit , quotquot in paupertate volun-
taria viuentes ipsi occurrerunt. Phrygia
deinceps lustrata fretum traiecit, venit-
que Adrianopolim , Moratemque sal-
uum de hostibus triumphantem ad paren-
tem suum Mahometem reduxit. hic filio
suo admodum iuueni tunc Amasiam to-
tamq; Cappadociam gubernandam com-
misit, consiliario ac ministro adiuncto quo-
dam e purpuratis , eoque rerum geren-
darum apprime petito , qui Georgiz-Begus
appellabatur.

Τας πικρά θανάτω πρὸ δώκεν. περὶ δὲ
τὴν Φρυγίαν, καὶ τὸν πορθμὸν ἀφ᾽ ἧς ἦλ-
θεν ἐν Ἀδριανού, πρὸ δὲ τῆς τὸν υἱὸν Μωρᾶτ
τῶ πατρὶ Μαχουμέτ, νικητὴν Ἑσπαγοδχόν.
Ὅτε καὶ ὁ Μαχουμέτ ἐδωρήσατο τὴν ἡγεμο-
νίαν τῆς Ἀμασίας καὶ τὰ πρὸς τὴν Καπ-
παδοκίαν μέρη ἐπὶ νέῳ ὄντι, καὶ τῶν μεγ-
στάνων, καὶ πρᾶκτικῶν ἕνα, διοικητὴν τῶν
πρᾶγματῶν κατέστησεν Γεωργίτζπεγιν οὗτω
καλούμενον.

CAPVT XXII.

Rhodi magnus magister castrum Petronium in Caria finibus adificat. Mahometes in
Asiam traicit, Caramanum inuadit & in ordinem cogit. Mustapha Baiazitis F.
innotuit, eique se adiungit Cineites, qui a Mahomete prope Thessalonicam vincun-
tur. Mahometes istos qui Thessalonicam confugerant a Demetrio Leontario repetit,
qui rem ad imp. reiicit. Manuel traditurum se eos Mahometi negat. Mustaphas &
Cineites a Leontario Constantinopolim mittuntur, inde in Lemnum uterque custodien-
dus relegatur. Mahometes Walachis bellum infert. Theologus quidam Philadelphius
vir improbus ac perfidus. Mahometes inter venandum apoplexia affectus paucos post
dies hemiplecticus factus moritur. Rationes ob quas Mahometes filium suum Amasia
præfecerat. Baiazitis Bassæ erga Mahometem fidelis serui officia. Mahometis ad Ba-
iazitem Bassam mandata. Mahometis mors quibus artibus per dies XL occultata sit
usque ad Moratis aduentum.

Rhodi mag.
Mag. in Caria
finibus propu-
gnaculum Pe-
tronium di-
ctum adificat.

EODEM anno nobis supradictus ma-
gnus Rhodi Magister classem bire-
mium trium, aliquot præterea nauium in-
struxit: quibus imposuit omnem appara-
tam materiam, bitumen nempe, lapides
angulares, ligna, asseres, & si quid aliud
opus ipsi esset ad arcem in finibus Caria
prouinciæ adificandam: profectusque de-
signauit in quodam promontorio propu-
gnaculum, quod, de Petri Apostolorum
principis nomine, Petronium appellauit.
Fundamentis deinde solidis iactis, post-
quam in altitudinem moenia adfurgere
cœpissent, cum multis copiis accessit Man-
tachias Eliez Begus opus inchoatum di-
sturbaturus: verum re infecta retro pe-
dem tulit. Egregie igitur absoluto propu-
gnaculo, turribus altissimis per ambi-
tum munito, militibusque fratribus cu-
stodia illius commissa, Rhodum rediit ma-
gnus Magister. discedens porro leges de-
dit custodibus, viuendique modum; vt
sobrie semper vescantur, vigilantque,
sintque seduli ac prompti ad fuscipiendos
captiuos fugitiuos, tutumque eis rece-
ptum in arce præbeant: appellenturque
sancti Petri libertini: quæ appellatio ad
hanc usque diem vsurpatur. Mahometes
ineunte vere conscripto in occiduis pro-

Mahometes
in Asiam tra-
icit.

O δὲ πρῶτον μὲν μέγιστον ἐν ἐκεί-
νω τῶν ἔτι ἑσόντων ἀπαρτίσας σιῶν διήρε-
σι τειοί, καὶ νηῶν μέγιστον, τὴν ἀπασάντων πρᾶ-
σκυλῶν ἔνδον εἰσαγάσας, οἷον ἄσβεστον, λίθους ἀκρο-
γωνιαίους, ξύλα, σφύιδας, καὶ εἴ τι ἄλλο, ὃ πρὸς
οἰκδομεῖν κέρρον συμφέρον, ἐν τοῖς ἀκροῖς τῆς
ἐπαρχίας Καρίας. ἐν ἐνὶ ἀκροτηρίῳ ἐλθὼν
Φερούειον ἐπέθεε ἐπὶ ὀνόματι τῆς κερυφαίου τῆς
Ἀποστόλων Γέτρου, Περσῶν αὐτὸ καλέσας.
καλῶς οὖν τὴν βάλαν πηξάσας, καὶ δὲξάμε-
νος κτίσειν τὰ τείχη, ἦκε καὶ ὁ Μανταχίας
Ελιέξπεγιν σιῶν δυνάμει πολλῇ, κωλύσθην μέλ-
λων ὃ ἐπιχειρεῖν ἔργον. ἄλλ' ἑσθὲν ἰούσεν.
ἀπαρτίσας οὖν καλῶς ὃ Φερούειον καὶ πύργους
ἀεσθάμοις ἀρμόσας, καὶ φρελοῖς ἔνδον φύ-
λακας ἐγκαταστήσας, ἐπὶ ἠύκην εἰς Ρόδον νόμοις
καὶ ἔρη ἐπαφείας τοῖς φύλακας τῶν Φερούειου, τῶν
νήφην αἰεὶ καὶ ἐρηγορέναι, καὶ τὴν πᾶσαν ἐπι-
μέλειαν ἔχθην εἰς τοῖς φυλάκας ἀχμαλώτους. τῶν
ἀνπλαμβαίων, καὶ σὺν αὐτοῖς εἰς ὃ Φερούειον,
καὶ ἐλθόντες γράφεται πρὸς τῶν αἰγίου Πέτρου.
ὃ καὶ νῦν μέγιστον τῶν σήμερον σὺν τῶν. ὁ δὲ Μεχουμέτ
ἤδη ἔαρος δὲ χειμῶνος, καὶ τὸν τῆς δύσεως στρατὸν
ἀφ᾽ ἧς

α. Θεοίσας ἔξεισι τῆς Ἀδριανουπόλεως, καὶ πε-
 ράσας πλὴν Θεοκλίω εἰς Περούσην ἔρχεται.
 καὶ τοὺς τῆς ἐώας σατραπάτας καλέσας, σὺν
 πᾶσι τῶν στρατῶν πρὸς τὰ τῆς Λυκαονίας μέ-
 ρη ἀνέδραμον, ἐκδικήσαν θέλων τὰ πρὸ τῆς
 Καρσμου ὀλιμηθέντα ἐν τῇ Περούση, πλὴν
 ἀνασκαφῶν τῶν πατρῶν αὐτῶν, καὶ πλὴν τῶν ὄρεων
 τῶν παρεικῶν ἐν πυρὶ δαπνηθεῖσιν πρὸς
 τῆς Καρσμου πόλιν. ἐλθὼν δὲ καὶ πολλὰς
 πόλεις καὶ κώμας πυρὶ φλεγέτοις ἀναδείξας,
 ἔφθασεν εἰς Ἰκόνιον, καὶ πρὸς λαβῶν αὐτὸ, ὁ
 Καρσμου ἰὼ φθῶν ἐν τοῖς πρὸς Συρίαν
 ὄρεσι. παρεσθεῖς δὲ πέμψας, ἰκετικῶς ἐδέετο τῆς
 ἀφελῶν αὐτῶν τὸ πλημμέλημα. ὁ δὲ καμ-
 φθεὶς ὅτι ταῖς δεήσεσιν, ἀφίκοιεν αὐτῶν πλὴν
 ἐπαρχίαν αὐτῶν. καὶ δίδοι ἀσφάλειαν δι' ὄρκου
 τῆς εἰρήνης, καὶ ἀδολοχῶν φίλων αἰεὶ, καὶ
 μὴ ἐπεμβαίνην ὅτι ποτε ἐν τοῖς ὄρεσι Οθ-
 μου. καὶ ἀφείας τῆς διώκειν, ἐγράφετο ὅτι-
 σθεν ἐν τῇ Περούση, καὶ Δαβὶδ τὸν πορθη-
 μὸν ἦκεν εἰς Ἀδριανουπόλιν. καὶ καὶ Δαβ-
 γων ἦλθε μύθημα, πῶς ὕσατος ἀδελ-
 φῶν αὐτῶν, Μουσαφᾶς ὀνομαζόμενος, υἱὸς τῆς
 παρρηθῆντος Παγαζήτ, ἐν τῇ Βλαχία ἰὼ
 Δαβγων. καὶ καὶ μὴ τὸ πρῶτον πέμπει τοῖς
 τῶν δούλων ἐκκελίτοις δύο, τῆς ἀποκεφα-
 λίσσας τὸν Τζινεήτ. οἱ δὲ οὐχ ἔβρον αὐ-
 τῶν, ἰὼ γὰρ πρὸς δύο ἡμέρας τὸν ποταμὸν
 περᾶσας ἐνωθῆναι τῶν Μουσαφᾶ. καὶ ὄρκους
 δοῦναι αὐτῶν, τῆς στυδραμεῖν, καὶ συγκατα-
 παύσασθαι, καὶ ἔργοντα καθεστῆσαι δύσεως,
 καὶ ἐώας. μαθὼν οὖν πλὴν φυγῆναι τῆς Τζι-
 νεήτ ὁ Μεχεμέτ, καὶ μὴ φέρων πλὴν ζημίαν,
 ἰὼ ὑποσηναί μέλλει πρὸς αὐτῶν, στρατὸν
 ἀγείρει πολλῶν, καὶ ἔξελθὼν ἀπὸ Θεοκ-
 κλίω ἦλθε εἰς Μακεδονίαν. καὶ καὶ μαθὼν
 ὅτι ὁ Μουσαφᾶς σὺν τῶν Τζινεήτ περᾶσαν-
 τες τὸν Ἰερον, ἔχοντες Βλαχίους εἰς βοήθειαν,
 καὶ ἀπὸ τῶν Τούρκων οὐκ ὀλίγον στρατὸν, πρὸς
 τὰ τῆς Θεσσαλίας μέρη κατέρχονται. καὶ αὐ-
 τὸς πλὴν πρὸς αὐτοῖς σὺν τῶν στρατῶν πορείαν
 ἐποίει. ἀπορηθέντες ἔβρον εἰς τὰ τῆς Θεσ-
 σαλονίκης μέρη, ἔδῃ στυδραμεῖντες πόλεμον,
 καὶ πλὴν νικῶσθαι ὁ Μεχεμέτ λαχὼν, ἐδιώκον-
 το πρὸς αὐτῶν μέγιστον καὶ τῶν πυλῶν Θεσσαλονί-
 κης ὁ Μουσαφᾶς σὺν τῶν Τζινεήτ. αἰγιαντῶ
 δὲ σὺν ὀλίγοις βοηθούμενοι πρὸς τῶν πολιτῶν
 ἐσπέρους δὲ ἦδη γλυκομένης, καὶ μὴ θέλοντες
 εἰσπλῆθαι ἐν τῇ πόλει, Δημήτριος δὲ Λάσκα-
 ρεις ὁ Λεονταῖος φιλοξενήσας αὐτοῖς, ἔδῃ πρῆ-
 γρησας, λέγων θαρρύνειν εἰς τὸ τῆς τύχης δὲ μεταβο-

A uinciis exercitu Adrianopoli discedit,
 Thraciaque superata Prusam venit: ac-
 cersitis deinde ad se cunctis Anatoliæ sa-
 trapas, cum vniuerso exercitu Lycaoniam
 versus castra mouit, animo voluens vin-
 dictam, quam de Caramani facinoribus
 flagitiisque Prusæ patris fumere cupie-
 bat. Vlscisci namque statuerat contume-
 liam cineribus & reliquiis maiorum suo-
 rum, per ludibrium effossis, ossibusque pa-
 ternis, quæ Caramanus igne cremauerat,
 illatam. Ad illa igitur loca cum peruenif-
 set complura oppida & vicos incendio de-
 leuit, Iconiumque celeri gradu profectus
 id recepit. Caramanus in Syriæ montes,
 fuga salutem consulens, se receperat: vnde
 per legatos supplex ac submissus admissio-
 rum criminum pœnam deprecabatur,
 veniamque sibi condonari orabat. Pre-
 cibus denique suis Mahometem flectit,
 occupatamque ditionem eo condonan-
 te recuperat: postquam iureiurando ca-
 uit se in fide mansurum, foederi nullam
 fraudem facturum, nec vnquam Othma-
 nici imperii fines inuasurum. Hactenus
 insequendi sine facto, Prusam reuertitur
 Mahometes, & fratrem rursus transue-
 ctus Adrianopolim petit: vbi dum mo-
 ratur, nuncios accipit, qui monent fra-
 trem suum natu minimum Mustapham
 Baiazitis supra memorati filium in Wa-
 lachia degere. His nunciis auditis quam-
 primum mancipia mittit, quæ Cineitem
 capite obruncarent, quem non offende-
 runt; nudiustertius enim fluuium traie-
 cerat, & Mustaphæ se coniunxerat: cui
 iureiurando fidem suam obstrinxit, se au-
 xilio ei fore, eandem cum eo fortunam ex-
 perturum, imperiumque orientis & oc-
 cidentis ipsi conciliaturum. Postquam ita-
 que cognouit Mahometes Cineitem ad
 Mustapham transfugisse, damnum decli-
 nare cupiens, quod sibi ab eis imminebat,
 exercitum ingentem conscribit, Thra-
 ciaque excedens Macedoniam intrat. il-
 lic certior factus Mustapham & Cineitem
 Istrum transiisse, inque Thessaliam con-
 tendere cum Turcorum haud exiguo nu-
 mero, auxiliaribusque Walachorum co-
 piis, ipse quoque contra illos cum toto e-
 exercitu iter dirigit. cumque ambo exerci-
 tus in agro Thessalonicensi obuiam si-
 bi inuicem facti essent, vtrunque acie
 concurritur, tandemque victoria Maho-
 meti cessit, qui Mustapham & Cineitem
 ad portas vsque Thessalonicæ fugientes
 infecutus est: cui restiterunt paucorum
 ciuium auxilio protecti. Vespere deinde,
 quamuis inuiti, in urbem admissi sunt,
 & a Demetrio Lascari Leontario huma-
 ne ac comiter suscepti, eiusque sermo-
 nibus consolati. Ipsos enim de fortuna,
 quæ variabilis admodum est, bene spera-

Caramani di-
 tionem inua-
 dit & debellat.
 Hegiræ 817.
 Christi 1414.

Caramanus
 pacem a Ma-
 homete con-
 sequitur. He-
 giræ 818. Chri-
 sti 1415.

Mustaphas
 Baiazitis Sul-
 tani filius.

Cineites Mu-
 staphæ se ad-
 iungit.

Mahometes
 prope Thessal.
 Mustapham
 superat & fu-
 gat.

re hortatur, neque vel minima suspicio-
 ne aut metu turbari, ne Mahometi pro-
 danrur, etfi Theſſalonicam Turcis dedi-
 oporteat. His Demetrii verbis animo e-
 recti omnifollicitudine deposita cœnant,
 & dormitum abeunt. Vbi vero illuxit,
 Mahometes vnum de ducibus suis ad
 Leontarium mittit, qui sic eum alloqueretur:
Probe noſti, quam conſtanti amicitia ac dilectione imperatorem Romanorum proſequar: caue ergo ne eam labefactes, prorsuſque perimas, neque etiam uniuerſa Romanorum genti damnum accerſas, aut inter nos & Romanos inimicitias capitales exercendi cauſam præbeas; quin potius prædam, in retia compulſam redde mihi. ſin minus hoc præſtiteris, a te renunciata mihi amicitia, tuum hoſtem me proſiteor. quam celerrime urbem tuam debellabo, omneſque illius incolæ ſub iugum mit- tam, e viuorum numero te expungam, cunctoſque hoſtes meos in poteſtatem meam reducã.
 Dom. Demetrius pro ea, qua pollebat, prudentia his verbis illico reſpondit: *Noſti Domine imperator penes me non eſſe huius urbis dominium, ſed pro ſeruo ac miniſtro me gerere, non tantum imperatoris Romanorum, ſed & tuo; ſiquidem inter illius liberos te adſcitum voluiſti. In ea proinde conditione ſum, ut mandata tua exequi, & ad finem perducere debeam. Verumtamen aliunde etiam officii mei ratio poſtulat, ut imperatorem meum de euentu rerum certiorẽ faciam. Non etenim de Turcorum turba ille eſt, qui in imperatoris domum confugit, non aliter quam per- dix ab accipitre compulſa, ſalutem ſibi qua-rens; at frater tuus ille eſt. Neque etiam hunc tibi, quamuis inſimæ fortis hominem, trade- rem, niſi id in mandatis mihi dederit Imperator; Quapropter ut ſeruum decet, ſupplex te oro, ut pauliſper expectare velis, ipſoque temporis momento Imperatorem de his, que contigerunt certiorẽ reddam, ipſe vero pro libitu iubeat, mandata ipſius accurate exequar.* Talia cum audiſſet Mahometes, conſenſit vt ad Imperat. de iſtis referretur: ipſe quoque per literas animi fen- tentiam ei aperit, hortaturque ne propter illa, quæ acciderant, in offenſiones mutuas incurrerent. At Manuel Imp. ad Mahometem his verbis reſcripſit: *Apprime noſti me futurum tibi patrem pollicitum eſſe, te- que contra mihi fore filium promiſiſſe. Sane ve- ro ſi vterque promiſſis ſteterimus, ecce Deum timebimus, & mandata eius ſeruabimus. Quod ſi ea tranſgreſſi fuerimus, ecce pater filii proditor traducetur, & filius parricidii arguetur. Ego equidem inſurandum non violabo: tu vero id obſeruare non viſ. Deus index iuſtus eum vindicet, cui ſit iniuria. Eos itaque, qui ad me confugiunt, nefas ſit dicere aut audire in manus tuas a me traditos eſſe, hocce etenim facinus regiũ non eſt, ſed tyrannicum. Equidem ſi fratrem meum inſequerer, ipſeq; compulſus ſub alas tuas*

Mahometes
 Muſtapham
 & Cineitem a
 Leontario re-
 petit.

Leontarii ad
 Mahometem
 reſponſio.

Ad Manuelẽ
 de profugis re-
 latum.

Manuel Ma-
 hometi reſpõ-
 det &c

negat eos ſe
 traditurum.

λον, & μηδεμίαν ἐν νῶ βάλλειν Φροντίδα ἢ παρ-
 δεινῶν τούτοις ἢ Μεγαμέτ, εἰ ἐπέρκειτο Θεωσα-
 λονίκη πῶς ἀδελφῶν τοῖς Τούρκοις. Ἰαροσώματα
 δὲ ὅτι τούτοις τοῖς ὑποχωρῶντο πῶς τῆς Δημη-
 τρίου, ἀφροντίτως ἐδείπνησαν, καὶ εἰς ὑπνον ἐβάρη-
 σαν. ὡς θῆρας δὲ γυρομάτης πέμπει πρὸς τὸν Λεον-
 τῆριον ὁ Μαχαμέτ ἕνα τὸν ἀφροντῶν αὐτῶν, λέγων·
 οἶδας ἀκριβῶς ἢ ἀγάπην ἢ κέκτημα, καὶ ἢ ἀφ-
 ραγὴ Φιλίδου σου τῶ βασιλεῖ τῶ Ρωμῶν· μὴ βε-
 λήτης οὖν ἀφραπαρξῆσαι ταύτῃ, & εἰς τέλος ἀ-
 φανίσαι, καὶ πῶς τῆς γῆς Ρωμῶν ζημίαν παρθε-
 νῆσαι, & ἐν μέσῳ ἡμεῶν, καὶ τῶ Ρωμῶν εἰσαξῆσαι ἔθρον
 ἀσπονδόν· ἀλλὰ ἢ κωμηγητέον πρὸ ἐμοῦ ἦσαν
 ἀπέδωκε μοι εἰ δὲ μὴ τῆτο ποιήσης, χαίρειν εἰπὼν
 μοι τῶ Φιλίδου τῶ ἔθρου ἀσπασμοῦ. & ὡς ἐν
 ὀλίγῳ τῶ πόλιν σου πῶς ἀφελῶ, & τοῖς ἐν-
 δον ἀχμαλωτίσω, καὶ σοὶ τῶ ζῶν ἀφελῶ, καὶ
 τοῖς ἔθροισί μου ἐν χερσὶν ἐμοῖς ἔξω. Ὡς ὁ Κύρ
 Δημήτριος Φρονιμάτατος ὦν ἀντέγραψε, λέγων·
 ὅτι ἔγραψα κύριε ἡγεμῶν, ὅτι ἐγὼ οὐκ εἶμι δεσπό-
 τῆς, ἀλλὰ δούλος τυχερῶν, καὶ οὐ μόνον τῶ βασι-
 λέως Ρωμῶν, ἀλλὰ καὶ σοῦ, ἐπεὶ υἱὸς αὐτῶν ἐπαρῆς
 εἶμι. Ὁ γὰρ πῶς ἀφραπαρξῆσαι πῶς σοὶ χρεὸς ἐστὶ
 πληρῶσαι, καὶ εἰς πέρας ἀγαγῆναι πῶς χρεὸς καὶ τῆτο
 ἐμὸν ἐστὶ, ὅτι πῶς συμβαῖντα, καὶ ἢ ἐμῶ βασιλεῖ γνωστὰ
 ποιήσαι, καὶ γὰρ οὐκ ἐστὶ τῶ τυραντῶν Τύρκων, ὅ ἐν τῇ
 αὐτῇ εἰσελθὼν τῶ βασιλέως, διωκόμενος ὡς πέρ-
 διξ ὑπὸ ἰεραρχῆς, ἐνεκα σωτηρίας, ἀλλὰ ἀδελφὸς
 σοῦ ὡς ἐμαυτὸν εἶμι. & τῶ τυραντῶν εἶς, οὐδὲ αὐτὸν αὐ-
 σοὶ δέδωκε τῶ βασιλέως μὴ παρθεύσασθαι. δὲ ἰκε-
 τεύω δουλικῶς, ὑπομεινον ὀλίγον· ἐγὼ δὲ τῇ ὥρᾳ
 ταύτῃ μεμύω τῶ βασιλεῖ τὰ γυρόματα, καὶ ὡς χρεὶ
 κελθὴν κελθέτω, ἐγὼ ἢ πῶς ἀφραπαρξῆσαι πληρῶσαι.
 ἀκούσας ἔν τοις λόγοις τούτοις ὁ Μαχαμέτ, σιω-
 εκατέτετο τῶ γυρόματι τῶ μεμύωμα· χρεὶ καὶ αὐτὸς
 τὸν βασιλέα τὰ δοκίμια, & πῶς ἀφραπαρξῆσαι αὐτὸν τῶ
 μὴ εἶναι ἀγίαν σκανδάλων τὰ συμβεβηκῆτα παρθεύ-
 ματα· ὁ δὲ βασιλεὺς Μανουὴλ χρεὶ παρθεύσασθαι τὸν
 Μαχαμέτ· ἐγὼ μὲν, ὡς οἶδας ἀκριβῶς, ὑπεσπείδω
 τῶ εἶναι με πατὴρ εἰς σέ, σὺ ἢ υἱὸς εἰς ἐμέ, καὶ εἰ μὴ ἀμ-
 φώτεροι φυλάξομεν τὰ ὑποσχεθέντα, ἰδὼν καὶ φόβος
 Θεῶ καὶ τήρησις ἐντολῶν. εἰ δὲ πῶς ἀφραπαρξῆσαι αὐτῶν,
 ἰδὼν ὁ πατὴρ ὡς παρθεύσασθαι υἱὸς φανῆται, & ὁ υἱὸς ὡς
 παρθεύσασθαι φονδὸς κληθήσεται. ἐγὼ μὲν φυλάξω τοῖς ὀρ-
 κῆς, σὺ ἢ οὐ βέλτε φυλάξαι. ἔγω ὁ ἐκδικῶν τὸν
 ἀδικησῶν Θεὸς ὁ δικαίος κριτῆς· πῶς οὖν τῶ
 παρθεύσασθαι οὐκ ἐστὶν εἰπεῖν, ὡς δὲ τοῖς ὡσὶν ἀκού-
 σαι τῶ πῶς ἀδελφῶν αὐτῶν εἰς χεῖρας σου· τῆ-
 το γὰρ ὅ ἐργον οὐκ ἐστὶ βασιλικόν, ἀλλὰ τυ-
 ραννικόν. καὶ εἰ μὴ ἐγὼ κατέδωκεν ἐμὸν ἀδελφόν,
 διωκόμενος οὖν κατέφυγον ὑπὸ τῶ πῶς ἀφραπαρξῆσαι

B

C

D

Theologus quidam nomine Corax Philadelphius.

dam innotuit Christianus Philadelphius A inter ciues primarius, cæterum subdolos & veterator. Hic cum vnus inter Reip. administratores esset, quando Scythæ in Asiam irruerunt, complures Christianos, quod opulenti essent, impiis istis tradidit, vt a Temyre imperatas pecunias soluerent: quos, cum soluendo non essent, barbari combufferunt: atque etiam Philadelphix Archiepiscopum tam diris sæuisque tormentis diuexauerunt, vt Christianam religionem eierauerit. Constantinopol. Philadelphius ille venit, vbi in cuiusdam aulici familiaritatem admissus est. cumque ad eum frequenter accederet, accidit vt in aula imp. propter negotia vrgentia interpret aliquis conquireretur. confideter ergo ingressus Turcor. verba Græce interpretabatur, quorû linguam apprime callebat. Legati imp. hunc, qui Theologus etiam appellabatur, comitem deinceps habuerunt, quod linguæ Turcicæ peritus esset. Cum frequentes igitur legationes pro vario quarundam rerum euentu obirent, Theologus in eorum comitatu aderat. familiaris exinde factus Baiazeti Mesazonti seu Veziro Mahometis, arctiorem in dies cum illo amicitiam contrahit, eique secreta a Romæis sibi credita Baiazeti prodit. at sinceram fidem erga legatos professus quæ ex Turcis rescuerat, eis ex parte tantum detegebat. Eo itaque aura fortunæ secunda eum prouexit, vt generalis Apocrifarius imperatoris fieret, & Baiazetis comensalis, sæpiusque ipsius Mahometis. Inter plures vero sinistri iactabantur de Theologo sermones, maleque ipse audiebat, vt pote qui fidelem operam Romæis non nauaret, nec ad bonum finem collimaret. Prædictumque Mustapham in Lemnum relegauerunt, ne vrbe ab isto Theologo eiceretur. Inciderunt & alia, promissas nempe ad Mustapham alendum expensas per aliquod temporis spatium, quominus soluerentur, Turcos prohibuisse. Per alios igitur legatos imperator de hoc questus nihil perfecit, donec accedens Theologus totum negotium expediret. Suspectus propterea fuit Romæis, qui de eo pessime sentiebant. at imp. Manuel nulla vnquam eum suspitione perstrinxit: vel, si quæ animo inhaereret, non patefaciebat. Verumtamen vt sapiens architectus Deus omnia momento destruit, firmiterque stantia euertit, quæ vero euerfa iacent erigit; ita Theologi, siue potius Thollogi, machinationes non sine numine euenerunt; cum equidem quæ de illis tunc passim afferebantur vera essent, prout exitus patefecit. Mahometi enim inter venandum equitanti aper ex dumis exiliens occurrit: in feram igitur iaculum vibrando, ab equo cadit sanguinis ictu percussus

Turcis Theologus fauet.

Constantinopolitanis suspectus.

Mahometes inter venandum apoplexia ictus.

δεληφείας άνθρωπος ὁ μὲν γένος Χριστιανός, ἡ τὴν εἰς ἐκ τῶν ἀρχόντων τῆ πόλεως Φιλαδέλφειας, ἡ ἀράξιν παροδύργος καὶ δόλιος. ὅστις ἐν τῇ τῆ Σκυθῶν ἐπιδρομῇ εἰς ὧν τῆ ποροκαθημένων, κατέδωκε πολλοὺς τῶν Χριστιανῶν ἐν χερσὶ τῆ ἀσεβῶν ἐνεκα αἰτίας, πλῆθους ὑπαρξήσας, ἀποδιδῶναι τῶ γραφέν τῶ Τεμῦρ τέλος· καὶ κείνοι ὅ μὴ ἔχοντες ἀποδιδῶναι περὶ κατέφλεξαν αὐτοὺς οἱ βάρβαροι ὡς ἐτῆ ἀρχιερέα Φιλαδέλφειας εἰς ποσῶτος πειρασμοὺς εἰσάξαι, καὶ βάσθημα, τῆ ἐξομῶσα αὐτῶν τῆ σέβας τῆ Χριστιανῶν. ὅστις ἔχθρων ἐν Κωνσταντινῆ πόλει, ἐν τῇ τῆ παλατίῃ ἐντυχῶν· καὶ σὺ αὐτῶν συγκακίς εἰσερχόμενος, μᾶλλον ἡμερῶν ἐν τῶ παλατίῳ ἐγένετο ζήτησις πινὸς διερμιλυτοῦ, ἡρείας κατεπειγούσης. ὁ δὲ ἐτόίμως εἰσερχεται. καὶ τὰ τῶν Τούρκων λαλούμενα αὐτὸς ἐξηλλώλιζεν· ἡ γὰρ τῆ ἀλέκτον τῆ Τούρκων εἰς ἀκρος μεμαθηκῶς. ἔκποτε οὖν οἱ ἀρεσβῆς τῆ βασιλέως εἶχον ὁμοῦ ἐ τὸν θεολόγον, οὕτω γὰρ ἐκαλεῖτο, στωερχόμενον ἀφῆ τιλ ἀλέκτον. συγκακίς οὖν τῆ τῆς ἀρεσβείας οὐ διελείπον, ἀφῆ ἡνῶν συμβαυόντων αἰτιῶν, καὶ ὁ θεολόγος σὺ τῆς ἀρεσβείας οἰκειωθεὶς τῶν τῶ Παγαζήτ τῶ μεσάζοντι τῆ Μαχουμέτ, ἐγένετο μέγας ὁ κερὶ ἡμέραν φίλος αὐτῶν. λαμβάνων τῶν τῶ Ρωμῶν μυσθία ἡνῶν, καὶ ῥίπτων ἐν τῆς ὡς τῆ Παγαζήτ. καὶ ἀκρῶν ἀκρῶν τῆ τῆ εἰς αὐτοὺς, τῶν δὲ τῆ Τέρκων ἐκ μέρεσι δὴ ἀκαλύπτων. κατέλυθη οὖν εἰς ἑσοῦτον ἀκρος τῆς τύχης, ὡς ἐ κατολικῶς ἀποκρισιδέιος τῆ βασιλέως ἡρεσβῆς, καὶ σὺ δὴ πνος τῆ Παγαζήτ, καὶ αὐτῶν τῆ Μαχουμέτ πολλάκις ἐλέγητο γὰρ τῶν πολλῶν καὶ ἡκούετο, ὡς ὁ θεολόγος ὅτι ἡ ἀληθῆς στωερχὸς τῆ Ρωμῶν ὅτι καλῶ καὶ τὸν ῥηθέντα Μουσαφῶν ἐνεκα φόβου, τῆ μὴ φυγαδύσαι τῆτον ἐκ τῆ πόλεως, ἐν τῆ Ἀθήνῳ ἐξώλει. Ἐ ἀλλὰ ἡνῶν, σιποδοσίας λέγω, καὶ τὰ ἡσποχθέντα εἰς διαπρόνῳ τῆ Μουσαφῶ καὶ κερὶ ἐκαλύοντο τῶν τῶ Τούρκων. καὶ μιλῶν ὁ βασιλεὺς δι' ἐτέρων ἀρεσβείων ὅσῳ ἐν ἡνῶν, ἕως ἐλθῶν ὁ θεολόγος πρὸς τῆ ἐπράτην. εἶχον οὖν οἱ Ρωμῶν κακῶς ἡσπολήσας εἰς αὐτὸν. ὁ δὲ βασιλεὺς Μανουήλ οὐτε ἡσποπῆθεν, ἀλλ' οὐδὲ ἐδείκνυεν, εἶ καὶ ἐνδὸν εἶχε τῆ· πλὴν καθὼς μετασκαδύζει ὁ σφὸς ἀρχιτέκτων Θεὸς τὰ πρὸς τῆ, καὶ ἐν μᾶ ὡρα τὰ καλῶς ἡσάμνηα κατὰσρέφει, τὰ δὲ κακῶς κείμνηα ἀνεγείρει, οὕτω καὶ τῆ θεολόγου, μᾶλλον δὲ ἡσολόγου, βουλεύματα, εἶ καὶ ἀληθῆ τὰ τῶν πολλῶν λαθόντα τότε καθὼς καὶ ὁ τέλος ἐδύξεν, εἰς κένον μετασφάφισον. ὁ γὰρ Μαχουμέτ ἐν κωμηλίῳ ἡσπῶν, καὶ ὡς ἐξερχομένου ἐκ τῆ δρυμόνος, καὶ αὐτὸς ὁ δρυ κινῶν κατὰ τῆ θηλείου, πῆπῆ τῆ ἡσπου ὅτι πηλῆα.

κεκρωτημένος ἡμίσηρος. ἀράντες δὲ αὐτὸν ἤγα-
 ρον ἐν τῷ παρατίῳ, ἡ δὲ ἐγγὺς τῆς Ἀδριανοῦ θη-
 ρύων· μέλα κελεσάμνοι οὖν τοὺς δοκιμωτάτους τῶν
 ἰατρῶν, καὶ τοὺς ἐγγύς, καὶ τοὺς πόρρω, ἀνεβόη-
 θου αὐτὸν ἴαχε· ὁ δὲ φρατὸς ἀπας ἡ ἀδύμω-
 νῶν, καὶ ζήτων τὸν ἡγεμῶνα θεάσατο. παρὰ
 τῶν αἰσῶν ἡμορρῆ, κατὰ τὸ ἔθος δὲ ἡγαρον αὐ-
 τὸν ἔξω. καὶ ἰδόντες αὐτὸν πρῶτες, βύφημισον,
 καὶ ἐχρῆσαν. τῇ δὲ ἔπιούση πάλιν ἐπιληψίας
 εἰσπεσοῦσης, καὶ φωνῶν καὶ γλώττων κωλυτῆς,
 ἐσπέρης ἡδὴ κατὰ βούσσης ἀπέδωκε τὸ χρεῶν
 ἐπὶ τῆς εὐρωπῆς αὐτῆ. πρὸ ἐλθόντος οὖν τῷ Μαχου-
 μέτ ἐν εἰρήνῃ τὸ πλεόν τῆς ἄρχηγίας αὐτῆ μὲν
 τῆ βασιλείῳ Ρωμῶν, καὶ πρῶτων τῶν Χριστι-
 ανῶν πλὴν τῶν Βενετῶν, ἐτελεύτησεν ἀποδοὺς τὸ
 χρεῶς ἀπαράχον. καὶ γὰρ ἐν εἰρήνῃ καὶ ἐν τῇ Ἀδρια-
 νοῦ ἐντὸς τοῖς πρῶ αὐτῆ δομηθεῖσι παρατίοις νό-
 σῳ μικρῇ παροσομιλήσας ἐξέψυξε. θάνατον
 δοὺς τὸν, ὃν ἐκ παρῶν ἢ τύχη ἐκ ἐκλωσεν.
 καὶ γὰρ οἱ μὲν φαρμάκω, οἱ δὲ πνιγμοῦ, ἐτεροι
 μαχάραις τὸν βίον κατέλυσαν πλὴν τούτου· τῆς
 ἀξιοῦ παρὰ βλεψῶσης, ὡς οἶμα, ἐνεκεν φιλίας
 ἡ ἔχε καθαρῶν παρὲς τοὺς ἀποκράτορας, καὶ
 συμπάσαν ἡ εἰρήνην παρὲς τῷ Χριστῷ ἡσπῆ-
 χον· ἀφῶς οὖν πλὴν παρὲς τὸν ἀδύ ἀμεταφρε-
 φῆ ὁδὸν, κατέλιπε τὸν παρῶν τῶν ἡν αὐτῆ ἄρ-
 χηγῶν Τέρκων, τὸν καλούμενον Μοράτ, τότε ἐν τοῖς
 ὀρείοις Ἀμασίας ἡγεμονεῖοντα. καὶ γὰρ ἐκεῖ τὰς
 ἀκρας ἐκείνας ἐλαχεν ἀπὸ τῶν ὀρειῶν, ὀρειῶν παρὰ
 τῶν πατρῶν αὐτῆ, ὅσα τυγχάνοντα τῶν Περ-
 σοῦρκων, οἷς ἦρχε Καρσιουλοῦ καὶ γατνιάζων
 Λάζοις, καὶ Πέρσαις, ὅς καὶ θυγατέραν Ἀλε-
 ξίου τῆ Κομνηνοῦ βασιλείῳ τραπεζούντων
 εἰς γάμον ἡγάγετο· καὶ γὰρ ἀπακτωῦτες πολλὰ
 κισ οἱ τῆς Ἀμασίας, καὶ τοὺς Τουρκοπέρας παροσο-
 κελωῦτες, ἐπεὶ ὀμοῦνται, καὶ ὀμοδίατοι τυτ-
 χόμενοι, εἰς ἀπασίαν χροῦντες ἐφάμοντο.
 δεῖν ὡς ἡδὴ ὁ πρὸ ἐλθὼν Μεχμέτ ὁ πατὴρ αὐτῆ,
 ἐλθρήσαν τῆ ἐπαρχίῳ ἐπὶ ἡν αὐτῆ, καὶ καπαση-
 σαν τῆτον κώριον ἐν τοῖς ὀρείοις ἐκείνοις, καὶ κε-
 φαλῶ παρὲς Πέρσαις ἀπὸ παρῶν τῶν ὀρειῶν.
 ὡς καὶ κείνος ἐν τῇ Ἀδριανῶ παρὲς Ρωμῶν, Οὐννοῖς,
 Βλάχοις, Σέρβοις, Βουλγάροις, δόρυ κινῶν, ἐν
 πάσῃ τῇ Ἀσίᾳ, καὶ Θράκη τὸ ὑπήχον ἐν βύπερ-
 γία ἀφῶν· Κληρωτῆς οὖν ὁ Μοράτ περὶ τῆ
 ἄρχηγίῳ ὅτι ἀπαράχως, οὐδὲ ἀμύβη ζάλης εἰσ-
 ἤλθεν, ἀλλὰ μὲν πολλοῦ τῆ θορύβου, καὶ μεγάλης
 ζημίας τῆ κτήνον ἐλαβεν ὡς ὁ λόγος φησὶς δη-
 λῶσθ· καὶ γὰρ ὁ τούτου πατὴρ νοσηλυθεῖς παροσοκα-
 λήσαν τὸν παρῶν τῆ μεγάλων αὐτῆ, ὃν καὶ Βεζύ-
 ρω, καὶ Πασῶν καὶ πλὴν αὐτῶν κελῶσι φωνῶν,

A & hemiplecticus factus. sublatum illico in
 palatium reportarunt, in vicinis enim A-
 drianopoli campis venabatur. accersiti de-
 inde mediciperitissimi, qui in vicinia ha-
 bitabant, e longinquo etiam petiti cele-
 rem opem agrotanti tulerunt. vniuersus
 interim exercitus dolere, cupereque im-
 peratoris adsp̄ctum. mane igitur omni-
 bus conspiciendus secundum morem fo-
 ras educitur, quem consp̄ctum vniuersi
 læti faustis acclamationibus salutarunt.
 Postridie epilepsia iterum correptus, vo-
 cis ac linguæ vsu priuatur: vespere tan-
 dem in lecto decumbens debitum naturæ
 persoluit. Cum ergo Mahometes totum
 fere, quo regnavit, tempus pacifice cum
 Romæorum imp. omnibusque præter Ve-
 netos, Christianis transegisset, fato nulla
 vi externa properato concessit; tranqui-
 le enim Adrianopoli in palatio, quod ex-
 truxerat, breui morbo conflictatus ani-
 mam efflauit; mortis genere ereptus, quod
 nulli maiorum obtigerat. Aliis enim ve-
 neno necatis, aliis strangulatis, hic vnus
 morti violentæ exemptus est: parca decli-
 nante, vt puto, cum propter amicitiam,
 quæ cum imp. intercedebat, ab eo semper
 sincere cultam: tum quia erga Christia-
 nos misericordem ac clementem se præ-
 buit. Viam itaque ad inferos ducentem,
 eamque irremediabilem ingressus, primoge-
 nitum filiorum suorum Moratem dictum
 Turcorum imp. successorem reliquit. Is
 tunc in finibus imperii Amasiæ regnabat.
 Tradito enim sibi a patre imp. regebat pro-
 uincias in confinio Persoturcorum sitas,
 quibus Karaiulucus imperabat, vicinus
 Lazis ac Persis, Alexii Comneni imper.
 Trapezuntini gener, cuius filiam vxorem
 duxerat. Sæpius equidem seditionibus ag-
 gitabantur Amasii, & Turcoperfas eiu-
 dem secum generis, similibusq; morum ho-
 mines ad suas partes trahebant, ita vt de-
 fectioni proximi, nutantesque in fide vi-
 derentur. Quamobrem defunctus Maho-
 metes huius pater, filium suum isti pro-
 uinciæ præficere necessarium duxit: isto-
 rum limitum dominum constituere, belli-
 que ducem aduersus Persas opponere; quo
 pacto ipse Adrianopol. imperii sede collo-
 cata ad coercēdos Romæos Hunnos, Wa-
 lachos, Seruios & Bulgaros in armis semper
 erat, in eo laborans vt subditi sui per Asiam
 & Thraciā secundis rebus, paceque fruc-
 rētur. Itaq; cum hereditario iure imperiū
 adeptus fuisset Morates Begus, haud sine
 tumultu & cladibus magnis thronum con-
 scendit: verum turbis variis vexatus, dam-
 nisq; affectus victoriæ coronam oleagineā
 reportauit, vt mox narraturi sumus. Huius
 equidem pater cum morbo decubuisset,
 ad se vocat magnatum aulæ suæ principē,
 quam Vezirem & Bassam lingua sua ap-

Mahometes
 diem obiit
 Hegiræ 824.
 Christi 1421.
 Giumadienel
 mense.

Morates patri
 Mahometi
 succedit.

Rationes ob
 quas Maho-
 metes filium
 suum Mora-
 tem Amasiæ
 præfecerat.

Baiazites Vezir Azem seu Vezirus primus.

Mahometes a Temyre ve-satus.

Baiazites strenuus minister.

Adiuratio per panem & salem.

Mahometes filios suos im-puberes Manueli tradi iubet eorum vitæ consulens.

pellant, Romæi vero Patricium & Mesa-
zonta nominant. Vir ille natione Albanus
Baiazites appellabatur, qui a puero fer-
uiturem feruerat, & Mahometi rebus ad-
uersis conflictato comes semper adfuerat.
Mahometem etiamnum adolescentē Te-
myr, qui patrem eius occiderat, per Galatię
montes Ancyræis agris vicinos infecutus
fuerat, in quibus celebris illa pugna com-
missa est, quam supra descripsimus. fugiens
ille in graues calamitates ac ærumnas inci-
dit, exul huc & illuc vagatus, & a Persis pul-
sus, eandem fortunam malam cum eo ex-
pertus est suprascriptus Baiazites. at quos
labores pertulit? pedes ambo iter facie-
bant, cumque puer adhuc esset Maho-
metes, neque viæ laborem lassitudinem-
que ferre posset pustulis tumentibus pe-
dibus, neque amplius ad incedendum va-
leret: plurium dierum itinere confecto,
sicut asinus Libysticus humeris eum ge-
stans, intra paterni imperii fines saluum
reduxit. Cumque sæpius fames Mahome-
tem vexaret, hic Monochitonis, siue Dē-
ruiffi habitu vicos ingressus circumibat pa-
nem, vt mendicus, quærens, vnde Maho-
meti cibum præberet: quibus seruum bo-
num ac fidelē, qualem alium inuenire
non est, se approbavit. Ille profecto viri-
lem ætatem adeptus, paternoque imperio
iure hereditario potitus, officiorum sibi ex-
hibitorum memor, mercedem ei rependit
secundum verba domini, *in paucis fuisti fi-
delis, super multa te constituam*: domesticis
itaque rebus gerendis, vniuersisque, qui-
bus imperabat, regionibus administrandis
præfecit. Iste igitur Prometheus nobis di-
ctus Baiazites, quam recte potuit, rebus im-
perii gestis ac administratis Asiam Thra-
ciamque, vt e re domini sui erat, rexit. om-
nem curam ad exercitus alendos adhibuit,
reique militaris supplementum bellicis ex-
peditionibus necessarium comparandum,
pacis denique ac belli negotia expediuit,
dum Mahometes pacifice imperans vixit.
In morbum vero cum incidisset, Baiazi-
tem accersit, testamentoque condito su-
premam voluntatem suam declarat, & de
rebus suis omnibus decernit. adiuravit
quoque eum per Deum Prophetamque
suum, panem & salem, quos ei præbuerat,
& in eo alendo expendere, vt fidelē ser-
uum erga Morarem F. suum se gerat, qua-
lem eum olim ipse expertus fuerat; tradat-
que ei imperium paternum, constituatque
ipsum dominum domus paternæ: alios ve-
ro duos liberos masculos (Morates enim
tunc adolescere incipiebat, aliique duo o-
ctuennes & septennes erant) ambos, in-
quam, testamento iussit Manuelis Imp. fi-
dei committi, vt is tutor eorum esset. De
his omnibus sic statuit, veritus ne Mo-
rates iuxta gentis morem eos aliquando

δὲν οἱ Ρωμαῖοι Πατρίκιον, καὶ Μεσαζόντα λέγουσι·
ὄνομα τῷ ἀδελφῷ Παριαζήτ, γένους Ἀλβανῶν, ἐκ
πατρὸθεν τῷ δουλικῷ τύχῳ λαθὼν, καὶ τῷ Μεχε-
μέτ περυσίων, ἐντε δυσπραγίας, ἐθλίψασιν·
ἐπὶ νέος ὢν ὁ Μεχεμέτ τῷ πατρὶ Ταμύρ, ἕπον πατε-
ρα τοῦτου κτείνουτος, διωκόμενος ἐν τοῖς ὄρεσι Γα-
λατίας ἐν ὄρεισι Ἀγκύρας τῆς πόλεως, ἐν οἷς καὶ ὁ
πόλεμος ἐκείνος ὁ μέγας, ὃν περιλαβὼν ὁ λό-
γος ἐδήλωσε, πολλὰ θύνα, καὶ τελαπτορίας ὅτι
πλείστας ἐν ἐξορίᾳ ἀφῆλθον, καὶ διωκόμενος πα-
ρα τῷ Περσῶν, ὁ ῥηγεὺς Παριαζήτ στυγεροπραγίας
καὶ στυθελίβετο, καὶ ταῦτα πῶς; περὶ τῆς πορείας
ποιούμενοι ἀμφω οἱ δύο, πᾶσι ὢν ἐπὶ ὁ Μεχεμέτ,
καὶ μὴ φέρων τῆς ὁδοῦ τὸν ἀγῶνα. Ἄλλα τοῖς πό-
δας ἐξοικωθεὶς, καὶ μηκέτι βαδίζον διωκόμενος·
ὁ Παριαζήτ ἐν τοῖς ὄρεσι φέρων, πορείας ὁδὸν
ἡμερῶν ἰσθμῶν, ὡς ὄνος λιθυστικῆς, ἐν τῇ τῷ πατρὸς
ἡγεμονίᾳ αὐτὸν ἐπορεύσασιν· καὶ πολλὰκις ἀσπίτος
ἀφῆλθον, αὐτὸς ἐν γήματι μονοχίτωνος ὑπεισ-
δύων, καὶ τῷ κάμας περὶ τῶν, ἄσπίτος αὐτῶν ὡς
περὶ τῆς, τὸν Μαχουμέτ διεψάμηνεν. δούλος
φανεὶς ἀγαθὸς, καὶ πιστὸς, καὶ οὐχοῖος τῷ ὡ. Ἄλλα καὶ
αὐτὸς ἀδελφῶν, καὶ πῶς πατρικῶν ἡγεμονίαν ὡς
αἰακτῆρῶν κληρὸν λαβὼν, καὶ αὐτὸς ἀνταμείψα-
το, καὶ τὸν εἰπόντα κύριον, ὅτι ὀλίγα ἦς πιστὸς, ὅτι
πολλὰν σε κατεστήσω· τῷ τὸν καὶ αὐτὸς κύριον τῷ οἰ-
κου αὐτῷ κατέστησε, καὶ πόσις τῷ γῆς πῶς αὐτῷ ἀφ-
χρηδύνης. ὁ περιμηθεὺς αὐτῷ ὅτι ὁ ῥηγεὺς Παρια-
ζήτ καλῶς, καὶ ὡς εἶχε διοικήσας πῶς ἡγεμο-
νίαν, καὶ πῶς ὅτι τῆς ἰσθμῶν Ἀσίας τε καὶ Θρα-
κίας, πᾶσιν φρονήσας φραπὸς τε καὶ πολέμων, καὶ
εἰρηνικῆς καὶ μαχίμου κατεστάσεως τε, καὶ συμ-
πλοκῆς διδουμένης ὡς ἐπὶ ἔπειτα, ἐπὶ ζῶντος ἔ. Μα-
χουμέτ, καὶ εἰρηνικῶς ἀνθεντεύοντος. νοσήσας αὐτὸς
περὶ τῆς αὐτῶν τὸν Παριαζήτ, καὶ ἀφῆλθον πῶς
ταῦτα κατ' αὐτὸν ἀφῆλθον στυγαίας, καὶ ὑπεραίαν
βουλήσιν, λέγων ἐν τῷ Θεῷ, καὶ ἐν τῷ περιφῆ-
τη αὐτῶν, καὶ ἐν τῷ ἀφῆλθον, καὶ ἀλλὰ τῷ πῶς αὐ-
τῷ δούλῳ, καὶ διδουμένην τῷ εἰς βράσιν αὐτῷ, ἡγεμῶν
ἔ. Παριαζήτ, ὡς ἔσται πιστὸς δούλος καὶ ἔ. ὡς αὐτῷ
Μωρῶτ, καθὼς καὶ ἐν αὐτῷ ὡ. καὶ τῷ ἀφῆλθον τῷ
τῷ ἡγεμονίαν τῷ πατρικῶν, ἐκαταστήσας αὐτὸν κύ-
ριον ἔ. οἴκου τῷ πατρὸς αὐτῷ. ταῦτα δὲ ἔπειτα δύο τέκνα.
ἔτυχε καὶ γὰρ ὁ Μωρῶτ ὅτι ἔφησον ἡλικίαν ἐν βέ-
λων τῷ ὅτι δύο ἀμφὸς ὁκταετή, καὶ ἑπταετή τυγχάνον-
τα, ταῦτα αὐτῷ ἐν τῷ ἀφῆλθον περιλάσας, ὡς ἵνα
περὶ τὸν ἀφῆλθον Μανυῆλ ἐψάμηνεν, καὶ ὁ βα-
σιλεὺς ἔσται τούτων ὅτι ἔσται. ταῦτα γὰρ πᾶσι ἐ-
περῆσεν φοβόμενος μήπως ὁ Μωρῶτ ἐξῆς πνίμω-
νῆς αὐτῷ, καθὼς ἔσται αὐτῶν ὅτι, φθέρη, ὡς καὶ γέρονε·
strangulatos perimeret, quod postea contigit.

καλῶς οὖν ἀφ' ἑαυτοῦ ἀμύνει, καὶ θάρρῶν, ὡς ἐ-
 θανῶν δὴρῶσι τὰ παρὰ τὰ σπῆματα σὺν τοῖς τέκνοις
 εἰρωαῖαν κατέσταν, ἠσώχησε τῆ σκοπῆ πρό-
 ρω βαλλῶν. καὶ γὰρ ἐνενοεῖ, ὅτι εἰ τὰ δύο μου
 τέκνα ἔσονται ἐν ταῖς βασιλικαῖς χερσίν, ἔσται
 ὁ Μορατ, αὐτὸς ζῆλος καὶ θορύβου, κύριος
 πᾶντων τῶν ἰσχυρῶν, μὴ ἔχοντες οἱ σα-
 σιασὰν χεῖρας ἄρα. τὰ δὲ νήπια ἐλθόντων
 θήσονται φόνου ἀδίκου, ἔχοντα δὲ ἄρχοντι
 τῶν τῶν ἀρχηγῶν εἰς πᾶντοῖαν ζῶντι. ὁ δὲ
 βασιλεὺς ἀφ' ἑαυτοῦ ὁμήρων ἰσχυροῦσι πύ-
 των, ὡς ἔξει καθαροὺν καὶ ἀνόθευτον πύ-
 φιλίαν μετὰ τῶν Μορατ, ἐκφοβῶν τὸν κύ-
 να ἀφ' ἑαυτοῦ ῥοπαλῶν ὡς Ηρακλῆς· καὶ εἰ-
 ποτε τὰ τῆς τύχης ἀποκαμῶνται νήματα
 τῶν Μορατ, ἔξει τὸν ἀρχηγὸν ὁ βασιλεὺς
 σιωπῆ καὶ ἡμερόχρον, ὅφιν καλῶς ἐν τοῖς
 κήλοις αὐτῶν πεφύκτα· καὶ εἰ λαθῶν δά-
 κει, ὡς τὰ τῆς φύσεως ἀμετάστατα, ἀλ-
 λά καὶ ὁ φάρμακον ὅσα ἀποξενῶσι τοῖς
 ὁδοῖσι. τῶντα ὀνειροπολῶν ὁ βασιλεὺς ἔ-
 χαιρεν· ἡ δὲ τύχη τῶν Ῥωμαίων ὁρώσα δὲ
 μέλλον ἔστανε· θανῶν δὲ ὁ Μαχόμετ περὶ κα-
 θῶς παρὰ τὴν Ἀδριανῶν, ἐν τῶν τοῖς
 πῆρ' αὐτῶν ὁδοῖσι οἰκήμασι, τεταράχον-
 τα ἡμέρας ἔκρυπτον δὲ πᾶντα αὐτῶν ἐν τῇ
 οἰκείᾳ, ἢ ἐκεῖτο ἀπαφον, ἵν' οὐ μὴ γνώσκον-
 τος ὅτι τεθνήκεν πῆρ' ἑξ τεταράχων Παλατῆν,
 καὶ Ἰπταίμ τῶν πατερίων, ἢ Βεζυρίδων,
 καὶ δύο ἰητρῶν, οἱ καὶ κατ' ἡμέραν εἰσερ-
 χόμενοι ἐξέφροντο, κενολογοῦντες τοῖς μεγα-
 σιν, ὡς ὁ ἀρχηγὸς νοσηλεύεται, καὶ ἀνάγκη ἱ-
 νῶν χειρῶν ὅτι παρὰ τὴν ἰατρειάν ἀρμόδια. ἐ-
 λὼ ἰδεῖν ἀπεσαλευμένων πλήθος πολὺ· τοῖς μὲν
 ἐν Σερβίᾳ, τοῖς δὲ ἐν τῇ Κωνσταντινου, ἀλ-
 λου ἐν ταῖς νήσοις ἐρδύοντες τὰ παρὰ ἰα-
 τρείαν χηρίσματα. ὁ δὲ μέλλον ποματίζεσθαι
 τῶν τῶν ἰατρῶν, τῶν κενῶσθαι τῶν ἐν τῶν δὲ
 βίβλος, καὶ κουφίσθαι πᾶντονα, καὶ ἡπαρ,
 διερράγη καρδίαν, καὶ πᾶσάν τι ἐνδον πλη-
 σιν αὐτῶ τῇ γῆ πῆρ' ἐδεδώκεσιν ἐν τῶν τῶν δὲ
 μαπίου, οὐ ἐκεῖτο· ὁ δὲ σῶμα μύρις ἀλεί-
 ψαυτες, καὶ σινδῶνι εἰλήσθητες κατέθηκον
 ὅτι ερωμῆς ὡς ἀδενῆ ζῶντα. τῶντα οὖν
 πᾶντα ἐπεφύκοντο τῶν τῶν δύο Βεζυρίδων,
 καὶ τῶν πατέρων τῶν παλατῆν· οἱ ὅσα ἐξήφρον-
 ο, οὔτε ἐκοινολογοῦντο μετὰ ἵνους. ὁ σκοπὸς
 οὖν τοῖσδε· εἰ μάθωσι τὸν θάνατον τῶν ἀρχι-
 γῶν τὰ πῆρ' ἔθνη, Ῥωμαῖοι, Σέρβοι, Γενουῖται,
 Βένετοι, ἐν τῇ ἀγαπολῆ ὁ Καραμαλ, οὐ διωμή-
 σεται κατελθεῖν ἐκ τῶν ὀρίων Περούσις ὁ κληρο-

A Recte ergo rebus omnibus testamento
 prospiciens, & confusus imperii statum, vbi
 e vita migrasset, pacatum fore, filiosque in
 tuto positos, a scopo destinato eius prou-
 dentia longe decerravit. Sic enim secum
 reputabat. si ambo filii mei in potestate
 imperatoris erunt, Morates seditionibus
 & tumultibus solutus vniuersis subditis
 meis imperabit, neque rebelles ac sedi-
 tiosi prætextum nouas res moliendi nan-
 ciscuntur. infantes quoque a cæde iniusta
 liberabuntur: sumptusque necessarii per
 totum vitæ tempus a principe Morate eis
 suppetent. Imperator tales obfides apud
 se custodiendo, spem concipiebat inter-
 cessuræ cum Morate sinceræ ac non fictæ
 B amicitia, sicut Hercules cani terrorem
 claua iniiciens. Quod si aliquando Mora-
 tis fortuna defessa, aliquo casu interciper-
 retur: sperabat Imp. opera sua constitutum
 principem mansuetum fore, & cicurem
 serpentem in sinu suo benigne forum: qui,
 si forte morfu appetierit, vt malorum na-
 tura indomita permanet, virus tamen den-
 tium impressione non infundat. Hæc ap-
 ud se somnians Imp. latabatur: at Ro-
 mæorum fortuna futuri gnata gemebat.
 Mortuo igitur Adrianopoli, sicut narraui-
 mus, Machomete Bego in ædibus ab eo
 constructis, per dies quadraginta cadauer
 illius occultarunt in quadam ædium par-
 te, vbi iacuit insepultum: omnesque
 mors illius latebat præter viros domesti-
 cos quatuor, Baiazitem & Hibrimum Pa-
 tricios siue Veziros, duosque medicos, qui
 quotidie ingressi & exeuntes vanos sermo-
 nes de imperatoris valetudine apud pro-
 ceres iactabant: morbo quidem ipsum de-
 tineri, & ad curandum illum quibusdam
 medicamentis idoneis opus esse. & cer-
 nere erat plures partim in Seruiam, par-
 tim Constantinopolim missos, alios in in-
 sulas, ad conquirenda pharmaca eius mor-
 bo curando necessaria. Qui vero potio-
 nem a medicis simulate conquistam, vt
 vulgo credebatur, haustus erat ad eua-
 cuanda intestina, deiciendum viscerum
 D onus, & ad leuandum pulmonem & iecur,
 re ipsa per medium ventrem diffectus est,
 eique omnia viscera detracta: quæ humi
 in parte domus, quam habitabat defossa
 sunt. cadauer reliquum inunctum aro-
 matis condierunt, & findone inuolutum
 super lectum deposuerunt, ac si viuis
 adhuc ægrotasset. Hæc omnia ambo-
 rum Vezirorum consilio agebantur, fa-
 mulorumque Palatinorum opera, qui in-
 tra domus limina coerciti, cum nullo col-
 loquebantur. in eumque finem, ne, si
 mors imperatoris innotuisset Romæis,
 Seruiis, Genuensibus, Venetis, atque
 in oriente Karamano, ex Persiæ fini-
 bus ad exercitus penetrare non posset

* λέγει

Mohamets
 cadauer occul-
 tatum per dies
 XL.

Quomodo ce-
 lata Mohamets
 mors.

Morates imperii heres: neue etiam tumultibus bellicis Respub. distraheretur, seditionibus exercitus astuant; cunctas quoque orientis prouincias Caramanus immaniter vastaret, Thraciamque Christiani deprædarentur, proinde Turcorum res infeliciter succederent, Romæ interim florente ac prospera fortuna vrentibus.

Α νόμος Μοράτ , καὶ γνήσιται θύρυβος ἐν τῇ ἀρχῇ , καὶ γάσις ἐν τῷ στρατῷ . καὶ τὰ τῆς ἐώας πῶντα ἀφῆδῶς ὁ Καρσινὸν λεηλατήσῃ , τὰ δὲ τῆς Θεσσαλίας οἱ Χειριανοὶ , ἐῖσονται Τοῦρκοι δυστυχουῶντες , καὶ Ρωμαῖοι τοῖς βύτυχῆμασι θάλλοντες .

CAPVT XXIII.

Morates Prusam venit. Mahometis mors in vulgus a Basis editur. Prusam abeunt Veziri, defuncti Sultani cadauer secum deferentes. Legati a principibus vicinis ad Moratem missi. Manuel a Morate fratres eius impuberes, ex testamento Mahometis sibi tradi, frustra poscit, & ideo Mustapham & Cineitem in scenam aduersus Moratem producit. Mores quidam Turcorum explicantur.

Morates de patris sui morte certior factus Prusam venit.

DV M res eo loci stant, per cursum Morati Amasiæ sedem habenti mortem patris ocysime nunciant; exactis tandem diebus quadraginta nuncius ille, quem miserant, rediit, ipseque nunciat Moratis aduentum: quodque non longe a Prusa ad vicum, qui Melæna appellatur, deuenisset. literas insuper Moratis ipsis reddidit, quibus monebat iam Prusam se aduenisse: iubetque Baiazitem vt, cum toto cœtu patriciorum, Prusam ad se veniat, patrisque sui cadauer aduehat ad id sepeliendum, vt etiam se imperatorem proclamant, ac saluent. His literis summa cum voluptate & gaudio perlectis, postridie suggestum conscendit Baiazites, comitantibus eum satrapis cunctis ac proceribus, & maxima ciuium parte circumstante, talemque ad eos orationem habere cœpit: *Supernacuum fuerit, o viri, apud vos verba facere, qua in memoriam vobis reuocent, ex quibus primordiis atque initiis ad eam, qua nunc fruimur, fortunam Deo annuente, & propheta nostro apud eum intercedente, euecti simus. Plerique rebus ipsis interfuisistis, vel a parentibus vestris audiuisistis, nondum sexaginta annos elapsos esse, vel certe paulo amplius, ex quo ab Othmano genus ducentes principes, traiecto Thraciam vniuersam armis suis subegerunt: Romæorumque imperium ac Seruios tributa sibi pendere coegerunt. hosque non solum, verumetiam Vvalachos ultra Danubium, Hunnos, populosasque nationes Albanos & Bulgaros. Omnes, vt verbo dicam, in seruitutem redactos tantis tributis oppresserunt, vt ipsorum ararium, ac publica vectigalia, nobis soluenda tributa ac stipendia non aquarent. Verum etiam ad id calamitatis compulsæ sunt, vt filias suas puerosque imperatoribus seruiliter*

Mahometis mors in vulgus edita, & Mehemetis proclamatio.

Biaazitæ Veziri ad exercitum oratio.

TΟΥΤΩΝ οὖν οὕτως ἐχόντων, καὶ ἀφῆδῶς Ταχυρόμου υἱὸς τῷ θάνατον τῷ πατρὶ τῷ Μοράτ ἀπαγγέλλαντες, ἐν Αμασειᾷ τότε ἀφῆδῶντος, μετῴκισιν τεσσαράκοντα ἡμεράν, καὶ οὐκ ἐσφῆλαν ἀγγέλον ἐφῆλσε μιλύων ἀλλοῖς τῷ ἔλθῃσιν Μοράτ. καὶ ὡς κατῆλθεν ἐγγὺς πρὸς Περύσης ἐν κώμῃ ὑπὸ κελουρδῆ μελαῖνα. καὶ γραφὰς ἀλλοῖς ἐπέχρησεν τῷ Μοράτ, δηλοῦσας πλὴν αὐτῶν ἔλθῃσιν ἐν τῇ Περύσῃ, ἐπειδὴ οὐκ ἔστιν ὁ Παγιαζῆτ ὅπως λαβὼν τὸ πῶμα τῷ πατρὶ αὐτῶν, σὺ πάσῃ τῇ γεροισίᾳ ἐπαρῆκη ἐν Περύσῃ. ἵνα ἐπὶ τὸν πατέρα θάψῃ, καὶ αὐτὸν ἀναγρῶσιν ἀναγρῶσιν. τότε ὁ Παγιαζῆτ μετῴκισιν ἡδονῆς, ἐχρησῆς δὲ ἀμυθος τὰ γράμματα, τῇ ἐπὶ αὐτοῖς κατῆσας ὅτι τῷ βήματος, σὺ πᾶσι τοῖς σατραπείαις καὶ μεγασίαις, καὶ μέροισιν ὅσῃ ὀλίγῃ τῆς πόλεως, ἤρξατο δημηγορεῖν τοιαῦτα. ὑμεῖς, ὦ ἄνδρες, οὐ κατῆλθεν καὶ δημηγορεῖν, ἐν ποίᾳ εἰς ποῖαν τύχῃ ὑψώθησιν, σὺ δὲ δουλοῦτος Θεοῦ ἀφῆδῶς ἀφῆδῶς τῷ πατρὶ αὐτῶν. οἶδατε γὰρ ἀκριβῶς οἱ μὲν αὐτοῖς, οἱ δὲ τῷ πατρὶ τῷ γενέων ἐνωπιδέντες, ὡς ὅσῃ ἔστιν οὐκ ἔλασσον ἢ πλέον τι, ἀφῆδῶς οὐκ ἔστιν ὁ πορθητὸν ἀφῆδῶς οἱ τῷ Οθμανῷ, ἔπος, τῷ Θεοῦ πᾶσιν ἐκράτησαν. ἐπὶ τῷ βασιλείᾳ Ρωμαίων καὶ Σέρβων ἵστωτελῆ, ἐπὶ ἀποφορῆν ἐδέξαν. ἀλλὰ καὶ Βλαχίαις ὑπὸ τὸν Δαίουβιν, καὶ Οὐννοῖς, καὶ μωιδεῖσιν ἡμῶς Ἀλβανοῖς, καὶ Βουλγάρους. πῶντας σχεδὸν εἰπεῖν ἱσοῦτον. εἰς τέλος ἀγχιμαλωτίζοντες ἐπακείνωσαν, ὡς καὶ τὰ δημόσια αὐτῶν τέλη μὴ ἐξίστην, τοῖς φόροισιν τοῖς ἐτησίοις τοῖς διδομένοις ἡμῖν, ἐξαρκεῖν. ἀλλὰ καὶ τὰς θυγατέρας, καὶ τοῖς υἱοῖς αὐτῶν ἔλασσον εἶλεν παρὰ τοῖς ἡμετέροισιν ἀφῆδῶς δουλοῦσιν.

πῶς, πῶς; ἔλεον ζητοῦντες, καὶ οἶκτος, αἰακῶς δυνάων, καὶ εἰρῶν πρὸς ἡμῶν. ἀλλὰ καὶ ὅσον ἐκχε-
 τες ἐπὶ τὴν ἡγεμονίαν τούτων ἀξιοματικέτε-
 ρον, ὅφρα καὶ ἔπισημόνως συλλέξαντες ἐκ πασῶν
 τῶν γυναικῶν, ἐ τούτων δὲ πλέον κατοτυχές, καὶ ἀγρο-
 πικόν, ἐ Θεὸν ἕνα μὴ σέβοντες τὸν, ὃν ὁ παρ' ἡμῶν
 ἐκλήρυσεν· καὶ θεοσεβεῖς, καὶ δὴ τυχεῖς ἀξιοματικῶς
 τε, καὶ λαμπροῦς ἡγεμόνας ἀπέδειξαν· ὅς τ' ὦν κα-
 γῶ, καὶ δὲ πλείστον μέρος τῶν ἀκουόντων, ἀ λέγω,
 τυχεύοντες· δεῖ τούτων μὴ ῥαθυμεῖν, μηδὲ ὀκνεῖν,
 ἀλλὰ νήφειν, καὶ ἐρηθρεῖν. ἐ ὡς ἕως γνήσιος τῆς
 Οθμανῶν ἀφ' ἡμῶν ὁ καθὺς ἀγρονίσεισθαι, ἵνα μὴ
 τὴν πατρικὴν κληρονομίαν ἀμελήσῃμεν φθεί-
 ροντες. καὶ γὰρ ἐ πατὴρ, ἐ δεσπότης, θύεργετης τε, ἐ
 δατὴρ ὁ αὐτὸς εἰς ἑστὶν ὁ Μεχμετ, καὶ ὁ αὐτὸς ἀφ' ἑ-
 δδοχὸς Μορῶν ὁ παρ' ἡμῶν, ἐ πορθητότατος τῶν ἡμῶν
 αὐτῶν· ὅς καὶ ἐν τῷ θρόνῳ τῆς πατρὸς αὐτῶν ἐκάθη-
 σεν ἐν τῇ μεγαλοπόλει Περούση νωί· ὁ δὲ πατὴρ
 αὐτῶν, ἐ ἡμέτερος δεσπότης ἀπέδωκε τὸ κρινὸν
 χεῖρος· ἐ τούτων εἰπὼν ἐκόλυτο κρητὸν μέγα
 μὴ οἰμῶν καὶ δακρύων, καὶ ἅμα παύτες οἱ μεγα-
 τάνες, καὶ οἱ ῥαβδόχοι μὲν φωνῆ ἀλαλάξαν-
 τες μὲν θορύβου καὶ κρότου πολλοῦ ῥοεῶς ἐκλαμον·
 τότε ὁ Παγαζὴτ σὺ τῶν Ἰπραιμ βασιλεῦσθε-
 ρες τὸ πῶμα, ἐθῆκα ἐν τῇ αὐλῇ τῆς παλατίου,
 καὶ ἱκανῶς θρῆνησάμενος, ἐκέλευσθαι τῇ ἑπιού-
 σῃ τὰ στρατεύματα τῆς ἐῶ πορθεῖσθαι παρὰ
 Καλλιούπολιν, οἱ δὲ μεγατάνες σὺ τῶν Παγα-
 ζὴτ βαδῶν κατ' ὅππῃ σὺ τῶν νεκρῶν. καὶ ἀφ' ἑ-
 σάυτες τὸν πορθμὸν ἔφερον αὐτὸν ἐν Περούση, καὶ
 κατεθέντο ἐν τῷ πρὸ αὐτῶν δομηθέντι βομῶν, πέν-
 τος ποιήσαντες ὀκταήμερον· τὰ μνημόστυα δὲ ὡς
 χεῖρας ἔτος ἀλλοῖς ἐστὶ ποιήσαντες, καὶ δὲ πέντος ἀπο-
 βάλλοντες τὸν Μορῶν θρόνον ἀνηρόβουσθαι· καὶ
 τὰ εἰκότα ἐορτάσαντες, καὶ φιλοτιμίας ἐκ ὀλίγας,
 καὶ θύεργείας τοῖς θρονοῖσι ἀμείψας· καὶ αὐτὸ σὺ
 δώροισι τὴν παρ' ἡμῶν ἐκείσας ἀποδεδωκότες,
 παρὰ τῆς ἡγεμονίας ἐφρόντισον· καὶ δὴ παρ' ἑσέως
 ἐπίμαζον παρὰ τὸν Καρμαῦν, καὶ παρὰ τὸν βα-
 σιλέα Ρωμῶν, μιλῶντες τὸν θάνατον Μαχο-
 μέτ, καὶ τὴν ἀναγρόβουσιν Μορῶν, καὶ πῶς
 ἀναγεοῦντες εἰρήνικας, ὡς ἔτος τοῖς νέοις θρο-
 νοῖσι, καὶ ἡγεμόσι. καὶ γὰρ ἐβούλοντο τὰ τῆς ἐῶ
 παρ' ἡμῶν, καὶ ἀσφάλισαι, ὡς χεῖρ, ἀφ' ἑ-
 σάυτην καὶ ὅρκων μὲν τῆς Καρμαῦν. καὶ τὸ
 τε τὰ τῆς Θεῶν σκέψασθαι περὶ ἡμῶν τὸν
 πορθμὸν. Ὁ δὲ βασιλεὺς Μανουὴλ παρ' ἡμῶν
 σὺ καὶ ἑσέως, ἐπέμει παρὰ αὐτὸν παρ' ἑσέως, τὸν Πα-
 λαμολόγον Λαχυλῶν, καὶ θεολόγον Κώρακα, ὡς
 δῆθεν παρ' ἡμῶν, καὶ τῆς θρονοῖσι τὰ εἰσόδια
 συγχαιρόμενος· παρὰ τούτοις ἀναμνησάμενος,

A mitterent. at qua de causa? clementiam ac
 commiserationem erga se excitaturi, erumna-
 rumque inducias ac pacem a nobis petentes.
 Hoc insuper potentiam huius imperii dignita-
 temque auget, sapienter ac prudenter collectos
 ex omnibus gentibus homines, eosque ut plu-
 rimum sortis infima & agrestes; Deum uni-
 cum, quem Propheta predicavit, non colentes,
 ad veram pietatem ipsos conduxisse: fortuna-
 tos, dignitatibus & honoribus ornatos, cla-
 rosque duces effecisse. Ex quorum numero ip-
 se ego, & vestrum pars maxima, qua me lo-
 quentem audit, sumus. Animo itaque de-
 spondere haud convenit, neque socordia dedi-
 tos esse, sed sobrios vigilare. Et singuli, tan-
 quam filii naturales & genuini Othmanis, pu-
 gnare debemus pro paterna hereditate; nec ne-
 gligentia nostra eam dispendi sinere debemus.
 Etenim & pater & dominus bonorum largi-
 tor ipse unus est Mahometes, ipsiusque suc-
 cessor Morates, primogenitus liberorum ac di-
 lectissimus. qui in throno patris sui nunc se-
 dit in amplissima vrbe Prusa. Pater ipsius
 dominus noster commune debitum solvit.
 Hæc locutus cum eiulatu & lachrymis
 vehementer planxit, simulque omnes
 proceres & satellites ingenti cum tumul-
 tu & strepitu vno spiritu lamentabiliter
 flebant. Tum Baiazites, & Hibraimus ca-
 dauer portantes in atrio palatii posuerunt,
 multoque luctu mortuum profecuti, co-
 pias orientis versus Callipolim postredie
 incidere iusserunt, quas pedibus subse-
 quebantur magnates cum Baiazite cada-
 uer comitantes. Traiectum deinde freto
 Prusam id detulerunt, & in sepulchrum
 deposuerunt, quod sibi vivus extruxerat;
 per octiduum luxerunt, & ad defuncti
 memoriam celebrandam, iuxta nationis
 ritum iusta peregerunt: luctu postmo-
 dum finito Moratem Imperatorem pro-
 clamant ac salutant. Celebritate deinde
 pro maiestate imperii decenter transacta,
 multa ac magni pretii dona largitus est
 Imperator aulae suae purpuratis: ipsique
 vicissim munerum oblatione adiuncta
 eum venerati sunt, de rebus deinde im-
 perii consultarunt. Legatos illico ad Ca-
 ramanum, & Romæorum Imperatorem
 destinant, ut ipsos de Mahometis obitu,
 & Moratis inauguratione monerent, ac
 pacis fœdera renouarent, pro more a prin-
 cipibus ad imperium recenter adsumptis
 usurpato. Rebus etenim orientis impri-
 mis prospectum cupiebant earumque se-
 curitati, pacta per iusiurandum cum Ca-
 ramano amicitia. deinceps vero ad res
 Thraciæ curas conuersuri, vbi in eam
 traiecissent. At Imperator Manuel præ-
 uertit missis legatis Palæologo Lachyne,
 & Theologo Corace, qui Moratem con-
 solarentur, & primordia imperii ipsi gra-
 tulentur. De postrema deinde patris

Prusam ab-
 eunt Veziri
 cum exercitu
 & Mahome-
 tis cadauer se-
 cum ferunt.

Morates im-
 perator salu-
 tatur.

Legati missi
 ad principes
 vicinos, qui
 Mahometem
 obiisse nun-
 ciant.

Manuel lega-
 tos iam misit
 ad Mora-
 tem.

eius voluntate mentionem faciunt, & secundum illam postulant pueros Imperatori tradi: siquidem concordiam & amicitiam, quæ inter eum patremque eius intercesserunt, integras ac incorruptas permanere velint. Quod si tradere pueros, patrisque legibus obtemperare recusauerint, successorem apud se Imperator habet, quem breui Macedonia principem, Chersonesi ac totius Thraciæ constituet; confestim etiam Asiæ & totius orientis. Idque consilium supra memorato Mustaphæ aperuit Manuel. Ad hæc Baiazites pro nouo Imp. Morate respondit legatis, asserendo minime honestum esse, neque Prophetæ legibus & oraculis consonum, Musulmanorum liberos apud Cauuridas educari & institui, hoc est piorum filios sub impiorum tutela esse. sed si velit Imperator, amicitiam nobiscumque ineat, eamque colat iuxta priora fœdera, sitque pater horum, quotquot sunt, puerorum, at a tutela munere prorsus abstineat. eius quoque amicitiam lucro apponemus, eamque loco diplomatis catholici sigillo firmati habebimus: cauebimusque ne quis nostrum præter fas & æquum quicquam tentet, aut terminos transiliat. verum etiam demus iuramenta mutua, quæ sint tanquam murus abeneus & munitum vallum inter nos. *Petitionibus vero vestris, quibus pueros apud vos habere postulatis, eorumque tutelam gerere, annuere impossibile est, tradi vero ipsos multo minus factu possibile.* Cum hoc responso dimissi imperatoris legati, ad eum omnia renunciant, quæ ipsi visa sunt aspera. Quare animo æger, memorque eorum, quæ nuperrime transacta erant cum Mustapha, qui in Lemno insula commorabatur, ex quo illuc relegatus fuerat: ad se venire iubet Demetrium Lascarim Leontarium, virum, vt verum dicam, fortissimum belli ducem, qui Lacedæmonæ & in Thessalia multis animi sui fortitudinem approbauerat, dum vixit & regnavit in illis Iohannes Palæologus Imperatoris ex fratre nepos: apud quem hic Demetrius summos honores adeptus est, primosque magistratus gessit. At Iohanne mortuo, tertium filiorum suorum Thessaliæ principem coronauit Manuel, illucque regnatum misit. illinc ad se Leontarium vocauit, eumque Constantino- poli in aula sua habuit, utpote virum prudentem, & rei bellicæ peritum. Imperator equidem Manuel sex masculorum prole auctus erat, quorum primus erat Iohannes, qui a patre Romæorum Imperator coronatus & designatus est. Secundus Theodorus, quem Lacedæmonis Despotam constituit. tertius Andronicus Thessaliæ imperauit. Quartus Constantinus regiones ad Pontum sitas Cha-

Manuel exte-
stamento Ma-
hometis, eius
filios impube-
res sibi tradi
minis adiectis
poscit.

Baiazitis ad
Manuelis le-
gatos respon-
sum.

Legati ad Ma-
nuelem re-
deunt & re-
sponfa Baiazi-
tis referunt.

Manuelis fi-
lii vi.

χὲ πλὴν ἔπαυσε αὐτὸν ὑπεράνω βούλησιν, ἀποκω-
τες τὰ παῖδια δοθῆναι τῷ βασιλεῖ. εἴτε βού-
λονται ἐν ὁμοίᾳ καὶ ἀγάπῃ, καθὼς καὶ μὲν τῷ πα-
τρὶ ἦσαν. εἰ δὲ οὐ βούλονται δίδδιναι, καὶ τοῖς πα-
τρικαῖς θεσμοῖς μὴ παραστήκειν, αὐτὸς ἤρως ὁ βα-
σιλεὺς ἔχει τὸν ἐφ' ἑδρὸν, ἔως ἐν ὀλίγῳ καταστήσῃ
τῷ τῶν ἑξήκοντα Μακεδονίας, καὶ Χερσονήσου, καὶ
πάσης Θρακίας, οὐ μετουπολὺ δὲ ἑὲ Ἀσίας, καὶ πᾶ-
σης ἄλλης ἀνατολῆς. ἐσήμαμε δὲ τῷ παραδωλω-
θέντι Μουσαφᾶ. ὁ δὲ Παλαζιτὴ ὡς ἐν παρασώ-
που τῷ νέου ἑξήκοντα Μουρατ, ἔδωκε παρὸς τοῖς
παρῆσθεν ἀποκρισιν, λέγων, ὡς ἔστι καλὸν, καὶ τοῖς
τῷ παραδωλωθέντι θεσμοῖς σιωπᾶν, Μουσουλμα-
νων παῖδας παρέφεσθαι τῷ Καβουρίδων, ἔπαυ-
δα γράσθαι, πυντέσιν δισεβῶν παῖδας πᾶρ ἀπί-
στων ἐπιπροσέσθαι. ἀλλ' εἰ θέλει ὁ βασιλεὺς ἔχει-
ται ἡμετέραν ἀγάπην, καὶ μὴ μέτω καὶ τῷ παρῆ-
σθεν σιωπῆσθαι φίλος, καὶ πατὴρ τῷ ὄρφανῶν τού-
των παύτων, ἐκπὸς ἄλλης ἐπιπροσέσθαι ἀφ' ἑσέως.
ἔξορμῶ δὲ καὶ ἡμεῖς πλὴν αὐτῶν Φιλίαν ὡς ἐρμῶν πῖ,
καὶ κατὰ τὸν ἐπιπροσέσθαι τηροῦντες, μὴ ἐπέμ-
βῶμεν τῷ τῷ ἀπασιῶν, μηδὲ ὑπὲρ τὰ ἐσαμμέ-
να πηδᾶν τίς ἀφ' ἡμῶν. ἀλλ' ἐν μέσῳ ἡμῶν καὶ
ἡμῶν ἔστωσαν ὄρκα κατὰ τὸν σιδηροῦ ποίχως, καὶ ἀ-
σφαλὲς παρῆσθεν. ὁ δὲ ἀπτεῖν τέκνα, καὶ
ἔχον, καὶ ἐπιπροσέσθαι, ἀδύνατον ἐστὶ ἀποκωπῆσθαι
πῖσθαι. ὁ δὲ δοῦναι μᾶλλον ἀδύνατον ἔσθαι. τού-
τοις τοῖς λόγοις ἀποπεμφθέντες οἱ τῷ βασιλεῶς
παρῆσθεν, καὶ παρὸς τὸν βασιλεῶ παύτα ἀναλέξαν-
τες, ἔδωξε τὰ ῥῆμα δείγματα. καὶ δὴ πλὴν ψυχῶν κα-
μῶν, ἔεις ἀνάμνησιν ἐλθῶν τῷ ῥημάτων, ὡν σιω-
επάξατο τῷ Μουσαφᾶ, ἑστὶ ἐν τῇ Δήμηρῳ νήσῳ
ἀφ' ἧσθεν, ἔξ ὅτου τῷ αὐτῷ βασιλεῶς ἐπέμ-
φθῃ ἑξορμῶ, ὡς ὁ λόγος φθάσας ἐδήλωσε. μετὰ
καλῶν Διμήτειον Λάσκαρον τῷ Λεοντάριον, ἀν-
δρα, καὶ ὡς ἔπειν, στρατηγὸν γυνᾶν, διδοκμή-
σαντα ἐντε Λακεδαμονία καὶ Θεσσαλία τῷ παρῆσθεν,
ζῶντος τῷ ἐν αὐτῇ βασιλεύσαντος Ἰωάννης τῷ Πα-
λαμολόγῳ ἀνεμῆσθαι ἀποκωπῆσθαι καὶ γὰρ ὁ Δημή-
τριος τῷ εἶχε τὰ παρῆσθεν τῷ ἡμῶν πᾶρ αὐτῶν. γανόν-
τος δὲ αὐτῶν πέμπει τῷ τῷ τῷ ἡμῶν αὐτῶν, τεφανώ-
σας δεσπότην ἐν Θεσσαλία. τὸν δὲ Λεοντάριον με-
ταπέμψας ἐκείθεν, εἶχεν ἐν Κωνσταντίνῳ πλησίον αὐ-
τῶ, ὡς ἀνδρα σιωπῶν καὶ παρῆσθεν τῷ στρατιωτικῷ δό-
κιμον. καὶ γὰρ ὑπὲρ τῷ ὁ βασιλεὺς Μακουήλ ἐν ἔξ
πασιῶν ἀρρέσιν, ὡν ὁ παρῆσθεν Ἰωάννης, ὅς καὶ τε-
φθῆσθαι τῷ παρῆσθεν αὐτῶ, βασιλεὺς Ρωμῶν ἀνη-
γορῶσθαι. ὁ δὲ δούτερος Θεόδωρος, ὃν καὶ δεσπότην
Λακεδαμονίας κατέστησεν ὁ πῖτος Ανδρόνικος,
ὅς καὶ Θεσσαλίας δεσπότης ἐγένετο. ὁ τέταρτος
Κωνσταντίνος, ὅς καὶ τὰ ποικιλῶ μέρη τὰ παρῆσθεν Χα-

B

C

D

ζαείδω ἐκλήρωσατο· πέμπτος δὲ Δημήτριος, καὶ ἕκτος Θωμάς, οἱ καὶ σὺν πατρὶ διήγον νήπια τυγχόντες. τότε οὖν χρείας κατεπειγούσης, τελέρας δέκα, ὡς χρεὶ, ἐκ τῆς Κωνσταντινου δὲ Δημητρίω δὲ Λασκάρι πατρὶ δίδω, ἐπεμψέν ἐν τῇ νήσῳ Λήμνῳ· παρτάξας αὐτὸν λαβεῖν τὸν δόξοισον Μουσαφᾶν σὺν πατρὶ πολλάκις παρρηθῆντι Τζινεῆτ, καὶ ἔξαγαγεῖν αὐτοὺς ἐν Χερρόνησῳ σὺν τῇ δυνάμει τῶν τελέρων. καὶ τὸν Μουσαφᾶν ἔρχομεν καταστήσει Θεράκης (ὡς ἕὸν ὄντα Φισικὸν τῶν παρπαρχομῶν Παμαζήτ) καὶ ὡς καθολικὸν κληρονόμον τῶν πατρικῶν αὐτῶν παρπαρχῶν, τόπων, καὶ ἐπαρχῶν· ὃ δὲ καὶ γέγονεν. Καὶ γὰρ ἔθος ἰὼ ἔρχομεν τοῖς Τέρκοις ὅ μὴ πολυπραγμονεῖν τίνος ἑστῆ, καὶ τίνος ἐκείνος παῖς, πλὴν καὶ μόνον εἰ τῶ Ὀθμᾶν ἀπόγονον ἔσθι. εἰ δὲ οὐκ ἔστι τῆς αὐτῆς ρίζης, ἀδωάτον ὑπείχειν, καὶ ὡς ἔρχομεν τιμᾶν. Ἀρξομεν δὲ ἐν τῷ ὄντι, πλὴν ἐν πάλας ἡρομενίω πατρὶ τῶν Τούρκων, ὅτι νοίαν διηγήσασθαι, ἢ καὶ ἀρετὴ τῶ νῦν σῶζεται, καὶ δι' αὐτῆς ἀνδρείως τῶν Χριστιανῶν ἐφίστανται, καὶ Ἑσπαῖα κατ' αὐτῶν διεγείρονται, καὶ ἐς αἰεὶ πλὴν νικῶσθαι ὡς οὐκ ἄλλο ἡμῶς κεκλήρονται. Οἱ Τούρκοι καταρῶντες ἐν Περσίδῳ, καὶ τῆς Ἀρμενίας ὄρια ἀφιστάμενοι, καὶ ἔξ ἀμῶν ληλατεῖν τὰ τῆς ἀμῶν Καππαδοκίας μέρη, καὶ τῆς Λυκαονίας, ἐκλήρωτον, ὡς ἐν παρπαρχῶν τῶ ἔρχομεν, ἀφιστάμενοι τῶ κήρυκος, ὡς εἶπες βούλοιστο εἰς ὅτιδρομῶν ἀπίτων ἐλθεῖν, ἐλθέτω. ἰὼ γὰρ ὁ ἔθνος τῶν Τούρκων, ὡς οὐκ ἄλλο, Φιλάρπαρον, καὶ Φιλάρδιον, παρὰς ἀλληλα γὰρ ἰὼ. εἰ δὲ καὶ Χριστιανῶν, πῆ χρεὶ καὶ λέγειν; καὶ εἰ μόνον τῶ τῶ κήρυκος φωνῶν ἀκρούσασι, ὡς παρὰς ὅτιδρομῶν, ὃ κελεῖται καὶ τῶ αὐτῶν γλαφῆται Ἀκκίω, τότε πρῶτες χυδῶν, ὅ ὡς ποταμὸς ῥέων, αὐτόκλητοι ἀνδρὶ βαλαγνῆτου καὶ πῆρας οἱ πλείστοι, καὶ ἀχμῶν, καὶ ἀκινάκων ἔτεροι περὶ πλὴν πορεῖαν, μωραεῖθμοις παρρεμβολὰς φοιχῶσθαι, ἡροισιν. οὐκ ἄλλο οἱ πλείονες, ἀλλ' οἱ ῥόπαλον ταῖς ἐκείνου χερσὶ, ὅ καὶ τῶν Χριστιανῶν ὀρμῶντες, ὡς παρὰς τούτοις ἐξώχρον. ἔρχομεν Θεοῦ κρίμασι τῶτο κατ' ἡμῶν ὅ ἡφισμα δεδωκῶτος, ἔνεκα πληθῶς ἀμῶν τῶν ἡμῶν ἡμῶν ἡμῶν. καὶ ἡ ὅτιδρομῆ ἡ στυχεῖς καποῦσα ἀρετὴ τῶ νῦν· οὐ μόνον τὰ ἀνατολικὰ καὶ ἡματα, ἀλλὰ καὶ τὰ τῆς Θεράκης κατῆσθαι, ἀπὸ Χερρόνησου μέρη τῶ Ἰγρου πάσας τὰς ἐπαρχίας κατῆσθαι. ὃ κατ' ἐκείνην μὴ ἀμελοῦντες, ἀλλὰ σήμερον παρὰς εἰρηνῶν μετῶν ματιζομῶν τοῖς Σέρβοις, αὐεῖον τὰ τῆς Ἀθηκῆς καὶ Λακεδαμονίας, Ἀχαΐας καὶ Ἑλλάδος ἐλή-

A zariæ finitimas fortitus est: quintus Demetrius, sextus Thomas, qui, quod infantes essent, in domo patris educabantur. Itaque, cum rerum status tunc vrgeret, triremes decem optime instructas, quæ in portu Constantinopoleos erant, Demetrio Lascari dedit, eumque in insulam Lemnummittit, datque in mandatis, vt relegatum Mustapham cum sæpius dicto Cineite accipiat, in Chersonesum ipsos exponat cum copiis, quas in triremibus haberet: constituat etiam Mustapham Thraciæ principem (vt qui filius naturalis esset demortui Baiazitis) vniuersique patrimonii heredem, regionum ac præfecturarum. Quod mox factum fuit.

B Consuetudo etenim inter Turcos olim inualuit, non curiose perpendere ex quo natus hic aut ille foret, verum vnum solû ad imperium adipiscendum sufficiebat, Othmanica stirpe ortum esse: quod si ab ea genus aliquis non duxerit, obsequium ei præstari, & vt imperatori honorem haberi impossibile erat. Hinc vero data occasione incipiam narrare consilium a Turcis olim inritum, quo hactenus se gerunt, Christianos fortiter inuadunt, de ipsorum strage trophæa erigunt, perpetuasque victorias, non vt aliæ gentes, de ipsis reportant. Cum Turci sedes, quas in Persia habebant, commutassent, Armeniæ confinia transcendissent, & a deprædatione superioris Cappadociæ & Lycaoniæ latrocinia sua auspicati essent, principis nomine & autoritate significabant tubicinum voce, vt, si quis vellet in infideles incursionem facere, ad eos conueniret. Gens equidem Turcica rapinis dedita erat, iniuriisque inferendis præ cæteris adfuenta: seque etiam muruis direptionibus infestabant. Quod si aduersus Christianos aliquid, vel verbis solis, tentandum fuerit, vna præconis seu tubicinis vox audita, ad incurrendum ciet, quod apud ipsos *Ackin* dicitur; omnes ergo effusi, velut amnis rapidus, sponte sua, sine comæatu & pecunia, sine iaculis & acinacibus plerique: alii pedes in densa & numerosa agmina conglobati ruunt. Neque alia arma plurimi præter clauas manu gestantes, inque Christianos, Dei iudicio arcano tam grauibus suppliciis ac pœnis, propter multitudinem peccatorum gentis nostræ, damnatos, irruentes, viuos velut pecudes eos capiebant. Cumque continenter ad hæc vsque tempora in nos irruperint, Anatoliæ non solum themata, sed & Thraciæ subegerunt, a Chersoneso ad Istrum prouinciis omnibus domitis. Nec etiam quotidianos casus ac euentus neglexere. cum Seruiis enim, mutato consilio, hodie pacem ineuntes, sequenti die Atticam, Lacedæmonem, Achaiam & Hellada popu-

Mustaphas & Cineites in Scenam a Manuele producti.

Mores quidam Turcorum.

Turci Christianis bellum inferre semper parati.

Turcorum stragemata dum singulos adiunguntur.

labantur. Postridie cum Romæorum re-
giones pacem ac tranquillitatem, vt vide-
batur, adepturæ erant, luctus & clades
Seruiis imminabant, deincepsque Bulgari-
s: postmodum Albanis, & finitimis gen-
tibus; omnesque sine discrimine feras aut
mansuetas nationes disperdere non cessa-
uerunt isti barbari: nec hactenus cessant;
vtque mihi videtur finem non facient, do-
nec Dei timorem in animos induxeri-
mus. In Deum equidem impie nos gessim-
us, qui baptizati sumus in nomine pa-
tris, filii, & sancti Spiritus diuinitatis v-
niius, qua despectui habita, mandata Dei
veri transgredimur, & irrita facimus: pro-
pterea traditi sumus impiis, pœnas a nobis
merito exigentibus, Deo ita recte ac ius-
te decernente. Non solum autem gen-
tes innumeras, quæ citra Istrum habi-
tant, subegerunt; sed & vltra quampluri-
mas alias, in quibus Walachi sunt, peni-
tus debellauere. In Hunnos gentem nu-
merosissimam etiam penetrauerunt. At-
qui in eas gentes irrumpunt non solum fini-
tими, qui nempe Thraciam, Atticam,
Illyricum, Æmum montem incolunt, qui-
que iuxta Seruiam accolunt. (Sane, vt mi-
hi videtur, frequentior his temporibus
est populus, illum dico, qui Imperatori-
bus Othmani stirpe oriundis paret, a freto
Calliopoleos ad Danubium vsque quam
in partibus Anatoliæ.) Sed etiam Turci
qui Asiam & Phrygiam habitant. Quid
inquam? Lycaones qui Armeniæ finitimi
sunt, Amasini, Cappadoces, Cilices, Ly-
cii & Cares Danubium vsque pedes pro-
ficiscuntur, vt latrocinii Christianos de-
uastent. Si centum namque millia ipso-
rum prouinciam quamlibet inuadant, la-
tronum more nihilominus grassantur di-
reptisque omnibus aufugiunt. His incur-
sionibus in Thracia vniuersa ad Dalma-
tiæ limites solitudinem fecerunt. Albanos
gentem hominibus frequentissimam ad
paucos redegerunt. Walachos pariter ac
Seruios, tandemq; Romæos penitus de-
leuerunt. His in seruitutem hoc modo re-
ductis quintam prædæ partem ac spoliõrum
Imperatori addicunt, iuxta eorum nouel-
lam constitutionem; eamque ex præstati-
onibus selectam imperio consecrant. Si
quando vero iuuenis aliquis robustus in-
ter captiuos comparuerit, hunc vili pretio
emptum, rerum principis procuratores im-
perio adquisitum mancipiumq; appellant.
talesque Imp. militem nouitium, sua ve-
ro lingua Genitzeros vocat. quos etiam ad
impiam religionem suam traductos circum-
cisosque, domesticos suos nominat: dona
ipsis omnimoda largitur: aulicis muneribus
& officiis illustrissimis honorat: ipsif-
que non perfunctorie prouider, cætera bo-
na impertiendo. ad comestationes com-

Prouinciæ Eu-
ropæ Turcis
subditæ homi-
nibus frequen-
tiores quam
Asiaticæ.

Quinta prædæ
pars impera-
tori cedit, et-
iamque man-
cipiorum nou-
ella constitu-
tione lata an-
no Hegiræ
763. Christi
1362.

Genitzari vt
ab imperatore
habiti.

A ζοντο. μὲν ἢ αὐριον δὲ τὰ τῆς Ρωμῆων, ὡς ἐδώκει,
τιλὴ εἰρηνικῶν ὀπισημάτων, θρησκείας, καὶ οὐαὶ τοῖς
Σέρβοις ἐπέτρῆεν· εἶτα Βουλγάρους· μετέπειτα
Αλβανίταις. καὶ κατ' ἐξῆς λυμῆνοντες ἀπὸ τοῦ ἀ-
γριῶν τε καὶ ἡμερῶν ἔθνος οἱ βαρβάρου, οὐκ ἐπαύον-
το, καὶ οὐ παύονται ἀγρὶ τιλὴ σήμερον· ὡς ἐμοὶ
δοκεῖ, καὶ οὐ παύσονται, ἀγρὶς δὲ ἡμεῖς τὸν τῆς
Θεοῦ φόβον ἐν κατ' ἁγίωσιν. καὶ γὰρ εἰς τὸ θεῖον
ἡμεῖς ἀσεβοῦντες, βάπτισμα ἔχοντες εἰς ὄνο-
μα πατρὸς, υἱοῦ, καὶ ἀγίου πνεύματος, τῆς μιᾶς
θεότητος, καὶ ὑποῦ καθαροῦντες, ἀγαποῦμεν
τῶν ἐννοῶν τῆς μόνου ἀληθινοῦ Θεοῦ· τοῖς ἀσε-
βέσι πῶρεδδθήμεν, καὶ δικαίως ἔστω ἀπὸν κα-
λαζόμεθα· τῆς Θεοῦ τῆς καλῆς καὶ δικαίως οὐ-
σῆτος. καὶ οὐ μόνον τὰ πᾶσα τῆς Ἰστροῦ μυνείαειθ-
μα ἔθνη, καὶ πάμπολλα· ἀλλὰ καὶ μὲν Ἰστρον
Βλάχους ἐς τέλος ταπεινώσαντες· Οὐνοὺς ἀλλοῖς
τιλὴ ἀμέτητον πλήθον διδραμέθων κατεργῶ-
σαντες· καὶ οὐ μόνον οἱ γητιῶντες Τοῦρκοι κατὰ
τρέχουσι, οἱ τῆς Θρακίης, οἱ τῆς Ἀθίης, οἱ τῆς Ἰλ-
λυεικῆς, οἱ τῆς Αἰμιμόντου, καὶ οἱ γητιῶντες Σερ-
βίαν. (καὶ γὰρ, ὅσον τὸ κατ' ἐμὲ, πολὺ πλεον
τυγχάνει τὸ γένος τῆς τῆς σήμερον, ἀπὸ πορθμῶν
Καλλιουπόλεως ἀγρὶ τῆς Ἰστροῦ, πῶρεδδ ὅσον ἐν τοῖς
τῆς ἀνατολῆς μέρεσι τὸ καποικιῶν· λέγω τὸ ὑπὲρ
κρον τῆς ἀρχιεροῦ τῆς ἐκ τῆς Οἰθμῆς.) ἀλλὰ καὶ οἱ
ἐκ τῆς Ἀσιὰ πιδδς γῆς, καὶ οἱ τιλὴ Φρυγίαν οἰκισ-
τες· καὶ πῶ λέγω; Λυκαῖοι οἱ ἐν τοῖς Ἀρμενίω
οὐλοῖς κείμενοι, Ἀμασινοὶ, Καππαδοκίαι, Κύλι-
κες, Λύκιοι, Κάρες ἀγρὶ Δαμουβίος περὶ πο-
ρείαν ποιοῦντες, ἐνεκα τῆς κλέψαι Χριστιανῶν. καὶ
γὰρ εἰ καὶ μυνείαεις μῦθοι ἐπέλθωσι τῆς τυχοῦ-
ση τῆς ἐπαρχίαν, ἀλλὰ ληστρικῶς ἐπεμβαίνου-
σι, καὶ ἀρπάζοντες φθόρουσι. τῆς τιλὴ Θρακίαν
πᾶσθι ἀγρὶ Δαλματίας ἔρημον ἀπειργάσαντο
τῆς τοῖς Ἀλβανοῖς, γένος ἔστω ἀπὸν τῆς Ἰστροῦ
διαιθμῆτοις ἐποίησεν. Βλάχους ὁμοίως, Σέρβοις,
ἘΡωμῆοις εἰς τέλος ἠφάνισεν. τούτων ἕως ἀγρὶ μα-
λωπίζομενων, τὸ πέμπτον τῆς λαφύρων τῆς ἀρχιεροῦ
πᾶσθι οὐλοῖ, καὶ τῆς ἀπὸν νεαράν. τὸ ἀφοσιόσι
τῆς τὸ πέμπτον τῆς ἀρχιεροῦ καὶ τῶν τακτικῶν· εἶ-
τα καὶ οἱ τῆς ἀρχιεροῦ, καὶ τῆς ἀρχιεροῦ ἐξισωταί. ὅπου εἰ-
αὐ νέον καὶ ὑρῶσον ἐκ τῆς ἀγρὶ μαλωπῶν ἰδῶσι, ἔστω δὲ
ἐλαχίστου τιμῆματος ὠνήσαντες, εἰσποιστὸν τῆς ἀρχ-
ιεροῦ καὶ δόδρον καπονομάζουσι. καὶ τούτοις, ὁ ἀρχιεροῦ
νεόλεκτον στρατὸν, καὶ τὸ τιλὴ ἀπὸν γλωτῆαν Γε-
νιτζεσι, καλῶς οὐ καὶ εἰς τιλὴ ἀπὸν δυατέβαν μετα-
γῶν καὶ πᾶσι τῶν, οἰκίους ἀπὸν καπονομάζου-
σιν· ἀλλοῖς πάμπολλα δῶρα, καὶ ὀφθαλμῶν τὰ
λαμπρότατα, πᾶσθι οὐ τῆς τυχοῦσης, καὶ
πᾶσθι ἀλλων ἀγαθῶν. ὁμοῦς ἀπὸν καὶ συμ-

πότ' αὖ ποίων ἀλκοῖς ἔχων εἰς ἀλκοῖς σαρκεῖν ὡς πα-
 τήρ παρὲς τέκνα· καὶ ταῦτα τίνας; ἀπόλλυς καὶ ποι-
 μύρας, βουκόλους τε καὶ χοιροκόσους, γεωργῶν
 παῖδας καὶ ἵπποφόρους· παρὲς γὰρ τὴν τοιαύτην
 ἀφ' ἧσιν ἀκείνοι ὑπὸ τῆς ἀρχιερατικῆς τῆς ζωῆς
 αὐτῶν εἰς ὁδοὺν λογίζοντες· μάλλον ὑπὸ τῆς δό-
 ξης ἢς ἔτυχον ἀπολαβόντες, ἵνα μὴ ἐκπέσωσι
 ταύτης, πάροισιν ἐν χειρὶ πολέμου ὑπὸ ἀνδράσ,
 καὶ τὴν νικῶσιν λαμβάνουσι· ὁ γνωριστικὸν δὲ ση-
 μείωμα ταύτων ὅ τῆς κεφαλῆς κάλυμμα, ὃ καὶ
 τὴν κοινὴν γλῶσσαν Ρωμαίων Ζαρκόλαν λέγουσι.
 Ἐ γὰρ κοινὸι πάντες Τῦρκοι ὁ αὐτὸ φερόντες ὡς κε-
 φαλῆς περιβόλαιον· οἱ μὲν πάντες, ὅσοι ἐξ ἰδιο-
 τῶν, καὶ δὲ δι' ἄλλων τυχεύουσι, κακκινωσάφες τῶ το
 φερόνται· ὅσοι δὲ τῶν ἀλλοθῶν παρ' τῆς δουλείας
 ὑπέπεσον ζυγῶ, φερόντες δούλοι τῆς ἀρχιερατικῆς,
 οὗτοι λευκὸν φοροῦσι τὰ τῆς κεφαλῆς περι-
 βόλαια ἐκ πίλου λευκῶν· ἡμισφαιρῆς ὅσον
 χωρεῖν κεφαλῆ, ἔχον περιπέδιον ἀνωθεν τῆς κρυφῆς
 ὅσον ἔσπασμα, εἰς ὅξυ κατὰ λήγον· τῆσ' οἰνῶν
 ὁ νεόλεκτον σιμάγμα κατ' ἕκαστον ἔπος ὑπὸ
 περιπέδιον ἔστί· ἔς εἰς ὁ ἐν, ἑκατοντάκις ἐν ἀριθ-
 μῶν, καὶ γὰρ δούλοι δούλους κτῶνται, ἔς τῶ δούλων
 οἱ δούλοι δούλους, καὶ πάντες ὀνομάζονται, ἔς εἰς τῆ
 ἀρχιερατικῆς δούλοι ὅσα ἔστιν ἐν ἀλκοῖς οὔτε Τούρκος
 οὔτε Ἀραβί, ἀλλὰ πάντες Χριστιανῶν παῖδες
 Ρωμαίων, Σέρβων, Ἀλβανῶν, Βουλγάρων, Βλα-
 χῶν, καὶ Οὐννων. οἱ τίνες ἀσεβήσαντες, ἔς τῆ πα-
 ρόντος τῆς ἀπολαύσεως, ὡς χοῖροι λαχόντων, κα-
 ταφωφάντες, πρὸ μοιοὶ κύνεσι λυθῆσαν νοσοῦντες,
 καὶ τῶν ὀμοθῶν ἔχον ἀσπονδὸν θανατηφόρον
 αἰεὶ φέρονται. ὡς γὰρ ἀνώτερον εἰρήκαμιν, ὅτι ὑπὸ
 κρον μετὰβάλλεται ἐξ ἄλλου εἰς ἕτερον ἀρχιερατικὸν
 δι' ἄλλου· πλὴν ἐκ τῆς αὐτῆς ῥίζης τῆς Οθμανῆς
 ἐκ τῆ τὸν ἡδὴ, * τὸν νεοστὶ φερόνται, καὶ ὅσα ἄλλοθεν.
 Καὶ ὁ δούλον φύλον, ὃ διήλθαι μιν. τὴν ἰσοειδῶν,
 καὶ αὐτὸ τὴν αὐτῶν ὀρμῶν κέκτηται· φερεῖ γὰρ
 ἐκ τῶν νεοστὶ Οθμανῶν. πάντες γὰρ οἱ Οθμανῶν
 πατέρων αὐτῶν λογίζονται, ἔς εἰς· καὶ αὐτὸ ὡς ἰδιοῖς
 ἀπελευθέρους ἀλκοῖς ἔχοσι. ἐπὶ δὲ ῥύσῃ ἢ ἀρ-
 χὶ ἐξ ἄλλου εἰς ἕτερον, ἢ ἐκ πατρὸς παρὲς υἱόν, ἢ εἰς
 ἀδελφὸν δὲ ἀδελφόν, τὸν ὄν ἢ τῆ καλῶς φε-
 στέλει, ἐκεί καὶ ὁ δούλον πιστώτατα τὴν φε-
 ροῖσιν ἀφ' ἑαυτῶν φερεῖται· φερόμεθα δὲ πάλιν τὴν ἰσο-
 εἶαν, ὅταν καὶ ὁ λόγος τῆς διηγήματος ἤρξαστο.

A potationesque eos admittit, & amore pa-
 terno ipsos tanquam se progenitos, com-
 plectitur: etiamque caprarios, opiliones,
 bubulcos & subulcos, rusticorum & vete-
 rinariorum prolem. Erga Imperatorem e-
 quidem, in eos ita pronum, ita se gerunt,
 ut vitam suam pro illo profundant: ma-
 gisque pro tuendo honore & gloria qui-
 bus aucti sunt; & ne iis excidant, in bel-
 licis expeditionibus supra humanas vires
 arumnas ac labores tolerant: unde victo-
 riam reportant. Discernuntur vero illi
 capitis ornamento, quod vulgari lingua
 Romæi Zarcolam dicunt. Vniuersa nam-
 que multitudo Turcorum formæ eiusdem
 galero, eoque coccineo ad tegendum
 caput vitur, siue nobiles, siue plebei.
 Quotquot vero peregrini fuerint sub fer-
 uitutis iugum missi, mancipia Imp. ad-
 scripta albos gestant pileos, ex lana candi-
 diffima compilatos, qui hemispherii for-
 mam referunt, quo caput contegitur;
 qui insuper supra capitis verticem palmi
 magnitudine erecti, in acutum desinunt.
 Hic profecto nouæ militiæ ordo annis sin-
 gulis multiplicatur, & vni centum accen-
 sentur. Serui quippe mancipia possident,
 qui aliorum heri sunt, omnesque putan-
 tur, prout reuera sunt, Imperatoris ser-
 uii. Inter ipsos non Turcus aut Arabs re-
 peritur; verum omnes Christianorum filii,
 Romæorum scilicet, Seruorum, Al-
 banorum, Bulgarorum, Walachorum
 & Hunnorum; qui abiurata pietate, vi-
 tæ huius fruuntur deliciis, velut porci ole-
 ribus: similesque canibus rabie contactis,
 cum consanguineis suis inimicitias capi-
 tales semper exercent. Ut equidem supra
 narrauimus, nullo negotio subditi hunc
 vel illum Imperatorem agnoscunt, dum-
 modo ex eadem stirpe Othmanica, non
 ex alia, decessor ac successor prognati
 sint: istaque mancipiorum natio, cuius
 historiam persequimur; eodem animi af-
 fectu impellitur. Hoc quippe ipsi satis est
 Imperatorem nouum ex gente Othma-
 nica ortum esse. Omnes namque ab ea
 oriundi patroni ac domini ipsorum, velut
 libertorum, sunt & habentur. Cum autem
 imperium ab vno ad alium transfertur, vel
 a patre ad filium, aut a fratrum vno ad al-
 terum, eum nempe cui fortuna arriserit:
 & huic ista seruorum natio fidelissimam
 operam præstat. Iterum ad historiæ seriem
 reuertamur, unde digressi narrationem
 istam incepimus.

Zarcola capi-
 tis ornamen-
 tum.

Turci indiffe-
 renter se ha-
 bent ad huic
 vel illi, dum
 modo Oth-
 manica est stir-
 pe nato, pa-
 rendum.

* videntur
 hic deesse
 aliqua
 verba, pe-
 nitentia
 vel forte
 deest tan-
 tum.

CAPVT XXIV.

Demetrius Leontarius Mustapham & Cineitem in Thraciam traiecit, de recipiendis aliquot urbibus cum iis pactus. Mustaphas Callipolim oppugnat, & ad deditionem, quæ secuta est, sollicitat. Arx interim in fide stat, quam oppugnat Leontarius. Morates Mustaphæ rebellionem cognita, Baiazitum Bassam, cæterorum Vezirorum sententiæ obtemperans, exercitui præficit, & contra Mustapham mittit. Baiazites deficientibus in pugna initio ad Mustapham exercitus sui ducibus copiisque, & ipse permittit se victori coactus est: iussu deinde Cineitis caput ei amputatum. Mustaphas Adrianopolim proficiscitur. Callipolis Leontario se dedit, quam cum ex pactis imperatori acquisitam præsidio firmare parat, a Cineite impeditur, delususque Constantinopolim redit.

Leontarius in Thraciam traiecit Cineitem & Mustapham, &

cum eis pacificatur de tradendis Manuel imperatori aliquot urbibus.

Ex histor. Mulsulm. Hegira 825. Christi 1422.

Mustaphas Callipolim oppugnat.

Mustaphæ ad Callipoleos incolas oratio.

DEMETRIUS LEONTARIUS secum ductis Mustapha filio Iltrim Baiazitis, simulque prædicto Cineite, ut supra narrauimus, iureiurando prius cauit, per se nunquam irritum fore Imperatoris Manuelis consilium; sed semper, velut filium, in illius, tanquam patris fore potestate. ideoque fidei suæ pignora ac obfidem filium suum apud ipsum deposuisse. Cum eis deinde pactus est, ut Callipolim, quæ in Chersoneso, regionesque Ponti Euxino adiacentes usque ad Walachiaë limites imperatori traderent. Thesalix insuper oppida usque ad Erissum & Montem Sanctum: aliaque loca quæ nec facile recipi ac tradi poterant. Mutua ergo fide data, & iureiurando adhibito, velis expansis versus Callipolim nauigant. At Moratis legati præsidio sufficienti arcem firmauerant: in portum Scaphas atque triremes subduxerant, & turri quæ portui imminet milites prouide imposuerant, qui hostium adpulsum quieti expectarent. Demetrius exposito in terram Cineite, cum parua Turcorum, quos adduxerat, manu, Romæorumque exercitu haud inualido, oppugnare oppidum aggreditur. Leuis porro armaturæ milites, plebsque Callipoleos cominus pugnantes ad resistendum Cineiti impares erant; vir etenim ille fortis erat, artisque militaris præ Turcis cæteris peritus; quare vel inuiti terga dant, & in fugam oppidani vertuntur. His animaduersis audacior factus Mustaphas e triremibus fiducia plenus exiuit: ad vesperam usque deinceps pugnatur, sub quam rursus Mustaphas & Demetrius regiam triremem conscendunt; cumque ambo in eius puppi confidissent, hortatus est Mustaphas contra se pugnantes oppidanos, ut, fide ipsis data, se coram sine metu sisterent, quod cuperet cum ipsis quosdam sermones conferre eorum ciuitati vtilis. Hanc itaque orationem ad eos habuit: *Notum vobis probe*

Ο Δημήτριος λαβὼν τὸν Μουσαφὰς υἱὸν ὄντα τῆς Ἰλτηρῆς, ὡς ὁ λόγος φησὶς ἐδήλωσεν, καὶ σὺν αὐτῶν τὸν παρρηθῆντα πολλάκις Τζινεήτ, ὄρκους ἀδελφείας ἀσφαλίσεις πρὸς τὸν, ὡς ὁ δὲ ἀπεθῆσθαι ποτὲ τῆς βασιλικῆς βουλή. ἀλλὰ ἀεὶ ἔσται ἡσθήκεος ὡς υἱὸς πρὸς πατέρα, διδὼν αὐτῶν τὸν υἱὸν αὐτῶν εἰς πίστιν. καὶ σὺν τῆς ποιήσαντες, δώσθαι τῶν βασιλεῖ πῶς ἐν Χερρόνησῳ Καλλιούπολιν, ἢ πᾶσι ποντικῆς μέρη ἀγροῦ Βλαχίας, καὶ τῆς Θεσσαλίας ἀγροῦ Εἰωσοῦ, καὶ ἀγροῦ ὄρεος, καὶ ἄλλα ἕνα δὲ ὕσθητα, καὶ δυσκατέρηστα δώματα. ἀσφαλίσαντες οὖν ἀδελφείας ὄρκους, καὶ πᾶσι πῶς πειρώσαντες ὅτι πῶς Καλλιούπολιν ἐπλήθυνον. ἔδῃ καὶ οἱ τῆς Μουρατ ἀσφαλίσαντες, ὡς ἔδῃ, τὸ πολίχιον, καὶ ἐν τῶν λιμνῶν τῶν σκάφας καὶ τῶν τεινῆρας εἰσαξάντες, καὶ τοὺς πολεμικὰς ὅτι τὸν πύργον, τὸν ἐν τῶν λιμνῶν, καλῶς ἐφάρμοσαντες, ἐν ἀδελφῶν πρὸς δεχόμενοι πόλεμον. ὁ δὲ Δημήτριος ἐξαγαγὼν τὸν Τζινεήτ μετ' ὀλίγων, ὧν εἶχεν, Τούρκων, ἔρωμαίων ὅτι ὀλίγον στρατὸν, ἤρξατο πόλεμον ἀρῆν. καὶ δὴ τὸ Βασμουλικὸν τῆς Καλλιούπολεως, καὶ τὸ δημοτικὸν καὶ πρὸς τὸν μαχεσάμενοι, ὅτι ἤσαν δροκωῦτες εἰς ἀπῆσαν τῶν Τζινεήτ. ἀδελφείας γὰρ ἡμεῖς ὁ ἀπῆρ, καὶ πρὸς τῶν πολεμικῶν ἐμπειρότατος, ὡς ὁ δὲ εἶς τῆς τότε Τούρκων. τότε καὶ μὴ θέλοντες νῆατα δίδωσι, καὶ εἰς φυγῆν οἱ τῆς πόλεως ἐτρέποντο. ὁ Μουσαφὰς οὖν τῶν τῶν ὄραν, καὶ τῶν πῶς πλήρης θυμῶν, σὺν πολλῶν τῶν φράσθαι ἐξῆλθε καὶ αὐτὸς τῶν τεινῆρων. καὶ δὴ ἔως ἐσπέρας δροκωῦς πολεμήσαντες, τῆς ἐσπέρας πάλιν ὁ Μουσαφὰς σὺν τῶν Δημητρίῳ ἐν τῆς βασιλικῆς τεινῆρας εἰσελθόντες, καὶ ἀμφὸς ἐν τῆς πρὸς κελύφας ἀφῶσας τοὺς ἐναντίους ἀπέναντι τούτου κατὰ πρὸς τὸν ἐναντίους, πῶς διδὼν ὡς ὀλίγους ἕνα λόγους σὺν αὐτῶν, εἰς συμφέρον τῆς πόλεως. ἤρξατο δὲ δημηγορήσας ἀδελφείας οὕτως. Ὁ ἀπῆρ οἶδα-

τε ἀκριβῶς ὅτι τῆς Ἰλτρὶμ Ἰσαρῆος υἱός, ὑμεῖς
 ἢ δούλοι ἢ μὲν πατρῶς. ἵνι ἔγωγε ὁ σέβαστος ἀπο-
 νέμετε ὡς κωμῶν ὑμῶν; ὅτι οἶδατε ὅτι ὁ πατρι-
 κὸς ἀδελφὸς ἡμεῖς ἀδελφός; καὶ κείνος τὸν
 ἕτερον ἢ ἀδελφὸν φονεύσας, καὶ τὴν ἡγεμονίαν ἀγχι-
 ῖν ὑμῶν ἀδίκως ᾤχεσθαι, ἐμὲ φυλάξαι, καὶ μέγιστον
 τῶν ἐν χερσὶ Ρωμαίων ἐκκλησον ἀποκαταστήσας.
 νῦν Θεοὺς βούλομαι πρὸς με τῆς τύχης ἰσχυρῶς ἐπι-
 βλεψάσης, καὶ ἀπεροσκόπως παρὰ τρεχούσης, εἰσά-
 ξε με εἰς τὴν πατρικὴν ἡγεμονίαν. ὑμεῖς ἀνταγαίετε,
 καὶ ἔτι ἔατε παρὰ τῶν ἐμῶν. εἰ μὲν οὖν βούλομαι πρὸς με, καὶ
 ᾤχεσθαι, ἔχω καὶ ἐμὲ, καὶ δώσετε τὴν ὁδὸν ἀπαίστατον μοι
 ἐν τῇ Ἀδριανῷ, ἐν τῷ οἴκῳ τῆς πατρικῆς, ἔσεσθε μοι
 ἀπὸ τῶν νῦν οὐ δούλοι, ἀλλ' ἀδελφοί. καὶ τὴν πατρι-
 κὴν βίνοιαν φυλάξω εἰς ὑμᾶς, καὶ ἡσυχίαν ἔσω χά-
 ρισι χάριτας, καὶ τῆς δωρεᾶς δωρεάς. εἰ δὲ ἀπίστα-
 γήητε, ἐγὼ μὲν ἐκκαταστήσω τῆς πατρικῆς ἀ-
 των τῆς πατρικῆς, σιωπῆς τῆς τύχης, καὶ σιω-
 κησίου τῆς ἐμῆς πατρῶς τῆς βασιλείας. καὶ γὰρ τῆς
 Μουρατῶν ὅτι ὀρεγθήσεται ἡ πρὸς τὰ ἑσπέρια ἀ-
 πάγουσα ὁδός. ἐπὶ δὲ τῆς ἡγεμονίας κείνης ἢ ἐμῆς,
 καὶ λάβω καὶ ἐγὼ, ἐγὼ ὑμᾶς κενῶ. πούτων οὕτως
 ἐνωπιδέντων, αὐτόμολοι τῆς πατρικῆς τινὲς
 ἦλθον καὶ παρὰ τὸν ἄνθρωπον, καὶ μετ' ἐκείνοις ἕτεροι.
 παρὰ τῆς ἐξελθῶν ἐκ τῆς τεινέρας σὺν τῷ Τζι-
 νεῖτ, ἑπιβάντες ἵπποις, καὶ τὸ ἐνυάλιον ἡγήσαν-
 τες, ἐκ τῆς τεινέρας ὀρμησάν, ὡς πρὸς πόλε-
 μον, σὺν τοῖς ἐνόπλοις Ρωμαίοις τε, καὶ Τούρκοις.
 καὶ δὴ τὸ τῆς δῆμου πλήθος ἀπὸν ὅσον ἐνόπλιον, καὶ
 ὅσον θεατρῶδες, αὐθιγὸν ἀπέναντον τῶν παρὰ τὸν
 νησιν. καὶ πάντες ἐβόησαν αὐτὸν ὡς ἀρχηγόν,
 καὶ τῆς Ὀθμανῶν ἀπὸν. καὶ σιωπῆρον ἀρχὴς ἑσπέρ-
 ρας ἀπέειξεν ἡμῶν, καὶ παρὰ τὸν ἄνθρωπον ἐβόη-
 μου. οἱ δὲ τῆς πολιχείου ἐν τῶν ὅτι ἐνεδίδωμι.
 ἀλλ' αὐθιγὰντο λέγοντες, καὶ ὑψηλῆς τῆς φωνῆς ἐβόη-
 μίζοντες τῆς Μουρατῶν ὡς ἀρχηγῶν αὐτῶν, καὶ κα-
 θολικῶς δεσπότη. τὸν δὲ Μουρατῶν ὀνειδίζοντες.
 τότε ὁ Μουρατῶν ἀπὸ τῆς τῆς δυνάμεως, πρὸς
 τῆς ἑξαμύλιον τῆς Χερρόνησου ἔξεισι, καὶ πάντες οἱ
 τῆς Χερρόνησου καὶ τῆς ἑξω σιωπῆρον ἐβόησαν ὡς
 οἱ δὲ Δημήτριος ἐπολιόρχει τὸ Φρούριον τῆς Καλ-
 λίου πόλεως. ἐπὶ δὲ τῆς ἀρχῆς οὖν τῆς λῶρον εἰς τὰς
 Μουρατῶν δηλοποιήσαν ἡμῖν πῶς καὶ τῆς ἔγωγε τῶν
 ἀρχῆς ἔχει, καὶ πῶς τὰ τῆς Ρωμαίων βουλεύμα-
 τα εἰς κενὸν κατέστηκεσθαι. καὶ ποῖα ἔγωγε ὁ Μου-
 ρατῶν ἀπέδρα θανατωθεῖς, καὶ ὁ Τζινεῖτ πῶς
 αὐτὸν κατέλιπον ἐφυγε. ἕπειτα ἀφ' ἑσπέρων ἐν τῇ
 Περούση τῆς Μουρατῶν, ὡς ὁ λόγος φθάσας ἐδήλω-
 σε, καὶ τῆς ἡγεμονίας τῆς κρείττονος καὶ ἐκείνην συρ-
 ρέοντος ἐπ' αὐτὸν, ὡς δῆλον τῶν πατρικῶν ἡγε-
 μονίῳ παρὰ τὸν ἄνθρωπον βουλόμην, καὶ τῆς ἀρχῆς.

A est, viri, me Iltrim Baiazitis filium esse, vos
 vero patris mei mancipia fuisse. Quare ve-
 nerationem & obsequium domino vestro non
 exhibetis? num ignoratis eundem fuisse deces-
 sorem ac fratrem meum? Ille quidem fratri-
 da fuit, imperiumque ad hanc diem per vim
 & iniuriam occupavit: meque fugitivum in
 Romaorum manus, velut in carcerem, com-
 pulsit. Nunc vero prospera magis ac letiori for-
 tuna, annuente Deo, utenti, citraque impe-
 dimentum rebus mihi procedentibus, pater-
 numque imperium adepto vos aduersamini:
 nec sentitis res meas incrementa suscipere. Si
 itaque partes meas secuti fueritis obsequio mi-
 hi prestito, & via, qua Adrianopolim domum
 paternam ducit, aperta: in posterum mancipia
 mea vos non reputabo, sed fratrum loco ha-
 bebo, paternamque benevolentiam intactam
 erga vos seruabo: beneficiisque beneficia, lar-
 gitionibus largitiones superaddam. Si secus ve-
 ro, ac hostiliter aduersum me vos geratis, ad-
 iuuante fortuna, & Imperatore Manuele pa-
 tre meo, ditiones paternas recuperabo. ubi quo-
 que illas recepero, occasione mihi data vos con-
 demnabo. Talia cum audiissent, sponte
 transfierunt ad Mustapham aliquot ex op-
 pidi primariis, eorumque exemplum alii
 secuti, ipsum Imperatorem salutauerunt.
 Postridie vbi illuxit ex triremibus cum Ci-
 neite exscendit, & equis conscensis si-
 gnum pugnae datum: exque triremibus
 veluti ad praelium Romae Turcique ar-
 mati procedunt. Confestim plebeiorum
 multitudo, quotquot armati erant, ceteri-
 que qui tanquam scenae spectatores erant,
 eum salutarunt ac venerati sunt: cunctique
 utpote Duciatque Imperatori Othmanica
 stirpe edito, acclamando plauserunt;
 continenter etiam ad vesperam ex pagis
 ac vicis proximis vniuersi confluxere ve-
 nerabundi, ac fausta precantes. Qui vero
 arcem intra urbem sitam propugnabant,
 ipsi se Mustaphae non permisere: quinet-
 iam animose resistentes, alta voce Mora-
 ti foelicem euentum augurabantur, Im-
 peratori nempe suo vniuersorumque do-
 mino, iactis rursus in Mustapham pro-
 bris. Tunc ergo Mustaphas deducto in-
 de exercitu ad Cherronesi hexamilium
 tendit: vniuersique Cherronesii, & qui
 extra Peninsulam habitant, concursu fa-
 cto eum saluant. intereaque castellum
 Callipoleos Demetrius oppugnat. Sed ad
 res Moratis narrandas redeamus, vt nobis
 innotescat, quibus modis imperium ob-
 tinuerit: quomodo etiam Romaorum ir-
 rita consilia successu caruerint: vt etiam
 Mustaphas aufugerit, necique deditus
 fuerit, ipsumque deseruerit arrepta fuga
 Cineites. Cum Prusae ageret Morates,
 vt iam diximus, potiorque pars subdito-
 rum quotidie ad ipsum accederent de
 morte patris consolaturi, eique ad impe-

Ad Mustaphā
 transeunt ali-
 quot Callipo-
 litani.

Plebs etiam vt
 Sultano & im-
 peratori accla-
 mat.

Callipoleos
 arx Mustaphae
 resistit & a
 Leontario op-
 pugnatur.

Nuncius de
 Mustaphae re-
 bellione Mora-
 ti affertur.

rui adsumptionem congratulari : subito nuncius Lampfaco affertur, tiremes quamplurimas Callipoli in statione esse; vociferationem, tumultum, machinarumque fragorem ac strepitum super moenium pinnis exaudiri, aliaque signa hostilis irruptionis. Moratis itaque consiliarii probatissimi, procerumque praecipui Baiaziti olim inuidentes, quod caeteris, qui honores gerebant, potentia praestaret, superbe quoque se gereret, nihilique omnes penderet, (superciliofus quippe vir ille erat, inque multos contumeliosus) tempus aptum & libertatem sibi oblatam loquendi rentur. Morates etenim adulescens manibus suis imperii habenas non moderari, sed procerum tyrannis. Ceu mulus indomitus huc & illuc recalcitrare, puerumque Imperatorem nihili facere: in quo ne libertatis loquendi scintilla micabat; ille potius Satrapas suos complecti, & supra modum caros habere; ad quem eiusmodi orationem habuerant:

Cernis, Domine, quam diligenter res nostras praefectus noster curet; quae in occidentalibus partibus, iam perierunt. regni tui corona Mustapha capiti imposta est. Thracia gazarum viriumque is breui potietur: statimque, nisi aliquatenus prouideatur, aduersus nos confirmanda eius potentia est. Impera itaque cum copiis omnibus, quae hic praesto sunt, Baiazitem fretum traicere, & contra Mustapham eas ducere, priusquam huic prouinciarum occidentalium se adiungant copia. Inter Satrapas equidem tuos, nullus est Baiazite aptior ad repellendum & in fugam conuertendum hostem; vniuersa siquidem Thracia militia cum, aequae ac dominum suum respectat: ipseque quo vult, non secus quam famulos suos ducit, obsequentisque omnino submissosque habet. Hac libenter audiuit Baiazites, & quam celeriter potuit, ad fretum sacri ostii Propontidis peruenit; cumque paucis militibus comitantibus in continentem vterio-rem traiecit: biduoque Adrianopolim accedens, validum exercitum illic contraxit. In omnibus enim, vt praediximus, vir ille acer ac promptus erat: ab omnibusque obseruabatur. Communicatis deinde consiliis cum prouinciarum occidentalium rectoribus, ipsos sacramento adigit, nunquam, etiam si cladem quoquomodo acciperet, defecturos: quinetiam fortiter ac generose aduersus hostem se gesturos, & operam suam, quo victor Deo iuuante euaderet, nauaturos. His atque similibus inter eos actis, praepotentem exercitum eduxit Baiazites; cumque viam, quaerecta in Cherronesum ducit, ingressus esset, speculatores ab eo praemissi festinanter redeunt, nunciantque Mustapham cum ingenti exercitu, relictis locis illis, transgressum esse iuxta vi-

Baiazites Bassa ob potentiam inuisus.

Morates libidini suorum ministrorum obnoxius.

Vezirorum & Bassarum ad Moratem oratio.

Baiazites liber belli curam & onus contra Mustapham suscipit.

Duces occidentis sibi consiliat.

Baiazites & Mustaphas sibi inuicem occurrunt.

A *γίας εισόδον χαρητίζοντες. ἀφ' ἧς μύθημα ἐκ Λαμψάκου, ὡς τειρήρης ἐν τῇ Καλλιουπόλει ὅτι πλείστα, & φωναὶ καὶ ἄραχαί, & ὄργων ἤχοι, καὶ κτύποι ἐπάλλεων, & ἄλλα πινὰ σημεῖα ἐχθρῶν ἀπαγγέλλοντες. οἱ δὲ τῶ Μουράτ δοκιμώτατοι, καὶ τῶ ὑποφροντῶν περὶ φανέσαστοι, φρόνον τρέφοντες ἐκπαλαί καὶ τῶ Παγιαζήτ, ὡς ὑποφροντὰ πασις ἡμῆς, & μεγαλαυχώματα, καὶ εἰς ὁσὸν λογίζομενον τοὺς πόδας, καὶ γὰρ ὑποφροντὶς ὡς ὁ αἰὴρ, καὶ τοῖς πολλοῖς σκωπτικῶς. καὶ ὅτι δὲ ὄροντες ἀρμόδιον καὶ τὸ πῶρρησιαστικὸν πρὸς ἀλλοὺς ῥέπον. & γὰρ ὁ Μουράτ νέος ὢν, καὶ τῆς ἀρχῆς τῆς ἡλικίας οὐπω τῶν χερσῶν κρατῶν. ἀλλ', ὡς ἡμίονος ἀδάμαστος, ἢ τυραννὶς ἐνθεν καὶ κείθεν ἀπολακτικῶν τῶ πόδε, καὶ κατὰ φροντῶν τῶ παιδί. ὅτι ὡς ἐν αὐτῷ πῶρρησίας σπινθήρ, ἀλλὰ μᾶλλον πρὸς τοὺς σατραπάσας φορητῆ, καὶ πῆρα τῆ μέτρου ἀλάτεις. ἔλεγον πρὸς αὐτὸν ὁρῶς κύριε τῆ ἐπιτάσσου ἡμῶν ἐπιμέλεια ἤδη τὰ τ' δύσεως ὄλοσεν, καὶ ἡ τῆς σῆς αὐθεντίας κερωνίς, ἐτέθη ἐν τῇ τῶ Μουσαφᾶ κεφαλῇ. ὡς ἐν ὀλίγῳ γὰρ ἐκκρατῆς γνήσεται πόδων τῶ Ὀρακιῶν ἡσαυρῶν καὶ διωάμεων. & μετ' οὐ πολὺ ἰχρὸς καὶ κατ' ἡμῶν, εἰ μὴ ἄρα γνήσεται τῆς ἐπιμέλεια. κέλευσον οὖν σὺ τῆ διωάμεσι, τῆ δὲ εὐσεβοῦς ὡδὶ, περὶ σὺ τὸν πορθμὸν, καὶ ἀντιπαρετάξαι τῶ Μουσαφᾶ, πρὸ τῆ ἐλθεῖν & σωμαφθίωσαι τῆς δυτικῆς διωάμεσι σὺ αὐτῶν. & γὰρ ὅτι ὅτι τῶ σὺν σατραπῶν ἔτερος, ὡς ὁ Παγιαζήτ, ἀντισηῖναι, & κατὰ ἑσπῶσα ἀσαι τοὺς ἐναντίους, ὡς αὐτὸς. ἐπεὶ καὶ τὰ θρακικὰ ἄγματα ὡς κύριον αὐτὸν σέβονται πόδεις. καὶ αὐτὸς ὡς οἰκείους ἀλλοὺς ἀγὰ ἔνθα & βούλεται, δεικνύοντες εἰς αὐτὸν ἀκρῶν ὑποακρῶν, καὶ ὑπερίνωσιν. ὅτε ὁ Παγιαζήτ πρὸ τῆ μὲν ἀκρῶσας, & μὲν σπουδῆς πολλῆς, ὡς εἶχε, τῆ πορθμὸν τῆ Προποντίδος τῆ ἰεροῦ σμίου κατὰ λαβῶν. καὶ τῆ πρῶσαν δὲ βλάσ σὺ τοῖς πρῶτα τυχῶσιν ὑλαεῖθμοις, ὅτι δὲ σὺν ἡμέραις τῆ Ἀδριανῶπολι κατὰ λαβῶν. καὶ κεί σωμαγοχὸς παμπληθῆ στρατὸν, & γὰρ, ὡς εἰρήκαμην, ἐμβροχίς ὡς ὁ αἰὴρ ἐν τοῖς πόσιν. & πόδεις πρὸς αὐτὸν ἐκαρσάδισιν. & κρινολογησάμενος σὺ τοῖς ἀρχοῖσι τῶ δυτικῶν μερῶν, & πῆρα τῆ αὐτῶν λαβῶν, ὡς ὅτι ἀποσατήσοσιν, οὐτε * πλὴν τυχοῦσιν ὑποση βλάβειν. ἀλλὰ γνήσεται ὡς ἀντισηῖσιν τῶ ἐχθρῶ. & τῶ τὸν Θεοῦ σωμαγοχῶτος νικητῶ ἀναδείξωσι. ταῦτα, καὶ τὰ τούτοις ὁμοῖα λέξαντες, ἔξισι μὲν διωάμεως πλείστης. καὶ δὴ πλὴν ἐν Χερρῶν ὄσῳ φέρουσιν ὁδὸν δι' ἡδρόμους ἀρχαῖοι, ταχυδρομοὶ πίνες ἢ τῶ σωμαγοχῶντες πρὸ ἐκείνου. καὶ δὴ ἐπὶ μελόντες ἀγγέλοισι τῶ Παγιαζήτ, ὡς ὁ Μουσαφᾶς μὲν διωάμεως πλείστης ἀπάρας τῶ ἐκείσε, καὶ πρῶτα τῶ νεοσὶ τῶ*

* add. καὶ

τῶν Τούρκων μεγαλωθεῖσθαι κάμιν, ἔπειτα
 εἰς πολυδάσκαρον τελευθεῖσθαι, ἢ τις μεγά-
 λη Καρύα κέκληται, ἐγγὺς ποῦ τῶν κάμπων τῆς
 Ἀδριανοῦ τῶν περὶ μέλλει κατοικηῖσθαι. Ταῦτα
 ἐνωπαθεῖς ὁ Παλαιστῆς, καὶ μέσον δρόσους καὶ
 ἀγλείας περὶ τοὺς ὄρους, ἐξῆσι τῆς Ἀδριανοῦ μὲν
 καὶ τῶν αὐτῶν πλειόνων, ὑπερὶ τειάκωντα χι-
 λιάδας ὄντων. Φασσάτων δὲ ἐν ἑνὶ ὑδατῶδες
 πεδίῳ (καὶ αὐτὸ πλησίον ἐν τῷ ἀκρω τῆς κάμπου,
 ὡς τὸ πᾶν Ἀδριανοῦ φαίνεται ἀμυδρῶς ἐξ
 αὐτῶν, ἀλσῶδη ὄντι καὶ λίαν καυθῶδες) ἐν τούτῳ τῷ
 ἔργῳ πολέμου ὑπεπέριετο. καὶ γὰρ ἔφθασε καὶ ὁ Μυστα-
 φᾶς αὐτῶν τοῖς ὑπὸ αὐτῶν, ἐν ἀμφῶ τῶν στρατόπε-
 δου ἐξ ἀνάγκης ἐχρῆτο συμπλακῆναι· εἰ καὶ ὁ ἴστος
 ἐδόκει ἀσύμφορος. τότε ὁ Παλαιστῆς ἄμα ἐν τῷ
 δημηγορεῖν, καὶ τὸ ἐν ἀρμασι καὶ ἵπποις περὶ ἀκε-
 λουσιν σιμάνας, πρὸς τοὺς ἡγεμόνας τῶν δούσεως
 ταῦτα εἶρηκεν· Ἄνδρες ἀδελφοί, καὶ ὅσον ὑπὸ
 τῷ ὑμετέροισιν χεῖρα κρινόν, οἶδατε ἀκριβῶς ἔργον πα-
 ρωχικότος ἡμῶν δεσπότητος τῷ ἀγαπῶν, ἡμῶν ἐδεί-
 κνυε πρὸς ὑμᾶς. καὶ ὁ διέχρητον τῆς γνώμης αὐ-
 τῶν, ὡς οὐκ ἐχρᾶτο ὑμᾶς ὡς δούλους, ἀλλ' ὡς
 ἀδελφοὺς· καὶ οὐ πόσον ἐφρόντιζε τῆς οἰκείας ὀρέξεως,
 ὡς ὁ συμφέρον ἡμῶν. καὶ ὡς ἐρμαγον ἡγεῖτο τῶν κρι-
 νόν ἀγαθόν, καὶ ἔτι σκόπον εἶχε ἔργον ἀξίον τῶν
 παροφῆτου ἔθνος, καὶ ἐλαττοῦ τῶν τῶν Ρωμαίων. Ἐ-
 πόλεις πολλὰς σιμάνας καὶ ἐπαρχίας τῆς τῶν Μου-
 σιμῶν δόξης. καὶ οὐκ ἐλίπεν ἄλλο τελευτῆς
 αὐτῶν παροφῆτου, καὶ πλεονάζειν διωάμεις καὶ
 παροφῆματα. καὶ ὅ τῶν παρῶν ἐστὶν ψευδοῦς,
 ὅς καὶ ἐστὶν ἀμύρτιας ἡμῶν ἐν τῷ παρῶν ἡμέ-
 ραις ἡγεῖται, ἡδὴ τῷ αὐθεντίῳ μερίζων πρὸς τῶν
 λαβῶν. Ἐπὶ τοῖς Ρωμαίοις τὰ κρείττω πρὸς τῶν
 παρῶν δίδωσι, ἀπὸ τῶν οἱ τῶν δόξης ἡμῶν παρῶν
 μὲν πολλῶν ἰδρώτων, καὶ πόνων ἐκτύθησαν. ἢ οὐκ
 οἶδατε, ὅτι ἡ Καλλιπὸλις, καὶ ὁ ταύτης πορθμὸς
 κρεῖς ἐστὶν ἀναπολήσ τε καὶ δούσεως, Αἰγαίου πελα-
 γοῦ καὶ τῶν Εὐξείνου; Ἐπὶ ταύτῃ Ρωμαῖοι βασι-
 λῶσιον, ἡκιστα Τούρκου Ρωμαῖοις ἀχμαλώτους
 εἰς ἑῶν ἀναπορθμῶσι. Ρωμαῖοι τῶν Τούρκου
 καὶ μάλα· καὶ ἔσται δόξης ὀδύων τὰ ἡμέτερα.
 ἐλευθερίας τῶν ἀπαρχῶν τῶν Ρωμαίων. δὲ τῶν
 καλῶν ὑμᾶς ὡς χεῖρ ἀπίστηται ἐπὶ πλατῶν τούτων
 Μυσταφᾶ, καὶ τοῖς σιμάνας, καὶ ὁ μόνος τοῦτου
 Ρωμαῖοις. οὐ γὰρ οὐκ ἔστιν Ἄθμα δὲ ὁ δυσ-
 σεβῆς, καὶ ἐχρῶς τῶν πίστεως. καὶ γὰρ ἐκείνος ὁ Μου-
 σαφᾶς, ὁ ἀδελφὸς τῶν κρείου ἡμῶν, ἐπεθνήκει κα-
 μίν ἡγεῖται ὡν, καθὼς ὁ κρείος ἡμῶν ἔλεγε
 πρὸς με. Ἐπὶ γὰρ τῶν χυδαίων Τούρκων εἰς ὡν, ἐν
 τῷ ἡμέραις τῶν παροφῆτου Μουσί, ὁ βασιλεὺς Μανουὴλ τῶντον, ὡς ἔον τῶν Ἰλτημ, ἐφανέ-
 ρωσε, ἐκφοβῶν τὸν Μουσί. εἶτα ὁ πλανὸς ἐστὶν ὡς ἴδε τὸν βασιλεὺς ὀρκίς σιμάνας, καὶ ἀκρῶν

A cum a Turcis nuper extructum, homi-
 numque frequentia celebrem, (Magna
 Carya is vocatur) postridie vero castrame-
 raturum in agro Adrianopoleos. Hoc nun-
 cio accepto Baiazites suspensus animi, in-
 ter audaciam & metum anceps Adriano-
 poli egreditur, copiasque supra triginta
 militum millia educit. Cumque perue-
 nissent in quendam campum vliginosum,
 (cuius extrema pars agro Adrianopoli-
 tano vicina est: ita tamen vt obscure A-
 drianopolis inde conspiciatur, quod syl-
 uis fit confitus, valdeque humidus locus)
 ad prælium se comparat. Iam quoque il-
 luc cum suis accesserat Mustaphas, & v-
 trumque exercitum ad conferendum in-
 ter se manus necessitas adigebat, quam-
 uis incommodus situs videbatur. Hic Ba-
 iazites orationem paræneticam curru ve-
 ctus ac equitans meditatus, occidentis
 Duces sic alloquutus est: *Viri fratres, uni-*
uersique qui vestro imperio parent, probe vo-
bis cognitum est, quam clemens atque man-
suetus in vos fuerit Dominus noster defun-
ctus. Eius animum mitem ac facilem experti
estis, qui vos non seruorum, sed fratrum lo-
co habebat. Is profecto voluptatibus suis haud
indulgebat æque, ac utilitatibus vestris stu-
debat: quodque in vniuersos conferebat bonum,
id lucro sibi apponi rebatur. Eo tendebat ille,
ut Propheta genus incrementa susciperet, res-
que Romanorum accisa immiuerentur. multas
proinde vrbes ac prouincias Musulmanorum
imperio adiunxit, nec cessauit ad obitus sui diem
vires ac potentiam augere, ampliorisque red-
dere. Nunc vero qui hic castra habet falsus
Turca, qui propter peccata nostra caput hoc tem-
pore extulit, imperium nondum a se occupatum
sibi arrogat: Romæque potiorem eius nondum
acquisti partem tradit, quod Regis nostri ma-
iores multo sudore ac labore partum possidebant.
An non clare intelligitis hanc Callipoli, meius-
que fretum clauis esse orientis ac occidentis, Æ-
gei maris & Euxini? Quod si hanc sub ditio-
ne sua Romæ retineant, Turci captiuos Romæ
in orientem transuehere minime poterunt. Ro-
mæi vero nullo arcente Turcos captiuos trahi-
cient. Iamque res vestra, Romæi se in liberta-
tem afferentibus, labare incipient. Vos hac de
causa hortor, vt huic falso ac commentitio Mu-
staphæ, & cum eo sententibus Romæi opem-
que ferentibus egregie obsistatis. Neque equi-
dem sanguine Othmanico satius est impius iste
fidei nostræ infestus. Ille enim Mustaphas Do-
mini nostri frater, quod ab eo olim audiu, in-
fans admodum fato cessit. Hunc equidem ex in-
fima Turcorum plebe vnum, Imp. Manuel Mo-
sem videntem veritus, Iltrim Bataxitis fi-
lium iactabat. Deinde impostor iste, vt vidit
Imperatorem iureiurando teneri, amicitiam,

Baiazitidis ad
 occidentis
 duces oratio.

Mustaphas
 Dufine seu
 supposititius.

concordiamque inter ipsum Dominumque nostrum stabilitam esse, aufugit in Valachiam, ibique cum Myltza Mysorum tunc temporis principe moratus est, seque filium Baiazitis Iltirim iactans auxilium rogabat. quod ubi obtinuit, inops equidem parvique momenti, Thessaliam inuadit ac latrocinia exercet: obuios mercatores ceterosque spoliat: Iltirim Baiazitis filium se predicat, exque Othmani profapia editum. Quod ob flagitium Dominus noster, ut probe scitis, exercitum iustum aduersus eum expedit: & inuito prope Thessalonicam praelio, cum non posset scelestus ille impetum sustinere, fuga in urbem istam peruenit. Tunc temporis etiam Cineites domino nostro militabat: qui quidem, Asie dumpraest, Ducis generalis Smyrnae & Ephesi titulo sibi arrogato antea defecerat. Inde valido exercitu a Rege nostro pulsus, iussuque eum comitari & in occidentalibus provinciis degere. Iste ergo occasionem nactus Thessalonicam aufugit, & hac de causa Mustapha se coniunxit. Cumque ciues in eo proposito, non prodendi hunc impostorem, pertinaciter starent, dominus noster ad ipsorum Imperatorem scripsit, taliaque ei clare significat. Cum ex inissem ad venationem, Imperator illustrissime, ut feram comprehenderem, iamque lupum abetum praedam, quam sectabar, in manibus haberem, imperii tui mandras lupus iste ingressus est, saluusque euasit. peto itaque praedam meam mihi reddi, ne tuis ac meis pecudibus temporis lapsu perniciem afferat. Istis Imperator respondit. Et si lupus sit, qui salutem sibi in mea mandra quasuit, mansuetam tamen ac humane sum indolis: neque ex aliena cade voluptatem capto. lupi custos ero, non proditor. Hoc contentus sis, ut eum frenatum cohibeam mea potestate suppositum: ei que non permittam procurrere, & aliquid quod tuum sit deuastare. Securus ergo omnibusque ubertim abundans regna dum vixeris, foederibusque sta, qua iurati ambo pepigimus. Debeinc hunc Mustapham ac Cineitem Constantinopoli detinuit, & post quadriennum in Lemnum insulam illum transmisit, ubi hactenus degerat. Nunc cum nocere nobis Imperator haud possit, intelligatque consilia sua, exitum non sortiri: (volebat quippe duos infantes regios penes se habere, suisque viribus terrorem nobis per ipsos iniicere) transfugam istum Cineitem ac Mustapham, ceu canes feros & rabie citatos, in nos immisit. Ad caprarum quidem modum aut leporum contra hostes nos non praebeamus: qui metiam tanquam leones inseliamus: hastaeque nostras, quae flecti nesciunt, in eos directe quatiamus, animum addat nostrorum maior numerus, inferiorque eorum, qui ipsi militant: quos cernitis panem Regis mei in dentium interstitiis adhuc ferre.

ἡμεῖς δὲ ἔκ ὡς δειράδες ἢ πῶδες εἰς τοὺς ἑσπεραντίους φανοδῶν, ἀλλ' ὡς λέοντες ἐπεισηδήσομεν. καὶ ἀμετασρεπτῆ τὰ δόξα εἰς ἀδελφούς σείσομεν δις ἄρχους. καὶ γὰρ οἱ ἡμέτεροι πλείονες. ὁρᾶτε ποῖναι τοὺς σὺν αὐτῷ διαειρημένους ὄντας, καὶ ἐπὶ τῶν βαρμῶσι τῶν ὀδόντων τὸν δῶτον τῆς κυρίου μου φέροντας.

ἀγάπῳ ἀλλήλοις ὅκ συμφώνου σὺν τῷ κυρίῳ ἡμῶν μετὰ δόξῳ, ἀποδράς ἐς Βλαχίαν ἀφίκετο, σὺν δὲ τῷ Μύλτζῳ τότε τῆς Μουσῶν ἐξελθὼν ὄντι, ὑὸν αὐτὸν τῆς Ἰλτηρῆς ἀποκαλοῦντα, καὶ βοήθησεν ἐξαπολύσασθαι. καὶ κεῖθεν λαβὼν ὀλίγην πινὰ βοήθησεν, καὶ εἰς τὰ Θεσσαλίας μέρη ληστρικῶς εἰσελθὼν, τοὺς σκυαντῶν ἐμπόρους καὶ οἰονοσδήπινους ἐξεργάζετο, καὶ αὐτὸν ὑὸν τῆς Ἰλτηρῆς, καὶ τῆς Οθμανῶν ἀπόρρον. ὅθεν καὶ οὐκ εἶδος ἡμῶν, ὡς ὑμεῖς οἴδατε, στρατὸν ἀξιόλογον πέμφας κατ' αὐτῶν, ἐγὼς ποῦ τῆς Θεσσαλονίκης σὺν ἀδελφοῖς πόλεμον, μὴ διωκηθεὶς ἀιτηθῆναι ὁ ἀδελφῶν, φυγὰς εἰς τὴν Θεσσαλονικὴν εἰσῆσι. τότε καὶ ὁ Τζινεὴτ σὺν δὲ τῷ σὺν ἡμετέρῳ κυρίῳ, καὶ γὰρ ἡμῶν ἀποστατήσας τὸ πᾶν, αὐτῶν τῶν πᾶν ἐπ' ἀρχίαν Ἀσίας, ἐκαστοὺς ἡγεμόνα Σμύρνης τε καὶ Εφέσου ἀποκαλοῦν αὐτὸν. καὶ σὺν πολλῇ δυνάμει τῶν ἐξελθῶν ἐκείθεν, σὺν αὐτῷ ἀφῆλθεν ἐκείθεν ὁ ἡμέτερος κύριος εἰς τὰ τῆς δυνάμεως μέρη. τότε καὶ αὐτὸς κατὰ δόξαν ἀδελφῶν εἰσῆλθεν ἐν τῇ Θεσσαλονικῇ φυγὰς, καὶ τῷ Μουσαφᾷ δι' ἀπίαν ῥηθείσῳ σὺν ἡμῶν. ὡς δὲ οἱ τῆς πόλεως ἀνεκδοτῶς ἰσάμενοι, καὶ μὴ παρεδιδῶν βαληθέντες τὸν ἀπατεῶνα τῶν, ὁ ἡμέτερος δεσπότης γέγραφε πρὸς τὸν βασιλέα αἰτῶν αὐτὸν, καὶ πρὸς ἀδελφικῶς ἐμὴν λέγων. ἐξελθὼν τῆς ἡμετέρας ἡμετέρας, ὅκα μπερῶτα βασιλεῦ, καὶ λυκῶ κυνηγετοῦ μῦθου, καὶ δὴ ἐν χερσὶν πᾶν ἄρχαν ἔχων, εἰσηδήσας ἐσῶν ἐν τῇ μηδρᾷ τῆς βασιλείας. ἀδελφῶν οὖν τῶν δόξῳ τῶν ἐμῶν ἡμετέρας· ἵνα μὴ καὶ τῶν σῶν, καὶ τῶν ἐμῶν ἡμετέρας λυμαντῆρ γῆν) κατὰ πρὸς τῶν βασιλέα αἰτῶν αὐτὸν. ὁ βασιλεὺς αἰτῶν αὐτὸν εἰ καὶ λυκῶ τῶν ἀφῶν ἐν τῇ ἐμῇ μηδρᾷ, ἀλλ' ἐγὼ τῶν γαλιων ἔχων καὶ φιλαίθερον, καὶ τῶν μὴ χαίρῳ ἐπὶ ἀλλοτρίοις φόνοις, σῶτηρ ἐσσομαι τῶν λυκῶ, ἐοὺ παρεδότης. ἀρκεῖ σοὶ τῶν χαλιων τῶν τῶν ἐγὼ, καὶ ἐν χερσὶν ἔχων. καὶ μὴ εἶσαι παρεβῶν μῆτε φέρῳ τῶν τῶν σῶν. ἀλλ' ἐν ἀδελφῶν καὶ ἀφθονία ἡγεμονθῆναι σε ἀρχῶν ὅρου ζωῆς σου, φυλακισθῶν τῶν ἐν ὄρκοις ἡμετέρας σὺν τῶν σῶν. ἐκ τοῦ οὖν εἶχε τῶν βασιλέα ἐν τῇ Κωνσταντινουπόλει σὺν τῶν Τζινεὴτ. καὶ μετὰ χρόνους τέσσαρας ἐπεμψεν αὐτὸν ἐν τῇ νήσῳ Λήμῳ, καὶ κεῖ διήλθον ἀρχῶν τῶν νῦν. νῦν δὲ ὁ βασιλεὺς μὴ ἔχων ὁ, πᾶν καὶ δόξῳ, ὁρᾶν μὴ εἰς τέλος τῶν αὐτῶν βούλημα ἐξεργάζετο. καὶ γὰρ ἐβόλετο τοὺς δύο παῖδας, τοὺς νηπίους, ἐν τῶν χερσὶν ἔχων. καὶ δι' ἐκείνων ἡμᾶς ἐπισηθῶν τῶν αὐτῶν κερῶν. ἡδὴ τὸν ἀποστατήν τῶν σὺν τῷ Μουσαφᾷ, ὡς ἀρχῶν κυρίας κατὰ ἡμῶν λυμαντῶν, ἀφῆκεν.

καὶ αὐτοὶ σὺν ἡμῖν αὐθαρῶς ἔσον), αὐτὸν ὡς πεπλο-
 νημιδῶν παρῆσαν, καταλήγοντες· μόνον εἰ παρ-
 θύμῳς τὴν ἀρχὴν τῆς εἰσβολῆς τῆς πολέμου ὑπει-
 σήλωσαν. αὐτὸν εἰπόντων καὶ τῶν φάλαγγας καὶ τάξιν
 εὐαρμοστικῶς συντάξας, ὁ ἐνυάλιον ἤχησεν· ὁ δὲ
 Μουσαφᾶς σὺν τῷ Τζινεῆτ καὶ αὐτοῖς τοῖς, οἳ εἰ-
 χεν, ἐξ καρδίᾳς φερόσας, καὶ ὠμύσας, ὡς εἰ τῆς ἀρχῆς
 ἑπιπέσοι, πρῶτων παρὰ γαμάτων ὡς αὐτοῖς, καὶ αὐτοὶ
 ἔσον) κῦριον καὶ ἡμιθῆ καὶ δῶρων ὅτι καὶ πλείων ἀπο-
 λαύσον) πρῶτον αὐτῶν καὶ τοῖς μικροῖς μεγάλα, καὶ τοῖς
 μεγάλοις ὑπερμεγέθη τάξας τῶν ἀμοιβῶν, καὶ τῶν
 χάριτων. Καὶ δὴ ὁρᾶν ὁ Μουσαφᾶς ἤδη σαλευόμενον
 τὸ πολέμου πτερόν καὶ οἱ ὑπεναντίοι παρῶν μὲν
 ἑπιπέσαντες τὰ δῶρα, καὶ τῶν ὀλοισμοῖς οἱ τῶν ὀλοισ-
 τῶν παρῶν πεμπόν, φᾶς ἐφ' ὑψηλοῦ τόπου τὸν πόλεμον
 καὶ ἀλιπῶν τῷ Τζινεῆτ, καὶ γὰρ ἡμεῖς ὡς ὁμοῖοι
 τῶν ἄλλων ἀνδρείοι, καὶ τοῖς πολέμοις συνήθη, ἐκρε-
 ζεμεγαλοφῶνως· ἄνδρες ἀδελφοί, οὐ γὰρ οὐδὲν
 λαοὶ καλῶ, εἰς τὴν ἀσέβεια αὐτῆ; εὐδὲν καὶ δεσπο-
 τῶν; καὶ αὐτὰ δὲ Ἀλβανῶν γένος βάρβαρον παρῶν
 ἐμὲ τὸν ὑἱὸν τῆς Ἰλτρῆμ, τὸ κῦριον ἡμῶν; ἔγὼ εἰ ἔζη
 ὁ ἐμὸς ἀδελφός, εἴχεν ἀλόγον ἢ ἀσέβεια αὐτῆ, ὡς
 ὑπερὸ ἐκείνου τὴν ζωὴν θύσεν μέλλων. ὁ βιοτα-
 νῆς ἐν ὀλίγῳ μέλλων γινέσθαι εἶδεν· νῦν δὲ θανόντος
 ἐκείνου, τίς κληρονόμος αὐτῶν ὁ ὑἱός; ἀλλ' ὅσον ἐχθρῶν
 χάριτι ἐν Θρακίᾳ ἀρκεῖ γὰρ αὐτῶν τὰ τῆς ἐξουσίας· ἔγὼ
 οὐ τοῖς παρῶν παρῶν ἐπεμπαίνω τοῖς πατρικῶν αὐ-
 τῶν, ἀλλὰ τοῖς τῶν ἐμῶν παρῶν· εἰ γὰρ ὅσον εἰ μὴ ὑἱὸς λέ-
 γη τίς τῆς Ἰλτρῆμ, ἀλλ' ἐγὼ τῆς ἀληθῆς φανερῶν ὅτι-
 δείξω· εἰ δὲ ἔτι πολεμεῖν με θέλει, οὐχ ὁ ἐμὸς εὐδ-
 λος, ἀλλ' ὁ ἐμὸς ἀνεψιός ἐλάττω· καὶ εἰ ἡμεῖς μὲν τῶν
 κερῶν ἢ τύχη, καὶ κερῶν ἐκείνου· θαυμάζω δὲ καὶ
 ὑμᾶς τοῖς διδοκίμησθαι ἐν τῆς φρατρείας τῶν ἐμῶν
 παρῶν, καὶ ὅτι παρῶν τῶν ἀλαζονείαν αὐτῶν, καὶ τὴν
 φωνὴν καὶ τῶν ὑπεροψίαν τῶν τριβολλισμοῦ τούτου· καὶ εἰ
 διτυχήσῃ ἐν τῆς πρῶτης συμπλοκῆς, τίς ἔσται ὁ δυ-
 νήσῃ σὺν αὐτῶν λόγον μετ' αὐτῶν; εἰ δὲ παρῶν καλῶ
 μὴ γίνεσθε πολεμιστῶν, ἀλλὰ μάλλον συμμαχη-
 σάτε μοι, καὶ μὴ ὅτι ἐπεικείας παρῶν ἐλάττω. καὶ τῶν
 ὑμετέρων, ἡμεῖς Θεός, οὐ φερήσω τί· ἀλλὰ μάλ-
 λον παρῶν ὁσῶν, ἔτι πλείονα αὐξήσω· τούτων οὐ-
 τῶν λεγόντων, ἀφῆκε ὁ τῶν ὀλοιστῶν κέρως ὑπερ-
 ασιζῶν σατραπῆς ἀποσταθεῖς, ὡς δῆθεν συμ-
 πλακῶν ἡλῶν τῶν Τζινεῆτ, σὺν τοῖς σὺν αὐ-
 τῶν, ἡλῶν ἐνώπιον τῶν Μουσαφᾶ, καὶ ἀποβῶν-
 τες τῶν ἵππων ἀπῶντες, τὴν δουλικῶν παρῶν
 νησιν ἀπένειμαν αὐτῶν. μετ' οὐ πολὺ δὲ καὶ τῶν ἀει-
 φερῶν κέρως κερῶν, καὶ κείνος ἐπερῆσε τὰ ὄμοια.
 καὶ ἡμεῖς εἰδὲν ἐξῆλθον ἀλλοίωσιν, τὸν Μουσαφᾶ ὡς ἐν
 ἀκαρεῖ παρῶν ἔπειτα, καὶ ὡς ἀετὸν ὑπεπετοῦντα
 πρῶτον· τὸν δὲ Παγαζῆτ ὡς κελσὸν καὶ ἀφῆ-
 Duce Hist. Byz.

A eos adiutores mox habebimus in pecude aber-
 rante retrahenda. hoc unum nobis sat erit,
 si praelium prompti atque alacres inierimus.
 His dictis aciem disponit agminibus ex
 arte locatis, & classicum cani iubet. Ex
 altera quoque parte Mustaphas praesente
 Cineite animos fuorum confirmat: iura-
 tus iis pollicetur, si imperium adeptus
 fuerit, rerum omnium dominos aequae, ac
 se fore: honores ac dona quamplurima a
 se reportaturos; amplam mercedem infim-
 is ostentans, proceribus immensa su-
 pra modum praemia promittens. Vbi et-
 iam vidit Mustaphas bellum alas iam qua-
 tere (id est, ad belli discrimen ventum es-
 se) hostesque hastis incussis, ac iaculis in-
 tortis impressionem fecisse, tradita Ci-
 neiti, viro inter caeteros bellicosissimo,
 praeliis etiam adsueto, ineundae pugnae
 cura, ipse in edito loco stans, contenta
 voce sic infit: Viri fratres, neque enim ser-
 uos appello, quo impietas ista tendit? seruus
 domino bellum infert? isque genere Alba-
 nus? Barbara gentis proles, mihi? qui vester
 sum dominus, & Iltirim Baiazitis filius. E-
 nimvero si superesset frater meus, colorem a-
 liquem haec impietas praese ferret, utpote vi-
 tam suam pro illo profusurus esset iste, cuius
 cervicibus cruentum fatum impendet. Nunc
 vero fratre meo mortuo, quis ex eo progna-
 tus heres? neque, si supersit, in Thracia iu-
 ris quicquam habet. Longe lateque in orien-
 te imperat. Haud etiam paternas ipsius opes
 innuado, patris mei ditiones solummodo occu-
 po. Quod si negauerit ullus me Iltirim filium
 esse, ei me verum clare approbabo. Quod si
 etiam bello decernendum, accedat fratris mei
 filius, non vero mancipium meum, quicum
 experiar. Cui porro fortuna potiolem partem
 attribuerit, ille regnet. Vos demiror, qui in
 patris mei exercitibus virtutem militarem ve-
 stram omnibus probaueritis, qui probe etiam
 nostis huius triobolaris iactantiam, super-
 biam ac supercilium. Cui si prospere cesserit
 huius pugna exitus, quis adire ipsum verbis
 audebit? Vos propterea hortor: ne belli geren-
 di animo potius, quam me adiuvandi estote,
 & cum equanimitate procedite. nullis pra-
 miis aut mercede, testis Deus adest, vos fru-
 strabor, quin etiam amplioribus vos honorabo.
 Vbi finem dicendi fecit, subito, qui Ba-
 iazitis exercitus dextro cornu praerat, Sa-
 trapaa suis digressus, quasi cum Cineite
 manus conferturus, quique ipsius latera
 cingebant, Mustaphae se stiterunt, & ab
 equis cum desiluissent, cuncti, quam ser-
 ui dominis, venerationem exhibuerunt.
 Confestimque, qui sinistrum aciei re-
 gebat cornu, pariter transfugit. Peregri-
 nam quandam mutationem videre erat,
 Mustapham temporis momento plumis
 ornatum, similemque alte volanti aquilae;
 Baiazitem vero veluti monedulam plu-

Acie instructa ad pugnam se parant Baiazites & Mustaphas.

Cineiti praelii ineundi cura relicta.

Mustaphae ad Morataeos oratio.

Defectio totius exercitus Baiazitis ad Mustapham.

Baiazites & Hamza frater eius ab omnibus deserti Mustaphæ se permittunt.

Baiazites Cineite iubente capite plectitur.

Hamza saluus euadit.

Mustaphas Adrianopolim ingreditur.

Callipolis Leontario dedita.

mis spoliatum, & famulis solis eum comitantibus a cæteris desertum. Cumque intelligeret raro admodum domino superiorem seruum euadere; videretque fortunam filium in partes sibi contrarias ducere, obsequii promptitudine salutem quærit: & ex equo desiliens fraterque eius Hamza, seruili more ac gestu, Mustaphæ obuiam procedunt, salutantque. Defuncti igitur prælio Mustaphæ milites, Duci suo tentoria decora ac conuenientia pangunt, eique ex equo subleuato, vt totius Romanæ ditionis Imperatori acclamarunt. Baiaziti vero procul federe iusso, satellites custodiæ causa appositi sunt. Accedens deinde Cineites, cum videret eum aura vitali adhuc frui, intelligeretque intra casses irretitum, præclusis omnibus effugiis, teneri, eiusmodi orationem ad Mustapham habuit: *Quousque impius iste Solem videbit, qui nec tenebris palpabilibus etiam dignus?* Cui respondit Mustaphas, *consilio tuo utere.* Iubet itaque extra castra non procul tracto caput misero amputari. quod illico factum ipso spectante, & talia verba proferente: *Nosti pessime testiculos demetere?* Cineitis etenim genero Audulæ testiculi exsecti fuerant Baiazitis iussu. Duxerunt & huius fratrem Hamzam capite quoque plexuri; at Cineites eius misertus quod iuuenis esset, eum dimitti iussit; quippe, dixit: *non est ferus & inhumanus vt ille, quem morte violenta affecimus, nullum adhuc scelus hic patrauit, sit itaque libertus meus.* Non intellexit infelix Cineites se fouere eum, qui perniciem ipsi allaturus erat: quique breui vitam crudeliter erepturus erat illi, qui erga se misericordia commotus fuerat. Nouus itaque Imperator Mustaphas liber factus ac audacior Adrianopolim cum vniuersis copiis intrat: in cuius occursum egressi sunt multa cum fiducia & lætitia ciues, hilari voce ipsi acclamantes. Præsidarii autem Callipoleos custodiæ impositi vbi, quæ gesta erant, resciuere, spe omni abiecta, pacto inuito ac iureiurando addito sese dediderunt. Demetrius Leontarius igitur, qui sperauerat vrbe se potiturum (sic enim inter eos conuenerat) vbi præsidium decessisset, asportauissetque secum omnia vasa & sarcinas, quas in vrbe miles habebat, hac siquidem conditione se dediderant; exportari thoraces ex triremibus curat, cassidesque & galeas, hastas, zagaias, id est iacula, & omne genus armorum in arcem importari exceptum. At Cineites accurrens quod factum erat cernit, Turcorum multitudinem turbatam actumultuantem, obmurationem insperatam ac inexpectatam: contumeliosis ideo asperisque verbis Demetrium sic affatus est. *Imperator Deme-*

Α λογέονται, & ἔρημον μόνον μὲν τῶν ἰδίων ἰσάμηνον. Ὡς τε καὶ νοῦν λαβῶν ὡς ἀσπίδος ὑπερῖχου δούλους δεσπότου· καὶ ὁρᾷ ὡς ἤδη τὰ τῆς τύχης νήματα ἀνηρόφως κλόθωνται, πῶς ἀγματούβεται ἢ αὐτῶν σωτηρίαν ὠνέχῃ· καὶ καὶ βίας τῆς ἵππου σὺ τῶν ἀδελφῶν αὐτῶν Χαμζᾶ, δουλικῶς καὶ ἀβίῳ παροσσηντοίω, καὶ παροσεκύνω αὐτῶν. τότε οἱ τῆς Μουσαφᾶ τῆς πόλεμον λύσαντες, καὶ σκηναὶς ἠγεμόνι παρεπούσας πηξάντες, ἀποβιάσαντες τῆς ἵππου τῆς Μουσαφᾶν, ὡς ἀρχηγὸν αὐτὸν, καὶ ἠγεμόνα πάσης γῆς Ρωμῶν διφήμεῖω· ὧν δὲ Παγιαζήτ * κελεύσαντι καθε- * κελεύσαντι
Β θύωμαι μακρόθεν, φύλακας ἐπέτερεψεν τῆς φυλακῆς αὐτῶν. ἐλθὼν δὲ ὁ Τζινεήτ, καὶ ἰδὼν αὐτὸν ἐπιζῶντα· ἔτι δὲ ἡ κρατῶν τῆς ἀκρας, τῆς μὴ ἀφ᾽ ἀδελφῶν αὐτῶν ἀπικείμενον· καὶ μαθὼν ὅτι ἐν ἀρκυσι ἡ, λέγει τῶν Μουσαφᾶ· ἔως τότε ὁ ἀπόσιος ἔστ᾽ ἔτι τὸν ἥλιον ὄρεσ, ὁ μηδὲ ψηλαφητοδ σκῆτος ὦν ἀξιος; ὁ δὲ Μουσαφᾶς, ὡς βουλευτὸν ἐστὶ σοι, ποίει, εἰπάν· κελεύει μὴ μικρὸν ἐκλύσαντες ἔξω τῆς παρεμβολῆς, τῆς ἀθλιον πλὴν κεφαλῶν ἀποτμηθῶμαι. ὁ καὶ γέρονεν, ὁρᾷ καὶ αὐτὸς τῆς καρατόμησιν, καὶ λέγων· οἶδας, ὧ καί κτε, τρεῖς ἴσθι ὄρχας; ἔτι δὲ ἐτυχε κρηνηταιὸς ὄρχας τῆς Αὐδουλά γαμβροῦ τῆς Τζινεήτ, παρολαβῶν τῆς Παγιαζήτ τῆς το κελεύσαντος. Ὡς ἠγαρον καὶ τὸν Χαμζᾶ τὸν ἀδελφὸν αὐτῶν; θέλοντες καθεκίνον καρατομήσιν· ὁ δὲ Τζινεήτ ἐλεήσας αὐτὸν νέον ὄντα, ἀφετε αὐτὸν, εἶπεν, οὐ γὰρ ἐστὶν ὡς ἐκείνον τῆς βιοθανῆ καὶ ἀποδύσασιν ἔστ᾽ ἔτι· ὅσα δὲ ἐκ τῆς χερσὶν τοῦτο ἐξέρχεται πῆς παρολαβῶν κακῶν ἔστω οὖν ἐμὸς ἀπελεύθερος. ὅτι οἶδεν ὁ δούληνος Τζινεήτ, ὅτι τὸν θανατηφόρον αὐτῶν ζωπυροῖ, καὶ ὃν ἐλεεί αὐτὸς, ἀνηλεῶς μέλλει πλὴν ζωῶν αὐτῶν ὡς ἐν ὀλίγω λαβεῖν. τότε ὁ νέος ἀρχηγὸς Μουσαφᾶς μὲν πῆς ῥησίας ἔταρσοις, ἔπειτα πλὴν Αδριανούπολιν εἰσῆσι σὺν πᾶσι πῆς στρατῶν. καὶ μὲν χερσὶς ἔτι πῆς ῥησίας πολλῆς ἐξήλθον οἱ πολίται εἰς ἀποδύσασιν αὐτῶν, διφημεῖωτες ἰλαρῶς τῆς φωνῆ· οἱ δὲ τῆς Καλλιουπόλεως μαθόντες ὁ γέρονος, καὶ ἀπελείσαντες οἱ τῆς φρουρίου, μὲν ὄρκων καὶ σιωθηκῶν, πῆς ἐδωκῶν ὁ φρουρίου. ὁ δὲ Λεοντάριος ἐλπίζων καθετῆς σιωθηκῆς τῆς ἐνωμότοις, μὲν ὁ ἐξελθεῖν ἐκ τῆς φρουρίου τοῖς φύλακας καὶ πᾶσιν πλὴν παροσπυλῶ, ἡ εἶχον ἔνδον, καὶ τῆς πῆς ἀσ ἐγόμενο μετ᾽ αὐτῶν, αὐτὸς ἐκ τῆς τειχεῶν ἐξαγαγὼν θάλασσαν, παρικεφαλαίας, δόρυ, τζάρας, καὶ πᾶσι εἰδὸς ἀρμάτων, ἠρξάτο εἰσάγειν ἐν τῆς φρουρίου. φθάσας οὖν ὁ Τζινεήτ, καὶ ἰδὼν τὰ γονόμην, ὁρᾷ δὲ καὶ τὸν δῆμον τῶν Τούρκων θορυβῶμενον καὶ ἀεραχῶδη, ἔπειτα τῆς ἀνελεπίστω καὶ ἀπεροδοκῆτω μεταβολῆ, ἠρξάτο σιωπῆσαι, καὶ σκληρολογεῖν τὸν Δημήτριον, λέγων· Ὡς ἐμοὶ δοκεῖ, ὧ

πρατηρὲ Δημήτριε, τὸν ἀγῶνα, ὃν ἠγωνισάμεθα, καὶ τοὺς κινδύους, οἷς ὑπέστημεν, ἐνεκα τῶν ἡμεῶν σου, καὶ τῆς Ρωμαίων βασιλείας ὑπολαμβάνεις γερονέναι; ἀλλ' ἔχου ὅπως ἐστὶ τὸ ἡμόμημον εἰς ἡμᾶς ἐγκλείσεις ὄντας ἀπολυθῆναι, καὶ δούλους ὄντας δεσποτάς ἡγεῖσθαι, οὐχ ὑμᾶς τοὺς Ρωμαίους τῶν δωρέας ταύτης ἀπίθαι κρίνομεν. ἀλλὰ εἴ ἐπουρανίῳ Θεῷ ὑμᾶς δὲ τοὺς συμπαρηγόρησας, καὶ κρηπίδας ἐν τῇ μετὰ τὴν ταύτην, Θεοῦ θελήσει κρηπίδας τε ὀρθῶς, ὑπολαμβάνομεν. ἐνεκα οὖν τῆς χάριτος, καὶ τῆς ἀμφοτέρων τῶν καμάτων, τῶν μόνῳ Θεῷ προσφερόμεν δι' ἡμετέρας ὑμᾶς δὲ δι' ἑδῶν ἰσχυρῶν, καὶ Φιλίας, καὶ ταύτης ποροκαμῶν, ὡς ἀπέμνησται. τὸδε πόλις καὶ φρουρία λαβεῖν παρ' ἡμῖν, δεχεῖ σοι σῶον πεμφθῆναι ἐν Κωνσταντίνου, ἀγαμνησκοντες τῆς Δημιῶν κωσῶν, καὶ τῶν ἐν τῇ μὲν τῆς παμμακαίτου τῆς κελουήρων ὀφεισμένων ἔχεις μαθοῦ χάριν σῶαν πλὴν κεφαλῶν, ὅτι τῆς λύκου φηγενομένη. ἀρε κώπας, ἔχεις τὸν. Εὐρον πνεόντα γλυκερὸν ἀέριον. φθάνε τῆς Κωνσταντίνου, ἀσπασε τοὺς βασιλεῖς ἀφ' ἡμῶν. λέγε πᾶσι Θεός τῆς ἀντιπαραστήσαν ἑδωρήσαν. ἔστω μὴ ἡμῶν ἐν εἰρήνῃ δέξων, καὶ ἡμεῖς μετ' αὐτῶν, ἀπέτω ζήτησις Καλλιπόλεως. ταῦτα τῆς πρατηρῶν τὰ ῥήματα ὅσα ὀλίγον ἐτάραξαν. καὶ θυμωθεὶς, ὅσα οἶδας, ἔφη, τῆς ἐμὴν βασιλεία πείρας σιωπῆσεως, καὶ πείρας ἀλλῆς μεγαλογνωμοσύνης ἔστιν; ἀποπέμπειν με κενὸν τοῖς τοῖς ῥήμασι φαύλοις ἀποπύοντα ὅσα τῶν ἑσπέρων, ὡς τῆς ζηνήτ; ἴαθι ὅτι ὡς ἐν ὀλίγῳ, ὡς ὄρα, πάλιν ἔξισε ἡ Κωνσταντίνου, καὶ ὅτε μάθης ἀεὶ ἡμετέρας πλὴν ἔσταν ὅσα τῶν διδόναι με λόγον καὶ ἀποπέμπειν, ἀλλὰ τῆς ἀρχηγῶν Μυσαφᾶ, ὃν ὁ Θεός, καὶ ἡ τύχη Ρωμαίων ὑψώσε. σὺ δ', εἰς τῶν πολλῶν τυχερῶν, παῦσε τῶν λέγων. ὅτι ὅσα ἔχεις τῶν ἀκρούοντα ἔργηται οὐκ εἰσπλην εἰς τῶν βίηρας πλήρης ὡν χόλου καὶ πικρίας, μὴ ἔχων τί ποιῆσαι. καὶ τοῦ φέρων τῶν ὄρκων ἀπέτησιν, καὶ τῶν ὑποχρέσεως, τῶν παρ' αὐτῶν ἡμομηνας. ὁμῶς ἴσατο ἐκ δεχόμενος ὡς τῶν Μουσαφᾶ πλὴν ἀποκρίσιν, εἰ μέλλει καὶ τῶν σιωπῆσεως λαβεῖν τῶν φρουρίων, ἢ οὐ, καὶ τότε ἐπιδμαζέσθαι. ὁ δὲ Μουσαφᾶς ἔλθων, καὶ λόγους σιωπῆσαντες ἰκανοὺς ἀμφοῖν, τῶν Δημητρίῳ ἔφη. Εγώ μὲν, ὡς φίλε, καὶ τῶν ἐμῶν ὑποπατισοῦ περιπόγητε, οἶδα ἀκριβῶς τῶν ὑποχρέσεως, ἀς ὑποχρέθω ἐνώπιον τῶν Θεοῦ, καὶ τῶν προσφῆτου αὐτῶν. καὶ ὅτι ἐν μέσῳ πύτων ἔω, καὶ ὅτι τῆς Καλλιουπόλεως φρουρίων. ἐνεκα οὖν τῶν ἄλλων ἀποκρίτων ἔχω λόγον ἀποδοῦναι, ἐν τῇ ἡμέρῃ ἐκείνῃ τῇ φοβεραῖ, εἰ μὴ κατὰ τῶν συμφωνηθέν ὅσα ἀποβήσεται. ὡς δὲ τῶν φρουρίων, κρείσσον ὡς λαβεῖν ὄρκον, ἢ προσκερῶν Θεῷ, βίσεβεις ἐν χερσὶν ἀσεβῶν ἀποπύθω, καὶ ποιεῖν ὁδὸν τῶν

A tri, ut mihi videtur, existimas nos, nationi tua gratificaturos Imperioque Romae, praelium obisse & pericula adisse? aliter equidem res habet. Quod nobis inclusis accidit in libertatem asseri, ex seruis rerum dominos fieri, tantum beneficium Deo, qui caelestia habitat, acceptum ferimus; nec authores illius vos Romanos iudicamus. Existimamus profecto opera vestra prospere nos usus esse, qui, sociatis nobiscum laboribus, belli arumnas in hac rerum conuersione tolerastis. Soli itaque Deo gratias agimus, qui a laboribus & castibus praeteritis integros seruauit; vosque cum donis, quanta vester capit status, & amicitie vobis opportuna pignoribus dimittimus. Vrbes vero & castella nos vobis tradere absit. Tibi o Demetri satuo satis sit Constantino-polim repetere. Memoria animis adhuc haeret malorum, quae in Lemno passi sumus: quamque contumeliose a monachis habitum in Beatissima monasterio. Caput integrum mercedis nomine domum refers, Lupi ac Ciconiae apologo utar. Remos impelle, lenis ac sudus Eurus spirat. Constantinopolim proficiscere, Imperatores nomine nostro saluta, & iis annuncia, quomodo Deus dominationem nobis concesserit. Inter Imperatorem nosque pax integra maneat atque tranquillitas, nec aliqua de Callipoli questio fiat. Tali oratione non mediocriter turbatus est Dux exercitus Demetrius, ad iramque versus ait: An non tibi cognitus est Imperator meus, quamque prudens, rerum peritus ac magnanimus sit? his contumeliis, quas ore tuo euomisti, o Cincites, honoratum, nudumque dimittis? persuasum habe, quod praevideo, te breui Constantinopolim, ut ad asylum profecturum: tunc, quid prosunt verba istatua, cognosces. Verumtamen pro imperio neque iubere, vel me dimittere potes, at Mustaphas Imperator, quem Deus Romanorumque fortuna euexerunt. Tu vero cum de turba & plebe vnus sis, abstine a verbis, quibus obtemperantem nullum habes. Cum itaque furrexisset ira tumens ac indignabundus, vires confecendit quid faceret anceps, animo reuoluens promissa istorum, quae periurio corrupe-rant. Remansit tamen, expectando quodnam sibi a Mustapha responsum daretur: an ex foedere arcem sit recepturus, necne; acceptoque responso redire statuit. Accessit itaque ad eum Mustaphas, & post longum colloquium, Demetrio haec dixit. Ego quidem, o amice, protectori meo charissime, eorum recte memini, quae coram Deo eiusque Propheta promissi, quodque his etiam arx Callipoleas contineretur. De ceteris equidem omnibus rationem reddere debeo in die illa iudicij nouissimi tremenda, nisi pactis stetero, eaque adimplerero. Quod autem ad castrum spectat, satius est mihi iusurandum violare, quam in Dei offensionem incurrere, manibus impiorum pios tradendo; libera con-

Cincitis at-tax & insolens ad Leontarii oratio.

Lupi & Ciconiz Apologus.

Demetr. Leō-tarii ad Cincitem responso.

Mustapha ad Demetrium verba.

ditionis homines in seruitutem redigendo: A gentemque Deo dicatam ac consecratam subiiciendo infidelium imperio, qui Deum unicum cæli & terra nesciunt. Quod si in eam impietatem preceps laberer, quod absit Domine, Musulmanorum natio neque me Imperatorem ferret, vel tibi arcis ingressum concederet. Abi itaque, quam maximas pro viribus meis gratias referam. Quæcumque vero ditionis mex non sunt, sed publico acquisita, meoque Prophetæ, illa intacta relinquo: consuetudinibus Musulmanorum Prophetæque præceptis fraudem ullam facere recusans, cum Musulmanus sim. Indefinenter equidem laborabo ut urbium numerum multiplicem, eas augeam, regionesque Caucasidum adiciam Musulmanorum ditioni. Urbem vero ut Christianis concedam, etiamque Callipolim, (quæ Musulmanorum fœces sunt, totum genus Christianum absorbentes: qui etiam laqueus est, quo Christiani iugulantur ac pereunt.) nunquam animum inducam, nec quicquam tam absurdum admittam. Hæc dum audit Leon- tarius (tanquam Leo, cui præda se subtraxit, in terram caput inclinans, & cauda laxata terram verrens, vultum præ dolore demittit) quasi phrenesi superueniente mente deiectus, donec absurdum sermonem finiisset ille. Postmodumque attollens oculos eum sic alloquitur: Accurate nouimus Domine dux, quomodo vos Musulmani multis ab hinc annis erga nos affecti estis. Elapsi sunt equidem anni centum quinquaginta, ex quo proauus tuus Othman Bithyniam, Paphlagoniam, & Phrygiam maioribus nostris ereptas imperio suo subdidit. Cum vero filius eius Orchan hereditario iure eadem themata seu prouincias consecutus esset, fœderum initorum immemor periurio fidem datam, fines transgressus, quos Deus & veritas stabiles posuerunt, violauit. Iamque ab eo tempore anni centum transierunt, quo Occidentem deuastare cœpit. Illius deinde nepos pater tuus Iltrim Baiazites, cum successionis iure rerum summa omnibusque prouinciis potiretur, & ipse periurij reus peractus est; tandemque ipsum, imperiumque eius uniuersum Deus Persis tradidit. Ad hanc diem ab eius obitu tricesimus fere agitur annus, tuique fratres Musulmanus & Moses, iureiurando, violato infœlici exitu imperium ac vitam amiserunt. Solus Mehemetes, qui iam obiit, imperator fraterque tuus iuramentum non violauit: ipse propterea mitiori fato concessit, postquam regis deliciis ac luxu affatim satiatus est. Tu vero his patris haud diu uteris propitia & adiutrice fortuna. Iniquos

Demetrius
Mustaphæ
respondet.

περι αδελφοί Μουσουλμάν, Μωσής πατριάρχης ὄρκους, κακῶς καὶ τῆς ἀρχῆς καὶ τῆς ζωῆς ἐξέπεσον. μόνον ὁ ἤδη νεωστὶ πατριάρχης Μεχμέτ ἀρχηγὸς ὁ σὸς ἀδελφός, αὐτὸς τοὺς ὄρκους ἐτήρησεν. καὶ αὐτὸς ὁ τέλος εἰρηνικόν, καὶ πλὴν πρηνῶς τῆς ἡγεμονίας βίδοιμόνως ἀπέλαβεν. σὺ δὲ ταῦτα ποιῶν, ὅσα εἰς μακρὴν γελῶσθαι ἢ τύχη, σωμαίρουσα καὶ βοηθοῦσα σοι. ἀδίκους

ἐλάβησθαι καὶ τὰς Θεῶν ἀφιερωμένον ἔθνος εἰς χεῖρας ἀπίστων, καὶ τῶν ἑνα Θεὸν τῶ οὐρανοῦ καὶ τῆς γῆς μὴ εἰδόντων. εἰ δὲ καὶ ἐς ἑσάτωρον ἀπέ-
ββαιον κατὰ κρημνίσθαι, ὃ μὴ γήροιο κύριε, ὃ τῶν Μουσουλμάνων γένος, οὐτ' ἐμοὶ πλὴν ἀρχηγίαν παραχωρήσθαι, οὐτε σοὶ τῶ χειροῦ πύ-
του χειροῦ πλὴν εἰσοδόν. ἀπίθι ποιηθῶμαι, κα-
γὼ εἰς ὅσον βίπορα, πόσον καὶ πλὴν αἰταμει-
βῶν παρὲκτείνω. ὅσα δὲ οὐ παρὰ πλὴν ἐμῶν
κτῆσιν εἰσὶν, ἀλλὰ τὰς δημοσίᾳ κεκλήρωται,
καὶ τὰς ἐμῶν παροφῆται, οὐ θέλω παρὰ σαλ-
σαι τί τῶν Μουσουλμανικῶν ἔθων, καὶ τῶν παρο-
σαγμάτων τῶ παροφῆτου, Μουσουλμάνος τυ-
χάων. καὶ γὰρ ἐπιμόνως ἐργασίμα τῶ παρο-
αδεῖναι καὶ ἐπαυξῆσαι πόλεις, καὶ χώρας Καβου-
εἰδων ποιῆσαι τῶ Μουσουλμάνων εἶναι. ὃ δὲ πόλιν,
καὶ ταῦτα Καλλιούπολιν, ἢ τις ἐστὶ λαμῶς τῶ
Μουσουλμάνων, κατὰ παρὰ ἀπὸν γένος τῶ Χει-
σιανῶν, ὃ πρὶν τῶν Χεισιανῶν καταπνίγων καὶ
ὄλεθρῶν αὐτοῖς, πόποτε οὐτε καὶ νοῦν ἐπειπα-
σεῖται ὃ τοιοῦτον παρὰ λόγισμα, οὐτε εἰς τέλος
ἀξάγω. ταῦτα ἐνωπιθεῖς ὁ Λεονταίος, (καὶ ὡσαυ-
λέων τῆς θήρας ἀποχέσας, κατὰ τῶ κεφαλῶν φέ-
ρων, καὶ τῶ οὐρῶν πλὴν γλῶσσι ἐπιεπίζων, ἑσπα-
λῶν αὐτῶν.) οὕτω καὶ εἶπὲς ἑσπὸς τῆς λύπης, ὡς ἐν
ἐκαστῶ φρενίτιδι γυρόμενος, κατὰ πλὴν κεφαλῶν
ἔχων, ἕως οὐ καταλήξας τὸν παρὰ λόγιστον λόγον ἐση-
αρεῖς ὄμμα παρὰ αὐτὸν ἔφη· ἡμεῖς μὲν, ὃ κύ-
ριε καὶ ἀρχηγέ, τῶν Μουσουλμάνων οἰδαμεν ἀ-
κρεβῶς πλὴν παρὰ ἡμᾶς ἐν πολλῶν χρόνων ἀφ-
θεσιν· καὶ γὰρ ἤδη ἐπέκεινα τὰ ἔτη τυχερῶν τὸν ἀειθ-
μὸν τῶν ἐκατὸν πενήτηκοντα, ἀφ' οὗ ὁ σὸς παρὰ πα-
πος Οθμάν τὰ τῆς Βιθυνίας, ὃ Παφλαγονίας, καὶ
Φρυγίας μέρη ἀρπάσας, ἐκ τῶν χερῶν τῶν ἡμε-
τέρων γονέων κατέχευε. ὃ δὲ ἔκρηνος αὐτῶν Ορχαν
γυρόμενος κύριος, καὶ κληρονόμος τῶν αὐτῶν θε-
μάτων, οὐ διέμεινε ποτὲ ταῖς σωμαίρουσας, ὃ ὄρ-
κους παρὰ βαίμων καὶ μετὰ πηδῶν ὄρια, ἀ ἡσ-
D Φαλίσκου Θεός, καὶ ἀλήθεια. ἀγων ἔπος ἔκπο-
τε ἐγὼς που ἐκατὸν, ἀφ' οὗ τὰ τῆς δύσεως ἤρ-
ξατο φθείρειν. εἶπα ὁ ἔκρημος αὐτῶν, ὁ σὸς πα-
τήρ Ἰλτημ γυρόμενος κύριος τῶν παρὰ σαγμάτων
καὶ θεμάτων κατὰ ἀφαιδολίω, καὶ αὐτὸς παρὰ βαί-
μων τοὺς ὄρκους, ὅτι τὰς τέλει πλὴν ἀρχῶν αὐτῶν
πᾶσαν, καὶ αὐτὸν, ὁ Θεὸς ἐν χερσὶ Περσῶν παρὰ-
δωκεν. νῦν δὲ ἐκείνου παρὰ ἐλθόντος ἐγὼς που τὰ
πειλάκοντα ἔτη τελευτήμενον ἕως σήμερον οἱ ὑμέ-

ἢ ὁ Θεὸς τῶν καίρων τῶν ἀπέμπει εἰς ἄδην, καὶ τοὺς ἀπεποιῶντας αὐτὸν εἰς τέλος ἀφαιρῆς. ὅτε γὰρ Φύλων εἰσῆλθες ἐν Θεσσαλονίκῃ, εἰ ὁ βασιλεὺς τῶν Ρωμαίων πῶς εἰδὼσε τὸν Μεχμετ, καὶ ἀλγὸν τιὸν ζῶντι σου ἐλάμβανε· εἶχον ἂν πολλοὶ ἀπὸ αὐτῶν καὶ τὰ κρινῶν Ρωμαίους ὡς τῶν δόξων, καὶ τῶν εἰς ἀδελφὸν σφουγγήτων δῆλους φονέας, καὶ τὰ ἐναντία τῆς δικαιοσύνης τῶν ἀφαιρῶν. Ἐπεὶ δὲ σε ἀρχηγὸν ἀναδείξαντες μὲν Θεὸν οἱ Ρωμαῖοι, γράφεις μὲν Θεῷ τὸ πᾶν, καὶ τὸ τοιοῦτον εἰρηκας, ὅτι ἐγὼ ἀπὸ πλέγων τοὺς ἰσχυροὺς σάμῃας ὡς ἐχθροὺς λογίζη, καὶ ἀντιτρέφεις τὸν τῶν σῶν. ὕψιαινε οὖν διφρανόμηνος. ἡμεῖς δὲ τῶν τοῦ ἰδίου οἴκου ἀπελθόντες, καὶ ὁ βασιλεὺς ἀναγγείλαντες τὰ τῶν ἀπάτης, τὸ πᾶν Θεῷ ἀναγγέλλοι τῶν σῶν τερήσων, ὅτι δεχόμενοι τῶν αὐτῶν δικαίαν ἀπόφασιν. Ἐῶντα εἰπῶν, καὶ ἐξελθὼν ἐλπίδος, καὶ τὰ ἴστα πτερώσας τῶν τῶν Κωνσταντινῶν πόλιν πορείαν ἐπὶ λυσειν.

Anim Deus ad inferos immatura morte detrudit; ipsique non auscultantes in aeternum delet. Cum equidem exul ingressus es Thessalonicam, si Romaeorum Imperator Mehemete tradidisset, & laqueo vitam finivisses: Romaos, ut proditores, eorumque, qui ad ipsos confugiunt, crudeles mactatores, equitati iustitiaeque adversantes, multi accusare & condemnare potuissent. Romaei equidem adiuvante Deo Imperatorem te constituerunt, Deo enim omnia adscribis, idque recte dixisti, nec quicquam oppono; eos vero, qui opem tibi tulerunt, hostium loco habes dorsumque eis obvertis. Sanitate voluptatibusque fruiere. Ad nostros reversi Imperatori nos dolo circumventos esse narrabimus: Deoque omnibus remissis, cum patientia iustam eius sententiam expectabimus. Haec locutus e portu expansis velis soluit, versusque Constantinopolim cursum direxit.

Demetrius. Constantinopolim redit Turcorum deceptus periculo.

CAPUT XXV.

Manuel Imperator cum Morate foedus pangere cogitat. Mustaphas res suas constituit, otio deinde & ignavia totum se dat. Morates de recuperando imperio serio agit, Abrahamum Bassam ad Manuelem destinat, qui re infecta discessit. Aluminis in Phocide confectio. Phocaea nova condita, ab Andrea & Iacobo Cataneis gubernata. fit Turcis tributaria. Iohannes Adornus Phocææ Rector Mahometem; & deinde Moratem adit, & huic per literas in eo copiisque traiciendis operam suam pollicetur. Mustaphas ad nuncium transitus Moratis in Europam fit mæstus. Eum alloquitur Cineites & obiurgat, suadetque ut in Asiam transeant; interim ipse de deferendo Mustapha secum agit. Mustaphas Lampscum venit, & Lopadium usque progreditur, cuius pontem prior occupat disrumpitque Morates.

ΜΑΘΩΝ δὲ τῶντα ὁ βασιλεὺς Μανουήλ, καὶ ἡλύπη πολλὴ συχεθεῖς, καὶ θυμὸς πλήρης γενόμηνος, μὴ ἔχων ὅ, τι ποιῆσαι ἐβλάβετο εἰς νοῦν τῶν ἑτέρων βασιλέων· καὶ εἰλαμ τῶν εἰσβῆεις τῶν Μουρατ. καὶ εἰ βούλεται πληρῶσαι τιὸν πατρικίῳ γένησιν, καὶ διωῦαι τὰ δύο βρέφη ὁμήρους, ἐπεὶ ἐκ ποδῶν ἐγερόνει ὁ Παγιαζήτ, πάλιν Θεοῦ ἔξροζωῦτος ἀποκαταστήσῃ τῶν τῶν εἰς τιὸν πατρῶον ἡγεμονίαν. ὁ δὲ Μουσαφᾶς, καὶ γὰρ εἰς αὐτὸν ἐπὶ πναδραμέτω ὁ λόγος ὁ χυρώσας τὸ φερούειον, καὶ σιωπάξας καλᾶς, καὶ νουθετήσας τὸν δῆμον, καὶ κατᾶσῃσας Δρουγάρους, καὶ Κώμητας οἰκείους τῶν μεγάλου στόλου, καὶ τὸν πύργον τὸν ἐν τῶν λιμνῶν καλῶς ὡς ἐχρῆν ἀσφαλίσας, καὶ ὄρκους διδοὺς αὐτοῖς, καὶ δωρέας ἀμείψας, ἐν τῇ Ἀδριανού τιὸν πορείαν ἐποίηστο. καὶ δὴ εἰσελθὼν ἐν τοῖς δόμοις τῶν ἀποικομῶν Μεχμετ τῶν ἀδελφοῦ αὐτῶν, καὶ θύρων ἡσυχαστῶν ἀναειθμητοῖς, καὶ ἑτέραν ἀλλῶν τῶν ἀσπασίῳ ὑπάρμεθον, ἐνδύματα, καὶ λίθους, καὶ μὲν γὰρ οὖς πολυτελεῖς γυναικας ὡ-

AT Manuel Imperator de istis certior factus mœrore, simul ac ira correptus, quidque ageret anceps, aliam viam ingredi statuit: legatosque ad Moratem mittere, acturos de eo, fauente diuino numine, in paternum imperium reducendo; quandoquidem Baiazites Bassa re infecta e viuis excefferit: ea tamen conditione si patris voluntatem ratam habere voluerit, & duos infantes obsides dare. Interea Mustaphas, ad cuius res narrandas redeundum, arcem Callipoleos munit: recte constituit, in plebem etiam animaduertit; præficitque Drungarios & Comites domesticos magnæ classis. Turri etiam tuendæ, quæ portui imminet, præsidium imponit omnibusque necessariis instruit. iureiurando beneuolum se fore promittit, donaque largitus Adrianopolim contendit. Palatium illic, quod habitauerat frater eius Mehemeres, ingressus, diuites supramodum thesauros consequitur, aliamque immensam supellectilem; vestem, lapillos ac margaritas pretiosissimas: foeminas quoque pul-

Manuel cum Morate foedus inire cogitat. Christi. 1421. Hegiræ 826.

Mustaphas res imperii sui constituit.

Otiocluxuria
se permittit
Mustaphas.

Morates de
recuperando
amisso impe-
rio cogitat.

Ad Manue-
lem legatum
destinat.

Abrahami Bas-
sae mores &
conditio.

Eius versutia.

Abrahami Bas-
sae ad Manue-
lem verba.

chras, pueros & iuvenes oris ac vultus
decore præstantes, aliaque Walachia
spolia. tum otio se tradere, has diuitias
profundere, & quotidie libidini ac cra-
pulae se dedere. Morates autem etiam-
num iuuenis, quippe vigesimum annum
nondum impleuerat, Prusæ Bithyniæ mo-
rabatur, iisdem moribus adfuetus: mode-
stior tamen, quod curis sollicitaretur, e-
rat, nec effrænatum eum sinebant de re-
bus suis cogitationes. agitabat quippe a-
nimo, quibus modis paternum imperium
recuperare posset, quod pater suus ma-
gnis laboribus partum possidebat, ipse
vero nullo suo flagitio amiserat. Aderant
ei magnatum præcipui, præter Baiazite-
rem, quem iam diximus fato malo periis-
se. Intellecta autem arcis Callipoleos tra-
ditione, quodque Leontarius deceptus
ac vacuus demissus esset, atque etiam
Mustaphas intemperate luxui ac libidi-
nibus obnoxius, curam tuendo imperio
non adhiberet, consilium capit, ei, quod
inierat Imperator, simile; priorque ad
hunc legatum mittit, Abrahamum quen-
dam fratrem Hali, de quo mentionem
fecimus, virum prudentem, & probum:
Turcorum propudiosis verbis ac libidini-
bus inadfuetum. Qui, cum viuo Baiazite
Bassa secundo loco haberetur, eo mor-
tuo primos honores adeptus est, proce-
rumque princeps, & Moratis imperii
Mesazon fuit. Venit is Constantinopo-
lim, vbi eorum, quæ molitus erat Impe-
rator, nullum verbum fecit. Turci quip-
pe iram immanem mente repositam in
occulto tenebant, donec tempus res eo-
rum in melius verteret, oculis placidis ac
ferenis, & ad fraudem animo composi-
to, lupum, quem intus gerebat, in ouem
mansuetam foris transformabat. Mansue-
tis itaque verbis ac submissis auxilium ro-
gat; causam crimenque omnium, quæ pa-
trata erant in Baiazitem Bassam trans-
fert: extra culpam esse se, pariterque Ro-
mæos profitebatur, tali sermone vsus: *Si
ita visum fuerit maiestati tuae, breui tempo-
re dominum meum Moratem paterno regno
iterum reddes, quo modo etiam erga patrem
eius, Imperator Illustrissime, te gessisti. Cla-
uum quippe manu tenes, & nauem quocumque
libuerit conuertis, cuius gubernacula perite
dirigis. qualem sane eius patri te præbuis-
ti, qui viribus tuis fretus Mosi restitit, sic fa-
cias, & miserere nostri, neque sinas impe-
rium obtinere illum, qui nedum specu dignus
est.* Mehemetes enim (nobis sæpius di-
ctus) dum adhuc regnabat in Asia, Mo-
se Thraciam, post occisum fratrem Mu-
sulmanum, occupante, hostis infestus &
capitalis Romæis & vrbi (quod supra mo-
nuimus) fuit. Illo tempore, o Imperator, Pru-
sa Mehemetem accersuisti, quem cum exerci-

Αράμας, & νέους παιδίσκους δι'προσώποις καὶ καλλι-
διφ'φέρωντας, & πᾶσιν ἄλλω ὑλίω Βλαχίας
ἐκάρητο κατ'απαταλῶν, καὶ ἡμέραν μεθῶν,
καὶ ἀσελγῶν. ὁ δὲ Μουρατ' ἐπὶ νέος ὢν, & οὐπω
ἔεικτοσὸν ἔτος ἐλάσας, ἐκάρητο ἐν Περούση τῆς
Βιθυνίας & αὐτὸς τὰ ὄμια παρ'αὐτῶν. πλὴν οὐτῶ-
σον, & γὰρ ὑπὸ τῆς Φερντίδος ἐδάκρυτο, & οὐκ ἔα
τῆτον ὁ λογισμὸς ἀχαλίνωτον. ἀλλ' ἐσκέπητο πῶς,
καὶ ποῖα ἔστω ἀνακαλέσται παρὲς αὐτὸν τὴν ἡγε-
μονίαν τὴν πατρικίαν, ἢ ὁ πατήρ ἐκτήσατο διὰ
πολλῶν κόπων, αὐτὸς δὲ ἀβύ ἐπηρείας πινὸς ἐφθα-
σεν ἀπολέσας. εἶχε γὰρ μετ' αὐτῶν & τῆς μεγίστων
τοῦ πατρὸς πλὴν τῆς Παριαζήτ, & γὰρ παρ'
ὀλίγου κακῶς ἀπεβίω, ὡς ὁ λόγος ἐδήλωσεν μα-
θόντες γὰρ ὡς ὁ Φερύριον τῆς Καλλισπόλεως πρῶ-
τῶν ἐδόθη, & ὁ Λεονταίος κενὸς ἀπεπέμφθη, καὶ ὁ
Μουσαφᾶς ἐπὶ ἀκροθέτως κατ'απαταλῶν, μὴ ἔχων
Φερντίδα πῶς δεῖ φυλαξῆαι τὴν ἡγεμονίαν ἀσινῆ,
βουλίαν βουλεύεται, τὴν ἢ & ὁ βασιλεὺς ἐβου-
λεύσαστο, καὶ παρ'αὐτοῦ παρ'αφθῶσας ἑστῶ πῆμπε
παρὲς βασιλέα, Ἰπερσίμ ἡνὰ ἀδελφὸν ὑπ'ἀρχον-
τα τῆς Ἀλῆ, ὃν ὁ λόγος φθῆσας ἐδήλωσεν, ἀνδρα-
σσωπετὸν & δύνῃ, & παρὲς τῆς τῆς Τύρκων ἀναδείξαι
βλαχίας, καὶ ἀσελγίας ἀσυνήθῃ ὡς & τὰ δαυτέρφω
τῆς Παριαζήτ φέρων, τὰ παρ'αφθῶσας ἐκείνῃ πρῶτῶν
C πος ἐλάσας, & τῆς μεγίστων παρ'αφθῶσας ἢ, καὶ μεσάζων
τῆς ἡγεμονίας τῆς Μουρατ'. ἐλθὼν οὖν ἐν Κωνσταντινου-
πόλει καὶ παρ' αὐτῶν ἐπ'αφθῶσας ὁ βασιλεὺς οὐκ ἐγέ-
νετο μνήμη· ἀλλ' ἐν τῷ ναὶ διφ'αφθῶσας θυμὸν ἀ-
χαλίνωτον, ἕως αὐτῶν χρόνος εἰς βυδαμονίαν ἀξῆ καὶ
παρ' αὐτῶν, τῶντα ἐκρύπτοντο ἰσχυρῶς ἢ βλάμματι,
& ὑποῦλα γνώμη τῆς ἐνδὸν λύκον ὡς παρ'αφθῶσας
ἔξω ἐδείκνυε. & δὴ λόγος σιωπᾶσας παρ'αφθῶσας τε, καὶ
λίαν πατρίους βοήθησας ἔξεκάλει, ὡς ἔξ ἀπίας γε-
ρονότα, ὅσα δὴ καὶ γερόνασι, λέγων τῆς Παριαζήτ.
ἀθῶσις αὐτοῦ ἀποδῆκνύων ὁσαύτως καὶ Ρωμῶσις,
λέγων, εἰ θελήσῃ ὁ σὸν κρότος, ὡς ἐν ὀλίγῳ ἀπο-
καταστήσας πάλιν εἰς πατρικίαν ἡγεμονίαν τὸν ἐμὸν
δεσπότην Μουρατ', καθὼς & ἐν τῷ πατρὶ αὐτῶν εἰρ-
D γῶσας, λαμπρότατε βασιλεῦ. ἔχῃς γὰρ ὑπὸ τῆς χεῖ-
ρα τῆς πηδάλιον, & ὅπου αὐτῶν βούλει ἐκείνῃ καὶ τῆς ναυῶ
μετ'αφθῶσας καλῶς ἰθύνων τοῖς οἰάσας. ὡς γὰρ εἰρ-
γῶσας ἐν τῷ πατρὶ αὐτῶν, ἀπίσῃσας τῶν σῶ κρό-
τει Μωσῆ, οὕτως καὶ νῦν συμπάσῃσας, καὶ μὴ ἐάσας τῆς
ἡγεμονίαν κατ'εχῆν, ὁ μὴ δὲ μίας καλύθῃς ἀξῆσις
καὶ γὰρ ὁ (πολλὰκις παρ'αφθῶσας) Μεχμετ' ἐπὶ ἡγε-
μονίαν ἐν τῇ ἀνατολῇ, & Μωσῆ τότε τῆς ἡγεμονίαν
τῆς Θράκης ἔχοντος, καὶ τῆς ἀδελφὸν Μουσαφᾶ κτεί-
ναντος, ἐνδύπῃσας ἐφθῶσας Ρωμῶσις, & τῆς πόλεως ἐξῆσας
ἀσπονδῆσας (ὡς παρ'αφθῶσας). τότε ὁ βασιλεῦ μετ'
καλεσῆσας ἀπὸ τῆς Γερούσις τῆς Μεχμετ', καὶ τῆς
εἶς

ρης δις, είσαξας αὐτὸν ἐντὸς τῆς Κωνσταντινου σὺν
 τοῖς στρατῶμασι παρωθέντα· καὶ ἐξελθὼν, ἔμεινεν,
 καὶ δις, καὶ πολλάκις, καὶ συμμίζας ὡς Μωσῆ, καὶ ἠτή-
 ρηίς, καὶ είσελθὼν πάλιν ἐν Κωνσταντινουπόλει, καὶ πάλιν
 ἐξελθὼν, ἕως οὗ είς τέλος τῆ Μωσῆν ἠφάρισεν, καὶ
 τέλος ἐθανάτωσεν τῆ ἡγεμονίαν λαβὼν. οὕτω ἔνι
 Φησίαν, ὡ βασιλεὺς, ἔργασον καὶ είς τῆ Μουρατ, πάτ-
 των καὶ ὑπερμεγέθη δωρήματα, καὶ πολλοῦ λόγου
 αἰξία, πλὴν τῆ Καλλιουπόλεως, ἔτῃ δύο παίδων τῆ
 εἰς χεῖρσιν· οὗ δὲ βασιλεὺς οὐκ ἐνεδίδου, ἀλλ' είς βέ-
 βαιον, καὶ ἀμετάπειτον ἐτήρησεν τῆ αὐτῆ γλώσσῃ, καὶ είς
 τέλος ἐξείναι τὰ βουλευθόμενα· ἐν τούτοις ὄντες, καὶ
 ὁ Ἰπταίμ ἡμίρας ἰχθυῶν ἐν δὲ τεύχεσιν, τῆ λαβὴν τέ-
 λος τῆ ὄν ἐζήτει συμφωνίαν. ἕτερος είσσηδῆσας ὡς
 ὅτι παλάμης, ὁ ζητούμενον παρὰ τῆ βασιλείας
 μὲν πολλῆς παρὰ κλήσεως ἠνέσθαι, καὶ φιλοτιμίας
 καὶ χάριτος, αὐτὸς ὡς δῶρον τῆ μέγα τῆ ὑπερησίου
 αὐτίω ἐλχεῖσθαι αὐτῆ παρὰ κείλῃ, καὶ δὲ ἐξ ἄρ-
 χῆς ποίω ἔσπευ διέβη τῆ πορθμὸν ὁ Μουρατ, καὶ μὲν
 πάσης παρὰ σκευῆς, καὶ τίς ὁ περὶ τῆς, καὶ ποῦ τῆ
 λαβὴν ἐπέπεσε, καὶ ἴνες οἱ ναύαρχοι λέξων ἔρχο-
 μαί. Ἐν τῆ Φωκίδι, τῆ καὶ τῆ Ἰωνίαν πλησίον, ὅρος ἦν
 ἐν ᾧ μέταλλον συπτηείας ὑπερῆς, ἔτῃ ὁ λίθος ἀ-
 πασῆ ἀκρωρείας πυρὶ παρὰ σκευῆς, εἴτα ὑδατι
 ὡς ψάμμος γίνεταί· τὴν δὲ ἀπὸ τῆ λίθους ἡγομέ-
 νω ψάμμον είς λέβητα βάλλοντες σὺν ὑδατι, καὶ
 καχλαζόντος οὐ πόσον, ἡ βληθείσα ψάμμος ἀφαι-
 λυέται. καὶ ὁ μὲν παχὺ καὶ οὐσιώδες αὐτῆς, ἐν ᾧ ζω-
 μῶ μὲνον ὡς γὰρ τυρώδες· ὁ ξηρὸν, καὶ γαλῶδες
 αὐτῆς ἔξω ρίπτουσιν ὡς ἀχρηστον· τὸν δὲ ζωμὸν είς
 σκάφας κενώσαστες, ἀχρηστῆς ἡμερῶν τεσσάρων πα-
 ραδρομῶν, δὲ εἰσκαταί ἐν τοῖς ἀκροῖς τῆ ὑπερδ-
 χων ἀχρηστῆς πεπαρημῶν ὁ ζωμὸς, καὶ ὑπερῆς
 ζων ὁμοίως κρυσαλλῶ· ἐν δὲ τῆ πυθμῶν τῆ ἀγ-
 γείου, καὶ αὐτῆ πληῆρες ψημάτων κρυσαλλοειδῶν.
 Ἐξαιθλουῦτες οὖν τῆ ζωμὸν τῆ παρὰ τῆ δύνοντα μὲν τῆ
 τεσσάρων ἡμέρας, είσβάλλουσιν ἐν ᾧ λέβητι παρὰ
 χεῖρας καὶ ἕτερον ὑδωρ, ἔτῃ πάλιν ψάμμον ἐμβάλλ-
 λοντες βραζέουσιν, ἔτῃ τῆς σκάφας ἐκχέουσιν, ὡς
 παρὰ δὲ δὴλωται. τῆ δὲ συπτηείαν ἐκβάλλοντες ἐν τῆ
 ἀποθήκῃς ταμιβίοισι· ἐστὶ τῆ ἀνακχῆον χρῆμα τοῖς
 δδυσσοποιοῖς. ἀπῶσαι γὰρ αἰνῆες αἰ ἀπὸ τῆ ἕως είς τῆ
 ἑσπέρια μέρη πλέσσαι, ἀνακχῆον ἡγεῖσθαι τῆ Φόρ-
 πον (ἔτῃ) τῆ νῆος τῆ ἐν ᾧ πυθμῶν συπτηείαν. καὶ γὰρ
 Φορῆσοι, Γερμανοί, Ἰγγλῶοι, Ἰταλοί, Ἰσπανοί, Ἀρα-
 βες, Αἰγύπτιοι, Σύροι, ἀπὸ τῆ ὄρους ἐκείνου τῆ συ-
 πτηείαν πορίζον, ἐνεκα τῆ δδυσσοποιῶν τεχνῶν. ἐν τῆ
 ἡμέρας τῆ βασιλείας Μιχαήλ τῆ Παυλολόγου, τῆ
 παρῶτως βασιλευσῆτος ἐν Παυλολόγου, ἠλθον ἴ-
 νες Ἰταλοὶ αἰτιῶντες ὁ ὄρος δδθῆναι αὐτοῖς, καὶ λαμβά-
 νειν καὶ ἕτος ὁ συμφωνηθέν. τότε καὶ οἱ Τούρκοι ἐνε-

tu traiectum fide data intra Constantinopoleos
 mania accepisti. Is vero cum copias eduxisset,
 semel atque iterum, saepiusque cum Mose pu-
 gna inita, victus Constantinopolim se recepit.
 dennoque ut bello experiretur inde erupit, do-
 nec attrito, tandemque occiso Mose, imperio
 potiretur. Nunc itaque, ait, pariter opem feras,
 donaque immensa nobis impera, quae beneficio
 in nos collato respondeant: ne petieris tamen
 Callipolim ambofque pueros tibi tradi. Ve-
 rum tamen his non assensit Imperator, pro-
 positumque suum, ut ad finem id perdu-
 ceret, firmiter tenuit. Rebus eo loci po-
 sitis, Abrahamus multos dies moratus est,
 ut fortirentur exitum illa, de quibus pa-
 cifcendum erat. Quidam alius velut in pa-
 lastram descendens, quod ab Imperato-
 re petebatur, cum multa adhortatione,
 magnificentia & gratia fieri contendebat:
 ac velut donum aliquod magnum, hoc
 Imperatori deferri ac concedi hortaba-
 tur. Ab initio iam dicturus sum, quo-
 modo fretum traiecerit Morates cum to-
 to belli apparatu, quisnam quoque fuerit
 portitor, qua mare transierit, quibusque
 nautis vsus fuerit. In Phocide, quae Ioniae
 adiacet, mons erat metalli aluminis fe-
 rax, cunctique lapides, qui in vertice
 montis, in ignem primum, postmodum
 in aquam missi in arenam comminuun-
 tur. Haec ex istis lapidibus collecta in ca-
 cabum aqua mixta demittitur, ac vbi pa-
 rum aqua iniecta ferbuit, arena liquefit.
 quod densum est eius offae simile, ad mo-
 dum lactis in caseum coagulati, feruatur:
 quod durum & terrestre, ut inutile abiici-
 tur. Offa vero illa in vasa defusa per qua-
 tuor dies in eis subsidit: posteaque circa
 oras summas vasorum concreta, splen-
 densque ad instar crystalli reperitur; fun-
 di etiam vasorum similibus segmentis &
 frustis replentur. Exhaustum deinceps li-
 quorem, qui post hoc quatrimum non
 coaluit & induruit, in lebetem defun-
 dunt, eique aquam recentem miscent,
 rursusque arenam iniiciunt, eam bullire
 faciunt, & modo iam descripto in scaphas
 defundunt. Alumen hac arte confectum
 in reconditoriis asservant, metallum e-
 quidem tinctoribus necessarium. Omnes
 etiam nautae, qui ab oriente in occiden-
 tem nauigant, conueniens onus ac vtile
 nauium carinis onerandis alumen existi-
 mant. Franci quippe, Germani, Angli,
 Itali, Hispani, Arabes, Aegyptii, & Syri
 ex illo monte effossum alumen, arti fullo-
 nicæ ac tinctoriæ inseruiens, comparant.
 Dum autem regnabat Michael Palaeolo-
 gus ex gente sua primus Imperator, acces-
 serunt quidam Itali, qui hunc montem si-
 bi concedi petierunt, pensionem annuam,
 quam pacti fuerint, soluere polliciti. Per
 idem quoque tempus Turci vias obsiden-

Manuel Cal- lipolim & pueros poscit.

Phocis alumē gignit.

Alumen qua- modo confi- citur.

Aluminis vsus.

ὅστις κατ' ἔτος, ἢ καὶ πλείονα χρόνον, ἐγέννη ὀφθικια-
 λίους εἰς τὰ τῆς ἐώας μέρη ἐν ταῖς ὑπὸ τὴν Γε-
 νοῦσαν πόλεσι, ὅτι ἐν νήσῳ Χίῳ, ἐν τῷ τῆ Φω-
 κιά, ἐν τῷ Γαλατῶν, ἐν τῇ Ἀμισῶν, ἐν τῇ Ἀμά-
 στρονίδι, ἐν Καφά, καὶ τῷ χρόνῳ πρὸ ἐλθόντος τῷ ὀρι-
 σμένου ἔτερον αὐτῆς ἐλλοιοι, καὶ ὁ παλαιὸς ἐξή-
 σαι πρὸ ἀρχαίων ἢ κατέδραν τὰ νέω· ὃν καὶ Ποδε-
 σαν καὶ τὴν αὐτῶν γλῶσσαν καλοῦσιν, ἕξοισια-
 στήν εἶποι τις καὶ Ρωμαιοῖς. ἐν δὲ ταῖς ἡμέραις
 ἐκείναις, ἔτι ζῶντος τῷ Μεχεμέτ, ἦλθεν ἀπὸ
 Γενούας Ποδεσὰς εἰς, ὃν τῷ ἀνδοξοπάτῳ τῆς
 Γενούας Ἰωάννης Ἀδδύρνος ὀνόματι, νέον ἀρχὴν
 ὁ ἔτος καὶ παλαιὸν φρονήμα, συρ Γεωργίου Ἀδ-
 ούρνου υἱός, ὃς καὶ Δούξ Γενούας ἐχρημάτισεν·
 ἐν δέκα ἔτεσιν ἢ Ποδεσάτιαν ἐγχεῖσθαι ἐπα-
 νῆκεν ἐν Γενούας εἰς Φώκιαν. καὶ δὴ καὶ ὁ πα-
 λαμὸν ἔπος δὲ ἐλθὼν, καὶ μὲν τῷ Ἀμειῶν Μεχε-
 μέτ ἐντυχῶν, καὶ τελέσας τὴν σωτήριον παρ-
 ουσκωσίν· τέλος καὶ ὁ τῆς εὐπληθείας μετῴλου
 λαβῶν, ὡς κατ' ἔτος, ἀποδοῦναι εἴκοσιν χιλιά-
 δων ἀειθρὸν νομίματα καθάπερ χρυσίου, ἐν ἔτε-
 σι δέκα, εἰς τὴν Φώκιαν ἐπὶ ἀνέφερον μεταλλ-
 λαβῶν ἀξέσθαι σὺν ἀγαλώμασι πλείοις.
 παραουρῶν ἴσιν ἐτῶν ἕξ, καὶ ὁ τέλος ὁ παρῶ-
 ρηθέντος Ἀμειῶν ἐφθασε, καὶ ἡ ἀνὰ ῥήσις ὁ παρῶ-
 λερθέντος Μουσαφᾶ ἐγενήθη. καὶ ὁ Τζινεῆτ τὴν
 ἐλπιζομένην αὐτῶν χαίρων ἴδεν ἡμέραν· καὶ ὁ Πα-
 γλαζῆτ ἢ ἀπαίσιον αὐτῶν ἴδεν ὄραν, ἔπειτα, ἀγέ-
 γραφα, γενόασαι. τότε ὁ ῥητὴς Ἰωάννης Ἀδδύρνος
 ἔχων ἀφορμὴν ἢ ἀφίκεσθαι πρὸς τὸν νέον ἀρχηγὸν
 ἢ Μωραῆτ, καὶ ἰδεῖν ἔπαρσιν ἡσασαί, καὶ νεὰ παρῶ-
 γματα δέξασθαι, καὶ ἀποδοῦναι τὰ ὀφθαλμῶνα τέλη
 τῶν ἕξ ἐτῶν. εἶχε γὰρ ἐν τοῖς ἔτεσι τούτοις ζημίαν
 οὐ τὴν τυροσάν, καὶ γὰρ ἐν αὐτοῖς τοῖς χρόνοις ἡ
 μάχη καρτερεῖ ἀπὸ μέσον Γενουιτῶν, καὶ Κατα-
 λαβῶν· ἔπειτα ἡ νῆας τῶν Γενουιτῶν οἱ Κα-
 ταλαβῶν τῶν μὴ πλέειν ἐν τοῖς μέρεσι Ἰταλίας, καὶ
 Φραγκίας, Ἰσπανίας τε, ἔπειτα Ἰγγλίων, καὶ ἡ εὐπληθεία
 ἡ δὲ ἀρχὴ, καὶ ἀμετακίνητος. καὶ ὁ Ἀδδύρνος εἰς πᾶν
 πολὺν χρόνον, καὶ ὅσα εἶχεν ὁ, πᾶν ποιῆσαι, βουλόμην
 βουλῶν ἡσασαί, καὶ σωετὴν ἕνεκα κέρδους αὐτῶν,
 ἀπὸ πολλῶν δὲ Χριστιανῶν βλάβῶν. χρόνον γὰρ ὅτι-
 τυχῶν τὸν ὅσον ἠλπιζε, ἐγέννη γραφὰς πρὸς τὸν ἐλ-
 θεῖν δὲ Ἀμασίας τῷ Μωραῆτ, τῶν ἀπὸ γέγραφα,
 ἀφικνῶν τὸ ἀρχὴν Φιλίδου, καὶ οἰκειότητα ἣν εἶχε πρὸς
 τὸν αὐτῶν πατέρα τὸν Μεχεμέτ, καὶ ἦν βλάβη ἀνὰ ἀφίκεσθαι
 νῶν σὺν αὐτῶν. εἰμὶ, γραφῶν ἐπιμὸς ἐν πάσῃ δου-
 λείᾳ τῶν βοηθῆσαι, καὶ ἀπαπερῆσαι σε δὲ ἀνατο-
 λῆς εἰς δύσιν ἐν τειρήσει, καὶ νήσει, ἔπειτα ὑπο-
 γῆσιν ὁ τοιοῦτον ὑποῦργημα, ὡς ὁσδεῖς τῶν ἀλλ-
 λων· μόνον κελύσον μοι, καὶ ὁ παρῶσθαι μοι

nis; vel post longius etiam temporis in-
 teruallum, officiales seu magistratus mit-
 tere in regionum orientalium vrbes do-
 minio suo subiacentes consuevit: ex qui-
 bus sunt Chios insula, hæcce Phocæa, Ga-
 lata, Amifus, Amastris, Capha. Tempo-
 re magistratus transfacto nouus sufficitur,
 cui imperium decessor tradit: hunc sua
 lingua *Podestam* appellant, Romæo idio-
 mate *Κουσασιῆς* reddi potest. Per illud au-
 tem tempus, quo Mehemetes adhuc in
 viuus erat, venit Phocæam *Podesta* seu ma-
 gistratus vnus e clarissimis Genuæ fami-
 liis nomine Iohannes Adornus, vt annis
 iuuenis sic prudentia senex, Domini Geor-
 gii Adorni, qui dux Genuæ fuerat, filius;
 is in decennium creatus Phocææ magi-
 stratus, Genua discedens illuc venit. Ex
 more itaque, qui inoleuerat, Phocæa e-
 gressus Amiram Mehemetem adit, & ve-
 nerabundus eum salutat; impositurumque
 sibi vectigal aluminis metalli, spondet pen-
 sionis annuæ vice, decennio transfacto so-
 luturum auri puri nummos vicies mille.
 Inde Phocæam redit, & magnis sumtibus
 alumen effodere ac coquere cœpit. Ela-
 psis dehinc sex annis Mehemetes Amiras
 obiit, statimque Imperator proclamatur
 prædictus Mustaphas: Cineites etiam spe-
 ratam sibi diem lætus adspexit. Baiazites
 vero lethalem horam vidit: & cuncta, quæ
 narraui, acciderunt. Eodem tempore idem
 Iohannes Adornus occasionem nactus est
 accedendi ad nouum Imperatorem Mora-
 tem; ad quem admissus, ei cultum & ve-
 nerationem exhibuit; ad eius iussa capes-
 fenda promptum se professus, tributum,
 quod integri sexennii debebatur, soluit.
 Damna quidem non leuia per hos sex an-
 nos passus est, quibus bellum atrox gere-
 batur inter Genuenses & Catalanos. Na-
 uigationem quippe Genuensium Catala-
 ni interceperunt; & impediuerunt vt ad-
 ire possent Italiam, Galliam, Hispaniam
 & Angliam, aluminisque commercium
 interciderat, nec transportari poterat.
 Quare Adornus cum ære alieno preme-
 retur, nec haberet vnde rebus suis subue-
 niret, consilium generosum ac sapiens ad
 lucrum sibi apponendum, cæterum plu-
 rimis damnosum Christianis, iniuit. Obla-
 ta enim occasione sibi nunquam sperata,
 ad Moratem, antequam is Amasia disce-
 deret, litteras; quas transcripsi, mittit,
 quibus amicitiam ac familiaritatem, quæ
 cum eius patre Mehemete ipsi intercesse-
 rat, quamque cum ipso de nouo inire cu-
 pit, commemorat. Eiusmodi autem erat
 epistola: *Ad omne obsequium paratus sum,*
et ad opem tibi ferendam: atque vt te trire-
mibus ac manibus ex oriente in occidentem tra-
hiciam; hocque officium tam prompte ac aliis
exhibebiturus sum. Impera solummodo, iussa tua

Magistratus
annui in vrbes
Genuæ Reip.
parentes missi.

Iohannes Adornus.

Adornus Ma-
hometem adit

Adornus Mo-
ratem venera-
turus adit.

Adornus Mo-
rati operam
suam, vt fretu-
eum traiciat,
pollicetur.

celeriter exequantur. Harum literarum verba iucunda acceptaque fuerunt Morati, qui ad eas sic respondit: Breui Prusam venturus sum, illuc accedat aliquis familiaris tuus, tibi que fidissimus: ut simul hoc de negotio, quidque & quomodo nos sumus gesturi, deliberemus. Post aliquot itaque dies Demetrium quendam cognomine Aga cum epistolis magni momenti, quas transcripsi, mittit ad Moratem, eiusque Viziros Hali Begum, Haciauat, & Homurem Begum: iam enim a Mustapha occisus erat Baiazites. Dispositis ergo rite, atque ordinatis cum Demetrio cunctis, eum remittunt, addito comite Hatipine Turco in prudentissimis & præstantissimis vno, qui fidem Adorno daret; qui etiam secum habebat nummos quinquagies mille, vt classem mercede conduceret, appareretque ad fretum Callipoleos traiciendum autumnum iam ineunte. Vbi intellexit Mustaphas consilium apparatusque Moratis, & nouæ Phocææ classem aduersum se instrui, animi dolore affectus est, eiusque mentem cogitationes suæ remordebant. Phocæamque subinde in ore habuit, & euerfionem ipsius meditabatur. Delicias tamen luxum & crapulam non omisit: & velut equus ferox & hinniens in libidinem effusus, fœminis ac maribus promiscue abutebatur. At Cineites istis quoque compertis, quo erumperent expectans: videntque Mustapham nugis ac ineptiis intentum, nullamque belli mentionem, aut apparatus contra hostes suos facere, palatium eius ingreditur, orationemque ad eum cum exprobratione talem habuit:

Num te latet, o Princeps, solam, quam Thracæ incolunt, regionem in fide manere? cæteras vero instar maris longe lateque patentes prouincias, occidentis dico, nutare: & rerum futurarum exitum, quo fortuna ferat, expectare? Ad istos enim populos perlatum est, Moratem cum Imperatore agere, vt sibi auxilium ferat, inque paternum imperium restituat. Nunc etiam cum Francis amicitiam contraxit. Orientales prouinciæ in potestate illius sunt. Nos interim Adrianopoli securi & quieti confidimus, omisso penitus militari studio. Sentio equidem expedire nobis, potiusque esse, cum copiis omnibus regionum occidentalium prouertere: celeriter & impigre pontem Lopadij occupare & superare: denique cum Morate pugnare, priusquam Lampfaci vel Scutario fretum hostes traiciant, tumultus in his prouinciis occidentalibus, discidium seditionemque in exercitu excitent. Curribus & equis, fauente Deo, superiores hostibus sumus. Aduentus nostri fama animum eorum sicut calamum conteret: consiliaque Ducis eorum disturbabit. Quæ proculdubio calamitas in nos re-

Mustaphas ad nuncium transmissus Moratis in Europam accessus.

Cineites Mustaphæ ignauitatem infensum eum alloquitur.

Αστυτόμως γρησεται. ενωπιόθεις δὲ ο Μουράτ τοις λόγους αὐτῶ ἀσπασίως ἐδέξατο, & ἀντέγραψεν εἰπόν· ὅτι σὺ Θεῶ ἐν ὀλίγαις ἡμέραις μέλλω καταλθεῖν ἐν τῇ Περούση· καὶ κεῖ ἐλθέτω εἰς ἐμὴν οἰκείων καὶ πιστοτάτων σε, ὡς ἵνα πρὸς τούτου σέμματα εἰδῶ μὲν τί ἄρα, καὶ πῶς ποιήσομαι· μὲν δὲ ἵνας ἡμέρας σέλλῃ Δημήτριον πινὰ Ἀγρὸν ἐπωνομαζόμενον, σὺν γραμμασι ἀξιολογοτάτοις, ἀ κακείνα ἐγὼ γέγραφα, πρὸς τὸ Μουράτ, καὶ πρὸς τοὺς αὐτῶ Βεζιρῆδας Ἀλίπεγιν, Χατζιανθῶτ, καὶ Ομοῦρπεγιν, ὁ γὰρ Παγιαζήτ πρὸς εὐφάγη πρὸς τὸ Μουσαφᾶ. ὅτε σὺ πρὸς Δημητρίῳ ἀπάρτα καλῶς δεξασθᾶμεθα, σέλλοισι μὲν αὐτῶ Χατήπην ὀνόματι, Τοῦρχνῶν ἕνα τὸ Φρονιμοτάτων & τὸ ἐλλογίμων, ὄρκον δώσοντα ἐπὶ Ἀδύρνω, & σὺν αὐτῶ νομισματα χρυσαυτῶ πενήτηκοντα, ἔροχῶσαι καὶ ἀπαρτίσαι σὺλον, τὸ πρῶσαι τὸ πορθμὸν τὸ Καλλιπολέως ἡδὴ τὸ Φινοπᾶρου ἔρξαντος. ὁ δὲ Μουσαφᾶς μαθὼν τὰ βαλετηθέντα πρὸς τὸ Μουράτ, καὶ πῶς ἡ νέα Φώκια ἐπομάζετο σὺλον κατ' αὐτῶ, εἶχε μὲν ὀδύνας ἐν καρδίᾳ, καὶ ἐδάκρυετο ὑπὸ τὸ λογισμῶ, καὶ τὸ Φώκιαν στυχεῶς ἔπει γλώττης εἶχεν, καὶ κλαυθροφῶν αὐτῆς ἐμελέετο. ἄλλὰ τὸ πρὸς τὸν, & καὶ ἀσπασαταλῶν, καὶ μεθύειν οὐκ ἐλάπειν, ἀγριάνων ὡς ἵππος ἀγρῶνος καταχρεμετίζων, καὶ ἀσελγάνων ἐν τῇ θηλείᾳ καὶ ἀρρεσιν· ὁ δὲ Τζινεήτ ἀκούων τούτων, & κλαυθροφῶν τὰ μέλλοντα, καὶ ὄραν τὸ Μουσαφᾶ ἐν βλαχίαις ζῶντα, & πρὸς ὁδὸν αὐτῶ μνηστῆρ ἡ πολέμου, ἡ ἄλλης πρῶσαι σὺλῆς κατ' ἐξῆρων, εἰσέσιν ἐν τῇ παλατίᾳ τὸ Μουσαφᾶ, καὶ λόγους ἤρξαντο λέγειν πρὸς αὐτὸν ὀνηδιστικῶς τοὺς δεῖ· ἐκ οἴδαις ὡ ἡγεμῶν, ὅτι τὸ, μὲν οἰκῶσαι Θεῶ καὶ μὲν κατέχοντα, τὰ δὲ λοιπὰ ἀπλετα περὶ τὸν ἔπαρχῶν, λέγω τὸ δύσεως, πρῶτα ἐν πρὸς τὸν ἀππρωρημῶ εἰσὶ, πρὸς ὁδὸν τῶν μέλλοντων, τί δὲ ἀποβῆ; καὶ γὰρ ἡκρουν, ὡς ὁ Μουράτ ἐν λόγους μὲν σὺν βασιλῆ τὸ ἀππρωρημῶ τῶν, καὶ εἰσάξαι εἰς τὸ ἡγεμονίαν πρὸς παρὲν κήν. νῦν δὲ καὶ σὺ τοὺς Θεῶ καὶ δέτερο, τὰ δὲ τῆς ἐῶ ἐν χερσὶ πρῶτα μὲν. ἡμεῖς δὲ ἐν Ἀδριανῶ κατέχοντες ἀμερίμῶς ὁδὸν φρατρκῶν πρὸς τὸν μὲν. ὡς ἐμοὶ γοῦν δόκει, πρὸς τὸ πρῶσαι τοὺς ἐξῆροις τὸν πορθμὸν, καὶ ἄν τε Λαμψάκου, καὶ ἄν τε Σκυταλείου, καὶ δουῶσαι δεῦν ἐν ταῖς ἐπαρχίαις τῆς δύσεως, καὶ γνέσθαι διχόνοια ἐν τῇ φρατῶ, κρείττον ὅτι πρὸς ὁδὸν τῶν ἡμαῖ σὺν τοὺς δυτικῶς φρατεύματα Δραβῶναι, & σὺν τῇ ἀσκῶ πρῶσαι πρὸς ἡ Λοπαδίᾳ γέφυραν, καὶ ἐπὶ Μουράτ συμπλακῆναι. ἡμεῖς, Θεῶ βύδοκω ὑπὸς, καὶ ἐν ἀρμασι, καὶ ἐν ἵπποις ὑπὸ ἐχρῶν τοὺς ὑπὸ ἐναντίοις, καὶ μόνον ἐνωπιόθεν τῶν ἡμετέρων ἀφίξιν, ὁ νοῖς αὐτῶ ὡς κείλας

μὲν στυχεῶσαι, καὶ αἱ βουλαὶ αὐτῶν ἀσπασαταλῶνται, καθὼς μέλλει γνέσθαι καὶ εἰς

ἡμας, εἴτ' ἀμελήσαντες δώσωμεν αὐτοῖς χάριν A
 Δι' αὐτῶν εἰπόντων, καὶ ἄλλα πλείω ὁ Τζι-
 νεήτ, μόλις ἀνανήψας ἐκ τῆς κείρας τῆς μέθης ὁ
 Μουσαφᾶς ἐπέθετο τοῖς λόγους αὐτῶν. ὁ γὰρ Τζι-
 νεήτ οὐκ ἐτεχνάζετο πόσον ὑπὲρ τῆς Μουσαφᾶ, ὅ-
 τι καὶ διδρῶσαι αὐτὸν ἐν τῇ εἰσῶν ἔρχονται. ἀλλὰ πο-
 νηρὸς ὢν, ἔπερβλέπων τιμὴν τῆς ἀνδρὸς αἷς ἐν ἑα-
 ρῆσι γυμνῶν καὶ ἀλλοτρῶν, ὑπὲρ τε τῆς αὐτῶν βλακείας,
 καὶ μέθης καὶ ἀσελγείας, καὶ ὅτι ἀτραπήγετον αὐτῶν,
 ἠβουλήθη τῆς Δι' αὐτῶν. καὶ ὄντος αὐτῶν ἐν τῷ
 ποιούτῳ σκοπῶ, ἐλογίζετο ἐν ἑαυτῷ, ὅτι εἰ μὲν ἐν τῇ
 Θράκη, ἢ ἄλλῃ ἐπαρχίᾳ τῆς δύσεως τῶτο μέγα-
 χεῖρεται, δι' ἑκείνου ἐμπεσεῖται πάλιν ἐν τῇ ἑξῆς
 τῆς βασιλείας. καὶ πάλιν Λήμνος, ἢ ἑτέροις νήσοις B
 αὐτὸν ἐξόρειον Δι' αὐτῶν, ἔπερβλέπων τῶν
 Ρωμῶν εἰς αὐτὸν διέλθῃ ποινη. ἐν δὲ τῇ ἀνατολῇ,
 καὶ κτ' νοτιῶν εἶχε καὶ ἔτρεφε τὸν ἀνδρα ἢ τῆς ἐπαρ-
 χίας ἐλπίς, ἡ δὲ περὶ τῆς ἡρῆς καὶ δι' ἑκείνου ὁ ἀπο-
 δραῶσαι ἔχῃν. ἀλλὰ τῶντα ἐν μυχοῖς ὁ ἀδου ἐκρύ-
 πτετο καὶ δὴ σιωπῶντες τὸν στρατὸν, καὶ ταχυ-
 δρομήσαντες ἦλθον εἰς Καλλιούπολιν. ἔπειτα προθ-
 μὸν Δι' αὐτῶν σιωπῶντες πλείω δυνάμει, περὶ σκεαρ-
 τήρησαν ἐν τῇ Λαμψακῶν ἡμέρας τρεῖς. ἐργάζοντο
 δὲ οἱ τῶν πέριξ πόλεων περὶ τῶν Φρύγες περ-
 σεκύνουσι τῆς Μουσαφᾶ. ὁ γὰρ Μωρατ ἀκούσας τιμὴν
 ἐφοδὸν τῆς Μουσαφᾶ, ἀπαύτως ἐκ τῆς Περούσης C
 σιωπῶντες διαειρημῆται στρατῶν, Δι' αὐτῶν νυκτὸς ἦλθεν εἰς
 ὁ Λοπάδιον, ἔχων σιωπῶντες αὐτῶν τοῖς ἐν γῶσφι, ἔπερ-
 λέμω ἔπιταπωτῶν, τόντε Χατζιαηβᾶτιν, καὶ
 τοῖς υἱοῖς τῶν Τεμυρτές πεγι, Αλίν, Ομοδρ, καὶ Ορδῆτ
 πεγι, ἀνδρας θνητῶν, ἔπερβλέπων. ἡ δὲ σιωπῶντες
 καὶ Χαμζάπεγος ἀδελφὸς τῶν Τζινεήτ, ὅς ἐκ παι-
 δῶν ἡ Δι' αὐτῶν Μῆ τῆς Μωρατ. φθάσαντες
 οἱ ἐν τῇ γέφυρᾳ περὶ τῆς τῶν Μουσαφᾶ σῶσαι,
 λυοῖσι αὐτῶν, καὶ ἀβᾶτον τιμὴν περὶ αὐτοῖς ὁδὸν τοῖς
 ὑπὲρ ἀναπτόις ἐποίησαν. ἐλθὼν δὲ καὶ ὁ Μουσαφᾶς
 σιωπῶντες τῶν στρατῶν, ἐπῆξε τῶν σκηνῶν ἐν τῇ ὄρῃ
 τῆς λίμνης. ὁμοίως καὶ ὁ Μωρατ ἐν τῇ περὶ αἶμα, ἔπερ-
 αὐτὸς τεντώσας ἐκείνην, μὴ ἔχων ἑκείνου ὁ τυ-
 χὸν δέος περὶ τῆς ἑτέρου. καὶ γὰρ ὁ λύσαι τιμὴν γέ-
 φυραν μεγάλης βουλής ἐργον ἡ. δὲ ὄντες γὰρ οἱ
 ἐλθόντες τιμὴν γέφυραν κατεαγμένῳ ἐκωλύθη-
 σαν τιμὴν πορείαν. οἱ δὲ τῆς Μωρατ ἀέθμως σιωπη-
 ροῖοντο, ἡ γὰρ ὁ ῥῶμα βαθῦ, καὶ πρὸ τῶν πασιν
 ἀπλεον. ἡ δὲ βουλευθεῖν τις τῆς περὶ ὁδοῦσαι τιμὴν
 λίμνῳ ἀπασθῶν, καὶ ἐλθεῖν εἰς τιμὴν ἀπῆπεραν, οὐκ
 παρνοπα, ἔπερβλέπων ὁρῶν ἐν μέσῳ, καὶ δύσβατα.

cidet, si, neglectis rebus nostris, hosti locum
 tradiendi concesserimus. Hæc atque plura
 dixit Cineites, vixque veterno excusso
 expergefactus Mustaphas huius monitis
 paruit. Neque fane Cineites adeo sollici-
 te moliebatur, ut Mustapham orientis
 dominum constitueret: sed cum ipse sce-
 lestus ac veterator esset, instantem isti rui-
 nam ex ineptia, crapula, libidine, rei que
 militaris neglectu atque inscitia prospici-
 ens, fugam meditabatur. Hoc apud se
 stabilito proposito, hanc rationem inibat,
 se in laqueos Imperatoris facile rursus in-
 daturum, si in Thracia, aut alia occiden-
 tis prouincia in fugam se coniciat. Iterum
 enim in Lemno aut alia insula sibi exulan-
 dum esse: acerbisque pœnas Romæos a
 se exacturos. cogirabat vero in orientem:
 sperabatque commodiorem sibi præfectu-
 ram, quam paulo ante occupabat, fore:
 & effugia faciliora in ea sibi patere. talia
 equidem in inferorum recessu latebant.
 Coacto igitur exercitu Callipolim acces-
 sere, fretoque superato cum plerisque co-
 piis, Lampfaci triduo substiterunt. pro-
 fectique ad Mustapham Phrygum prima-
 rii, cultum ei ac venerationem exhibue-
 runt. Morates comperta Mustaphæ irru-
 ptione, Prusa cum exiguo exercitu mo-
 uit: noctuque Lopadium peruenit: ei ad-
 erant rerum militiæque periti Haciauat,
 filiique Temirtes begi, Hali, & Homur,
 Horuciusque begus, viri strenui ac gene-
 rosi omnes. Hamza quoque begus ipsum
 comitabatur Cineitis frater, qui ab in-
 fantia in Moratis familiaritate adoleue-
 rat. Pontem itaque occupant, priusquam
 præsidio Mustaphas eum firmasset; eum
 dissoluunt, viamque, qua ad ipsos perue-
 niri poterat, præscindunt. Profectus de-
 inde Mustaphas cum vniuerso exercitu,
 castra ad paludis ripam metatus est; in
 opposita pariter Morates tentoriis erectis
 confedit. neuterque ab altero vel mini-
 mum metuebat. Pontem enim uero sol-
 uisse prudenter factum: disrupto quippe,
 dum ultra tendunt hostes, transitu ob a-
 quæ latitudinem ac profunditatem pro-
 hibiti sunt: Moratisque copiæ sine tumultu
 interea cogebantur; Quod si quis cir-
 cumire totam paludem voluerit, inque
 oppositam ripam peruenire, tridui iti-
 nere non conficiet: eoque magis quod
 viæ arctæ, montesque asperi superandi
 sint.

Cineitis pro-
 positum.

Callipolim
 venit Musta-
 phas & supera-
 to Hellepon-
 to Lampfaci
 proficiscitur.

Morates Pru-
 sa discedit, &
 Lopadium ve-
 nit.

Hamza-Begus
 Cineitis
 frater.

Pons Lopadii
 dissolutus &
 Mustaphæ
 transitus in-
 terceptus.

ἔπερβλέπων αὐτῶν ἡμερῶν περὶ αἶμα. καὶ τῶν

CAPVT XXVI.

Consilium ineunt Moratis Veziri de perdendo Mustapha, & Cineitem per Hamzam eius fratrem ad defectionem sollicitant. Hamza & Cineitis colloquia. Cineites Mustapham deserit & in Ioniam fugit. Mustapham Homuris filium ex Atine oriundum bello petit, & in pugna interficit.

Consilium ineunt Moratis Veziri, quibus modis Mustapham perdant.

Hamzam, ut Cineitem fratrem suum adeat & a Mustapha seiungat, hortantur.

Hamza per feruum fratris locum & tempus colloquendi condicit.

Hamza ad Cineitem verba.

CASTRIS sic locatis, & sese ex aduerso respicientibus: cum neuter mouere se, & progredi contra alterum posset, agitant inter se Moratis consiliarii, quibus artibus Mustapham pessundare ac perdere possint. Hocce igitur consilium animum eorum subiit. Hamzam, cuius iam mentionem fecimus, Cineitis fratrem accersunt, hisque verbis alloquuntur: Si fratrem tuum contra Mustapham irritaueris, nihil autem praterca petimus, quam ut ipsum deserat: ecce, annuente ac decernente domino nostro Morate, Atinis ditionem ipsi concedimus. Diplomate etiam scripto ipsi cauebitur, illam se ac posteros suos iure hereditario possessuros: iusiurandum solummodo praestabit se in fide mansurum: amicitiam sine fraude culturum: seque Moratis clientem professurum. Utque per uniuersam ditionem notum sit, Cineitem Moratis imperio omnino subditum esse, singulis annis mittet filiorum suorum unum, cultus & honoris Imperatori exhibendi gratia, qui Moratem comitetur, ipsique militet: militiisque istius nomine ab Imperatore stipendia congrua accipiat. Placuerunt Hamzae isti sermones: & sequenti nocte feruum unum mittit, qui natando paludem traiecit. Ille Cineitis tentoria ingressus secunda noctis custodia, sedentem eum inuenit, valdeque anxium, ipsique dixit: Frater tuus herus meus Hamza begus tecum colloqui nullo conscio cupit. Ergo si tibi libitum erit, circa mediam noctem ad fluminis ripam ponti proximum solus accede: tu quidem ex hac parte, ille ex altera inter vos colloquimini de illis arcanis. Hæc verba benigne audiuit Cineites, nunciumque dimisit, qui in alteram ripam enatauit. Nocte proxima circa secundam custodiam, ad ripam ponti vicinam ex composito accessit Hamzas: illeque ab altera parte, solusque soli signis quibusdam cognitus. Prior Hamzas dixit: Probe scis, domine mi frater, me patre tuo esse genitum, teque matris mea prolem esse, quodque sim natu minor. Optarem igitur te orbi uniuerso dominari, in partem quippe imperij vocarer. Id optare sicut mihi

ΚΑΤΟΥΝΕΥΣΑΝΤΩΝ τίνω τῷ Κρατθυμάτων ἐξ ἐναντίας, καὶ μὴ τὰ πρῶτω χωρεῖν ἰσχύοντα ὃ ἐν τῷ ἐτέρω, συμβούλιον ἔλαβον οἱ Μωρατ, πῶς καὶ ἵνι ἔπιπρωκαεσρέψωσι, καὶ ὀλέσωσι τὸν Μουσαφᾶ σκέπτον ὄνω οὕτως. μετὰ καλοδοσι τὸν Χαμζάν, τὸν εἰρήκαμην ἀδελφὸν τῷ Τζινεήτ, καὶ λέγουσιν αὐτῷ ὅτι εἰ μὲν ἀφ᾽ ἧς σῆς πιθανότητος διεγείρης τὸν σὸν ἀδελφὸν καὶ τῷ Μουσαφᾶ, καὶ οὐχ ἔτερον ὅτι ὁ ζητούμενον τῷ ἀπομαθῆναι καὶ χωρεῖσθαι ἀπ᾽ αὐτῶ ἰδὸν δίδωμεν αὐτῷ τὴν ἐπαρχίαν τῷ Ατίνω ὀρεισμαὶ καὶ θελήσῃ τῷ ἡμετέρω ἡγεμόνος Μωρατ. ἀφ᾽ ἑσῶ σάγματος ἐλθέσθαι τῷ ἔχῃν αὐτῷ καὶ ἀφ᾽ ἀδελφῷ γνηκότητος, μόνον ἐνόρκως τῷ εἶπτον, καὶ ἀδδλωτάτον φίλον, καὶ οἰκείον ἡγεμονίας τῷ Μωρατ. καὶ ἀφ᾽ ὃ δόκειν ἐν πάσῃ τῇ ἡγεμονίᾳ, εἶπτον ἡγήκον τὸν Τζινεήτ ἐν πάσῃ τοῖς πρῶσάγμασι τῷ Μωρατ, τέλλειν κατ᾽ ἔτος ἐνά τῷ ἡν αὐτῷ εἰς πρῶσκησιν, καὶ συστρατεύειν ὁμοῦ καὶ στωδῆσθαι καὶ αὐτὸς ἰδίως ἔχῃν τῷ ἡγεμόνος τῷ πρῶσπασμ πρῶσνοιαν ἡρεσεν ὁ λόγος τῷ Χαμζᾶ. καὶ τῇ νυκτὶ ἐκείνῃ πέμπει ἐνά τῷ δούλων αὐτῷ, καὶ νηξάμενος περὶ τῷ λίμνῳ, καὶ εἰσελθὼν εἰς τὰς σκηνὰς τῷ Τζινεήτ, δῖρεν αὐτὸν ἐν ἀγρονία λογισμάων κατεζόμενον, δδωτέραν φυλακῶν ἔχουσα ἡ νύξ. ὃ δὲ εἶπεν αὐτῷ. ὡς ὁ σὸς ἀδελφός, ἐμὸς δὲ κύριος Χαμζάπεγος θελῶ λόγους ἀραυ μ᾽ σοῦ, πρῶς οἱς ὀδῶ ὅτιν ἑτέρω ἐνωπιαθῆναι. εἰ ὄνω βουλευτὸν ὅτι σοι, περὶ τῶ μέσας ὄρας τῆς νυκτὸς, ἔλθε μόνος πρὸς ὄρῳα ποταμῶ πρῶς τῷ γέφυραν, καὶ κεῖ σὺ μὲν ἐκ τῷ ἄδε, ἐκείνος δὲ ἐκ τῷ ἐκεῖ, καὶ τὰ αὐτῶν ἀπόρρητα διεξείπητε. ἀσμένως ὄνω δδῶ μένος τὸν λόγον καὶ ἀπολύσας αὐτὸν πάλιν νηξάμενος ἐδίεσθαι τῷ πρῶσαν. τῇ δὲ ὀπτιούσῃ νυκτὶ πρὸς δδωτέραν φυλακῶν ἐλθὼν ὁ Χαμζᾶς κατὰ τὸ στωτεθῆν ἐν τῇ ὄρῳ, τῇ πρῶς τῷ γέφυραν, καὶ κεῖνος ἀπὸ τῷ ἑτέρω μέρος μόνος μῶνα, καὶ ἀφ᾽ σημείων ἵνων ἀνακαλυφθέντες, ἡρῶ, καὶ ἀφ᾽ σημείων ἵνων ἀνακαλυφθέντες, ἡρῶ

Ξαπο ὁ Χαμζᾶς λέγειν ὅτι τῆσσι ἀκριβῶς, κύριέ μου ἀδελφὸς, ὡς ὅτι κατὰ τῷ σοῦ πρῶς εἰ μὲν γόνος, καὶ σὺ τῆσ ἐμῆσ μὴ ἔσῃ κέρπος εἶ, καὶ ὄσπας, σοῦ τυλχῶν. ἐβουλόμην ὄνω, καὶ ἡθελον εἶπῶ σὺ κύριον πάσῃσ τῆσ οἰκουμένησ, καὶ δεσπόζῃν τὰ πᾶντα, ὅτι καὶ ἐμοῖ πρῶσπασκείωτο αἱ μέρις καὶ κληῖρος. ὡς ὄνω ἡδέως

ruam enim irruptionem, hanc ipsam prefecturam, quam nunc mihi Morates pollicetur, quis e manibus Homuris Atinis filij eripuit? nonne Cineites? Fratrem huius Isam nonne persecutus sum, & in castello Paleopoleos conclusi? cumque in manus meas deuenisset, interemi? Nonne Homurem istius fratrem? ambos scilicet prefecturae naturales & legitimos heredes, fraude ac astu aggressus neci dedi? Musulmanus vero auunculus Moratis, quem tu dominum tuum appellas, otiosus in Thracia degebat genio indulgens. At ego Ephesi, totiusque Ioniae dominum Mehemetem Moratis patrem proclamavi. postea, ubi me expulit, ea prefectura honoravit Kelpaxisi virum genere Triballum, ac mancipium emptum. In eo autem statu res sunt. Prefecturam illam, quam mihi nunc largitur, Homuris Atinis filij, cui caput abscidi, filius obtinet, & in ditio- nis paternae possessionem missus est: illi iam per annum fere & ultra imperat: omnesque ei subditi sunt ac famulantur. Si Deus illam militariis meis facinoribus premium concesserit; quam gratiam Morati hac de re habiturus sum? nullam profecto. Avus enim Moratis ille Baiazites Iltim huius Mustaphae avo Atini eam eripuit, utque suam consecutus est. Ego pariter ope divina illius dominus fiam. Quandoquidem autem ad hoc venisti frater, coram Deo eiusque Propheta tibi promitto, in posterum Morati amicum sincerum me fore, & cum opus erit, e filiis meis unum ei militaturum. Ego quippe ex tuis sermonibus, sepositis hisce pactis, in Ioniam eram discessurus, ut illic cum Mustapha Atinis nepote experirer. Cum ergo tibi, qui mecum eodem patre genitus sentis, placuerit Morati amicum esse me, ita me praestitutum fidem do, & nocte proxima promissis fides extabit. Vbi se inuicem discesserunt, colloquia & pacta Hamzas ad Moratem eiusque consiliarios refert; quibus omnibus ea grata fuerunt: iique audaciam inde speique bonas conceperunt. Sequenti vespera, primaque noctis custodia Cineites erecta tentoria, ut erant, lucernis quam plurimis in eorum medio accensis reliquit. omnibusque ad hoc negotium utilibus, curribus nempe, equis probatissimis, caeteraque auri & argenti suppellectile collectis, feruos pecunia coemptos, & amicos non paucos, septuaginta circiter, equos conscendere iuber; ferebat in veste vnusquisque partem oneris congruam, auri vel argenti, aliufue pretiosae suppellectilis, cui haud nimis ponderis inesset; eoque apparatu inficiis omnibus abierunt. Graues vero sarcinas, & omnia portatu difficilia omiserunt. equos pariter, camelos, mulos & caetera impedimenta reliquere. Cumque

Mustaphas Homuris F. ex Atinis posteris.

Cineites amicum & clientem Moratis se fore spondet.

Cineites Mustapham relinquit & in Ioniam aufugit.

παρων ὀπισθοδρομῶν, αὐτῶν δὲ, ἡμῶν μὲν ὑποχρεῖται) δοῦ-
 ναὶ ἠγεμονίαν νῦν, τίς ἐλυτρώσατο ἐκ τῶν χερῶν τῶν
 Ομοῦρ υἱοῦ τῆς Ατίνω. οὐχ ὁ Τζινεήτ; οὐ κατε-
 δίωξα τὸν ἀδελφὸν αὐτῶ τὸν Εἰσαί. καὶ ἀπέκλισα
 αὐτὸν ἐν τῷ πολυχίφῳ τῆς παλαιᾶ πόλεως, καὶ χερῶ-
 σάμδος αὐτὸν ἐκτεῖνα; οὐ τὸν Ομοῦρ τῆς ἀδελφὸν
 αὐτῶ δολοφονήσας ἀπέκτεῖνα; καὶ ταῦτα κληρονό-
 μοι Φρισκῶν τῆς πόπου καὶ τῆς ἐπαρχίας τυγχάνοντες. ὁ
 δὲ Μουσαλμᾶν ὁ θεῖος τῆς Μωρατ, ὃν σὺ κλέϊόν σου
 καλεῖς, ἐκάλητο ἐν τῇ Θεράκη κατὰ σπαταλαῶν,
 ἐγὼ δὲ διφήμεν αὐτὸν κλέϊον Εφέσου, καὶ πάσης
 Ἰωνίας. ὕστερον δὲ ἐκβάλλων με δέδωκεν αὐτῶ τῶν
 Κελπάξησι ἀνδρῶν Τειβαλῶν, ἔδρυρονήτω. ὅτι
 νῦν ἔχον. τῆς ἐπαρχίας αὐτῶν, ἡμῶν μὲν δωρεῖται νῦν,
 ὁ υἱὸς τῆς Ατίνω ἐκείνου τῆς Ομοῦρ ὃν ἐγὼ ἀπεκεφα-
 λισα, ἐκείνος αὐτῶ ἀνεντάρχης, ἔδρυρονή κλέϊος τῆς
 παρρημάτων τῆς πατρικῆς. καὶ δεσποζῶν τῆς ἐπαρχίας
 ἔπος που ὑποάρχων ἐν ἡ καὶ πλέον. καὶ πόρτες ὑπο-
 χοί; ἔοικεῖοι τυγχάνουσιν αὐτῶ. εἰ δωρήσεται μὲν
 ταῦτῶν ὁ Θεὸς δι' ἔργων μου φραπιοτικῶν, τίς χά-
 εις ἢ τῆς Μωρατ; ὁ δὲ οὐ πάππος τῆς Μω-
 ρατ, ἐκείνος ὁ Ἰλπεήμ Παγαζήτ, ὁ δὲ τῆς πάππος
 τῆς νῦν Μουσαφᾶ τῆς Ατίνω οὕτως ἠρπαξέ, καὶ ἐκλι-
 ρώσατο ταῦτῶν. ἔγω καὶ γὰρ σήμερον ἡγήσομαι κλέ-
 ιος Θεοῦ διδόντος μὲν ἐπεὶ οὐκ εἰς τῆς ἐλήλυθας,
 ἀδελφὲ, ὑποχρεῖται τῆς ὄρα ταῦτῶν κατενώπιον τῆς
 Θεοῦ, καὶ τῆς παρρημάτων, ὡς ἵνα ἔσομαι κατὰ τοῦ φί-
 λου ἀπὸ τῆς νῦν, καὶ εἰς τῆς ἐξῆς τῆς Μωρατ. καὶ ὅτε
 χρεῖα φρατῆ, ὁ εἰς τῆς ὑἱὸν μου στωδολῆ ἀεὶ τῆς Μω-
 ρατ. ἐγὼ γὰρ ἔδρυρονή τῶν λόγων, καὶ χρεῖς τῆς στωδη-
 κῶν τούτων ἐμελλον τῆς ἀπελθεῖν ἐν τῇ Ἰωνίᾳ, καὶ
 συμπλακῆναι τῶν Μουσαφᾶ τῆς Ατίνω. ἐπεὶ τίνω
 σὺ ὁ ὁμόλυχος, καὶ ὁ μοπάτειος ἐμὸς ἀδελφὸς ἠρε-
 τήσω τῆς εἰ) με φίλον τῆς Μωρατ, ἡδὴ ὑποχρεῖται, ἔ-
 τῆς ἐρχομένη νυκτὶ δρυρονή δι' ἔργων ἀποδύκνυειν
 τὰ συμφωνηθέντα μὲν. Διασάντε δὲ ἀπὸ ἀλλήλων,
 ὁ Χαμζᾶς τὰ λαληθέντα, καὶ συμφωνηθέντα, καὶ ἀ-
 παρῆϊλας τῶν Μωρατ, καὶ τῆς βουλή, ἠρεσε τοὺς πόρ-
 τας, καὶ τὰρσος ἔλαβον, καὶ ἐλπίδας χρεῖας. τῆ
 οὐκ ὀπισθοση νυκτὶ ἀφ' ἐσπέρας ὁ Τζινεήτ ἀναστὰς
 παρρημάτων τῆς νυκτὸς, ἀφείδ τῆς σινηδᾶς πε-
 πηλιδῶν, καὶ ἐν μέσῳ φάτα ἀφᾶφορα. ἔλα-
 βὼν ἀπὸν, ὁ εἰς τῆς παρρημάτων χρεῖσιν, ὅτι ἀρ-
 ματα καὶ ἵππους τοὺς δοκιμωτάτους, καὶ πᾶσιν ἀλ-
 λῶν ὕλῳ χρεῦσιν, καὶ δρυρονή ἔχων μετ' αὐτῶ
 τοὺς οἰκείους δρυρονήτοις καὶ φίλοις ὁκὸν ὀλίγοις,
 ἐπέβησιν τοὺς ἵππους ὡς ἐβδμήκοντα. ἐκαστος ἐν
 τῇ ἐφεσρίδι φέρων καὶ μῶραν φορτίου ἐμμεσον
 χρεῖσιν, ἢ δρυρονή, ἢ ἀλλῆς ἡμίας ὕλης, μὴ ἐχούσης ὄγκον ὑποβαρῶν, καὶ ἀπίεσιν ὁ παρρη-
 μάτων ὑνὸς μὴ ἐνωπιθεντος, ἢ στωιέντος. τὰ δὲ βαρέα σκῆπη, καὶ δυσβάστακτα ἀπὸρτα εἰσ-
 σῶν, ὁμοίως καὶ ἵππους, καὶ καμήλους, καὶ ἡμίονους, καὶ πᾶσιν ἀλλῶν παρρημάτων. δι' ὀλης
 δὲ

B

C

D

δὲ νυκτὸς διελθόντες καὶ ἀφ' ἑσπέρης ὄρη τε καὶ κάμ-
 ποις, ἕως ἑσπέρης ἔφθαζεν τὰ ὄρια ἐγγύς που τῆς Λυδίας
 ἐν τοῖς μέρεσι τοῖς πρὸς τὰ Χλιερά καὶ Θυάπρον,
 ὁδὸς ἑπταήμερον δύο ὁδὸν τῆς νυκτὸς ἐκείνη.
 καὶ πρὸς ἄσπρον πείλιον τῆς ἡμέρας περὶ ἑσπέρ-
 ας τὸν Ἑρμόνα ποταμὸν, ἕως ἑσπέρης ἤλθασιν
 εἰς Σμύρνην, μὴ ἐμποδιζόμενοι πρὸς ἕνα τὸ
 σιῶλον, πλὴν ἐν τῇ ὄρῃ τῆς Ἑρμόνος ποταμοῦ
 βουληθέντες ἀφ' ἑσπέρης, πινὲς τῆς ἐκεῖ Τουρκί-
 κῆς ἐκώλυον τὴν ἀφ' ἑσπέρης, λογίζομενοι ἐκ τῆς τῆς
 Μουσαφᾶ (ἢ). Ἐπεὶ δὲ ἅπαντα ἡ Ἀσία ἐπαράσθη ὅτι
 τῆς πρὸς τὰ ἑσπέρης τῆς Μουσαφᾶ. ὁ Τζιναήτης
 γραφεὶς ἔκαστος διώξας αὐτοὺς, τοὺς μὲν ἐξέφραξε
 σφάξε, τοὺς δὲ βέλεσι καταπέσας, αὐτὸς ἀ-
 φόβος τὴν ὁδὸν ἕλκε· οἱ δὲ Σμυρναῖοι ὄραντες
 τὴν φάλαγγα, καὶ ἀφ' ἑσπέρης τῆς πίνος ὄρε,
 καὶ πῶς ὁ αὐτῆς ἀρχηγός, ὡς ἔμαθον ὅτι ὁ Τζι-
 νεήτης ἔστιν, ἀπὸ τῆς σιῶ γυναιξὶ καὶ τέκνοις
 ἔθεον ὅτι τῆς θεᾶς τῆς Τζινεήτης. ἡ δὲ Σμυρναῖος
 ἄνημα, καὶ ἀρέμματα, ἔστωσαν ἄσπρον πεί-
 λων. μαθὼν δὲ πρὸς αὐτῶν ὡς ὁ Μουσαφᾶς τῆς
 Ἀπλῶν ἐφ' ἑσπέρης ἔστωσαν ἀφ' ἑσπέρης, αὐτὸς πρὸς
 τὰ ἐσπέρης, ὅπου εἰσὶ τὰ Βρυερά καὶ αἱ Ἐρυθρά,
 καὶ ἀφ' ἑσπέρης τῆς ἄλλα χωρία, εἰσῆλθεν· οἱ δὲ τῆς
 ὄρεων ἐκείνων ἄσπρον πείλωντες Τουρκίαι ἀπὸ τῆς
 εἰσὶ μαχημάτων, ἔστωσαν πολεμικῶν, καὶ φίλοι
 πάντες τῆς Τζιναήτης. σιῶ ἀφ' ἑσπέρης δὲ ἔστωσαν
 ὡς διχασίαι, καὶ ἐκ τῆς δρυμόνων δόξατα κα-
 ταπεδάσας, καὶ χαλκιδάσας λόγους ἀφ' ἑσπέρης
 τῆς, καὶ ἀφ' ἑσπέρης καὶ ἀφ' ἑσπέρης ἐν ἐσπέρης
 μᾶ ἐποίησε, καὶ τῆς ὄρεων, καὶ πελεκυφόρους,
 καὶ ἀφ' ἑσπέρης ἐπέκεινα τῆς διχασίαι. ὁ δὲ
 Μουσαφᾶς μαθὼν τὴν ἀφ' ἑσπέρης τῆς Τζινεήτης, καὶ
 ἀφ' ἑσπέρης πλῆθος στρατοῦ, ἔστωσαν ἐκ τῆς ἑσπέρ-
 σου, καὶ πρὸς τὴν Σμύρνην ἀφ' ἑσπέρης ἀπὸ τῆς
 τῆσαν αὐτῶν. αὐτὸς δὲ μαθὼν, ἀπὸ τῆς ἀπὸ τῆς
 σιῶν. καὶ δὴ σιῶ ἀφ' ἑσπέρης τῆς ἀφ' ἑσπέρης ἐν ἐνι τῆς
 πῶ ὁ καλεῖται Μεσαύλιον, καὶ τῆς ἀφ' ἑσπέρης
 ἔστωσαν ἐκ τῆς ἑσπέρης ὡς διώκτον ἐτοιμά-
 σματα, ἡ δὲ γὰρ ὁ ἔστωσαν * ἐλῶδες, καὶ πολυέ-
 λος, ὁ ἐκ τῆς ἑσπέρης τῆς Μουσαφᾶ. ὁ γὰρ
 Τζινεήτης οὐτε σάλαγγα οὐτε τι ἄλλο τῆς σιῶ
 τῆσαν ἐκείνητο. συμμίζαντες οὖν ἀμφὸς τὰ στρα-
 τεύματα ὁ Τζινεήτης, ὡς αὐτὸς ἐν μέσῳ στρατιῶν,
 εἰσελθὼν, καὶ ἀφ' ἑσπέρης τῆς ἐν τῶ μέσῳ τῆς δένδρων,
 ἐν τῶν αὐτῶν που τῆς Μουσαφᾶ βάλει καὶ κε-
 φαλής ἀφ' ἑσπέρης τῆς ἑσπέρης, ἔστωσαν φέρων τὴν
 πλῆθος ὁ δὲ τῆς, πίπτει ἀφ' ἑσπέρης τῆς ἑσπέρης,
 καὶ ἔστωσαν πῶ τῆς πῶ τῆς οἱ τῆς Μουσαφᾶ πρὸς
 σιῶ τῆς ἑσπέρης τῆς ἑσπέρης, ἔστωσαν ἡσπέρης τῆς
 τῆς ἑσπέρης τῆς ἑσπέρης, καὶ δὴ πρὸς τῆς σιῶ μεγάλη δρυφο-
 εἶα πρὸς τὴν ἑσπέρης τῆς ἑσπέρης, καὶ ἐκεί αὐτὸν ἀφ' ἑσπέρης
 τῆς ἑσπέρης τῆς ἑσπέρης, ἡσπέρης ὡς καὶ πρὸς τῆς ἀφ' ἑσπέρης

A tota nocte processissent montibus & cam-
 pis superatis, ad fines ferme Lydiae circa
 Chliera & Thyatira diluculo accesserunt,
 ea nocte bidui iter emensi. deinde cir-
 ca horam diei tertiam Hermo fluvio su-
 perato, ad vesperam Smyrnam perue-
 nerunt, nullo vsquam impediante: nisi
 cum ad Hermi ripam profectos, & trans-
 ire paratos aliquot Turci arcere tentaue-
 runt, Mustaphæ milites, cuius expedi-
 tione ac profectioe tota Asia territa erat,
 esse rati. Cineites eos adortus insequitur,
 partimque occisis, partim vulneratis, iter
 citra metum pergit. Smyrnæi hac turma
 conspecta, primo ignorare cuius esset,
 quique eam duceret: at vbi cognouerunt
 Cineitem adesse, omnes, vxoribus ac li-
 beris comitantibus, vt ipsum conspice-
 rent, accurrerunt. Genere enim Smyr-
 næus erat, illic nutritus & cum cæteris
 educatus. Ab eis autem vbi rescivit Ephe-
 si & Thyreis Mustapham Atinis nepotem
 degere, in prouinciæ loca interiora, vbi
 Bryela, Erythæ, Clazomenæ alique vi-
 ci fiti sunt, penetrauit. Qui hos fines por-
 ro incolunt Turci, pugnacissimi sunt om-
 nes & bellicosissimi, & cum Cineitis pa-
 tre amicitia ipsis intercesserat. Coactis igi-
 tur istorum duobus millibus, exque ra-
 mis arborum aptatis hastis, lanceisque
 festinanter, vnus septimanæ interuallo,
 fabricatis, iisque impolitis ac tortis, sagit-
 tarios securibus ac hastis armatos bis mil-
 le eis adiunxit. At Mustaphas vbi intel-
 lexit Cineitem aduersus se castra moue-
 re, contractum exercitum Epheso edu-
 xit, Smyrnamque ei occursum, contendi-
 dit. Comperta deinde Mustaphæ profe-
 ctione, Cineites ei obuiam progreditur.
 Cum igitur quodam in loco, qui Mesau-
 lion dicitur, vterque exercitus in conspe-
 ctum hostium venisset, aciem, vt quisque
 ipforum artem nouit, optime instruunt, vt-
 que situs locorum paludibus ac syluis re-
 fertorum patitur; classicum deinde Mu-
 staphas cani iubet. Neque enim tubam,
 aut quippiam aliud, quo pugnæ signum
 dari solet, Cineites habebat. Vtriusque
 igitur acie concurritur, Cineitesque, ve-
 lut aquila in passerem inuolans huc & illuc
 eas in diuersas arbores dissipat, Musta-
 pham inuadit, clauaque ferrea in capite
 vulnerat: qui accepti vulneris impatiens
 pronus ab equo infœlix cadit, & expirat.
 Subito totum, quod Mustapham seque-
 batur, agmen ad Cineitem conuenit, ip-
 sum salutatur, vtque Duci suo acclamat, illi-
 co etiam magna militum turma stipatus E-
 phesum contedit: vbi applausu magno, vt-
 pote Dux, exceptus & vt antea proclama-

Smyrnam ac-
 cessit Cineites.

Aduersus Mu-
 stapham Ho-
 muris F. bel-
 lum parat.

Configunt a-
 cie Cineites &
 Mustaphas
 hicque vincit-
 tur & morte
 occumbit.

Mustaphas honorifice sepultus.

tus est. Cadaver tandem Mustaphæ a nobilissimis viris maxima cum pompa efferri iussit, & in turricula cum maioribus eius sepeliri. Hoc itaque pacto Dux iterum renunciatus est Cineites.

Α ρ θ υ σ α μ . Ὁ δὲ σῶμα τῷ Μουσαφᾶ ἐκέλδυσεν σὺν ὁππλείῃσι μὴ τῆ βασιλείᾳ, καὶ φέρειν αὐτὸν ἀπὸ Διδυμῶν ἀδράν ἐν τῇ πυργίᾳ, καὶ κείναι σὺν τοῖς πορθήνοισ αὐτῶν. καὶ οὕτω ἐγένετο ἡ δολιχὴ ἀνὰ ῥήσις τῷ Τζινεήτ.

C A P V T X X V I I .

De Cineitis fuga varii sermones, qua cognita Mustaphas fugam capessit & in Thraciam traiecit. Adurnus Moratem eiusque copias ex Asia in Europam transfert, quem Mustaphas, id ne faciat, frustra promissis amplis tentat. Morates cum copiis in terram expositus Mustaphæos in fugam vertit, Callipolim recipit, & Adrianopolim petit. Mustaphas captus, & in urbis loco publico laqueo suspensus ac strangulatus.

De Cineite transfuga varii sermones.

REVERSI vero videamus, quos Lopadii reliquit aufugiens Cineites, quæque ipsis acciderint. Vbi mane surrexerunt proceres, & , ut mos erat, convenissent, inter se differere, ut nocte præterita magnus in Cineitis tentoriis tumultus excitatus fuerit. Alii dicere transfugam ipsum Morati in ripa vltiore se adiunxisse. Alii, qui invidia eum prosequerentur, iactare, quod factum erat, a se prædictum: Moratis etiam exercitus, qui in ripa opposita confidebat, Cineitem revera aufugisse cognovit. Tunc in eius castris exaudire erat tubarum, aliorumque instrumentorum sonum, clamores, lætitiæ signa, quæ cælum vsque pertingebant: simulque in paludis oris equitantes conspiciebantur. Excitatus deinde Mustaphas, comperta Cineitis fuga, ipsum ad Moratem transiisse, eique se coniunxisse, nec aliud præterea suspicatus est; turbatusque ac territus illinc abire festinat: exercitum porro ipsius trepidantem pauore iniecto cernere erat. At hostes contra insequi clamore sublato, probris laceffere, sua lingua *Dur, Dur, Catlan*, audacter vociferando, id est sistite gradum, sistite, nec fugite. Ponte namque rupto Moratis milites transire haud poterat, cumque aduersariis manus conferere. Mustaphas deinde equo infidens Lampfacum versus discessit, traicere in continentem oppositam festinans. Morates pontem eodem die lignis trabibusque magnis comportatis refarcitum ac resectum transiit; eique occurrentes obuiam plerique Mustaphæ milites applaudunt, cultum ac venerationem exhibent. Mustaphas Lampfacum venit, prouerbialis vere graculus plumis spoliatus; vnoque nauigiolo, quod paratum inuenit, quatuor solummodo feruis, quibus cursoribus utebatur, comitantibus Callipolim traiecit, eiusque urbis leuis armaturæ milite coacto, quid futurum esset, expectabat. Morates equidem pon-

Mustaphas de fuga Cineitis certior factus ad fugam se accingit,

& in Thracia traiecit.

Β Ε Π Α Ν Α Σ Τ Ρ Α Φ Ε Ν Τ Ε Σ τὸν ποίνω ἰδωμένων καὶ τοῖς οἰσ ἐν τῷ Λοπαδίᾳ ἀποδεδρακῶς ἀφῆκεν ὁ Τζινεήτ, πῶς ἄρα τὰ κατ' αὐτῶν ἐγενήσθησαν. πορθήσας ἐγέρθησες, καὶ ὁ ἔθνος εἰς πορθήσασιν ἐρχόμενοι οἱ μεγάλαντες ἐκοινολογοῦντο ἀλλήλοισ, ὡς τῇ νυκτὶ ταύτῃ μέγας ἐγενήσθη θραξ ἐν ταῖς σκηναῖς τῷ Τζινεήτ. ἄλλοι ἐλεγον ὅτι πάλω φερόμενοι Διδυμῶν τῷ Μωρατ ἐνώθη. ἕτεροι δὲ, οἱ καὶ φθόνον κατ' αὐτῶν τρέφοντες, ὁ γεροντὸς πορθήσασιν οἱ δὲ τῷ φερόμενοι οἰχωῦντες οἱ τῷ Μωρατ, ἕμαθον ὡς ἀληθῶς ὁ Τζινεήτ διέδρα. καὶ τότε αὐτὸν ἰδεῖν ὄργων, καὶ σαλπείγων ἦσαν πολλῶ ἐν τῇ στρατῷ τῷ Μωρατ, καὶ ἰππηλασίας ἐν ταῖς ὄρμαις τῷ λιμνῆς, καὶ βοῶσ, καὶ ἀλαλαγμοῖς φθασούσας ἕως οὐρανοῦ. ὁ δὲ Μουσαφᾶς ἐγέρθησες καὶ μαθὼν τῷ φυγῶν τῷ Τζινεήτ, ἠσθετο ὡς ἐκεῖ ἀλλοχρὸς εἰ μὴ τῷ φερόμενοι Διδυμῶν τῷ Μωρατ νυκτὶ ἰδῶν, καὶ σὺν ἔσπερος γεροντὸς ἕσπευδεν ἀναχωρήσασιν ὅκει. καὶ αὐτὸν ἰδεῖν ἐφλίχθη μεγάλως ἐν τῷ στρατῷ, καὶ παρεχόμενος καὶ θόρυβον. οἱ δὲ ὑπεναήτοι τὰ ἀντήρροπα κατέτρεχον βοῶντες, ἐὼν ἐιδίξοντες, κερταίνοντες ἀδελῶς καὶ πάλω αὐτῶν γλαφῆσαι ἤθητε, ἤθητε μὴ φύγετε. ὅτι * Τύρω, * *Dur, Durr, Catlan* Τούρω Κατζιδύ. ὅτι εἶχον γὰρ, πόρον διεφθαρμένης οὐσης τῆς γέφυρας, τῷ περὶ καὶ συμμίξασιν. ὁ Μουσαφᾶς οὐκ ἔπιβῶς τῷ ἵππου ὄχετο πορτὸς τῆς Λαμφάκου μέρη, σπουδάξων τῷ φερόμενοι κατὰ τῶν ἐβῶν. ὁ δὲ Μωρατ τῇ ἡμέρᾳ ἐκείνῃ στωαρμένης τῷ γέφυραν Διδυμῶν ἐύλων μεγάλων δοκῶν, περὶ τῷ γέφυραν, καὶ οἱ πλείστοι τῷ Μουσαφᾶ τρέχοντες πορσεκώου αὐτῶν καὶ βύφησαι. ὁ δὲ Μουσαφᾶς φθασῶς ἐν Λαμφάκῳ, κατεφλωμένος κολιός ὁ ἀληθῶς τῆς προίμιας, βύρων ἐπίμυμιαν τῷ σκαφῶν περὶ ἐν Καλλιουπόλῃ, σὺν τέταρσι καὶ μόνοισ τῷ ταχυδρόμων δούλων αὐτῶν. καὶ στωαρμένης τῷ * γασμουλικὸν τῆς Καλλιουπόλεως * *Ιεσ. νε* ἵσατο ἐκδοχόμενος ὁ μέλλον. ὁ δὲ Μωρατ μὴ τῷ *sup. βασμουλικὸν*

περὶ τὴν γέφυραν, ἐπέλπει τὰ χυδρόμοις εἰς Φώ-
 κειαν δηλῶν τὰ γερονότα ἔν' Αδδύρνω· ἐμινύων
 ὡς τὰ χυδρὰ βύρεδλωμα σὺν τῷ ναυσὶν εἰς τὸ πορθμῶν.
 ὁ δὲ Αδδύρνος ἐποίμας ἔχων τὰ ναῦς, εἰσελθὼν καὶ
 ταῖς τὰ πτερώσας ἐπλεῖ πρὸς τὸν Ἑλλησποντον, τὸν
 αἰεμὸν ἔχων φύσονται ἄπο * τρωσῶν, καὶ Διὰ νυκτὸς
 νήξας τὸ πέλρατος, τρωσῶν ἀντεπαρέστη μέσση Λαμ-
 ψάκου, καὶ Καλλιουπόλεως, καὶ ὁ Μωρατὶ αὐτῇ τῇ
 ὥρᾳ ἐν τῷ ἀκταῖς. ἐγὼ δὲ αὐτὸν γερονότα, ἢ ἔχ' ἔπι
 ὑψομεγέλης, εἰσῆλθεν ὁ Μωρατὶ ἐν τῇ κρείττοτέ-
 ρῃ, καὶ μείζονοτέρα. ἔδωκε γὰρ ὁ Αδδύρνος με-
 γάλω ἡμῶν τῷ Μωρατὶ, ὡς ἐχρῆν. καὶ ὁ Μωρατὶ
 τῷ Αδδύρνω, καὶ συνεδριάξον ὁμοῦ ἐν τῇ νῆϊ καὶ ὁμί-
 λω. εἶχε γὰρ ἐν φροντίδι μήποτε οἱ Φράγροι κα-
 τὰ φρονήσαστες τοῖς ὄρκοις, ἔδδοτον ποιήσοιεν τὸν
 Μωρατὶ ἐν χερσὶ τῷ Μουσαφᾶ. καὶ λαβόντες θησαυ-
 ροὺς πλείους ἀπέλθωσιν. εἶχε δὲ ὁ Μωρατὶ σὺν
 αὐτῷ ὀπλίτας οἰκείους δούλους σὺν τοῖς σατραπῶν
 αὐτῷ, ἐν τῇ νῆϊ ἢ ἐπέσει, ὑψο τοῖς πεντακισίοις.
 ὁ δὲ Αδδύρνος ἐν τῇ αὐτῇ νῆϊ ὑψο τοῖς ὀκτακί-
 σίοις, θηναίους ὀπλίτας Φράγροις· ἐν δὲ ταῖς θει-
 παῖς ναυσὶν ὑπῆρχον ἕσσοι ἑπιβάται Τουρκοί, ὅσον
 ὀπλιτικὸν Φράγγων ἐκείνη ἐπέκρητο. ὁ δὲ Αδδύρ-
 νος ἠὲ φυλακτῶν τοῖς ὄρκοις αὐτῷ ἀκεραίως ἀνδρῶν
 δούλου ἑνός. ἐν δὲ τῷ μέσῳ τῷ πορθμῶν αἰάσας
 ὁ Αδδύρνος, καὶ γόνυ κλίνας ἔνασεν τῷ Μωρατὶ, ἠτή-
 σατο τὸ ὀφειλόμενον χρῆος τῷ μεταλλοῦ τῆς φυ-
 πησίας. ἔδ ὁ Μωρατὶ ἀγαλλόμενος ἐδωρήσατο, ἔ-
 ἐβάπτετο κάλαμος ἐξαλείφων παλαμῶν χρῆος
 ἀπόπαι· τὸ δὲ χρῆος ἠὲ ὡς εἰκοσιεπτά χιλιά-
 δας νομισμάτων ἀπαρίθμησιν. ὁ δὲ Μουσαφᾶς
 εἰς τὸ πέραν ἔσας, καὶ θεορῶν τὰ ναῖς, ὡς πολίχρια
 ἐν μέσῳ πελάγους, ἢ ὡς νήσοις, ἐπίτροπέετο τῇ
 ψυχῇ, ἠὲ γὰρ βύδρος ἢ ἡμέρα ἐκείνη. ἔδ ὅτι ἔχων τι
 εὐράσας ἐλλῆξ' ἐν τῷ ἀκταῖων μετακαλῶν πινὰ τῷ ὀ-
 νουστέρων ἔδ Αδδύρνου, ὡς ἔχων λόγους τινὰς ἔδ ὀμι-
 λῆσαι. ὁ ἔδ Αδδύρνος ἐλλῆξ' τῷ αὐτῷ βικέλιον Βαρνά-
 βα δε Κορνήλια, ἔδ τυχὼν μὲν ἔδ Μουσαφᾶ, ὑπέχετο
 ἔδ ἔνασεν ἔδ Αδδύρνω πεντήκοντα χιλιάδας νομισμα-
 τα, μόνον μὴ ἐκβαλῆν αὐτὸν ἔξω τῆ νῆος, ἀλλ' ἔδο-
 πέμψαι ἐτέρωθι ἔνα (ἔδ βύλε). ὁ δὲ Αδδύρνος ἐκ
 ἠθέλησεν ἀκούσασ. ὁ δὲ Μωρατὶ ἀκούσας τὰ ἡμῶν
 να ἐνηθελίσασ τῷ Αδδύρνω, καὶ εἶπεν, ἔσο ἀπό τῷ
 νῦν ἡμέτερος ἀδελφός καὶ φίλος πίσις· τότε τρωσ-
 σάντες ἀντικρὺ Καλλιουπόλεως, ἐκ ἀφῆχον οἱ τῷ
 Μουσαφᾶ τὸ σὺν ὄλον πλησιάσασ ἐν τῷ λιμνῶν. οἱ ἔδ
 κυβερνήται τῷ νηὶ πρὸς τὰ ἔδ λιμνῶν μέρη τὰ κεί-
 τω, ἔξω τῆ πόλεως ἐν τῷ πελάγῳ τὰ ἰστὰ χολιάσασ-
 τες, ὁμοῦ καὶ τὰς ἀκύρας ἐποιμάξοντο εἰς πῶρα τὰ ἔδ
 ἔδ ἔθελον ἐν τῇ ἔθελον. καὶ οἱ τῷ Μουσαφᾶ ἔδ ἔθελον δια-
 δραμόντες ἀπεναντίας εἰσῆκεσαν, κωλύοντες τῷ ἔξο-

te superato, cirsores Phocæam ad Adur-
 num mittit, qui nuper gesta nunciarent,
 ipsum monerent, ut quanto ocyus ad fre-
 tum tota classe nauigaret. Is itaque, quas
 paratas naues habebat, conscendit, ve-
 lisque explicatis Hellepontum versus
 vento a puppi flante nauigauit, noctu-
 que emensio mari, inter Lampfacum &
 Callipolim diluculo comparuit, cum eo-
 dem etiam tempore Morates in littore es-
 set. Appulsis ergo septem magnis nauibus,
 earum ampliozem præstantiozem-
 que Morates conscendit. Adurnus, ut de-
 cuit, maximos honores ac cultum Mo-
 rati detulit: qui vicissim Adurnum quo-
 que honorifice habuit; confederunt post-
 modum & inter se collocuti sunt. Verum-
 tamen anxius erat Morates, formidabat-
 que ne Franci spreto iureiurando ipsum
 Mustaphæ traderent, thesaurisque in-
 gentibus acceptis discederent. Hac de
 causa Morates in naue, qua uehebatur,
 secum habuit supra quingentos seruos do-
 mesticos armatos. Adurnusque eidem su-
 pra octingentos armis instructos Francos,
 eosque strenuos imposuerat: in cæteris-
 que nauibus tot vectores Turci, quot ar-
 mati Franci erant. Adurnus equidem bo-
 na fide, & sine fraude inuiolatum iusiur-
 randum obseruabat. Dum autem in me-
 dio freto starent, surrexit Adurnus geni-
 busque coram Morate flexis, quod vesti-
 galis nomine debebat aluminis metalli
 causa, donari sibi rogat; quod Morates be-
 nigne lubenterque concessit. Tum veteris
 debiti, quod numismatum viginti se-
 ptem fere millia æquabat, tabula calamo
 inducta est. Mustaphas interim in oppo-
 sito littore confidere; & conspectis nauibus,
 ferenum quippe tunc cælum erat,
 castellis in medio mari, insulifue paribus,
 animo percelli; quoue se verteret nescius,
 nauigium vnum mittit, ut aliquem ex in-
 timis Adurni amicis euocaret, quædam
 cum eo communicanda habere præte-
 xens. Vicarium suum Barnabam de Cor-
 nelia ad Mustapham mittit Adurnus. illi
 ad colloquendum admisso, pollicetur
 Mustaphas numismata quinquagies mil-
 le Adurno soluturum, si Moratem in ter-
 ram exponere nolit, sed aliquo pro libitu
 suo amandet. Quibus auscultare auerfa-
 tus est Adurnus. His compertis hunc com-
 plexus est Morates, dixitque *frater moster
 ac fidus amicus in posterum sis*: At qui Mu-
 staphæ militabant, Moratis naues por-
 tum ingredi prohibebant. quare nauium
 rectores ad partes inferiores portus vltra
 urbem vesti vela contrahunt, anchoras-
 que expediunt, ut in terram militem ex-
 ponerent. Mustaphæ vero copiæ ad lit-
 tus accurrunt, contraque steterunt, ex-
 censu in terram eos prohibere laboran-

Morates Adur-
 num, ut clas-
 sem adducat,
 monet.

Adurnus clas-
 sem nauium
 adducit & Mo-
 ratem traicit.

Adurnus a
 Murate, quod
 vestigalis no-
 mine ei debe-
 bat, sibi gratis
 donari impe-
 trat.

Mustaphas
 frustra Adur-
 num aduersus
 Moratem sol-
 licitat.

Exscendit Mo-
 rates in terram
 cum suis, fru-
 stra renitenti-
 bus Musta-
 phæis.

* leg. pro-
 chianbio
 ἀπό τρω-
 μής

res. Adurnus autem lembos, acatia sca-
 phasque apparatus supra viginti mittit,
 quibus vecti terram appellerent Franci,
 plures quingentis zagratores & iaculato-
 res: quibus in terram expositis, & litoris
 tuendi gratia milliare vnum a mari fagi-
 tariis procedere iussis, secure Morates,
 fagitariis mille ambidextris stipatus, tri-
 bus insuper militum pugnacissimorum &
 robustissimorum millibus cinctus naui e-
 greditur. Cumque Franci in aciei fronte
 consisterent, lanceis incussis, lapidibus-
 que emissis viam late aperuerunt, & illi-
 co Moratis milites cum Francis tubarum
 clangore semel edito, in Mustaphæos
 impressionem cum impetu fecerunt: quos
 in fugam versos persequi, nisi maxi-
 ma parte interempta, non destiterunt:
 Morates deinde ad castrum pergit. Mu-
 staphas interim Adrianopolim quam ocyf-
 sime contendit: ingressusque gazophyla-
 cium, in quo thesauri reconditi erant, pe-
 cunia ac supellectile, quantas auferre li-
 buit, conuasatis, viam Walachiam ver-
 sus, incitatis quam maxime equis, carpit.
 Morates triduo Callipoli transacto, in de-
 ditionem accepto castro, cunctisque, qui
 ipsi, ne in portu exscenderet, obstiterant,
 promiscue occisis, Adrianopolim magnis
 itineribus profectus est, ingentem exer-
 citum ex oriente & occidente collectum
 secum ducens. Ipsum etiam comitaban-
 tur Iohannes Adurnus, omnesque simul
 nauium præfecti, sequebatur Itolorum
 peditum supra bis mille agmen, strenuo-
 rum animoque bellum spirantium, qui-
 bus corporis tegumentum ære nigro con-
 fectum, armaque hastæ ac secures erant.
 Accedenti porro Adrianopolim, effusi ci-
 ues obuiam processerunt, faustisque ac-
 clamations eum profecti sunt: ipse
 que comiter omnes allocutus est. Ingres-
 sus deinceps patris palatium conuiuio opi-
 paro omnes promiscue excepit; Adur-
 num cæterosque Latinos ad id vocauit;
 omniumque lætantium, fausta foelicia-
 que precantium vocibus ipsi acclamatum.
 Adurno præterea plurimis muneribus ho-
 norato, Peritheorion castellum quod-
 dam in occidente situm, commercia etiam
 Phocæarum, vt iis, quamdiu viueret, vte-
 retur ac frueretur, concessit. Alios na-
 uium præfectos vestibibus pretiosis, aliis-
 que donis magnificis remuneratos, gra-
 tiis etiam actis, beneuole dimisit; qui
 Callipolim profecti aptatis velis Pho-
 cæam versus renaugarunt. Morates in-
 terim velocissimos iuuenes, ducesque ex-
 pediuit, qui iuxta Istri ripam Mustapham
 comprehenderunt; Constantinopolim e-
 nim cogitabat; sed præterita, quorum si-
 bi conscius erat, quæque animo reuolue-
 bat ab isto proposito reuocabant. Ad Mo-

Mustaphæi in fugam versi.

Mustaphas Adrianopolim fugit.

Callipolis Morati dedita.

Morates Adrianopolim proficiscitur.

Mustaphas captus & stragularus, in eum vt scelestum ac plebecium animaduertente Morate.

A δον. ὁ δὲ Αδδύρνος ἐποιμάσας τὰς βάλκας, καὶ τὰ
 σκάφη καὶ ἀνάπια τῶν νηῶν ὑπὸ τὰ εἴκοσιν ἐπεμ-
 ψε, ἵνα λάβωσι γινῶντες ἐπὶ τῶν τούτων ὑπὸ τοῖς
 πεντακισίοις Φράγκοις τζαγρატόροις καὶ δδρυπόμ-
 ποις. ἔξελθόντες οὖν καὶ ἀποπέμψαντες τοὺς ἑξή-
 τες ὡς μίλιον ἐν μακρῶν τῶ ἀγιάλοδ, καὶ δεφεν-
 δδύοντες τὴν ἀκτὴν ἀσφαλῶς, ἔξῆλθε ὁ Μω-
 ράτ σὺν τοῖς χιλίοις ἀμφοτεροδξίοις, καὶ
 μαχίμοις ἀλκιμοτάτοις ἐπέκεινα τῆς περὶ χιλίων.
 οἱ δὲ Φράγκοι ἐμπροσθεν τῆς πρὸ θαλάσσης ἀπὸ τῆς
 τζαγροβολισμάτων καὶ περὶ βόλων, τὴν ὁδὸν λίαν
 ἐποίησαν. τότε οἱ τῶ Μωράτ σὺν τοῖς Φράγκοις μίση
 ἀλαλαγῶν σαλπιγγῶδη ποιήσαντες καὶ τῶ Μω-
 σαφᾶ ἔθεον, καὶ ἀβιβάτα διδόντες ἐφύλαγον, καὶ οὐ-
 ποι διώκοντες οὐκ ἐπαύοντο, ἕως οὗ πολλοὺς κατέ-
 σφαξαν καὶ ὁ Μωράτ, πρὸς τὸ πολίχιον ἐλαύνων
 τὴν πόλεως. ὁ Μουσαφᾶς ὡς εἶχε πρὸς τὰ τῆς
 Αδριανοῦ ὄχλο, καὶ εἰσελθὼν ἐν τῷ θαλαμῶ οἱ οἱ
 θησαυροὶ ἀναπόκειντο, καὶ λαβὼν χρήματα ὅσα
 ἠβούλετο, πρὸς τὰ τῶ Βραχίας μέρη σὺν ὀλίγοις
 τῶ οἰδοπορίαν ἐποίησε, ἐλαύνων τοὺς ἵππους ὅσων ἐδύ-
 νατο. ὁ δὲ Μωράτ ἐν Καλλιουπόλει τρεῖς ἡμέρας
 ποιήσας, ὅτε φερούριον λαβὼν, καὶ τοὺς κωλύσαν-
 τες μὴ ἔξελεῖν ἐν τῶ λιμνῶν πρὸ τῶ ἀφ᾽ ὧς κα-
 τασφάξας, εἰς Αδριανούπολιν ἀπεύδων ὄχλο,
 ἔχων μετ' αὐτῶ πλείστον στρατὸν ἔξ ἑώας καὶ δύσεως,
 ὅτε τὸν Αδδύρνον Ἰωάννην ὁμοῦ σὺν πᾶσι τοῖς ἑπι-
 στατοῦσι τῶ νῆας, καὶ στρατὸν ὑπὸ τοῖς διχαλίοις,
 ἀνδρας Ἰταλοὺς καὶ ἀπεφραγμένους μέλανι χαλ-
 κῶ, καὶ δδρυφοροῦντας, ὅτε πελεκυφόροις περὶ τοὺς
 ἄρεικῶ θυμῶ ζέοντες. ἐν δὲ τῆ Αδριανοῦ εἰσερ-
 χόμενος, ἀπῆλθε οἱ τῆς πόλεως ἔξῆλθον εἰς ἀ-
 πόλητην βύφημοῦντες αὐτῶ. ἐκεῖνος δὲ μετ' πε-
 ριχρῆρας τοὺς ἀπῆλθε πρὸς τὸν ἄρδου. εἰσελθὼν δὲ
 ἐν τῶ παλατίῳ τῶ παρὸς αὐτῶ, ὅτε βύχλιαν μεγά-
 λην, καὶ πρὸ δακτύλιον ποιήσας, ἐκάλεισε πρὸ τῶ τοὺς
 Λατίνους σὺν τῶ Αδδύρνω, καὶ βύφρανθέντες βύφη-
 μισθῶν αὐτὸν ἀπῆλθε. δωρήσας ὅτε Αδδύρνω δω-
 ρήματα πλείστα, ἐδωρήσατο ὅτε Περθεωρίον ἕνα
 τῶ πολιχίων τῶ δύσεως ἔχων, καὶ νέμεσθ τῶ πρὸ ἐφ'
 ὅλης ζωῆς αὐτῶ. ὁμοίως καὶ τὰ χρημῆρια τῶ Φώ-
 κων καὶ τοὺς ἄλλους κωρῶ τοῖς νηῶν ἀλλάξας
 σολῆς βαρυτίμοις, καὶ ἄλλοις πολυτέλεσι δωρή-
 μασιν ἀπέλυσε ἀλλοὺς βύχαισθας ἐν εἰρήνῃ
 ἐλθόντες δὲ ἐν Καλλιουπόλει, καὶ πρὸ τῶ σφῶντες τῶ
 νῆας ἔτεμον τῶ πρὸς Φώκων θάλασσαν. ὁ δὲ Μω-
 ράτ σὺν τῶ πολλῶ ἔξαποσειλάς ἀκυπλίεροις
 νεαυίας καὶ στρατηγῶν ἀνδρείοις, σὺν ἑλαβον τῶ Μω-
 σαφᾶ ἔχων τῶ τῶ Ἰστρῶ ὄχλο. ἠβούλετο γὰρ εἰσελ-
 θεῖν ἐν Κωνσταντινουπόλει. ἀλλὰ τὰ πρὸς τῶ εἰσελ-
 νοῦν λαμβάνων ὑπὸ τῶ σὺν δδύτος ἐκώλυετο. πρὸ-

ἐσησθη γινώσκοντες αὐτὸν ὅτι Μωρατῆς, ὁ δὲ ἔδωκεν ἀποφασιν τῆς δι' αἰσχρότης θανατώσεως αὐτὸν ἐν τῇ δημοσίῳ τόπῳ, ὡς ἕνα τῶν κτετακτοῦν. ἵνα ἢ τῶν ἀδελφῶν ὑπολήψεις, εἰ καὶ οὐχὶ πολλοί, ἀλλ' οἱ πλείστοι τῶν τῆς δῆμου, καὶ ἀρχαῖοι, ὡς οὐχ ὑπῆρχε υἱὸς τῆς Παριαζήτ Οθμανῶν, ἀλλ' ὡς πλαστός καὶ κτετακτοῦσθαι βασιλέως Μανουήλ τῆς Παλαμολόγου, ἢ δὲ ἀλήθεια οὕτως ἔχῃ ὡς τῆς Παριαζήτ ὑπῆρχεν υἱός.

Aratem itaque retractum adducunt : qui sententia lata laqueo ipsi gulam frangi, in loco etiam publico ut scelerum vni, iussit; ut in hominum animis, si non vniuersorum, maximæ saltem partis plebis, opinio inualesceret, eum Baiazitis Othmanici filium non esse : sed subdititium, & ab Imperatore Manuele Palæologo personatum in scenam productum esse. Verumtamen eum fuisse Baiazitis genuinum filium verissimum erat.

Hegira 827. Christi 1424. in eunte Mustaphas necatus.

Affirmat noster Mustapha filium fuisse Iltim Baiazitis.

CAPVT XXVIII.

Morates Constantinopolim oppugnare aggreditur, Iohanne Imperatore, ob Manuelis senectutem & morbos, res imperii administrante. Corax Theologus proditionis reus damnatur; cuius mortem ulcisci cupiens Morates, Michaellem Pyllim, ob delatum Coracem, morte afficere properat; Pylles, Christum & fidem impie abnegando, vitam seruat. Manuel Mustapham octuennem puerum, Moratis fratrem, contra hunc suscitatur, & statim moritur. Mustaphas Nicæa captus a fratre strangulatur. Morates Thessaliam & Peloponesum inuadit. Cineiti per Bassas suos bellum infert, & debellat; tandemque illum, totumque eius genus, interuisione delet.

ΚΑΘΗΣΑΝΤΟΣ οὖν ὅτι τῆς θείου Βασιλέως ἡγεμονίας τῆς πατρὸς αὐτῆς ἡδὴ χηρόντος, ἐν ἑαυτῇ ἀφελείᾳ πρῶτον, καὶ κηρύγματα πέμψας στρατὸν ἀδελφίας πολλῆς, καὶ τῆς πόλεως Κωνσταντινου πρῶτον ἐπιμασίαν ἐποίησεν. καὶ ὁ βασιλεὺς Μανουήλ πρὸς πολλοὺς τῶν βασιλείων πατρὸς υἱῶν Ἰωάννη ἀγαθὸς αὐτὸς ἦσαν ὄν, ἐκράτητο, χολάζων ἐν μελέτῃ θεῶν λόγων. μαθῶν οὖν ὅτι ὁ Μωρατῆς στρατεύειν μέλλει κατ' αὐτῆς πατρὸς μὴν ἐκείνῳ, ὡς γὰρ Ἀπρίλιος, ἐπέλει ἀποκλειστικῶν πρὸς αὐτὸν, ὀνόματι Θεολόγον Κώρακα, ἀνδραγαθὸν ἐκ Φιλαδελφίας ὀρμώμενον, καὶ μὲν τῶν Τάταρων εἰς τὴν Ἀσίαν ἐφοδῶν, μετοικήσονται ἐν Κωνσταντινουπόλει. ὡς γὰρ πρῶτον ὡς ὁμοίως τῶν ἄλλων πατρὸς τότε κηρόν, ἐκ εἰς τῆς τῶν Τούρκων πρῶτον εἰς καὶ ἀφελείας πονηρότατος. συχάζων μετὰ ἵνας τῶν ἀρχόντων ἐν τῇ παλατίᾳ, ἐγένετο καὶ ὁ βασιλεὺς Μανουήλ γνώριμος. καὶ ἀφελὲς ὁ ἀσκεῖν τῶν Τούρκων γλώτταν, καὶ ὅτι σαθὰ αὐτῶν, ὡς ἐχρῆν, ἐπέλετο οὐκ οἷς πρὸς εἰς τῆς βασιλείας αἰεὶ. ὑποηρετῶν ἐμετερμυθίων τὰ λεγόμενα πρῶτον τῶν πρὸς εἰς πρὸς οἷς μεσάζοντες τῆς ποτὲ Μαχουμέτ ἡγεμόνος. τῆς κηρόν Ἰννιου ἀγαλισκόμενον συχάζων εἰς ὁμοίον ὑποῦργημα, γίνεται γνώριμος καὶ πατρὸς ἡγεμόνι Μαχουμέτ, καὶ πατρὸς μετὰ λαφ μεσάζοντι Παριαζήτ. ἐκ ποσὸν ἐφιλιώθη, ὅτι εἶτι ὡς ὁ βασιλεὺς Μανουήλ τῆς βασιλείας πρὸς

ΜORATES, postquam hiems iam coepisset, in imperii paterni folio collocatus fuerat; proximo deinde aduentante vere, edicto publico praecognumque voce iussis militatum venire militibus, ingentem exercitum cogit, & ad oppugnandam Constantinopolim se accingit. Iamdiu tunc erat cum Imperator Manuel filio Iohanni imperio cesserat, ipseque fenex diuinarum scripturarum studio quietus attendebat. Comperto itaque Moratis consilio, bellum ipsi inferre mense Aprili tunc labente destinantis, Apocrifarium ad eum mittit nomine Coracem Theologum, qui Philadelphia venerat, & Constantinopolim, Tataris Asiam inuadentibus, habitationis sedem transtulerat. Erat equidem iste supra cunctos sui temporis homines astutus & fraudulentus: Turcorum more calumniis quemlibet appetere promptus, & adfuerus. In palatio cum quibusdam principibus viris familiaritate contracta, ipsi quoque Manueli Imperatori innotuerat. Quod etiam linguam Turcicam egregie calleret, & loqueretur, ab Imperatore cum legatis missus est: interpretisque munere apud Veziros tunc regnantis Mahometis functus, Turcice reddendo, quæ a legatis dicebantur. Cum itaque diu sæpiusque hoc munere functus esset, Principi Mahometi, & magno Veziro Baiaziti etiam innotuit: eique tanta cum ipsis intercessit familiaritas ac amicitia, ut siquid Imperator Manuel apud

Morates aduersus Constantinopolim bellum parat.

Iohannes Manuelis F. Imperator patre superstiti res administrat.

Corax Theologus.

Corax in negotiis expediendis acer ac promptus.

Legatos mittit Manuel ad Moratem.

Morates legatos audire recusat & sub custodia tenet.

Morates legatis respondet.

Theologus spectus Constantinopolitanis.

Corax a Manuele in castra ad Moratem mittitur.

Mahometem agendum haberet, vel apud Imperatorem Mahometes, id statim Theologus pertexeret. Et æstimabatur inter hos duos multorum negotiorum componendorum magnus author. Invidia tandem, quæ omnibus perniciem affert, infesta tela in Theologum impexit. Cum equidem Mahometes obiisset, Baiazitesque Vezirus periisset, opera & auxilio Romæorum rerum summa ad Mustapham prædictum deuoluitur. Et prius ab iis mutuo culta suavis amicitia, translato rursus ad Moratem imperio, in odium ac similitates versa est. Quas cum Imperator mitigare ac placare decreuisset, ad Moratem Apocrifarios mittit Palæologum Lachanem, & Marcum Iagarin viros nobilitate ac prudentia insignes, qui rationibus ac verbis verisimilibus Morati suaderent, eorum, quæ ipsi contigerant, authorem Manuelem Imperatorem non esse, sed Baiazitem, qui res imperii tum administrabat; nolueratque infantes Imperatori tradere, vt patris ipsorum testamento iussus erat, hortationibusque monitus Baiazites: quinetiam contumeliose legatos, qui illos repetebant, dimiserat. At Morates hos Apocrifarios nec videre nec audire voluit, & paucos dies seorsim custoditos tenuit. Donec, quæ huic expeditioni militari, ad urbem Constantinopolim oppugnandam, necessaria ipsi erant, comparasset. Illos postea hoc dato responso dimisit, *Abite & nunciate Imperatori vestro breui me venturum esse.* Paucos post dies, in vnum coactis totis viribus, ingentem exercitum ducentorum millium plurimumue militum contra Constantinopolim ducit. Ciues hac de causa in suspicionem de re aliqua atroci contra Theologum adducti dicebant, ipsum fraudem & dolos vrbi struxisse, ægre ferentem se cum legatis profectum non esse. Erga Turcos Duces etenim vt plurimum benigne affectus erat, ipsorumque Imperatorem diligebat Theologus. Cognita tumultuantis multitudinis in Theologum inuidia, Manuel ad Moratem de pace acturum eum mittit; urbem quippe corona ac vallo iam cinxerat Morates, & tentoria intra templum Fontis prope muros erexerat. Vrbe egressus Theologus Moratem eiusque proceres adit; cum quibus multis de pace sermonibus collatis, tyrannum ad eam componendam adducere vlla ratione haud potuit. Plurimum autem opinione ferebatur, cum Turco hac conditione pacisci voluisse. Si, inquit, fidem tuam iureiurando obligaueris vrbi præfectum me fore, illam tibi tradam; quæ verba ex fidissimis amicis eius, qui aderat, vnus auribus excepit. Talia pactus in urbem redit, vt, qua die condita ac

A τὸν Μαχουμέτ, καὶ πρὸς τὸ Μαχουμέτ πρὸς τὸν βασιλέα, ἐν ἀκαρεῖ καροῦ ῥοπή ὁ Θεολόγος ἐξέφαινε· καὶ ἐφαινετο καὶ εἰς τοὺς δύο μέγας διορθωτὴς πρῶτων πολλῶν· ὁ τὰ πρῶτα γὰρ τὰ κατὰ βασιλευσάντων φθόνος, ἐσοχάζετο καὶ πρὸς τὸν Θεολόγον ὀξέως. τὸ Μαχουμέτ οὖν πρὸς τὸν Παλαιζήτ τὸ μεσάζοντος, καὶ μετὰ πέσοντα τὰ πρῶτα ἐν τῷ πρῶτῳ Μουσαφά ἀφ' ἑαυτοῦ Ρωμῶν. καὶ τὸ τῆς φιλίας γλυκὺ εἰς ἕρπυλον πικρίας καπιτωτικῆς τῆς πρῶτων πάλιν μετὰ πέσοντων εἰς τὸν Μωρατ. καὶ γέλων ὁ βασιλεὺς τὸ πικρὸν μεταβάλλει πάλιν εἰς γλυκὺ, γέλλει πρὸς τὸν Μωρατ ἀποκρισιαεῖς Παλαιολόγον τὸν Λαχμανὺ, καὶ Μάρκην Ιάγρην ἀνδρας διγυγῆς ἐ σωμετοῖς, τὸ πρῶτον ἀφ' ἑαυτοῦ λόγων πιθανῶν, ὅτι τὰ συμβαίματα τῷ Μωρατ, ὅσα ἔδωκεν ὁ βασιλεὺς, ἀλλ' ὁ Παλαιζήτ, ὁ τὸ πρῶτων τὸ ἡγεμονίας ὄψις ἔσπος· καὶ ὅσα ἡβουλήθη δοῦναι τὰ νεογὰ ἐν χερσὶ τῷ βασιλέως, καθὼς ἐνδιαθήκως πρὸς τὸν πατὴρ αὐτῶν τῷ Παλαιζήτ. ἀλλ' ἀπίμως τοὺς ἀπαιτήσας αὐτὰ πρὸς τὸν Μωρατ τοὺς ῥηθέντας ἀποκρισιαεῖς μὴ τεῖδειν μῆτε ἀκρόσασθαι θελήσας, ἀπειθείσας αὐτοῖς ἐν ὀλίγαις ἡμέραις, ἕως οὗ ἀπαρτίσασθαι διωρηθῆναι τὰ πρὸς χρείαν αὐτῶν πολεμικὰ καὶ τὴν πόλεως, τότε ἀπέλυσεν εἰπών· Ἐπείγετε, ἀναγείρατε τῷ βασιλεῖ, ὅτι ἡδὴ ἔρχεται τὰ χεῖρα ἐν ὀλίγαις δι' ἡμέρας ἀποδείσας ἀπὸ τῶν τῶν αὐτῶν, ἔφαρθε μὲν ὄντα εἰπεῖν ἐπέκει τὸ ἀφ' ἑαυτοῦ χιλιάδων, καὶ τὴν πόλεως ἐξέσιν· οἱ δὲ πολῖται καὶ τὸ Θεολόγου ὑπένοουσαν κακίαν ἔσποντοια, λέγοντες ἐν νῶ, ὅτι ἀφ' ἑαυτοῦ αὐτὸν ἐν τῇ πρῶτων ἐρῶσα δόλον καὶ τῆς πόλεως· ἡ γὰρ ὡς ὅτι τὸ πλείστον φιλικῶς διακείμενος σὺ τοῖς ἀρχαῖοις Τούρκοις, καὶ σὺ αὐτῶν τὸ ἡγεμονίῳ Θεολόγος· ὁ δὲ βασιλεὺς Μανυήλ ὁρῶν τὸ ἄρῳρον ἐν μέσῳ τῷ ὄχλῳ καὶ τῷ Θεολόγῳ, γέλλει τὸ πρὸς τὸν Μωρατ ὡς δὴ πρὸς πρῶτων τὰ τὴν εἰρήνης· ἡ γὰρ ὁ Μωρατ ἀπεικονκλώσας, καὶ χυδακώσας τὴν πόλιν. πηξας αὐτῶν τὸ σκηνὰς ἐν τῷ νῶ τῆς πηγῆς ἐνδον, πλησίον τῶν τεύχεων τὴν πόλεως. ὄξελθῶν δὲ ὁ Θεολόγος καὶ ἐντυχὼν τῷ Μωρατ, ἐ τοὺς μεγαύνοισ αὐτῶν, ἐ πολλὰ καμῶν, καὶ λαλήσας πρὸς εἰρήνης, ὅσα ἐδωκῆθη κατεπειθῆ ποιῆσαι τὸν τύραννον ὡς ἑνὲς λέγουσιν· ὡς δὲ οἱ πλείστοι ὑπόπθισον, ἐλαλήσας πρὸς τὸν Τούρκο· ὅτι εἰ ποιήσας μοι σιωθῆσας ἐν ὄρκῳ τῷ εἶ με ἀρχοντα καὶ ἡγεμόνα τὴν πόλεως, ἐγὼ σοὶ ταῦτα πρῶτον δώσω· εἰς δὲ τὸ πισοπάτων αὐτῶν ἐνωπίοις τὰ λεγόμενα· καὶ εἰσελθόντες ἐν τῇ πόλῃ μὲν τὸ ποιῆσαι τὰς σιωθῆσας, ὅτι πῶ ἡμέραν ἐν ἡμέλει

ἡμέραται ὁ πόλεμος, αὐτὸς ἐν τῇ τῆς πηγῆς πύλῃ A
 μὲν τῆν αὐτὴν εἰσαΐξῃ τοῖς Τούρκοις ἐντός. εἰσ-
 ελθὼν δὲ ὁ Θεολόγος, καὶ τυχὼν παρ βασιλεῖ,
 καὶ διηγήσατο τὰ τῆς παρεσθείας, ἐκείνος ἀνήλ-
 γησε τοῖς ἔξω παρὰ τῆς ἀπιστίας αὐτῶν, πισυ-
 μῶμος τὰ λεγόμενα Διὰ τεκμηρίων πινάκων. ὁ δὲ
 ελθὼν δὲ ὁ Θεολόγος ἐκ τῆς μνήης, ἡ δὲ οἰκίῃ
 τότε ὁ βασιλεὺς ἐν τῇ μνήῃ τῆς παρὰ βλάβου ἀ-
 σθενῆς καὶ ἡρώων ὁ δὲ Ἰωάννης ὁ βασιλεὺς ἠγο-
 ρεῖτο παρὰ τὴν ἀντίμαχα τῆς πόλεως, καὶ μέ-
 ρος τῆν ἔρχονται, καὶ ὁ βασιμουλικὸν ἀπὸν
 κατεβόησεν καὶ αὐτὸν ὑβρίσας, καὶ λοιδορίας ἐκ-
 χέοντες. τότε ὁ βασιλεὺς ἀκούσας τῶν παρὰ τὴν
 ἠρώων τῶν ἡρώων, οἱ δὲ παρὰ τὴν εἰρησὶν αὐτῶν τὸν
 ἀνδραγαθὸν διηγήσατο τὰ παρὰ τῆς παρεσθείας.
 θέλων δὲ ὁ βασιλεὺς καταπραῦσαι ὄχλον, ἐκέ-
 λησε παρὰ τὴν εἰρησὶν τὸν Θεολόγον, καὶ σὺν
 αὐτῶν τὸν παρὰ τὴν αὐτῶν. ἵνα τῶν αὐτῶν ἐπά-
 σῃ τῶν ἀλήθειαν. οἱ δὲ Κρήται ὄντες ἐν τῇ βα-
 σιλικῇ πύλῃ φύλακες, καὶ ἀκούσαντες τὰ τῆς
 παρεσθείας ἔδραμον λέγοντες τῶν βασιλεῖ, (ἡ-
 σάν γὰρ οἱ Κρήται ἀεὶ πισότατοι καὶ ζῆλον
 θεῖον ἔχοντες παρὰ τὴν τελευτὴν ἀγίων, καὶ εἰς
 τὰ σφῶν λείψανα, καὶ εἰς ὁ βασιλεῖον τῆς
 πόλεως) εἶπον οὖν αὐτῶν. ὁ βασιλεὺς ἀδι-
 κων ὅτι ἡμῶν παρὰ τὴν πύλιν ὑπὸ τῶν
 ἐνεγκλημάτων, καὶ ποιεῖν τῶν ἐκχεῖσθαι ὁ ἀί-
 μα ἡμῶν ὑπὸ τῆς βασιλευσῆς, οἱ δὲ αὐ-
 πύθοντες, καὶ οἱ ὁ ἀδιδεῖν ἐκ τῶν ἔχοντες,
 εἰς τὴν παρεσθεία τῆν θεῖον μυστηρίων, καὶ τῆς βα-
 σιλείας σου. κέλῃσον οὖν ἵνα παρὰ τὴν εἰρησὶν εἰς
 χεῖρας ἡμῶν τὸν Θεολόγον, καὶ ἡμεῖς ἔξετά-
 σασθαι ἀκριβῶς τὰ παρὰ τὸν πύλιν. ὁ δὲ βασιλεὺς
 ἀπεκρίνατο, ἐγὼ μὲν δὲ λυγρὸν μὴ πῶς κατὰ
 φθόνον κινδυνώσει ὁ ἀνδραγαθὸς εἰ γὰρ ἐγνώσκον
 ὅτι ἐν ἀληθεία ερεβλὸς ἡ δὲ, αὐτῇ τῇ ὄρα κα-
 τεδικάζον ἀγρίω θανάτῳ. ἀρατε οὖν ὑμεῖς καὶ
 ἔξετάσατε, καὶ εἰ μὲν ἀγῶος, ἀφετε. εἰ δὲ ὅτι
 τῶν κείματι, πισότατον τῶν ἡμῶν. λαβόν-
 τες οὖν τὸν Θεολόγον καὶ ἔξετάσαντες ἀκριβῶς,
 καὶ διὰ ἡμῶν, καὶ διὰ σημείων ἡμῶν, ὧν ἐρδυνή-
 σαντες οὖν ἐν τῶν οἴκῳ αὐτῶν Διὰ φῶρα σκῆνη
 χρυσάτε, καὶ ἔργα, καὶ χρυσούφανα πέ-
 πλα, καὶ ἐργαφῶς ἀποδείξεις αἰς ἐποίησιν κατὰ
 τῶν βασιλείας. τὰ δὲ σκῆνη ἐδίδδον παρὰ τῶν βα-
 σιλείας ὡς ἀποκρημίσματα τῶν Τούρκων, ὁ δὲ αὐ-
 τὸς ἐνοσφίζετο τῶν τῶν τότε οἱ Κρήται οὖραντες
 αὐτὸν διὰ τῆς λεοφόρου, ἕως τῆς πύλης τῆς βα-
 σιλικῆς, ἐκεῖ τοῖς ὀφθαλμοῖς ἔξορῆτοισιν ἀνη-
 λέως, ἔ ἀπὸν θεόπῳ. οὕτω γὰρ ἔξέγλυψαν τοῖς
 ὀφθαλμοῖς αὐτῶν, ὡς μηδὲ τῶν φαίνας βλε-

præstituta urbem expugnaturi Turci e-
 rant, ad Fontis portam suis stipatus sta-
 ret, illosque introduceret. Theologus
 continuo Imperatorem conuenit, ratio-
 nem eorum, quæ legatus agitaſſet, reddi-
 turus. Ille vero alius, quæ verba superius
 recitata audierat, ad turbam retulit, pa-
 tetfacitque proditionem, quam Theolo-
 gus meditabatur, indiciisque quibusdam
 fidem verbis suis conciliat. Vbi deinde
 ab Imp. Manuele, qui senex & infirma va-
 letudine afflictus in venerandæ (Virginis)
 monasterio habitabat, discessit Theolo-
 gus, Iohannes Imperator, qui ad propul-
 sandum hostium imperum intentus erat,
 primores urbis aliquot, leuifque armatu-
 ræ milites simul vociferando contume-
 lias & probra in eum iaciebant. Hoc tu-
 multu cognito Manuel quid contigerit,
 interrogat. tum qui aderant eum, qui pro-
 ditionem aperuerat, coram ipso addu-
 cunt. Tumultum sedare istum volebat
 Manuel, iuffitque Theologum eiusque
 accusatorem in custodia haberi, vt postri-
 die, quid rei fit, clare cognoscere possit.
 Cretenses porro qui ad Imperatoris por-
 tam excubabant, audito de proditione
 rumore, eum allocuturi concursu facto
 adeunt. (fidelissimam vsque quaque ope-
 ram nauauerant Cretenses, erga templa
 sanctorum eorumque reliquias amore di-
 uino flagrabant; urbisque maiestatem im-
 peratoriam saluam esse vehementer cu-
 piebant) illi itaque dixerunt: *Imperator,*
haud æquum est hanc urbem patriæ nos præ-
ferre, & sanguinis nostri pro huius urbis im-
peratoria tutela nos esse prodigos: indigenas
vero, quique gratia & autoritate in ea va-
lent, diuina mysteria imperiumque tuum pro-
dere velle. iube igitur Theologum nobis tradi,
examini accurato rem totam subiiciemus. Re-
spondit Imperator Manuel vereri se, vt
inuidia oppressus iste in vitæ periculum
adducatur, hisque talia verba adiecit: si
reuera cognouissem sceleris cuiusuis reum, su-
bito turpissima morte eum multassem. De illo
itaque victo cognoscite, & questionem habe-
te. Siquidem insans fuerit, absolute. Si reus
peragitur, pœnas luat. De Theologo igi-
tur, qui in vinculis erat, diligenter an-
quiritur tormentis adhibitis: & indicia
quædam exacte inquirentibus patuerunt,
inuentis in eius domo vasis aureis, argen-
teisque quamplurimis, vestibus etiam au-
ro intextis, scriptis insuper in Imperato-
rem haud dubie compositis. Illa equidem
vasa ab Imp. ipsi tradita erant, vt Turcis
postea donaret, quæ furto admisso apud
se occultabat. Tunc Cretenses ad portam
palatii Imperatoris via tracto, oculos im-
mani & ab humanitate profus aliena sæ-
uitia, effodiunt. Quos sic exculpserunt,
vt ne vestigia quidem palpebrarum vel

Reus proditionis deferretur Corax.

Probris impetit.

Manuel, ex lege in Coracæ inquiri iubet.

Cretenses imperatoris satellites.

Cretensium ad Imp. contra Coracem verba.

Imp. Manuelis ad Cretenses responsum.

Theologus Corax tormētis suppositus.

Theologus proditionis damnatus & sauis poenis punitus.

cutis apparent. Coniectus deinde in carcerem post triduum moritur: eiusque domus, multis thesauris qui in ea erant direptis, incendio deletur. Intellecta Theologi cæde, eiusque causa, Morates ira ac dolore accensus est; cui suggerunt quidam, alium non esse huius cædis auctorem, præter Michaelē Pyllim. Hic Pyllēs Ephesius erat genere Romæus, ritu Christianus, ex illius vrbis familia nobili oriundus. Romaicæ & Arabicæ linguæ peritus scriptum in Præfecti palatio faciebat. Moribus porro corruptis ac improbis, luxuria ac intemperantia diffuebat, omninoque prophanus erat. Eum in tyranni aula tunc versantem adducunt, arguuntque Imperatori Manueli, vt Corax Theologus vrbem proditurus erat, epistola patefecisse; eiusque indicio reum peractum Coracem morte damnatum esse. Eum deinde vinciunt, sæuis tormentis vexant, inuidiam quippe & odium apud omnes sibi conflauerat; Ad accensum denique rogam miserum attractum interrogant, num velit fidem Christianam abiurare, vt saluus euadat, alias igne comburendum esse minantur. Tum qui ante abiurationem moribus ac factis Turcus erat, fidem Christianam abiurando prodidit: circumcisus deinde cum pompa deductus est. Post multos vero annos in illa execranda professione, persoluto naturæ debito, animam abiecit. Decumbens autem Imperator Manuel, cui singulis, vt ita dicam, diebus ob oculos mors obuersabatur, aduersus Moratem, quod dicturus sum, excogitauit. Duorum Mehemetis filiorum, fratrumque suorum alterum laqueo iam Morates interemerat, recepta inter ipsos immani ac nefanda consuetudine. Alterum nomine quoque Mustapham, quidam ex magnatibus ditus Eliez, qui Pincernæ munus obibat, Turcice Siaraptar appellatus, post patris obitum suffuratus occultauit, & in Anatoliæ partes Cappadociam versus transportauit. Ad hunc Siaraptarim Eliez clam litteras scribit Imperator, quibus illum inuitat & horratur, vt Prusam puerum illum adducat. mittit simul magnam pecuniæ vim, vt militem mercede conduceret, exercitum nouum instauraret, puerumque in Bithyniæ prouinciam introduceret. Vacabat interim Morates fabricandis machinis ad deturbandas moenium pinnas, ac velitationibus obsessos fatigabat Constantinopoleos potiundi cupidus, cum paucis diebus cursorum vnus accessit, nuncium Morati afferens fratrem eius Mustapham Prusam, a ciuibus vt principem suum benigne ac cum plausu susceptum, intrasse. Prusa deinde cum Siaraptari Eliez abeuntem Nicæam pro-

Morates Coracis mortem impatienter fert. Pyllēs accusatus proditoris apud Moratem.

Viuum comburere Turci minantur, ni pietatem Christianam abneget.

Pyllēs Musulmaniflat.

Manuel Morati infidias fruit, & fratrem eius Mustapham aduersus illum suscitatur.

Ad Moratem nuncius affertur de Mustaphæ fratris sui rebellione.

Α φάρων ἢ δέρματος βαλόντες πόινω ἐν τῇ φυλακῇ ἐν τρισὶ ἡμέραις ἀπέθανε, πλὴν δὲ οἰκτῆρ ἀπὸ δὴμοῦ σώματα ἐπέωρησαν πολὺν θησαυρὸν γέμουσαν. ὁ Μουράτ οὖν ἀκρούσας τὸν θάνατον τοῦ Θεολόγου, καὶ τῆς ἡαίτιας τοῦ φόνου, ἐθυμώθη τε καὶ ἐλυπήθη, καὶ πινες παρῆδωκεν εἰς αὐτὸν, ὡς ὅτι αἴτιος τοῦ φόνου τοῦ Κώρακος ἔσται ἢ ἄλλος εἰ μὴ Μιχαὴλ ὁ Πύλλης. οὗτος γὰρ ὁ Πύλλης ἦν ἐξ Εφεσσοῦ Ρωμῆος * ἄρει. ὁ σέβας Χρειασιανός * πλὴν * πο γένε τὴν γλῶσσαν ἐξ ὠργῶν τῆς αὐτῆς πόλεως. πλὴν τὴν γλῶσσαν καὶ τὸ ἔπιτιθέδωμα, γραφὰς ἐν τῷ παλατίῳ τοῦ ἡγεμόνος ἐν γραμμασι Ρωμαϊκοῖς καὶ Ἀραβικοῖς. πλὴν παρῆξεν, καὶ τὸν ἔθρονον δούρατος, λαίματος, ἀσωτος, καὶ παμβέβηλος. οὗτος οὖν τότε τῷ τυράννῳ, παρῆδωκεν αὐτὸν λέγοντες, ὅτι ἔσται ὁ Πύλλης ἐργασθε τότε τῷ βασιλεῖ πῶς ὁ Θεολόγος μέλλει παρεδοῦμαι πλὴν πόλιν, καὶ παρῆξεν οὐκ εἰνὸς τοῦ μισθίου ἀπέθανεν ὁ Κώραξ. δεσμώσαστες οὖν τὸν ἐ βασιλεύσαστες ἀηλεως, ἢ γὰρ μισθίου παρῆξεν, ὑπερον πυρκαϊῶν ἀνάψαστες παρῆξεν ἐν αὐτῇ τῷ ἀθλίῳ. καὶ ἐρωτήσαστες εἰ βούλεται ἐξομῶσαι τῷ πῆξεν τῷ Χρειασιανῶν σωθῆσαι, εἰ δὲ μὴ τὸ πῆξεν δαπάνησεν. τότε ὁ παρῆξεν τῆς δούρατος τοῦ Κώρακος καὶ τῆς παρῆξεν ἡρήσαστες, καὶ παρῆξεν αὐτὸν πομπήσαστες. μετῶν χρόνοις δὲ ἰσχυροῖς, πλὴν ἰσχυρῶ ἀπέρριψεν, ἐν τῇ ὁμολογίᾳ αὐτῇ τῇ ἀπαμείψαστες ὁ τέλος. ὁ δὲ βασιλεὺς Μαρουήλ καὶ τῆς ἀντικειμένου ὦν, καὶ κατῆξεν ἔχων εἰπεῖν παρῆξεν ὁφθαλμῶν τῷ θάνατον, σοφίζεσται καὶ τῷ Μουράτ ὁ λέξων ἐρχομαι. Ταῦτα δύο τέμνα τοῦ Μεχμέτ ἀδελφία δὲ τοῦ Μουράτ, ὁ μὲν ἐν φθασας ἐπῆξεν, καὶ πλὴν κρατοῦσαστες εἰς αὐτὸς μισθίου σιωπήσαστες. ὁ δὲ ἄλλο, ὁ καὶ Μουσαφᾶς ἐκαλεῖτο, θανόντος τοῦ πατρὸς αὐτῶν, εἰς μεγιστάνων τοῦ πατρὸς αὐτῶν ὀνόματι Ελιέξ, ὁ ὀφθαλμῶν αὐτῶν πικρῆς, ὁ λεγόμενος καὶ πλὴν τῶν Τούρκων γλώσσαν Σιαραπταρ, κλέψας αὐτὸ, καὶ παρῆξεν εἰς τὰ τῆς ἀναπολλῆς μέρη τὰ παρῆξεν Γαφλαρνίαις. πέμπει κρυφίως γραφὰς παρῆξεν τὸν Σιαραπταρ Ελιέξ ὁ βασιλεὺς, τῷ ἀγῶν τοῦ παιδίου ἐν τῇ Περούση, γέλασ παρῆξεν αὐτὸν, καὶ χροσίου μέρος πολὺ τῶν ῥοζῶσαστες, καὶ ἐπῆξεν νεόλεκτον στρατὸν, ἐ εἰσάξαστες τὸ παιδίον ἐν τῇ ἐπαρχίᾳ τῆς Βιθυνίας. ὁ Μουράτ οὖν ἠγορήσαστες ἐν ἐλεπαλῆσσειν, ἐ ἀκροβολισμοῖς τῷ πατρὸς πλὴν Κωνσταντινου, ἐν ὀλίγαις οὖν ἡμέραις ἐρχεσται εἰς τῷ τρυφροῦσαστες ἀπαπέλλων ὁ Μουράτ, ὅτι ὁ ἀδελφός σου ὁ Μουσαφᾶς εἰσῆλθεν ἐν τῇ Περούση, καὶ ἢ παρῆξεν αὐτοῖς τῆς πόλεως, ἐ ἀσπῆξαστες αὐτὸν ὡς ἡγεμόνα. καὶ ἀπάρας ἐκ τῆς Περούσης σιω τῷ Σιαραπταρ Ελιέξ ὑπάγαστες εἰς

Εἰς Νίκαιαν. Ταῦτα μαθὼν ὁ Μωραῖτ, καὶ ἐν
 καὶ Βάλλων, ὡς ὁ βασιλεὺς τῶν Ρωμῶν ἔχῃ καὶ
 ἕτερον Μουσαφᾶν, ᾧ ἐπέχῃ με πειρασμοῖς, ἀ-
 φήσιν πλὴν ἔχραν, ἔλθει τὰς πόλεις, καὶ
 τὰς μελετωμῶνας ἐπάλλεξας, καὶ ἐλεπόλεις, καὶ δι-
 δωσι λύσιν τῶν μυριαέθμων στρατῶν, καὶ αὐτὸς
 ἀφείδῃ τὸν πολέμῳ ἐπιμέλειαν ἐν τῇ Ἀδριανού.
 ὁ δὲ βασιλεὺς Μαυροῦλ ἐκέλευε τὰ λοιπὰ πνεύων,
 ἡρόμυρος τῶν ἀπληκτος, καὶ ἐν πεισὶν ἡμέρας
 ἀπέδωκε τὸν ἄρῳ. ὄντως σοφώτατος, καὶ ἐν ἀ-
 ρετος, ἐν τε σοφρωσιῶν, καὶ χρυσότητι, κα-
 παλείφας πλὴν βασιλείαν τῶν ἡμῶν Ἰωάννη
 τῶν ὑσάτω βασιλεῖ τῶν Ρωμῶν, καὶ τῶν
 τῶν ἐν πᾶσι, τὰ τῆς βασιλείας ἔχον ἰδιώμα-
 πα. ἐποίησε γρηῶν ὁ Μωραῖτ σὺν τοῖς στρατῶ-
 μασι αὐτῶν ἐπὶ τῆς πόλεως μιλῶνας τρεῖς.
 μὲν δὲ τὸ ἐρηθῆναι, καὶ εἰσελθεῖν ἐν τῇ Ἀδρια-
 νού, μὲν τρεῖς ἡμέρας ἔρχεται ἐν Καλλιουπό-
 λει. καὶ περὶ σὺν ἰκανῶν περὶ καὶ ὀλίγοις
 ἰππεῦσι, πινὸς μὴ γινώσκοντος που πορβύεται, δι-
 ἐνὸς ἡμερονηθίου τῶν ἐπὶ σκεπίας οὐσης φθάνει
 Νίκαιαν, καὶ τῶν ἐπισημῶν πλὴν ἔλθουσιν αὐτῶν τοῖς
 πίσι. καὶ αὐτῶν θρηῶν ποιήσαντες ἐν μέσῳ τῆς
 πόλεως ἀνοίχονται αἱ θύραι, καὶ ἀνατέλλων εἰ-
 σάγεται ὁ Μωραῖτ ἐντός, ἔλθων τὸν μείρα-
 κα ἐπιξεν, καὶ τοῖς αὐτῶν ὑποφασσας κατε-
 σφαξεν, ἡ δὲ ὁ Μουσαφᾶς ὡς ἐτῶν ἑξ. ὅτε
 ὡς ἴδε τὸ παιδίον τεθνηκῶτα, ἐκέλευσε ἀγῶν
 αὐτὸ ἐν τῇ Γερούση, καὶ τῶν ἀδουῶν τῶν τῶν πλη-
 σίων τῶν πατρῶν αὐτῶν. ἐν τῶν ἔτει ἐκείνῳ ἀπέθανον
 τρεῖς ἀδελφοὶ Μουσαφᾶδες, εἷς ὁ καὶ πλάτος τῶν
 τοῖς πολλοῖς λεγόμενος, ἄλλος ὁ τῶν Μωραῖτ ἀ-
 δελφός, καὶ ἕτερος ὁ τῶν Ἀτῶν, ὃν ἀπέκτεινε Τζι-
 νεήτ, καὶ βασιλεὺς τῶν Ρωμῶν. ὁ Μαυροῦλ. ὁ τῶν
 Μωραῖτ ἐπὶ μελῶν ἐν Ἀδριανουπόλει, ὅτε
 ἐπαύετο νυκτὸς καὶ ἡμέρας ἐρῶν ἀφορμῶν
 πινᾶ, ὡς ἀπᾶρα τῶν Τζινεήτ. μιλῶν οὖν αὐτῶν
 λέγων, οἶδας τὰς σκεπῶν, ἀς μοι σκεπῶν, καὶ εἰ
 μὴ βούλησιν εἶναι φίλον ἐμὸν, πέμψον μοι τὸν σὸν υἱὸν
 ἀφᾶρα, ὅτι μέλλω περῆν τὸν Ἰστρον. εἰ δὲ οὖν
 ἔσο μοι ἀφᾶρα σκεπῶν τοῖς ἐμοῖς ἀγκύροις, καὶ γὰρ
 τὸ ὄψθ Θεῶν βουλευτὸν εἰς σε τῶν ἐμῶν. ὁ Τζινεήτ
 γρηῶν ἀπέκλεισε, ὅσοι βουλευτὸν τῶν ἐμῶν, πλὴν δὲ
 ἀπέκλεισε τῶν Θεῶν ἀφᾶρα. γέλλει οὖν ἐν ἐκείνῳ τῶν
 ἔπει ἀκιντῶν ἐν Βλαχίας, ἔπει ἐν Σερβίας ἀγκύρων
 τῶν ἀφᾶρα σκεπῶν ἐρῶν) οὖν ἀποκρισάειοι πη-
 πόθεν τῶν ἀφᾶρα σκεπῶν αὐτῶν τὰ τῶν ἡγεμονίας εἰ-
 σόδια καὶ ἀπὸ τῶν δεσποτῶν Σερβίας, καὶ ἀπὸ βεβόδαν
 Βλαχίας. ἐποίησεν οὖν εἰρῶν σκεπῶν ἐκείνοις. μὲν
 τῶν βασιλέως Ἰωάννη καὶ τῶν σκεπῶν ἡμερωθῆναι,
 ἀλλᾶ ἔτρεφεν ἔχραν ἀσπονδῶν. ὡς οὖν ὅτε ἡδυνῆθη

A fectum esse. His auditis Morates talia se-
 cum agitat. Romæorum Imperator alium pa-
 ratum habet Mustapham, per quem mihi ne-
 gotia facessat. Hac rerum nouitate permotus
 Morates hostilibus factis abstinuit;
 exercitum immensum, facta abeundi co-
 pia, dimisit. Turribus & machinis ad vr-
 bem expugnandam & debellandam omif-
 sis Adrianopolim reuertitur. Dum hæc
 aguntur Imperator Manuel paraplecti-
 cus factus, vltimosque spiritus ducens iac-
 cebat, & intra triduum naturæ tributum
 persoluit. Sapientissimus fuit, virtutibus
 clarus, temperantia ac modestia insignis,
 imperium filio suo Iohanni Romæorum
 Imperatori vltimo reliquit, qui sane di-
 gnis imperio virtutibus cæteros omnes
 anteibat. Tres menses cum exercitu suo
 Morates urbem oppugnando transegit.
 Soluta deinde obfidione Adrianopolim
 regressus, tribus ibi transactis diebus Cal-
 lipolim proficiscitur. Superato freto cum
 magna peditum manu, paucis vero equi-
 tibus, nullo, quo tenderet, gnaro, diei
 vnus ac noctis itinere mane, antequam
 lucesceret, Nicæam peruenit; aduenif-
 seque significat iis, qui in fide manserant.
 Per quos, excitato in media vrbe tumultu,
 portæ ipsi aperiantur, orienteque Sole
 Morates intra muros accipitur. Inuen-
 tum Mustapham annorum fere sex pue-
 rum strangulat, & eius satellites perimit.
 vtque puerum mortuum conspexit, cada-
 uer Prusam ferri, & in paterno monu-
 mento sepeliri iussit. Anno illo tres prin-
 cipes, quibus Mustaphas nomen erat, fa-
 to concesserunt; vnus qui Baiazitidis filius
 subdititius a multis creditus est; alter Mo-
 ratis frater; tertius Atinis nepos, quem
 Cineites occidit; eodemque anno Imper-
 ator Manuel obiit. Morates postea A-
 drianopolim reuersus noctu & interdium
 meditabatur, qua specie ac prætextu Ci-
 neitem adoriri posset: quapropter eiuf-
 modi mandatum ei significat. *Quas con-
 ditiones tibi tulerim, tuque acceperis recte me-
 ministris; itaque si in amicitia tecum perseuc-
 rare vclis, filium tuum illico ad me mitte,
 Istrum quippe traicere cogito. Sin vero ita
 affectus erga me fueris, vt iussa mea detre-
 ctes: in te, prout Deo visum fuerit me geram.*
 Ad ea respondit Cineites: *Pro libitu tuo
 age, successum vero Deo permitte.* Ille igitur
 in Walachiam & Seruiam Akincidas
 mittit, qui nunciarét ipsis, se Regem pro-
 clamatum esse. Vnde quaque igitur ac-
 cedunt Apocrifarii, qui ipsi principatus
 initia congratulantur. Venerunt etiam a
 Despota Seruiæ & Vaiuoda Walachia, &
 cum quibus pacem firmavit. cum Imper-
 atore Iohanne in gratiam & amicitiam
 redire omnino auerfabatur, animo odium
 capitale gestans. Cum itaque in vrbe

Morates Con-
stantinopo-
leos obfidio-
nem soluit.

Manuel Imp-
moritur anno
1424. Iulii 21.

Obfidio Con-
stantinopo-
leos trimestris

Morates Ni-
czam venit.

Mustaphas
necatus.

Mors trium
Mustapha-
rum.

Cineiti bellū
inferre cogitat
Morates.
Hegira 828,
qui cepit
1424. No-
uemb. 23.
fer. v.

Morates Vva-
lachis & Ser-
uiis imperium
adeptum esse
significat, &
pacem cum
eis firmat.

Christi 1425.

Theſſalonica obſeſſa a Morate.

Zetunii ager vaſtatur.

Haliles Baſſa a Morate aduerſus Cineitem miſſus.

Cineites Halili occurrit & prælio congregatur.

Curtis Cineitis F. Halilis agmen perumpit.

Curtis in Halilis turma incidit, paternas eſſe rarus, & capitur.

Constantinopoli oppugnanda quicquam A proficere non poſſet, Theſſaliam animi impetu actus, Peloponeſi Iſthmum, & maritima loca ad oſtia Strymonis fita inuadit. Miſſo etiam ingenti agmine Theſſalonicam circumdat, agrumque circumiectum prædationibus vaſtat. Zetunium vicinaque loca incurſionibus popula-tur. Zetunio tunc præerat Cantacuzenus Strauometis vir, ſi dicendus vir eſt, generoſus, qui illas regiones ipſumque Zetunium tutabatur, maximaque damna Turcis illic habitantibus intulerat. Cum autem Morates orientis copias in vnum adunaſſet, ducem iis Halilin quen-dam præfecit genere Romæum, qui Ba-iazitis a Cineite Muſtaphæ partes ſequen-te occiſi ſororem coniugem habuerat. Is ducto ſecum toto exercitu Philadelphix vicinas regiones adit. Verum Cineites his nequicquam territus, exercitu etiam magno conſcripto vſque ad Thyatiræ a-grum in occurſum Halilis progreditur. Vterque caſtra metatus eſt, ira vt ſe inuicem conſpicerent, nec plus ſtadiis quinque inter ſe diſtarent. Vbi illuxit ab vtraque parte claſſicum canitur, acie deinde inſtructa, agminibusque ordine diſpoſitis, iunior filiorum Cineitis, qui Curtis, id eſt, Lupus, cognominabatur, ſcutiferis aliisſque turmis, quas ducebat, ſtipatus in hoſtes inuehitur, per mediamque eorum aciem perfracſtam viam ſibi, velut aper, patefecit. At legiones & agmina Halilis cedendo ordines a primis ad vltimos aperiunt, ita vt haud magno damno illato penetrauerit. Tum Halil imperito iſto ac rei militaris ignaro de-prehenſo, copias ſuas in locum arctum conſeſtim traduxit, iuſſitque alba capitis tegumenta abſcondere ſingulos, Curtim eadem via reſſurum opinatus. Cineites interim primam Halilis aciem adori-ri paratus ſtabat, dum ſimul remeans Curtis vltimam aggredederetur. Metuebat enim, ne ſi ipſe recta Curtim ſequere-tur in hoſtes etiam illatus, cætera agmina dilaberentur, & Halili ſe adiungerent: propterea ſtatione ſua ſe non mo-uebat Curtim expectando. Hic autem inſolenter ſuperbiens cum equitatu cæ-terisſque militibus lento grefſu reuerte-batur. Iamque ſtadium decem itinere curſim conſecto, obuiis quibuſcumque cæſis, recta, qua perrexerat via, rediit. Conſpectaque in edito loco magna mi-litum manu, audito tubarum cantu, ſi-gnisſque ſimilibus his, quæ in patris ſui exercitu erant, viſis, patrem ſuum a tergo hoſtibus inſtitiffe, & in fugam Halilim vertiſſe retur. At cum propius accēſſi-ſet hoſtesſque eos eſſe cognouiſſet, flexo equo terga dat, & vt lepus fugiens re-

πὶ περὶ τῆς πόλεως, πρὸς τὰ μέρη τῆς Θετ-
 τάλιας ἢ ὀρμῶν τῆς νοῦς εἶχε, καὶ πρὸς τὰ ἐμβολὰς
 τῆς Πελοποννήσου, καὶ ἐν τοῖς ἀγῶμασι τοῖς καὶ τὸν
 Σφύμονα πέμψας οὖν ἰκανὰ στρατεύματα, ἐκλή-
 σε Θεσσαλονικῶν καὶ τὰ πέριξ ἐλεηλάτει. ὁ Ζη-
 τούνιον, καὶ τὰ πέριξ ἐκθύρσεν. ὡς δὲ τότε ἐν Ζη-
 τουνίῳ γαλεῖς εἰς Ἰσπαιεῖαν Καντακουζηνῶς ὁ
 Στραυομήτης * ἀνδρὸς ἡγῶνος, εἰ γρη῏ κελεῖν αὐ- * αὐτῆρ
 τὸν ἀνδρα, ποιήσας μεγάλῳ ζημίῳ ἐν ἐκείνοις
 τοῖς μέρεσι τοῖς καποικηῶν τῶν Τούρκων, καὶ πει-
 πῶν ἀσφαλῶς τὰ πέριξ τῆς Ζητουῖου, καὶ ὁ πο-
 λίχιον ἐποιμάσας τὸν τῆς ἐώας στρατὸν, πέμπει
 στρατάρχῳ ὀνόματι Χαλίλιν πινὰ Ρωμάγον ὡς γέ-
 νει, γὰρ βρογὸν ἐπὶ ἀδελφῆ τῆς προσημνομένης
 Παγιαζήτ, ὃν ἀπέκτεινε Τζινεήτ ἐπὶ ὧν σὺ τὰ
 Μουσαφᾶ. Ἐ δὲ λαβὼν τὰς διωάμεις ἀπάσαις
 πρὸς τὰ μέρη Φιλαδελφίας. ὁ δὲ Τζινεήτ ὁ
 πρῶτον μὴ δὴ λῶν, ἔχων στρατὸν ἰκανόν, ἔ αὐ-
 τὸς ἐξέρχεται ἔ προσημνομένη τῆς Χαλίλ ἐν τῶ
 κάμπῳ τῆς Θυατείρων. καὶ τεντώσαντες ἀπὸ ἀλ-
 λήλων ἀντικρυ ἀπέχοντες ὡς στάδια πέντε. πρῶ-
 σαλπίζων ἠχοῦντων ἀμφοτέρων τῶν μερῶν, καὶ
 πρῶτων ἐνορδίνως τῶν ἀγῶν τῶν Φάλαγγας, ὁ
 νεώτερος τῆς ἡῶν αὐτῶν, ὡς καὶ Κούρτης ἐπινομά-
 ζετο, ὃς λέγεται λύκος, εἰσφοῖ σὺ τοῖς ἀσπίδο-
 φόροις αὐτῶν καὶ ὁ λοιπὸν τῶν ἀγῶν, καὶ ἐν μέσῳ τῆς
 πρῶτης ἐώας. ὡσαυτὸν εἰς ἀγῶνος διέβη, τὰ δὲ ἀγ-
 ῶματα, καὶ οἱ λεγόμενοι τῆς Χαλίλ πρῶτοι ἀγῶνι-
 στες καὶ τὸν δόντες διέβη μέσον ὀλίγῳ ζημίῳ
 ποιήσας. ὁ δὲ Χαλίλ ἰδὼν ὁ ἀτεχὸν αὐτῶν, καὶ
 ἀσπράττυτον, μετέστησε τὰ στρατεύματα ἐν ὀλίγῳ
 τόπῳ ὡς ἐν πρῶτῳ. καὶ ἐκείλευσε τὰς λυκῶν κα-
 λυπῶν ἠποκρύπτειν τὴν κατὰ ἓνα, ἠπολαβὼν
 ὅτι ὁ Κούρτης ἐν ἠποσροφῆ πάλιν πῶ αὐτῶν ὁδὸν
 ἀφάσθησεται. Τζινεήτης μὲν ἴσατο πρῶτοι μα-
 σμένος, ὡς ὅταν ὁ Κούρτης ἐπῶμαστέτῃ εἰς τὴν οὐ-
 ραγίαν, ὅτε ἔ αὐτὸς ἐξέλθῃ στυλῶν τῶν Χα-
 λίλ. ἐφοβεῖτο γὰρ μή πως ὅτιοθεν ἔ αὐτὸς ἐλθὼν τῆς
 Κούρτης, εἰς τὸν λοιπὸν στρατὸν γῆ) τῆς ἀφῶροια,
 ἔ ῥέψωσιν εἰς τὴν Χαλίλ. καὶ ἀφῶ τῆς οὐ μετεκ-
 νῆτο πρῶτος δὴ τῆς Κούρτης. ὁ δὲ Κούρτης ἀλα-
 ζονδύμνος, καὶ ἀγῶν σὺ τῶ ἴπῳ, καὶ τοῖς ἐτέ-
 ροις ὁμάχμοσι στρατῶν εἰς ἐβράδῳ εῖρεφῶν.
 καὶ δὴ μέγῳ σαδίων δέκα δρόμον περῶσας, καὶ τοῖς
 σωματῶν τῶν κατὰσφάξας, ἐστράφη πρὸς τὴν δι-
 γείαν, ὡς διέβη ἐκείνος, ὁδὸν. καὶ ἰδὼν ἐν ἐμφανεί
 ὅπῳ στρατῶν πολλοῖς, καὶ ὀργῶν ἦχον, καὶ ση-
 μάσας ὁμοίας τῆς πῶ τῶν αὐτῶν, ἔδδξεν ὅτι ὁ πατήρ
 αὐτῶν ἐξ ὅτιοθεν ἐπροπῶσατο τὴν Χαλίλ, ἐγῶσας ἐν
 τῆ τῶπον, ἔ γνῶσας ὅτι οἱ ὑπεναντίοι εἰσὶν, ἐστῶσας
 τῶ ἡῶν καὶ ὅτιοθεν δρόμους ἔ αὐτῶν, ἐφῶσας ὡς λα-

ρώς. ἐδίωκετο δὲ τῷ τῶν Τεχυδρόμων, ὡς εἶ-
 ποι τις, ἀερεβάτων κωάν. ὁ δὲ Τζινεήτ ὅτι τῆ
 ποσάτη ζῆγία ἐδυγέρανε. ὡς ἐν ὀλίγω οὖν
 ἠγρόβη ὁ λύκος, καὶ πῆρέση τὰ Χαλίλ. ὁ δὲ Τζι-
 νεήτ μαθὼν πλὴν τῆς ἰσοῦ ἀλωσιν, γραφεῖς σὺν
 τῷ λοιπῷ στρατῷ, πὰ πρὸς τὴν Σμύρνην ὄρη,
 καὶ δυσβάτοις τόποις διέβαινε, ἕως οὗ κατῴθη-
 κει ἐν πολίχρῳ Ἰνὶ Ὑψηλῆ ἐπωνομαζόμενον. εἶ-
 χε γὰρ αὐτὸ πρῶτον μελετημένον, καὶ καλῶς ἠσφα-
 λισμένων ἐν ἀρμάσι, καὶ * νέοις, καὶ πῶντοια ἔσφ-
 ρῆ. ἡ δὲ ὁ πολίχρῳ τῆτο ἐν ἐνὶ κέλπω τῆς
 θαλάσσης καὶ τῆ Ἰωνίᾳ ἀπέναντι νήσου Σάμου,
 * ἐνδὸν τῆ θαλάσσης· ὑπὸ τῆ οὐρανῶν. ὁ δὲ Χα-
 λίλ φέλλει τὸν ἰὸν αὐτῆ Κούρτιν σιδηροδέτον ἐν
 Β Αδριανοῦ πρὸς τὸν Ἀμμοῦν, ὡς ἀπαρχὴν τῆ
 χειρομῶ Τζινεήτ καλῶν. ὁ δὲ Ἀμμοῦν Μωράτ
 φέλλει τῆτον δέσμον μὲν τῆ τῆ οὐρανῶν Χαμζά, ὃν
 ὁ λόγος φθάσας ἐδήλωσεν, ἐν τῆ Καλλιουπό-
 λει, καὶ χροδεσμήσαντες, καὶ σιδηροδέσαντες
 ἔβαλον αὐτοὺς ἐν τῷ πύργῳ. ὁ δὲ Χαλίλ Διφ-
 ράτ τὸν Ἐρμῶνα ποταμὸν, καὶ εἰς Νύμφαον ἐλ-
 θῶν. * καὶ κεῖ ἀπὸ εἰς Ἐφεσον ἦλθεν, καὶ πῶν-
 τας τοὺς μεγιστάνους, καὶ τοὺς ἐν ἄλλοις ἐδῶκε
 πῆρας καὶ ἔλαβε, τῆ εἶ) ἀγῶνις ἀπὸ πῶντος
 δόλου. ἔ αὐτὸς αὐτοῖς ἔπαρθε τῆ δυνάμει ἐνὸς
 ἐκείνου ὁ σιτηρέσιον, ἔ τὸν ὄπῳ, καὶ πλὴν Ἰ-
 μῶν. αὐτὸς δὲ γράφει ἔ πέμπει πρὸς τῆ ἡγε-
 μῶνα ἀπαγγέλλων ἀπῶντα πὰ γηρόμῳ. ὡς ἠκου-
 σεν τῆ τῆ Τζινεήτ φυγῆν, ἔ πλὴν τῆ ἰσοῦ αὐτῆ
 Διφ τῆ Χαλίλ γερονάσαν ἀειφείαν, ἔδῶκε πλὴν
 ἐπαρχίαν τῷ Χαλίλ. αὐτῆ αὐτῆ δὲ φέλλει τὸν
 Χαμζά, ὃς ἡ γυναικαδελφὸς τῆ Χαλίλ, ἀδελ-
 φὸς δὲ τῆ Παμαζήτ, (ὃν ἐφόνεσε Τζινεήτ ἐν τῆ
 ἡμέραις τῆ Μουσαφά) τῆ πρὸς βλέπειν καὶ πρὸς
 σὺν τῆ ὕψηλῳ καὶ πολεμίζῳ αὐτῶν, καὶ πρὸς
 σὺν τῆ ὕψηλῳ τῆ μὴ Διφδραῖαι. ὁ δὲ ὄρῳ ἐν
 φενοῦ πὰ πρὸς γῆματα ὄντα ἐπλῶσε Διφ θαλάσ-
 σης. εἶχε γὰρ ἐν τῆ ὕψηλῳ πῶντα πλοῖα δῆραμα, καὶ
 εἰσελθὼν εἰς αὐτὰ ἐπλεῖ τῆ πρὸς Παμφυλίαν
 Διφδραῖαι. καὶ φενοῦ ἐν τῆ ὕψηλῳ τῆ αὐτῆ ἀδελ-
 φὸν Παμαζήτ καλοῦμενον Σρῶντα, καὶ πρὸς
 γῆλας αὐτὸν τῆ ὕψηλῳ τῆ ὕψηλῳ τῆ ὕψηλῳ τῆ
 πολίχρῳ. εἶχε γὰρ πῶσαν ἐντὸς καὶ ἀρμάτων, καὶ βρω-
 μάτων, ἔ πῶντοια χειρῶν, καὶ νέων πλείων πῶν-
 τῶν πρὸς αὐτῶν ἰχθῶν. αὐτὸς δὲ ἔξελθὼν εἰς
 Ἀμῶνιον, καὶ μιλῶσας τῆ Σρῶντα τῆ ἰχθῶν τῆ
 Καρμαδῶ, ὡς βῆλε) τῆ σὺν βρεθῶναι μετῆ αὐτῆ,
 καὶ λόγους δυνάμει, καὶ λαβεῖν ἀνακίχους· ἔξφλεν αὐτῆ
 ἔπῶντις δυνάμει, καὶ λόγους σὺν μερῶν τῆ Σρῶντα
 οὐσίας ἐλθέτω. τῆ γαλεῶτας δὲ ἔξφλεν ὄπῳ
 καὶ δὴ ἀρεθῆντες ὄμοδ, καὶ πολλὰ λαλήσαντες

Atrocessit. Fugientem infecuti sunt velites
 canibus volantibus celeritate pares, bre-
 uique cursu Lupum comprehensum Hali-
 li adducunt. Illius moræ impatiens erat
 Cineites, quod otiosus interim staret.
 Qui, vbi intellexit filium suum in ho-
 stium manus deuenisse, cum reliquis co-
 piis montes, qui Smyrnam spectant, re-
 petit. perque vias arduas & difficiles eo
 vsque incedit, donec in arcem quandam
 nomine Hypselam peruenisset. Huic ante
 omnia necessaria prouiderat, curribus &
 nauigiis munierat, conuectis etiam om-
 nimodis cibariis. Situm porro est hoc ca-
 strum ad quendam Ioniae sinum, Samo-
 que oppositum in ipso maris littore. Ha-
 lil interea filium ipsius Curtim catenis fer-
 reis vinctum Adrianopolim ad Amiram
 mittit, veluti primitias mox falce rescin-
 dendi Cineitis. Curtim, auunculumque
 eius Hamzam supra memoratum vinctos
 Callipolim Amiras Morates misit: ibi-
 que manicis ferreis impositis in carcerem
 detrusit. Halil deinde Hermum fluuium
 traicit, Nymphæumque venit: inde dif-
 cedens Ephesum contendit; vbi conuo-
 catis omnibus primoribus fidem dedit,
 inuicemque sacramento eos adegit, nul-
 lam fraudem insidiasue sibi mutuo stru-
 cturos. promisit insuper commeatum sin-
 gulis se largiturum, officia, & honores
 attributurum. Litteris quoque ad princi-
 pem datis, quæ gesta erant, commemo-
 rat. Comperta Cineitis fuga, & Halilis
 præclaro facinore, qui filium illius debel-
 latum cœperat, prouinciã regendam ei
 concedit. Successorem vero fororium e-
 ius Hamzam Baiazitis fratrem (quem Ci-
 neites, Mustapha de imperio certante,
 morte affecit) qui exercitui præesset, mi-
 sit: vtque Hypselam exploraret, ac per
 ambitum specularetur, expugnaretque:
 diligentia insuper exacta omnia effugia
 Cineiti præscinderentur. Hic res suas in
 angusto redactas animaduertens mari e-
 uasit. Hypselæ enim paratæ ipsi erant tres
 biremes, quibus conscensis Pamphylia
 oris appulit, castrî custodiam fratri suo
 Baiaziti, qui princeps vocabatur, com-
 misit; eumque hortatus est, vt quantum
 posset, ei, ne quid damni acciperet, pro-
 uideret; curribus equidem, cibis cæterif-
 que omnibus necessariis castrum instru-
 xerat, nauigiaque parata plurima illic ha-
 bebant. Ipse Amorium pergit, significat-
 que Caramano Iconii Satrapi, eum con-
 uenire velle, quod cum eo communicet
 habere, & quædam ab eo audire se cupe-
 re. Caramanus itaque ducentos equos ad
 eum mittit, & habita cum Toparchis de-
 liberatione, accedat, dixit. Cineites na-
 uigia retrocedere iussit. Cum igitur si-
 mul conuenissent, multaue dixisset Ci-

* νηυσί

* Glossa in-
terlin. ἐν
ἀκτῆ

* ἡ καὶ κεῖθεν
ἀπῶντες εἰς
Ἐφεσον

Cineites Hy-
pselam se reci-
pit.

Curtis Adria-
nopolim mis-
sus, & cū Ham-
za auunculo
Callipolim
inde, inque
carcerem de-
trusus.

Morates Ha-
lilim Ioniae
præficit.

Cineites Hy-
pselam relin-
quit.

Cineites Amo-
rium ad Cara-
manum per-
git.

neites eum hortatus , vt viribus suis sup-
 petias ferret , Caramanus illis haud au-
 scultauit, memor insidiarum, quas olim
 struxerat iste , dum nobis dictus Musul-
 manus imperio potiebatur. Largitus tam-
 en ipsi magnam pecuniæ vim, in auxi-
 liumque quingentis militibus adiunctis
 eum dimisit. Inde digressus Cineites quin-
 gentis equitibus stipatus Phrygiam Salu-
 tariam præteruectus Laodiceam venit. *
 Illinc deflectens relicta, quæ dextrorsum
 ducit, via, iter per torrentem capeffit, &
 in loco, cui Triginta nomen, pernoctauit.
 Eadem die emensis, qui Galefo monti
 subiiciuntur, campis, quique mari adia-
 cent, montibus superatis, prima noctis
 custodia Hypselam redit: subitoque cla-
 more edito, strepituque excitato, aliis
 quidem fugientibus, aliis repugnantibus,
 vallum, quo arx cincta erat, euertitur.
 Apertis etiam castris portis præsidia-
 rii, qui muris se continebant, erumpunt,
 cum obsidentibus manus conferunt, re-
 pugnantisque cædunt. Vbi illuxit, vni-
 uersusque exercitus in vnum collectus
 est, cunctos vel inuitos ipsumque Cinei-
 tem intra castris moenia compulerunt. nu-
 merus quippe oppugnantium quinquag-
 ingta millia superabat; qui vero castrum
 tuebantur, censu etiam auxiliaribus, mil-
 le vix æquabant. Animaduertit Hamzas,
 dum terra castrum oppugnat firmissi-
 mum, & in edito loco situm, nihil pro-
 mouere: Moratem monet, vt in auxilium
 naues Genuensium sibi mitti prouideat.
 Castrum enim, qua mare aspicit, pate-
 re; nudaque omnia pandere: totumque
 situm internum illac obseruari. Morati
 postquam Adurnus obiit, quidam Ge-
 nuensis notus erat, Persiuas Palauicinus
 appellatus, qui cum illo pactus expedi-
 tionem ad castrum expugnandum susci-
 pit. Chium itaque insulam appulsus tres
 magnas naues mercede conducit, quibus
 Hypselam deuehitur. Visis nauibus, qui
 Cineiti in castro militabant, pauore per-
 culsi sunt; cumque prima die dimicassent,
 postridie se ad deditioem compulsum
 iri præsenferunt: eoque magis quod quin-
 genti Caramani milites nocte ipsa pate-
 factis sibi castris portis aufugissent: quo-
 rum pars altera salua euasit, altera ab ob-
 sidentibus cæsa est. Odiis namque mu-
 tuis semper inter se certabant Othmani-
 ci imperii subditi, quique Caramani par-
 tes sequebantur. Postridie mane sensit
 Cineites suos tumultuari, veritusque ne
 proxima nocte aufugerent, seque defere-
 rent; quendam sibi familiarem ad Hali-
 lim mittit, qui ea septimana arcis obsidio-
 ni præerat, dum Hamzas Ephesi diuer-
 sabatur; significatque illi, si fidem dare
 velit, eum se non occisurum, sed viuum

Fœditrago
nulla fides ha-
benda.

Cineites tenuerunt
auxilium a Ca-
ramano con-
secutus Hyp-
pselam redit.

Cineites intra
Hypselæ moe-
nia conclusus.

Hamzas a Mo-
rate classem
petit, vt mari
quoque Hyp-
pselam obses-
sam teneat.

Persiuas seu
Persuales Pa-
lauicinus.

Cineites se de-
dit.

αὐτὸν τῶν ἐλθεῖν μὲν δυναμειος, καὶ βοηθῆσαι αὐτῶν,
 ὁ Καρχαμὸν οὖν ἐπέειπεν, ἀναμνήσας τῆν περὶ
 ἡμοῦρων ἑπιβουλῶν ἐν τῶν χειρῶν τῶν Μουσουλ-
 μανῶν, ὡς ὁ λόγος παρελαβὼν ἐδήλωσεν ἀπέπεμ-
 ψεν αὐτὸν, δοὺς αὐτῶν ἰκθρὰ χρέματα καὶ φ. ἀνδρας
 εἰς βοήθειαν ἀπάρας δὲ ἐκείθεν καὶ κατελθὼν σὺν
 τοῖς πεντακροσίοις ἵππεδοσι, καὶ Δραβᾶς τῶν Σαλουτα-
 εῖαν κατήλθεν εἰς Λαοδικεῖαν, ἐκείθεν δὲ ἀναβὰς ὁ
 μέγα ὄρος τῶν Τρωῶν κατήλθεν εἰς Σάρδεις. ἀπὸ δὲ
 Σαρδείων εἰς Νύμφαμον. ἐκεῖ δὲ τῶν πορείαν τεμῶν,
 ἀφείκει τὴν πρὸς δόξια ὄδον, Δραβᾶ τῶν ῥύακος ἐλθὼν,
 νυκτὸς ἐμεινεν εἰς χωρίον λεγόμενον τὰ Τελακον-
 τα. Δραπεράσας δὲ τῆν ἡμέραν ἐκείνην τὰ πρὸς
 Γαλήσιον ὄρος κείμενα, πρὸς θάλατταν ὄρη,
 πρὸς τὴν Φυλακίαν τῆς νυκτὸς πῆρσεν τῆν Ἰσηλίαν, καὶ
 ἐξείφνης σὺν βοῆ, καὶ κρότῳ ἀλαλάζαντες ὁ
 πῶρ κείμενον φασάτον ἐπέσπευ. καὶ οἱ μὲν ἐφόβον,
 οἱ δὲ ἀντεμάχοντο, καὶ ὁ πολίχλιον τῶν Ἰούρας ἀνα-
 πετάσας ἐξήλθον οἱ ἐνδόν καὶ σὺν τοῖς ἐξω συμμί-
 ξαντες τοῖς ὑπεραντίοις ἐσφατήν. πρῶτας δὲ
 ἡμοῦρας, καὶ τῶν στρατῶν ἀθροισθέντος εἰς ἓν, ἔβα-
 λον πῶρ τὰς ἐν τῶν πολίχλιον ἔμβουλοῦρας, καὶ
 αὐτὸν τῶν Τζινεήτ, ἦσαν γὰρ οἱ ἐκτὸς ἐπέκεινα τῆν
 πεντήκοντα χιλιάδων οἱ δὲ ἐντὸς μέλις χίλιοι σὺν
 τοῖς τῶν Καρχαμῶν. ὁρῶν οὖν ὁ Χαμζὰς ὅτι ἐξεί-
 ξησθῆς οὖν ἰσχύει, ἡ δὲ γὰρ ὠχυρώτατον καὶ ἐν ὑψηλῶ
 τότῳ κείμενον, μιλύει τῶν Μουρατῶν ἵνα Δραβᾶ
 λάσας παρενοήσωσιν νῆας Γενοῦρας εἰς βοήθειαν.
 ἡ δὲ τῶν Φερούειον ὡς πρὸς θάλατταν κεκλιμένον,
 καὶ τὴν ἐνδόν ἀπασθῶν ἴσιν ἀποδοκνύον τὴν θά-
 λατταν, καὶ γυμὰ πῶρ τὰ ἀποσπυλάζον. εἰς δὲ τῆν
 Γενοῦρας τῶν γῶρας τῶν Μουρατῶν Γεραβᾶς ὀνό-
 ματι Παλαβιτζίνος τὴν ἐπανυμίαν σὺν ἕτερο
 τῶν ἀρχηγῶν, τῶν ἀπελθεῖν καὶ λαβῆν ὁ Φερούειον, ὁ
 γὰρ Ἀδύρνος παρετεθήκει. ὁ δὲ ἐλθὼν ἐν νῆ-
 σω Χίω, ἔμμοσπυλάζον νῆας τρεῖς παμμεγέθης
 ἦλθε Δραβᾶ τῶν Γαλασῶν ἐν τῆν Ἰσηλίαν. οἱ δὲ ἐνδόν σὺν
 τῶν Τζινεήτ ἰδόντες τὰς ναῦς ἐδύλασθον, καὶ πο-
 λεμήσαντες τῆν πρῶτην ἡμέραν ἐγνωσθον, ὅτι τῆ
 μετ' αὐτῶν πῶρ ἀδύθησανται. οἱ γὰρ φ. ἀνδρες
 τῶν Καρχαμῶν Δραβᾶ τῆς νυκτὸς ἐκείνης ἀνοῖξαντες
 τὰς ἴσιν τῶν κέρου ἐφυγον, οἱ μὲν σπυλάζοντες, οἱ δὲ
 καπακσπέντες πῶρ τῶν ἐξω. ἦσαν γὰρ αἰεὶ ἐρροδῶς
 ἀλακείμενοι οἱ τῶν Καρχαμῶν μὲν τῶν Οθμῶν. πρῶτας
 δὲ ἡμοῦρας ὁρῶν ὁ Τζινεήτ τὸν ὄχλον θορυβόμενον,
 καὶ φοβηθεῖς μή ποτε τῆν ἑπιβουλὴν νυκτὶ φύγῃσι πῶρ-
 τες ἀφέντες αὐτὸν, ἐπέειπεν πρὸς τῶν Χαλίλ ἕνα τῶν οἰ-
 κείων αὐτῶν, ἡ δὲ γὰρ ἐκείνος πολεμῶν ὁ Φερούειον
 τῆν ἐβδομάδι ἐκείνην, ὁ δὲ Χαμζὰς ἡ δὲ ἐν Εφέσῳ
 ἐξείφνης. μιλύει γὰρ τῶν Χαλίλ, ὡς εἰ δῶσθ πῶρ
 τῶν Τζινεήτ τῶν μὴ θανατώσῃ αὐτὸν, ἀλλὰ ζῶντα

B

C

D

τηρήσας ἀγὰ αὐτὸν ὁ Μωράτ, ἢ πέμψας, ὄξελθῶν
 πῶς δὲ δῶσεται, καὶ τὴν πόλιν καταλείψῃ αὐτῷ. ὁ δὲ
 Χαλίλ δδὲς πύξῃς ἐνόρηις, ὄξελθεν ὁ Τζινεήτ
 σὺ τῶ ἀδελφῷ αὐτῷ Γαγιαζήτ, καὶ πωροσεκωή-
 σῶν τῶ Χαλίλ, ἔδωκεν οὖν αὐτοῖς σιμηνάς καὶ νυλί-
 αθησῶν. ὁ δὲ Χαμζάς ἤδη πωρὸς ἐσπέραν ἐλθῶν, καὶ
 μαθῶν πῶς τὸ γαμβροῦ αὐτῷ Χαλίλ τὰ πωρο-
 ρήντα, φείλας τὸ δημίων τέσσαρες, ἡδὲ γὰ κριμῶ-
 μῶνος ἐρέλχων ὑπὸ πολλῆς ἀγρυπνίας πῶνυλθου,
 σὺ ἐθλασῶν αὐτῷ τὸ κεφαλῶν κριμωμῶρου. ὁμοίως
 καὶ τὸ Παγιαζήτ τὸ κεφαλῶν ἀπέτεμον, ἔτ' ἵουδ
 αὐτῷ καὶ τὸ ἐκγόνων. ὅθεν ἐφείσθητο ἔτ' ἵνυπῆτων τῶν
 ἐκ τῆς γῆρας αὐτῷ. Ταῖς κεφαλῶν οὖν αὐτῷ ἐσφῆλαν
 ἐν τῷ ἐν Ἀδριανου πωρὸς τὸ ἡγεμῶνα. ὁ δὲ ἡγεμῶν
 πέμψας ἐν Καλλιουπόλῃ, ἀπέτεμον ταῖς κεφαλῶν
 τῶν ἐκλείτων, τῶ Κούρητ λέγω καὶ Χαμζᾶ τῶ γέλου
 αὐτῷ, καὶ οὕτως ἐτελεσθῆ παρῆν ὁ Τζινεήτ.

A Morati adducturum, vel transmissurum,
 arcem tradere paratum esse. Data ab Ha-
 lile fide iureiurandoque obligata, castro
 egressi Cineites, eiusque frater Baiazites,
 Halilim venerati sunt, qui tentoria ipsis
 ad quiescendum attribuit. Sub vesperam
 in castra rediit Hamzas, auditisque ab
 Halile sororio suo, quæ gesta erant, qua-
 tuor carnifices misit, qui alto sopore op-
 presso ac stertenti, ob actas ante noctes
 peruigiles, caput elidunt; Baiaziti pari-
 ter caput amputatum, eius filio, cæte-
 risque eo prognatis: nec infantibus etiam
 eius stirpis parcunt. Interemptorum ca-
 pita ad principem Adrianopolim celeriter
 feruntur. isque continuo Callipolim
 mandata mittit, quibus caput amputari
 incarcerationis (Curti & auunculo eius Ham-
 zæ) iubet. ac ita factum. Talique casu
 Cineitis genus interneccione omnino de-
 letum est.

Caput Cineiti
 abscinditur
 eiusque fratris
 Baiaziti, &
 omnibus eo
 prognatis.

Curtes & Hā-
 za Moratisiuf-
 si strangulati.

CAPVT XXIX.

*Iohannes pacem cum Morate initam obseruat. Morates cum aliis principibus pacem fir-
 mat, a qua Veneti ob occupatam Thessalonicam exclusi: Narrantur obiter causa
 propter quas Thessalonica in Venetorum potestatem venerit. Thessalonica obsessa & a
 Morate expugnata & direpta, & noui incola in eam missi. Veneti tristiora reformi-
 dantes cum Morate pacem ineunt. Valachia principes se inuicem throno regio detur-
 bant; Draculius aliis interfectis superest Valachia Vainoda. Ob equum sibi a Cara-
 mano negatum, ei Morates bellum infert: & inter utrumque pax paulo post stabilitur.*

Ο βασιλεὺς οὖν Ἰωάννης ποιήσας κατὰ τὰς
 καὶ τελείαν εἰρῶν μὲ τῶ Μωράτ, δδὲς
 αὐτῷ ταῖς πόλεις καὶ κώμας, αὐτῷ εἶχεν ἢ Ποντικῆ
 θαλάσσια, πλὴν τῶν κείρων ὧν ὅθεν ἠδυνήθη λα-
 βεῖν ἐν τῇ μάχῃ, ὅς Μεσημβρίας, Δέρκους, καὶ
 ἄλλα, καὶ τὸ Ζηπουῶιον σὺ τῶν λοιπῶν γῆ-
 ρας τῶ Στρυμόνος καὶ κατ' ἔτος τέλος ἀσπρῶν πειρα-
 κσιῶν, γαλιάδων εἰρῶνδίων κατὰ διωατὸν ἐκεί-
 νητο. ὁ δὲ Μωράτ ὡς ἢ τῶν πωρὸς αὐτὸν χα-
 ρεπὸν ἐβλεψῆ, καὶ πῶντας τοὺς ἔχθροὺς αὐτῷ
 εἰς τέλος ἠφάνισε, καὶ ὅθεν εἶχε τὸν φοβή-
 σαιπα, ἢ τὸν κωλύσαντα, περὶ τῶν Θεά-
 κλιω, καὶ ἐν Περούσα γέρονε. καὶ κείθεν ἀπάρας
 καὶ τῶν γέφυραν περὶ τῶν Λωπαδίου κατῆλ-
 θαν εἰς Πέργαμον, ἀπὸ δὲ Περγάμου εἰς Μαγνη-
 σίαν ἀφίκετο. ἀπὸ τῶ Μαγνησίας εἰς Σμύρνην,
 ἀπὸ τῶ Σμύρνης εἰς Θύραμα, καὶ Ἐφεσον. σὺ ἐρρέον
 δὲ τῶν πέριξ ἡγεμῶνων ἀποκλεισάειοι, ἀλλὰ καὶ
 τῶν μακρῶν. ἐσφῆλε γὰρ ὁ βασιλεὺς τὸν κύριον Λα-
 χαῦ Νοταρῶν τὸν αὐτῷ μεσάζοντα σὺ δώροισ
 πολλοῖς. ὁμοίως καὶ Λάζαρος ὁ δεσπότης Σερβίας,
 ἀλλὰ καὶ Ντάμος ὁ Βλαχίας ἡγεμῶν, ὁ Μιτυλή-
 νης αὐθέντης, καὶ Χίοι, καὶ Ρόδιοι ἀπῆρτες βύ-

I O H A N N E S igitur Imperator, compo-
 fitis rebus, cumque Morate stabilita
 ac firmata pace: urbibus ac vicis, qui ma-
 ri Pontico adiacent deditis, præter arces,
 quas non potuit Morates expugnare,
 nempe Mesembriam, Dercos & alias: Ze-
 tunium etiam, cæteraque loca, quæ Stry-
 mon alluit: annuū insuper tributum pen-
 dere asprorum ter centum millia pollici-
 tus tranquillitate fruebatur. Morates et-
 iam fortuna secunda ac propitia vsus, ho-
 stibus suis ad vnum deletis, a quoquam
 negotium sibi faceffi haud metuens, Thra-
 ciam peragrat, Prusamque accessit. Il-
 linc profectus pontem Lopadii transit,
 Pergamumque deuenit. Relicto Perga-
 mo Magnesium contendit, inde Smyr-
 nam inuisit; Thyrea tandem & Ephesum
 adiuit. Principum vicinorum, etiamque
 longo terrarum interuallo diffitorum per
 id tempus legati Moratem adierunt. Im-
 perator quippe Iohannes Dominum Lu-
 cam Notaram consiliarium primarium
 suum multa dona ferentem misit. Pari-
 terque Lazarus Seruix Despota, Danus
 Valachix princeps. Mitylenes Dux,
 Chii quoque atque Rhodii legatos mise-
 runt, de lætis faustisque rebus omnes ei

Iohannes Im-
 perator pacem
 cum Morate
 initam colit.

Moratis in A-
 siam profe-
 ctio.

Diuersorum
 principum ad
 Moratem le-
 gationes, &
 pax cum om-
 nibus firmata.

Veneri foedere pacis exclusi.

Occasio per quam Thessalonica dominio Veneto accessit. Hæc contigerunt annis 1424 & 1425.

Thessalonica ab incolis Venetis dedita.

Praefectus Venetus Thessalonica introductur. Andronicus eiicitur.

Turci Thessalonica repetebant, & quare.

Adversus Venetos auctoritas expostulatio.

congratulati. Fidem etiam obligauerunt pacem amicitiamque se mutuo culturos. Veneti hoc foedere exclusi sunt, ob eam quam narraturus sum, causam. Andronicus Despota Manuelis Imperatoris filius post Iohannem Imperatorem & Theodorum tertio genitus, quique sacro morbo consumptus est, Thessalonicae dominabatur. Quo vero tempore Morates, ante oppugnatam Constantinopolim dico, bellum gessit, postquam Mustaphas ex Lemno discesserat, Thessalonica bello vexata est. Omnesque Thessaliae duces, Aetoliae, Phthiae, Thebarum & qui ultra Iohanninam praefecti erant, Abranezis nempe posteri, Turachanes aliique plurimi arcta obsidione Thessalonicam cinxerunt. Quapropter indignati Thessalonicenses Turcorum incurfiones quotidianas, nec ab ullo fuorum liberatum iri sperantes, quod vrbs calamitatibus intestinis premeretur, nec tolerare posset famem urgentem, omniumque necessariorum penuriam; consilio habito, Despota volente nolente, primarios vrbs ciues ad Venetos misere, qui Thessalonicam eis dederent. Legatos benigne ac comiter susceperunt Veneti, pactoque conueniente urbem custodire atque alere promittunt, foelicique statui reddituros, alterasque Venetias eam praestituros. Thessalonicensibus placuit in fide & societate Venetorum manere, tanquam Venetiis nati atque educati ipsi fuissent. His conditionibus ratis habitis Ducem cum trimembris decem Thessalonicam adducunt, & tradito ei vrbs regimine Despotam Andronicum exportant. nouo deinde Duci fausta ominati in Boeotiam trimembris renauigarunt. Hinc bellorum pugnarumque origo. Turci quippe hanc urbem sibi vendicabant, his rationibus adductis: *Nisi huius vrbs vires fregissimus, vobis nunquam se permisisset.* Hac enim mente potiundae vrbs Turci bellum acriter gesserant, superioresque extiterant, fame afflictis Thessalonicensibus. Latini vero veriti, vt quoquo modo Romæ ad angustias redacti rebellarent: Turcosque, in quorum ditione antea fuerant, expulsis Veneris, in urbem admitterent, nobilium Romæorum familias alio transmittere coeperunt; His quidem in Eubœam, illis in Cretam, aliis Venetias translatis; hanc fabulam, quæ vulgo canitur, allegant; penuriam scilicet necessariorum, qualia sunt frumentum, hordeum, legumina, carnes cæteraque cibaria & alimenta. Vt igitur pauciores rarioresque familiae in vrbe remanerent, ab hisque angustias liberarentur ciues, primores eorum sedes mutarunt, alioque transtulerunt, in patriam Deo adiuuan-

A φημήσοντες· πάντες οὖν ἔλαβον πίστις παρ' αὐτοῦ, καὶ ἔδωκαν, τῷ εἰρήνη καὶ φιλίας μεσοὶ σὺν αὐτῷ, καὶ αὐτὸς σὺν αὐτοῖς, πλὴν τῆς Βενετικῆς, δι' αἰτίαν τὴν ὑπὸ λέξων ἔργου. ὁ δεσπότης Ἀνδρόνικος, ὁ μὲν τὸν βασιλέα Ἰωάννην, καὶ Θεόδωρον τρίτος υἱὸς τῆ βασιλείας Μανουὴλ, ὑπὸ δεσποζῶν Θεσσαλονικίῳ, ὃς καὶ ὑπὸ τῆς ἱεραῆς νόσου ἐφθάρτο. ἐν δὲ τῷ καιρῷ τῆς μάχης τῆς Μωροῦτ, λέγω καὶ περὶ τῆς μάχης τῆς πόλεως, ἀφ' οὗ ὁ Μουσαφᾶς ἐξῆλθε τῷ Ἀἰμῶνι, εἶχε μάχην Θεσσαλονικίῳ, καὶ πρῶτες οἱ στρατηγοὶ τῆς Θεσσαλίας, Αἰτωλίας, Φθίας, Θεσσαλίας, καὶ περὶ Ἰωαννίνων στυθέλιβον, καὶ ἀπέκλιον Θεσσαλονικίῳ, οἱ τῆς Ἀβρανεζίου υἱοὶ, καὶ ὁ Τουραχάν, καὶ ἕτεροι πλείστοι. ἀγροακτῆσάντες οὖν οἱ Θεσσαλονικεῖς τὴν κατ' ἐκείνην ἐφοδὸν τῆς Τούρκων, καὶ μὴ ἔχοντες ἐλπίδα ποθῆν, ἢ γὰρ πόλις ἔφερε τὰ κατ' αὐτῆς δόξα, καὶ οὐκ ἔσχε ὑπέφερον, ἐλπίμωτον γὰρ οἱ Θεσσαλονικεῖς ἐνδεία τῆς ἀναγκῆς ἐλλοιοῖ πινὰς τῆς στραχόντων περὶ Βενετικῆς, μὲν βουλῆς τῆς δεσποῦτος θέλοντος, ἢ ἐμὴ θέλοντος, ἔπειθε δὲ τὴν Θεσσαλονικίῳ αὐτοῖς. αὐτοὶ δὲ οἱ Βενετικῆ ἀπασιῶς τῷ ἀγγελίῳ δόξα μὲν, στυθέθεντο τῆ φυλαξίῳ, καὶ δρέψαι, καὶ διτυχίῳ τὴν πόλιν, καὶ εἰς δουτέραν Βενετίας μετασημασίῳ. καὶ αὐτοὶ Θεσσαλονικεῖοι ἔφεραν τῷ εἰς πιστοὶ ἐν τῇ κρινότητι τῆς Βενετικῆς, ὡσπερ αὐτοῖς τοῖς ἐν Βενετία καὶ ἡμνηθέντας, καὶ τραφέντας. ἡμομύων οὖν τῆς στυθηκῆς ἀφ' ἑκείνων τειρήρων, ἀγροισ Δούχαν ἐν Θεσσαλονικίῳ, καὶ εἰσαγροισιν αὐτὸν ἐντὸς, καὶ ἐξάγροισ τὸν δεσποτῆν Ἀνδρόνικον. καὶ τὸν νέον Δούχαν δισημασίῳ τῶν ἐπὶ τῆς ἀφ' αὐτῆς αἰ τειρήρας ἐν Βοιωτία. καὶ ὑπὸ ἰδεῖν ἔκποτε πλήθος πολέμων, λέγοντες οἱ Τούρκοι, ἢ πόλις αὐτῆ ἡμετέρα ὑπαρχῆ. εἰ γὰρ ἡμεῖς αὐτῆ ἀσθενόσάν οὐκ ἀπεδείξαμεν, οὐκ αὐτοῖς ὑμᾶς ἀπέκλινεν. ἐν γὰρ πύτῳ τῷ φρονήματι καρτεροὶ μάχῃ ἐγένετο, καὶ ὑπαρξίμων οἱ Τούρκοι, ἐλπίμωτον δὲ οἱ Θεσσαλονικεῖς. οἱ δὲ Λατῆνοι φοβούμενοι μὴ πῶς οἱ Ρωμαῖοι γενοχωρηθέντες ποιήσοισιν ἀνταρσίαν, καὶ εἰσαξοισ τοῖς Τούρκοις, τοῖς δὲ Βενετικῆς διαξοισιν, ὑπὸ γὰρ καὶ παραλαβῶν ἢ πόλις τῆς Τούρκων, ἤρξαντο τοῖς τῷ δουγρῶν Ρωμαίων οἴκοις μεταφέλλειν, τοῖς μὲν εἰς Εὐβοίαν, τοῖς δὲ ἐν Κρήτῃ, ἀλλοῖς ἐν Βενετία. ἢ ἀδουμῆ οὖν, ἐπίπλαστος ἀφορμῆ, ὅτι τὰ περὶ χρεῖαν εἰσὶ στυρία, οἱ σίτος, κριθαί, ὄσπερα, κρένη καὶ ἄλλο εἰς τῶν οἴκων. ἀφ' ὅ ἀραμῶσάν οὖν τῶν οἰκίας, μετακισάτωσάν οἱ παραχόντες ἔνεκα τῆς γενοχωρείας αὐτῆς, καὶ εἰς ὅ μετέπειτα Θεοῦ στρατοῦ

πὸς ἀποδρελθόντων. μετήγαγον οὖν πλείους ὧ-
 δε καὶ κείσε, καὶ πολλοὺς ἐν τῷ βυθῷ ἔρριψαν.
 ἄλλοις ὡς ἀπίστοις ἐκόλοζον· τοὺς δὲ ἐναπολει-
 φθέντας ἐν μυρίαις ἀσελγείαις ἐπάκουον. μετὰ
 δὲ ὁ Ἰωαννῆς τὸν Μωρατὸν ἐκ τῆς Ἀσίας
 εἰς Θεσσαλίαν, ἔστειλαν οἱ Βενετικὸὶ ἀποκρισια-
 εῖοις πρὸς αὐτὸν ἀπιυῖτες εἰρηλίω. ὁ δὲ
 οὐκ ἀπόκρισιν παρήγαγεν αὐτοῖς, ἀλλὰ μόνον· ὅτι
 ἢ πόλις αὕτη πατεῖχόν μου κτήμα ἔστιν, καὶ ὁ
 ἐμὸς πάππος Παγλαζὴτ δυναμει, καὶ ἐμὸν
 τῆν Ρωμῶν τῶν τῶν ἐλαβε. εἰ γὰρ ἡσάν Ρω-
 μῶνοι οἱ δυναστεύοντες, μοι εἶχον αὐτὸν πρὸς ἑα-
 σιν τῶν λέγων ὁ ἀδικῶν. ὑμεῖς δὲ Λατῖνοι ὄν-
 τες, καὶ ἀπὸ Ἰταλίας, τίς ἢ παρεχώρησις τῆν
 ὧδε; μετὰ μάλιστα εἰ βούλεσθε, εἰ δὲ μὴ
 ἐργασθῆτε ταχὺ. φραφέντες οὖν ἀπερακτοὶ ἐγρα-
 ψαν τῷ ἀποκρισιν ἐν Βενετία σὺ τῶν τειρή-
 ρων τῆς γαργίας, ἡγῶν τῆς ἀσφαλακῆς. ὁ
 δὲ Μωρατὸν ἔαρος ἄρξασθαι ἀπάρως ἐκ τῆς
 Ἀδριανοῦ εἰς Σέρρας ἦλθε· καὶ κεί τὸν φρατὸν
 σωμαθροῖσας ἐκ τῆς δύσεως, ἐγραψεν τῷ
 Χαμζᾷ λαβεῖν τὰς δυνάμεις τῆς ἐῶ, καὶ πε-
 ρᾶσαι τὸν πορθμὸν τῶν ἐλθεῖν ἐν Θεσσαλία. σω-
 μαφέντες οὖν ὁμοῦ ἔλθει τῶν ἐν Θεσσαλονί-
 κῃ σὺ πάσας τῶν δυνάμεις. ὁ δὲ Μωρατὸν ἔ-
 ἐν Σέρρας καὶ ἀπερῶν τῆν ἐκεῖ ἀγαθῶν, ἔ-
 γδ φιλῶν τὰ συμπόσια, νέος γὰρ ἦν ἦρχε ὅ-
 τε, ἀγῶν ἔτος που εἰκοστὸν πέμπτον. ὁ δὲ Χαμ-
 ζᾷς ἐδίδου σκῆλωπα ὅ καὶ ἐκείνην πολεμίζων
 Θεσσαλονίκῃ. οἱ δὲ ἐντὸς ὡς πρὸς τοὺς ἔξω
 ἦσαν, ἑκατὸν πρὸς ἑνα. ὅτε καὶ ἀποδύσας
 κλίμακας, καὶ ἐλεπόλαις πλείσας, καὶ καὶ ἀ-
 σκιδὰς πολλὰς, ἐμύλυσε τῷ Μωρατὸν τῶν ἐλ-
 θεῖν ἵνα δώσωσιν τὸν πόλεμον. οἱ δὲ ἐντὸς ἴσαν-
 το ἐκδεχόμενοι τὰς τειρήρας ἀπὸ τῆς Βενετίας.
 καὶ ὁ Μωρατὸν ἦλθε καὶ τὰ τῶν πολέμου καλῶς
 κατεσκεύασε, καὶ αἱ τειρήρας οὐκ ἦσαν. τότε
 ὁ Μωρατὸν ἐκήρυξε διὰ τῆς σάλπιγγος, λέγων.
 ἰδοὺ δίδωμι πύργα τὰ ἐν τῇ πόλει τῶν ὑμῶν
 ἀνδρας, γυναῖκας, παιδία, ἄρματα, χρυσὸν,
 μόνον τῶν πόλιν ἐμοὶ ἀφετε. τότε ἡχοσάν-
 των τῆν ὀργάνων, καὶ τῆν κλίμακων τεθέντων,
 (τί γὰρ εἶχον πρὸς πεντακῆσοι, ἢ χί-
 λιοι, ἢ διαχίλιοι ἄνδρες ἐν τῷ πόλει;
 μόλις γὰρ ἐν δέκα πρὸς μαχόσιν εἰς τὴν ἀρ-
 λος ἴσατο) ὅτι βάρτες οὖν τοῖς κλίμαξιν αὐτῶ-
 ρὸν ἐντὸς ὀρέθησαν. καὶ ἀνοίξαντες μίθην πύλιν,
 ὡς σμιλῶος μελισσῶν ἀπας ὁ φρατὸς ἐντὸς εἰ-
 στεί. καὶ ἔπειτα ἔξενον τέρας ἀνδρας καὶ γυ-
 ναῖκας, σὺν νέοις καὶ παῖσιν ἀφῆλξι καὶ βρε-
 φυλλίοις, ὀρμασθῶς ὁ κατεῖς τῆν ἰππέων ἔχων ἐν

Atē postea redituri. Plerisque ergo huc &
 illuc traductis, multis in alto mari demer-
 sis: aliis supplicio affectis, tanquam pro-
 ditionis rei peracti fuissent: ceteros in
 vrbe residuos flagitiis & contumeliis ve-
 xauere. Ad Moratem, vbi ex Asia in
 Thraciam reuersus est, oratores Veneti
 mittunt pacem petentes. Aliud autem,
 præter istud, responsum ab eo non tulerunt:
*Vrbs illa paterna dittonis mee est, a-
 nusque meus Baiaxites Romæis vi ereptam in
 suam potestatem redegit. Quod si Romæi eam
 nunc occuparent, iniuriam me ipsiis facere me-
 rito queri possent. At vos Latini cum sitis, &
 Italia aduecti, quo iure harum regionum vos
 immiscetis rebus? Si vobis ita visum fuerit,
 ad propria redite, alioquin breui adero.* Re
 itaque infecta reuersi, responsum, quod
 retulerant, Venetias per custodia (Itali-
 ce della guardia) seu speculatoxias triremes
 miserunt. Vere deinde inchoante Adria-
 nopoli discedit Morates, Serrhasque ven-
 nit: ibique ex prouinciis occidentalibus
 contracto exercitu, ad Hamzam scripsit,
 vt copias orientis secum adduceret, fre-
 toque superato Theffalix fines ingredere-
 tur: cum vniuersis deinde copiis in vnum
 coniunctis Theffalonicam proficisci iu-
 bet. Morates interim Serrhis substitit,
 delicias captans ex rebus quæ illic sunt.
 conuiuus enim delectabatur, cum iuue-
 nis esset, annumque vigesimum quin-
 tum ageret. Hamzas autem vallo circum-
 dat Theffalonicam oppugnationi quoti-
 die intentus. Qui porro mœnibus vrbs
 se tutabantur, si eorum numerus inire-
 tur, cum oppugnantium comparatus ra-
 tionem vnius ad centum habebat. Appa-
 ratis etiam scalis machinisque bellicis
 quamplurimis, Moratem venire horta-
 tur, vt expugnandam vrbs adoriantur.
 Triremes interim Venetiis expectabant,
 qui intra vrbs obsessi tenebantur. Ac-
 cessit ergo Morates, & cuncta perite ap-
 parata inuenit, nec comparebant trire-
 mes. Tunc Morates tubicinis voce talia
 militibus edixit. Ecce omnia, quæ in hac
 vrbs sunt, vobis concedo, viros, fœmi-
 nas, pueros, argentum & aurum: vrbs
 solummodo mihi partam volo. His per
 tubicinem publicatis tubarum clangor
 cietur, & scilicet muris admouentur. (quid,
 quæso, quingenti, mille, vel bis mille vi-
 ri in tam magna vrbs præstare poterant?
 cum vix vnus sagittarius in decem turri-
 bus adesset.) Scalis itaque in muros sub-
 ierunt, & simul in vrbs se coniecerunt:
 & per portarum vnâ ab eis patefactam
 totus exercitus, velut examen apum in-
 trauit. Obuersabatur tunc oculis specta-
 culum prodigio simile. Equitum singuli
 catenas manibus tenentes, viros, fœmi-
 nas, pueros puellasque impuberes & in-

Venetorū erga
 Theffalonicē-
 ses sauitia &
 inhumanitas.

Veneti legati
 responsum in-
 gratum a Mo-
 rate referunt.

Theffalonica
 obsessa.

Hegira 833.
 qui coepit an-
 no 1429. Sept.
 30. fer. v.

Theffalonica
 expugnata di-
 repta eiusque
 incolæ captiui.
 1429. Bonfi-
 nius Rer. Hun-
 garic. D. 3. l. 4.

fantas post se trahebant. Qui trahebantur hanc solam vocem (VÆ) emittebant, nec erat qui eorum miseris tangeretur, manumue adiutricem protenderet. Malum omen & funestum calamitatum, quæ vrbi imperiali impendebant. Direptæ sunt domus, desolata templa; Ecclesiarum ornamenta & sacra vasa manibus pollutis impiorum contrectata sunt. Virgines venerandæ in amplexus impudicorum venerunt. Fœminæ nobiles ignobilium mancipia factæ sunt: omnia tandem mala eos obruerunt. Quid hoc? quomodo & quare accidit? propter peccata nostra. Vnius igitur diei spatium tanta vrbs omnibus incolis orbata, desolata penitus stetit. At Morates Imperator ex vicis & oppidis proximis novos colonos Turcos cum vxoribus & liberis in eam deduxit. Præterea edixit, vt, si quis Romæorum, redemptionis soluto pretio, in libertatem post liminio rediisset, in eam venire & secure habitare posset. Præcipua monasteria, quorum fama celebris vbi que erat, suæ religioni templa, præter insignis Martyris Demetrii ædes, consecrauit. Quamuis enim id ingressus templum suis manibus arietem immolasset, Deumque precatus esset, Christianis tamen restitui postea iussit. Ornamentum vero sepulchri & memoriæ Martyris, templi & adytorum quodcumque erat, Turci furati sunt, parietibus nudis solummodo relictis. Thessalonica deinde abscessit Morates & Adrianopolim repetiuit. Paucos post dies Veneti legatos ad eum mittunt, qui pacem composuerunt, metu adducti ne Eubœa sibi insuper eriperetur. Per id quoque tempus Mylæ Walachia Vainodæ nothorum filiorum (quales multos Veneri admodum deditus susceperat) vnus Constantinopoli excessit, vbi in palatio Iohannis Imperatoris militari habitu degebat: & cum Walachis adolescentibus ad bellandum rebellandumque apertis, tunc temporis Constantinopoli commorantibus, familiariter versabatur. Hunc illi in quandam arcem Walachia abducunt: & ad eos illic congregatos multi quotidie confluunt, exercitusque potens colligitur. Leuis quippe Walachorum gens, & ad struendas principi suo insidias instabili mobilique animo procliuus. Walachis tunc imperabat Danus, Mylæ ex fratre Dano etiam appellato nepos. Ille comperta Mylæ morte, dum Morati urbem oppugnanti militabat, vt qui ad manus conferendas semper paratus esset, ad locum quendam insidiis quæsitum cum Turcis currit, & occasionem hinc nactus occulte in urbem se recipit. Apud Imperatorem quifnam esset profectus, portis postea Romæis in hostes erumpen-

Morates novos colonos Thessalonica deducit.

S. Demetrii templum Christianis restitutum post preces a Turcis, quas Nemasi dicunt, in eo recitatas.

Pacem Venetum Morate componunt.

Dracula Mylæ, seu Myræ, id est, Marci Vvalachi F. nothus in Vvalachiam abijt. Circa annum 1430.

Danus ex Danofratre Mylæ nepos vt Vvalachiam obrinuerit.

A χερσὶν ἔλκοντες. αὐτὸ δὲ Οὐαὶ μόνον ἐλκόμενοι ἐκαστον, καὶ οὐκ ἔτι ὁ ἐλεῶν, ὁ δὲ ὀρέγων χεῖρα βοηθείας. ἀπαρχὴ κακῆ, καὶ ἀπάσιος τῶ μελλόντων κακῶν ἐν τῇ βασιλευσσίᾳ. ἐγυμνώθησαν οἰκοὶ, ἐρημώθησαν ναοὶ, ἐκκλησιαστικὰ ὑπερέπειαι, κειμήλια ἱερῶν ἐν χερσὶ μαρῶν, πρῶτον σερμαὶ ἐν ἀϊκέλαις ἀσώτων. γυναικες βύρραϊς ἐν χερσὶ ἀγῶν καὶ τὰ πύργα κακῶν: τί; καὶ πῶς; καὶ Διὰ τῆ; Διὰ τῆ; ἀμύρτιας ἡμῶν. ἐν μιᾷ οὖν ἡμέρᾳ κενώθησα ἡ ποσαύτη πόλις ἐμεινεν ἔρημος. ὁ δὲ ἡγεμὼν ἀθροίσας ἐκ τῆς πέριξ χωρίων καὶ πόλεων ἑξαστοίχους Τούρκους σὺ γυναιξὶ καὶ τέκνοις κατέστησεν, κελύσας εἰ τις τῶν Ρωμῶν ἐξαγοραθεῖν, καὶ ἐλευθερωθεῖν, ἐχέτω ἀδύαν τῶ ἐλθεῖν καὶ οἰκῆσαι πάλιν ἐν αὐτῇ τῇ πόλει. τὰ δὲ τῶν μοναστηρίων κρειττότερα, ὧν αἱ φημὶ πύργα ἐκρηύθησαν, ἐποίησε βωμοὺς τῆς αὐτῶν θρησκείας, πλὴν τῶ ναοῦ τῶ μεγάλου μῦρτυρος Δημητείου. καὶ γὰρ ἐν αὐτῶ εἰσελθὼν, καὶ θύσας κριὸν ἕνα οἰκέλαις χερσὶν προσεβύξατο, εἶτα ἐκέλευσε τῶ εἶναι ἐν χερσὶ τῶν Χριστιανῶν. πλὴν καὶ τὸν τῶ τῶ φου κῆσον, καὶ τῶ ναοῦ, καὶ τῶ ἀδύτων ἀπύργα οἱ Τούρκοι ἐνοσφίσαντο, πύργους μόνον ἀφέντες κενούς. ἀπάρως δὲ ἐκ τῆς Θεσσαλονίκης ἦλθεν ἐν Ἀδριανουπόλῃ, μετ' ὀλίγον δὲ οἱ Βενετικὸι τείραντες ἀποκρυσταλλοὺς ἐποίησαν εἰρήνην, φοβούμενοι μήπως ὀλέσσωσι καὶ πλὴν Εὐβοίᾳ. ἐν δὲ ταῖς ἡμέραις ἐκείναις ἦρθη τις τῶν ἡμῶν τῶ Βαυβοδα Βλαχίας Μύλτζου, εἶχε γὰρ πολλοὺς νόθους ἀσώτους ζῶν, καὶ ἀπάρως ἐκ τῆς Κωνσταντινουπόλεως, ἡ γὰρ ἐκεῖ Διὰ τῶν ἐν τῶ παλατίῳ τῶ βασιλέως Ἰωάννου ἐν γραπτικῶν γήμασι. καὶ στυομιλῶν κατ' ἐκείνην σὺ νεότεροις, καὶ πρὸς τὰ μάχμα καὶ ἀνταρτικὰ ὅτι δὲ εἶσι, ἡσάν γὰρ καὶ Βλαχίαι πινες βίολοκόμενοι τῶ τότε κατὰ ἐν τῇ Κωνσταντινου. καὶ δὲ λαβόντες αὐτὸν ἀπίεσαν ἐν ἐνὶ ἀκρῶ Βλαχίας. κατὰ αἰθροισθέντες ἰχνοὶ δὲ κατ' ἡμέραν ἡθροίζοντο, καὶ πρὸς ἐμβολὴν κρατῆρα ἐγῆστο. ἡ γὰρ δὲ ἡμῶν τῶ Βλαχίων ἀσύσαντο καὶ πρὸς ἐπιβουλίαν τῶν ἡγεμόνων ῥέπων πλὴν γράμμι δὲ κίνητον. ὁ γὰρ βειβοδάς τῶ τότε κατὰ τῶ ἡγεμῶν ἀνεμῶν δὲ Μύλτζου, υἱὸς ἀδελφοῦ Νδδῆμου ἐπωνομαζομένου. μαθὼν οὖν ὅτι τέθηκε Μύλτζος, ἐκείνος δὲ ἡμῶν Διὰ τῶν σὺ τῶ Μουρατ, ὅτε ἐγράτθουσε κατ' τῶ πόλεως, καὶ ὡς ἐν πρῶταίῳ πολέμου ἐτοιμος, ἐ αὐτὸς σὺ τοῖς Τούρκοις δραμῶν εἰς ἐνεδραν, ἐλαθεν εἰσελθὼν ἐν τῇ πόλῃ. καὶ ἐμφανῆ ποιήσας ἑαυτὸν τῶ βασιλεῖ, ἐξήρχετο σὺ τοῖς

τοῖς Ρωμαίοις, καὶ ὑδραγάθῃ καὶ τῶν Τούρκων. ὡς οὖν ὁ Μωράτ ἀπέστη τῆς πόλεως, μὴ τυχῶν ὅτι ἐλπίσει ἡδύ, ἀλλ' ἀποτυχῶν τῆς σκάπου, καὶ ὁ Νδδύος ὠροσκωήσας παρ βασιλῆς ἐζήτει ἐλθῆναι, καὶ ὁδὸν βυθίαν τῆς ἐλθῆναι εἰς παρῖδα. ὁ βασιλεὺς φιλοτιμήσας δὲ, καὶ εἰς μίαν τῶν μεγίστων νηῶν εἰσαΐξας, ἐπέλεν αὐτὸν ἀπὸ τῆς Ποντικῆς πελάγους εἰς τὸ Ἀσπροκαστρον. ὅτε δὲ οἱ τῆς Βλαχίας βυεσκόμενοι ἀφῆρτες βυφήμισον αὐτὸν ὡς ἡγεμόνα, καὶ εἰς τὴν παπαικίαν ἡγεμονίαν ἀπεκατέστησαν, κτείναντες τὸν ναύτην ἵδον τῆς Μύλτζα. ὡς δ' ἐγγύετο κύριος πάσης Βλαχίας, ἐπέλεν εἰς τὸ Μωράτ ἀποκρισιαεῖας εἰρηνοῦσων αὐτὸν, καὶ ἐγγύετο ἡδύ γὰρ ἡγεμόν τῆς ἡμερῆς ὁ Μωράτ. ἐδίδδοτο γὰρ αὐτῷ ἀπὸ τῆς καὶ ἑτοῦς τέλους, καὶ εἰχε πρὸς τὸν ἀνάπαυσιν, καὶ τῆς Βλαχίας ὁ Νδδύος αὐτὸν τευεν. ἀλλ' ἐπὶ τῷ μοι νῦν ὁ λόγος εἰς τὸν Δραγούλιον, ἔτω γὰρ ἐκδοῦναι τὸν πρὸς τοῖς Ἑσποῖς ὄν, καὶ γὰρ τὸ Δραγούλιος ὄνομα πονηρὸς ἐρμηνεύετο). κροτήσας οὖν πόλεμον μετὰ τῆς Νδδύος ἀπέτεμε τὴν αὐτῶν κεφαλῶν, καὶ κύριος τῆς ἡγεμονίας τῆς παρῶς αὐτῶν κατέστη. ὁ δὲ Μωράτ μαθὼν τὸ δράμα βαρέως ἐφῆρεν. εἶχε γὰρ ὁν χερσὶν ἄλλον ἀδελφὸν τῆς Νδδύου, καὶ βυληθῆς τῆς καπατήσας αὐτὸν ἡγεμόνα ἀπὸ τῆς Φονδύθης ἀδελφῶν αὐτῶν, ἐπέλεν αὐτὸν σὺν δυνάμει ἐν Βλαχία. ὁ δὲ Δραγούλιος πόλεμον φέρρον ἐγγείρας καὶ τῆς ἐπεμβαίνοντων ἐπῆρσε, καὶ εἰς τέλος ἠφάνισε, καὶ τῆς Δραγούλιον ἐκτενε, καὶ αὐτὸς τῆς ἡγεμονίαν ἐκληρονόμησε. ὁν ἐκείνῳ δὲ ἔπειτῆ ἦλθεν εἰς ἐκ τῆς Καραμυρ ἀπαγῆτων τῆς Μωράτ, ὅτι ἐν τοῖς ἵπποις αὐτῶν ὅστιν εἰς τῆς Αραβικῶν ἵππων ἐν τε ἡλικίᾳ, ὁν χρώματι, ἐν ἰσότητι τῆς μελῶν τε, καὶ ἀφῆρ ὡς ἄδεις τῆς παρῶς τοῖς Αραβικῶν καὶ ὅτι μὲν ἄλλοις βεφομένων, καὶ παιδλομένων. ὁ Μωράτ ἔν ἐλθὼν εἰς ὅτι θυμίαν, τῆς ἵππου ἐπέλεν τῆς τιμῶν αὐτῶν δούλων καὶ ζητεῖ τῆς ἵππων, ἐλπίζων ὁ Μωράτ καὶ τῆς παρῶν ἀγῆλιαν τῆς δουῶναι τῆς ἵππων χεῖρ φιλάς, ἢ ἀνταλλαγῆς ἴνους ὑμῆματος. ἦν γὰρ ὁ Μωράτ ἀπὸ δέρον, καὶ ἐπαπειλῶν αὐτὸν πρὸς τε, ὁν παρῶν καὶ πάπων βυτυχῆς ὄν καὶ τῆς ἡγεμονίας τῆς Καραμυρ. ἐπαρῶν τῆς τῶν καὶ πολλοῖς Ἑσποῖς τῆς ἔχῃ τῆς ἵππων. ὁ δὲ Καραμυρ παρῶν τῆς φρονῶν, ἀπῆρογοῖσα τῆς δούλων τῆς Μωράτ, δούλα) ὁ κύριος σε ὅτι βυβίωαι τῆς ἵππων βυτῶν, δφκῶν δακτυλοδείκτως καὶ τῆς ἵππων, ὁ δὲ εἶπεν, εἰ δούλα) ἢ δὲ δούλα) ἐκ ἐμοὶ τυγχῶν τῆς ἀπόκεισιν δουῶναι αὐτὸς γὰρ δούλα) τῆς ἀνταποκρίνηαι σοι, ἐμοὶ δὲ ἀπόκειναι τῆς δὲ μῶν ἀνταποκρίνηαι τῆς κείῳ μω. ὁ δὲ Καραμυρ ἐφῆ, ἀνάγῆρον τῆς κείῳ σε, ὅτι, εἰ δυνήσῃ κατῆσαι ἐν τῆς ἵππων ἀγερῶς ὅτι παρῶν, μῶλις γὰρ ἐγὼ τῆς ὅτι βυβίωαι τῆς ἡμι, καὶ δφκῶν τῆς πέμπτῳ σοι. ὁ δὲ Μωράτ ἀκῶσας τοῖς λόγους ἐσκληρώθη, καὶ αὐτὸν τῆς φραβύματα συναγαγῶν, καὶ παρῶν

tibus se iungere, & aduersus Turcos praecleara facinora edere. Soluta urbis obfione, speque deluso Morate, qui a scopo, quem intendebat, deerrauit; Danus ab Imperatore missionem venerabundus petiit: viamque sibi aperiri, qua ad suos rediret. Ipsum honorifice dimisit Imperator, & naui maxima vectum mari Pontico Asprocastrum vsque transmisit. Illic qui occurrerunt Walachiae magnates principem salutauerunt, & occiso Mylca filio notho, auito principatui eum reddiderunt. Postquam vero totius Walachiae dominationem adeptus est, ad Moratem placandum legatos mittit, qui exoratum eum habuerunt. Mansuetus quippe erat Morates, laudabilibusque moribus praeditus: cui vectigali annuo soluto, pace ac Walachiae imperio potiebatur Danus. Sed ad Draculium redeamus, eo etenim nomine, cui prauis notio inest, cum improbus esset appellabatur. Is itaque debellato Dano caput amputat, patrisque sui principatum obtinet. Hoc facinus aegre tulit Morates: cumque Dani fratrem apud se haberet successorem principatui proclamat, & viribus instructum in Walachiam dimittit. Draculius, bello aduersus inuadentes fortiter gesto, eos in fugam vertit, omninoque deleuit, & Dani fratre occiso regnum obtinuit. Anno illo venit quidam ex Caramani seruis, qui Moratem monet, in illius equili egregie ac diligenter curatum equum Arabem ali, praeceteris eiusdem generis agilem ac docilem: aetate, colore, ac membrorum concinnitate praestantem. Quare Morates equum auide concupiscens, quendam feruum suum primarium, qui eum peteret, mittit: fiducia plenus, quamprimum significaret eum se cupere, Caramanum amicitiae stabiliendae, vel quampiam rem aliam vicissim consequendi gratia, illico concessurum. Morates quippe manus ei intentans minis vsquequaque terrebat; prospereque semper maiores sui ipseque aduersus Caramanum res suas gesserant. multis etiam de causis confidebat equum se consequuturum esse. Verumtamen sensus sentiens Caramanus Moratis feruum his verbis interrogauit: Dominus tuus hunc equum (quem digito demonstrabat) consequendere potest? Respondit feruus, possit nec ne, dicere meum non est: ipse enim, tuis verbis quae reponat, habet; mihi vero responsum redde, quod ad dominum meum referre possim. Ad eum itaque eiusmodi verba habuit Caramanus, Domino tuo nuncia meo nomine: Equo insidere nequeres, cum ardua ceruice superbus existat, vix enim sessorem me patitur, eum propterea tibi non mitto. His exasperatus Morates exercitum velociter conscribit, fretoque tra-

Draculius siue Dracula Danum vincit & interficit. inuito Morate Vvalachiae imperat.

Leuissima belli causa, quod Morates Caramano intulit.

Equum perit a Caramano Morates.

Negat Morati equum Caramanus, inde ortum bellum

* Scriptura interlin. Δαίου, adde ἀδελφόν & dele Δραγούλιον

Draculius operam suam Morati quem adierat pollicetur.

Moratis profectio in ditionem Caramani.

Has vrbes captas esse refert Hist. Musulm. Anno Hegiræ 839. qui cœpit anno Christi 1435. Iulii 27. fer. 4.

Pax tandem Caramano a Morate concessa.

iecto Prusam venit, illicque, dum orientis copiarum se coniungerent, substitit. Paulo ante memoratus Draculius Walachiarum Vaiuoda fretum etiam transuectus Prusam ad Ameram Moratem accessit: veneratusque subditum se professus est, fidemque dedit se Morati, quandocumque in Hungariam mouere voluerit, transitum concessurum, & ad fines usque Germaniarum & Russiarum viam ei præturum. Tantis promissis motus Morates, conuiuium compotoremque ad mensam suam admisit: multisque donis illum, ac comites plusquam trecentos honoratos amice complexus dimisit. Prusa deinde Cotyæum profectus, indeque progrediens fines ditionum Caramani inuasit, vrbesque duas recepit, vnam Akfiari, alteram Pegfiari Turcorum lingua appellatas: hæcque Iconio vicina satis est, bidui itinere ab ea distita. Quod inuadenti opponeret, Caramanus non habebat: quare legatos ad eum mittit ditionis suæ præcipuos viros, qui magnam pecuniarum vim, equum, duasque subactas vrbes, earum etiam agros & vicos, si tamen retrocedere velit, offerrent. Ad Moratem etiam soror eius, (quam Caramanus vxorem duxerat, eaque affinitate contracta Moratis sororius erat) litteras hortatorias scripsit: quibus ad pacis condiciones adductus, eam iureiurando fanciuit, & ad sua reuersus est.

τὸ πορθμὸν εἰς Περούσῳ ἀφίκετο, καὶ κεῖ μικρὸν ἀμείνας ἕως καὶ τῆς ἀνατολῆς σιναρῶσι· καὶ ὁ παρὰ μικροῦ ῥήτης Δρακούλιος ὁ Βαβόδας Βλαχίας ἐφθασε Δραβαστὸν πορθμὸν, καὶ ἐν τῇ Περούσῳ τυχεῖν τῶ Ἀμμερῶ Μουρατῶ καὶ παροικιωήσας αὐτῶ ἕωπαίγη, ἕωπαίγη δὲ οὐκ ἔπειτα δέει περῆσαι ὁ Μουρατῶ ἐν τῇ Οὐβγείᾳ αὐτὸς δώσῃ πόρον, αὐτὸς γρηύεται παροδοποιὸς ἀγρῶν ὀρειῶν Ἀλγεμανίας τε καὶ Ρωσίας· ὁ δὲ Μουρατῶ ἀγαθὸς ὄπτι τοῖς ἕωπαίγησι, καὶ ὁμοτετέρον, καὶ συμπότιον αὐτὸν ποιήσας, καὶ λίαν φιλοτιμήσας, καὶ δῶρα πλείστα αὐτὸν τε, ἔπειτα τοῖς αὐτῶ, ἤσῳ γὰρ ἕωπὸς τριακοσίοις, καὶ ἀσπασάμνος ἀπέλυσεν. ὁ δὲ Μουρατῶ ἐκ τῆ Πύρσῳ εἰς Κοτύαιον ἐλθὼν, ἐκείθεν ἀπάρας εἰσήλθεν ἐν τοῖς ὀρειοῖς τῆ Καραμανί. καὶ χερσαίμνος πόλης δύο, ἡ μία καλεῖται καὶ τῆ τῆ Τούρκων γλωττῶν Ἀκισαρη, ἡ δὲ ἕτερη Πέισαρη, ἡ δὲ ἡ πόλις αὐτῆ ἐγγὺς Ἰκονίου ἀπέχουσα δύο ἡμερῶν ὁδόν. ὅτε ὁ Καραμάν μὴ ἔχων τι δράσαι, γέλλει παρὰ αὐτὸν παρῆσθαι τοῖς ἐπιμοτέροις τῶ δροχόντων αὐτῶ, καὶ χεῖματα ἰχθῶν καὶ ἵππων, καὶ τὰς δύο πόλεις ἀσὶ ἐλαβε σὺν τοῖς κάμπτοις καὶ τοῖς χερσίοις, μόνον τῶ εραφίωσιν εἰς τὰ ὀπίσω. γέλλει καὶ γραφῶν τῶ ἀκλιτικῶν ἡ ἀδελφῆ αὐτῶ παρὰ αὐτὸν, ἡ γὰρ ὁ Καραμάν γαμβρὸς ἐπὶ ἀδελφῆ τῆ Μουρατῶ. ὁ δὲ κάμφοθῆς τῶ ἀκλιτικῶν αὐτῶν ἐποίησεν εἰρῶν σὺν ὄρκις, καὶ ἕωπαίγη.

C A P V T X X X.

Seruiam a Georgio Vvulci F. Morates repetit. Georgius filiam suam ei nuptum dat, concessa in dotem Seruia parte. Morates duce Draculio Hungariam frustra inuadit. Morates socero suo Georgio bellum infert, vrbes capit, sororios suos luminibus priuat. Draculius in carcerem detrusus datis filiis obsidibus liberatur. Morates Bellogradum frustra oppugnat.

Seruiam Morates repetit a Georgio Vvulci F. Stephani successore.

POST QUAM vero Adrianopolim Morates venit, Despotam Seruiarum Stephanum Lazari filium, Baiazitum fororium, cuius meminimus in Baiazitum Itrim rebus enarrandis, fato cessisse rescivit. Ab eius successore Georgio per legatos totam Seruiam repetit: heredem quippe decessor non genuerat: supererat nepos ex Maria Lazari filia, & defuncti Stephani sorore. Erat equidem Georgius Vlci filius etiam Lazari gener. Admissos legatos ut decebat honorifice suscipit. Secumque cogitat Draconis fraudes; qui, si comederit, & aliquatenus fatiatus fuerit, quietus recumbet; alias, si nulla ei offa in os iniiciatur, Seruiam, Bulgariam paternasque ditiones suas omnes hiantem ore deuoraturus. Occasione

ΕΛΘΩΝ δὲ ἐν Ἀδριανουπόλει, καὶ μαθὼν, ὅτι ὁ δεσπότης Σερβίας υἱὸς τῆ Λαζάρου καὶ γυναικαδελφὸς τῆ Παλαζήτ ἀπέθανεν, ὃν ὁ λόγος ἐν τοῖς τῆ Παλαζήτ χρόνοις, τῆ Ἰλτρῆμ λέγει, ἐξήρτησεν πέμπει παρὰ τὸν αὐτῶ Δρακούλον ἀποκλειστικῶν ζητῶν τῆ ἀπασῶν Σερβίαν. ἡ γὰρ ὁ ἀποθανὼν μὴ ἔχων κληρονόμον, ἔγδ ἀπαιεῖ τελευτήσεν. εἶχεν δὲ ἀδελφιδιὴν ἐκ τῆ Μάρω τῆ θυγατρὸς Λαζάρου, ἔδ ἀδελφῆς αὐτῶ τῆ τεθνηκότος Στεφάνου. ἡ γὰρ Γεώργιος υἱὸς Βούλχου καὶ γαμβρὸς Λαζάρου, ἰδὼν οὖν ἀποκλειστικῶν ἐπιμήσας αὐτῶ ὡς ἐχρῆν, καὶ κατὰ νοῦν λαβὼν τὰς τῆ δράκοντος ἐπιηρείας, ὅτι εἰ μὴ φάγη, καὶ κρεατῆ μικρὸν ἀπεινωθήσεται. εἰδὼ οὖν, καὶ Σερβίαν καὶ Βουλγαρίαν, καὶ τοῖς πατερικῶν πόποις αὐτῶ ἀπῶντα χερσῶν ῥοφήσῃ. ἔδ παρῆμα-

τὸ βέβαιον τὸν κερὸν, καὶ δίδωσιν αὐτῷ τὴν αὐτῆς θυγατέρα. Αἰ
 ρεῖς γὰρ μὲν καὶ τὸ πλεῖστον μέρος τῆς Σερβίας εἰς
 παρθεῖνα, ἄλλα μόνον ἐνόρως ποιήσωσι πλὴν ἐπι-
 ρωίων. χρυσίου δὲ καὶ ἀργύρου παλαιῶν ἀριθμῶν
 τίς διηγήσεται; πέλλει ἀποκλεισθεῖς, καὶ πείθοισι
 τὸν ἡγεμόνα· καὶ πέμπει τὸν Σαρπιτζίαν ἐνὰ τῷ Βε-
 ζυρίδων τῆς μνηστεύσασαι πλὴν κέρει, καὶ δωρῶν ὄρκους
 τῷ Γεωργίῳ καὶ λαβεῖν παρ' αὐτῶν ἀσφάλειαν.
 ἐντυχὼν οὖν ὁ Σαρπιτζίος παρ' δεσπότη Γεωρ-
 γίῳ, καὶ τελειώσας πλὴν τῶν μνηστῶν παρθεῖν
 ἐπαρμήληεν· αἰτήσας λίσσιν τῆς οἰκοδομῆσαι πο-
 λίχιοι ἐν τῇ ἀκτῇ τῆς Δανουβέως, δέδωκεν αὐ-
 τῷ ὁ Μωραῖτ, καὶ ἀπελύθη ὁρισμὸς εἰς αὐ-
 τὸν, καὶ ἤρξατο κτίσθαι ὁ δεσπότης τὸ Σμεδρου-
 βόν· ὁ δὲ Μωραῖτ ἤδη θέστος ὄρας ἐγγὺς οὐ-
 σης φρατῶν εἰς Οὐγγίαν, καὶ περὶ τὸν
 Δανουβίον ἀφ' ἧς Νικοπόλεως συμμαχῶν τῆτον
 Δραγρούλιος, καὶ μὲν παρθεῖνας ἀσπασάμενος
 σὺν τῷ φρατῷ αὐτῶν σιωδοδύτῳ τῷ Μωραῖτ, καὶ
 ἐκβάσας αὐτὸν ἐν τῷ τετηράριον ἡμερῶν παρεῖδον,
 οὐρανὸν ἔρημον τὸν ὕπνον· μαθόντες γὰρ οἱ Οὐγγεῖ
 πλὴν ἐπέλθουσιν τῆς Μωραῖτ ἐμετοίκησαν τὰς κά-
 μαρ, καὶ τὰ μικρὰ πολίχνια. καὶ κατεπάτη-
 σαν οἱ Τούρκοι πάλιν ἔρημον, μὴ κερδήσαν-
 τες τι πλὴν ἐνός κέρου σμικροτάτου, καὶ αὐτὸ παρ'
 ἐλπίδα. οἱ γὰρ ἀδελφοὶ ἐξεληθόντες τῷ δὴρεῖν τὰ τῶν
 ἀγαθῶν χερσὶν, καὶ μείναντες ἔξω τῆς πόλεως,
 οἱ Τούρκοι παρθεῖνας ἀσπασάμενοι δὴρεν τὰς πύ-
 λας ἀνεωγμένας, καὶ εἰσῆλθον ἰσὺς μὴ ὄντος
 τῆς ἀντιπαρητάτητος· λαβόντες δὲ πλὴν λείαν
 ἐξέεσαν. ἐλθόντες δὲ ἀπὸ Ζιπηνίου, αὐτῆς ὄντος
 μία τῶν παρθεῖνων πόλεων Οὐγγίας, καὶ ἐτόλμησαν
 παρθεῖναι· οἱ πολῖται δὲ ἀγριωπὸν παρθεῖναι
 Τούρκοι βλέψαντες, καὶ κατ' ἄρμα ἀντιμαχασά-
 μενοι, μὴ κλείσαντες τὰς πύλας, ἦσαν γὰρ ἀνεωγ-
 μέναι, καὶ πολλοὶ τῶν Τούρκων φονδύσαντες, ὅπι-
 σθάρμησαν, ἔχοντες αἰεὶ τὸν Δραγρούλιον παρθεῖναι
 ποῖον. ἐφοβήθη γὰρ ὁ Μωραῖτ μήπως ἐνεδρα γέ-
 νηται κατ' αὐτῶν παρθεῖναι τῶν Δραγρούλιου, καὶ ἐλθόν-
 τες ἐν τῇ ἀκτῇ τῆς ποταμοῦ ἐπέρασον. ὡς γὰρ ὅτε
 κερὸν ῥήξ βρεφύλλιον, καὶ ὄρεν ὡς ὅτι ὄρεπιδων.
 ὡς ἴδον πίνω πλὴν ὄρεπιδων τῶν Τούρκων, ἔφησεν
 ἡ ἀρετὴν ἢ ῥήγμα τῶν * ἡρέων ἐνὰ μεγαδομέσικον τῶν Φω-
 σάτου ἀνδρα ὄρεπιδων, καὶ βυκάριον, καὶ παρθεῖναι τὰ
 πολεμικὰ ἔτερον Αχιλέα, ἢ Ἐκτορα. ὁ δὲ Μω-
 ραῖτ ἀφῆκε τὸν ποταμὸν, καὶ ἐν Ἀδριανού κατὰ μ-
 τήσας πέλλει τὸν Σαρπιτζίαν ὡς νυμφαγωγὸν, τῆς
 ἀγαγεῖν πλὴν νύμφην ἐκ τῆς Σερβίας. καὶ ἐλ-
 θὼν, καὶ δὴρεπιδων αὐτὸν ὁ δεσπότης φιλοτίμως,
 ὡς γὰρ ἐν ὀκείνῳ τῶν χιμῶνι φεφθεῖς. ὁ γὰρ βασιλεὺς
 Ἰωάννης πέμφας τὸν Γεωργίον τῶν Φιλανθρωπίνων.

itaque vñus filiam suam ei despondet, ma-
 xima Seruix parte dotis nomine concef-
 fa: hac solummodo conditione appofita,
 vt cito pax iureiurando fanciretur, auri ve-
 ro & argenti talenta quæ soluit, quis num-
 merare potest? Destinat deinde legatos,
 qui principem Moratem ad has pacis con-
 ditiones suafionibus adducunt. Ille Ve-
 zirum suum Sariciam mittit, qui puellæ,
 quam vxorem ducturus erat, sponsalibus
 nomine suo intereffet, fidemque Geor-
 gio daret, viciffimque ab eo acciperet.
 Profectus itaque Saracias ad Despotam
 Georgium, post celebrata sponsalia rediit.
 Licentiam ædificandi castrum ad Danu-
 bii ripam petiit etiam Despota, qua Mo-
 ratis decreto conceffa, Smedrouum con-
 ftruere cœpit. Ingruente deinde æstate
 in Hungariam Morates mouit, Danu-
 bioque ad Nicopolim traiecto ei occur-
 rit Draculius, qui lætitia exultans, eum
 falutat: & coniunctis copiis, quas duce-
 bat, Morati viæ comitem se adiungit.
 Cumq; quadridui itinere intra fines Hun-
 garix eum duxiffet, solitudinem inuene-
 runt. Comperta enim Moratis expedi-
 tione, e vicis, pagis castrisque minori-
 bus incolas aliò transportauerant Hun-
 gari; quamobrem Turci per regionem
 desertam incedebant, nulla re, præter
 castrum quoddam paruum, parat; quod
 præter spem etiam occuparunt. Cum e-
 nim præfidiarii ad necessaria vsibus suis
 conquirenda exiuiiffent, mane casu cur-
 sum præteruecti, Turci portas patentis in-
 uenerunt, nulloque renitente ingressi
 sunt, & cuncta deprædati excefferunt.
 At Zipinium vsque profecti ex Hunga-
 rix vrbibus insignibus vnam, propius ip-
 sam admouere aufi non sunt. Cum itaque
 illius incolæ Turcos inuadentes indigna-
 bundi aspicerent, portis vrbis patentibus
 pugnam cum eis ineunt, multosque cæ-
 dunt. Quare Turci retrocedunt viæ sem-
 per ductore Draculio, a quo Morates in-
 fidias sibi ftrui metuebat. Ad fluuii ri-
 pam vbi deueniunt, iterum eum traii-
 ciunt. Hocce tempore Hungariæ Rex
 infans adhuc erat, nec, qui rem belli-
 cam administraret, vicarium habebat.
 Quapropter cognita Turcorum audacia,
 quendam ex nobilibus præfectum gene-
 ralem exercitibus Regina constituit; vi-
 rum equidem audacem, animosum, alte-
 rumque in re bellica Achillem, vel He-
 ctorem. Morates amne traiecto Adria-
 nopolim se recepit, mittitque Sariciam
 velut pronubum, qui sibi desponsatam
 adduceret. In Seruiam cum adueniffet,
 eum benigne ac magnifice excepit De-
 spota, qui hac ipsa hieme incoronatus
 fuerat. Imperator namque Iohannes mis-
 sis ei per Georgium Philanthropinum

Georgius si-
 liam suā Mo-
 rati despondet
 Seruix parte
 in dotem datā.

 Morates Hū-
 gariam inua-
 dit, viæ duce
 Draculio, ad
 annum Hegi-
 ræ 840. qui
 cœpit, anno
 1436. Iulii 14.
 fer. 7. Histor.
 Turcicæ refe-
 runt.

 Zipinium vs-
 que profecti
 Turci.

 Draculius Mo-
 rati suspectus.

 Despota filla
 Morati addu-
 citur. Anno
 Hegiræ 839.
 iuxta Annales
 Turcos.
 Circa finem
 anni 1435. &
 initium 1436.

* I. ἀρετὴν ἢ ῥήγμα τῶν * ἡρέων ἐνὰ μεγαδομέσικον τῶν Φω-σάτου ἀνδρα ὄρεπιδων, καὶ βυκάριον, καὶ παρθεῖναι τὰ πολεμικὰ ἔτερον Αχιλέα, ἢ Ἐκτορα.

Seruiæ Despotæ ab Imperatore Constantino insignia Regia accipit.

Prior Moratis vxor, quam duxerat anno Hegiræ 828. qui coepit anno 1424. No- uemb. 23. fer. v. ita ut hæ nuptiæ celebratæ sint anno 1425.

Morates fero suo bellum inferre statuit Phadulacho incitante anno Hegiræ 842. qui coepit anno 1438. Iunii 24. fer. 3.

Phadulachi ad Moratem oratio.

Morates Smedrouum sibi dedi petit.

principatus insignibus Despotam Seruiæ appellauerat. Pronubus ille tandem Seruia excessit abducta virgine puella, quæ thesauros immensos vestesque auro intextas asportabat, ambos etiam fratres suos secum ducebat. Adrianopolim ubi ventum est, summa lætitiæ nuptiæ celebratæ sunt: aliam porro vxorem antea duxerat Morates Spentiaris filiam: hanc tamen magis ardebat, quod forma eximia, præstantique ingenio polleret. Nuptiis consummatis sororios suos, dona multa ipsis largitus, benigne dimittit; Adrianopoli deinceps; quod autumnus iniret, commoratus, nunc venationi, alias spectaculis ac computationibus vacando tempusterebat. At vere inchoante prauum malignumque consilium aduersus Despotam focerum suum init, a quodam procerum suorum, qui Phadulach appellabatur, incitatus. Vir iste malignus ac prauus erat, Christianoque nomine hostis infestissimus. Imperii Turcici redituum ac vectigalium magnus chartularius primum fuerat; inspecta vero eius solertia, & in consiliis ineundis ingenii acumine & promptitudine: quodque Christianis infensus esset, in Mesazon-tôn seu Vezirorum ordinem princeps allegit. Is igitur aliquando hæc Morati dixit: *Quare Domine fidei nostra hostes internecione non deles? Cum enim ad tantum imperium Deus te prouexerit, ipsam negligis, nec in Christianos secundum Dei placitum animaduertis; quinimo humanus es longanimis infidèles fomes ac protegis. Id nequaquam Deo acceptum. gladius porro tuus impiorum carnes deuoret, donec ad unius Dei, et magni Prophetæ disciplinam conuertantur. Animum itaque aduerte, o Princeps, illudque castrum, quod Seruiæ Despotæ adificauit, nullatenus rebus nostris conducere, considera. Eo depellatur, et transitum a Seruia in Hungariam nobis apertum habebimus. Fontes sempiternos ipsi eripiamus, qui aurum et argentum velut aquam perennem profundunt. Hungariam his opibus subigemus, inque Italiam postmodum profecti, fidei nostræ aduersarios debellabimus.* Princeps equidem vir simplicissimus, & minime malus huius Sathanæ verbis aures præbuit: & ad Despotam Seruiæ legatos destinat, qui castrum Smedrouum nuper extructum dedi peterent. Ad istius legatos Despotæ respondit, iusiurandum fidemque datam in memoriam eis reuocat, & contractæ affinitatis admonet. At Tyrannus, ne minima quidem ratione talium Despotæ monitorum habita, in eum mouet; & per æstatem Smedrouum accessit. Exhaulta erant castrum horrea & reliqua cibariorum penus. tempore igitur apto obseruato castrum obsidione cinxit, & ad tres menses integros ea protracta,

συνὸ τοῖς πῶδρασὴμοῖς ἐποίησεν αὐτὸν δεσπότην Σερβίας. ἀπάρας οὖν ὁ νυμφαγωγὸς συνὸ τῆ νύμφῃ ἔχοντες θησαυροὺς ἀμετρήτους καὶ χρυσοῦ- φάντοις σολὰς, ἀγρυσσὰ μετ' αὐτῆς ἐκ τοῖς δύο ἀ- δελφοῖς αὐτῆς. ἐλθόντες δὲ καὶ χαρῶν ἰμεγάλων καὶ γάμων ποιήσαντες, ἡ δὲ γὰρ ἔχων καὶ ἐτέραν παρ- λαβὼν τῆ Σπεντιὰρ θυγατέρα γυναικα, ἀλλὰ τῷ τῷ ἐπόη πλεον ὠραῖαν οὐσὴν καὶ ψυχὴν καὶ σώ- ματι τῆ γάμων δὲ πληρωθέντων, καὶ τοῖς γυναικα- δελφοῖς αὐτῶ ἀσμενάως ἀποπέμφας μετ' ἑαυτὸν πολλῶν· αὐτὸς ἐν Ἀδριανουπόλει φθινοπώρου ἄρ- χομῆου ἐκάθητο, πῆ μὲν ἐν κωμηγητοῖς ἄξερχό- μῆος, πῆ δὲ ἐν θεάτρῳ καὶ πότει ἀρχλοῦ μῆος. ἔα- ρος δὲ ἄρχομῆου βουλῶν βουλῶνεται πονηρῶν καὶ τῆ δεσπότη καὶ πειθερῶ αὐτῶ, ἔχων εἰς τῆτο εἰνά τῆ μεγαλῶν αὐτῶ σύμβουλον, ἀνδραγον κερκοποῖον, καὶ τῆ Χριστιανῶν ἔχρον ἀσπονδον, ὀνόματι Φα- δουλάχ. οὗτῶ γὰρ ἡ παρῶν τῆ εἰσοδημάτων τῆς ἡγεμονίας μέγας χρυσοῦλας· εἶτα ὀραὶν αὐτῶ τῆ πῶμοῦρην ὁ ἡγεμῶν ὄξυ, καὶ παρῶς τῆ βουλάς αὐτῶν, καὶ κατ' τῆ Χριστιανῶν ἔχρο- δῶς ἀφαιρέμῆον, ποιεῖ αὐτὸν καὶ μεσάζοντα. καὶ τῶ Μουράτ μῆ τῆ ἡμερῶν εἶρηκεν· ἵνα τι κώ- ριε τοῖς ἔχροῖς τῆς ἡμετέρας πίστεως εἰς τέλος οὐκ ἀφανίξῃς; Θεὸς γὰρ διδοῖς τῶ ποσαῦ τῶ ἡγεμο- νίαν, σὺ κατὰ φρονῶν αὐτῶν οὐκ ὀπιβλέπεις εἰς ἀλθεῖς, ὡς τῶ Θεῶ δοκῶν, ἀλλὰ φιλανδραφῶς εἰς μακροθυμίαν τοῖς ἀπίστοις παρῶ ἀλλοπεῖς. οὐκ ἔστιν οὖν τῆτο, οὐκ ἔστι Θεῶ βουλητῶν, ἀλλὰ ἡ μά- χαρῶ σου φαγέτω κρέα τῆ ἀσεβῶν, ἕως οὐ ὀπιτρέ- ψωσιν ἐν τῆ τῆ μόνου Θεοῦ, ἐκ τῆ μεγαλοῦ παρῶ φῆ- του διδασκαλία. γίνωσκε οὖν ὁ ἡγεμῶν, ὅτι τῆ πολί- χιον ὁ ἐπικηδόμεσεν ὁ δεσπότης Σερβίας οὐκ ἔστι συμφέρον ἡμέτερον. ἄρῆ τῶ οὖν ἀπ' αὐτῶ, καὶ ἔξορῶν αὐτὸ ἀφῶσιν ἀπὸ Σερβίας εἰς Οὐγγρίαν. ἄρῶ μὲν ἀπ' αὐτῶ τῆς πηγῆς τῆς ἀειζῶοις, τῆς βρυούσας, ὡς ὕδωρ ἀένναον τὸν ἄρῶρον, καὶ τῆ χρυ- σῶν, καὶ συνὸ αὐτῶ κερδῆσο μὲν Οὐγγρίαν, καὶ ἐπέκεινα Ἰταλίας φθῶσο μὲν τῶ παρῶσῶν τοῖς ἔχροῖς τῆ ἡμετέρας πίστεως. ὁ δὲ ἡγεμῶν ἀπλοῦσα τοσῶν, καὶ μὴ ἔχων πονηρίαν καρδίαν, ἔδωκεν ὡτα τοῖς λόγοις τῆ Σατανῶ· πέμπει οὖν ἀποκρῖσαι τοῖς εἰς τῆ δεσπότη- την Σερβίας, ζήτητῶν τῆ πολίχιον ὁ νεωστὶ εἰδείματα οὐτῶ τῆ Σμέδροβον. ὁ δὲ αὐταπέσῆλεν αὐτῶ λόγους, ἀνα- μιμνήσκων τοῖς ὀρχοῖς καὶ τῶ συνὸ γῆσαν. ὁ δὲ τῶ- ρεσῶν, μὴ δὲ ὀποσοῦν εἰς νοῦν λαβὼν τὰ τῆ δεσπότη ρήματα, τρατῶν κατ' αὐτῶ καὶ δὴ παρῶ- τον ἔρχεται εἰς Σμέδροβον ὡρα θεοῖς. ἡ δὲ γὰρ ἡ σιτοθήκη τῆ κῆσρου κενή, καὶ τὰ λοιπὰ τῆ ἔρ- φῶν τῶ μεία. καὶ σκοπήσας κερῶν ἀπέκλεισε τῆ πολίχιον, καὶ πῶδρα κηδίσας αὐτῶ μῶνας πρεῖς,

ἀπὸ τῆς ὑπερήσσεως τῆς αὐτοκρατιῶν πρὸς ἑδδὴ, ὅρκους ἄ
 δουὲς καὶ πίστις ἢ μὴ ἀδικήσῃ πινά. ἀνοίξαντες δὲ τὰς
 θύρας ἐξήλθον εἰς παρεσκευάσιν αὐτῶν. ἡσπυ δὲ
 ἐν τῷ ὄρωστος ἵος τῆς δεσποῦτος, καὶ ὁ παρὲς μη-
 ἔως θεῖος αὐτῶν Θωμάς, ὁ Καντακουζηνός. ἔβαλε
 γυνὴ Τούρκους ἰχθυοὺς εἰς Φύλαξιν, αὐτὸς δὲ ἀ-
 πάρας ἐκείθεν ἔρχεται εἰς Νοβοπέριδον μητέρα
 τῆς πόλεως, καὶ κατὰ πολεμῆσας εἶλε τῶν τῶν, καὶ
 πρὸς ἑδδωκε Τούρκους καὶ ὄλλω Σερβίαν. χιμῶνος δὲ
 φθασσάμετος ἐγράφη ἐν τῇ Ἀδριανού. ποῖς δὲ δύο
 ἵοις ἢ δεσποῦτος, ἡ δὲ ὁ εἰς Ἀδριανού ἐν Ἀδρια-
 νουπόλει στρατεύοντος ἐν τῇ Σμεδρόβω ἢ Μυ-
 ρατῶν, ὁ δὲ ἔτερος συλληφθεὶς ἐν αὐτῷ τῷ πολιχρῶ B
 ἢ ἡσπυ ἐν Ἀδριανού, πέμψας οὖν αὐτοὺς δεσμῶνος ἐν τῇ
 ἀνατολῇ ἐν Ἀμασίᾳ, ἔξορῦτῃ ποῖς ὀφθαλμοῖς καὶ ἢ
 δύο συμβουλία τῆς Φαδουλάχ. ὁ δὲ Δρακουλίος
 ἐλθὼν εἰς παρεσκευάσιν αὐτῶν ἐν ἐκείνῳ τῷ καιρῷ,
 πέμπει αὐτὸν δεσμῶνον ἐν Καλλιουπόλει Φυλακῆσας
 αὐτὸν ἐν τῇ πύργῳ. ἄλλων αἰτήσαν ὅτι ἐν τῇ Οὐγ-
 ρείᾳ ἐμελλε παρῶσιν αὐτὸν, ὅτε παρῶσιν αὐτῶν.
 καὶ ἄλλα πῖνα ἐφῶρεμάτα αὐτῶν διενόη ὁ Φαδουλάχ.
 ποιήσας οὖν ἡμέρας πολλὰς ἐν τῷ πύργῳ, ἐξήτη-
 σάν πρὸ αὐτῶν ποῖς ἵοις αὐτῶν ὁμηροῖς, καὶ πέμψας
 ἔφερε, καὶ πρὸς ἑδδωκεν αὐτοὺς ἐπὶ ἀφῆλικες ὄντες. ὁ
 δὲ λαβὼν αὐτὰ φέλλει ἐν τῇ ἀνατολῇ ἐν Ἀσίᾳ C
 ἐν κῆστρῳ πῖνι Νύμφαμον ἐπωνομαζόμενον, πρὸς
 ἀγείλας φυλάτῃν ὅπτι μελῶς αὐτῶν. τῇ δὲ Δρακου-
 λιον, δουὲς ὅρκους, καὶ λαβὼν, ὡς ἔσαι πιστὸς ἀπὸ τῆς νῦν
 καὶ εἰς τὸ ἐξῆς, ἀπέλυσεν ἐν Βλαχίᾳ. ἔαρος δὲ Δρ-
 ξαμῶνος στρατὸν ἐγείρει μέγαν καὶ πολλὴν ἔκ-
 τε Ἀσίας, καὶ Θεσῶν, καὶ τῆς τῆς Πελοποννήσου
 ἐστράτευσεν. ἡ δὲ τῆς Πελοποννήσου πόλις Σερ-
 βία ὄχρησ καὶ δυσάλωτος, ἔχων ποῖς γεμε-
 μελίους ἀνὰ μέσον ποταμῶν δύο Δαμουβέος τε
 καὶ Σάβα. παρὲς ὄλῃου δὲ αἰτήσας αὐτῶν τῆς πόλιν
 ὁ Κεφῆλης Οὐγρῆας, δέδωκε παρὲς αὐτὸν ὁ δε-
 σποῦτος Γεῶργιος, Φοβούμνος μήπως οἱ Τούρκοι
 παρῶσιν αὐτῶν, πῖνα παρῶσιν αὐτῶν Δρακου-
 τες ἔλωσι τὰς πόλεις Οὐγρῶν, καὶ τῆς δεσπο- D
 του. ἔχῃ γὰρ ὁ Σέρβος ἐν τῇ περὶ αὐτῶν πόλεις
 ἰχθυοὺς, ὡς δυνατωτέρους τῶν, καὶ μαχημω-
 τέρους, ἔδωκεν αὐτῶν παρὲς ποῖς Οὐγρῶν ἵνα
 φυλάτῃσι. καὶ γὰρ ὁ δεσποῦτος εἶχε περῶ-
 στας πὸν Ἰστρον, ὅτε ὁ Μουρατῶν ἐξήτει τὸ Σμέ-
 δροβον, καὶ ἡ δὲ αὐλιζόμενος ἐν ταῖς αὐτῶν πόλεσιν,
 ἔχων φυλάσωντας αὐτὸν ποῖς Οὐγρῶν. ἐν τού-
 τῳ καὶ οἱ Τούρκοι ἐπρὸς διετέθησαν εἰς αὐ-
 τὸν. ἐλθὼν δὲ ἐν τῷ Πελοποννήσου καὶ τῆς σιμνας
 πῖνας γέσθεν, καὶ περῶσιν πολλοὺς κα-
 τὰ σιμνας μικροὺς τε, καὶ μεγάλους, καὶ χύμα-
 τα ἀνεγείρας, καὶ Δρακῶν τῆς ποταμῶν τριήρας ἐπέ-

rebus necessariis deficientibus tandem
 deditur, fide data iniuriam nulli illatum
 iri. Parefactis itaque portis obsessi dece-
 dunt, & ad Moratem venerandum acces-
 sere. Istam obsidionem tolerauerant pri-
 mogenitus Despotæ filius, eiusque auun-
 culus Thomas Cantacuzenus. Ad Castri
 custodiam Turcorum præsidio valido im-
 posito, illinc digressus Nouopridum vr-
 bium aliarum matrem (*Metropolim*) profi-
 ciscitur; eam expugnat, Turcorumque
 imperio cum vniuersa Seruia subiicit,
 & hieme superueniente Adrianopolim
 reuertitur. Despotæ etiam ambos filios,
 (quorum alter Adrianopoli agebat, dum
 Smerdouum oppugnabatur, alter eo de-
 dito captus Adrianopolim ductus est) in
 Asiam vinctos, Amastrim consilio Pha-
 dulachi transmittit, oculosque vtrique
 eruit. Draculius etiam per idem tempus
 obsequium ac venerationem exhibiturus
 Moratem adiit, qui vinctum Callipolim
 cum misit, vbi turri inclusus sub custodia
 habetur. Ei obiiciebatur meditata proditio,
 dum in Hungariam expeditionis viæ
 dux erat: alia item in eum confingebantur
 crimina quorum Phadulachus artifex erat.
 Cum vero per plures dies in illo carcere
 Draculius mansisset, ambos filios obsides
 ab illo petierunt, quos adhuc impube-
 res ad se per nuncium accersitos tradi-
 dit. Eos Nymphæum Imperator Mora-
 tes transmittit, situm id in Asia castrum,
 mandatque vt arte custodiantur. At Dra-
 culium, postquam sacramento adactus
 cauit se in fide nunc & in posterum man-
 surum, in Walachiam dimisit. Vere de-
 inde inchoante validum exercitum con-
 scribit Morates, in vnum copiis, tam Asia
 quam Europæ, collectis, & ad oppugnan-
 dam Belogradum (*Albam Græcam*) expe-
 ditionem fuscipit. Hæc porro Seruiæ
 vrbs est, situ tuta, & facili expugnatio-
 ni haud exposita. Ad confluentem duo-
 rum fluuiorum, Danubii scilicet & Sa-
 ui condita. Hanc equidem Hunga-
 riæ Rex sibi permitti poposcerat; verituf-
 que Despota Georgius, ne Turci illam
 occuparent, & in oppositam ripam traie-
 cti Hungarorum, suasque vrbes quas in
 Hungaria multas possidebat, caperent;
 Hungaris, vt potentioribus & magis bel-
 licosis, illam urbem tuendam concedit.
 Quo tempore autem Smedrouum Mora-
 rates obsidebat, vltra Istrum Despota, cui
 Turci admodum infensi erant, transie-
 rat, & in ditionis suæ vrbibus, Hungaro-
 rum agmine ad sui custodiam cinctus, de-
 gebat. Belogradum ergo vbi accessit Mo-
 rates, castra per ambitum metatus est,
 machinas plurimas, quibus lapides iacu-
 laretur, cum magnas tum paruas fabri-
 cauit, aggeres congessit: triremesque vl-

Smedrouum ad deditioem fame compulsum.

Morates Georgii filios foros suos luminibus priuat.

Draculius in carcerem detrusus.

Liberatur datis liberis suis obsidibus.

Belogradum oppugnata, sed frustra. Anno Hegiræ 843. qui cœpit Christi 1439. Iunii 14. fer. i.

Sclopetorum & pulveris bombardarii descriptio.

tra centum, quibus fluuius nauigaretur, Apparauit. In totos deinde sex menses obfidio protrahitur, frustra cum terra, tum fluuio tentata expugnatione. Quinetiam multorum procerum famulorumque domesticorum iacturam fecit; quos pestis, missiliaque urbis machinis excussa absumperunt. In ipsos enim globulos plumbeos, nuci Ponticæ magnitudine pares, machina ænea, cui recta serie imponebantur, quinque vel decem, expulsos mittebant. Post æneum autem tubum, (fistula enim seu arundinis formam oblongam machina imitatur) receptaculum erat puluere repletum, qui nitro, sulphure & carbone saligno contritis ac commixtis conficitur. Odorem bituminis, si naribus admoueatür ignis scintilla, refert. Sic temperatus statim accenditur, ignisque spiritus in arcto a globulis cohibitus eos vi expellit; hac violentia dum impelluntur, qui pulueri proximus est contiguum propellit, hicque antecedentē. Vis illa tandiu durat, donec per foramen tubi puluis accessus erumpat, qui miliaris vnus spatio fertur: & obuium quidquid habet, siue hominē, siue quodcumque aliud brutum animal quamuis ferro tectum penetrat, quod vis pulueris vehemens & acris fit. Globulus etiam cum per vnum transfadatus fuerit, in sequenti non deficit; non etiam penetratis duobus corporibus ferro tectis vis illa remittitur. Quod si globus ferreus fuerit, vel ex alia qualibet materia malleo condensata, percussione rotunditas in oblongam figuram versa clauo assimilatur: & interiora viscera ceu fluuius igneus peruadit.

κείνα τῆς ἐκείτων πλέην, ἐτοιμάσας· ἐν ὅλοις ἕξ μῆσιν ἀποκλειθῆσας καὶ ἀφ' ἑξῆς, καὶ ἀφ' ἑξῆς ποταμοῦ, ὅθεν ὤνησεν. ἀλλὰ μᾶλλον ἀπεβάλλετο καὶ πολλοὺς τῶν μεγιστάνων, καὶ τῶν δούλων αὐτοῦ, ἀφ' ἑξῆς τῆς λοιμώδους νόσου, καὶ ἀφ' ἑξῆς μηχανῶν τῶν πεμπομένων ἐκ τῆς κείνου. ἔπεμπον γὰρ εἰς αὐτοὺς βολίδας μολιβδίνας, ὅσον καρίου ποντικῆς ὁ μέγεθος, ἀπὸ κατασκευῆς χαλκῆς ἐχούσης ἐν τῷ βολίδας κερτ' ὄρμαζον πέντε ἢ καὶ δέκα· ἔξ ὅπιαθεν οἶου τῆς χαλκῆς κερταμοῦ βοτάνης σκυβάσια ἐκ νίτρου τεάφης, καὶ κερταμοῦ ἰτέας πλήρης. ὁσμῶν οἶου ἀσπίδος ἢ τῆς ἀσπίδος πυρός, εἰ πλησιάζειν. τῆ δὲ ἀμυγῆς τῶν ἀφῆνης ἔξάπει, ἔ φενοχουμένην τῆ πνεύματος ὑπὸ τῶν βολίδων, ἔξ ἀνάγκης ὡσεὶ τῆς βολίδας, καὶ ὡρουμένων ἢ πρὸς τὴν βοτάνην ἐγὼ ὡσεὶ τὴν πρὸς αὐτῆς, ἢ δὲ αὐτῆ τὴν ἐμπροσθεν. καὶ οὕτως ἢ διῶαμις μέγιστη τὴν εἰς ὁ φόμον κερταμῶν βολίδα πέμπεται, καὶ ἀποπέμπει τῶν ἀγρῶν μιλίου ὁδόν· καὶ τὸν τυχόντα εἰ ἀνδραπον, εἴτε ζῶον, εἴ καὶ σιδεροφοροῦσιν. ἀλλ' ἢ διῶαμις τῆς βοτάνης ὅσον ὑπεριζῶν, ὅσα καὶ κερταμῆς ἢ βολίς τὸν ἐνάου χωνοῦται πρὸς τὸν ἕτερον, καὶ ὅθεν ἐν τοῖς δυοῖ σῶμασιν ἀπονεῖται ἢ διῶαμις, εἴ καὶ σιδεροφοροῖ, καὶ ἐνοπλοῖ. ἀλλ' ὅταν ἢ βολίς τυχῆ σιδεροῦ, ἢ ἀλλῆς τινὸς ὕλης * ὀπλοποιῖαν φενοχουμένης, ὁ * σφυράδες εἰς γραμμῶν μετασηματίσει. καὶ ὡσεὶ ἢ ἄλλος ὁ βόλος γίνεται, καὶ διέρχεται τοῖς τῶν ἐκείτων ἐντέροις κερταμοῦ πυρινός.

* forte ὀπλοποιῖαν φενοχουμένης, ὁ * σφυράδες ποιεσθεσ, ὡσεὶ in MS.

C A P V T X X X I.

Ad Synodum celebrandam proficiscitur in Italiam Imperator, quem Patriarcha & alii comitati sunt. Quid Florentiæ actum sit, & quid post Græcorum in patriam reditum acciderit, narratur.

Ad Synodum Florentinam celebrandam Imperator & patriarcha cū Metropolis in Italiam proficiscuntur, e portu Constantinopoleos soluit anno 6946. Nouemb. 25. Indict. 1. Christi 1437.

ANN o illo Imperator Iohannes, Patriarcha Domino Iosepho, cæterisque Episcopis & Ecclesiæ præsulibus eum comitantibus, in Italiam ad celebrandam synodum nauigauit. Præmeditatus erat ecclesiarum vnionem, legatosque Romanam ad Papam Eugenium antea destinarat. qui sumptus omnes illius profectionis se facturum pollicitus est: reditus in super palatii officialibus, Ecclesiæ præsulibus, ipsisque Imperatori ac patriarchæ in Italia attributurum. Vbi ex Asia, Thracia, insulis atque etiam ex monte sancto monachi circiter * palatiique officiales quasi

DE N δὲ τὰς ἑτεὶ ἐκείνων ἐπὶ ὁ βασιλεὺς Ἰωάννης ἐν Ἰταλίᾳ, σὺν τῶν πατριαρχῆ κείνου Ἰωσήφ, καὶ λοιποῖς ἐπίσκοποις καὶ ἐξῆς, κροτήσας τὴν σὺν ὁδόν. ὡ γὰρ κερταμῆς τῆς ἐν ὄψει, καὶ πέμψας ἐν Ρώμῃ κερταμῆς κερταμῶν ἐκ πάπας Εὐγγέλῳ. ὡσεὶ ἔπειτα τῆ πᾶσιν κερτ' ὁδὸν διαπορεύων αὐτὸς διῶαμι, καὶ κερταμῶν ἐν Ἰταλίᾳ τοῖς τῆ παραποῦ, καὶ τῆς ἐκκλησίας ἐξῆς, καὶ αὐτῶν βασιλεῖ, καὶ τῶν πατριαρχῆ. οἱ δὲ ἀφῆσαντες ἐν Κωνσταντινουπόλει ἐκ τῆς Ἀσίας, καὶ Θράκης, ἔ τῆ τῆς νήσου διεισοχουμένων, τῶν ἐκ τῆ ἀγίας ὄρους διεισοχουμένων μοναχῶν τὸν ἐριθμὸν ὡς * καὶ οἱ τῆ παραποῦ σὺν τῶν

Βασιλεῖ ὡς * Ἐπειρήεις πέμψας ὁ πάπας δὲ Α
 Ἰταλίας, καὶ τὰ παρ᾽ αὐτοῦ δαπάνη νομίματα, εἰσέ-
 σθη πλέοντες ἀπὸ τῆς Κωνσταντινου εἰς Βενετίαν.
 ἔξελθόντες οὖν εἰς Βενετίαν, ἀσπασίως ἐδέξαντο
 οἱ Βενετικὸι τοὺς Ρωμαίους, τὸν βασιλέα ὡς δούτε-
 ρον μονάρχην, καὶ παρρησιῶν τῶν ψυχῶν σωτη-
 ρίας. ὁμοίως καὶ τὸν πατριάρχην, ἔπειθ' ἄλλοις
 ἄρχιερεῖς. ἔδωκεν οὖν ἀλλοῖς ἑὸν τέμενος, καὶ
 εἰσῆλθον ἐκτελέσοντες τὴν ἀνάμνησιν τοῦ
 ἡθροῦσθου γυνὴ ἐν ἐκείνῃ τῇ ἡμέρᾳ ἀπάρ-
 οἱ ἐν τῇ πόλει ἄνδρες τε, καὶ γυναῖκες τῶν ἰδῆν, καὶ
 ἐνωπίσασθαι θεῖαν καὶ ἱερὴν μυσαγωγίαν καὶ τὸ
 ἔθος τῆς ἀνατολικῆς ἐκκλησίας. καὶ ἰδόντες καὶ
 θαυμάσαντες, καὶ ἐν βάθροις ψυχῆς κρούσαντες ὅ, Β
 κῆριε σὺ φύλαξον τὴν ἐκκλησίαν σου ἀπὸ τῶν
 ἀπὸ τῆς βελαντῆς πονηροῦ. σὺ εἰς ἐν σωαίφον, σὺ
 τὰ σκαῖδαλα ἐν μέσσοις ἀφ᾽ ἑρῆξον. ἡμεῖς γὰρ οἱ
 μήπω ἐωρακότες Γραικῶν, οὔτε τὴν αὐτῶν ἑ-
 ξιν εἰδότες, ἡκούοντες δὲ ἀκροῦ Φωνῆς, ἔως βαρ-
 βάρους ἐλογίζομεθα. νῦν δὲ οἰδαμεν, ἔπειθεν
 καὶ ὅτι οὗτοι εἰσὶν ὁ παρρησιῶν τῆς ἐκκλη-
 σίας υἱοὶ, ἔπειθ' ἡμεῖς Θεοῦ δόξαν λαλοῦν ἐν ἀλλοῖς.
 ἀπάρωντες οὖν ἐν Βενετίας ἀφ᾽ ἑρῆξ ἔλθα-
 σιν ἐν Φερραία. καὶ κεῖ ἄρχιερεῖς τῆς σιω-
 δου, κατέλαβον θανατηφόρος ἐν Φερραία νόσος.
 καὶ κεῖθεν ἀπάρωντες ἦλθον ἐν Φλωρεντία. ἐν δὲ
 τῇ Φλωρεντία ἐπληρώθη ἡ σιωδός. ἡ δὲ ἔξαρ- C
 χος τῆς μέσης τῆς Γραικῆς ἀπὸ τῆς ἀρχιερέων ὁ
 Εφέσου Μάρκος. ἀπὸ δὲ τῆς μέσης τῆς Ἰταλῶν
 ὁ Καδδηνάλιος τῆς ἡμεῖς γὰρ Ἰουλιανός, μέ-
 γας ἐν τῇ ἔξω σοφία, καὶ ἐν τοῖς δόγμασι τῆς
 τῆς Χριστιανῶν πίστεως. ὁ Εφέσου Μάρκος ἐν Ελ-
 λητικῶν μαθημασιν, καὶ ὁμοίως τῆς ἀγίων συ-
 νόδων, καὶ τῶν καὶ γὰρ ἀπαρέκβατος. ὁ Βη-
 σαίων Νικήτας, καὶ ὁ Ρωσίας Ἰσίδωρος. οὗτοι ὅ
 ἦσαν οἱ λογιώτεροι τῆς ἀρχιερέων, καὶ μέγας
 χρονοφύλαξ ὁ Βαλαμῆς, καὶ ἀρχιδιάκονος.
 ἀπὸ δὲ τῆς συγκλήτου ὁ Γεμιστός ἐκ Λακεδαί-
 μονίας, Γεώργιος ὁ Σχολάειος, καὶ καθολικὸς
 κειτής, καὶ Ἀργυροπούλος. οὗτοι δὲ ἦσαν οἱ με- D
 τέροντες λόγου, ἐκ μέσης δὲ καὶ Ρωμαϊκῶν μα-
 θημάτων. ἀπὸ δὲ τῆς μέσης τῆς Λατίνων πολλοί. ἐγε-
 νεισθη δὲ σιωδός πολλή. τέλος παυσαμένης
 τῆς φιλονεικίας, εἰς ἐν ὁμονοήσαντες Ἰταλοὶ, καὶ Γρα-
 κῶν πλὴν Μάρκου, ἔπειθεν ὅρος ὁμοῦσαντες,
 ἔπειθ' ἄλλοις ἐπιθῆντες, ὡς κ' ἐναντιολογήσοισι πῶποτε.
 ὁ δὲ καρπὸς τῆς ὁμοῦ, ὅτι τὸ πνεῦμα ἅγιον ἐπα-
 ρβύεται ἐκ πατρὸς, καὶ υἱοῦ, ὡς ἐκ μίας ἀρ-
 χῆς, καὶ μοναδικῆς πρεσβυτέρου. τὸ ὅθεν λέγουσιν
 οἱ Γραικῶν ἐκ πατρὸς δι' υἱοῦ πᾶντες οὖν ἔπει-
 γράσαντες ἐν αὐτῇ τῇ ὁμοῦ, ἔξῆλθον ἐκ τῆς

*Constantinopoli conuenerunt, triremes,
 quas Papa ex Italia pecunia sumptibus faciendis instructas miserat, conscendunt,
 & Constantinopoli soluentes versus Venetiam nauigarunt. Illuc appulso Romano Respub. cum humanitate suscepit; Imperatoremque ut alterum Monarcham & saluti animorum prouidentem; Patriarcham pariter, & ceteros Metropolitans excepit. Ipsis templum sacrum datum, in quod sacrificium incruentum celebraturi venerunt. Qui tum Venetiis uiuebant, in id templum uiri & foeminae confluxerunt, ut diuinam sacramque Mystagogiam iuxta orientalis Ecclesiae ritum viderent & audirent. Attente illum considerantes, fufis ex imo corde lachrymis clamabant. Domine Ecclesiam tuam a maligni telis illasam tuere: in unum eam coagmenta, ex medio eius scandala extirpa. Qui nunquam Graecos uideramus, quique eorum ritum & caerimoniarum ordinem famam tantum noueramus, ipso equidem barbaros existimabamus. Nunc uero cognouimus & credidimus primos Ecclesiae foetus eos esse, & spiritum diuinum eorum ore loqui. Venetia profecti Ferrariam terrestri itinere contendunt. Illic inchoata synodo lethalis morbus grassari coepit; Ferraria ideo relicta, Florentiam uenerunt, ubi Synodus peracta & conclusa est. Primas partes inter Graecos Metropolitans agebat Marcus Ephesinus: inter Italos uero Cardinalis Iulianus titulo sanctae Crucis, cum in scientiis prophanis, tum in fidei Christianae dogmatibus peritissimus. Marcus equidem Ephesi Metropolitans in Graecis litteris, atque sacrarum synodorum decretis apprime eruditus erat, canon ipse & statuta inuariabilis. Aderant etiam Bessarion Nicææ, & Isidorus Russiae Metropolitans. Hi inter ceteros Archipraefules doctissimi erant; etiamque magnus Charophylax Balsamo, & Archidiaconus. Ex Senatoribus aderant quoque Gemistus Lacedaemonius, Georgius Scholarius & iudex uniuersalis & Argyropulus: hi sapientes erant, & in Graecorum scientia aliquatenus eruditi. A partibus uero Latinorum eiusmodi plures illuc conuenerunt. Variis autem colloquiis habitis, altercationibus tandem remotis, in unum consentientibus Italis, & praeter Marcum, Graecis, Decretum iureiurando sancitum est, cui qui contradiceret unquam, anathemate ac diris imprecationibus eum deuouerunt. Ex illo hunc fructum collegerunt, ut in eo consentirent omnes, SPIRITVM SANCTVM EX PATRE ET FILIO PROCEDERE, tanquam ex vno principio, & vnica processione. Quod Graeci dicunt EX PATRE PER FILIUM. cui fidei confessioni cum omnes subscripissent, Florentia

Appulit Venetias anno 1438. Februarii die 8. Sabbatho τὸ ἀπὸ τοῦ.

Græcus de ritu Græco magnifice loquitur.

Martii 8. 1438. Ferrariam uenit Patriarcha & Papam salutabat.

Ferraria inchoatum Concilium & Florentiam translatum. Florentiam accessit Patriarcha Februarii 7. Imperator die 14. anno 1439. Marcus Ephesinus. Cardinalis S. Crucis Iulianus.

Bessarion & Isidorus.

Marcus Ephesinus Concilii decreto subscribere negat.

Processio Spiritus sancti.

abierunt celebrata simul primum diuina liturgia, sumpta sacra communione, & ofculo pacis inuicem dato; quibus omnibus Marcus solus non interfuit. Huius animus perfringebat additio symbolo facta: dicebaturque Latinis, illam ex fidei confessione expungite. Vbicumque librum fuerit apponatur, reciteturque in Ecclesiis: sicut cantantur aliis in canticis ista, VNIGENITVS FILIVS, & VERBVM DEI IMMORTALE EXISTENS. Quibus Latini contradicebant sic differentes. Si quis blasphemam esse additionem nobis demonstrat, eam non solum a sacro symbolo, sed etiam ab omnibus libris statim delibimus, quibus patres res Theologica tractauerunt. Cyrillus nempe, Ambrosius, Gregorius vterque Nazianzenus & Nyssenus, Basilius, Hieronymus, Augustinus, Chrysostomus, alique plurimi. Si vero nos Latini confitemur vnum principium & causam, fontem & radicem patrem esse filii & spiritus sancti, duobus principiis non suppositis, quid opus est additionem delere? Additionem quippe non dicimus, sed declarationem & explanationem. Florentiæ post sancitam vni-
nem obiit Patriarcha. Iter postea capessunt Imperator & synodi patres, terraque Venetias, Papa sumptus ad id præbente, venerunt. Venetiis vero in Bœotiam triremibus Venetis Papa sic iubente vecti sunt. Inde Constantinopolim transierunt partim Imperatoris, partim Venetorum triremibus vsi. Urbem ingressi Despoenam Dominam Mariam Iohannis Imperatoris vxorem obiisse comperiunt: pariterque Reginam, coniugem Demetrii Despotæ imperatorisque fratris, fato concessisse. Ad Moratem postea legatos misit Imperator, gratum beneuolumque animum suum, amicitiamque cum eo integram per eos testatus. Morates enim hanc opinionem animo præceperat, Imperatorem in Franciam transiisse foedus cum Francis initurum, ipsum eis adhærere; & terra marique bellum inferre coniurasse, vt ex occidentis prouinciis eum expellerent. At legati ipsum edocuerunt Imperatorem in Italiam non transiisse, vt de his quæ fama vulgata erant & ad eum perlata, ageret: sed vt de fidei suæ controuersis dogmatibus cum Italis differeret, & communicaret. At postquam Archiepiscopi, Episcopi & Præsules triremibus exscenderunt, ciues Constantinopoleos, vt mos est, eos salutant, interrogantque; vt se res vestræ habent? quomodo transacta est synodus? num vicimus nos? Responderunt illi. Fidem nostram pretio vendidimus. Religionem nostram impietate commutauimus. Et Azymitæ facti purum sacrificium prodidimus. Istos

Additio symbolo facta offendebat Marcum.

Latinorum rationes additionis factæ.

Patriarcha Florentiæ obiit. Imp. Constantinopolim redit.

Anno 1440. Feb. die 1. fe. ix. tñs Turcozarou.

Morati suspecta fuerat Iohannis in Italiam profectio.

Iohannes Moratem certiorum de rebus in Italia gestis facit.

Græci in patriam reuersi de decreto Synodi Florentinæ vt sint locuti.

A Φλορεντίας συλλειτουργήσαντες παρόντων, & συκρινωνήσαντες, & ἀσπασάμενοι ἀλλήλους, πλὴν Μάρκου. Ὁ δὲ κρίζον τῶν Μάρκου λέγει, ἢ παροδήκη τῶν συμβόλου· λέγων, ἀπαλείψατε αὐτὴν ἐκ τῆς ὁμολογίας τῆς πίστεως, καὶ ὅπου αὐβούλησθε πηθεῖσθε, καὶ ἀδέσθω ἐν ταῖς ἐκκλησιαίαις, ὡς ἐν ἄλλοτε ὁ μονοθρησκῆς υἱός, καὶ λόγος τῶν Θεοῦ ἀθάνατος ἑσαρχῶν, οἱ δὲ Λατῖνοι ἀπέτερον· εἰ ἔχῃ ὁ βλασφημῶν ἢ παροδήκη δεῖξον, καὶ ἀπαλείψομεν αὐτὸν, καὶ ἀπὸ τῶν αἰγίου συμβόλου, καὶ ἀπὸ πρῶτων βίβλων * ὡς ἐθεολόγησαν οἱ πατέρες· λέγων Κύριλλος, Αμβρόσιος, Γρηγόριος, καὶ Γρηγόριος, Βασίλειος, Ιερώνυμος, Αὐγουστίνος, καὶ ὁ Χρυσόσαμος, καὶ ἕτεροι πλείοι. εἰ δὲ ὁμολογησῶντες ἡμεῖς οἱ Λατῖνοι μίαν θεότητα, καὶ αἰτίαν, καὶ πηγὴν, καὶ ρίζαν τὸν πατέρα τῶν υἱοῦ, καὶ τὸ πνεύματος, μὴ ποιουῶντες δύο θεοὺς, τίς ἢ χρεία τῶν ἀπαλείφειν παροδήκην; καὶ γὰρ ἡμεῖς οὐ παροδήκην τῶν αὐτῶν καλοῦμεν, ἀλλὰ σαφήνησαν, καὶ ἀνάπτυξιν. ἐκοιμήθη δὲ καὶ ὁ Πατριάρχης μὲν πρὸ ἐννοσιν ἐν τῇ Φλορεντία. ἀπαρῶντες δὲ ὁ βασιλεὺς, καὶ ἡ σινώδου, * ἤλθοσαν ἐν Βενετία Διάξητος σινώ ἀγαλώμασι καὶ δαπάναις τῶν Πάπα. ἀπὸ δὲ Βενετίας ἐν Βοιωτία σινώ τετήρησι τῶν Βενετικῶν δι' ὀκεισμοῦ τῶν Πάπα, καὶ ἀπὸ Βοιωτίας εἰς Κωνσταντινούπολιν σινώ τετήρησι βασιλικῆς, ἐ τῶν Βενετικῶν. ἐλθόντες δὲ διήρον πρὸ δέσποιναν Κυραμαερίαν τεθνηκυῖαν τῶν βασιλέως Ιωάννου, καὶ πρὸ βασιλεῖσθ τῶν δεσποτου Δημητρίου ἀδελφοῦ τῶν βασιλέως. ὁ βασιλεὺς πέμπται παρῆσθεις παρὸς τὸν Μουράτ δὲ κρύων διγρωμοσεύειν, καὶ ἀκραφνῆ φιλίαν εἰς αὐτόν. λέγει παροκατελημμένος ὁ λογισμός αὐτῶν, ὡς Διάξητος ἐν Φραγγία ὁ βασιλεὺς ἐποίησεν ὁμόνοιαν σινώ τοῖς Φραγγίσις, καὶ ἐγερόνει Φραγγίς, καὶ μέλλοισι στρατεύσασθαι ἐ τῶν Μουράτ, ἀπὸ γῆς, καὶ θαλάσσης τῶν ἑξάρων αὐτὸν ἐκ τῆς δύσεως· οἱ δὲ παρῆσθεις ἀπαγγέλλαντες αὐτῶν καὶ παροκατελημμένους, ὅτι παρὸς τῶν ὄν ἡκούσθησαν ῥημάτων, ὅτι ἐπέρασεν ὁ βασιλεὺς ἐν Ἰταλία, ἀλλὰ παρὸς Διάξητος ὁδομάτων τῆς αὐτῶν πίστεως, ἰλαρώνη τῇ γνώμῃ. οἱ δὲ θεοχρεῖς διθέως ἀπὸ τῶν τετήρηων ἀποβάντες, καὶ οἱ τῆς Κωνσταντίνης ἐ τῶν σὺνητες ἡσπάζοντο αὐτοὺς, ἐρωτῶντες· πῶς τὰ ὑμέτερα; πῶς τὰ τῆς σινώδου; εἰ ἀρα ἐτύχοντες πρὸ νικῶσαν; οἱ δὲ ἀπεκρίνοντο. παροκατελημμένους πρὸ πίσειν ἡμῶν. ἀντηλαδῆσαν τῇ ἀσεβείᾳ πρὸ δὲσέβειαν, παροδόντες πρὸ κατὰ ἐρῶν θυσίαν, Ἀζυμίταις γερόναμεν. τῶντα καὶ ἀλλὰ ἀγαρότερα, καὶ ῥερυπασιμένα λόγια. καὶ τῶντα

* l. οἱς

ταῦτα τίνες οἱ ὑπογράψαντες ἐν τῷ ὄρω. ὁ Ηρακλείας Αντώνιος, καὶ οἱ πρῶτες. εἰ γὰρ τις πρὸς αὐτοὺς ἤρετο· καὶ ἀφ' ἧς ὑπογράφετε; ἔλεγον. φοβούμενοι τοὺς Φράγγους. καὶ πάλιν ἐρωτῶντες αὐτοὺς, εἰ ἐβασίλευσαν οἱ Φράγγοι πινά, εἰ ἐμασῆγασαν, εἰ εἰς φυλακὴν ἔβαλον; οὐχί. ἀλλὰ πῶς ἢ δόξα αὐτῆ ὑπέγραψαν, ἔλεγον, κρηπίτω ἢ γλαβία ὀμολόγησαν, ἐκείνου ὄρω. οὐκ ἄλλο εἶχον τί λέγειν. καὶ γὰρ ἡσάν τινες τῶν ἀρχιερέων ἐν τῷ ὑπογράψαν λέγοντες. οὐχ

* deest mi

ὑπογράφομεν, ἐὰν * ὁ ἱερόν ἡμῶν τῆς πρῶτης ὁδοῦ πρὸς αὐτοὺς οἱ δὲ ἐδίδον, καὶ ἐβάπτετο κάλαμος. ὑπὸ ἀρισθμόν γὰρ ἡσάν τὰ δαπνυθέντα εἰς αὐτοὺς νομίσματα. καὶ τὰ ἐν χερσὶ μετασθέντα ἐκάστου τῶν πατρῶν. εἶτα μεταμεληθέντες ὁδὸν τὰ ἀργύρια μετέστρεψαν. πρὸς τὴν φωνὴν οὗ αὐτῶν, ὅτι τὴν πίσιν αὐτῶν πέπραχον, καὶ ἐπέκεινα τῆς Ἰουδα ἡμῶν, τῆς ἐστῆσαν τὰ ἀργύρια. ἀλλ' οἱ δὲ κύνειος, καὶ ἀνεβάλλετο. καὶ πῦρ ἀνήφθη ἐν Ἰακώβ, καὶ ὄργη ἀνέβη ὅτι τὸν Ἰσραήλ.

& turpiore dictu sermones habebant, etiamque exiis, qui decreto subscripserant, Heracleæ nempe Metropolita Antonius, ac cæteri. Siquis vero eis obiiceret; & quare subscripsistis? respondebant continuo, Francorum formidine id egimus. Interrogantibus insuper, num Franci tormentis ipsos subiecissent? num flagellassent, & in carcerem detrusissent? respondebant non ita habitos fuisse. sed quomodo hæc dextra subscripsit, dicebant, ita abscindatur: lingua confessa est, radicitus euellatur. nec quicquam aliud respondere poterant. Ex Archiepiscopis etiam aliqui, cum subscribendum erat decretum, dixerunt: nisi pecunias, quæ nobis sufficiant, præbueritis, nequaquam subscribemus. Qua numerata, illico calamum atramento tingentes subscribere. Ergata equidem erant ad eos alendos immensæ ac pene infinitæ pecuniæ; vnicuique etiam patrum præsens pecunia numerata fuerat. Postquam vero eos poenituit argenteos non retulerunt. Sua ergo confessione, quod fidem vendidissent, quam Iudam ipsum, qui argenteos reddidit, grauius peccauisse arguuntur. *Sed nouit Dominus & distulit: & ignis accensus est in Iacob, & ira ascendit super Israel.*

Propudiosa ac turpia Græcor. Archiepiscoporum. verba.

Psal. 77. 26.

CAPVT XXXII.

Seruiæ Despota ab Hungaris auxilia implorat, Duceque Ioh. Huniade Turcorum prouincias inuadit. Morates subita Hungarorum irruptione perculsus, pacem cum Despota & Hungaris stabiliiuit. Caramani deinde ditonem inuadit. Aladines Moratis primogenitus diem obit. Imperio successor destinatur Mehemetes, & Imperator salutatur. Morates vitam priuatam acturus Prusam secedit. Hungari Turcis bellum inferunt, Morates cum copiis in Europam traicit, filio se coniungit; ad Varnam Ladislaus Hungariae Rex interficitur, magnaue strage Christiani caduntur. Ad vitam priuatam redit Morates, unde reuocatur ab Halile Bassa. Huniades in Turcos iterum, sed improspere mouet. Morates Peloponesum inuadit.

Ὁ δὲ πρῶτος δεσπότης Γεωργίος, ἰδὼν τὴν αἰτῆν γυμνὴν θεῖσάν δεσποτείαν, καὶ μὴ ἔχων ἐτέραν ἐλπίδα πλὴν ὀλίγων πολιτικῶν κειμένων ἐν τῇ Οὐγγρίᾳ, καὶ σενάτων ὅ κατ' ἐκείνην, καὶ σὺν αὐτῷ ὁ ἐλεάν, ἔρχεται πρὸς Κεράλιον Οὐγγρίαν, ἡ δὲ γὰρ νέος πρῶτος. πλὴν τὰ πρῶτα ἐκβεβηκάντο ἀφ' ἧς τῆς ῥηγῆς τῆς μητρὸς αὐτῆς, καὶ Ἰακώβ τῆς πρῶτης. καὶ πρὸς αὐτὸν καλεῖ, καὶ ὁδύρεται τῆς τυχεῖν ἐλέους. ἡ δὲ ῥηγά καμψθεῖσα, μᾶλλον καὶ φοβηθεῖσα μήπως ἐρήμη κατὰ λιμνομορφήν Σερβείαν, καὶ εἰς Οὐγγρίαν ὁ φθορὰς φθάσῃ, κελύβη τὸν στρατηγὸν σὺν τοῖς ἀγαλώμασι Γεωργίου ἔβουλησάν. ἡ δὲ γὰρ πλούσιος σφόδρα. καὶ δὴ ῥοζάσας, καὶ λαβῶν

IN T E R E A nobis dictus Georgius Despota Seruiæ, cum deuastatam ac desolatam ditonem suam cerneret, nulla spe alia sustentatus, quam paucorum castrorum, quæ in Hungaria sita erant, possessione: gemeretque quotidie nullo eius miseria permoto; ad Hungariæ Regem, qui puer admodum erat, venit. Omnia tunc Regina illius mater, exercituumque Præfectus Iancus moderabantur. Sortem itaque suam deslendo hortatur, vt eius miserti subueniant. Quibus permota Regina, magisque reformidans, ne Seruia deserta deuastator in Hungariam penetraret, Præfectum sumptus facienti Georgio auxilium ferre iubet. Is quidem diues pecuniæ erat: stipendiario

Despota Seruiæ Hungarorum auxilia implorat. Christi 1440.

Iohannes Huniades exercitibus Hungaricis præfectus.

Hungari Moratis prouincias vastant.

Morates illis se opponit, iuxta Annal. Turc. anno Hegiræ 847. qui cœpit anno Christi 1443. Kal. Maii fer. iv.

Morates Hungarorum incursionē perculsus de pace cum Despotâ agit.

Pax cum Hungaris inita a Morate anno 1443.

Iohannes Hunniades cur pacis instrumento non subscripsit.

Caramanum inuadere destinat Morates.

rum itaque equitum ac sagittariorum viginti quinque millia sumptibus suis concribit, fluuiumque traiecit. Celeri profectioe Sophiam vsque urbem perueniunt, igneque supposito eam, aliaque in circuitu oppida & pagos, nihil integrum relinquentes, comburunt. Vniuersa vero præda in flumen versa illud traiecerunt, & viam, quæ Philippopolim ducit, pergunt. Verum Morates in occidente copias contractas Philippopolim adducit, cum temporis angustia pressus ex Anatolia vires ad se accerere haud potuisset. Hungari vsque ad vicum quendam, quem Bulgari Izlati (id est aureum) appellant, processere. Is inter Sophiam & Philippopolim æquali ab vtraque distantia situs erat. Et quæ has vrbes interiacet via, difficilis atque ardua, montibus ac saltibus ad Philippopolim fere porrectis, redditur. Montes superare Hungaris propositum erat, viamque sibi lignatorum opera sternere, deincepsque ingredi. Turci vero, viis illis arduis & salebrofis superatis, progrediuntur, donec ipsi Hungarorum castra conspecta sunt; metu repressi ex monte in campum non descenderunt. Quare Hungari audacia maiori montem ad dimidiam accliuatam subierunt, a Turcis perpetuis missilibus, nullo tamen damno accepto, petiti. Tandem cum vtrique cernerent se loci angustia prohiberi, quominus egregium aliquod facinus ederent, in suum quisque, vnde venerant, locum reuertuntur. Metu Morates tunc perculsus, animo reuoluebat, non vias prius Hungarorum copias fluuium transiisse: nunc Despotam eas adduxisse; quare legatos ad Despotam destinat: omnes vrbes, quas ei eripuerat, ipsumque Smedrouum restituit. Filios etiam excæcatos ei remisit, Draculio etiam suos, quos carcere claufostenebat, reddidit; pacemque fide data ac iureiurando fanciuit, quam Regina Hungariæ, & Regni totius proregi & gubernatori significat; Iangus enim Præfectus exercituum erat; regnum vero Prorex & administrator procurabat Saxonum Regulus, quem Hungari curatorem regni constituerant. Turci itaque legati accedunt, cumque Saxonum Regulo pacem ineunt; amicitiam mutuam inter ipsos intercessuram iurati pollicentur: in eam conditionem quoque descensum, Hungaros fluuium non transituros, vt Morati bellum inferant: nec Turcos pariter, vt in Hungaros moueant. Iangus his pactis non subscripsit, nec iusiurandum præstitit, subditum se esse allegans, non vero dominum. Pace his conditionibus inter Turcos, Hungaros & Seruios composita, Morates aduersus Caramanum bellum expeditioni se accingit: collectisque

Αἰπώεις καὶ Ἐξότας ἀγχι χιλιάδας εἰκοσιπέντε περὶ τὸν ποταμὸν, καὶ ταχυδρομήσαντες ἕως τῆς πόλεως τῆς καλουμένης Σοφίας, καὶ πῦρ βάλλοντες ἐπέωρησαν, καὶ τὰς πέριξ πάσας πόλεις καὶ κάμας μηδὲν ἀφέντες· τὴν δὲ λείδην πᾶσαν πέμψαντες ἐν τῷ ποταμῷ διεσφάσαν, οἱ δὲ πρὸς τὴν Φιλιπποπόλιν ἤλαυνον. ὁ δὲ Μουρατὸν τῆς δύσεως στρατὸν ἀθροίσας, ὅσα εἶχε γὰρ βύχρεια τῆς μετὰ καλέσασθαι καὶ τὰ τῆς ἀνατολῆς φώσατα, ἦλθεν εἰς τὴν Φιλιπποπόλιν. οἱ δὲ Οὐγγροὶ σὺν τῷ δεσπότη ἔλθοντες μέγρι τῆς κάμας τῆς καλουμένης Ἰζλατὴ, καὶ τὴν Βουλγαρῶν γλαφίδην, ὃ ἐρμυθύεται χρυσή, ἣν γὰρ ὁ χῶριον ἀπὸ μέσση Σοφίας, ἔ Φιλιππουπόλεως. ἐν δὲ τῷ μετὰ ξυῖ ὄρη, καὶ δρυμόνες δύσβατοι ἕως ἐγγὺς Φιλιππου, ἐβούλοντο γὰρ περῆσαι τὰ ὄρη. πλὴν ἀφ' πελεκυφόρων, καὶ δειδροτόμων ἀνδρῶν ποιῆσαι πορείαν πρῶτον, εἶτα εἰσελθεῖν. οἱ δὲ Τοῦρκοι περῆσαντες τὰ δύσβατα, καὶ ἐλθόντες ἀντίκρυ τῆς φώσατου τῆς Οὐγγρῶν δὴ λιάσαντες, οὐ κατήλθον ἐκ τῆς ὄρεις ἐν τῷ πεδίῳ. οἱ δὲ Οὐγγροὶ καὶ μάλα θαρσαλέως ἀνέβησαν ἕως ἡμίσεως τῆς ὄρεις· οἱ δὲ Τοῦρκοι ἔξοβολοῦντες ὅσα ἐπαύοντο, πλὴν ὁδὸν ἰύουον· τέλος ὄραντες τὰ δύο μέρη μηδὲν θραικὸν πρῆφοντες ἀφ' ἧν δυσκολίαν τῆς ἔπου, ἐσφάθησαν ὀπίσθεν ὅθεν ἦλθεν ὁ καθεῖς. τότε ὁ Μουρατὸς ἐδφλίασεν, βαλλὼν καὶ νομῶ ὅτι ἐν ταῖς ἡμέραις αὐτῆς ὅσα ἴδεν διώαμιν Οὐγγρῶν ἀφ' ἐβῶσαι τὸν ποταμὸν, καὶ νῦν ὁ δεσπότης τῆτο ἐνήρησε. πέμπει ἀποκρισιόλιον εἰς τὸν δεσπότην, καὶ δίδωσι τὰς πόλεις ἀπάσας αὐτῆ καὶ τὸν Σμέδροβον. πέμπει οὖν καὶ τοὺς υἱὸς αὐτῆ τυφλοὺς ὄντας, καὶ τῆς Δραγουλίου ὁμοίως, καὶ ποιεῖ στυγῆρας ἐνόρκους. καὶ μιλῶσι ἐν Οὐγγρῆα τῆ ρηγῆ, καὶ τῷ τοποτηρητῆ τῆς βασιλείας. ἣν γὰρ πρῶτοστράτωρ ὁ Ἰάγγος. ὁ δὲ ἔποτηρητῆς τῆ Κεφλή Οὐγγρῆας, ἣν ὁ ρῆξ τῆς Σάξων, μετεκαλέσαντο γὰρ αὐτὸν, καὶ ἐποίησαν ὀπίστροπον, ἀφ' ὃ εἶναι νέον τὸν καθολικὸν Κεφάλιν. (ἣν γὰρ τότε πεντεκαδέκατον ἄγων ἔπος.) καὶ ἔρχονται οἱ Τοῦρκοι ἐν Οὐγγρῆα, ἦρσι οἱ πρῆσβεις, καὶ δίδωσιν ὄρκους τῷ ρηγῆ Σάξων, καὶ λαμβάνουσιν ὄρκους τῆ εἶναι φίλοι, καὶ ἠγαπημένοι· μήτε οἱ Οὐγγροὶ περῆσοισι τὸν ποταμὸν τῆ ἦλθῆν κατὰ τῆς Μουρατ, μήτε οἱ Τοῦρκοι κατὰ τῆς Οὐγγρῶν. ὁ δὲ Ἰάγγος ὅσα ἄμωσεν λέγων, ἐγὼ δεσπότηζομαι, οὐ δεσπότηζω. ἔτε, εἰρλυθῶσαντες οἱ Τοῦρκοι, ὁμοίως καὶ Οὐγγροὶ ἔ Σέρβοι, αὐτοὺς καὶ ἔ Καραμανῶν ποιῆσαι τὴν πρῶτασιδὴν. καὶ στυαθροίσας

πᾶσιν τῶν τῆς Θρακίας, καὶ Θεσσαλίας δυνά-
 μιν, καὶ Δαβὰς τὸν πορθμὸν, πηξάσας τὰς σκη-
 νὰς ἐν τῇ Περούσῃ, πρὸς ἐκδοῦναι καὶ τὰ ἀνα-
 πολιὰ ἐρατεύματα. ὁμοίως πέμπει καὶ πρὸς
 τὸν υἱὸν αὐτῆς τὸν παρθμὸν, Αλατίνω ὀνόματι, τῷ
 συλλέξαι ἐρατὸν ἐκ τῆς Αμασίας, καὶ ἐλθεῖν ἐν
 Ἰκόνιῳ ὃ καὶ πεποίηκεν. ὃ γὰρ Καραμανὸς ὅτε ὁ δε-
 σπότης αὐτῶν τῶν Ἰαλγῶν ἦλθασιν κατὰ τῷ Μουράτ,
 ὄρων καὶ οὐδὲ χωρὰν κατήλθε, καὶ ἔλαβε τὰς
 πόλεις αὐτῆς, ἀπὸ τῶν ἐργαστῶν εἶλεν ὁ Μουράτ,
 καὶ αὐτὴ ὄσιν ἢ αἰτία τῆς μάχης. ἀπάρτας δὲ
 ἐκ Περούσης ἦλθεν εἰς Κοτυαίον, ἐκείθεν ἐν
 Σαλαυταίᾳ, καὶ κεῖ ποιήσας πρὸς αὐτὸν ἰκα-
 νῶν ἔρχεται εἰς Ἰκόνιον. ὃ δὲ Καραμανὸς φθί-
 γων αὐτῶν ἐρατεύματα, εἰσήλθεν ἐν τοῖς ὀ-
 ρείοις τοῖς πρὸς Συείαν ἐν ὄρεσιν ὀχυροῖς. Μου-
 ράτ δὲ τὸ Ἰκόνιον ἀφιδῶς κυρδύσας, καὶ χρυσὸν,
 καὶ ἄργυρον ἰκθῶν ἐκείθεν κερμίσας, ἐν τῇ τῆς
 Λαρανδῶν ἔρχεται πόλιν, καὶ κεῖ πρὸς δὲνα καὶ
 ἐργαστῶν τοῖς Λαρανδινῶν, ἐγράφη λεηλα-
 τῶν, καὶ κυρσεύων πᾶσιν πόλιν καὶ χωρὰν τῆς Καρα-
 μαν, τῆς ζήμιαν ποιῶν ὁμοίως αὐτῆς Τούρκους. Βε-
 λῶντος δὲ ἐξελθεῖν ἐκ τῆς γῆς τῆς Καραμαν, ἀπέ-
 λυσε τὸν υἱὸν αὐτῆς αὐτῶν ἐρατῶν, καὶ ἐγράφη εἰς
 Αμασίαν, αὐτὸς δὲ κατελθὼν ἐν τῇ Περούσῃ ἐπέ-
 ρασεν εἰς Θρακίαν ἵερος ἡδὴ πρὸς ἐρχομένου. ὃ δὲ
 Καραμανὸς ἐγράφη πάλιν ἐν τοῖς ἰδίοις αὐτῆς τό-
 ποις. χημῶνος δὲ ἄρξάντος, ἦλθεν ἐξ Αμασίας
 εἰς τῆς δούλων τῆς Αλατίνω τῷ υἱὸς αὐτῆς, μιλύων
 τὸν αὐτῆς θάνατον. ὃ δὲ Μουράτ μέγα πένθος ποιή-
 σας, ὡς γὰρ ὁ Αλατίνω ἀγων ἔτος ὀκτὼ καὶ δεκάτον,
 ἄριστος πόρτος, καὶ ὀπλομαχός. μὲν δὲ τὸ πένθος κα-
 λέσας πόρτας τοῖς ἄρχιγού, καὶ σατραπῶν αὐτῆς,
 ἀπέδεδξεν ἡγεμόνα, καὶ ἄρχιγὸν τῆς Ἰωνίου
 πόρτος τὸν δεύτερον υἱὸν αὐτῆς, τὸν Μεχεμέτ,
 ἀφῆλξεν ἐπὶ καὶ παιδίον νέον Ἰσαράχον, αὐτὸς
 δὲ περὶ αὐτῶν ἐν τῇ ἀνατολῇ ἰδιοτεύων ἐν Περούσῃ
 ἐκάθητο. ἔαρος δὲ ἄρχιγού, ἦλθασιν κατὰ
 σκοπὸν ἐκ τῆς Οὐγγίας μερῶν ἀπαγγέλλοντες
 ἐν νέῳ ἡγεμόνι, καὶ τοῖς φροντίζουσιν αὐτῶν, Χα-
 λιλ, Σαειτζία, καὶ Ζαζάνος, ὅτι ἐν ταῖς ὄρσας
 τῆς Ἰερου σιμάγεται πλῆθος Οὐγγῶν, καὶ Βλα-
 χῶν πολὺ. ὃ δὲ Μεχεμέτ μιλύει τὰς πατεῖ αὐ-
 τῆς. ὃ δὲ Μουράτ θαυμάσας ὅτι τῆς πρὸς αὐτῶν τῆς
 ὄρκων, ἐλογίζετο τί ἄρα μέλλει γινέσθαι. ἵερος οὖν
 ἄρχιγού, ἐκάλεσε πρὸς αὐτὸν τὰς ἀπὸνταχὸν
 δυνάμεις τῆς ἑαυτοῦ, πρὸς τὰς τῆς κινδύους ὀπλομαχίας
 καὶ ἐξ Αἰγαίου πελάγους ἀνεφανίσαν τετήρης
 εἰκροσπέντε. καὶ ἐλθούσας ἀντικρυ Καλλιουπό-
 λεως ἐκώλυον τὸν πορθμὸν. ὁμοίως καὶ μέρος τῆς
 αὐτῶν τετήρης ἐπλεον μέγιστον τῆς ἱερῶν σιμίου

A Thraciæ & Thessaliæ copiis fretum tra-
 iicit, & Prusæ castra metatus ad bellum
 se parat, orientisque illic milites cogit.
 Aladini quoque primogenito suo man-
 dat, ut Amasiæ exercitum conscribat,
 & Iconium accedat; quibus paruit Ala-
 dines. Caramanus equidem, quo tem-
 pore Despota & Iangus Morati bel-
 lum intulerant, occasionem nactus eum
 inuadit, vrbesque sibi a Morate erep-
 tas recuperat. Hæcque fuit belli origo.
 Prusa motis castris Morates Cotyæum
 venit, vnde in Phrygiam Salutariam
 perrexit: vbi bellico apparatu, quan-
 tum necesse erat, instructo, Ico-
 nium deinde venit. At Caramanus
 cum suis fugit, montesque Syriæ fi-
 nitimos, qui tutum ei receptum præ-
 bebant, occupat. Morates Iconium ho-
 stiliter deprædatus, magnam vim auri
 atque argenti hinc secum portans vr-
 bem Laranda accessit; Larandinos om-
 ni calamitatis & ærumnarum genere
 vexauit: indeque deflectens grassa-
 tur populabundus, prædamque agendo
 ex omnibus oppidis totaque Caramani
 ditione; damnaque Turcis eiusdem, ac
 ipse erat, gentis inferendo. Excedere ve-
 ro ex Caramani finibus in animo ha-
 bens, filium suum dimisit, qui Ama-
 siam reuersus est; ipse vero Prusam re-
 diit, & exacta iam æstate in Thraciam
 traiecit: Caramanus deinde ditionis suæ
 loca repetit. Hieme deinceps appeten-
 te venit ex Amasia Aladinis Moratis fi-
 lii feruorum vnus, qui eum diem ob-
 iisse nunciat. Hunc pater acerbo luctu
 planxit, quippe annum decimum octa-
 uum iam agens formosus admodum, &
 audax erat. Luctu finito, omnibus du-
 cibus ac Satrapis suis conuocatis, Im-
 peratorem principemque omnium sibi
 subditorum Mehemetem secundo ge-
 nitum filium suum, impuberem etiam-
 num admodumque puerum, designauit;
 in Anatoliam deinde profectus vitam
 priuatam Prusæ quietus agebat. Appe-
 tente deinde vere, ab Hungariæ fini-
 bus speculatores venerunt, qui nouo
 Imperatori, eiusque consiliariis res im-
 perii procurantibus Halili, Sariciæ &
 Zagano nunciant, Hungarorum & Wa-
 lachorum ingens agmen ad Danubii ri-
 pam conuenire: quem nuncium patri
 suo Mehemetes mittit. Morates de vio-
 latis iureiurando ac fide attonitus, quid
 acturus esset deliberabat. Æstate dein-
 de inchoata, sub ortum caniculæ cun-
 ctas orientis copias contraxit. At ex
 Ægeο mari viginti quinque triremes
 venerunt, & Callipolim vsque progres-
 sæ transitum impediunt. Pars illarum
 etiam vsque ad ostium sacrum processit-

Iconium ca-
 pta & direpta.

Laranda pa-
 riter.

Aladines Mo-
 ratis F. mori-
 tur anno He-
 gira 847. iux-
 ta Annales
 Turcicos, sub
 finē an. 1443.

Mehemetes
 imperio suc-
 cessor destina-
 tus.

Motus bellici
 in Hungariæ
 finibus 1444.
 sub finem an.
 Hegira 847.

Morates a clas-
se Christiana
traicere co-
pias in Euro-
pam prohibi-
tus.

Morates traii-
cit copias.

Pugna ad Var-
nam & accep-
ta a Christianis
clades. No-
uemb. 10. an-
no 1444. He-
gixæ 848. qui-
coepit 19. Apr.
die Dominica
Nouemb. 10.
erat Regeb vel
Regiab mensis
dies 29. feria
III.

Ladislauus Hū-
gariæ Rex oc-
cūsus.

Ioh. Huniades
saluus euasit.

Halil Bassa Mo-
ratem iterum
ad imperii res
administran-
das reducit an-
no 850. Christi
1446. iuxta an-
nales Turcicos.
sed verisimile
est anno 849.
accidisse.

Ioh. Huniades
exercitum ad-
uersus Turcos
ducit.

Huniades fu-
git, & fugienti
institat Morates
1448. Octob.
18. pugnatum.

re, illac quoque traiectum prohibetur. Hungari vero postquam Danubium transierunt, iter securi pergunt, omnia obstacula remouentes, & deditione castra accipientes, & Varnam vsque progrediuntur. Cumque Morates traiectu arceretur, radio affectus mœrebat: quique Mehemeti aderant, in ancipiti stantes animo despondebant. Progressus tandem Morates ad ostium superius sacro vicinum, tutus & liber a triremium infecutione cum suis transfretauit. Sub Mehemete qui militabant Byglis occupatis, Moratisque transitu cognito, vnus diei itinere ei se coniunxerunt, alterisque castris Varnam perueniunt. Postridie prælium horrendum ac cruentum a diluculo ad horam diei nonam commissum. Christiani nulli parcentes Turcos ceciderunt; verum circa horam decimam Saxonum Regulus solus, suorum quingentis præter propter stipatus in Turcos equum impellit. Hoc ne committeret, dehortabatur Iangus, cui tamen haud paruit; & propius cum accessisset, lethale vulnus equus accipit, sefforemque Regulum in caput pronum excutit, cui caput Turci illico amputarunt. Casum statim cognouit Iangus, caput enim hastæ præfixum sublime conspiciebatur, clamoresque & vociferationes excitatae erant, QUI FUGIT FUGIAT. Magnam itaque stragem Turci edunt: & nocte superueniente, vix superato fluuio Iangus saluus euasit. Turci parta victoria, fugatisque hostibus se receperunt: & Morates prospera fortuna vsus in oppositam Europæ Asiam iterum transfuit, Magnesium petit, habitationemque sibi illic eligit. In nos porro Christianos nondum satis intelligentes peccatis nostris irretitos teneri; vitiisque & flagitiis damna & calamitates in nos accersere, aliud telum irata fortuna immisit. Halil enim artium, quibus imperium regi debet, peritus, & adolescentulum Mehemetem nunquam fortunatum fore suspicatus, Moratem iterum in palatium Adrianopoleos reducit, Imperatoremque salutat. Iunior vero princeps Mehemetes a patre Magnesium missus est, vt res imperii illis in partibus administraret. Hoc cum rescuisset Iangus, Istrum alia via transit, omnibusque angustiis superato Nisim accedit, quæ ad Cosouam sita est. Morates huic cum toto exercitu paratus occurrit. Sub vesperam iam prælium initum erat. mane, priusquam illuxisset, cum agminis parte mouet Iangus, & ad mature pugnandum omnibus simulate dispositis, aufugit. Turcorum enim exercitum copiis suis multitudine longe superiorem sciebat: Hungaros trepidare, & fugæ intentos esse. Morates orto Sole

κωλύουσα τὰς ὀκει πορείας. Οἱ δὲ Οὐγγροι πε-
ρῆσαντες τὸν ποταμὸν τῆς Δανούβου, ἤρχοντο ἀ-
δεῶς καταφέροντες πρὸς ὁδὸν, καὶ λαμβάνον-
τες τὰ κείτρα· ἠλθοσαν οὖν μέχρι Βαρνας.
ὁ δὲ Μουράτ μὴ δειστικὸν πορείαν ἤσκαλεν,
οἱ δὲ τῆς Μεχμέτ ἐν ἀπορείᾳ ὄντες ἀθύρωσι.
Ὅτε ἀναβάς πρὸς τὸ τῆς ἱερῆς ἐπιμονῆς ἐγχεί,
καὶ βύρων ἀδελφῶν ἀπὸ τῆς πενήρειας, ἐπέτασε
καὶ αὐτὸς, καὶ οἱ μετ' αὐτῶν. οἱ δὲ τῆς Μεχ-
μέτ κρατῶντες Βύγλας, καὶ μαθόντες πρὸς
ἀφῆσαν τῆς Μουράτ, ἐν μιᾷ ἡμέρᾳ ἐπύθη-
σαν. καὶ δι' ἑτέρας δύο ἡμέρας ἐφθασαν ἐν τῇ
Βάρνῃ. καὶ τῇ ὀπιούσῃ συνάψαντες πόλεμον
φοβερὸν καὶ φεικῶδη, ἀπὸ ὀψίας ἕως ὄρας
ἐννάτης, κατέκρητον ἀφῆδως οἱ Χριστιανοὶ τοὺς
Τούρκους. πρὸς δὲ ὄραν δεκάτην, μέγας μόνος
σὺν πεντακισίοις ἢ πλέον, ἢ ἑλατῶν, ἐρέφει τῆς
κωλύσεως ἢ ἵππου ὀρήξας Σάξων κατ' αὐτῶν. ὁ δὲ Ἰάδ-
γρος ἐκάλυεν αὐτὸς δὲ ὄρα ἐπέιαθη καὶ ὀρασο-
εγίσας κειραὶν δέχεται ὁ ἵππος πληγῶν, καὶ τῆ
ἀναβάτην κύμβαρον ἐφαπλοῖ, καὶ κεραιτομοῦσαν
αὐτὸν πρὸς βυθῶν. ὁ δὲ Ἰάδγρος ἰαθεὶς τὸ γερῆνός, ἐπὶ
τῆ κεφαλῇ ἀπηρωρημένη τῶν ὀδῶν, καὶ κραυ-
γῆ, καὶ ἀλαλαγμοὶ, καὶ ὁ φύγων φυγῆται.
κατέκρητον οὖν οἱ Τούρκοι πλείους, καὶ ἡ
νύξ κατέλαβε, καὶ ὁ Ἰάδγρος μόλις ἀφῆσαν
ἐπέτασε τὸν ποταμὸν. οἱ δὲ Τούρκοι νικητῶν
ἔσπαρον ἐπὶ τῆς ὀψίας. τότε ὁ ὀτυχῆς Μω-
ράτ πάλιν πρὸς ὀψίαν περῆσεν, καὶ ἐν τῇ Μα-
γνησίᾳ ἀφικνεῖται, καὶ κεῖ πρὸς κατοίκησιν ἐμ-
ποροῦνται. ἀλλ' οἱ Χριστιανοὶ μήπω νοήσαντες,
ὅτι αἱ ἀμύθηται ἡμῶν εἰσὶν οἱ ἐμπεδιῶτες ἡ-
μαῖς· καὶ αἱ κακίαι ἡμῶν εἰσὶν οἱ τὰ κα-
κὰ ὀραζομένοισι, πάλιν ἑτέραν ἀφῆσαν κατ' ὀ-
ψίαν ὀρῆσεν ἡ τύχη. ὁ γὰρ Χαλίλ ὀρακτικὸς
ἔσπαρον πρὸς τῆς ὀψίας μεθοδύματα, καὶ ὅτι
ὁ νέος ὀρακτικὸς ὀτυχῆς ποτὲ, ἀγεται πάλιν πρὸς αὐ-
τῆς ὁ Μουράτ ἐν τῶν παλαιῶν τῆς Ἀδριανού, ἐ-
πὶ φημιζεται ὡς ἡγεμόν. ὁ δὲ νέος ἡγεμόν Μεχ-
μέτ ὁ υἱὸς αὐτῶν ἐπέλα τῶν παλαιῶν, τῆς ὀψ-
χηγῆν ἐν τῇ Μαγνησίᾳ. μαθὼν δὲ τῆς ὀψίας ὁ Ἰάδγρος
πρὸς πρὸς ὀψίαν τῆς ἱερῆς ἐπὶ ἄλλης ὀδοῦ, καὶ
ἀφῆσαν τὰ σενωπὰ πρὸς ἔρχεται πρὸς τὸ Νῆσιον,
ἢ πρὸς τὸ Κόσσαν. καὶ ὁ Μουράτ σὺν πάσῃ τῇ
στρατιᾷ αὐτῶν ἐποιμῶς. καὶ δὴ πολεμήσαντες ἀφῆ-
σαν ὀψίας, πρὸς ὀψίας ὀψίας ἐγείρεται σὺν με-
κρῆς στρατιώταις, καὶ ὡς δὴθεν ἐποιμῶσαν πρὸς ὄρας
τῆς πόλεμον, αὐτὸς διέδρα. οἶδε γὰρ πρὸς στρατὸν τῆς
Τούρκου ὀψίας ὀψίας ὅτι ὀψίας. καὶ τοὺς
Οὐγγροις ἀφῆσαν, καὶ εἰς φυγῶν μελε-
τῶντας. τότε ὁ Μουράτ ἠλίου ἡδὴ ἀυγάζον-

τος ὄρων τὰς σκηνὰς τῆς Οὐγγρῶν διεσκεδασ-
 μένας, ἔεις φυγῶν βλέποντας, ἐπέπεσεν ἐπ' αὐ-
 τοὺς, καὶ τοὺς μὲν ἐσκύλευσε, τοὺς δὲ κατέσφαξεν.
 ἄλλοι ἔφυγον, καὶ ἐγένετο μεγάλη νίκη Μουρατ, καὶ
 ἦσαν τὰς Ἰαλῶν. γραφεὶς δὲ μὲν νίκης μεγάλης,
 καὶ τῆς Πελοποννήσου ἐγράψεν. ὁ γὰρ Κωνσαν-
 τίνος δεσπότης ὡν τότε Λακεδαιμονίας, καὶ ἰδὼν
 πλὴν ἀφίξιν τῆς ῥηγῆς, καὶ τὰς τελευτὰς ἐν Ἑλλη-
 σπόντῳ, ἐμαντεύσατο πῶς τελεῖ ἀπώλεσαν τὴν Τύρ-
 κων, καὶ ἔξελθὼν ἀπὸ τῆς Ἑξαμιλίου εἶλε Θήβας,
 καὶ τὰ πέριξ χωρία. γραφεὶς δὲ ὁ Μουρατ σὺν
 δύτῳ πλείῳ, φέλλει ἀποκρυσάειον, ζητῶν τὰς Β
 πόλεις αὐτῆς, ὁ δὲ Κωνσαντίνος οὐκ ἤθελε. καὶ γρα-
 τεύσας, καὶ τοὺς χάρακα ἐν τῇ Ἑξαμιλίῳ, ἡδὲ
 γὰρ παρὰ τεσσάρων χρόνων οἰκισθῆναι αὐτῷ ὁ
 δὲ Κωνσαντίνος σὺν ἐξήκοντα χιλιάσιν ὡν, ἐν-
 τὸς, αὐτὸς εἰσῆλθε. καὶ ὡς ἐν ὀλίγῳ καὶ αὐτὸς καὶ
 Θάμας ὁ ἀδελφὸς αὐτῆς δεσπότης ὡν Ἀχαΐας
 πᾶρεδίδοντο ὑπὸ τῆς Ἀλβανῶν. πλὴν αὐτῶν τὸν
 δόλον ἐνοήσαντες ἀπέδρασαν. ὁ δὲ Μουρατ
 μέγρι Πατρῶν, καὶ Γλαρεντζῆς δραμῶν, καὶ
 ἀφανισμῶν πᾶσι πᾶσι τὰ ἐκεῖ, ὑπὸ ἀνε-
 φρεσὶ χαλῆσας τὸ Ἑξαμίλιον, ἐρείπιον κα-
 ταλιπῶν αὐτῷ. ἀχμαλωτῆσας πλῆθος λαοῦ
 ἐπέκεινα χιλιάδες ἐξήκοντα.

A Hungarorum tentoria dissipata cernens,
 & fugæ ipsos se commisisse, in eos impres-
 sionem facit; partim spoliat, partim in-
 terficit, aliis fuga euadentibus. Is equi-
 dem celebrem victoriam adeptus, clade
 insigni Iangum affecit. Hac insuper vi-
 ctoria latus conuerso itinere in Pelopo-
 nesum mouit. Constantinus enim, qui
 Lacedæmonis Despota erat, comperta
 Regis expeditione, triremiumque ad
 Hellepontum appulso, Turcas interne-
 cione perituros prædixerat: vltraque He-
 xamilium progressus Thebas vicinque vi-
 cinos occupauerat. Morates rebus prospe-
 re admodum gestis reuersus, legatum mit-
 tit vrbes sibi ereptas repetitum: quibus se
 decessurum negauit Constantinus. In
 hunc propterea mouit Morates: & ad He-
 xamilium, quod ante annos quatuor refe-
 cerat, Constantinus castra metatur. Cum
 sexaginta militum millibus intra murum
 se continebat Constantinus, quem facile
 superat Morates. Illum eiusque fratrem
 Thomam Achaia Despotam Albani statim
 prodiderunt: qui patefacta eorum
 fraude fuga sibi consuluerunt. Morates
 interim Patras vsque, & Glarenciam ex-
 currit, cunctis sibi obuiis deletis, Hexa-
 milioque euerfo & in ruderum conge-
 riam redacto, mancipiis etiam vltra sexa-
 ginta millia captis, retrocessit.

Moratis in Pe-
 loponesum
 expeditio an-
 no mudi 6954.
 Nouemb. 27.
 Morates He-
 xamilium op-
 pugnavit. De-
 cemb. 10. oc-
 cupauit anno
 Christi 1445.

CAPVT XXXIII.

*Iohannes Imperator moritur, et Constantinopolim Constantinus Despota venit, Mora-
 temque sibi conciliat. Morates filio suo Mehemeti uxorem dat, postque celebratas nup-
 tias statim moritur. Mehemetes de patris morte certior factus Adrianopolim venit, Im-
 perator salutatur, et de imperii rebus tractat. Moratis mores et ingenium, morbus,
 et insomnium ante mortem ei oblatum. Mehemetes fratrem suum strangulat. Geor-
 gio Seruia Despota filiam, nouercamque suam Mehemetes petenti remittit. Per lega-
 tos Byzantini cum Mehemete pacem constituunt, et pensionem ad alendum Orcha-
 nem ab eo accipiunt. Principum et urbium legationes ad Moratem.*

Ὁ δὲ βασιλεὺς Ἰωάννης ποδαγρία πιεζοζῶμος δὲ
 ἐν πολλοῖς ἔτεσιν, ἔμεινεν ἐπὶ πόδον ἀπὸ
 Ἰταλίας ἐν πολλαῖς θλίψεσι, ἔδυσφορέϊας ὡν,
 πῆ μὲν ἀπὸ τῆς οὐκλησιαῶν ταραχῆς, πῆ
 δὲ ἀπὸ τῆς οὐκνησιαῶν τῆς δεσποίνης, κατέλα-
 βεν αὐτὸν νόσος, καὶ ἐν ὀλίγῳ ἡμέραις ἐτελεύ-
 τησεν, ὕστατος βασιλεὺς χρηματίσας Ρωμῶν.
 τὸν δὲ Κωνσαντίνον πέμψαντες, οἱ τῆς Κωνσαν-
 τίνου ἡγερον αὐτὸν ἐν τῇ πόλει, καὶ παρῶν
 φείλας εἰς τὸν Μουρατ, καὶ δεικνύσας αὐτὸν
 σὺν δάροις, καὶ μελιχίοις λόγοις εἰρηνώσεν αὐ-
 τὸν, ἄρας ἐν μέσῳ πᾶσι πᾶσι ἐληλυθῶτα σκῆ-
 νατα. βουλευτῆς δὲ γὰρ ποιεῖται τῶν ὑπὸ

PER idem tempus Imperator Iohan-
 nes longa annorum serie podagra
 conflictatus, postreditum ex Italia mul-
 tis curis ac sollicitudinibus oppressus, cum
 propter Ecclesiarum perturbationem ac
 diffensionem, tum ob Despoenæ interitum,
 morbo correptus est, & paucos post
 dies Romæorum vltimus Imperator ipse
 fato cessit. Qui ergo Constantinopoli res
 imperii administrabant, legatos ad Con-
 stantinum miserunt, qui in urbem eum
 adducerent. Is legatos ad Moratem mi-
 sit, donis verbisque suauibus animum e-
 ius captauit, & offensionum præterita-
 rum omni causa remota placauit. Mora-
 tes etiam cum uxorem dare filio suo de-

Iohannes Im-
 perator mori-
 tur anno 6957.
 mundi, Christi
 1448. Octobr.
 die 31.

Constantinus
 Constantino-
 polim venit, &
 Moratem sibi
 conciliat.

Mehemetes Turcatiris filiam uxorem ducit.

Morates nūri obuiā proceres aulae mittit.

Nuptiarum solemnitates per tres menses celebratæ.

Mehemetes nouus sponsus in Asiā redit.

Moratis obitus.

Mehemetes in Europam transit.

creuisset, a Principibus Armeniæ finitimis sponfam ei petiuit. Turcatiris filiam Turcomanorum, qui vltra Cappadoces fiti sunt, principis. Hanc affinitatem non ambiebat, quod viribus ac diuitiis sibi par esset: verum quia ditiones illius Turcaris Turcoperfas & Caramanum interiacebant; poteratque cum eo societatem belli semper inire filius suus, qui Amasiæ prouinciam regebat; Caramano ab inferioribus seu maritimis locis, & Caralufup (id est nigro Iosepho) a superioribus bellum interentibus sese opponere. Intercedente igitur inter ipsos affinitate, auxilium quantumcumque, opemque ab eo sperabat. Vnum itaque Vezirorum suorum Saticiam misit, qui illam summo honore & gloria ornatam, thesauros multos secum ferentem, dotemque ditissimam domo paterna abduxit. Morates huius sponsæ focer vt ad fretum Callipoleos ipsam accedere cognouit, Adrianopoli proceres ei obuiam misit, manumque expeditam militum, qui susceptam Adrianopolim in principis palatium deduxerunt. Lætus admodum & hilaris sponfam excepit Imperator, nuptiarumque celebrationi initium dedit, inuitatis omnibus ditionis suæ ducibus & principibus, cum Turcis, tum Christianis: qui multis cum donis præsto fuere, nuptialibusque festiuitatibus interfuere. Mense Septembri eas celebrare cœperunt, & transacto Decembri nuptialibus festis finem imposuerunt. Qui etiam patris sponsæ serui domestici ipsam comitati erant, opipare habuit Morates, & omnimodis beneficiis affectos ad propria remisit. Filium deinde suum nouum maritum cum uxore in Lydiam Asiæ minoris prouinciam, vt eam regeret, dimisit. Cumque post medium Ianuarium Magnesium venisset, eoque mense exacto Februarii dies quintus aduenisset, cursorum vnus, ad instar aquilæ celetiter volantis, accedit, epistolamque diligenter obfignatam ei tradit: qua resignata, ac lecta patris sui obitum didicit Mehemetes. Illam scripserant Veziri Halil scilicet ac cæteri, qua patris eius mortem nunciabant: hortabanturque vt ea lecta profectionem suam minime differret; sed, si possibile fuerit, equum Pegasæum conscenderet, inque Thraciam, priusquam gentes vicinæ principem obuisse rescuerint, proficisceretur. His paruit, & confestim cursorem equum Arabicum conscendit, nihil præterea magnatibus suis, quam ista, locutus: **QVI ME DILIGIT ME SEQVATVR.** Eum itaque diligenter abeuntem Celeripedes serui domestici sagittarii, velut ambidextri gigantes, præcedebant. Equites iaculatores & ensiferi sequeban-

A *αὐτῶν, ἠγάγετο νόμφω ἐκ τῶν ἠγεμόνων παρὲς τὰ τῆς Ἀρμενίας ὄρια κειμένων, θυγατέρα τῆς Τουρκατῆρ ἀδρός Δερχηροῦ τῆς ἐκείσε πατρὸς κειμένων Τουρκομαίων, ἡσὺν ἀπὸ Καππαδοκῶν. τὴν δὲ συγγνώμην αὐτῶν οὐ κατεδέξατο, ὡς ἐν διωάμει, καὶ πλούτῳ ἰσοτερίζων αὐτὰς. ἀλλ' ὅτι ἐν μέσῳ τῆς Τουρκομαίων καὶ τῆς Καραμαί, οἰκῶν ὁ ῥηθῆς Τυρκατῆρ, εἶχε πρότερον συμμαχεῖν τῶν ἐν τῇ Ἀμασία ἠγεμονούντων ἡσὺν τῆς Μωροῦ, καὶ παροισούσῃ καὶ τῶν Καραμαί κατὰ τὴν ὁρμῶντι, καὶ τῶν Καραίου σουφ ἀνάγειν, ἔμεσιτεύουσας τῆς συγγνώμης, κακῶς τῆς πῆρ' αὐτῶν τῆς τυρκομαί Δερχηροῦ, ἔβοήθησαν ὅθεν καὶ σείλας ἐνά τῆς αὐτῶν Βεζυειδῶν τῆς λεγόμενον*

B *Σαριτζιαν, ἠγάγετο αὐτῶν ἐκ τῆς οἴκου πατρὸς μὲν ἡμῶν ὅτι πλείσθης ἔδδξης, φέρουσαν ἡσασαυεῖς πολλοῖς, ἔφερινῶν πολυτάλαντον. ὁ δὲ Μωροῦ καὶ πεντηρὸς αὐτῆς μαθῶν ἐγγίξουσιν ἐν τῶν πορθμῶν τῆς Καλλιουπόλεως, ἐπεμψε μεγαλῆς ἀπὸ Ἀδριανουδ, καὶ φρατῶν βύζωνον, ἔσασαντῶν ποιήσαντες, ἠγάγετο εἰς τοὺς οἴκους τῆς ἠγεμόνος ἐν Ἀδριανουπόλει. ὁ δὲ ἠγεμὼν μὲν πλείσθης χθρῶς ἀποδεδέσμενος τῆς νόμφω, ἠρξάτο τελεῖν τοὺς γάμους. καὶ καλέσας πρῶτος τοὺς ἡσὺν χεῖρα Δερχηροῦ, ἔἠγεμόνας ἔτω Τυρκομαί καὶ Χριστιανοῖς, ἀπῆλθον ἐπὶ τῶν δώρων πολλοῖς ἐορτάσοντες τὰ γαμήλια. Δερχηροῦ ἀμφοῖς ἀπὸ μίλωνος Σεπτεμβρίου, καὶ τελεώσαντες τῆς μηνὸς Δεκεμβρίου, ἐτελείωτο καὶ ὁ γάμος. τοὺς σὺν αὐτῇ οὖν ἐλθόντας οἰκείους τῆς πατρὸς αὐτῆς δαψιλῶς φιλοφρονήσας, ἔσασαντῶν διεργασίαν ἀμείψας εἰς τὰ ἴδια ἐπεμψε τὸν δὲ ἡσὺν τὸν νεόνυμφον ἀμα τῇ γαμακί ἐν τῇ ἠγεμονίᾳ τῇ μικρῆς Ἀσίας καὶ τῇ Λυδίας ἀπέλυσεν. ἐλθῶν δὲ εἰς Μαγνησίαν τῆς Ἰαρουαίου μίλωνος ἠδὴ μεσσαζομῶν, καὶ πρὸς ἐλθόντος τούτου ἀγων ὁ Φεβρουάριος πέμπτην, εἰς τῆς Τυρκομαίων ὡς ἀκόπτερος τις ἀετὸς ἐπέστη, διδοὺς αὐτῶν γραφῶν εἰς χεῖρας ἀσφαλῶς κατεσφραγισμένῳ. ἀνοίξας ἡσὺν αὐτῶν ἔσασαντῶν, ἐβῶ τὸν θάνατον τῆς πατρὸς αὐτῶν. ἡ δὲ γραφὴ ἡσὺν σαλεῖσα πατρὸς τῆς Βεζυειδῶν τῆς τε Χαλίλ, ἔτῆς ἑτέρων. ἐδήλου οὖν τὸν θάνατον τῆς πατρὸς αὐτῶν, καὶ τῆς ἐλθουσιν αὐτῶν τῆς ἀναγνώσκοντος μὴ βραδύως. ἀλλ' εἰ διωατῶν ὅτι βίωσιν πηγάσῳ ἵππων πλερέντι, καὶ ἀφίκεσθαι ἐν Θράκη, παρὲς ἔσασαντῶν εἰς τὰ πέριξ ἔδδξῃ ἡ ἀγγελία τῆς τελευτῆς τῆς ἠγεμόνος. ὁ καὶ πεποίηκεν, αὐτῇ τῇ ὥρᾳ ἐπιβῶς ἐν τῆς δρομῶν Ἀραβικῶν ἵππων. ὅσῳ εἶπεν ἄλλο τοῖς μεγαλῶν αὐτῶν πλῶν, ὁ ἀγαπῶν με ἀχρῶν θῆτω μοι. αὐτὸς δὲ τῶν ὡρῶν ἔχων ἔμπροσθεν τοὺς οἰκείους δούλους ἑξότας, καὶ ἀκωδέρμους ἀμφοτεροδδξίους εἶπεν γάμους πρῶτος περὶ τοὺς δὲ ξιφηφόρους, καὶ ἀκωνίτας ἵππους ὅτι*

Δεν· ἔδην ἡμέρας δυοῖν ἀπὸ Μαγνησίαν Διφ-
 βας τὴν πορθμὸν ἐν Χερρόνησῳ κατέστη. καὶ αἰαμείνας
 ἐν Καλλιουπόλει ἄλλας δύο ἡμέρας, ἔπειτα θρη-
 σίωται τοὺς ἀχλοῦ θήσαντες, ἐνὰ τῆν Τελευθρόμων
 πέμψας ἐν Ἀδριανῶν, ἐμίλυνσε τὴν αὐτὴν ἐν Χερ-
 ρονήσῳ Διφβάσιν. καὶ Διφβαλίαν συχρῆς ἡμοιότητος
 ἔφημῆς ἀπὸνταχρῶν, ὡς ὁ ἡγεμὼν ἐν Καλλιου-
 πόλει, ἵνα μὴ ὁ συρφετώδης ὄχλος ἀπακτίσας ἀ-
 φρωιάσῃ· ἔθος γὰρ ἡ αὐτῶν ἐν ταῖς ἀλλαγαῖς τῆν
 ἡγεμόνων ἐνεργεῖν γάσιν· Διφ τὸ καὶ τελευθρῶ
 πολλὰ κίς κρῦπτοντες, λέγουσι τῶν λαῶν, ὡς ὁ ἡγεμὼν
 ἀδενεῖ. καὶ τὸ ποιοῦσι ὅτε μέλλον Διφδέξασθαι
 ἔχθρῶν εἶσε. ἐν τῷ ἔπειτα τελευθρῶν ἡσυχία, μὴ
 ταῦτα ἀπάραις ἀπὸ Καλλιουπόλεως, σιμῆρεον πλη-
 θη πολλὰ προσκυκωῦντες αὐτῶν. ἐλθόντος ὅ πλη-
 σίον ἔκαστου, ἔξῃλθεν ἀπασα ἡ τῶν τῶν ἡγεμο-
 νίας, οἵτε Βεζυειδῆς, ἔ Σατραπάται, ἔ ἑπαρχοί, καὶ
 δημόριοι, καὶ οἱ τῶν μαρῶν αὐτῶν θρησκείας μῦσαι,
 ἔ διδασκαλοί, ἔ οἱ ἐν ἔπισημῶν, καὶ τέχνης ἀγο-
 ρούμμοι, καὶ μέγας πολὺ τῶν συρφετώδεις λαοὶ εἰς
 τὴν αὐτὴν ἡσυχίαν ἐλθόντος οὗ τῶν ὄχλου καὶ ἡσυχί-
 σωπον τῶν ἡγεμόνων, ὡς μίλιον ἐν σοιχιδῶν, καὶ ἀπα-
 βάντες τῶν ἡσυχίαν πᾶντες, περὶ τῶν πορείαν πρὸς τὸν
 ἡγεμόνα ἐβλάδισον· ὁ δὲ ἡγεμὼν ἔ οἱ μετ' αὐτῶν ἴσαν-
 το ἑπὶ τῶν ἀρχῶν ἐλθόντων οὗν ἀρχὴ ἡμέρας μιλίας,
 ἀκρῶν σιωπῆς ἐν τοῖς χεῖλεσιν αὐτῶν οὐσης, ἀθροῖον
 γάντες κρηπέτων μέγα μὴ δακρῶν ἀνήλασαν· ὅτε
 καὶ αὐτὸς ἀποβὰς ἔ ἵππου σιμῶ τοῖς ἡσυχίαν, καὶ
 αὐτῶν πᾶ ὁμοῖα ἔπερατῶν, βοᾶσιν κλαυθμῶ τὸν
 αἴρα πληρωῦτες. καὶ ἡσυχίαν ἰδεῖν μέγα πένθος καὶ
 κρηπέτων τῆ ἡμέρα ἐκείνῃ ἔξ ἀμφοτέρων τῶν μερῶν.
 σιμῶντες ἔν καὶ ἡσυχίαν πᾶντες ἀλλήλοισι, προσ-
 κύνησαν οἱ μεγίστανες ἔ ἑσυχίαν ἀσπασάμμοι τῶν
 αὐτῶν χεῖρα, καὶ ἑπὶ βάντες τῶν ἡσυχίαν εἰσηλθόν ἐν τῆ
 πόλει ἀρχὴ τῶν πύλης τῶν παλατίου· καὶ ὁ ἡγεμὼν εἰσ-
 ελθὼν· ἐκαστος εἰς τὰ ἴδια ἀνεχώρησε, τῆ δὲ ἑπὶ τῶν
 εἰον ἡσυχίαν ἀσπασῶν ἡμοιότητος μεγάλης καὶ τῶν ἔθους (ἔ
 πλέον τι, ὡς ἔ ἡγεμόνος ἐπίοντος νέου, ἔ ἐν τῆ ἡσυχί-
 ῃ νεωστὶ εἰσελθόντος) ἐν τῆ ἡσυχίαν τῆ πατει-
 κῆ ἡσυχίαν (ὡς ἔκ ὄφελον, πλὴν ἡσυχίαν
 ἡσυχίαν Θεοῦ Διφ τῶν ἀμῶν τῶν ἡσυχίαν) ἴσαντο ἔ ἐν-
 ἀντίας πᾶντες οἱ σατραπάται ἀπὸ μακρῶν, καὶ οἱ
 Βεζυειδῆς ἔ πατρὸς αὐτῶν, ὁ, τε Χαλὶλ Πασίας,
 καὶ ἰσαὰκ Πασίας, οἱ δὲ τῶν Βεζυειδῆς Σια-
 χῶν ὁ Εὐνοδῶν, καὶ ἰπραῖμ ἡσυχίαν ἡσυχίαν
 αὐτῶν κατὰ τῶν συνήθειαν· ὅτε ὁ ἡγεμὼν Μεχέμῆ
 ἡρώτησε τὸ Σιαχῶν τῶν ἀμῶν μεσάζοντα, τί ὅτι ἀπὸ μα-
 κρῶν ἴσαν) οἱ μεσάζοντες ἔ μου πατρὸς, καὶ ἔλεσον
 αὐτῶν, καὶ εἰπέ τῶν Χαλὶλ ἔσαντα ἐν τῶν ἡσυχίαν αὐτῶν ὁ ὅ
 ἰσαὰκ ἀπελθῆτα ἐν Περγύση σιμῶ τοῖς λοιποῖς τῆς
 εἰώας ἡσυχίαν, τῶν ἡσυχίαν τῶν ἡσυχίαν τῶν ἡσυχίαν

tur: biduoque a Magnesia in Chersonesum freto superato peruenit. Duobus sequentibus diebus Callipoli substitit, ut eos qui secuti fuerant, expectaret. Cursorem etiam Adrianopolim praemisit, qui eum in Chersonesum traiecisse nunciaret. Crebris deinde sermonibus & fama vbiq; vulgatum est principem Callipoli adesse, ne plebs infima tumultu excitato ferociret. Consueuerant enim in principum mutatione populi seditionibus agitari: quare morte saepius celata, principem morbo laborare apud multitudinem rumores disseminant: eaque arte, cum successor longius abest a locis, in quibus decessor obiit, eam deludunt. Cum Callipoli discessisset, iter pergenti populi multi, ut eum venerarentur, obviam venerunt. Et vbi agro Adrianopolitano appropinquauit, omnes aulae ordines officialesque Veziri, Satrapae, provinciarum & oppidorum rectores, impuraeque suae religionis mystae & doctores, quique scientiarum ac artium periti erant, multitudo denique plebis in eius occursum egressi sunt. Postquam illa multitudo vno milliari obviam principi ordinatim processit, equis omnes defiliunt, & pedes incedunt. At princeps & qui comites ei aderant, equis infidebant. Milliaris deinde semissem emensi, labiis compressis magnoque silentio, gradum stiterunt; planctumque ingentem cum lachrymis omnes simul ediderunt. Ipse quoque princeps equo tunc defiliit, qui in eius comitatu erant, pariterque, ac illi, planxerunt, clamoribus & eiulatibus aerem verberantes. Illa die luctum ingentem ac planctum ab utraque parte cernere erat. Vbi conuenerunt Magnates principem, eius manum deosculati, venerati sunt. Consensus deinde equis vrbem ingressi, principemque comitati vsque ad Palatii portam processerunt: ipsoque palatium ingressi, in domum vnusquisque suam diuertunt. Postridie cum frequentes ad concionem ex more (etiamque quam antea celebriorem, quod princeps iuuenis, & nuperrime imperium adeptus esset) conuenissent, sedebat ipse in folio paterno (quod vtinam non contigisset: verumtamen Deo permittente factum propter peccata nostra) coram vero & procul patris sui Satrapae & Veziri Halil, & Isaac Bassae stabant. Eius vero Veziri Siachin Eunuchus & Abrahamus, ut mos est, ei adstabant. Tunc Imperator Siachin Mesazontem suum interrogauit: *Quare patris mei Mesazontes procul stant? ipsos voca, & dic Halili ut locum consuetum repetat. Isaacus vero cum ceteris orientis praefectis Prusam abeat, ut patris mei cadaver sepulturae mandet:*

Callipolim venit Mehemet.

Mors principis celata.

Mechemeti obviam eunt Aulici & plebs vniuersa,

Modus ab eis seruatus.

In luctum & eiulationes effusi Turci ob Moratis obitum.

In folio imperatorio sedet Mehemetes.

Halil Bassa dignitate Vezir-lucatus retinet, Isaacus vero Anatoliae praeficitur.

Provinciisque orientalibus prefectus earum A curam gerat. His auditis celeri passu ad eius manum deosculandam accedunt; & Halil Mesazontis dignitatem retinuit. At Isaacus magnatibus plurimis stipatus cadaver principis defuncti magna pompa deducit, quod post modum in ædícula sepeliuit, quam viuens Morates construxerat: dumque funus effertur, nummorum magnam vim pauperibus distribuit Isaacus. Morates equidem haud diuturno grauique morbo conflictatus fato cessit, verum longe, quam suus pater, doloribus & ægritudinibus minus vexatus. Hoc ei tributum Dei decreto mihi videtur; cui huius viri erga genus humanum benigna mens, & erga pauperes miseratio perspecta erant. Non solum enim, quæ cum genere ac impia superstitione sibi coniunctis iureiurando fœdera fanciuerat, integra semper seruauit: sed etiam pactis conuentis cum Christianis sterit. Si quando enim pacis conditiones a Christianis violatæ fuerunt, fœdera que confusa: Dei oculum, cui nihil est absconditum, non latuerunt; ab iisque iniuriarum acceptarum vindex ille meritas pœnas exegit; Non perdurauit tamen ipsius ira, nec paratam victoriam barbarus est persecutus. Nullius gentis euersionem totalem cupiebat: sed quam primum victi pacem per legatos petere voluerunt, ad eos admittendum promptus erat, & pace confecta dimittebat pugnas auersatus, concordiaque studiosus. Hac de causa pacifica morte nec ferro properata, pacis pater eum remuneratus est: quatuorque tantum diebus decubuit. Is aliquot adolescentibus comitibus palatio suo relicto in insulam vrbi vicinam traiecit: hanc fluiuius in alueos diuisus longam latamque efficit, in cuius pingui solo pecoribus apta pascua virent, ac luxuriant; ibique greges ouium, mulorum & equorum, quos princeps originis generosæ habet, armenta pascunt. In ea quoque insula egregiæ ac splendidæ aedes visuntur, cum ad balneorum vsu, tum ad delicias, vtilitatesque & commoda, pro anni tempestate captandas comparatæ. Multos illic dies priuatim cum suis sibi familiarissimis transigere decreuerat, vt a curis & laboribus, quibus nuptiarum celebratione defessus fuerat, respiraret. Ad insulam cum transiisset, diem vnum genio præter consuetudinem indulgens exegit. Sequenti die in palatium se transferri iubet, capitis grauedine premi, corporisque partes omnes stupore correptas esse questus. Cum ergo per triduum morbo decubisset, secunda Februarii die obiit, anno mundi 6958. (Christi 1450.) Fertur ipsi post nuptias antequam in insulam ab

Moratis mors qualis fuerit.

Moratis mores & ingeniu.

Morates quietis captandæ causa in insulam Adriano-poli vicinam secedit.

Morates obiit anno Christi 1450. Febr. die 2. at Annales Turcici & Historia mortuum affirmant anno Hegiræ 855. qui coepit anno 1451. Febr. die 3. feria 4. Vide Notas.

ἐχέτω δὲ καὶ τῆς ἀναπολιτικῆς θεμάτων τῶν Φοινικίδων. ἀκροσώμετες οὖν ταῦτα, πρῶτον δὲ δραμέντες καὶ τὸ σκυνηγὸς ἠσπασώμετο τῶν αὐτῶν χεῖρας καὶ ὁ μὲν Χαλὶλ ἔμεινε μεσάζων· ὁ δὲ Ἰσακ λαβὼν τὸ πῶμα τῆς ἡγεμόνος σὺν πλείστοις ἀρχαῖσι καὶ οἰκονομίᾳ πολλῇ, εἰς Περσίαν ἀπῆλθε, καὶ ἔθαψεν αὐτὸ ἐν ταῖς πρὸ αὐτῶν δομηθέντι βομῶν, πλείστα νομίματα κενώσας ἐν χερσὶ πενήτων ἐν τῇ κηδεῖᾳ. ὁ θάνατος οὖν τῆς Μωρῆτ, ὅση ἡ πολυσοσώδεστος, οὐτ' ἀρῆσθόσης, ἀλλὰ καὶ τῶν πατρῶν αὐτῶν ἀτιμωρητότερος, καὶ πατρῶν καὶ νόσων ἐλδθερότερος. οἶμα Θεοῦ κελνοντος καὶ τῆς ἀνδρος πρὸς τὸ κρινὸν βύνοια, καὶ τὴν συμπατριᾶν πρὸς τοὺς πένθητας ἀφῆσιν· οὐ μόνον γὰρ ἐν τοῖς αὐτῶν καὶ ἡμῶν, καὶ κατ' ἀσέβειαν, ἀλλὰ καὶ τοῖς Χριστιανοῖς, ἀς ἐνόρηκεν σωθῆσθαι ἐπεσθῆεν, ταῦτας εἰς τέλος ἀσινεῖς, καὶ ἀθολώτους ἐφύλασθαι. εἰ γὰρ καὶ τῶν ἀσπονδῶν τῆς Χριστιανῶν πινέας, ἔκ τῶν βασιλέων τῆς ὀρκων μεταχειροθέντες, τὸν ἀλάθητον τῆς Θεοῦ ὀφθαλμὸν ὅση ἔλαθον· καὶ τῶν δίκλων δικαίως ἡμωρηθέντες πρὸ αὐτῶν τῆς ἐκδικητοῦ. ὅση εἰς μακρὸν τὰ τῆς μιλῆς ἔξετείνοντο πλέθρα, ἀλλ' ὅση μὲν τῶν νίκλων οὐ κατεδίωκεν ὁ βασιλεὺς. ὅση εἰς τέλος τὸ ἀφαισιμὸν ἐδίψα τὸ πυχόντος ἔθνοισ· ἀλλ' ἅμα οἱ ἠτήθέντες πρὸς εὐδῶν τὰ τῆς εἰρήνης ἐσκέψατο, καὶ αὐτὸς πρὸς ἡμῶν ἐδέχετο, καὶ τοῖς πρὸς εὐδῶν μετ' εἰρήνης ἀπέλυε μισῶν τῶν μάχας, ἀγαπῶν τὴν εἰρήνην· καὶ ὁ πατήρ τῆς εἰρήνης αὐτεμέτησε τὴν τελευτῶν τῆς βασιλεῶν ἐν εἰρήνῃ, καὶ ὅση ἡ μάχη. ἡσθρ δὲ αἱ τῆς νόσου πᾶσαι ἡμέραι τέσσαρες. ἔξελθὼν γὰρ ἐκ τῆς παλατίου σὺν ὀλίγοις νεανίσκοις ἐδιέβη τὴν νῆσον, ἡ ὁι ποταμοὶ ἀφῆρῶν ἡμῶν πλησίον τῆς πόλεως, αὐτῶν εἰς βύρυχαιαν κατέστησαν, καὶ λιπρῶν οὐσης τῆς γῆς βοσκήματα, καὶ ἐσθρῶν ἀλόγων ζώων χλοερὰ φύον. ἀγελάζον γὰρ ἐν αὐτῇ φορβάδα, καὶ ἡμίονοι, ἔκ τῆς ἵππων οἱ ἀρχαῖοι τῆς ἡγεμόνος, οἰκωδομαί τε ἀφῆροσπάτας εἰς θάλασσαν τε καὶ τέρψιν καὶ χαρῆς, καὶ πρὸν ἄλλο χρῆσιμον εἰς ἀπόλασιν. ἐβούλετο δὲ ἀφῆρεῖν ἡμέρας ἱκανὰς ἐκ τῶν ἰδιότων σὺν ὀλίγοις οἰκειοτάτοις πρὸς ἀναψυχῆν καὶ ἀναχρῆν τῆς Φοινικίδων, καὶ κῆπων τῆς πρὸ ἐλθόντος γάμου. ἔλαβας οὖν, καὶ ποιήσας ἡμέρην μίαν, καὶ πρὸς τῆς ὅση σὺν ἡμῶν, τῆς ὅση ἐκῆλθυσεν ἀγεσθαι εἰς τὸ παλατίον, εἰπὼν ὡς κῆφαλῶν, καὶ τὸ λοιπὸν σῶμα κῆλαβάρης, καὶ ναρκῶδες περῆσι. κατῆλθεις οὖν, ἔκ τρεῖς ἡμέρας νοσήσας ὅση πῆσας ἀπέθανεν ὀδύτερα τῆς Φουαεῖου μιλῶς τῆς τῆς ἡ ἔποις. λέγεται δὲ ὅτι μὲν τοῖς γάμοις, καὶ πρὸ τῆς ἀφῆρῶν τῶν νῆσον μῆ

μῆ

μῖα τῶν νυκτῶν ἰδεῖν ὄραμα τοιοῦτον· ἐνὰ φοβερόν
 ἀνδρα ἐξάναι ἐνώπιον αὐτῶν, τῷ ὅσυσταλέντα ὡς φό-
 βῶν ἐκρύπτειν αὐτὸν τῆς χειρὸς ὁ φανείς ἀνὴρ, ἐφό-
 ρῃ δὲ ἐν τῇ δεξιᾷ αὐτῶν χεὶρ σφενδόνῳ χρυσῆν, εἰς
 τὴν αὐτῆς δεξιᾶς δακτύλον. ἐκβαλὼν οὖν ὁ φανείς τὸ
 σφενδόνον ἀπὸ τοῦ μεγάλου δακτύλου τῆς ἡγεμονίας,
 ἐβαλεν αὐτὴν ἐν τῷ λιχνῶν τῷ μὲν τῆς αὐτῆς δεξιᾶς,
 εἶτα ἐξορματίσας αὐτὴν ἐκ τοῦ δακτύλου τῆς λιχν-
 νοῦ ἤρμωσεν αὐτὴν εἰς τὸ μεσαίτατον δακτύλον. μὲν
 δὲ τῶν εἰς τὸ μὲν τῆς μεσαίτατον, καὶ αὐτῆς εἰς τὸ ὑσα-
 ρον τῆς μικρῆς. μετὰ ταῦτα ἐκβαλὼν τὸ σφενδόνον
 ὁ φανείς, καὶ λαβὼν ἀφανῆς γέγονε. καὶ ὁ ἡγεμὼν ἐξ-
 υπνὸς ἡρόδοτος παρεσκευάσατο τοὺς αὐτῶν μαύτους
 εἰρηκῶς ὅσος ἔστιν. αὐτῶν δὲ τῶν μὲν σφενδόνῳ τῆς ἡγε-
 μονίας διέκριναν, τοὺς δὲ δακτύλους, τὸ μὲν παρῶν
 εἰς αὐτὸν, τοὺς δὲ ἄλλοις εἰς τοὺς μετ' αὐτῶν αὐθεν-
 τῶν σφενδόνῳ ἐξ αὐτῶν. ἕτεροι δὲ κρύβδῳ καὶ σωπηρῶς
 τὸν μὲν μεγαδάκτυλον τῶν αὐτῶν τῆς ζωῆς ὑσαρὸν χρυ-
 σῶν διέκριναν, τῶν δὲ ἀφαίρεσιν τῆς σφενδόνῳ, τῶν δε-
 σποτείαν. τῶν δὲ εἰσαίξεας, καὶ ὅσας ἔστιν ἕτερον τεσ-
 τῶν δακτύλων τῶν σφενδόνῳ δακτύλων, τῶν μετ' αὐτὸν
 ἡγεμονίῳν μέλλοντα τῶν ἀριθμῶν τῶν ἕτων τῆς ἡγε-
 μονίας ἐσφενδόνῳ, καὶ τότε τέλος ἔξει ἡ τυραννίς. ἀλλ'
 ἐπαυρῶν αὐτῆς παρῶν τῶν διήγησιν, καὶ ἰδοῦν, τί ὅ
 αἰμοβόρον τῆς θηλείας ἐν τῇ ἡμέρᾳ αὐτῶν κατε-
 φθρε, ἔκατεδαπύθησε, καὶ εἰς τέλος ἠφάνισε. πέμ-
 ντας τοῖσι τῶν σώμα τῶν πατρῶν αὐτῶν εἰς ταφῶν ἐν
 τῇ Περύσῃ, αὐτὸς ἤρξατο ἐρδύναν τὰ ταμεία καὶ τοὺς
 θησαυροὺς τοὺς πατρῶν, ἔδωκεν ἀναειθμήτας ἐν
 ἀργυροῖς σκιδέσιν ἐν χρυσοῖς ἐν λίθοις ἡμίτοις, καὶ
 ἐν νομισμασι πολυτάλαντοις, αὐτὸς οἰκία σφρα-
 γίδι καὶ σφραγίσας ἐν τῷ ταμείῳ πάλιν ἀπέστειλε·
 εἶτα δὲ τῶν πατρῶν ἀρρῆεν τῶν πατρῶν αὐτῶν ὡς μύλων
 ὅκτω ἡννηθῆν ἐκ τῆς θυγατρὸς τῆς ἡγεμονίας Σινώπης
 Σπεντιὰρ νομίμου γυναικός. ἔδωκεν ἕκαστῶν δούλων
 ἐργάται. ὄντος οὖν τῆς μητρὸς τῆς πατρῶν, καὶ μητρῶν
 αὐτῶν τῆς ἡμέρας ἐκείνης ἐν τῇ παλατίῳ ἔνεκεν πατρῶν
 μυσίας τῆς τυραννίδος, φείλας ἕνα τῶν ἀρχόντων ἐκ τῶν
 ἑλίων τῆς Ἑβρενέζ Αλὶν ὀνόματι παροποσιδέλιος ὡν ὅ
 τότε κληρῶν, ἐν τῇ οἰκίᾳ τῆς ῥηθείας τῆς πατρῶν ἐπνιξε.
 ὅτι τῶν αὐτῶν καὶ αὐτὸν τῆς Αλὶν ἐθανάτωσε, τῶν μη-
 τέρα τῆς πατρῶν, ἔκ μὴ βυλομύλων τῆς δούλων τῆς πα-
 τῶν αὐτῶν τῆς Ἰσακ εἰς γάμον ἠρμόσατο. τῶν ἕτερον
 αὐτῶν μητρῶν τῆς θυγατρὸς Γεοργίας δεσποῦ Σερ-
 βίας χριστιανικῶν τῆς ἐβέλετο μὲν καὶ αὐτὴν ἕτε-
 ρῶν τῶν τυχόντι δούλων δούλων ἀλλὰ φοβηθεὶς μήπως
 ὁ πατὴρ αὐτῆς ἐγείρη καὶ αὐτῶν τῶν Οὐγγρων μάχην,
 τῆς ἡγεμονίας αὐτῶν ἐπὶ μὴ παροχθείσης, ἀλλὰ ἀκμῶν
 εἰς σύστασιν παροχρησάσης, ὅσων ἔβληθη ἐκ ἐδούλων
 πατρῶν. ὁ δεσπότης γὰρ ἀκούσας τῆς θανάτου τῆς γάμ-
 βου αὐτῶν Μωρατ, ἔκ τὸν Μεχεμέτ τῶν ἡγεμονίας

A iret nocte quadam tale infomnium obla-
 tum esse. Virum specie ac habitu terribili
 coram ipso adstitisse, & pauore perculsi
 manum apprehendisse; quemque annu-
 lum in pollice manus dextræ gestabat
 princeps, vir ille visus a pollice detractum
 in vicinum digitum indicem immisit: in-
 de extractum in sequentem medium in-
 duxit, deinceps in sequentem, ac tan-
 dem minimo digito postremoque impo-
 suit: quo peracto excussum ex principis
 digito anulum vir ille euanscens fe-
 cum abstulit. Somno solutus Princeps di-
 uinos suos, ac fomniorum interpretes ad
 se vocauit, & per infomnium visum sibi
 phantasma eis declarat. Alii itaque annu-
 lo dominatum denotari interpretaban-
 tur: digitorum primum seu pollicem ip-
 sum principem significare; cæteris digi-
 tis posteros eius censerī debere, qui suc-
 cessione continua imperio potituri essent.
 Alii occulte & secreto magnum digitum
 vltimum vitæ tempus indicare, annulo
 exutum fuisse ad imperii fasces ab eo de-
 ponendas pertinere coniciebant; annu-
 li porro extractionem & immisionem
 per cæteros ordine digitos factam, annos
 successoris in imperio designare, quibus
 exactis regnare desineret. Verum ad hi-
 storix seriem redeamus, inspiciamusque,
 quibus fera ista sanguinis auide sitiens
 perniciem attulerit, quæque consumpserit
 ac euerterit. Patris funere procurato,
 eius caduere Prusam elato, ibique se-
 pulcto, arcas & thesauros paternos scruta-
 ri cœpit, quos immensos, aureis argen-
 teisque vasis lapillisque pretiosis plenos,
 signatæque pecuniæ locupletissimos in-
 uenit: hancque gazam recondit, & sigil-
 lo suo gazophylacium obfignat. Infantem
 deinde masculum inuenit, quem pater
 suus ex principis Sinopes filia coniuge le-
 gitima susceperat, cum ipse ancilla natus
 esset. Cumque infantis mater, in pala-
 tium priuignum suum Mehemetem con-
 solatura venisset, ipse interim e proceri-
 bus suis vnum Halim Eurenensis filium pri-
 mum hostiarium in ædes prædictæ no-
 uercæ suæ misit, qui puerum strangula-
 ret. Postridie patris huius fratricidii Hal-
 im quoque morte affecit: puerique oc-
 cisi matrem vel inuitam patris sui man-
 cipio, qui Isaacus vocabatur, nuptum de-
 dit. Alteram quoque suam nouercam
 Georgii Seruiæ Despotæ filiam, Chri-
 stianæ pietatis tenacissimam, volebat &
 ipse alii cuidam seruo connubio iungere:
 sed veritus ne pater eius Hungaros ad
 bellum sibi inferendū exciret, antequam
 recens susceptum imperium stabiliuisset,
 libidine sua abuti prohibitus est. Despo-
 ta quippe de generi sui Moratis obitu cer-
 tior factus, & rerum summam obtinere

Morati in
 fomnium
 oblatum.

Infomnium
 varie varii in-
 terpretantur.

Mehemetes
 fratrem suum
 laqueo necari
 iubet.

Mehemetem, Apocrifarios ad eum statim destinat consolandi ac doloris leuandi, quod patre orbatus esset, gratia; ut etiam fœdera & pacta, quæ sibi cum eius patre intercesserant, renouaret, & sacramento stabiliret. Insuper etiam, ut filiam suam repeteret & domum paternam reduceret: quæ omnia Mehemetes præstitit, non eo tamen animo, ut pacifice regnare amicitiamque colere vellet, sed, quam aduersum se occasionem dari metuebat, redimeret; quam vbi sibi commodam nactus fuerit, contra ius fasque iniurias inferret. Hæc & alia, sub agni pelle, antequam quoque nasceretur, latitans lupus faciebat. Apocrifarios amice benigneque suscepit, mutuoque sacramento fœdera renouauit, & pacifice eos dimisit; simulque nouercam eius patri splendide ac honorifice habitam remisit: beneficiis etiam ac muneribus quamplurimis eam locupletauit, locis in Seruia finibus, vnde se dignitatemque sustentaret ac tueretur, assignatis: omniaque ad victum, cæterosque vitæ vsus suppeterent. Eodem tempore Romæ Constantinopolitani ærumnosi ac infœlices, Despota quoque Constantinus de noui principis ad imperium euectione certiores facti, legatos consolandi gratia, simulque cum eo gratulandi de principatus initiis, destinant. Verum qui? & ad quem mittebant? agni ad lupum. Passeres ad serpentem, qui mortem sinu gestando vltima suspiria ducunt. Ille vero præ Antichristo, Antichristus: Christi domini mei caularum deuastator; crucis, & in eum, qui cruci affixus est, credentium hostis; amici personam indutus, Sathanæ, qui in anguem se transformauerat, discipulus legatos suscipit, noua fœdera pangit, Deum falsi prophætæ sui, & prophetam sibi cognominem impurosque eius libros iurat, angelos & archangelos testatus pacem se seruaturum: & per totum vitæ tempus cum vrbe & Despota Constantino, cum omnibus circumiectis oppidis & castris huius ditioni subditis, amicitiam ac concordiam sibi intercessuras. Quo etiam affectu animoque beneuolo pater suus erga Imperatorem Iohannem, qui prædecesserat, & Constantinum Despotam se gesserat, eodem, quamdiu vixerit, ipsos se profecuturum. His speciosis promissis donum adiecit, Romæorum imperio trecenta millia asporum ex annuis redditibus locorum, quæ Strymon alluit, largitus. Ærumnosissimi eam pecuniam petierunt, vnde Orchanem Othmanicum alerent, cæterosque sumptus ei necessarios facerent. Amicitia itaque ex animi sententia firmiter stabilita, legati læti redierunt. Qui pariter ex

Mehemetes Georgio Despotæ filiam Moratis viduâ remittit.

Legati a Constantino & Byzantinis ad Mehemetem mittuntur.

Pax inter Constantinum & Mehemetem firmata.

Treceta asporum millia in alendo Orchane Osmanico a Mehemete soluta.

A ἀναζωσάμηνον, βίβλος ἀποκρισαιοῦς ἐπεμψέν τῷ πατριάρχῳ αὐτὸν, ἃ πρὸς τὸν πατριάρχῳ ὡς ἀποκρισαιοῦς ἀντιδέντα· καὶ τὰς σωτήρας καὶ σωμοσσίας, αἷς εἶχε μὲν τὸ πατρὸς αὐτοῦ, ἀναγεῖναι, καὶ ἀσφαλίσειαθαι δι' ὀρκων. ἐπὶ τε καὶ τὸ θυγάτηρα ζητήσαι καὶ λαβεῖν εἰς τὰ ἴδια· ἃ καὶ πεποιήκεν, οὐχ ὡς θέλων εἰρηνικῶς, καὶ δυνωικῶς ἀφθῆν, καὶ ἡγεμονοῦν, ἀλλὰ κερῶν ἐξαγορεύων. ὅταν γὰρ λάβῃ ἐκεῖνος ἀδικίας καὶ ἀνομίας ποιήσῃ. ταῦτα καὶ ἕτερα πλὴν ἕξιόνου δροῶν ἠπεινδυθεῖς ἐπερχέτη, λύκος ὢν καὶ πρὸ τῆς γῆσεως. φιλοφρόνως δὲ αὐτὸν δόξωσάμηνος τοῖς ἀποκρισαιοῦς, ἃ ἐνωμότοις σωτήρας δοῖς καὶ λαβῶν, ἀπέλυσεν ἐν εἰρῶνῃ, γείλας καὶ πλὴν αὐτοῦ μητρῶν πρὸς τὸν πατέρα αὐτοῦ μὲν μεγάλης δόξης τε, καὶ ἡμῆς. δὲ ἐργασίας τε πλείστας, καὶ χάρας ἀπονεύμας αὐτῇ ἐκ τῆς ὀείων Σερβίας, εἰς ἀφθῆσιν, καὶ θεραπεῖαν πῶμπιαν αὐτοῦ. ὁμοίως δὲ οἱ ἐν Κωνσταντινῆ πόλει τότε οἰκωῦτες δύσνηοι Ρωμάοι, ἃ δυσχεῖς σὺν τῷ δεσπότη Κωνσταντίνῳ, μαθόντες καὶ αὐτοῖς πλὴν ἐναλλαγῆ τῆς ἡγεμονίας, ἐσφῆραν πρὸς οὐβῆς χάριν τῷ πατριάρχῳ καὶ τῆς ἀρχῆς πλὴν κερδῆριαν πρὸς ἀγορεύουσιντες, ἴνες τίνα; οἱ δὲ ἕξηνες τὸν λύκον. οἱ σρουθοὶ τὸν ὄφιν, οἱ ψυχρῶν ῥαζωῦτες τὸν θάνατον. ἐκεῖνος δὲ ὁ πρὸς τῆς ἀπὸ πηλῆσου ἀπὸ γῆσεως, ὁ τῆς Χριστοῦ μου πολίμης φθορῆς, ὁ ἐπὶ τῆς τῆς τῆς, καὶ τῆς πικρυόντων εἰς τὸν ἐν αὐτῷ πατρί, φιλικῶν πρὸς σωπειὸν ἐνδυθεῖς, ὡς μαθητῆς τῆς μελαμορφωθέντος εἰς ὄφιν Σατομά, ἀποδέχεται πλὴν πρὸς οὐβῆαν, ἃ γράφῃ νέας ἀφθῆσας, καὶ ὁμνύει Θεὸν τῆς ψυδοπροφήτου, καὶ τὸν σωώνουμον αὐτῶν πρὸς φῆτιν, καὶ τὰς μαρῆς αὐτοῦ βίβλους, καὶ ἀγγέλοις, ἃ ἀρχαγγέλοις, τῆς ἀφθῆν καὶ ἐμμένειν ἐφ' ὄρου ζωῆς αὐτοῦ ἐν ἀγάπῃ, καὶ ὁμνοῖα μὲν τῆς πόλεως καὶ τῆς δεσπότη Κωνσταντίνου, σὺν πᾶσι τοῖς πρὸς χάρις καὶ πόλεσιν ἠπὸ πλὴν αὐτοῦ δεσποτεῖαν. καὶ πλὴν βύνοιαν, ἃ ἀφθῆσιν ἠὲ ἐνέκτητο ὁ πατὴρ αὐτοῦ μὲν τῆς βασιλείας Ιωάννου τῆς πρὸς οὐβῆαν οὐβῆτος, ἃ τῆς δεσπότη Κωνσταντίνου τῆς νῦν, ἐν αὐτῇ τῇ γῶμῃ, καὶ αὐτὸς ζῆσαι, καὶ τεθνήξαι. ἐπέκεινα δὲ τούτων τῆς καλῶν ἠπὸ ἀφθῆσεων, ἐδωρήσατο καὶ κερτ' ἕτος τῆ βασιλεία Ρωμάων ἐκ τῆς εἰσοδημάτων τῆς τῶν Σπρυμόνα κερμῶν χωρίων ἀριθμὸν ἀσπῶν τ'. ἀπὸ τῶν αὐτῶν οἱ τεισαῖθλοι ἐνεκα ἔσφῆς, καὶ ἕτερας ἀφθῆς τῆς Ὄρχαμ τῆς πρὸς οὐβῆτος ἀπορηνοῦ τῆς Ὄθμῆ. ἃ δὴ καλῶς καὶ τὸ δὲ δὲ ποιήσαντες πλὴν ἀγάπῃ ἀπὸ τῆς καὶ αὐτοῦ χαίροντες ὁμοίως καὶ οἱ τ'.

Βλαχίας, καὶ οἱ τῶν Βουλγάρων. καὶ οἱ Ἰασηνοὶ καὶ οἱ Ἰωνεῖς καὶ οἱ Ἰταλῶνες Μιτυληναῖοι, Χίοι, Ρόδιοι, ἐκ τῆς Γαλάτου Γενεῖται, ἐκ πόλεων ἐλθόντες σὺν δώροις παρεσκευάσθησαν ὡς ἀληθῶς Ἐκκλήσια δαίμονι, καὶ λαβόντες τὰ πρὸς τὸ δοκίμιον ἀποπέσειν.

A Walachia venerant, & Bulgaria: insulares quoque Mitylenæi, Chii, Rhodii & Genuenses Galatam incolentes vndeque profecti donis allatis eum, Demonem reuera carniuorum, venerati sunt, & accepta ab eo fide discesserunt.

Legati principum ad Mehemetem.

CAPVT XXXIV.

Mehemetes inducias cum Ianco, id est Iohanne Hunniade, triennales componit: Caramano bellum infert. Byzantini ad Mehemetem legatos mittunt, falsoque coronatum esse Constantinum significant. Halil Bassa Gracos increpat, & Mehemetes legatorum verbis offensus, pacem cum Caramano componit. Gracos variis modis vexare incipit Mehemetes, & ad Bospori angustias castrum adificat. nouitate ista territi Byzantini per legatos cum Mehemete exostulant, qui superbe respondet, & minatur. Arx ad Bospori fauces adificata. Ager Constantinopolitanus vastatus: Byzantinis bellum indicit Mehemetes.

TA πόλις οὖν, ὡς αὐτὸς ἐλογίζετο, ἀπερρήσας καλῶς ὁ κακός, καὶ εἰρηνάαν καὶ εὐτασίαν πεπλασμένως ἐνδείξας ἀπασὶ τοῖς Χριστιανοῖς, καὶ σὺν αὐτῷ ὡς ἑπὶ Ἑσπῶν Οὐγγρίας ὡς Ἰαλίαν, τειχῶν ἐπιπέτρων εἰρηνικῶν ἀσφαλιστάριον, αὐτὸς καὶ τῶν Καρμαλῶν ἐκτρατεύει παρεστέλλει αἰτίαι. ὡς αὐτὸς τῶν Χριστιανῶν ὑπαρχὴ φίλος ἀκλιβήλος, καὶ οἱ Χριστιανοὶ τῶν Φιλίαν τῶν πρὸς αὐτὸν ἔχουσιν ἀδελφωπον ἄλλοεθνεῖς ὄντες, καὶ ξένης θρησκείας. ὁ δὲ Καρμαλὸς Μουσουλμάνος ὢν, καὶ λατρεύων τὰ τῶν Μωάμεδ, αἰεὶ καὶ πόλεμον οὐ παύεται διεγείρων πολέμους ἐξ ἑσπέρων ἐν κατὰ παρεστέλλει. * βυλθουθεῖς

βυλθουθεῖς ὡς ἠθέλησε, καὶ τὴν ἑλπίδα ἐξέλιπε. ἔφρασε γὰρ ἐνωπιοῦς ὁ Μεχμετ, ὡς ὁ Καρμαλὸς ἀκούσας τῆς θάνατον τῶν Μωράτ κατέδραμον ἀπὸ τῶν οἰκίων αὐτῶν, ἐξήρῳσατο φρουρία τεῖχος ἐπιπέτρων ἰκανῶν. ἀλλ' ἐκείνῳ ἐκ τῶν φρουρίων, ἢ τῶν φρουρίων καὶ τῆς γῆς ὡς Μωράτ κατοχῆ, ἀλλὰ πρὸς ὀλίγων χρόνων ἐκ τῶν Καρμαλῶν καὶ ἀδυναστεύων ἀφῆρπαξεν, ὡς καὶ ὁ λόγος φησὶς ἐδήλωσεν. βυρῶν οὖν βύρρον αἰτίαν ὁ υἱὸς τῶν ἀρπαγῶν καὶ τῶν φρουρίων ἀδικηθέντος, καὶ ἀφ' οὗ τῶν ἀρεθονάντων τὰ ἴδια, σὺν διωδύμει κατ' αὐτὸν ἐστράτευσε. καὶ δὴ περὶ τῶν τὸν πορθμὸν σὺν τοῖς στρατῶμασι τῆς δύσεως, καὶ εἰς τὴν Περούσην ἀγαμείνας τὰ τῆς ἀνατολῆς στρατῶματα, ἀπάρους ἐνεῖθεν εἰς Κοτυαμόν ἀφίκετο. καὶ κείθεν εἰς Σαλουταίαν τῆς Φρυγίας, ὅ καὶ Καρμαλῶν ὡς τῶν Τούρκων λεγόμενον ἐλθὼν ὃν ἐν τοῖς οἰκίοις τῶν Καρμαλῶν. τότε ὁ Καρμαλὸς ἀκούσας τὴν ἀφίξιν τῶν Μεχμετ, ἐστῆλε παρεστέλλει ἐκ τῶν μεγάλων αὐτῶν, αἰτῶν λύσιν τῶν ἐσφαλιμένων σὺν ἀποδοσὶ τῶν, ὧν ἀφείλετο, φρουρίων. Καὶ ὁ τυραννὸς κατένευσεν δι' αἰτίαν

OMNIBVS, vt iste malignus putabat, rite & vt e re sua erat compositis, cum Christianis vniuersis ficta pace inita: induciisque in tres annos cum Iango Hungariam regente pactis: in Caramano bellum hanc causam prætexens mouet. Quod cum inter se Christianosque, quibus beneuolum se præstabat, quamuis gente ac religionis ritu omnino distinctos, amicitia mutua sincera nec simulata intercederet: Caramanus interim Musulmanus ipse, Mahometisque religionis cultor, semper & vbique bellum & turbas excitare, arrepta occasione imminentis rebus Othmanicis periculi, non cessaret. Consultatione habita id decreuit, & libidini suæ fortunam obtemperantem habuit. Antea enim Mehemetes intellexerat, Caramanum Moratis morte comperta ultra fines imperii sui excurrisset: castra tria & longum agrorum tractum subegisse: quæ equidem Morates a maioribus suis non acceperat, sed Caramano viribus superior, vt in superioribus narrauimus, ante paucos annos eripuerat. Nactus ergo iustam causam raptoris filius, ei, qui nudius tertius iniuria adfectus erat, & propterea recuperare sua tentauerat, bellum infert. Iamque fretum transfuectus cum copiis occidentalibus, dumque orientis exercitus ei se coniungerent Prusæ transacto tempore, inde Cotyæum abiit; vnde in Phrygiam Salutariam, Turcis Carafarin dictam, vicinam Caramani finibus perrexit. Cognita Mehemetis profectio Caramanus magnates aliquot suæ ditionis legatos ad eum misit, qui admissorum veniam orarent ac peterent, & ablata castra reddere paratum esse dicerent. Quibus propter dicendam mox causam tyrannus acquie-

Induciae inter Mehemetem & Huniadem.

Caramano bellum infert Mehemetes.

Phrygia Salutaria, Turcis Carafar.

Caramanus per legatos veniam erroris, & pacem a Mehemete petit.

Constantinopolitanorum ad Mehemetem legatio.

ῥητώσθμ· εἰ καὶ ὑμεῖς βούλεσθε τῆ κατὰδραμειν
καὶ λαβεῖν, ἀ πρὸ πολλοῦ ἀπωλέσασθε, πῦτο
ποιήσατε. πλὴν γνώσκετε, ὅτι εἰς ὁδὸν τού-
των ὀδοκμήσετε, ἀλλὰ μάλλον, καὶ ὁ δοκεῖτε
ἔχθρ' εἶναι εἰσθῆσεται ἀφ' ἡμῶν. πλὴν ἐγὼ ἀναγγε-
λά τῶ κυρίῳ μου, καὶ ὁ αὐτῶ βουλευτὸν ἡμέσθω.
ταῦτα ἀκούσας ὁ Μεχμεμέτ καὶ θυμὸς πληθεῖς,
ὅτι εἶχε ἡ ποιῆσαι, καὶ ὁ Καραμανὸς συνεαπεισά-
πο, εἶχε γὰρ ὀπιλοισμὸν τῆ ἀφανίσαι αὐτὸν καὶ
κράτος. ἀλλὰ καὶ νομῶ ἐσχέπει, μήπως ὁ βασιλεὺς
τῶν Ρωμαίων, ἐν τῆ ἀνατολῇ ὄντος μου, παροκα-
λέσεται τὰ λαϊκὰ τὰ ἔθνη τῶν Χριστιανῶν, καὶ ἔκ-
βαλοῖ, καὶ ἀπολύσει τὸν Ορχανὸν, καὶ σὺν τῆ εἰρή-
γῆ τούτων ἡγήσεται κύριος τῆς ἀνατολῆς, ἔτι τῆς
δύσεως καὶ ἀνατολῆς τοῖς Ρωμαίοις. ταῦτα καὶ τὰ
τούτοις ὁμοῖα λαβὼν καὶ νομῶ βλέπει τοῖς παρ-
σθεῖς τῆ Καραμανὸς ἰσχυρῶ βλέμματι, καὶ κα-
τὰ χερσὶν ἐπαπειλητικὰς λόγους ἀκούσας ἐδίδου,
καὶ κατὰ χερσὶν δὲ καὶ παροῖς, ἕως οὗ πλὴν εἰρή-
νῳ ἐνόηκας ἡσφαλίσατο, ἔτι μὲν ἀγάπης ἀπέ-
πεμψε. τοῖς δὲ τῆ βασιλέως παρσθεῖς ἀπεκεί-
νατο· ὡς ἡδὴ ἀφισπυτόμως ἐν Ἀδριανουπόλει
μέλλομεν εἶναι, καὶ καὶ ἐλθόντες ἀπορῦτα τὰ
παρ βασιλεῖ, καὶ τῆ πόλει ἀναγκάσθαι ἀναγεί-
λατέ μοι, καὶ ἐπιμῶς ἔχω τῆ δουλιῶν παρ ὁ
ζητούμενον. σὺν τούτοις δὲ ἔτι ἑτέροις μελι-
χίοις λόγοις κατακλύσας ἀπέλυσεν. ὁ δὲ Με-
χμεμέτ ἀφισπυτὸς δι' ὀλίγων ἡμερῶν τὸν πορθμὸν,
καὶ ἐν τῆ Ἀδριανουπόλει εἰσελθὼν, παρδουτὸν φείλας
ἐνὰ τῶν δουλιῶν αὐτῶ ἐν τοῖς καὶ τὸν Σιτρυμόνα χω-
ρίοις, ἐκώλυσε πλὴν παροσδοῦν πλὴν διεργηθη-
θεῖσθμ παρ βασιλεῖ. καὶ τοῖς ὀπιβλέποντας, καὶ
οἰκονομοῦσθμ τῶν τῶν ἐδίωξε, τὸν παροσθμ
χρόνον μόνον * γλῶσσος. μὲν δὲ τῶ πῦτο ὁ ἔρ-
ρον ἑτέρου ἡλαιο λίαν ὀπιζήμιου, καὶ θανασι-
μου καὶ Ρωμαίων. χημῶνος γὰρ εἰσαμῶντος παρο-
σάγματα, καὶ ἀφισπυτῶν ἐντε δύσθ, ἐντε ἀνα-
τολῇ ἐν ἐκασθὲ ἐπαρχία, τῶ ἐπιμασθμ οἰκονομοῖς
πεχίτας χηλίοις, καὶ ἐργάτας καὶ ἀναλογίαν τῶν
τεχίτων, καὶ ἀσθεσθμ καύσας. καὶ ἀπλῶς εἰπεῖν
πᾶσθμ ἐργασίαν καὶ παροσθμ τῶ εἶναι
ἐπιμῶς ἐν ἑασι, εἰς κατὰσθμ κατρου ἐν παρ
σομῶ τῶ ἱεροῦ κατὰ ἀνω τῆς πόλεως. τότε οἱ
Ρωμαῖοι ἀκούσθμ πλὴν πικρῶν τῶν τῶ ἀγ-
γελίαν, καὶ οἱ ἐν Κωνσταντινου, καὶ οἱ ἐν πάσθμ
τῆ Ἀσία τε, καὶ Θράκη, καὶ οἱ ἐν τῆ νήσοις οἰ-
κωνῶτες Χριστιανοὶ κατὰσθμ, εἰσελθῶσθμ,
ὅτι καὶ ἐν ἀλλήλοισ γλῶσσθμ ἡ ἀφισπυτῶν πλὴν
νω ὁ τέλος ἡλαιο τῆς πόλεως· νω πᾶ σήμαν-
τρα τῆς φθορῶς τῆ ἡμετέρου γῆοις· νω αἱ ἡμέραι τῆ
ἀντιχρίστου καὶ τῆ ἡμῶν, ἢ τῆ ποιήσθμ; εἰσθῆτω

A iiciant ipse. Si nostra quoque inuadere, quæ-
que ante plures annos amisistis, repetere ac
recuperare vobis propositum fuerit, id quoque
licet. Id vos tamen scire velim, nihil horum
ex voto vobis cessurum: quin etiam ea eripien-
tur vobis, quæ possidere existimatis. Ista om-
nia denique Domino meo nunciabo, quodque
visum ei fuerit, fiet. His auditis, ira succen-
sus Mehemetes anceps animi hærebat:
cum Caramano propterea ad pacis con-
ditiones adductus est, quem totis viribus
pessumdare decreuerat. Verum ita secum
cogitabat rationibus his motus; Dum,
inquit, in Anatolia dego, Romanorum Impē-
rator ceteras gentes Christianas in me concitabit,
et Orchanem liberum dimittet; harum-
que nationum ope occidentis provincie Ro-
mæis cedent, dum Orchanes orientem retine-
bit. Hæc & similia animo voluens, sere-
no ac mansueto vultu Caramani legatos
admittit: minaces sermones opportune
ad eos habet: mansuete ac benigne alias
præter tempus alloquitur, donec pacem
sacramento adactus constituisset, & ami-
ce complexus dimisisset. Ad Imperatoris
autem legatos hæc verba respondit:
Adrianopoli breui aderimus; illic cum vene-
rimus, omnia, quæ Imperatori & urbi neces-
saria sunt, nobis exponite: quodcumque ro-
gaueritis, id præstare paratus sum. His & al-
liis sermonibus blandis usus, eos dimisit.

C Mehemetes ergo paucis diebus fretum
transuectus Adrianopolim accessit: sta-
timque quemdam feruorum suorum in
regionem ad Strymonis ripas sitam mit-
tit, qui reditus Imperatori concessos ei
solui vetaret: illorumque administrato-
res & procuratores, qui anni vnus so-
lummodo pensionem perceperant, ex-
pelleret. Hoc peracto rem aliam damno-
sam admodum ac perniciosam Romæis
aggreditur. Hieme aduentante per pro-
uincias singulas occidentis ac orientis e-
dicta promulgari iubet, mandatque, vt
fabri & architecti mille, in vnoquoque
loco ratione multitudinis eorum habita,
operarii etiam numero fabrorum con-
gruentes, & calcis coctores congregaren-
tur: & vt omnia verbo dicam, cuncta
quæ ad opus absolendum, & ad com-
portandas materias necessaria erant, vere
appetente præsto essent, ad castrum in
ostio sacro supra Constantinopolim ædi-
ficandum. Hoc nuncio tam ingrato ac
acerbo allato, Romæi, qui Constantino-
polim, quique Thraciam & Asiam inco-
lebant, insulares etiam Christiani, animi
ægritudine ac moerore consumpti, alios
sermones ad inuicem præter istos non ha-
bebant. Nunc vicinus est urbis finis: por-
tenta imminentis genti nostræ ruine nunc vi-
debuntur: dies antichristi aduenerunt. Quid
de nobis statuetur? quid faciemus? Vita no-

Mehemetes
verbis legato-
rum Græcorū
offensus, cum
Caramano pa-
cem tranfigit.

Mehemetis ad
legatos Græ-
corum respon-
sum.

Reditus Con-
stantino con-
cessos solui ve-
tat Mehemetes

Castrum no-
uum ædificare
Mehemetes ad
fauces Bospori
in Europæ li-
tore parat,
qua nouitate
omnes Chri-
stiani percel-
luntur.

* γλῶσσος-
μήριος

bis Domine prius eripiatur, quam oculi ser- uorum tuorum urbis euersionem videant. Ne dicant inimici tui Domine, ubi sunt sancti, qui urbem illam tuentur? Has voces cum eiulatu & fletu non solum Constantino- politani, sed & cuncti Christiani per Ana- toliam, insulas, & occidentem dispersi, easdem lachrymis ac lamentis mixtas fun- debant. Mehemetes vere inchoato, vn- dequaque artifices & operarios collegit.

Constantinus legatos ad Me- hemetem mit- tit.

Legatorum ad Mehemetem oratio.

At Imperator Adrianopolim legatos mi- fit, non quæ vellet, aut reditus duplo ampliores sibi dari, per eos petiturus: sed eiusmodi orationem legati ad Me- hemetem habuerunt. Annus iam centesi- mus agitur, vel etiam plures elapsi sunt, ab erepta nobis per tritauum tuum Moratem Or- chanis filium Adrianopoli: & ab illo tempo- re, principum genus ab eo ducentium nullus preter te tugurium, ne dum turrim, in vr- bis ipsius vestibulo post inita fœdera ponere cogitauit. Quamuis enim suborta belli cau- sa, ad pugnam ventum sit, ad condiciones tamen pacis descensum postea; & reconcilia- ta concordia in tranquillum iterum statum res constituta sunt. Voluerat olim auus tuus Mehemetes, in littore orientali freti castrum a fundamentis excitare: quare ut id ab Im- peratore Manuele consequeretur, diu multum- que, ut filius patrem solet, eum precatus per- suadere conatus est. Illi tandem annuit, & castrum in litore orientali edificare permisit; cum etiam multos ante annos ab eius maiori- bus tota Anatolia possessa fuisset. Tu vero, quicum pacifice, & prout decet, nos geri- mus, videris procul dubio navigationem Pon- ti Euxini intercipere velle; ab ea Francos arcere: urbem fame enecare & consumere; reditusque, qui ex mercium vectigalibus in ea percipiuntur, rescindere. Hoc consilium a nobis exoratus omitte; quam cum patre tuo optimo principe amicitiam coluimus, tecum fidelem ac integram seruabimus. Tributum insuper, si nobis imperas, id pendere parati sumus. Ad ista respondit Mehemetes.

Mehemetes le- gatis respon- det.

Quod urbis sit, qua extra fossas nihil possi- det, nec dominium habet, non occupo. Si ad sacrum etenim ostium edificare castrum vo- lui, id me facere nullo iure prohiberi possum. Omnia quippe castra ad ortum ostii sacri sita, quæque Turci habitant, ditioni meæ subdita sunt. Qui vero agri derelicti occasum spe- ctant, mei sunt; cum in illis Romæ secure degere nequeant. Num meministis ad quas angustias pater meus redactus fuerit, quan- taque pericula ipsi impenderent, quo tempore fœdus cum Hungaris Imperator pepigit. Hi dum terra mouerunt, nauibus suis Franci Hellepontum vsque prouecti sunt; & Calli- poleos freto præcluso, patrem meum transitu arcuerunt; qui superiora loca petiit, & ad castrum, a patre suo prope ostium sacrum con- structum, venit: ubi cum acatiis, quamuis

A ἀφ' ἡμῶν ἢ ζωὴ ἡμῶν κύρει, καὶ μὴ ἴδωσιν οἱ ὀφ- θαλμοὶ τῶν δούλων σου τὴν φθορὰν τῆς πόλεως, μη- δὲ εἰπησῶσιν οἱ ἐχθροὶ σου δέσποτα, ποῦ εἰσὶν οἱ φυ- λάσσοντες τὴν πόλιν αἱ γὰρ οἱ; τὴν πόλιν γὰρ τὴν φωνὴν σου κλαυθμῶ οὐ μόνον οἱ τῆς πόλεως, ἀλλὰ καὶ οἱ τῆ ἀνατολῆς ἀπορρίδωσιν οἰκιστῶντες Χριστιανοὶ, καὶ οἱ ἐν τῇ νήσοις, καὶ οἱ ἐν τῇ δὴ ἑσθ' αὐτὸ μὲν κλαυθμῶ εἶβωσιν. ὁ δὲ Μεχεμέτ, ἡδὴ τὰ ἔαρος ἄρξασθαι, ἔστλεν ἀπὸ τῆς πόλεως τοὺς τεχνίτας καὶ τοὺς ἐργάτας στυλάων. ὁ βασιλεὺς δὲ σέβας ἐν Ἀδριανουπό- λει παρέσβεθες, οὐχ ὅτι ζητήσῃ τι τῶν ὧν ἠβούλετο, ὅσα δὲ διπλασιάσῃ τὴν πόλιν, ἀλλ' εἶπον αὐ- τῷ· ἡμεῖς ἡδὴ τὴν σήμερον ἔπος ἐστὶν που ἐκαστοῦ καὶ ἐπέκεινα, ἀφ' οὗ τὴν Ἀδριανουπόλιν ὁ σὸς πάπ- πος Μωράτ ὁ τῶν Ὀρχανῶν υἱὸς ἔλαβε. καὶ ἐκποτε στυλάων ποιήσαντες οἱ ἐν τῇ γῆ αὐτῶν κατα- γράμμοι, μέγρι σου, ὅσα δὲ εἰς ἐμελέτησε πύργον, ἢ καλύβειω πῆξαι ἐν τῇ αὐτῇ τῆς πόλεως. εἰ γὰρ καὶ ἀπὸ τῆς δειλίης καὶ μάχης ἀμφοτέροις στυλάων, ἀλλὰ δι' ἄλλης συμβιβάσεως τὰ τῆ εἰρήνης ἐπεσφί- τοντο. ὁ γὰρ σὸς πάππος ὁ Μεχεμέτ βουλευθεὶς ἐν τῇ πόλει ἀνατολίῳ κειμήλιον τῶν πορθμῶν γῆ κτί- σαι Φρουρίον, ὡς ἀκρητικῶς, καὶ ὡς υἱὸς πατρὸς πα- τέρα, τὴν ἀπὸ τῆς οὐ μισθῶν ὁ Μεχεμέτ πατρὸς τῆ βασιλέα Μαουήλ ἐποίησεν. ὅθεν καὶ κατένευσεν ὅτι σκοπῶν, ὅτι ἐν τῇ ἀνατολῇ ἀκροδύμητο ὁ ἔργον. καὶ ἡ ἀνατολή πᾶσα παρὰ τῶν ἁγίων πολλὰν ἔχει αἰεὶς παρορμητικὴν. ὁ δὲ σὺ τὴν νῦν καλῶς ἐχόντων πύργων σου σὺ, ὅρα μὲν ἀσφαλῶς ὅτι μέλλεις τὴν πόλιν ἀσφαλῶς τῆ Ποντικῆ ἀβατον ποιήσῃ τῆς Φρουρίας, καὶ τὴν πόλιν λιμοκτονῆσαι, καὶ τὰ εἰσό- δου τῶν ἐν αὐτῇ τελευτησάντων κρημνιστῶν κωλύσαι· δεόμην δὲ, τὴν πόλιν τὴν βουλίαν ἀποκέραιον, καὶ εἰσοδία φίλοι σου τῶν ἁγίων κατὰ καὶ σου τῶν πα- τέρα σου τῶν ἁγίων ἡγεμόνι· εἰ βούλη καὶ τέλος δι- δόναι, δάσσομεν. ὁ δὲ Μεχεμέτ ἀπεκρίνατο· ἐγὼ οὐ τῆς πόλεως οὐ λαμβάνω τι, ὅπως τῆ Φρουρίας εἶχθαι, οὐτε κέκτηται τί. καὶ γὰρ εἰ ἤτερον κτίσῃ ἐν τῇ πόλει τῆ Φρουρίας, ἔκ εἶχε δὴ καὶ τὴν κωλύειν με- πύργων γὰρ ὑπὸ τῆ ἐμῶν ἐξουσίαν εἰσὶν, καὶ τὰ παρὰ ἀνατολῆν κείμην τῆ Φρουρίας, καὶ ἐν τῶν αὐτῶν Τύρκοι κατακέραιον καὶ τὰ ἐν τῇ δὴ ἀνατολῆν ἐμα εἰσὶ, ὅ γὰρ Ρωμαῖοι ἔκ ἐχούσιν ἐπὶ ἀδείας τῆ οἰκῆσαι· ἢ ἔκ οἶδατε ἐν ποίᾳ φενοχωρίᾳ ὡς ἐστὶ καὶ δὴ τῆ Φρουρίας ὁ ἐμὸς πατήρ, ὅταν τοῖς Οὐγγαροῖς ὁ βασιλεὺς συ- νετέρη, καὶ ἀφ' ἐξουσίας ἐλθόντες ἐκείνοι, ἀφ' ἁλ- λάσσης τῆ Φρουρίας τειρήσει ἐν τῇ πόλει τῆ Ἑλλη- σπόντων ἡγεμόνι, καὶ τῆ Κάλισ πόλεως πορθμῶν ἀπο- κλείσαντες ὅσα ἐδίδωσιν πορείαν ἐπὶ ἐμῶν παρὰ ἀνα- τολῆν οὐ μὲν τῆ πόλεως τῆ Φρουρίας ἐστὶν, καὶ ἐν τῇ πόλει τῆ, ὅ ἐδείματ' ὁ πατήρ αὐτῶν, σὺ ἀκαπίσις

περάσας Θεοδ' βύδουκωυτος. καὶ γὰρ ἀπειρήδς τῆ βασιλέως ἐκείνου τεσκέπτεον τ' κωλύσαι τ' ἀφ- βασιν' ἐγὼ δὲ ἐκαθήμιω ἐν Αδριανοπόλει πα- διον ὦν, ἐκδεχόμενος τ' τῶν Οὐγγρων ἀφίξιν. οἱ δὲ Οὐγγροι ἐλεηλάτοιω τὰ πέριξ τῆς Βαρῆς, καὶ ὁ βασιλεὺς βύφραϊνετο, ἔδ' τῶν Μουσουλμανῶν ἄλλος ἐδυσφόρη, καὶ οἱ Καβουεῖδες ἐχάρηοντο. τότε ὁ ἐμὸς περάσας μὲν πολλοὺς τοὺς κινδύους, ὠμω- σε δ' ποιῆσαι κατ' ἀντίκρυ τῆς Φρουρίου ἔχειμένου πρὸς ἀνατολὴν ἕτερον Φρουρίον πρὸς δύσιν· ἐκείνος δὲ ἐφθασε δ' ποιῆσαι, ἐγὼ δ' ἔτο μέλλω ποιῆ- σαι Θεοδ' ἄρρωκωυτος. ὡς με κωλύετε, ἢ ἐκ ἐξε- σι ποιῆσαι, ἐν τοῖς ἐμοῖς ὁ βούλομαι; ἀπέλθατε, εἶπατε τῷ βασιλεῖ. ὁ νῦν ἡγεμὼν δὲ ἐστὶ τῶν πρὸς ἡμῶν ὁμοῖος· ἀ δὲ ἐκείνοι ποιῆσαι, ἔδ' ἔπειτα τῶν χεῖρα καὶ βύχλωσ ἐχάρ τῆ πρὸς ἡμῶν καὶ ἀ δὲ ἐβούλοντο ἐκείνοι, ἔδ' ἔπειτα ἔβουλεται. ἔδ' ὁ ἐλθὼν ἀπὸ τῆς νῦν ἐνεκα τῆς ἰσοστάσεως ταύτης ἀφαιρηθῆσεται τὴν δόξαν. οἱ δὲ τῆ βασιλέως ἀκού- σαυτες τῆ τυραννίου τὴν ὀργῆς ἔδ' θυμὸν πνέουσαν ἀπόκεισιν, εἰς τὴ πόλιν ἰσπερὲς ἀναστρέψαν- τες τῷ βασιλεῖ πτόματα. ὅτε οἱ τῆς πόλεως ἀπὸ- τεσὲν ἀγωνία, ἔδ' φόβω στυχεχόμενοι ἀλλήλοισ ὀμι- λωῦντες ἐλεθρον. ἔδ' ἐστὶ ὁ μέλλων εἰσέναι ἐν τῇ πό- λει, ἔδ' φθεῖρα, καὶ ἀχμαλωτίσαι τοὺς ἐν αὐτῇ, καὶ κἀπατήσαι τὰ ἀγία, καὶ ἀφανίσαι τοὺς ἡμίους ναοὺς, καὶ τὰ ἐν αὐτοῖς κείμνα λείψμα θεοφόρων ἀνδρῶν καὶ μῦστυρων, ἐν ταῖς πλατείαις καὶ τῆ τελο- δοῖς ἐναπορρίψαι· οἱ μὲν τὴ πρὸς ἡμῶν, που φύγω- μιν; ταῦτα, καὶ ἕτεροι οἱ δυσχεῖς κλαίοντες τὴν αὐ- τῶν ζωὴν ἐπαλαίνον. ὁ δὲ Μεχμετ' ἡδὴ ἔαρος ἄρξαντος, καὶ Μαρτίου μηνὸς ἡδὴ περὲλ ηλυθότος, ἡ ἀσβεστος ἐποιμας γέρονεν ἐν τοῖς κἀαφυγίοις, τὰς καμίνοισ παμπληθῆ ἐργασάμενοι, κατ' ἐνάσθη ἐξέφερον. ἐκ δὲ Νικημηδίας καὶ Ποντοπρακείας τὰς ἀδικίας· ἐκ δὲ τῆς ἀνατολῆς τοὺς λίθους. κατ' ἔδ' πρὸς πρὸς ἀνατολῆν πρὸς ἀνατολῆν ἀπὸ τῆς οἱ ἐξοισία, οἱ ἐν τῆ ἐπαρχίαις τῆ ἀνατολῆς, τῆ δύσεως μὲν ἑαυ- τῶν τοὺς ἀγρῶν ἀπὸ τῆς ἀπίεσθαι. ὅτε καὶ ὁ ἡγεμὼν ἐξῆλθὼν ἐκ τῆς Αδριανῆς, κατήνησεν ἐν τῷ ἔπρω ὁ ἐ- μελλε δεῖξαι τῆ πῆξαι τῆ θεμέλιον τῆ κἀεφρου. καὶ δὴ κἀαλαβῶν μίσην ἀρχίαν κἀατῶν ἔδ' Σωθενίης κα- λουμένην ἐκ παλαι Φόνεαν, ἐκείνως ἐν βιγῶν ἀρη- ματι τῆ θεμέλιον ὠείσατο πηγῶν, ὁ καὶ ἡρόμενον. τῆ κἀησιν τῆ κἀεφρα Παρεσὲν ἐκ ἐλδουσε κἀαλείσθαι, ἐξελθὼν τὸν μὲν δὲ ἐρμῶν δὲ ἐκ φθοροκῆπης, ἔχον ἀντίκρυ καὶ τῆ Φρουρίον ὁ ἐδείματο ὁ πᾶππος αὐ- τῆ. διένειμε δὲ οὐκ οἰκοδομῶν οὕτως. ἔδ' μὲν Χα- λιλ Γ' ἀσία δὲ δωκε μίσην τῆ γωνίαν τῆ ἐν τῇ θαλάσ- σῃ κειμένην, τῆ οἰκοδομῆσαι πύργον ἕνα ἰσπερὲς με- γέθη, καὶ ἐρρῶν ὡς ἀκρόπολιν. τῶ δὲ Ζαγανῶς ἕτερον

A illic imperatoria triremes transitum impedi- tura stationem haberent, Deo favente traie- cit. Per id tempus Hungarorum adventum, qui Varna vicina loca populabantur, expe- ctando puer etiamnum Adrianopoli debebam. At Imperator letus exultabat, & gente Mu- sulmanorum ærumnis pressa Cauvrides gaude- bant. Multa post pericula exantlata supera- to freto, iuravit pater meus, castrum aliud se excitaturum in occidentali litore, e regio- ne eius quod in orientali positum est. Tempus illi ad id opus non superfuit, quod nunc Dei ope adiutus aggredior. Vt quid vetatis? an- non mihi licet in ditione mea quod libuerit facere? Abite. Imperatori talia nunciate. Cum hoc, qui nunc regnat, principe decessores sui haud componendi sunt; quæ non potue- runt illi præstare, prompte ac facile perficere hic potest: quæ noluerunt, valde vult. Qui- cumque vero deinceps legationem hac de re obierit, ei vino pellis detrahatur. Legati vbi responsa Tyranni, iram & furorem spi- rantia, acceperunt, in urbem reuertun- tur, & cuncta ad Imperatorem referunt. Vniuersi tunc ciues animam propemo- dum agentes, metu correpti ac attoniti colloquiis mutuis hæcce agitant: Hic est qui urbem occupaturus & devastaturus est; cunctos sub iugum mittet, sacra pedibus conculcabit. Egregia & eximia templa solo equa- bit; depositaque in iis virorum divino spiri- tu plenorum ac martyrum reliquias, per pla- teas & triuia dissipabit ac disperdet. Hei! quid faciemus? quo aufugiemus? hæc & alia, vitæ suæ ærumnas ac misérias deflen- tes, lamentis ac eiulationibus verba in- tercisa mittebant. At Mehemeti, vere iam ineunte mense Martio elapso, parata iam erat calx, in furnis plurimis ad Ca- taphygia constructis cocta, quotidie in destinatum locum comportata. Aduecta etiam e Nicomedia & Heraclea Ponti trabes, ex Anatolia lapides subiecti; om- nesque principis Imperio obsecuti, cum qui munera & magistratus gerebant, tum orientis ac occidentis prouinciis præfe- cti, ductis secum iis a quibus operæ exi- gebantur, illuc abierunt. Ipse etiam prin- ceptus Adrianopoli profectus est ad locum, in quo castrî fundamenta designaturus erat. Infra Sosthenium itaque, Phoneam antiquitus dictam, in accliu loco deter- minato triangularis figuræ fundamenta iaci præcipit: idque celeriter factum. Ca- strum hocce oppositum ei quod auus suus extruxerat, Bascesen appellari iussit, quod latine redditum nomen capit is ampu- ratorem significat. Ædificandi castrî mu- nia suis ita distribuit. Halilis Bassæ alte- rum castrî angulum mari adiacentem cu- ræ commisit, vt turrem prægrandem ar- ci firmæ ac validæ parem in illo angulo ædificaret. Zaganum angulo continen-

Sæua ac im- mania verba Mehemetis ad legatos.

Constantino- poleos ciues a- speris Mehe- metis verbis attoniti restâr.

Ad Bospori fauces arx æ- dificata.

Sedulitas prin- cipis in arce ædificanda.

Omnium affi-
duitas in opere
præstando,
Mehemetis
crudelitatem
metuentium.

Templi S. Mi-
chaelis rudera
arce extruendæ
inferuunt.

Constantinus
a Mehemete
præfidiarios
petit, qui sub-
urbicarios a-
gros ab incur-
sionibus palā-
tium Turco-
rum protege-
rent.

Mehemetes
contra ex agris
suburbicariis
suos commo-
da percipere
iubet.

Sinopes Re-
gulus operam
suam castro æ-
dificando Me-
hemeri præ-
bet.

tem spectanti præposuit, ad turrin quo-
que altam ibi construendam. Sariciæ ter-
tiam turrin in tertio angulo erigendam
mandauit: illaque turrium trias, quæ to-
tidem propugnacula & arces erant, suo-
rum impensis absoluitur. Cæterum mœ-
nium, & aliarum castri partium curam in
se princeps recepit. Cernere tunc erat
multitudinem ex omnibus partibus con-
currentem, quam Cadisi (id est iudices)
iussi adducebant: capitis quippe pœna
imperium detrectantibus a Tyranno indi-
cta erat. Is unicuique fabro singulos cu-
bitos, qui mille erant, assignauit: binas-
que operas extra castri ambitum, & in-
tra totidem, materias fabris laboranti-
bus ministrantes operas attribuit. Innu-
meri etiam aderant, lapides, calcem, la-
teresque coctos portantes. Ipsi proceres
lapides & calcem, Tyranni crudelitate
persecta, fabris quandoque ministra-
bant. Omnes porro illæ materiæ ex con-
tinente opposita afferebantur; & ex locis
Byzantio vicinis, iacentia rudera super-
borum quondam templorum extracta in
id opus fuere. Inter quæ etiam columnas
quasdam aduexerunt ex templi ruderi-
bus, quod militiæ cœlestis Duci Michae-
li olim dicatum fuerat. Ciues interea ali-
qui zelo religionis impulsæ ad Turcos
prohibendum vrbe exierunt; qui capti
fuerunt, ferro omnes periere. Postquam
animaduertit Imperator Tyranni consilia
exitum fortiri, aliam viam capessere sta-
tuit, & per Apocrifarios ab eo poscit præ-
fidiarios, qui vicos suburbicarios, illo-
rumque incolas tuerentur: ne Turci huc
& illuc vagantes segetes agrorum cor-
rumperent, cum ætas iam instaret, pro-
pmodum maturas. Varia etiam ei do-
na, ac esculenta etiam & potulenta quo-
tidie, vi ac necessitate coactus, mittebat;
draconem ferum honore profecutus. Ve-
rum Mehemetes seruorum suorum ali-
quos misit, quibus mandat, vt diligen-
ter speculentur & obseruent, ne Turcos,
qui ad pascendum mulos equosque, siue
alia veterina animalia castro ædificando
inferuientia, in agros immitterent vel
agerent, vllatenus prohibeant illi, qui-
bus damnum inferretur; sed eos libere
pascere sinant. Si quando vero Romæi
indignati sese opposuerint: tunc etiam
Turcis se coniungere, simulque Romæis
obsistere iussi sunt. Eodem etiam tempo-
re Spendiaris filius, Moratis gener, Me-
hemetisque sororius nobis supra memo-
ratus, principis edicto publico obtempe-
rans, cum suis Adramyntio profectus,
operam quoque suam in castri ædifica-
tione principi nauaturus venit. cumque
prope turrin quæ Epibata dicitur acces-
sisset, suorum, quod ducebat agmen,

Α ἐν τῇ ἐτέρῃ γωνίᾳ τῇ κειμένῃ ἐν τῇ ξηρῇ, μέγαν
καὶ αὐτὸν. τὰ δὲ Σαριτζία ἄλλον ἐν τῇ τρίτῃ γω-
νίᾳ. τοὺς αὐτοὺς τοὺς πύργους ὡς ἀντίμαχα καὶ ἀκρο-
πόλεως ἐκ τῶν οἰκείων ἀναλωμάτων. ὁ δὲ τεῖχος, ἐ-
πιπλὴν ἐτέρων ἄλλῃ τῷ κείρου οἰκοδομῶν αὐτὸς
ὁ ἡγεμὼν ἀελάβετο. καὶ ἡμεῖς ἰδεῖν συρρέοντα πᾶ-
σιν ἐν τῇ ἀποδυταχοῦ τῆς γῆς μερῶν σὺν
τοῖς Καδδῖσι, ἡρωῖν τοῖς κείταις, ἐπιπλὴν κεφα-
λικῆς ἡμωρίας τῷ τυραννῶν παρὰ τῆς ἑξῆς.
Ἀραμεῖσας πλὴν κήσιν ἀπὸ πύργου τὰ τεχνί-
τη. οἱ τεχνίται ὡς χίλιοι, καὶ ἐν ἐκάστῳ τεχνίτη
ὑπουργοὶ δύο ἐγὼς αὐτῶν, ἕξωθεν τῷ τείχῳ. καὶ
ἕσωθεν ἐτέρῳ ἑσσοῦτοι, ἐ τεχνίται καὶ ὑπουργοί.
Β οἱ δὲ κομίζοντες πέτρας, ἀσβεσον, πλίνθους ὀπλοῖς
ὑπὸ ἄριστον. καὶ αὐτοὶ οἱ μεγαλῆνες καὶ κειρὸν
ὑπουργοῖ, καὶ πέτρας, ἐ ἀσβεσον ἐδίδδω ὁρῶν-
τες πλὴν τῷ τυραννῶν ὁμότητα. πλὴν δὲ πᾶσα
κεφάλῳ, καὶ ἐκ τῆς παρίας, καὶ παρὰ τὸν Βυζάν-
τιον ἀπασθῆν, πᾶσα τῇ ἐρείπτῳ τῇ κειμένῳ τῇ
ποτὲ μεγάλων ἀναθημάτων ἐλάμβανον. ἐξ ὧν
καὶ ἵνας κίονας μετὰ κομίσματα ἀπὸ τῆς ἐρείπτῳ
τῆς ναοῦ τῆς ἑξῆς ἀρχῆς Μιχαήλ. ἵνες τῇ τῆς
πόλεως ζήλω κινουμένοι ἐξῆλθον τῷ κωλύσαι
τοῖς Τούρκοις, καὶ δὴ συλληφθέντες πάντες ἀφ᾽
μαχίρας ἀπέθανον. ὁ βασιλεὺς οὖν ἰδὼν, ὅτι
εἰς τέλος παρὰ τῷ τυραννῶν βουλο-
ματα, πλὴν ἄλλῃ ἐπράπετο, καὶ δὴ πέμψας ἀπο-
κλειστικοὺς ἐζήτησε ἵνας δεφένσορας, καὶ δεφένδῶν
τοῖς εἰς τὰς κώμας τῆς πόλεως Ρωμαῖοις. ἵνα μὴ
οἱ Τούρκοι διερχόμενοι λυμῶνοισι πλὴν αὐτῶν
γεωργίῳ, ἡμεῖς γὰρ ἐγὼς φθάσας τὸ γέρας. εἰ-
λας αὐτῶν καὶ ἀφ᾽ ὅρα δωρήματα, καὶ παρὰ
ἑσθῆν καὶ πόσιν, καὶ ἐκάστην φιλοτιμίᾳ τὸν
ἀνήμερον δράκοντα ἐξ ἀνάγκης, καὶ βίας. ὁ δὲ
Μεχμέτ ἐκ τῆς αὐτῆς δούλων ἕσθλε ἵνας, ὁ-
σας αὐτοὺς ἑλθε τῷ ὅτι σκοπεῖν καὶ τηρεῖν τοὺς ζῆ-
μιουμένοις, πᾶσα ἑλθε αὐτοὺς μὴ κωλύειν εἰς
τέλος τοὺς εἰς τὰς νομαῖς τῆς Ρωμαίων εἰσερχο-
μένοις Τούρκοις τῷ ἀρέσῃ πᾶ αὐτῶν ζῶα, ἢ τε
ἡμίονοι ὄσιν, ἢ τε ἵπποι, ἢ ἄλλα ἵνα τῇ ἀρθρο-
ρων ζῶων, αἶ ἐν τῇ δουλείᾳ τῷ κείρου τυλχά-
νοισιν, ἀλλ᾽ ἐὰν αὐτοὺς. καὶ ὅποτε οἱ Ρωμαῖοι θυ-
μωθέντες ἀντίστησονται τοῖς Τούρκοις, τότε καὶ ἡμεῖς
σὺν τοῖς Τούρκοις ἀντίστητε. ἐν δὲ τῇ ἡμέρᾳ ἐκεί-
νης, ὁ υἱὸς τῆς Σπεντιάρ, ὁ ὅτι θυγατὴρ γαμβρῶς
τῷ Μωρῶν ἀδελφῆς τῷ Μεχμέτ, ἡμεῖς ὁ λόγος
παρὰ τῶν ἐμνημόνῳσεν, ἐκ τῆς Ἀδραμυντίου,
καὶ τὸ κρινὸν θεασσῆμα, καὶ ἐπὶ σὺν τοῖς ὑπὸ αὐτὸν
ἐπιπρατεύσας, ἀπὸ τῆς ἐν τῷ ἡγεμῶνι ὑπουργῶσιν
καὶ αὐτὸς τὸ κρινὸν ἀγαρεῖαν ἐν τῷ κείρου. καὶ δὴ πλη-
στον πεζούσας τὸ πύργου, καὶ λεγομένου Ἐπιβάτας,
ἀπο-

ἄπολύσθητες τοὺς ἵππους, καὶ τὰ σκυλοφόρα ζῶα
 ἐν τοῖς κερποῖς τῶν Ρωμῶν, ἐλυμνήσαντο τοὺς εὐ-
 χυας καὶ πλεὺς ἄλλω παρτοῖαν χλωῖω. εἷς δὲ τῶν
 Ρωμῶν ὀράν πλεὺς γυροδρόμω ζημίαν ἐν τοῖς πολυ-
 κήποις ἀπὸ γεωργήμασιν, δραμῶν ἐδίωξε τοὺς ἵπ-
 πους ἐν τῷ ἀγρῷ. εἷς ὃ τῶν ἱπποηλάτων Τούρκος
 Φθάσας παῖει τῶν Ρωμῶν. ἄλλος δὲ παροχμῆς τῆς
 τυφθέντος ἔδραμε, καὶ μετ' αὐτὸν ἕτερος, ὁμοίως καὶ
 οἱ Τούρκοι ξιφῆρας. συμπλακέντες οὖν ἄλλήλοισι
 ἐσφάγησαν ἐν τῷ Τούρκων, ὁμοίως καὶ ἐν τῶν Ρω-
 μῶν. τότε ὁ Καγιάπεγ, οὕτω γὰρ ἠὲ ἀπὸ ὀνομα,
 ὅτι τὸ αὐλεον Φθάσας εἰς τὴν ἡγεμόνα, καὶ παροχμη-
 σας αὐτὸν κατ' ὄνομα, ἀπήγαγε πᾶντα τὰ γυρομέ-
 να ἐν τῷ ὀπιβάταις· καὶ αὐτὸς μὴ δεηθεὶς ἕτερας ἀλ-
 γαλλίας, ἢ παροχμῆσεως, παροχμῆσε αὐτὸν τῷ Κα-
 γιάπεγ τὸ ἀπελθεῖν ἐν αὐτοῦ τῶν τοῖς ἀπὸ στρα-
 τώταις, καὶ πατάξαι τοῦτο ἐν μαχαίρα πᾶντα τῶν
 χειρῶν οὐκ εἰναι, ὃ καὶ γέγονεν· ἐλθὼν γὰρ Ἰζαίφνης
 παροχμῆς, καὶ οἱ γεωργοὶ ἐξῆλθόντες εἰς τοὺς ἀγροὺς τῶν θε-
 εῖων, ἐπεισπέντες οἱ Τούρκοι πᾶντα κατέσφα-
 ξαν τὸν Ἰζαίφνην ὡς τεταραχθέντα. αὐτὴ ἀπὸ τῆς
 μάχης καὶ ἀφανισμὸς τῶν Ρωμῶν. τότε ὁ βασιλεὺς
 ἀκούσας τῶν γεροντῶν ἐκλάσει τὰς θύρας τῆς πόλεως, καὶ
 ὅσοις ἐτυχεῖν ἄνδρων ἐν τῷ Τούρκων πᾶντα δεσμήσας
 ἐν Φραξῶν ἔθετο. Ἐμὲ ἡμέρας ἄρας πάλιν ἀπέλυσε.
 τί γὰρ εἶχε τὸ δρᾶν; ἐπὶ ἐν τοῖς ἄνδρασι Τούρκων ὑπῆρ-
 χον ἐκ τῶν παλατιῶν τῶν ἡγεμόνων ὀνυχόπουλοι, οἱ καὶ
 παροχμηθέντες τῷ βασιλεὺς εἶπον· εἰ μὴ ἄπολύσῃς ἡ-
 μάς ὁ βασιλεὺς παρὰ τῶν τῶν ἡλίου κλίνας παρὰς δυ-
 σμας, χαλεπὸν εἰσομῶ σοι, εἰ ὃ μὲν δύσιν ἡλίου μὴ δι-
 ρεθέντες ἐνώπιον τῶν ἡγεμόνων, γινώσκῃς τῶν αὐτῶν
 ἄπολυθῆναι ἕκαστον ἡμῶν παρὰ στρατοῦ, ἀλλὰ καὶ λίαν
 θανάσιμον. διὸ ποίησον εἰς ἡμᾶς ἔλεος, καὶ ἄπολύσον
 τῆν ὥρα αὐτῆ, εἰ δὲ οὐ μὴ, κέλδυσον ἄπολυθῆναι
 τὰ κεφάλαια κρητῆρον γὰρ πᾶν ὑμῶν τεθνήσκαι, ἢ πᾶν
 τῶν κρινῶν τῶν οἰκιστῶν ὀλέθρου. αὐτὰ ἀκούσας ὁ
 βασιλεὺς ἐκείνη τῆν ἡμέραν, καὶ ἀπέλυσεν αὐτοὺς τῆν
 ὥραν ἐκείνην. καὶ τῆν ἡμέραν ἀποκλεισάμενος παρὰ τὴν
 ἡμέραν εἶπεν, ἐπεὶ τὰ τῶν μάχης ἡρετήσω, ἔπειτα ὀρκοῖς
 ἔπειτα παροχμῆσεως παρὰ τῶν ποιήσασε ἕξω, ποῖα ἀβ-
 λαί. ἐγὼ γὰρ παρὰ τῶν Θεὸν κατὰ τὸν νόμον, καὶ εἰ θελήσῃ
 αὐτὸν ὅτι τῶν δουρῶν καὶ τῶν πόλιν αὐτῶν εἰς χεῖρας σε,
 τίς ὁ ἀνὴρ πρὶν διωάμενος; εἰ ὃ πάλιν ἐμφυθίσῃ εἰ-
 ριών ἐν τῆν κερπίσασε, καὶ ἔπειτα ἀσπασίως ἄποδέρμα.
 πλὴν κατ' ὀπρὸν ἄρα σε τῶν συνθήκων καὶ τῶν ὀρκων·
 ἐγὼ ἄποδῶν ἡμῶν πύλας τῶν πόλεως κεκλήσμενος ἔ-
 χων, καὶ περὶ ἐνδὸν φυλάξω ὅσον ἡ δύναμις σου ὃ κα-
 λαδυνασεύων δύνασεύε, ἕως ὁ δὲ χρόνος κριτῆς ἄπο-
 δῶσῃ ἐκείσε ἐμοί τε, καὶ τοῖς τῶν δικῶν ἄποφασιν. ἰαῦ-
 ται ἐνωπίσθις ὁ βαρβάρων, ἔμην δὲ τῶν οἰονῶν εἰς νομῶν
 μετῆσας ἄπολογία, πᾶν δὲ ἐκείσε διδύλαται

A pedibus incedere cœpit; frenisque leua-
 tos equos, cæteraque iumenta, quæ im-
 pedimenta & sarcinas portabant, in Ro-
 mæorum messes agunt, quibus spicæ, ac
 cætera olera, & legumina vastantur & cor-
 rumpuntur. Agris a se cultis & aratis dam-
 num inferri Romæus quidam animaduer-
 tens accurrit, & inde equos abegit. Tur-
 corum agafonum vnus Romæum percu-
 tit: percussi affines vnus & alter accur-
 runt, ex aduersa etiam parte Turci. Ma-
 nibus itaque confertis ex Romæis Tur-
 cisque aliquot ceciderunt. Postridie, qui
 Kagia Begus vocabatur, principem adit,
 cui de more salutato cuncta, quæ in Epi-
 batis contigerant, narrat. Rem ab alio
 accuratius cognoscere aut de ea vltius
 inquirere spreuit princeps: iubetque su-
 bito Kagiam Begum sua cohorte stipa-
 tum festinanter abire, omnesque vici il-
 lius incolas gladiis frustulatim conscin-
 dere: quod factum deinde. In messores
 enim, qui mane ad metendum exierant,
 ex improviso irruunt milites, & circiter
 quadraginta trucidant. Hæc fuit belli,
 quod consecutum est, gentisque Ro-
 mæorum euersionis origo. His comper-
 tis portas vrbs claudi iussit Imperator:
 & Turcos, quotquot in vrbe reperti sunt,
 in carcerem detrufit, triduoque elapso
 dimisit. quid enim faceret? Inter eos, qui
 in vrbe capti sunt, pueri Eunuchi e pa-
 latio principis aliquot reperti sunt, qui co-
 ram Imperatore adducti dixerunt: *Si nos,*
o Imperator, priusquam ad occasum Sol vergat,
dimiseris, maximam tibi gratiam habebi-
mus. Quod si post Solis occasum coram principe
non adfuerimus, tibi persuasum cupimus, non
ingratam tantum esse, sed etiam perniciosam
nobis dimissionem ac dominationem allaturas,
quapropter nostri miseris nunc liberos remit-
te: sin minus, capita nobis amputari impera-
Satius enim nobis est manibus vestris confi-
ci, quam a communi orbis vniuersi demasta-
tore neci dedi. Hisce flexus & emollitus
 Imperator liberos abire illico permittit.
 Tyranno deinde per legatos talia signifi-
 cat. *Quandoquidem bellum pace potius du-*
xisti, neque te iureiurando aut obsequiis ad
concordiam renocare possum, libidini tue in-
dulge. Ad Deum ego confugio; cui si decre-
tum ac propositum sit hanc urbem tibi tradere,
quis obloqui vel resistere poterit? Si rursus in
animum tuum pacis cogitationes instillauerit,
in eas libenter concedam. Verumtamen im-
presens pactis fœderibus, quibus te iureiu-
rando adstrinxisti, solutus sis: portas vrbs
deinceps oclusas tenebo, cuius incolæ pro vi-
ribus meis propugnabo. Tu potentior regna,
donec iustus index de utroque nostrum sen-
tentiam ferat. Hæc cum audiisset Barba-
 rus, neque, quæ se excusaret, causam a-
 liquam adducere sollicitus, bellum indi-

Famuli Re-
guli sinopenfis
legetes Gra-
corum vastat:
vnde rixa, &
pugna oriun-
tur.

Vici Epibata
incola: Mehe-
metis iussu
trucidati.

Constantinus
Constantino-
poleos portas
claudit, & Tur-
cos, qui in vrbe
erant carceri-
bus conclusi,
& illico liberat.

Eunuchi Con-
stantinopoli
conclusi se an-
te solis occa-
sum dimitti ac
liberari valde
orant.

Constantinus
legatos ad Me-
hemetē mittit.

Bellum Con-
stantinopoli-
tanis & Con-
stantino indi-
cit Mehemet-
tes.

ci subito iussit. Imperator rebus sibi præ-
 uis prospiciens, ante sex menses præsidia
 suppleuerat, & rusticos vicinorum pago-
 rum intra mœnia vr̄bis receperat: qui om-
 nem messẽ in spica, triticumque van-
 no purgatum ac ventilatum in vr̄bem
 comportauerant. Castrum interea prin-
 ceptus Mehemetes omnibus partibus ab-
 soluit, muro & turribus triginta palmo-
 rum crassitudine, altitudine etiam con-
 uenienti fabricatis. Inque turri, quam
 Halil Bassa ædificauerat, tormenta ænea
 collocauit, quæ lapides supra sexcenta-
 rum librarum pondo explodebant. Arcis
 custodia Pheruzium Agam sibi fidelissi-
 mum seruum præfecit; mandatque ei, vt
 naues, triremes, biremes, nauigia & aca-
 tia, quæcumque ab Hellepontu ad Pon-
 tum, vel a Ponto ad Hellepontum nau-
 igitur, cuiuscumque dominationis ac
 ditionis, Genuenses, Venetæ, Constan-
 tinopolitanæ, Caphatinæ, Trapezuntia, Amy-
 sinæ, Sinopenfes, siue etiam, inquit
 ille, subditorum meorum fuerint, præter-
 nauigare prohibeantur, nisi prius contra-
 ctis velis vectigal nauarchæ soluant, quo
 penso præteruehi queant. quæ vero na-
 uis non obtemperauerit tormento quas-
 fata demergatur. His aliisque constitu-
 tis, Pheruzio quadringentorum iuue-
 num ad castri custodiam præsidium reli-
 quit, & Adrianopolim insolens ille ac su-
 perbus reuertitur, quadrimestri tempore
 sine operi imposito, imperii sui anno se-
 cundo labente; qui fuit ab orbe condito
 6961. [Christi 1452.]

Castrum ab-
 solutum & re-
 bus præsidio-
 que sufficien-
 tibus munitū.

Pheruzius-be-
 gus castro præ-
 fectus. ann.
 1452. Christi.

μάχης ἠυέας. ὁ δὲ βασιλεὺς θεωροῦν τὸ μέ-
 λλον, πρὸ ἑξ μιλίων εἶχε τὰ Φρούρια ἐν ὄπι-
 μελείᾳ, καὶ τοὺς χεῖρας τοὺς ἐγγεῖς τῆς πόλεως
 ἔνδον καὶ τὸν θειζόμενον εὐχῆ, καὶ τὰς λι-
 μηζόμενας ἀλκονας ἔνδον ἐκόμιζον. ὁ δὲ ἡγεμῶν
 ἀπαρτίσας καλῶς τὸ Φρούριον, καὶ εἰς πᾶχος
 τὰ τεῖχη καὶ τοὺς πύργους λ'. ἀπταμαῖς ἐκπέ-
 νας, ἐ τὸ ὕψος εἰς τὸ δρυκεῖν. καὶ ἐν τῶν πύρ-
 γῳ τῷ Χαλὶλ Πασία χῶνας χαλκῆς, ἀπολύον-
 τας πέτρας ὑπὸ ἑξακροσίων λίτρων τὸ βάρος,
 καὶ τῶν αὐτῶν πιστοτάτων δούλων Φερούζ Αἰγῶν
 ὀνόματι πρῶτος τὸ πολίχιον. πρῶτος γὰρ
 αὐτῶν ναῦς τὰς ἀπὸ Ἑλλησπόντου πρὸς Πόν-
 τον, καὶ τὰς ἀπὸ Πόντου πρὸς Ἑλλησπόντον,
 καὶ ὅποιας ἀρχὴ ἀνετητίας τυγχάνοιεν, ἢ τε Γε-
 νοῦται, ἢ τε Βένετοι, Κωνσταντινουπολίται, Κα-
 φατινοὶ, Τραπεζουῖται, Ἀμυσινοὶ, Σινώπειοι,
 καὶ οἱ ἐκ τῆς ἐμῆς ἀνετητίας ὁποιασοῦν τύχης
 καὶ ὡς. νῆες, τελεῖρας, διήρας, βάλακκα, ἀκάτια,
 μὴ πλοῖτωσάν τω ἐν χαλασσόντες τὰ ἴσσια, τὸ
 κρημέριον δίδου, καὶ οὕτως τὴν ὁδὸν αὐτῶν
 πορθέωσάν. ἢ δὲ ἀπειθήσασα ναῖς, καὶ μὴ
 ἐνδύσασα σὺ τῇ περὶ ἐβόλῳ καὶ ἀπονηθῆται.
 Ταῦτα καὶ ἕτερα ἀπαρτίσας ὁ ἀλαζὼν, δίδει
 αὐτῶν καὶ τετρακροσίοις νέοις εἰς Φυλακὴν τῷ
 πολίχιου, αὐτὸς εἰς Ἀδριανούπολιν ἐπορεύε-
 το τετρασε μισὶ τὸ πᾶν ἀπαρτίσας, ἢ δὲ τῆς
 ἡγεμονίας αὐτῶν πρὸς ἔχοντος δούτερου ἔτους, ἀπὸ τῆς
 κτίσεως κόσμου 5795 α'.

C A P V T X X X V.

*Mehemetes de occupanda Constantinopoli consilia agit. Bombardarum fusor Mehe-
 meti tormentum aeneum prægrande fundit. Nauis Veneta Bosporum nauigans de-
 mergitur, cuius nauarchus & vectores capti, Mehemetis iussu crudeliter interfecti.
 Bombardæ vim Adrianopoli probant. Mehemetes Halilem Bassam noctu ad se vo-
 cat, & cum eo de Constantinopoli subinganda consilia tractat. Halil magno se pe-
 riculo ereptum putans, latus a Mehemete discedit.*

ÆSTATE iam exacta, autumnoque
 inchoante domi agebat Meheme-
 tes peruigil ac irrequietus: interdium nam-
 que ac noctu, quibus artibus ac machi-
 nis vr̄bem occupare posset, suoque domi-
 nio adiciere, meditabatur. Contigit au-
 tem, dum in castro exædificando occu-
 patus erat, æneorum tormentorum fu-
 sorem Hungarum, artificem celeberrim-
 um vr̄be relicta abiisse. Iam diu erat,
 cum is Constantinopolim profectus Me-
 fazontibus Imperatoris artem suam ex-
 posuerat, de qua etiam ad Imperatorem

ΘΕΡΟΥΣ οὖν πρὸς ἐλθόντος, καὶ τὸ μετοπο-
 εἰνῆς ὥρας ἀρχούσης, οἱ καὶ ἀφῆσαν οὐκ
 ἐδίδου ἀνάπαυσιν τοῖς βλεφάροις, ἀλλὰ καὶ ἐν νυ-
 κτὶ, καὶ ἡμέρᾳ τὴν φροντίδα τῆς πόλεως εἶχε, πῶς αὐτὴν
 λάβοι, πῶς κύριος αὐτῆς ἦγοιτο. ἐπιόντος οὖν αὐτῶν
 ἐν τῷ πολίχιῳ καὶ οἰκηθροῦντος, ἐξῆλθεν ἐκ τῆς
 πόλεως εἰς τεχνίτης ὁ τὰς περὶ ἐβολιμῶν χῶνας
 καὶ ἀσπιδάτων, τὸ γένος Οὐγγρῶν, τεχνίτης δοκιμώ-
 τος. ὅς τῳ πρὸς πολλὰ ἐν τῇ Κωνσταντινουπόλει ἔργων
 καὶ σημαίας τοῖς μετὰ τῶν βασιλέων τῶν τεχνίων αὐτῶν,
 ἀνέφερον τῷ βασιλεῖ. ὁ δὲ βασιλεὺς γράψας αὐτῶν

Constantino-
 polim quibus
 modis occu-
 pare possit me-
 ditatur Mehe-
 metes.

Bombardarū
 fusor operam
 suam Constā-
 tino offert.

στηρεσιον ουκ αξιον παρς πλω' οπισημω αυτ' ουδ' εκεινο ο μηδαμυνον, κη διαειθμητον εδιδουσα πα' τεχνιτη. οθεν κη απογονους καταλιπων τ' πολιν, μα' τ' ημερων τερα παρς τον βαρβαρον. κη αυτος απασσιως αποδεδυαμνος, κη εφρα, κη ενδυματα φιλοτιμησας αυτον διδουσι, κη ροζου τσον, οσην ει ο βασιλας ο τεταρτον εδιδεν, ουκ αν απεδιδρασκε της Κωνσταντινουπολεως. ερωτησει οτω παρς τε ηγεμνος, ει δυναται κενωσαι χωνειαν μεγαλω πεδαν φερουσα υφμεγεθη, οσην παρς πλω' αλκω κη ο παχος τε τειχους της πολεως. αυτος δε ανταπεκριναιτο δυναμα, ει βουλη, κατασκαδαση χωνειαν, οση ο μεγθος τυλακη της δεκμορδης μοι πετρας. εγω γδ πα' τειχη της πολεως ακριβως οπισαμα, ου μνον γδ εκανα, αλλα κη πα' Βαβυλωνια τειχη, ως ρωω λεπνωει η παρς της χωνειας της εμης αφεθεισα. πλω' εγω ο παρς τε εργου κελως απαρτισα. τ' δε βολω ουκ οπισαμα, ουδ' εσυντασομα, τετο ακυσας ο ηγεμνος εφη κατασκαδαση μοι τ' χωνειαν, παρς δε της βολης τε λιθου αυτος ολομα. ηρξαντο σωμαθροισιν χαλκον, τινω κη ο τεχνιτης τον τυπον της σιδυης επλατην. εν τεισιν οτω μοσι κατασκαδαση, κη εχωνθυτη τερας πι φοβερον, κη εξασιον. εν δε πα' Πασκεσεν πολιχια τας ημερας εκεινας καταρχορδης νηος εν τε τομου μεγαλης τ' Βενετικων, Ρυττος ο ναυαρχος τουνομα, κη μη χαλασας πα' ισια, πετρα ακνητισαμας οι τε κερου υφμεγεθη, πλω' ναω διερρηξε, κη εις δυορδη πα' βυθω ο ναυαρχος σω' λοιποις τειακοντα εν ακατη εμβαντες εξαηλον εν πα' αιμαλα. οι δε Τουρκοι λαβοντες αυτους, κη δεσμευτες τ' χειρας κη ποις τραχιλους εν αλυση, περασμετες ως εν μα' σφρα, τούτοις παρς τον ηγεμνα απηγαρον τετε εν Διδυμοτειχω δεφρητα. εκελθουσεν οτω τεισιν παρς αποκεφαλιθωα. τον δε ναυαρχον εν τω παλω δεφ' τε αφεδρονος πλω' ψυχωω απορριψα, κη απάφοις αφεινα, ος κη ιδον εγω, μα' ημερας ολιγας εκει δεφρημου μου. ελθων δε απο Διδυμοτηρου εν Αδριανουπολη πα' Ιανουαριω μωω, κη πασση σιδυασιδω πολεμικω ετοιμασας, πλω' χωνειαν, μα' ο τεχνιτης εκεινος κατασκαδαση, ηβουληθη δοκιμαση. κη δη παρασησας αυτω τεχνηντος εμπροθεν τ' μεγαλης πυλης τ' αυλης τ' παλατιων, τ' παρ' αυτ' ο ετος εκεινο κτιθεντων κη τ' πετρα κελως ενθεις, κη τ' βοταμω σαθμησας, τ' αυριον εμελλεν απολυσαν αυτω, κη εν παση τη Αδριανουπολη φανερον εγρευτο, τε κη' νοω' εχην πλω' βολω κη τ' κτυπον τ' ουρονοβροντον, ινα μη εξαφνης ενωπασειτες υνες

Aretulerunt : qui artificio tanto sportulam quotidianam, eius arti ac scientiæ minime parem, attribuit; quam tamen, quantumvis exiguam & tenuem, ei non demetiebantur. Quare de vita sustinenda desperans, quadam die ad Barbarum virbe relicta cursim abiit : a quo blande & amice susceptus, victum & vestes honorifice habitus accepit. Mercedem etiam adeo amplam ei condixit, ut si quartam eius partem ab Imperatore accepisset, Constantinopoli nusquam aufugisset. Hunc interrogavit Mehemetes, num possit bombardam fusilem fabricare tantæ magnitudinis, ut lapidem prægrandem eo impetu emittere possit, qui murorum firmitudinem ac latitudinem vincat. Respondit artifex: *Si tibi libitum erit, tormentum æneum fundere possim cuiuslibet lapidis caxax. muri urbis accurate etiam mihi explorati sunt; quos non solum, sed & Babylonios quoque, lapidibus tormento meo explosis, in puluerem comminuam. Totum, quod artis ac operis mei est, rite absolvam. Quam longus vero futurus sit iactus, nec scio, nec assero.* Hæc cum intellexisset princeps, fabricari sibi tormentum æneum iussit, de lapidum emissionem & iactu determinando postea deliberaturus. Æsitaque conquistum, modulusque operis ab artifice deformatus, tribusque mensibus conflatum fufumque est monstrum quoddam formidabile, & horrendum. Per id tempus, cum nauarchus quidam Venerus nomine Ricus, magna naui ab ostio sacro ad castrum Bascesen nauigaret, nec vela contraxisset; in nauem illam globum ingentis molis lapideum præfidiarii emisit: cuius ictu quassata ac fracta in profundum demersa est. Nauarchus & triginta alii accatio consensu in littus euadunt. quos comprehensos Turci manibus & collo catenis iniectis vincunt; & vna catena omnes vinctos Didymotichum ad principem, qui tum ibi morabatur, ducunt. His omnibus caput amputari, nauarchum adacto per anum palo necari, infepultaque eorum cadauera proiici iussit, quæ paucos post dies, illis in locis tunc agens, vidi. Didymoticho postquam abiit Adrianopolim Ianuario labente, omniaque bellica instrumenta apparauit; tormentum æneum ab illo artifice fufum probare & experiri voluit. Illud ergo machinis, ante portam maiorem vestibuli ædium, quas hoc ipso anno princeps extruxerat, ab artifice adducitur: lapis ei, puluerisque pondus perpensum immittuntur; postridieque ignem iniiciendum esse Adrianopolitanis omnibus significatur; ut, quantus futurus erat fragor ac strepitus tonitru similis, moniti, nullus eo audito, pauore ex improviso percul-

Maligne habitus a Constantino ad Mehemetem transit; mercedemque amplam ab eo accipit.

Mehemeti prægrande tormentum æneum fabricare pollicetur.

Tormentum æneum ingens fufum.

Navis Veneta demersa explosione bombardæ e castro Bascesen.

Vectores nauis & nauarchus capti & crudeliter interfecti.

fus, mutus fieret; vt etiam mulieres præ-
 gnantes partum abortu non abiicerent.
 Mane ergo accenso puluere, & intra bom-
 bardam calefacto spiritu, lapis horrendo
 cum sono emittitur: totusque aer fumo
 & caligine completur. Ad centesimum
 porro stadium fragor sonusque peruene-
 runt: lapisque ad miliare vsque vnum, a
 loco vnde emissus fuit, latus est. Vbi
 tandem cecidit, ad orgyæ vnus altitudi-
 nem in terram penetrauit: tanta vis est
 huius pulueris, quo lapides emittuntur.
 His intentus princeps noctu & interdium,
 in lecto iacens, & postquam surrexerat
 in palatio sedens, vel foras incedens an-
 xius ac sollicitus animo versabat, quomo-
 do oppugnandam Constantinopolim ag-
 grederetur, quaque arte eam expugna-
 ret. Aduentante vespera duobus adfictis
 comitibus alias equo vectus, alias pedes
 incedens, per totam Adrianopolim ha-
 bitu militari simplici sæpe ambulabat,
 qui vulgo sermones de se iactabantur,
 exploraturus. Siquis porro plebeius agni-
 tum principem salutare, fausta que pre-
 cari, vt mos est, voluisset: ille nullius
 misertus letale vulnus statim infligebat:
 & vt quibus pulicem conterendo volu-
 ptatem carpit, sic iste, morte dignus e-
 quidem, sua manu interficiendo dele-
 ctabatur. Nocte quadam, circa secun-
 dam custodiam, aliquot aulae suæ satel-
 lites, qui Halilim Bassam ad se ducerent,
 mittit. Hi domum illius veniunt, & Eu-
 nuchis mandata principis exponunt, qui
 cubiculum heri sui ingressi principem
 eum ad se accersere nunciant. Trepidans
 itaque, conclamantemque salutem suam
 putans, vxorem ac liberos complexus abi-
 it, secumque auream pateram aureis
 nummis plenam defert. Propter causam
 enim memoratam metu intra se semper
 torquebatur. Ingressus principis cubicu-
 lum videt ipsum sedentem ac vestibus
 indutum; quem cum adorasset, coram-
 que pateram apposisset, his verbis in-
 terrogatus est a principe. *Quid hoc sibi*
vult Lala? ac si quis nostro vulgari idio-
mate &c id est præceptor. ille respondit,
Domine mos est Sarrapis & proceribus, si
quando hora intempesta eorum quemquam
vocauerit princeps, nusquam vacuos ipsum
adire. Nihil equidem ex meis opibus te ad-
eundo attuli, verum tua ex tuis tibi offero.
 Respondit princeps, *tuis haud indigeo:*
plura, quam tu possides, tibi dabo: vnum a
te peto, vt in Constantinopoleos possessionem
me mittas. His verbis Halil, qui Ro-
 maos semper protexerat, & quo, velut
 manu dextra, vtebantur, eius manum
 donis etiam complentes, territus est. De
 eo quoque has voces vulgo iactabant,
 Caur Ortachi, (id est infidelium nutri-

Bombardæ il-
lius prægran-
dis vis explo-
ratur.

Mehemetes
oppugnandæ
Constantino-
poleos ratione
anxie admodum
meditatur.

Hominum de
se opiniones
explorat.

Halilem Bas-
sam ad se no-
ctu accersit.

Halil de vita
sua nocte in-
tempesta vo-
catus desperat.

Pecunia obla-
ta placare Me-
hemetem vult.
Mehemetis ad
cum verba.

Halil in Ro-
maos propen-
sus.

A ἄφρωνοι μείνωσι, καὶ γυναῖκες ἐν γαστρὶ ἔχουσαι πᾶ-
 ἔμβρυα ἀπαλέσωσι. περὶ οὖν βαλῶν πῦρ ἐν τῇ
 βοτάνῃ, καὶ ἀφροδισιακῶν τῶν πνεύματος, καὶ
 ἐκκρουσάμενης τῆς πέτρας, ἀπελύθη τῆς χωνείας
 σιμῆς βαρῆ ἀερόδρατῶ πληρωῶτι τὸν ἀέρα
 καὶ πνοῆς καὶ οὐμίχλης. ἡ δὲ βοή ἀφίκετο μέγρι σα-
 δίων ῥ' ὁ μῆκος, ὁ δὲ λίθος ἔπεσε μακρόθεν τῶ ἀ-
 φροδισιακῶ ῥ' ὡς μίλιον ἓν. ἐν δὲ ὕπῳ τὰς πεσόν-
 τι, ἐγένετο βόθρος ὅσον ὀργυῖας μίαν. Ἰσαύτη
 ἔστιν ἡ δύναμις τῆς ἀναμύτης τῆ βοτάνης τῆ ἀκρο-
 πίζουσης τὸν λίθον. ἔχων οὖν ὁ ἡγεμὼν καὶ ἐν νυκτὶ,
 καὶ ἡμέρᾳ τῆ πᾶσαν φροντίδα, καὶ μέεμναν κολο-
 μῆρος ἔ ἀνιστάμενος, ἔ ἐν τὸς τῆ αὐλῆς αὐτῆ καὶ ἐκ-
 τὸς, ποίῳ πολέμῳ, καὶ ποίᾳ μηχανῇ κατέξῃ τῆ Κων-
 σταντινούπολιν. πολλὰκις ἐσπέρας ἡρομῆνης σιμῶ
 δυοῖ, καὶ μόνοις ἱππέδων, ἐν ἄλλοις περὶ ὁ ἀπασμ
 τῆ Ἀδριανῶ ἐν γῆματι στρατιώτου μετερχόμενος
 ἀκούων πᾶ λεγόμενα περὶ αὐτῆ. εἰ γὰρ τῆ πολλὰν
 τις κατέλαβεν ἐν νύκτι ἡγεμὼν ἔστι, καὶ ἡβουλή-
 θη παροσχερῶσαι αὐτὸν σιμῶ διφρημία καὶ ὁ
 σιμῶντες, ἔ αὐτὸς αὐτῶν καλεῖται ἐδίδου τῆ πλη-
 γῶ μὴ φεδόμενος, μὴ ἐλεᾶν. ἀλλ' ὡς περὶ τις
 ψύλλαν σιωπεῖσθαι ἀγαθάνετα ἰνὸς ἡδονῆς, οὕτω
 καὶ ἔστ' οἰκεία χεῖρ φονδύων, ὁ φόνου ἀξίος, ἐδρο-
 σίξτο. μίαν οὖν τῆ νυκτῶν περὶ δούτερον φυλα-
 κῶν τείλας τῆ τῆ αὐλῆς φυλάκων ἰναὸς ἡγᾶσθαι τῆ
 Χαλὶλ Πασίαν. ἐλθόντες δὲ, ἔ ποῖς τούτου δυνά-
 χους εἰπόντες ὁ μιλύμα, ἀλλ' ἐν τῶ κριτῶνι
 εἰσελθόντες ἀπὸ τῆ γῆλας, πῶς ὁ ἡγεμὼν καλεῖ αὐ-
 τὸν. αὐτὸς δὲ σιωπῶν ἡρόμῆνος ἀπαροχρῶσαι
 ἐαυτὸν, ἔ τῆ γυναῖκα καὶ τέκνα καὶ ἀσπασάμενος
 ἀπὸ τῆ, φέρων μὲν αὐτῆ δίσκον ἐνὰ χροσσιμῶ πλήρη
 νομισμάτων χρυσῶν. εἶχε γὰρ αἰεὶ τὸν φόβον ἐν
 τῆ καρδίᾳ αὐτῆ δι' αἰτίαν πτωχῶν παροσχερῶν ἐδή-
 λωσα. εἰσελθὼν δὲ ἐν τῶ κριτῶνι τῶ ἡγεμῶνος
 ἴδε κατήμενον καὶ ἐνδεδόμενον, παροσχερῶσαι
 δὲ καὶ ἐμπροσθεν θήσας τὸν δίσκον, ὁ ἡγεμὼν εἶπε.
 τί εἶσι ταῦτα λαλᾶ; (ὡς εἶποι τις καὶ πτω-
 ἡμετέραν κρινῶ γλατῆται, πατᾶ, ἡγῶν παιδα-
 γωγῆ,) ὁ δὲ ἀπεκρίνατο. Κύριε, ἔτος ἔστι ποῖς Σα-
 τραπᾶς, ὅταν ὁ ἡγεμὼν φωνήσῃ τινα τῆ μεγα-
 νων περὶ ὄραν, μὴ εἰσέρχῃς κενὸς εἰς θεωρίαν αὐτῆ.
 ἐγὼ οὖν ἔσθ' ἐν ἐκ τῆ ἐμῆν ἔφερον εἰς θεωρίαν, ἀλλ'
 ἐκ τῆ σὴν πᾶσά παροσχερῶν. ὁ δὲ ἡγεμὼν ἀπεκρί-
 νατο, ὅτι ἐπὶ μοι χρεία τῆ σὴν, μᾶλλον καὶ ἐπὶ πλείο-
 να δωρησόμενοι, ἐν ἔστι ὁ ζητούμενος, ὁ πτωχῶ πό-
 λιν διδόναι μοι. ὁ δὲ Χαλὶλ ἔπι τῶ λόγῳ σιωπῶν
 μὸς γέρονε, ἡ γὰρ αἰεὶ ἡ παροσχερῶν ποῖς Ρωμαίοις,
 καὶ οἱ Ρωμαῖοι τῶτον ὡς δόξιαν χεῖρα ἐπέκτενον, καὶ
 τῆ δόξιαν αὐτῆ δάρις ἐπλήρην. ἡν τῆ παροσχερῶν
 ὁ ἀδόμενος, Καβέρ Ορταγῆ, ὅτι τῆ ἀπίτων ὁ σιω-

B

C

D

Ευφρος, ἢ βοηθός. τότε ἀποκριθεὶς ὁ Χαλιλὸς ἤγε-
 μόνι εἶπε κύριε, ὁ Θεὸς, ὁ δδὶς σοι εἰς χεῖρας τὸ πόλ-
 λισον μέρος τῆς γῆς τῆς Ρωμῶν, αὐτὸς σοι καὶ τὸ πόλιν
 δωρήσει. ὡς γὰρ ἐμοὶ δοκεῖ ἐκ τῆς χεῖρας σου οὐ φθί-
 ζεται καὶ σὺ Θεὸς καὶ τῶν κρατεῖ σε καὶ ἐγὼ καὶ πρῶ-
 τες οἱ δοῦλοι σου στυγαγωνισόμεθα, ὅτι ἐν πλούτῳ
 μόνον, ἀλλὰ σὺ θεὸς καὶ αἵματι, καὶ αἰεὶ τοῦτου τοῦ
 σπέμματος ἀμείμντος ἔσο. Τῶτα πρὸς ὀλίγον
 ἡμέρωσιν τὸ ἀρχεὶον ἤγαγε καὶ λέγει ὁ Χαλιλ, βλέ-
 πεις τὸ πρῶτον φάλαγον, τὸ πᾶσιν νύκτα διεβίβα-
 σα ἔλκων ἀπὸ τῆς μίας γωνίας τῆς κριτῶνος εἰς τὴν ἄλ-
 λην, καὶ ἀπὸ τῆς ἄλλης εἰς τὴν ἑτέραν, αἰακλινόμοδος ἔ-
 ἔξερχόμενος, καὶ ὑπνος τοῖς ὀφθαλμοῖς μου ὅτι
 ἐργάμενος λέγει οὖν ἀργύριον ἢ χρυσίον μή σε δε-
 λεάζων ἀπορίψῃ τῆς ἀποκρίσεως, ἥς ἀπεκρίνω
 μοι νῦν. ἀλλὰ σαθηρῶς ἀνταγωνισόμεθα τοῖς Ρω-
 μῶσι, καὶ παρράντες Θεοῦ τῆς νύκτος, καὶ τῆς δύχης τῆς
 πρῶτης πλὴν πόλιν ληψόμεθα. σὺ τοῦτοις οὖν
 καὶ ἑτέροις κρακευτήκεις λόγους, ἐχούσας ἐν τῶ μέ-
 σω τῆς κρακευτῆς καὶ τῆς καρδίας σου φούσας, καὶ τὸ αἷμα
 ξηραίνουσας δακνῶδες μνήμας, ἀπέλυσεν, εἰπὼν
 ὑπάγε ἐν εἰρήνῃ. τὰς πάσας οὖν νύκτας ἐκείνας ἐκ
 ἔλιπε ἀφ' οὐκ ἐκτεροῦν ἐς μεριμνῶν τὰ κατὰ τῆς πό-
 λεως, λαμβάνων ἐν χερσὶ χεῖρας καὶ μέλανα, καὶ
 σκιαγράφων τὸ πρῶτον τῆς πόλεως, καὶ δεικνύων τοῖς
 ὀπίσθησι τῆς ἐπάλλξεων, ποδὲς τῶν μέλλοισι θεῖναι
 τὰς σιδυὰς τῆς πρῶτης, ἐς τὰς ἐπάλλξας καὶ τὰς κα-
 πορυγὰς, καὶ τὸ ἀφ' οὗ τῆς εἰσοδῶν, ἐς τὰς κλίμακας ἐν
 ποίῳ τείχεϊ καὶ ἀπλάς εἰπεῖν τῆς πᾶσιν πρῶτον σιδυῶν
 ἀπεικόνιζε ἀφ' ἧς νυκτὸς, καὶ τὸ πρῶτον κελύων
 ἐγὼν πρῶτα, σοχαστικῶς καὶ πρῶτον ἄργως ὅτι μελῶν.

A tius & auxiliator.) Respondit principi hunc in modum Halil : Domine, Deus, qui maximam partem ditionis Romeorum Imperio tuo subiecit, urbem etiam tibi tradet. Vt enim mihi videtur, Dei ope viribusque, quibus polles, admotis, manus tuas non effugiet. Ego omnesque serui tui, collatis non solum pecuniis, sed & sanguine nostro profuso, certatim operam nostram tibi navabimus : de hoc proposito nostro certus sis ac securus. Hæc ad tempus ferum illum ac immitem placaverunt ; qui Halili dixit, hoc cervical conspicis, totam noctem transegi illud ab una sponda in aliam versando : recumbens ac vigilans, somnum oculis non cepi. Hoc te moneo, auro & argento te corrumpi haud patiaris, & proposito tuo ne dimouearis. Firmiter constantique animo cum Romanis pugnemus ; Dei decreto, ac Prophetæ precibus confisi urbem occupabimus. His similibusque verbis blandis usus, curis illum, quibus memor fibique multorum conscius animus angebatur, sanguisque adurebatur, pacifice dimissum soluit. Cuncta contra urbem machinatus ac molitus, omnes noctes illas infomnes egit. In charta etiam situm ambitumque urbis delineabat, & cum iis communicebat, qui propugnaculorum mœniumque urbis statum nouerant. Consiliaque agitabat, ubi & quomodo machinæ admouendæ, plutei pangendi, vineæ agenda, & qua cuniculi, ut in fossam perueniretur, ducendi essent, qua tandem ad subeundum murum scalæ admouendæ : & ut verbo dicam, omnem apparatus noctu excogitatum & delineatum, mane fabrefieri & perfici curabat.

Halilisd Mehemetem responso.

Halil cum beneuolis verbis dimissus a Mehemete.

Mehemetes totus in definienda Constantinopoleos obsidione.

CAPVT XXXVI.

Constantinus Imp. auxilia petit a Papa, unionisque Ecclesiarum opus absolui. Isidorus Cardinalis a Papa Constantinopolim mittitur. Græci civili discordia laborant ob unionis reconciliationem, paucis eam amplectentibus, maxima parte eam, Gennadio authore, abhorrente. Liturgia in S. Sophia templum celebratur ab Henoticis, cui Cardinalis Isidorus interfuit. Græcorum sublesta fides. Constantinus cibaria in urbem comportari curat.

ΟΙ δὲ τῆς πόλεως, ἔλθων δὴ καὶ ἐπ' αὐ-
 τῶν, καὶ ἰδὼν τις ἢ φερόντις αὐτῶν, καὶ
 μέμνη τῆς ἀφ' οὐκ ἐκτεροῦν τῶν πόλιν ἐκ χε-
 ρῶν τῆς Ναβουχοδονόσορος. ὁ βασιλεὺς ἰὼν τεί-
 λας ἐν Ρώμῃ πρῶτον, ἀπὸν βοήθησιν, καὶ
 ὅπως στυγαγωνίῃ τῆς ὁμοιοῖα, καὶ ἐνώσθ τῆς γε-
 γνησῆς ἐν Φλωρεντία. καὶ ἀφ' ἧς τὸ μνημόσυ-
 νον ὁ Πάπας ἐν τῇ μεγάλῃ ἐκκλησίᾳ. καὶ
 ὁ Πατριάρχης Γρηγόριος ἐπαμειβόμενος ἐν
 τῶν δεξιῶν αὐτῶν. καὶ μετεκλείτο ἕνας ἀφί-
 Δισκ. Hist. Byz.

VERVM in urbem Constantinopolim redeamus, & quid animo voluebant Constantinopolitani, quamque curam & sollicitudinem adhibuere, ut Nabuchodonosoris manibus ereptam seruerent, perpendamus. Imperator suppliciter rogatum Romam iam antea miserat : ut etiam concordia Florentiæ reconciliata stabiliretur : inque magnæ Ecclesiæ liturgiis Papæ nomen e sacris diptychis recitaretur ; ad thronum etiam suum Patriarcha Gregorius rediret : hortantibus etiam

Imp. Constantinus a Papa auxilia petit. & ut reconciliata Florentiæ concordia stabiliretur.

Gregorius Patriarcha,

Ifidorus Cardinalis a Papa mittitur Constantinopol.

Ifidorus Cardinalis Constantinopolim accessit anno 1452. mense Nouembri. Discordia inter Græcos.

Clerici unione auerfantur.

Simulatio Græcorum, ipsius etiam Imperatoris.

Confusio ac discidium inter Græcos.

Gennadius ab unione dehortatur scripto.

legatis, aliquos Papa mitteret, qui schismatis causa orta capitalia odia placarent. His Papa permotus Poloniae Cardinalis Ifidorus, qui Russiæ Archiepiscopus fuerat, misit: virum equidem prudentem ac modestum, in Orthodoxis dogmatibus eruditum, & natione Romanum: qui, ut iam diximus, pater eximius Florentino Concilio interfuerat. Nave maxima Genuensi vectus ad Chium insulam appulit, pluresque illic dies transiegit; donec mercatores, quorum nauis erat, negotia sua, distractis mercibus quas attulerant, & necessariis comparatis, absoluisent: eisque se coniunxisset nauis alia, quæ ad Capham usque navigatura erat. Præter quinquaginta Italos, qui eum comitabantur, plurimos etiam alios ex Chio Latinos mercede conduxit. Tandem cum expectata nauis comparuisset e Chio soluerunt, & versus Constantinopolim nauigarunt, ad cuius portum Nouembri mense anni ab orbe condito 6961. (Christi 1452.) appulerunt. Comiter ac honorifice, utque decebat, Cardinalem Imperator suscepit. Habitique de Ecclesiarum concordia colloquiis, Imperator & Græcæ Ecclesiæ priuati homines, ad eam stabiliendam propensos se exhibuerunt. At sacri ordinis maxima pars & monachorum, Abbates & Archimandritæ, Moniales etiam hanc reconciliatam concordiam auersati sunt. Quid plerosque dico? Moniales equidem ita me commouerunt ut scribendo asseram, nullum omnino ei assensisse: ipsumque Imperatorem fide ac simulate illi adhæsisse. Nihilominus, qui henotico decreto obtemperare videbantur, Clerici, sacerdotes ac diaconi, Imperator & Senatus in magnam Ecclesiam conuenerunt, ut concordibus animis & vnitis diuinam liturgiam celebrarent, sinceraque mente Deo precibus litarent. Tum etiam schismatici ad Pantocratoris monasterium currunt, Gennadium, antea Georgium Scholarium appellatum, adeunt, consiliumque ab eo, quomodo se gerere debeant; petunt. Is inclusum se cella tenebat, accepta ergo charta sententiam suam consiliumque rogatus, scripto aperit, quo talia continebantur. *Miseri Romæ quare aberrastis? & a spe, quæ in Deo reposita est, Francorum viribus confisi longe recessistis? cum ipsa urbe veram religionem, breui in ea euertendam, perdidistis. Va! propitius mihi sis Domine. coram te testor ab eiusmodi culpa & offensione me abesse, insonantemque & purum esse. Aduertite miseri ciues quid hodie fiat? Seruitutis, quæ cervicibus vestris impendet, erumnas augendo, a parentibus maioribusque vestris acceptam fidem abnegastis, impietatem professi. Va vobis dum*

κεῖθα τῆς τῆς Πάπας, ὅπως εἰρήνῃ πλὴν ἀποινδὸν ἔσθαι τῆς χρίσματος. ἔστλε δὲ ὁ Πάπας τὸν Καθδδύαλιον Πολωνίας, τὸν ποτὲ Αρχιεπίσκοπον Ρωσίας Ισιδώρον, ἀνδρα σευετὸν καὶ σόφροννα, καὶ πεπαιδευμένον ἐν δόγμασιν ὀρθοῖς, Ρωμῶν δὲ γένος, ἃ αὐτὸν ἕνα τῆς ἐν Φλωρεντία συνοδῶν ὑπαρξάντα πατέρα ἡμῶν, ὡς ὁ λόγος φησὶ εἰδήλωσε. καὶ ἐλθόντος ἐν τῇ νήσῳ Χίου μὲν νῆος μεγίστης τῆς Γενουιτῶν, ἐποίησεν ἡμέρας ἱκανὰς, ἕως οὗ οἱ ἔμποροι τῆς νῆος πωραγματῶσονται, καὶ δώσωσι τὰ χρειώδη, καὶ λάβωσι τὰ ζητούμενα; ἀναμνύοντες καὶ ἑτέρον ναυῶν, ἠτίς ἐμελλε συμπλέειν ἀλλε Καφῶ. ὁ Καθδδύαλιος οὖν ἔχων μὲν αὐτῆς τῆς Ἰταλῶν ἀλλε πεντήκοντα, ἐρώχασε καὶ ἑτέροις πλείστοις ἐκ τῆς Χίου Λατῖνοις. καὶ δὴ φανεῖσα ἡ ἐκδεχομένη πρὸ αὐτῶν ναῖς, ὄξηλον ἐκ τῆς Χίου, πρὸς Κωνσταντινούπολιν ἐπλυσαν, κατὰ τῆς αὐτῆς τὸν Νοέμβριον μῆνα τῆς 5ης ἔπει. καὶ ὁ βασιλεὺς δὲ ξιῶς ἀποδέξασθαι, καὶ ὑμῆσας ὡς ἔπαρεπεν, ἦλθον εἰς ποῖ τῆς ἐνώσεως λόγους, καὶ ἄλλων τὸν βασιλέα εἰς τὸ κατὰ τὸν νόμον, καὶ μερικῶς τῆς ἐκκλησίας. ὁ πλείστον οὖν μέρος τῆς ἱερατικῆς καὶ μοναχικῆς τάξεως, ἡγούμενοι, ἀρχιμανδρίται, μονάζουσαι. τί λέγω ὁ πλείστον; πρὸ κινήσασθαι με γὰρ αἱ μονάζουσαι εἰπεῖν, καὶ γραφῆν, ὅσοις ἔξ ἀπὸ τῶν, καὶ αὐτὸς ὁ βασιλεὺς πεπλασμένως κατένευσε. πλὴν ἐλθόντες οἱ φαινόμενοι καὶ ὁ δοκῶν τῆς ἐνώσεως ἐν τῇ μεγάλῃ ἐκκλησίᾳ ἱερεῖς τε, καὶ ἀρχιερεῖς τῆς τῆς κλήρου, καὶ ὁ βασιλεὺς σὺν τῇ συγκαλήτῳ ἐβούλοντο κινή ὁμοίᾳ λειτουργῆσαι Θεῷ, καὶ ἀποδοῦσαι τῆς ἑξῆς ἀδόλω γνάμη. τότε ὁ χριστιανὸν μέρος ἐλθὼν ἐν τῇ μονῇ τῆς πρυποκράτορος ἐν τῇ κέλλῃ τῆς Γενναδίου, τῆ ποτὲ Γεωργίου Σχολαρίου, ἔλεγον αὐτῶν, καὶ ἡμεῖς τί ποιήσομεν; αὐτὸς δὲ ἐγκλειθεῖς, καὶ χροτῶν λαβῶν, καὶ γραφῆς πλὴν γνάμῳ αὐτῶν, ἀλλε τῆς γραφῆς εἰδήλω καὶ πλὴν συμβουλιῶν. τὰ γραφέντα οὖν εἰδήλωσεν οὕτως. ἀθλιοι Ρωμῶν εἰς τὴν ἐπλανήθητε, καὶ ἀπεμακρῶσατε ἐκ τῆς ἐλπίδος τῆς Θεοῦ, καὶ ἠλπίσατε εἰς πλὴν διωκτῶν τῆς Φραγκῶν, καὶ σὺν τῇ πόλῃ ἐν ἡ μέλλει φθαρῆσαι, ἐλάσατε καὶ πλὴν * ὑπέβασας. ἰλεός μοι κῆριε. μὴ τῶσθε ἐνώπιόν σου, ὅτι ἀθῶος εἶμι τῆς τοιοῦτου πλάσματος. γινώσκετε ἀθλιοι πολῖται τί ποιεῖται, καὶ σὺν τῶν ἀχμαλωτισμῶν, ὅς μελλεὶ γνέσθαι εἰς ὑμᾶς, ἐλάσατε καὶ ὁ παρῶσπαρῶσπον, καὶ ὁ μελογήσατε πλὴν ἀσέβειαι. Οὐαὶ ὑμῖν ἐν

* forte ὑπέβασας.

τὰ κρίνεσθαι. Ταῦτα καὶ ἕτερα πλείω γράψας, καὶ εἰς πλὴν θύραν τῆς κελλίου αὐτῆς παρασηλωσας, ἐκλείσθη ἐνδον, καὶ ὁ χάρτης ἀνεγινώσκετο. τότε αἱ δοκῦσαι καθαραὶ, καὶ εἰς Θεὸν ἐν ὀρθοδόξια ἡραζούσαι μονάστρια, καὶ τὸ δοκῦν αὐταῖς, καὶ τὸν αὐτῶν διδάσκαλον Γεννάδιον, ἀπασαι σὺν τοῖς ἡγουμενοῖς, καὶ πνευματικαῖς, καὶ λοιποῖς ἱερωσίν, καὶ λαϊκοῖς τὸ ἀνάθεμα ἐξεβόησαν, ἐπὶ τὸν ὄρον τῆς σινοδου, ἐπὶ τοῖς ἐρξασίας, ἐπὶ ἐργασίας, καὶ μέλλοντας ἐρξασίαι ἀνεθεμάτισαν. ὁ χυδαῖος οὖν, ἐπὶ ἀγλαῖος λαὸς ἐξεληθόντες ἐκ τῆς αὐλῆς τῆς μοναστηρίου ἐν κτηλοῖς, κρατῶντες ἐν χερσὶ τὰς φιάλας πληρεῖς ἀκράτου, ἀνεθεμάτιζον τοὺς ἐνωτικαῖς, πίνοντες εἰς παροσείδω τῆς εἰκόνος τῆς Θεομητορος, ἐπὶ τῶν ἀκαθαρτῶν αὐτῶν τῆς ἡμέρας παραστάτης καὶ ἑρξασίας τῆς πόλεως, ὡς ποτὲ καὶ τῆς Χοσροῦ, καὶ τῆς Χαγάνου, καὶ καὶ Ἀραβῶν, οὕτω καὶ νῦν καὶ τῆς Μεχεμέτ. ἢ γὰρ Λατίνων οὐτε βοήθειαν, οὐτε πλὴν ἐνωσιν ἡρξασίαν, ἀπέστω ἀφ' ἡμῶν ἢ τῶν Ἀρμενίων λατρεία. οἱ δὲ ἐν τῇ μεγάλῃ ἐκκλησίᾳ ἀθροισθέντες Χριστιανοὶ, δέησαν παρὰ τὸν Θεὸν ἐκτενῆ ποιήσαντες, καὶ τοὺς λόγους τῆς Καθολικῆς ἐνωπασίας ἐρξασίαι τῆς ἐνώσεως ὄρον. καὶ αὐτῶν μὲν συμφωνίας, ὡς ὅτι παρὰ τῆς ἐνώσεως τῆς Τύρκων, καὶ γαλιώτης ἡμοῦν, καὶ ἰσχυρῶν ἰνέσ τῆς ἐλλογίμων ἴδωσι τοὺς ὄρους, καὶ εἰ ἐστὶ τι τὸ μὴ τέλειος ὀρθοτομῶν, ἐρξασίαι. ἐν τῇ συμφωνίᾳ ἐν αὐτῇ ἐρξασίαι τῆς ἡμέρας λειτουργίαν κωνσταντῶν ἐν τῇ μεγάλῃ ἐκκλησίᾳ, τελεασίαι παρὰ Ἰταλῶν, ἐπὶ Γραικῶν, καὶ μνημονοῦσαν τῆς Γάλλων Νικητῶν ἐν τοῖς διπύλοισι, καὶ τὸν δόξασιν Πατριάρχην Γρηγόριον. τὰ τῆς ἱερέως μουσαγωγίας ἐπληρώθη ἐν μὲν Δεκεμβρίᾳ 16. καὶ 17. καὶ 18. ἔτους. ἡσάν δὲ καὶ πολλοὶ, οἱ ἐκ ἐλαβὸν παροσφορῶν ἀντιδώρου, ὡς βδελυκτικῶν θυσιῶν τελεασίαι ἐν τῇ ἐνωτικῇ λειτουργίᾳ. ὁ δὲ Καθολικὸς ἀνιχνύων πασάν κερδίαν, ἐπὶ πᾶσι σκοπῶν τῆς Γραικῶν, ἐκ ἐλαβάνων γὰρ τὰ μαγικὰ ἀμαρτῶν καὶ αἱ ἀπάται τῆς Γραικῶν αὐτῶν. ἀλλ' ὡς ἔ' αὐτῶν ἡμοῖς ὦν, σὺν ὀλίγῃ ὀρμῇ ἐσπευδε βοηθῆσαι τῇ πόλει. καὶ ἤρκει παρὰ τὸν λόγον τῶν Πάπα ὅσον γέρονε, τὸ δὲ πλεόν ἀνετίθετο τὰ Θεῶν τὰ πᾶσι οἰκονομῶντι παρὰ τὸ συμφέρον. ἀλλ' ὁ λαὸς ὁ ἀπίκων, καὶ μισθικῶν, ἢ ῥίζα τῆς ἑσπερίας, ὁ κλάδος τῆς κενοδοξίας, τὸ αἶμα τῆς ὑψηλοφροσύνης, ἢ πρυγία τῆς ἡμοῖς τῶν Ἑλλήνων, ἢ κερταφροσύνη τὰ ἡμῶν τῶν ἀνθρώπων κερταφροσύνησι ἀληθινή, πᾶσι τὰ ἡμῶν ἐλογίζοντο ὡς μὴ ἡμῶν. ἐλεγον οὖν ὁμιλοῦντες

A *judicatis*: Hæc & alia plura cum scripsisset, cellæ suæ ianux a cunctis postea lecta clauo affixit, iterumque intra eam se conclusit. Continuo quæ vitæ integræ ac puræ censebantur moniales, Deoque feruire recta ac orthodoxa dogmata profutendo, earum doctore Gennadio, monasteriorum Abbatibus, pneumaticis seu confessoribus, cæterisque sacerdotibus, ac laicis conspirantibus, arbitrio suo ac sententia Synodi decretum, & eos qui illud probauerant, quique in posterum probarent, anathemate damnarunt. Infima deinde forensisque turba e monasterii claustris dilapsa in œnopolia, manibus phialas mero plenas tenentes, henoticos, id est vnitati adhærentes, diris deuouebant: & in honorem imaginis Deiparæ exhaustis poculis, eam inuocabant, vt vrbi præesset & auxiliaretur. & quomodo olim aduersus Chosroem, Chaganum, & Arabes pugnauerat, ita nunc aduersus Mehemetem præliaretur: *Latinorum enim* (inquiunt.) *auxiliis non opus est nobis: procul sit a nobis Azymitarum ritus.* Qui vero in magna Ecclesia conuenerant Christiani, votis ac precibus prolixis Deo oblatis, Cardinalisque oratione audita, decreto concordia & vnitatis Ecclesiarum paruerunt. In id etiam vtrique consenserunt, vt, a Turcis impendente periculo remoto, ac tranquillitate reddita, selecti aliquot insignes & probati viri decretum examinent; vt, siquid minus orthodoxum sit, corrigant ac emendent. Hac itaque reconciliata concordia, inter illos conuenit, ab Italis & Græcis in magna Ecclesia liturgiam communem celebrari, commemorationem Nicolai Papæ in sacris diptychis, atque etiam Gregorii Patriarchæ tunc exulantis fieri. Decembris die XII. anno mundi 6961. (Christi 1452.) Sacra illa Myftagogia celebrata fuit. Multi vero a sacris donis oblatis abstinuerunt, quod illa liturgia concordia reconciliandæ celebrata, impurum ac abominandum sacrificium peractum existimarent. Cardinalis interea animos & corda, Græcorumq; propositum explorabat ac rimabatur, quorū fraus ac dolus eum non fugiebant. Cum vero ex eadem gente esset, auxilium vrbi ferri procurabat; segnius tamen ac remissius ab eo id actum: & quæ deinceps acciderunt, excusationem legitimam Papæ ministrarunt: & illorum casuum plerique Dei voluntati adscripti sunt, qui cuncta ad vtilem finem dirigit. Verum plebs fera, bonis infensa, arrogantia germen & radix, vanæ gloriae ramus, superbia flos, fax nationis Græcæ, quæ cæteras gentes, contemptibilis ipsa, despectui habet, acta omnia pro infectis reputabat. Qui ergo Henoticorum

Cella inclusum se tener.

Moniales imprimis vnionis decreto aduersantur.

Græcorum petulantia, & male sana mens.

Liturgia in Ecclesia magna celebrata ab henoticis.

Græci & Latini de examinando in posterum decreto conueniunt.

Decembr. 12. anno 1452. Liturgia celebrata vnionis causa.

Isidorus Græcis parum credit & frigide auxilia sollicitat.

Plebs Constantinopolitana indoles.

Græcorū per-
fidia.

partes secuti cum schismaticis colloque-
bantur, his sermonibus vsi sunt: *Sinite &
videamus num Deus hunc hostem de medio
tollat; draconem immanem, qui in acie con-
tra nos stat; qui hanc urbem penitus deuora-
turum se iactat. Si Deus eum perdidit, com-
pertum vobis tunc, clarumque erit, an cum
Azymitis in concordiam & amicitiam redie-
rimus.* Hæc cum iactarent miseri, eorum
mentem non subibat tantum totiesque
ab ipsis repetitum, pacis ac concordie
Christianarum Ecclesiarum stabiliendæ
causa, iusiurandum; cum in concilio Lug-
dunensi, dum regnabat Palæologorum
primus; tum in Florentino sub Impera-
tore Palæologinæ stirpis vltimo, ac nuper-
ime inter sacram liturgiam celebra-
ndum: ob repetitum, inquam, iusiuran-
dum (spretumque) excommunicationis
insolubilis conditione in S. Trinitatis no-
mine addita, memoriam eorum ac vrbs
inter homines delendam fore. Vt quid
inanibus futilibusque cogitationibus a-
nimos vestros pascitis? Ecce sacerdotes
tui, monachi, moniales, æditui & æditi-
mæ, qui ministrantibus sacerdotibus Græ-
cis, & rem diuinam secundum Ecclesie
orientalis ritum & traditiones peragen-
tibus, immaculati corporis & sanguinis
participes fieri noluerunt: polluta esse sa-
crificia nec Christiana dicentes, benedi-
ctionem sacerdotum auersati, templaque
pro gentilium aris habentes, in barbaro-
rum manus anima & corpore polluendi
cras deuenient. Monialem enim in diui-
nis scripturis initiatam ac eruditam, car-
nibus non tantum vesci, barbara veste in-
dutam oculis meis adspexi, sed etiam
Pseudoprophetæ hostiam offerre: impie-
tatemque, pudore ac verecundia abie-
ctis, profiteri. At quomodo abreptus quin-
que mensium interuallum transilii? Cra-
stinus dies hanc calamitatem cum lachry-
mis enarrandam secum feret. Impera-
tor, quod vere ineunte a Tyranno se ob-
fessum iri suspicaretur, in insulas aliasque
prouincias Christianas, ad frumentum
omniaque leguminum genera, & quæ-
cumque cibaria necessaria coëmendum
aliquos e proceribus aulae suæ misit. Ad id
quatuor naues magnæ in insulam Chium
destinatæ, quibus frumentum, vinum
oleum, caricæ, cicer, hordeum cætera-
que legumina adueherentur: nauis in-
super oneraria e Peloponeso expectaba-
tur. Hæcque nauium quinque simul iun-
ctarum classis fortibus ac generosis ve-
ctoribus multis, armatisque non paucis
instructa Constantinopolim profectura e-
rat. Omnes interea insulæ de vrbs salu-
te anxie admodum ac sollicitæ, variis
opinionibus ac sententiis distrahebantur:
alii expugnandam a barbaris, & oc-

Monialis apo-
stata musul-
manifans.

Constantinus
comportari ci-
baria in urbem
curat.

A οἱ τῆς ἐνώσεως τοῖς σχισματικῶς, ἀφετε ἰδωμένοι εἰ
ἔξάραι ὁ Θεὸς τὸν ἔχθρον τῆτον τὸν ἀπίστῳ μόνον
ἡμῶν, τὸν μέγαν δράκοντα τὸν καυχόμενον ἐξέδω
καταπιεῖν τὴν πόλιν· καὶ τότε ὄψασθε εἰ ποῖς ἀζυ-
μίταις ἡμεῖς ἐνωθῶμεν. ταῦτα λέγοντες ὡς ἔγνω-
σαν οἱ ἀθλοῖ, ὅτι οἱ ἑσπέρτοι ὄρχει ἐνεκα τῆς συ-
στάσεως, καὶ ὁμολογίας τῆ Χριστιανῶν ἡρωῖ τῆ ἐκ-
κλησιαστικῆ· ἢ ἐν τῷ Λουδοβίκῳ ἡμορδῶν σκυόδοδος
ἐν τῇ ἡμέρῃ τῆς περὶ Παλαμολόγου, ἢ ἐν
Φλορεντία ἡμορδῶν σκυόδοδος ἐν ταῖς ἡμέρῃς τῆς
ὑστάτου τῆς βασιλείων Παλαμολόγων, καὶ νῦν ἐν τῇ
θεῖα, καὶ ἱερῆ μυσταγωγίᾳ αὐτῇ· οἱ ἡμορδῶνοι
σὺν ἀφορισμοῖς ἀλύτοις ἐπὶ ὄνοματι τῆς ἀ-
B γίας τριάδος, μέλλωσιν ἔξάραι τὸ μνημόστυον
αὐτῶν ἐκ γῆς, καὶ σὺν αὐτοῖς τὸ τῆς πόλεως. ὡ
ἀθλοῖ τί κενὰ μελετᾶτε ἐν ταῖς καρδίαις ὑμῶν;
ἰδοὺ, οἱ ἱερεῖς σου καὶ αἱ ἱερέαι, καὶ οἱ μοναχοὶ σου,
καὶ οἱ νεωκῆροι, καὶ αἱ νεωκῆραι, οἱ ὡς ἠθε-
λον κρινωθῆσαι τῆ ἀρχαίου σώματος, καὶ αἱ-
ματος ἐκ τῆς χερῶν τῆς ἱερέων τῆς Γραμμάτι,
τῆς ὑποσυργουῶτων τὰ θεῖα καὶ τὴν ἐκκλησια-
στικῶν τῆς ἀνατολῆς πατρίσιν· λέγοντες με-
μασμένα ὑποάρχην, καὶ ὡς εἰσὶ χριστιαν-
καὶ, καὶ τὴν βύλογίαν τῆς ἱερέων ἀποφύζοντες,
καὶ ποῖς ναοῖς βωμοῖς καλοῦντες, αὐεῖον ἐν
χερσὶ τῆς βαρβαρῶν πατρίσιν· καὶ μαν-
C θῆσονται, καὶ μελωθῆσονται καὶ ψυχῶν, καὶ
σώμα· εἶδον γὰρ οἰκείοις ὀμματα μονάστριαν,
καὶ τὰ θεῖα λόγια μεμνημένω, οὐμόνον κρεω-
φαρμακῶν, καὶ ἀμφια τῆς βαρβαρῶν τῶν σώ-
ματι παρῆφῆρουσαν. ἀλλὰ καὶ τὰς ψυ-
δοπροφήτη θυσίαν φέρουσαν, καὶ τὴν ἀσε-
βῆαν ἀνεπαρχώτως ὁμολογῶσαν. ἀλλὰ τί τὸ
ποιῆσαν με πηδήσαι πέντε μίλων ἀφῆσημα;
αὐεῖον γὰρ καὶ κείνο καὶ πατρίσιν· καὶ ἀφῆσε-
ται, καὶ μὴ ὁμοιωθῶν λεηθῆσεται· ὁ βασιλεὺς
οὐκ εἶλας ἵνας τῆς αὐτῆς ἐξέχοντων ἐν ταῖς
νήσοις, καὶ ἐν ἑτέροις ἐπαρχίαις τῆς Χριστιαν-
νῶν ἀνήσασθαι σίτον, καὶ πρὸς τὸν ὄψασθαι,
καὶ ὅσα τὰ παρῆς Ἐσθλῶν, ἐκδεχόμενοι τὴν ἀ-
D φῆξιν τῆς τυραννῶν ἐν ἑαρι. ἡσάν οὐκ ἦτες τέσ-
σρες παρμεγέθης σκυόδοδος ἐκ πάντων τῆς
χρειωδῶν ἐν τῇ νήσῳ Χίῳ, σίτου, οἴνου, ἐλαίου,
ἰσάδων, κεραιῶν, κεραιῶν, καὶ πάσης ἀλλῆς
ἰδέας ὁπείων· ἐκδεχόμενοι καὶ ἑτέραν φορ-
τηρῶν ναυῶν ἀπὸ Πελοποννήσου. καὶ οὕτω ἡμορδῶν
πέντε σὺν μεγάλοις καὶ ἀνδρείοις ὀπιβάταις,
λέγω δὲ καὶ πολλοῖς, ἐσὺν πρὸς τὴν ὀλίγη
πλῆθυσαν ἐν Κωνσταντινουπόλει. ἡ εἰ οὐκ ἀπασαί αἱ
νήσοι ἐν γενοχωρία, καὶ ἀθυμία παρῆς τῆς πόλεως. καὶ
οἱ μὲν ἐσκόπων ὡς καταπολεμηθήσεται, καὶ ὑπο-
τῆς

τῶν βαρβάρων ἀλωθήσεται. οἱ δὲ ἐδύξαζον ὡς ὁ πατήρ καὶ πάππος αὐτῶν, βουλευθεὶς εἰς ἕκα-
τος τὴν λαβεῖν αὐτῶν, ἐφάνησαν εἰς κενὸν κε-
κοπιακότες, οὕτω καὶ εἶπε τῶν αὐτῶν πείρον
βαδιοῖ.

A cupandam coniciebant. Alii, quomodo pater & avus istius, suo quisque tempore, hanc expeditionem susceperant, & re infecta discesserant, ita hunc iisdem vestigiis insistentem, non plus profecturum opinabantur.

CAPVT XXXVII.

Mehemetes tormentum illud aeneum seu bombardam prope Constantinopolim vehi curat. Turci vrbes ad Pontum Euxinum sitas occupant, & prater Selymbriam oppida Propontidi adiacentia. Graeci intra muros Constantinopoleos inclusos se tenent, discordiaque ob reconciliatam Ecclesiarum concordiam laborant. Gennadius discordiae faces subdit. Ducas male sanam mentem Graecis exprobrat, & in schismate pertinaciam. Mehemetes copias colligit. Obsidione urbem cingit, & Graeci ab unione Ecclesiarum alienos magis ac magis se ostendunt.

ΠΑΡΕΛΘΟΝΤΟΣ δὲ τοῦ Ἰανουαρίου Β
μηνὸς, καὶ τῆς Φεβρουαρίου δεξιάτους ἐκέ-
λευσε τὴν χωνείαν μετὰ κρημαδίων ἐν τῇ Κωνσταν-
τινουπόλει, καὶ ζβύξας ἀμάξας τετακτοντα, εἰλκον
αὐτῶν ὅπλαθεν οἱ ξὶ βόες, λέγω βόες βοῶν. καὶ ἐκ
πλαγίου τῆς χωνείας ἄνδρες σ' καὶ εἰς τὸ ἐν, καὶ εἰς τὸ
ἐπερον, τὴν ἔλκειν καὶ ἐξισοῦν αὐτῶν, ἵνα μὴ ὀλι-
θήσῃ τὸ δρόμου. καὶ ἐμπροσθεν τῆς ἀμαξῶν τέκτονες
ν', τὴν κατασκευάζειν γέφυρας ξυλίνους εἰς τὰς ἀνο-
μαλίας τῆς ὁδοῦ, καὶ ἐργάται σὺν αὐτοῖς σ'. ἐποίησε
γὰρ τὴν Φεβρουάριον καὶ Μάρτιον, ἕως οὗ κατελύτη-
σεν ἐν τῷ ποταμῷ τὴν πόλεως ἀπὸ μιλίων ἐ. ἡ δὲ γὰρ
ὁ Καρατζία περὶ τὴν ἑσπέρην τῶν σαλῆς σὺν δυ-
νάμει εἰς τὰς ἑξήκοντα καίσαρα, ἤγειρε Μεσσημβριαν, C
Αχελῶν, Βυζόν, καὶ τὰ λοιπὰ, καὶ πρὸς ἑαυτὸν
ἐποίησατο. ὁμοίως καὶ πρὸς τὴν Σηλυμβριαν κείμε-
να πύργια τῆς ἀγίου Στεφάνου σὺν πολέμῳ λαβῶν
πύργια τοῖς ἐνδόν κατέσφαξεν. οἱ δὲ λοιποὶ πύρ-
ργοι πρὸς ἐκκλήσιν, καὶ οἱ ἑπιβάται. ὅσοι γὰρ πρὸ-
εδώθησαν ἀβλαβῆς ἐσώθησαν, οἱ δὲ ἀπίστα γέντες
ἀπεκεφαλιάθησαν. ἡ δὲ Σηλυμβρία μαχίμως ἀν-
τίστατο. φέροντες δὲ τῶν σκεδῶν ἐν τῇ πότει ἃ
ἐκελευθήσῃ, καὶ τὸν Καρατζία περὶ τὴν ἑσπέρην τῶν
φυλακῆν αὐτῶν, ἐφθασε σὺν τῇ δυνάμει, καὶ κα-
ταβέβηκεν τὰ πείριξ τῆς πόλεως, καὶ μὴ εἶν τοῖς Ρω-
μαίοις τὴν πύργον τῆς πόλεως δεξιέρχου. ἡ δὲ τῆς χι-
μῶνα ὄλον ἐκ τῆς ἀμαξῶν ἀντα σὺν πῆρα εἰς φυ-
λακῆν τῆς πόλεως, ἢ μὴ δεξιέρχου, καὶ καταδρομαί
ποιῆν τοῖς Τύρκοις οἱ Ρωμαῖοι, ἐκ Μυσίας, καὶ Πα-
φλαγονίας βία. ἐγίνετο ἔν τῃ πρὸς ἐμβολὴ μεγάλη, καὶ
οἱ Ρωμαῖοι ἐκ ἴσχυρος ἐξέστην. ἀλλ' ὁμοῦς ἐκ θαλάσ-
σης, καὶ αὐτοῖς σὺν διήρεσι καὶ βιήρεσι, ἀγροῖς Κυζίκου
ἐλεηλάτω τὰ κατ' ἀγαλὸν κείμηναι χωρία τῆν
Τύρκων. καὶ πολλοὺς ἐκέρυσεν καὶ ἔς μὴ ἐσφαθῆν, ἔς

IANVARIO mense elapso, sub Februarii
initium, prope Constantinopolim tor-
mentum aeneum aduehi iussit princeps: Tormentum
aeneum prope
Constantino-
polim addu-
ctum.
sexaginta boues validissimi triginta cur-
ribus iuncti illud trahebant; ab utroque
tormenti latere ducenti homines incede-
bant, ut id, ne in via titubaret, hac &
illac trahendo in æquilibrio retinerent.
Currus præcedebant fabri quinquagin-
ta, operarii que ducenti, qui pontes li-
gneos ad complanandas vias fabricarent.
Elapsi sunt itaque Februarius & Martius,
cum in locum quemdam milliariibus quin-
que ab vrbe distitum tractum est. Cara-
cia Begus antea cum copiis ad Ponti op-
pida Mesembriam, Acheloum, Byzum
& alia præmissus, ea ad deditiōnem com-
pulsit. Versus Selymbriam quoque, sancti
Stephani turre, omnibus qui intra erant
caësis, vi expugnauit. Cætera castella, &
qui Epibatæ vocabantur, se dedidere.
Quotquot victori se permiserunt ser-
uati, repugnantibus capita abscissa sunt;
vna Selymbria hostium impetum forti-
ter excepit. Ad locum itaque destina-
tum hæc machina perducta est, cuius cus-
todix Caracia-begus adfidere iussus,
cumque omnibus viribus, & copiis in
omnes partes vrbi vicinas, Romæis intra
portas vrbis coercitis, excurrere. Per to-
tam quoque superiorem hiemem. Mys-
orum ac Paphlagonum turmæ sub tribus
vexillis circa urbem in hibernis statio-
nem habuerunt; ut Romæorum in Tur-
cos eruptiones reprimerent; nec eos vr-
be excurrere sinerent. Romæi quidem
extra portas prodire non poterant, tan-
tis hostium viribus circumdati: verumtam-
en biremibus, ac triremibus mare ex-
currebant, prædis ab usque Cyzico ex
Turcorum vicis maritimis actis; captiuus
etiam multis, quorum pars cæsa, pars

Vrbes ad Pon-
tum Euxinum
scilicet Turcis se
dedunt.
Selymbria
vrbes ad Pon-
tontidē Tur-
cis resistit.
Ager Constā-
tinopolitanus
occupatur.
Græci intra
muros Con-
stantinopo-
leos inclusi,

Religionis
causa magna
inter Græcos
diffidia.

Gennadius fa-
ces discordiæ
subdit.

Exemplum il-
lius discordiæ.
Mos prægnā-
tibus sacram
Eucharistiam
imminēte par-
ta sumere.

Constantinopoli vānumdata est. Dum ver aduentabat hisce pugnis leuibus tempus tranfactum, ieiuniorumque dies numerari cœpti, nec interim Ecclesiæ discidium cessabat. Omnium conspectui portentosa discordia obuersabatur, in studia contraria discedentibus iis, qui confessiones audiendi munere fungebantur. Ad eos enim accedentes Christiani peccata sua confessuri, interrogabantur, num cum iis, qui ab Ecclesiæ communione rescisi sunt, communicassent; num ab Henotico celebratæ liturgiæ interfuis- sent; fatentibusque pœnitentiæ causa dura pœna inflictā, multa que grauis dicta. Peracta deinde ex more pœnitentia, qui participatione corporis & sanguinis Dominici dignus censebatur, illa percipere a sacerdote Henotico, graui pœna indicta, vetabatur: talem enim sacerdotem non esse, nec perfecte oblationem ab eo peragi. Ad funus porro effendum, vel mortui commemorationem faciendam vocati, vbi Henoticus sacerdos illic comparuisset, stolis subito exuti, velut e flammis medijs se proripiebant. Magna etiam Ecclesia Dæmoniorum specus, & Græcorum gentilium delubrum censebatur. Vbi cerei? vbi oleum in lychnis accendendis? omnia tenebris plena: nec vllus, qui eas dissiparet, aderat. Templum sacrum desertum conspiciebatur: solitudinem, qua mox, propter peccata & iniquitates in eo habitantium, complendum erat, portendens. Gennadius etiam inclusus, pacis reconciliationem amplectentes diris deuouendo interim docebat. Post urbem captam, in nobilem fœminam captiuam casu incidi: quæ mihi narrauit, quomodo ipsa partus doloribus correpta anni illius sancta magna que feria quarta, Pneumaticum seu confessarium suum, Iacobum nomine, ad se vocauerat: quam, peccatorum confessione peracta, hortatus est ille, vt sacram communionem sumeret. Cumque Senem illum interrogasset, num obstaret quicquam, vt ex manibus sacerdotis, qui

A δὲ ἐν Κωνσταντινουπόλει ἀγαθόντες ἐπίπερασκον. καὶ σὺν αὐτοῖς τοῖς παρεσχευόμενοι καὶ ἕαρ ἐπέστη, καὶ αἱ τῆν νηστῶν ἡμέρας ἤρξαντο δευθεμεῖσθαι. καὶ ἡ τῆς ἐκκλησίας εἰς αὐτὴν ἐληξεν, ἀλλ' ὡς ἰδεῖν ξένω εἶσαν ἐν τοῖς ἐμπιστευθεῖσι ἀκούειν λογισμοῖς ἀιδεσέων. καὶ ἐρχόμενοι οἱ Χριστιανοὶ τῆς ἑξομολογήσασθαι τὰ σφάλματα αὐτῶν, ἠρωτῶντο πρὸς ἐκείνων, οἱ μὲν εἰ ἐκρινώθησαν τοῖς ἀκρινωθέντοις, καὶ εἰ ἐτύχεν ἀκούσαι λειτουργίαν παρὰ τῆς ἐνωτικῆς ἱερέως. ταῦτα καὶ κληρὸν δριμύς, καὶ ἐπιτήμιον βαρῦ. μὲν δὲ τὸ δουλεύσασθαι τὸν κημόνα καὶ τὸ ἔθος, ὃ ἀξίος τῆς σάματος καὶ αἵματος τῆς δεσποτικῆς εἰς τὸ κρινωθένσαι, μὴ παρεσχεῖν τοῖς τῆς ἐνώσεως ἱερῶσιν μετ' ἐπιτήμιου βαρέως. οὔτε γὰρ ἱερεῖς εἰσὶν, οὔτε τὰ παρεσχευόμενα τέλεια ἔλεγον. εἰ γὰρ ἐκαλουῦτο ἐν κηδεῖα νεκροῦ, ἢ ἐν μνημοσυνῶν τεθνεώτος, καὶ ἐφάνητο τίς τῆν ἐνωτικῆν ἐκεῖ ἱερῶς, κατὰ τὸν τῆς φελώνεις ἐκδυόμενοι ὡς ἀπὸ πυρὸς ἐφύθρον. καὶ ἡ μεγάλη ἐκκλησία ὡς κατὰ φύρον δαμόνων, καὶ βωμὸς Ἑλλήνικὸς αὐτοῖς ἐλογίζετο. ποῦ κηροῖ; ποῦ ἔλαμον ἐν ταῖς λυχναιαῖς; τὰ πρῶτα σκοτεινά, καὶ σκότεις ὁ κωλύων. ἔρημον τὸ ἅγιον τέμενος ἐφάνητο, παρεσχευόμενον πλὴν ἐρημίου ὡς ἡσπασθῆναι μέλλει μετ' ὀλίγον, ἀπὸ τῆς παρὰ βασιλεῖς, καὶ ἀνομίας τῆν καποικιότητων. ὃ δὲ Γεννάδιος ἐσκλειστος ἐδίδασκε, καὶ ἀπὸς ἡσπασθῆναι τοῖς πλὴν εἰρηλίω ἀσπασθῆναι. ἐτύχον ἐγὼ μὲν ταῦτα μὲν τῆν ἀγγέλων ἀρχιμαλωτῶν τῆσιν, καὶ διηγήσατό μοι, πῶς ὠδίνουσα τῆ τεκεῖν τῆ ἀγία καὶ μεγάλη τετραδί τῆ ἐπις ἐκείνου, μετεκαλέσατο τὸν πνθυκατικὸν αὐτῆς Ἰακώβον ὀνόματι, καὶ ἑξομολογήσατο. καὶ αὐτὸς παρετέρεψεν αὐτῇ τῆ κρινωθένσαι, καὶ αὐτῇ ἐρωτήσασα τὸν γέροντα, εἰ κωλύει τί τῆ μετὰ λαβεῖν ἐκ τῆν χερῶν τῆ ἱερέως, τῆ λειτουργῶντος ἐν τῆ ναῶ αὐτῆς, ἐνδον τῆς αὐτῆς αὐτῆς ἡσπασθῆναι, (ὡς γὰρ ὁ ἱερῶς συμφορέσας τοῖς ἐνωτικῶν μόνον ἐν τῆ μεγάλῃ ἐκκλησίᾳ τότε τῆ ἱε' τῆς Δεκεμβρίου, οὐ μὲν δὲ καὶ συσκοινωθένσαι· οὐ γὰρ ἐτύχεν εἰς δευθεῖς σωμαεὶθμηθῆναι τοῖς συλλειτουργοῖς τῆ θυσιασθῆναι, ἀλλ' ἐτύχεν ἔξω σὺν ἄλλοις βραδείαν τυχόντες τῆ ἔλθουσιν, καὶ ἴσαντο ἐν τῆ ναῶ φορευῶντες τῆ ἱερατικῆς αὐτῶν στολῆς μόνον.) ὃ πνθυκατικὸς εἶπεν αὐτῇ συσκοινωθένσαι ὅτιν, ὃ Θεὸς συσκοινωθένσαι σοι, ἀπελθε, κρινωθένσον ἀποβάλλουσα πρῶτα σκοπὸν. καὶ γὰρ ἱερῶς ὅτι καὶ λειτουργῆς, ἀδιακρίτως κρινωθένσον. ἢ δὲ ὅτι τῆ ἀνεμποδίστω ἀπολογία τῆ γέροντος ἀφιλιάσασα, ὡς γὰρ ἐκ

τῆς μέσης τῆς γραμματικῆς, μετακαλεῖται ἄλλον
 Νεόφυτον ὄνοματι, ἔδιδου αὐτῷ πλὴν λύσει
 τῆς πνευματικῆς αὐτῆς, ἡ δὲ γὰρ αὐτὸς ὁ Νεό-
 φυτος πῶς ῥησίδου ἔχων, καὶ πνευματικῶν ἐν
 ἀνακτόροις, ἔμεγαλάνων οἴκους. ἐκώλυσε
 δὲ αὐτῷ, λέγων, ἀσυγχώρητον ἔστιν. εἰ γὰρ
 λάβοις κρινονίαν ἐκ τῆς χερῶν αὐτῆς, ἄρτον
 ἔφαγες, καὶ οἶνον ἔπιες· ὡς τῆς ἀνομιᾶς σου
 Χεῖρ βασιλεὺς. στυγεῖν, ἔτυφλέ· εἰ ὁ ἱε-
 ρεὺς ἡ Λατῖνος, εἶχεν αὐτὸν λόγον ἀλογον ἢ
 μωρία σου· ὡς ὅτι Λατῖνικῶς τῆς βίβλός τῆς
 Θεοῦ ἀπέδωκε, καὶ ὁ ἄρτος ὅτι ἔνδυμος,
 καὶ ὁ ὕδωρ ὅτι ἕρως, καὶ ἄλλα ἵνα ἀλο-
 γα ἀπίστατα, ἀ ὅτι ἔξεστιν ὀρθοδόξῳ νόμο
 ἀνομιᾶν, καὶ γλώτῃαν κινήσῃ καὶ τῆς θεῶν μυ-
 στηρίων τῆς οὐτῶ τελευτήτων· ὁ γὰρ τῆς τοῦ
 μῆσας ἀξίος λιθοσφαιδῶν· πῶς, ἢ τι ἔχῃς
 ἀπολογησάσθαι πρὸς τῆς θεῶν μυστηρίων τῆς
 τελευτήτων ἐκ γλώτῃς σου, καὶ βίβλῶν σου
 σου, καὶ οἱ τῆς ἀνατολῆς ἱερεῖς χερῶνται; ὅτι
 ἔχῃς ἄλλο εἰπεῖν, ὡς φαρισσαῖοι κενεῖ, πλὴν
 ὅτι καθαροὺς εἶ, καὶ μολυσμοῦ ἀμέτοχος, ἔ-
 κεχειρισμένος τῆς λοιπῶν χριστιανῶν, παροδη-
 σω δὲ καὶ τῆς, καὶ ἀφωρισμένος. ἢ δὲ βίβλῃς
 ἐκείνη γυνὴ διχονοοῦσα ἐν μέσῳ τῆς δύο τοῦ-
 των παροδησῶν, ἐκώλυθη ὑπὸ τῆς λογισ-
 μῶν, καὶ τῆς ἡμέρας ἐκείνη οὐ μετέλαβε. καὶ
 ἀπὸ τῆς νυκτὸς ἀκρινώτης τέτοκεν. εἰ γὰρ
 ἐπικηλούθησεν θάνατος, εἶχεν αὐτὴ ἡ ψυχὴ αὐ-
 τη πλὴν σφραγίδα ζῆμίας τῆς πνεύματος, δι-
 ἀπὸ τῆς Νεοφύτου, ἔτῃ καποικιστῶν ἐν αὐτῷ
 πονηροῦ πνεύματος. ἀλλ' ἐπορεύθη πρὸς τὰ
 τῆς διηγήσεως κύματα, καὶ ἴδοντο πλὴν ἀγρια-
 νομῶν θάλασσαν πῶς μέλλει χεῖρα, καὶ κα-
 παπονήσῃ πλὴν κίβωτον, πλὴν τὸν Νῶε τὸν κυ-
 βερνήτην διώξασθαι, καὶ τὰ καθαροὺς πετεινὰ
 ὑπὸ τῆς μὴ καθαρῶν ὡς ἀκαθάρτα πρὸς
 ἐλέφασθαι. Ὁ γὰρ τύραννος ἀπὸ τῆς Μαρ-
 τίου μίμης ἐπεμψέ μίμης, καὶ κήρυκας
 εἰς πάσας τὰς ἐπαρχίας, τῆς ἐξέρχασθαι ἐκα-
 στον ἐν τῇ στρατιᾷ κατὰ τὴν πόλεως. τὰ στρατι-
 ματα μὲν οὖν, ὅσα ἀπὸ παροδησῶν καὶ ῥόγας
 ἦσαν γεγραμμένα, σιωπῶντες· τὰ δὲ ἀγρα-
 φα τὰ καὶ μωρία πῶς διηγήσεται; πᾶς
 γὰρ ἕκαστος ἀκούων κατὰ τῆς πόλεως ἔπρε-
 χεν, οὕτως ὁ μὴ διωκόμενος βασιλεὺς ἐνε-
 κα παιδικῆς ἡλικίας, καθὼς ὁ μὴ διωκόμε-
 νος πρὸς ἕνα γέροντος· οἱ δὲ πολῖται ἰκέ-
 τῶν Θεοῦ, τῆς μὴ ἐπελθεῖν τῇ ἀγία ἐβδ-
 μάδι, διότι ἤκουον ὡς ὁ τύραννος ἐφ' ἀρμα-
 τος καὶ ἤδη ἔρχετο. τῆς πρὸς αὐτῆς οὐκ ἔστιν * Διακη-
 Δισκ. Hist. Byz.

A pēnsa fenis, qui omnes obices reuellebat,
 sententia, alium nomine Neophytum
 confessarium accersit: eique a Pneuma-
 tico suo datam sibi licentiam declarat.
 Iste porro Neophytus loquendi liberta-
 tem ac confidentiam sibi assumpserat,
 quod Pneumatici munere in Imperatoriis
 palatiis, procerumque ædibus fungere-
 tur: quare illam allocutus a communione
 his verbis deterruit: *Id tibi hand licet, se*
enim ex istius manibus communionem sum-
pseris, panem manducabis, & vinum bibes.
 Quam admiranda Rex Christe longani-
 mitas tua! Et si sacerdos Latinus esset,
 stultitia tua, tenebris excæcate, aliqua,
 quamuis absurda, ratione excusari pos-
 set. Quod scilicet Latino sermone ad
 Deum preces recitasset, quod non esset
 fermentatus panis, nec aqua calida ad-
 hibita; aliaque absurda allegare potuis-
 ses, quæ orthodoxus tamen ore nunquam
 proferet; nec, vel minimum, aduersus
 diuina mysteria hoc modo peracta mur-
 murabit; talia enim quilibet ausus, lapi-
 dibus obruendus est. Quid? vel quo-
 modo obloqui potes diuinis mysteriis i-
 diomate tuo celebratis? quid illis preci-
 bus opponere? quibus tibi cum cæteris
 orientis sacerdotibus communis est usus.
 Aliud allegare non potes, o Pharisæe
 vane, nisi quod purus es, & intactus, a
 cæterisque Christianis separatus, addam
 ego, & excommunicatus. Illa porro mul-
 lier nobilis inter contraria præcepta ani-
 mo fluctuans communionem die illo absti-
 nuit; ita vt nocte sequenti, non sumpta
 prius Eucharistia, pepererit. Quod si mors
 subsequeretur, damno spiritus illius ani-
 ma obfignata fuisset (id est damnum, non
 accepto spiritus diuini signaculo, anima
 illius passa fuisset) Neophyti culpa, &
 mali spiritus, quo agebatur, errore. Sed
 redeamus ad narrationis nostræ fluctus:
 & mare furens, gubernatore excusso, ar-
 cam Noe absorbere, & in profundum de-
 primere intueamur, mundaque volatilia,
 tanquam immunda, impollutorum vn-
 guibus discerpenda proicere contemple-
 mur. Tyrannus enim Martio incipiente
 nuntiis in omnes prouincias missis, sin-
 gulis ad urbem oppugnandum milita-
 tum venire iussit. Cuncti ergo, qui datis
 nominibus stipendia merebant, accesserunt;
 numero infinito eorum, qui sponte
 castra sequebantur, iis adiuncto. Vniuersi
 enim, qui urbem oppugnandam esse au-
 dierunt, tam pueri ob ætatem teneram
 vix gradientes, quam fenes annis graua-
 ti, accurrerunt. Constantinopolitani in-
 terim Deo supplicare, vt hebdomada fan-
 cta Tyrannus, qui curru aduentare nunci-
 abatur, vrbis oppugnationem non ag-
 grediretur. Die igitur parasceues Diacæ-
 T ij

Verba stulta
 infantiæ Græ-
 ci aduersus Ec-
 clesiarum v-
 nionem.

Mehemetes
 copias colli-
 git.

* Διακη-
 νεύου

Constantino-
polis obfide-
ti ccepit anno
1453.

Sanctae So-
phiae tem-
plum deser-
tum.

Isaiæ Prophe-
tae verba.

Gennadius ad-
versatur vniō-
ni Ecclesiarū.

Magni Ducis
verba impia.

nesimæ septimanæ (id est feria v i seu die Veneris post Pascha) ad portas Hierusalem Nabuchodonosor venit: & tentoria sua ante Charfi portam post collem fixit. A porta vero, quæ Ligni appellatur, palatio vicina, vsque ad Auream portam, quæ meridiem respicit; ab eademque Ligni porta vsque ad Cosmedium & meridiem versus, quantum vineta a Caracia iam deuastata in latitudinem capere poterant, omnes eius copiæ castra locauerunt; Aprilis ergo die sexta, parasceue post Pascha obfisione urbem cinxit Mehemetes. Constantinopolitani a quo die in Ecclesia magna facta est concordia reconciliatio, illam vt Iudæorum Synagogam refugiebant; nec in ea oblatione, holocausto aut incenso litabatur. Si quis sacerdotum diuinam liturgiam die aliquo insigni celebrare voluisset, qui precabantur, quo vsque ad oblationem sacrorum donorum ventum fuisset, adstabant: deincepsque omnes tam mulieres quam viri, monachi atque moniales exhibant. Quid pluribus opus est? templum illud pro delubro & ara gentilium, & sacrificium, perinde ac Apollini factum, æstimabant. Quare Isaias tanquam ex ore Dei sic loquitur, [Ecce, vt hunc populum transmigrare faciam, paratus ero; translatione eum transferam: sapientiam, eorum qui sapiunt, disperdam; prudentiumque prudentiam dissipabo. Væ illis qui profunda consilia, non expetito Domini consilio, ineunt. qui consilia occulta capiunt, tenebrisque opera sua abscondunt. qui dicunt, quis nos videbit? quis nos vel opera nostra cognoscet? Propterea hæc dicit Dominus. Væ filiis Apostatis, consilium me inconsulto habuistis: vtque peccata peccatis adiceretis, pacta, spiritu meo nequaquam ducti, pepigistis.] Gennadius interim aduersus Henoticos docere ac scribere singulis diebus non cessabat: & sapientissimum beatumque Thomam Aquinatem eiusque scripta, Demetrium etiam Cydonem hæresis arguere contendens, rationes syllogismosque aduersus eos texebat. Conscius ei erat, operisque socius, e Senatoribus primus Mesazon, idemque Dux magnus; cuius contra Latinos, magis vero contra ipsam urbem, temeraria impudentia eo vsque prorupit, cum Turcorum ingenti exercitu sepeti viderunt Romæ, vt dixerit; Turcorum mittam ac redimiculum in media vrbe dominari, quam Latinorum galearum regnantem conspicerem, potius esse. Cum interim Romæ omni salutis abiecta spe, hæcce vota conciperent: *Vtinam in Latinorum potestatem, qui Christum eiusque matrem Deiparam innocant, vrbs nostra deueniret, nec Turcis impiis traderemur; qui-*

Α νισίμου, & ο Ναβουχοδονόσωρ ὅτι ἦρας Ἱερουσαλήμ. & πῆξας τὰς αὐτὰς σκηνὰς κατέσκηπεν τῆς πόλεως τῆ Χαρισσοῦ ὅπουθεν τῆ βοιωοῦ. καὶ πᾶσα ἡ δυνάμις, αὐτὰς ἀπὸ τῆς Ξυλοπόρτης, ἡ κειμένης ἐγγὺς τῆ παραπίου, ἕως τῆς Χρυσῆς πόλεως τῆς πρὸς νότον. καὶ ἔτι ἀπὸ τῆς Ξυλοπόρτης ἕως τῆ Κοσμηδίου, καὶ ἀπὸ τῆ νότου εἰς πλάτος ὅσον ἀειέφερον κείμπον οἱ ἀμπελοὶ, & γὰρ ἦσαν παραλαβὰν φθαρέντες παρὰ τῆ Καρρατζία. καὶ ἀειεχαρακίωσεν αὐτῶν Ἀπειλίῳ τῆ ἡμέρα, πρὸς ἀσπὸν ἡ μὲν ὁ πάρα. οἱ δὲ τῆς πόλεως ἀπὸ τῆς ἡμέρας ἐκείνης, ἐν ἣ ἐγένετο τὰχα ἡ ἐνωσις ἐν τῇ μεγάλῃ ἐκκλησίᾳ, ὡς Ἰουδαίων στυγαγωγῶν τῶν αὐτῶν ἀπέφθον, & οὐκ ἔω ἐν αὐτῇ οὔτε παροφροσύνη, οὔτε ὀλοκαύτωσις, οὔτε θυμιάματα. εἰ ἔτυχε τῆς ἱερέων λειτουργίᾳ Θεῶ ἐν ἡμέρα ὁπιστήμῳ, οἱ παροσευχόμενοι μέχρι τῆς ὥρας τῆς παροφροσύνης ἴσαντο. & τότε πρῶτες δὲ ἔρχοντο οὕτω γυναικες ὡς ἀνδρες, οὕτως μοναχοὶ ὡς μονάζουσαι. τί γὰρ λέγαν; καὶ τὸν ναὸν ὡς βωμὸν, & τὴν θυσίαν ὡς Ἀπόλλωνι τελευτησίῳ ἐνομίζον. ἀλλὰ τῆσσι Ἡσαίας ὡς ἐκ στόματος Θεοῦ φησὶν. Ἰδοὺ παροθήσω τῆ μεταστῆναι τὸν λαὸν τῆτον, καὶ μεταστήσω αὐτοὺς μετὰ τῆσσι, καὶ ἀπλάττω σοφίαν τῶν σοφῶν αὐτῶν, καὶ τὴν συνέσιν τῶν συνετῶν ἀθετήσω. Οὐαὶ τοῖς βαθέως ποιούσι βουλήν, καὶ οὐ ἀπὸ κρείου. οἱ ἐν κρυφῇ βουλήν ποιούντες, καὶ ἔσται ἐν σκότει τὰ ἔργα αὐτῶν, καὶ ἐροῦσιν, τίς ἡμᾶς ἐώρακε; καὶ τίς ἡμᾶς γνώσεται, ἢ ἢ ἡμεῖς ποιούμεν. ἀλλὰ τῆσσι τὰδε λέγει κύριος, οὐαὶ τῶν ἀποστάται, ἐποίησατε βουλήν οὐ δι' ἐμοῦ, & σιωθήσατε οὐ ἀπὸ τῆ πνεύματός μου, ἢ παροθήσω ἀμάρτίας ἐφ' ἀμάρτίας. ὁ δὲ Γεννάδιος οὐ διέλειπε κατὰ ἐκάστην διδασκῶν, καὶ γράφων καὶ τῶν Ἑνωτικῶν, καὶ πλέκων συλλογισμοὺς, καὶ ἀντιφάσεις καὶ τῆς Ἐφωπάτου, καὶ μακαρίτου Θεοῦ τῆ δὲ Ἀκίνου, καὶ τῶν συγγραμμάτων αὐτῶν, καὶ κρείου Δημητείου τῆ Κυδωνι ἀποδοκίμων αὐτοὺς ἀρετικῶν. ἔχων ἐκ τῆς συγκλήτου τὸν παρῶτον Μεσάζοντα τὸν Μεγαδούχων στωερῶν, καὶ στωίσορα. τὸν καὶ Ἰσοδοτὸν εἰπεῖν πολήσματα κατὰ Λατίνων, ὅτε εἶδον οἱ Ρωμῶνοι τὸν ἀναειθμητον στρατὸν τῶν Τούρκων, μᾶλλον δὲ κατὰ τῆς πόλεως, κρητότερον ὅτιν εἶδεναι ἐν μέσῳ τῆ πόλεως Φακίολιον βασιλέων Τούρκων, ἢ καλύπτειν Λατίνικῶν. καὶ γὰρ ἀπογινάντες οἱ τῆς πόλεως ἔλεγον, εἴθε ἐδόθη ἡ πόλις ἐν χερσὶ τῶν Λατίνων τῶν ὀνομαζόντων τὸν Χριστὸν, καὶ Θεοτόκον, καὶ μὴ ἀποειφθῶμεν ἐν τῆ τῆ ἀσεβῶν παρῶν. τότε

καὶ αὐτὸς ἐκείνην ἐφθέγγετο. ἀλλὰ πρὸς αὐτὸν ὁ Ἡσαΐας ἐφθέγγετο, κατὰ καὶ τῆς Εὐζεκίας. Ἀκουσον τὸν λόγον κυρίου Σαβαώθ· ἰδοὺ ἡμέραι ἔρχονται, καὶ λήψονται πάντα τὰ ἐν τῷ οἴκῳ σου. καὶ ὅσα σκευήματα οἱ πατέρες σου ἕως τῆς ἡμέρας ταύτης, εἰς Βαβυλώνα * ἔξει, καὶ οὐδὲν οὐ μὴ καταλείψῃ. καὶ ἀπὸ τῶν τέκνων σου τῶν ἔξερχόμενων ἀπὸ σου, ὧν ἠνθήσῃς, λήψονται, καὶ ποιήσουσι ἀσάδωντας ἐν τῷ οἴκῳ τοῦ βασιλέως τῶν Βαβυλωνίων.

Abus contraria, quæ retulimus, Mesazon prædicabat. Sed ad eum Isaias sicut & Ezechia locutus est. [Audi verbum Domini exercituum. Ecce dies veniunt, quibus, cuncta, quæ domi possides, diripientur; omnesque diuitiæ a maioribus tuis comparatæ in Babylonom transferentur, nec earum residui quicquam tibi supererit. Filii tui qui tibi nati sunt, etiamque nascituri, rapti emasculabuntur, & spadones facti in Regis Babyloniorum domo feruient.]

CAPVT XXXVIII.

Constantinus Galatini urbi tuenda attendunt, atque etiam Veneti. Iohannes Iustinianus Constantinopolim cum militibus appulit, & ab Imperatore honore maximo afficitur. Obsidionis initio erumpunt in hostes obsessi. Galatini Mehemetem sibi placatum volunt, Byzantinis tamen fauent & opem ferunt. Mehemetis classis prope Constantinopolim accedit. Naues quinque cibariis onusta Constantinopoleos portum, frustra Turcis obstantibus, ingrediuntur, & hac de causa Mehemetes Contostaulum suum Paldam contumelia verberibusque afficit. Mehemetes terra e Bosporo in sinum Ceratinum nauigia & biremes transfert. Terra Constantinop. oppugnat Mehemetes, & tormentis muros quassat. Medicamen tormentis ne disrumpantur adhibitum. Iohannis Huniadae legatus consilium perniciosum aduersus obsessos bombardario Mehemetis, falsa opinione ductus dedit. Muri urbis ad S. Romani portam diruti. Obsessi strenue resistunt, sed Constantinus percellitur & ut Mehemetem ad pacem & obsidionis solutionem adducat, vectigal offert, quod respuit Mehemetes. Iustinianus infalici successu Turcorum biremes in sinu Ceratino incendere tentat. Turci Galatinorum nauem demergunt. Pontem in Ceratino sinu Mehemetes fabricat.

Ὁ βασιλεὺς οὖν Κωνσταντῖνος ὅσον δυνάμεις, ὅτι μελούμενος ἐπεμελεῖτο σὺν τοῖς τῆς Γαλατίας Γενουίταις· καὶ γὰρ καὶ αὐτῷ ἔρχον τῆ νομῶν ἀπαραίτητον λογισμὸν, ὅτι ἐὰν ἡ πόλις ἀλώ, καὶ ὁ φρούριον αὐτῶν ἔρημον γενήσεται. ἐν τούτῳ φείλαντες ἐν τῇ Γενουά, πρὸ τῶν γαλατῶν γραφὰς δεόμενοι βοήθειας, ἀντέγραψαν, ὡς ἡδη ἔρχεται μία ναὺς σὺν φ' ὀπλίταις εἰς βοήθειαν τῆς Γαλατίας. καὶ αἱ τῶν Βενετῶν ἐμπορικῆς τελευτῆς καταλύσασθαι ἐκ τῆς Μαυώτιδος λίμνης, καὶ τῆς Τανάϊδος ποταμοῦ, καὶ ἐκ Τραπεζουῦτος, ὁ βασιλεὺς οὖν, καὶ οἱ Βενετῶν οἱ καποικιστῆς ἐν τῇ πόλει, οὐκ εἶασαν αὐτὰς καταίρειν ἐν Βενετία, ἀλλ' ἐμεινάν εἰς βοήθειαν πάρα τῆς πόλεως. ὁμοίως καὶ ἐκ τῆς Γενουῆς ἐλθὼν εἰς ὀνόματι Ἰωάννης Λόγγος ἐκ τῶν Ἰουστινιανῶν σὺν δυοῖν νῆσιν ὑψηλομεγέθους, ἔχων καὶ πολεμικὰς μηχανὰς πολλὰς καὶ καλὰς, σὺν ἐνόπλοις νέοις Γενουίταις ἄρεικὸν πνέοντα ἤμειν. καὶ ὁ αὐτὸς Ἰωάννης ὅτι δεξιὸς ἀνὴρ, καὶ εἰς πρῶτα γὰρ, καὶ σωμασπισμοὺς πολέμων δοκιμώτατος. ἐδεδείκαστο τῆτον

AT vero Constantinus Imperator urbi tuendæ, quantum viribus pollebat, cum Genuensibus Galatæ incolis, erat intentus. Hi namque opinionem præceperant, a qua haud dimouere ipsos promptum, vrbe capta, castrum suum etiam deuastatum iri. Hac de causa Genuam litteras antea scripserant, quibus opem ac suppetias sibi mitti rogabant; ad quas Genuenses respondere, nauem vnã, quæ quingentos milites Galatæ castro tuendo ueheret, ad eos proficisci. Venetorum etiam triremes actuarias commercio inferuientes a Palude Mæoti, Tanai, & Trapezunte reuerfas, Imperator & Veneti, qui in vrbe habitabant, retinuerunt, nec Venetias redire permiserunt; vt, si fors ita ferret, vrbi auxilio & vsui esse possent. Aduenerat Genua Iohannes Longus ex gente Iustiniana, duabus nauibus magnis vectus; quæ, præter multas machinas eximiascæterumque belli apparatus, militibus ætatis robore præstantibus ac generosis instructæ erant. Iohannes ipse vir solers, in ordinanda acie, pugnisque ineundis expertus ac peritissimus erat. Illum benigne

Constantinus & Galatini urbi tuendæ attendunt.

Triremes Venetæ ab Imperatore & Venetis Constantinopoli stare iussæ.

Iohannes Iustinianus Longus.

Protostrator Iustinianus a Constantino factus regionē vrbisvnam pugnāt.

Lemnos Longo Iustiniano data.

E portis vrbis erumpunt obfessi, sed statim cessant, paucitatis militum ratione habita.

Quid actum sit primis obfidionis diebus.

Galatini placatum Mehemerem habere student.

suscepit Imperator stipendiaque eius militibus soluit: præterea beneficiis, & Protostratoris exercituum dignitate eum cohonestavit. Is itaque vrbis murorum partem palatio vicinam tuendi ac propugnandi onus suscepit; Nam Tyrannum tormenta ænea lapidibus emittendis parata, cæterasque ad oppugnandum machinas aduersus illam partem collocare animaduenterant. Imperator insuper aurea bulla Lemnum insulam Iohanni Longo donauit, si Vrbis obfidionem soluere coactus, frustra adhibitis machinis, reque infecta pedem Mehemetes referret. Latini Iohanne Duce alias portis vrbis erumpentes, alias in exteriori muro stantes, quandoque in fossam defilientes fortissime pugnauerunt. Sæpius etiam fossa superata Romæi vario successu, modo cedentes, modo captiuos Turcos trahentes, cum his manus conseruere. Hoc tamen Romæis minime conducebat; quippe verum dictu aduersus viginti Turcos Romæum vnum stetisse. Cominus cum Turcis pugnando eruptione e portis facta, quid commodi ad eos redibat? Propterea consilium datum est, vt Romæi per propugnacula stationes habentes, alii quidem iaculis, alii sagittis pugnarent: alii cannis ferreis globulos plumbeos in hostes emitterent; hi quini vel deni, nuncum Ponticarum magnitudine, puluere ignescente simul emissi, vim perforandi ac penetrandi habent; ita vt, in hominem ferro armatum si ceciderit vnus, clypeum & corpus transfadactus peruadat, in aliumque obuium transfiliat, & ab hoc in alium, donec vis pulueris refrigerescat: hocque impetu duos vel tres homines interfici simul possibile. Machinam istam eiusque vsum didicerunt, amplioremq; fecerunt Turci. Aprilis mensis trientes duo paucis velitationibus subitisque proeliis transacti sunt, dum Tyrannus nouis copiis contractis exercitum suum auget; ad quem multitudo innumerabilis militum, tam qui nomina vocati militiæ dederant, quam qui sponte venerant, confluit; qui itaque illum considerabant, quadringenta hominum millia superare coniecerunt. Galatini equidem Genuenses, dum Tyrannus Adrianopoli adhuc ageret, destinatis ad eum legatis amicitiam integram illibataque seruare, renouatis scriptis olim fœderibus profitentur. Amicum se eis esse respondit, nullaque ab eis, quos diligeret, causa se diuelli passurum, modo vrbi auxilium ipsos non tulisse constaret: quod se haud facturos polliciti sunt. Verum tamen vnus ab altero, quod successus probauit, delusus ac derisus est. Galatini enim, quomodo superioribus

A ὁ βασιλεὺς, καὶ ῥόγας ἐμίτησε τοὺς στρατιώ-
 τας αὐτῶν, καὶ θιεργείας ἐνεῖμε, καὶ προσωπε-
 πορα τῶτον ἐπίμνησε, καὶ αὐτὸς πλεὺ φύλαξιν τῆς
 πόλεως ὁ παραπίον κειμήλων τειχέων ἀνελάβε-
 ρ. καὶ γὰρ ἦσαν ὁράντες τὸν τύραννον ἐνεῖ
 τὰς σιδυὰς τὰς περὶ ἑσβόλους πηγνύοντα, καὶ
 πλεὺ ἀλλῶ παῶσαν ἀντήμαχον ἐν τοῖς τείχεσι
 ὑφ᾽ ἑαυτῶν. θιεργείτησε δὲ τούτῳ καὶ ἀφ᾽ ἡγε-
 σοβούλλου γράμματος πλεὺ νῆσον Λήμνον· ἐν
 ἀποκρουθήσεται ὁ Μεχμέτ, καὶ ὑπογρα-
 φήσεται ἀπρακτος, ὅτι ὡν θαρρῆει κερδῆσαι τῆς
 πόλεως· ἐκτοτε οὖν ἐμάχοντο ἠρωϊκῶς οἱ Λα-
 τῖνοι σὺν τῷ Ιωάννῃ, ὅτε ἔρχονται ἐκ τῆς
 Β πύλων τῆς πόλεως, καὶ ἰσάμνηοι ἐν τῷ ἔξω
 κέρῳ, καὶ ἐν τῇ ἑσφῳ· πολλὰ καὶ ἐκ-
 τὸς τῆς ἑσφῳ ἐκπηδῶντες ἐσωεπλέκοντο
 τοῖς Τούρκοις Ρωμῆοι, ποτὲ μὲν ἀφέντες, πο-
 τὲ ὅτε λαμβάνοντες· πλεὺ τῶτον ὅτι αὐτῶν
 τοῖς Ρωμῆοις. καὶ γὰρ δύκλον αὐτῶν εἶπεῖν, εἶνα
 ἐνὰ Ρωμῆων πόλιν εἶκοσι Τούρκοις· τί ἐδύ-
 νατο κατὰ πῶσον πῆσαι, καὶ ὄξελεθῖν. πλεὺ ἡ
 βουλή ἐδίδοτο, ὅτε τοῖς Ρωμῆοις ἀντήμαχῶν ἐκ
 τῆς τειχῶν ἀφ᾽ ἑαυτῶν ὑφ᾽ ἑαυτῶν, οἱ μὲν ἀφ᾽
 τζαζαβολικῶν βελῶν, οἱ δὲ ἀφ᾽ ἑσφῳ, ἄλλοι
 ἀφ᾽ ἑσφῳ μαλυδοβόλων ἀπολυομένων ἀφ᾽
 βοτῶν πέντε καὶ δέκα ὁμοῦ, σμικρὰ ὡς κέρ-
 C ρα ποντικῶν ὁ μεγάλος, ἀποτελοῦντα δυνά-
 μιν πῆσαι· ὡς εἰ τύχοι ἐμπέσῃ σιδηροφό-
 ρῳ σώματι, καὶ πλεὺ ἀσπίδα, καὶ ὁ σῶμα
 ἀφ᾽ ἑαυτῶν ὄξελεθῖται, καὶ εἰς ἄλλο μεταπη-
 δῶ, εἰ τύχοι, εἶτα ὄξε αὐτῶν εἰς ἕτερον ἕως
 οὐ ψυχραῖν ἡ δυνάμις τῆς βοτῶν. καὶ
 ἀφ᾽ ἑαυτῶν ὑφ᾽ ἑαυτῶν, δυνάται ζημῶσαι δύο
 ἑσφῳ. ἐμάχον οὖν καὶ οἱ Τούρκοι, καὶ γρῶν-
 ται ἑσφῳ πῶ ὁμοῖα ἑσφῳ ἐπέκεινα. ὑφ᾽ ἑαυτῶν
 D τὸ οὖν τῶ Απριλίου ὁ δῖμοισιν ἐν ὀλίγοις
 ἀντήμαχῶσιν, ὁ γὰρ τύραννος εἰς πλέον ἡ-
 δεύετο, σπυρῶσιν οὖν ἀνδρες κλητοί, ἑσφῳ
 αὐτοκλήτοι ὑφ᾽ ἑαυτῶν ἀριθμὸν δυνάτων εἶπεῖν.
 ἔλεγον οὖν, ὅσοι κατεσκόπεον, εἶνα ὑφ᾽
 τετρακοσίας χιλιάδας. ἑσφῳ οἱ τῶ τῶ Γαλατῶν
 Γενουῖται, ἑσφῳ πῶ ἔλθειν τὸν τύραννον ἐπὶ
 ὄντα ἐν Αδριανουπόλει, ἐσφῳ ὑφ᾽ ἑαυτῶν, ἀσ-
 γῶντες πλεὺ εἰς αὐτὸν ἀκραφνὴν Φιλίαν, καὶ
 ἀναγεοῦντες πῶ ὑφ᾽ ἑαυτῶν ἐκτυπῶ-
 ματα· ἑσφῳ αὐτὸς ἀπελογεῖτο, ὡς φίλος αὐτῶν
 εἶνα, καὶ ἀδιάσπαστος τῆς πόλεως αὐτῶν ἀ-
 γάπης, μόνον μὴ θύρεθῶσι βοηθοῦντες τῇ πό-
 λει, ἑσφῳ ὑφ᾽ ἑαυτῶν. πλεὺ εἰς ἐκ τῆς
 δύο κατεγελάτο, ὡς ὁ τέλος ἐδῶξεν· οἱ γὰρ
 τῶ Γαλατῶν ἐναντίον ὡς κατὰ καὶ ἐν ἕτεροις

χρόνοις ἢ πόλις καταπολεμηθεῖσα ὡς αὐτῶν ἡ
 γνησίων αὐτῶν, ὅθεν ὠνήσθη ἀπελθόντες ἀπρα-
 κτοι, οἱ δὲ τῆς Γαλατίας σὺν ἐκείνοις Φιλίαν δὲ-
 κνωῦτες, τοὺς μὲν πολίτας ἐδίδωσαν τὴν πόλιν αὐ-
 τοῖς ἄξερημύλων βοήθησεν, οὕτω θάρρους ἔχοντες ἠμέ-
 ροι καὶ ἐν τῷ κρημνισμοῦ. ὡς πλάγιον μὲν τὴν
 Φιλίαν ὑποπύθουσαν, τῇ δὲ πόλιν πᾶσι εἰκότα σωμα-
 μάχηντο κρυφίως. ὁ δὲ τύραννος πάλιν ἐν ἑαυ-
 τῷ ἔλεγχον. ἔδωκεν κρημνιστῶν τὸν ὄφιν, ἕως οὐ κατε-
 λαβὼν τὸν δράκοντα, καὶ τότε μία πληγὴ ἔλαφον
 καὶ κεφαλῆς καὶ τῆσιν σκοποδινιάσιν. ὁ καὶ γέρονε.
 τότε σὺν ἄλλοις καὶ Διὰ θαλάσσης πᾶσι πλοῖα
 αὐτῶν σὺν τελεῖται, διήρουν, πλοιαρίοις ἕως Ἰα-
 κόνια τὸν ἄρτιον. ὁ δὲ λιμὴν τῆς πόλεως ἰὼ
 κεκλιμένος σὺν τῇ ἀλύσει, ἀπὸ τῆς μέσης τῆς πό-
 λης τῆς πόλεως τῆς καλουμένης ὠραίας, εἰς τὴν
 Γαλατίαν μέσος, καὶ αἱ νῆες ἴσαντο εἰδὼν ὄρμαθη-
 δὸν παρεσχόντες τὸν λιμὴν καὶ τὴν ἀλύσειν. αἱ δὲ
 νῆες, αἱ εἰρήκεται πέντε, μία ἢ ἕξ βασιλέως Φέ-
 ρουσα φόρτον τὸν ἐκ Πελοποννήσου σίτον, αἱ δὲ
 ἄλλαι τέσσαρες ἐκ Γενούας ῥογαθεῖσαι ὡς αὐτῶν
 βασιλέως, ἴσαντο μὲν ἐν Χίῳ μέγιστον Μαρτίου
 μιλῶν ὄλου Διὰ τῆς ἀλύσεως εἰσελθόντες
 οὖν Ἀπειλίου, καὶ βουλομένων ἄρα τῶν ἀγκύρας,
 ὁ βορρῆας αὐτοῖς ἐνεπόδιζε. ἡσάν οὖν οἱ πολῖται
 ἐν ἀθυμῆσιν πολλῇ ὁσαύτως καὶ αἱ νῆες. τῆς βορ-
 ρῆως οὖν κρημνιστῶν πεσόντων, καὶ νότου ἀφ-
 ἕξαντος πνεῖν, ἔξῃλθον τῆς Χίου λιμῆνος. καὶ κατ'
 ὀλίγον πνεόντος τῆς ἑσπέρης ἡμέρας, τῆς δευτέρας
 ἐκρηματόν, καὶ βιαίως ἐφέροντο ὡς αὐτῶν αἱ
 νῆες. ἴσαντο οὖν οἱ τῆς πόλεως ἐκδεχόμενοι τὴν
 καλὴν αὐτῶν ἀπὸ τοῦ ὄλου, εἰ καὶ μηδὲν ὠνήσθη.
 φανέντων οὖν τῶν νῆων, ὅθεν ὁ τύραννος ὡς ἀ-
 γχιος δράκων ὠρμησε καὶ τῶν αὐτῶν τελεῖται, καὶ
 τῶν λοιπῶν πλοίων, λέγων καὶ παρετάσων αὐτοῖς.
 ὅτι ἐκ τῶν δύο παρέκει ἡμέρας ὅτι ἐν, ἢ τῶν νῆων
 λαβόν, ἢ καλύσαι ἢ μὴ εἰσελθεῖν ἐν τῷ λιμῆνι.
 τότε ἄξερημύλων πᾶσι πλοῖα ἴσαντο ἐκδεχόμενα τῶν
 ἀφίξιν τῶν νῆων, ἐκ τῆς λιμῆνος τῆς χερσὸς πύλης
 ἐκτός. αἱ δὲ νῆες ἐλθοῦσαι κατὰ τὴν ὁδὸν, καὶ βε-
 λόμενοι ἄρα τὸν Μεγαδημήτειον τῶν ἀκρόπο-
 λιν, τῶν εἰσελθεῖν ἐν τῷ κρημνισμῷ κέρπει, πᾶσι πλοῖα
 ἀφίξιν τῶν νῆων. ὡς γὰρ καὶ ἡ θαλάσσια ἐκείνη τῆ
 ὠρα βύδιος ἀέμου μὴ πνεόντος. καὶ ὡς ἰδεῖν ἔξ-
 νῶν ἴσαν, κρημνιστῶν γὰρ ἡ θαλάσσια τοῖς ἰσίοις
 τελεῖται τῶν Τούρκων, καὶ πέντε μεγίστοις τῶν
 νῆων, ἔξῃλθον ἢ θαλάσσια ὡς χερσὸς, καὶ ὡς
 τῶν βελῶν ὅθεν τῶν κώπαις ἠδύωντο κρημνισ-
 τῶν ἐν τοῖς ὕδασι, οἱ δὲ τῆς νῆος ὡς ἀετοὶ ὑπο-
 πτεροῖ, ἀμώθεν, ὡς κεραινοῖς, τὰ βέλη τῶν τζαζῶν
 κρημνιστῶν, καὶ τῶν σκευῶν ἀπέλυον, καὶ φόνος

A temporibus urbem bello petitam, ac ob-
 fidione ab illius maioribus, qui re infe-
 cta recesserant, frustra cinctam nouerant:
 eundem exitum hunc manere principem
 persuasi, Constantinopolitanis beneuo-
 li ac amici, ex oppidanis suis cohortes
 auxiliares miserunt: quodque Meheme-
 tis amicitia ipsis valde suspecta erat, ficta-
 que videbatur, clam urbi, prout ipsos
 decebat, opem ferebant. Secum rursus
 hæc dicebat Tyrannus: *Serpentem dormi-
 re sinam, quousque Draconem occidero: uno
 deinde, eoque leni, ictu capiti impacto ver-
 tiginem circumactum calcabo*; quod etiam
 postea contigit. Eodem etiam tempore
 B Mehemetis nauigia, acatia, biremes, &
 triremes trecentæ simul prope urbem ap-
 pulerunt. At portum urbis catena exten-
 sa a porta, quæ Pulchra appellatur, ad
 Galatæ litus clauderat, nauesque con-
 tinua serie connexæ, portus latitudinem,
 & catenæ longitudinem occupantes, in-
 tra eam stationem habebant. Classis por-
 ro quinque nauium nobis memorata,
 quarum vna e Peloponneso cibaria subue-
 hens Imperatoris erat, cæteræ quatuor
 mercede conductæ Genuensium erant,
 in Chii portu, dum sibi necessaria com-
 parant, totum mensem Martium transe-
 gere. Ineunte Aprili e portu soluere cum
 decreuissent, Boreas spiras obstitit. quam-
 obrem Constantinopolitani, pariterque
 C nauium illarum vectores inæsti admo-
 dum, animoque valde consternati erant.
 At Borea cadente cum Auster flare cœ-
 pisset, portu soluerunt. Prima die vento
 leni ac mediocri lati; altera vehementius
 flante Austro celerius etiam ferebantur,
 Constantinopolitanis hanc egregiam, ni-
 hilque ipsis profuturam, rerum copiam
 interim expectantibus. Vbi vero in urbis
 conspectum venerunt naues, ad triremes
 suas cæteraque nauigia celeri impetu ac-
 currit Tyrannus, taliaque imperat; alte-
 rum e duobus faciendum incumbit, vel
 naues capiendæ, vel portus ingressu ar-
 cendæ sunt. A litore itaque progressa e-
 ius nauigia, in medio freto, nauium ap-
 pulsum extra portum Aureæ portæ expe-
 ctando, stabant. Nauibus autem rectam
 D viam tendentibus, annitentibusque Me-
 gademetrium arcem, vt sinum Ceratinum
 ingredi possent, superare, nauigia obsta-
 bant; mare quippe, vento tunc posito,
 tranquillum erat. Spectaculum etiam vi-
 sendum exhibebatur strati maris Turco-
 rum velis trecentis, & quinque magnis
 nauibus, videbaturque æquor ad campi
 planitie inftar complanatum; nec pro-
 pter telorum frequentiam, remi in aquam
 demergi poterant. Nauium vectores, vt
 aquilæ alatæ, e superiori loco in nauig-
 gia humiliora balistis tela, velut fulmina,

Galatini post-
 habitis cum
 Mehemete
 foederibus,
 opem obfessæ
 urbi ferunt.

Mehemetis
 classis ad vr-
 bem accedit,
 cuius portum
 incolæ catena
 clausum tene-
 bant.

Naues quin-
 que ex Archi-
 pelago Con-
 stantinopolim
 veniunt.

Turci a portus
 ingressu fru-
 stra arcant.

emittebant , quorum machinas disrupe-
 runt Turcorum ingenti strage edita. Ty-
 rannus ingenita superbia & vanitate im-
 pulsus, vndas findere posse, & equo ve-
 lutum ad naues vsque , suosque armatos
 penetrare confidebat; tantus animi, quo
 in rebus suis agendis ferebatur, impetus
 erat. Vento interea excitato velaque si-
 nuante , naues per acatia media, quæ
 stationem suam non deseruerunt, in por-
 tum deferuntur. Quod si tunc vniuersa
 classis barbari obuia stetisset, illam quas-
 sando ac demergendo quinque naues istæ
 pares erant. Tyrannus rei nauticæ igna-
 rus ad clamores & vociferationes conuer-
 sus est; quibus magnus eius Contostau-
 lus, cum absurda iuberet, auscultare no-
 luit. Ira tunc accensus Tyrannus classem
 ad duas columnas abire, & coram se ma-
 gnum Contostaulum adduci iubet. Quem
 attractum & in terram deiectum, qua-
 tuor satellitibus illius membra disten-
 dentibus, princeps ipse suis manibus au-
 rea virga librarum quingentarum pon-
 do, (quam ad tyrocinium in verberando
 faciendum comparauerat) centum plagis
 inflictis verberavit. Ille vero Contostau-
 lus natione Bulgarus, nomine Palda,
 quodam inter suos principe viro ortus e-
 rat. Iamdiu ante mancipium factus a pa-
 tria religione & pietate defecerat; Mehe-
 metisque patri seruitutem seruietat. Is
 ante quatuor annos in Lesbum piraticam
 exercens excurrerat, multosque captiuos
 abduxerat: remigibus porro ac nautis in-
 iuisus; vt qui prædam ipsis subtraheret ac
 furriperet. Vt ergo eum a Tyranno spre-
 tum, virgis cæsum ac contumeliose ha-
 bitum vident, Azapidum vnus, genæ ip-
 sius lapide incusso, alterum oculum eruit.
 At naues portum ingressæ, a Constanti-
 nopolitanis soluta catena, intra ipsam ac-
 cipiuntur. Tyrannus naues octo magnas,
 minores plures viginti, triremesque Im-
 peratoris ac Venetas, aliaque plurima
 parua nauigia portum occupare conspi-
 ciens, illo se non posse potiri cognouit: D
 stratagema ideo audax, generoso forti-
 que viro dignum comminiscitur. Per du-
 meta & vepres post Galatam fitas rectam
 viam a parte, quæ orientem infra duas
 columnas respicit, vsque ad alteram par-
 tem litori Ceratini sinus e regione Cosme-
 dii conterminam, sterni imperat. & pro
 loci qualitate quantum possibile fuit,
 complanata via, phalangiis impositas bi-
 remes, velis expansis ex traiecto ostii fa-
 cri terra circumactas & tractas in Cera-
 tinum sinum inferri iubet; statimque illud
 factum est. Biremes itaque trahebantur,
 in quarum singulis vnus proræ gubernator
 adsidebat, alius ad puppim clauum
 regebat. Tertius antennas moderabatur,

Α ὅτε ὀλίγος τῆς Τουρκικῆς ἐγέρσεως. ὁ δὲ τυραννος
 ὑπὸ τῆς ἀγῶν ἀλαζονείας ὀρμήσας ἐν τῇ θα-
 λάσσῃ ἐποχούμενος ἵππῳ, ἐφαντάζετο χεῖρῖν πλω-
 θάλασσαν, καὶ ἕως αὐτῶν τῆς νηῶν ἀφ' ἧς ἵπ-
 που πλεύσασθαι, ὅσον ἐθυμῶτο ἐν τοῖς αἰσῶ, καὶ ἡ
 ἐνοπλος στρατιὰ σὺν αὐτῶ. ὅτε ἀέμου πινθ-
 σσῆτος, καὶ τὰ ἰσῖα φουσηθέντα, χεῖρῖν πλω-
 θῶν ἐν τῶ λιμνῷ ὁδὸν ἐπλεον, τὰ δὲ πλοῖα ἐμει-
 ναν. εἰ γὰρ ἡ ἐμπροσθεν αὐτῶν τότε ὁ σόλος τῆ βαρ-
 βάρου, ἐδιδῶντο δὴ αἰ πέντε αὐτῶ νῆα καὶ καταποντί-
 σαι καὶ τὰ πειρακῶσια. ὁ δὲ τυραννος μὴ γινώσκων τῆ
 τῆ θαλάσσης ὀπισθὴ μόνον ἐκέκρεθη. ὁ δὲ μέ-
 γας Κοντόσαυλος αὐτῶ ὅτε ἠθέλησεν ἀκρόσασθαι, καὶ
 γὰρ τῶ ἀλόγως ἐπρόσασθαι. τότε θυμωθεὶς ὁ τυ-
 ραννος ὤρσειεν τὸν σόλον ἀπελθεῖν ἐν τῶ διπλω-
 κίονι, τὸν δὲ μέγαν Κοντόσαυλον ἀρτίως ἐνώπιον
 αὐτῶ. ἀρτίως οὖν, καὶ χεῖρῖν γῆς ριφέντος, καὶ ὑπὸ
 πτεσάρων τῶν αὐτῶ, αὐτὸς ὁ ἡγεμὼν οἰκείας χει-
 ρῖν ἐτυψεν, δοὺς ἐκάτὸν σὺν μῶ χρυσῆ ῥάβδῳ,
 ἧς ἡ κεφαλὴ χρυσοῦ καὶ τῶν ἑσθμῶν λίθων πεν-
 τακῶσια. ἡ αὐτὸς κατεσκύβασεν ἵνα παύσῃ αὐτῶ,
 ὡς δοκίμιον. ἡ δὲ ὁ ἀνδραγαθὸς τῶ γῆρος ἐκ τῆ Βουλ-
 γάρων ἔλκων, πινὸς τῆς δὲ χρόνων Βουλγαρίας υἱὸς
 Πάλδα ἐπωνομαζόμενος. ἐδιδῶντο οὖν πρὸς κα-
 ροῦ, καὶ δὲ ὡμῶσατο τῶ παρῖον σέβας, καὶ ἡ δὲ δόλος
 πατεῖς τῆ Μεχμέτ. αὐτὸς ἡ δὲ πρὸς πτεσάρ-
 ων ἐτῶν ἐλθὼν ἐν τῇ Λέσβῳ, καὶ ἀγχιμαχίως ἀγ-
 χμαλῶσιν ἀπειρον. ἡ δὲ καὶ τοῖς ἀπελάτῃς οὐ
 καλὸς φίλος, ἀρτίως αὐτῶν τὰ λαφύρα καὶ ἰδὼν-
 τες αὐτὸν ὑπὸ τῆ τυραννου καὶ φρονηθέντα, καὶ
 ῥάβδιανθῆτα, εἰς τῆ Ἀζαπίδων λίθον ἀρας, καὶ χεῖρῖν
 κέρῃς κρούσας ἐξώρυξε τὸν ἐνὰ ὀφθαλμὸν αὐτῶ.
 αἰ δὲ νῆα ἐλθοῦσα ἐν τῶ λιμνῷ, καὶ οἱ τῆς πόλεως
 χαλεπῶν πλω ἀλλοῖν ἐδωκῆν εἰσοδὸν αὐτῶ. πό-
 τε ὁ τυραννος ἰδὼν τῶ νῆας τῶ μεγάλας οὐκ ἐπὶ οὐ-
 σας, τῶ μικρὰς ἐπέκεινα τῆ κ', καὶ τετῆρας βασιλι-
 κῶ, καὶ τετῆρας τῆ Βενετικῶν, καὶ ἄλλα πλείστα μι-
 κρῶ, ἐγῶ ὡς ὅτε ἐστὶ διωκτὸν τῶ καὶ φρεῖν τὸν λι-
 μνῶ, καὶ τεχνάξεται γῆνα ἄντι καὶ ἀνδρῖον σφίσιμα.
 πρὸς τῆ δὲ ἰσθμῶν ἡ δὲ νῆα τῶ νῆα τῶ
 ὀπίσθεν κειμῆρας τῆ Γαλατῶ, ἀπὸ τῶ μέγας τῶ πρὸς
 ἀνατολῶν καὶ τῶν τῶ δυπλοῦ κίονος, ἕως τῶ ἄλλα
 μέγας τῆ Γαλατῶ τῶ πρὸς τὸν ἀγχαλὸν τῶ κερ-
 πίου κελπυ κείμῶν ἀντικρυ Κοσμηδίου. καὶ ποιή-
 σσῆτες πλω ὁδὸν ὀμαλίω, ὅσον ἐδιδῶντο, ἀφ' ἧς
 τῆ Φαλαίων ὀπισθὴ βῆσας τῶ δὲ τῆ, καὶ τὰ ἰσῖα
 πρὸς τῶς ἐκέρυθεν ἐλκεῖν ἀφ' ἧς ἐπρὸς ἐκ τῆ πορθ-
 μῶ τῆ ἱεροῦ σμίου, καὶ εἰσάγειν εἰς τῆ Κερῶπιον κελ-
 πον τὰ πλοῖα, ὅ τῶ γέρονεν. ἡ λκῶντο δὲ τὰ σκάφη,
 καὶ ἐν ἐκάστῳ πρὸς τῶ, καὶ ἄλλος ὀπί τῆ οἰά-
 κων καὶ τῆ μῶ. ἕτερος δὲ τῶ πρὸς κερῶν τῶ
 ἰσθμῶ

Naues quin- que portum ingressæ.

Mehemetes ira accensus Contostau- lum classis suæ indigne & contumeliose habet.

Palda Conto- staulus.

Stratagema Mehemetis audacissimū. Diplocioniu.

Biremes a Bo- sporo in sinum Ceratinū terra transportatæ.

ἕξον ἐτίνασεν, ἄλλος τύμπανον, ἕτερος σάλπιγχα κρούων ἐμελάδῃ θαλάσσιον μέλος. καὶ ἄξ οὐρίας πλέοντες, τὰς νάπας καὶ τοὺς ῥύακας, πλὴν ξηρῶν διήρξαντο, ἕως οὗ κατὰ μὴσσηρας ἐν τῇ ὑγρᾷ, ταύτας ἀνήγαγον ὀγδοήκοντα τὸν θρήνον, αἱ δὲ ἡρώδης ἑσπάρχουσαι, τὰς δὲ λοιπὰς ἔασεν ἐκεί. τίς εἶδε τοιοῦτον; ἢ τίς ἤκουσεν; ὁ Ξέρξης τὴν θαλάσσιον ἐγεφύρωσε, καὶ ὡς ξηρῶν ὁ ποσούτος φρατὸς ἐπὶ δὴ τῆς διήλθεν. οὗτος δὲ ὁ νέος Μακεδὼν, καὶ ὡς ἐμοὶ δοκεῖ, τῆς γενεᾶν αὐτῆς τύραννος ἕσπας, πλὴν γὰρ ἐθαλάσσιον καὶ ὡς καὶ κυμάτων, τὰ πλοῖα καὶ τὰ κρυφῶν τῶν ὀρέων ἀπέβουξεν. ἀλλ' ἄρα τὸ Ξέρξην ἔστ'· καὶ γὰρ ἐκείνος Διφβάς τὸν Ἑλλήσποντον, ὡς καὶ τὸ Αθηναίων ἀγαθῶν ἐνδυσθεὶς ὑπέσπερσαν. ἔστ' δὲ πλὴν ξηρῶν ὡς ὑγρῶν Διφβάς, τοὺς Ρωμαίους ἠφάνισε, ἔτ' τὰς χερσαίας ὄντως Αθῆνας, τὰς κρομούσας τὸν κόσμον, πλὴν βασιλίδα τῆς πόλεως εἶλε. ταῦτα μὲν Διφθαλάσσης, Διφθ' ἢ ξηρῶν, πλὴν χωνείαν ἐκείνῃ πλὴν παμμεγέθη φέρων ἀπικρυτῆς τεύχους, ἔστησεν ἐν τῇ πύλῃ τῆς ἀγίου Ρωμαίου πλησίον. καὶ λαβὼν σημεῖον ὁ τεχνίτης, εἶχε γὰρ ἐκ πλαγίου φολεᾶς δύο κατεσκευασμένας, χρομούσας πέτρας ὡς λιθῶν * ἀλφουὰς τετρασμένας. καὶ ὅτε ἠβούλετο ἀπολύειν πλὴν μεγάλῃ, ἐσημειούτο τὸν τόπον, ὡς ἔστιν πέμπτων πλὴν μικρῶν· καὶ τότε φορατικῶς ἐσφενδόνῃ πλὴν μεγίστην. καὶ κρούσας πλὴν ὡς πύλῃ βολίῳ, καὶ ἀκροσάρτες τῆς κτύπου οἱ τῆς πόλεως, ἐννεοὶ γερῶνασι, καὶ ὅ, κῆρι ἐλέησον ἐκεί. ἡ δὲ τότε, καὶ τὰ ὅ ἐθός, ἀρεθεῖσα ἢ εἰκὼν τῆς πρηνῶς ἀγίου θεοτόκου τῆς ἐβδμάδι τῆς Διφθρησιμίου ἐν τῇ παλάτῃ· καὶ ἐκτοτε συχράκις ἐλιτάρουον ἐν τῇ μνητῇ τῆς χόρας, καὶ ἢ εἰκὼν ἐκεί ἴσατο μέγιστος ἀλώσεως. ὅτε ἐπληροῦτο ὅ ρηθὲν ὡς τῆς Θεοῦ Διφθ' τῆς Ἱερεμίου λέγοντος· ἵνα τί μοι λίβανον ἐκ Σαβᾶ φέρεις, καὶ κιννάμωμον ἐκ γῆς μακρόθεν. τὰ ὀλοκαυτώματα ὑμῶν ὅσα ἔστιν δεκά. καὶ αἱ θυσίαι ὑμῶν οὐχ ἠδυνάτω μοι. Διφθ' τῆς τῆς ἀδὲ λέγῃ κῆριος. Ἰδοὺ ἐγὼ δίδωμι ὅτι τὸν λαὸν τῆτον ἀσθενῶν· καὶ ἀσθενήσουσιν ἐν αὐτῇ πατρῆς, καὶ υἱοὶ ἀμα· γείτων, καὶ ὁ πλησίον αὐτῆς ἀπολοῦνται. πᾶδε λέγῃ κῆριος. Ἰδοὺ λαὸς ἔρχεται, ἀπὸ βορρᾶ. καὶ ἔθνος μέγα· καὶ βασιλεῖς πολλοὶ ἐξεγερθήσουσιν ἀπὸ ἐξάτου τῆς γῆς, τὸξον, καὶ ζιβούλιον κρομήσουσιν. Ἰταμὸς ἔσθ' καὶ ὅσα ἐλεήσῃ. φωνὴ αὐτῆς ὡς θαλάσσιον κυμαίνουσα, ἐφ' ἵπποις, καὶ ἀρμασι ὡς τῶν τῶν τῶν, ὡς περ πῦρ εἰς πόλεμον ὅτι σε, θύγατερ Σίων. ὁ δὲ σοφιστῆς τὸ κακίαις ἐκείνης ὁ τεχνίτης, τί μέθοδον ὅτις αὐτῆς μὴ ἀφάρρα γλῶσσαι τῆς χωνείαν.

A velaque agitabat, aliustympanum pulsabat; carmen etiam nauticum a tubicine cantatum. Dumeta interim ac torrentes nauigantium specie superant, triremesque octoginta terra tractas ab vno litore, vbi ceteræ relictæ sunt, ad aliud litus deducunt. Quis talium spectator vquam, vel auditor fuit? Mari equidem nauibus constrato pontem imposuit Xerxes, super quo ingentem exercitum traiecit. At hic nouus Alexander Macedo, stirpisque suæ, vti spero, Tyrannus vltimus, nauigiis per collium iuga, velut per maris vndas, actis, in terram mare induxit. Xerxem insuper opere, ac successu superauit, qui Hellepontum transfuectus, accepta ab Atheniensibus clade turpiter recessit. Mehemetes vero terra, quasi nauigabili reddita remorumque patiente, traiecit, Romæos deleuit; aureasque reuera Athenas, urbem imperatoriam, mundi ornamentum expugnauit. Atque ista quidem mari gerebantur. Terra vero tormentum bellicum illud immane in moenium conspectum tractum, non longe a sancti Romani porta, locatum est; ad scopum destinatum artifex collimaturus sic se parabat. Bombardæ binæ locatæ erant ex obliquo, lapidum in globos affabre deformatorum librarum * pondo capaces; maiorem ille explosurus, locum imprimis designatum minori primum quassabat: certo deinde ictu maiorem emittebat. Ad fragorem & fonitum accensæ bombardæ, explosique primi globi, Constantinopolitani attoniti, mutique restitere: rupto deinde silentio in has voces DOMINE MISERERE eruperunt. Per id tempus purissimæ ac castissimæ Deiparæ imago Diacænesimi septimana, ex recepta consuetudine, in palatio palam proposita extabat; vbi vsque ad diem captæ vrbis stetit; atque interim in vici illius monasterio omnes precibus crebro litabant. Quæ Deus per Prophetam Ieremiam dixerat, tunc impleta sunt: *Vt quid ex terra longinqua thus Sabæum, & cinnamomum tibi offers? Holocantomata vestra tibi accepta non sunt, & sacrificia vestra non me delectant. hæcce propterea minatur Dominus. infirmum ac inualidum hunc populum reddam: in ipsa vrbe parentes ac filii languore simul deficient, vicini simul peribunt. Hæc præterea dicit Dominus, Ecce populus gens magna a Borea venit. Reges multi, ab vltimis terminis terræ excitati, arcum, gladiumque arripient. Impudens est, & non miserebitur: vox illius mari æstuanti similis; equis & curribus, filia Sion, in acie sicut ignis aduersum te stabunt. Perniciosa porro illius machinæ inuentor, ac faber noto sibi quodam medicamine prospexerat, quominus tormentum æneum rumperetur.*

Turci Constantinopolim terra oppugnant.

* Laonicus dicit fuisse semifistalenti, id est, 50. libras, pondo. Vrbis incolæ fragore tormētiani disprostati restit.

Imago SS. Dei genitricis in palatio.

Ieremiæ Prophetæ verba.

Tormentis a-
neis ne disflo-
sione frangan-
tur medica-
mentum ad-
hibitum.

Hūniadis ad
Mehemetem
legatus bom-
bardariū do-
cet, quomodo
globos dirige-
re oporteat.

Qua ratione
impulsus lega-
tus bombar-
dariū docuerit.

Senis cuiusdā
ad Iohannem
Hunniadem
verba.

Tormentis illis lapides emitti vidimus ac
nouimus: post explosionem vero, nisi pi-
lis ex lana densissime compactis contacta
statim forent, ad vitri modum disrumpi:
etiamque tali cura adhibita, duabus vel
tribus explosionibus, in metalli poros
fubeunte aere, id pati. At qua arte id vi-
tabat? Emisso lapide æneum tormentum
nitri ac sulphuris vapore calefactum oleo
statim perfusum, quo obstructi pori ae-
ris penetrantis iniuriam arcebant: & olei
calore vis frigoris retundebatur: sicque
explosionibus sustinendis illa machina
par fuit, donec vrbi ruinam attulisset. In-
tegra etiamnum ad Tyranni vsus, cum
ipsi libuerit, superest. Impulsa ac quaſſa-
ta muri parte, in eandem collimabat la-
pidem denuo emissurus: sed cum Ianchi
Apocrisarius, quilibi tum aderat, desti-
natum ictum risu excepisset, eique colli-
manti dixisset: *Si muros in terram nullo ne-
gotio ruere velis, a parte muri prius diruta
ad proxime quinque vel sex orgyis distantem
conuersa machina, ictus unum & alterum
equalis altitudinis destina; quibus accurate
directis ac libratis, tertio murum quate; ita
ut in trianguli figuram dispositi cernantur;
illam mœnium partem in terram ruere conspi-
cies.* Placuit consilium, cui paruit arti-
fex, nec successu caruit. Qua ratione ve-
ro impulsus Hungarus ille Tyrannum
hac de re monuerit, enarrabo. Anno illo
Hungariæ Rex Romanorum Imperator
designatus fuerat, & a Papa Nicolao co-
ronam acceperat. Exautorato etiam Ian-
co, qui curatoris nomine res administra-
uerat, Rex ipse Imperator administra-
tionem regni vniuersam capeſſiuit ac suf-
cepit. Cumque pacem in triennium cum
Mehemete pactus esset Iancus, sesquian-
no ipsius iam exacto, talia Mehemeti si-
gnificauit. *Regni administratione ipse me
abdicauit, & Domino meo eam tradidi: qua
pollicitus sum, in posterum integra prestare
amplius nequeo; quas scriptas ergo tabulas
nobis credidisti tibi habe, nostrasque mihi
redde, cum Hungaria porro Rege, ut tibi vi-
sum erit te gesseris.* Hoc de negotio actur-
us Apocrisarius legationem obierat. De
consilio vero, quod hunc, cum Christianus
esset, nusquam dare decuit, ab aliis
quæ accepi, referam. Fama est Ian-
cum, postquam tertio victus turpi fuga
domum inuitus repetiisset, cuidam viro
spiritu prophetico impulsio, in quem ca-
su incidit, cladem, quam acceperat, nar-
rauisse: & Romæorum rebus, quos for-
tuna, ad impios conuersa iisque arridens,
deseruisset, illacrymasset; huicque se-
nem talia respondisse, *Istud a me discite fi-
li, non prius Christianos, quam internecio-
ne Romæi deleti penitus fuerint, prospera
fortuna vsuros esse. Urbem a Turcis vastari ac*

A καὶ γὰρ οἰδαμὲν χωνείας ἀπολυούσας παρὰ βόλους.
Μὲν γὰρ ὁ ἀπολυθῆναι τῶν σκιδίων, εἰ καὶ μὴ ἐφυ-
λάττετο σκεπαζομένη ὑπὸ πύλων ἐξ ἐρίων πα-
χέων, πρὸς τοῦ ὡς ὑέλως διερχόμενον καὶ μὲν ποσά-
τῳ ἐπιπροσπῆν, ἢ δὲ, ἢ ὁ πλέον τρεῖς ἀποπέμπων
ἐξίλετο, τῶν ἀέρος χωροῦτος ἐν τοῖς κλίμασι τῶν με-
τάλλων ὑποβαθύμασιν. ὅσα δὲ πρὸς ἐποίησι; μὲν ὁ
σφειδνιθῆναι τὴν πέτραν τῆς χωνείας ζεούσης ἀπὸ
τῆς θερμότητος τῆς νίτρου καὶ τῆς τεύφου, πρὸς τοῦ κα-
τέβρεχεν αὐτῷ ἐλαίῳ, ἔπειτα ὑπὸ τῶν ἐπιπροσπῆν
τὰ ἐνδὸν αὐτῆς ἀερώδη πάχῃ, καὶ ὅσα ἐνήρηται ὁ ψυ-
χρὸν λεανθῆν ὑπὸ τῆς τῆς ἐλαίου θερμότητος, καὶ
B ἐβάσταξε τὴν κήπον διὰ κλάω, ἀχρὶς οὐ ὑπούργησε τὴν
ὄλεθρον τὴν πόλεως. καὶ ἐπὶ μὲν ταῦτα φυλάττεται
σῶα, καὶ ἐνεργεῖ παρὰ τῶν τῶν τυραννοῦ θέλημα. κρῖ-
σας οὖν καὶ ἀφαιρέσας τὸ τεῖχος, ἡβουλήθη ἐκ δού-
τέρου ἐν αὐτῷ ἐπὶ ὑπὸ βάλαν ἀλλοῦ ἐνὰ λίθον
τυρῶν τὴν ἀποκρυστάειον τῆς Ἰαλίου ἐκεῖ ἐσκώφη τὴν
βολῆν, λέγων, εἰ βούληται καταπεσεῖν διὰ κλάω πα-
τείρη, μετὰ τῆς σκιδίων ἐν ἀλλῶ μέρει τῆς τείρου,
ἀπέργηται ἀπὸ τῆς παρὰ τῆς βολῆς ὀργῆς ἐπὶ ἢ ἐξ,
ἔπειτα ἐξισῶν τὴν παρὰ τῆς ἀφῆς ἐτέρου βολῆν. τῶν
δύο οὖν ἀκρων κρουθέντων ἐπιμελῶς, ὅτε βάλ-
λε καὶ τεύφῳ, ὡς διρεθῆναι τῆς τῆς βολῆς ἐς τει-
C γάνου γῆμα, καὶ ὅτε ὁ πῶν τοιοῦτον τεῖχος εἰς
γῆν καταπίπτουσα. ἤρεσεν οὖν ἡ βουλή, καὶ οὕτως
πέπεραχεν ὁ τεχνίτης, καὶ οὕτως ἀπέβη. πόθεν δὲ
παρὰ κινήσει ὁ Οὐγγρος οὕτως τὴν βουλήν ταύτην
παρὰ τυραννοῦ δέδωκεν, ἢ δὲ λέξω. Ὁ ῥῆξ τῆς Οὐγ-
ρίας πῶν βασιλείαν τῆς Ρωμῶν ἐν ἐκείνῳ ὅτε
παρὰ λαβῶν, καὶ τῶν τῶν Παπα Νικολῶν.
ἔπειτα ἀναζωσάμενος πῶν ἀχρὶς αὐτῶν, ἐξελήθη τῆς
ἐπιπροσπῆς ὀργῆς ὁ Ἰαλίου, καὶ ἀνελάβετο πῶν
πῶσιν φροντίδα τῆς ἀχρὶς ὁ ῥῆξ καὶ βασιλεύς ἐχρὸν
τῶν ὀργῶν μὲν τῆς Μεχμετ ἀγάπης παρὰ διοικητικῆς
τεράτων ἐτῶν, ἢ δὲ πληρωθέντος τῆς ἐνός ἔπειτα ἡμῶν,
ἐμύλυσε τῶν Μεχμετ λέγων, ὡς ἐγὼ τῆς βασιλείαν
D παρὰ δέδωκα ἐπὶ κείῳ μου, καὶ ἀπὸ τῆς νῦν ὅσα εἰμὶ τῆς
δεφειδδύην ἀπέπεραχῆν. λαβῶν τὰ ἐγγραφα ἀέδω-
κας, καὶ δὲ τὰ ἡμέτερα καὶ ἐσο ὡς βούλει μὲν τῆς ῥῆξ
τῆς Οὐγγρίας. αὐτῶν ἢ ἀπὸ τῆς ἀφίξεως. παρὰ δὲ
βῆλης, ἢ ὅσα ἐδὲ συμβεβῆσιν ὡς ὑπάρχων Χει-
σιάνος. ἔπειτα ἀκῆσας γράφω. λέγει ὅτι μὲν τῆς βίτην
ἢ τῆν, ἢ φθῆσας ὁ ῥῆξ ἐδήλωσε, φθῆσων ὁ Ἰαλ-
κας, καὶ ἔχ ὡς ἤθελεν, ἢ ὡς ἐπὶ τῶν κειμένων τῶν οἰ-
κειῶν, ἐτύχε ἰνός τῆς πνυματοφόρων ἀδραν διηδ-
μῶν τὰ τῆς ἢ τῆς, καὶ ἀδμῶν πῶν ἢ τῆς τῶν Ρω-
μῶν κειμένων, καὶ τῶν ἰδῶν ἀσεβῆς χαρῶν πῶν ἐβλε-
ψῶν. ὁ τῆς ῥῆξ ἀπέκλεινατο, ἢ τῶν τέκνον εἰ μὴ παρὰ
λῆς φθῆσῶν τῶν Ρωμῶν ἐπέλθοι, ἔχ ἐπιπροσπῆς
Χεισιάνοις ἢ τῆς. δει γὰρ τῆς πόλιν ὑπὸ τῆς Τῆρων

Φθαρῶναι, ἔ οὕτω τὰ τῆς Χρῆστων δυνάμει
 ματα τέλος ἔξοισι. ἔχων δὲ ἐν ὧσὶ τὴν ἀ-
 παύσειον αὐτὴν παρῆνται ὁ τῆς Ἰαλκῶ ἀγέ-
 λος, ἐπεθύμει στυτωμώτερον τὴν πόλιν ἀλα-
 ναί, καὶ ἀφ' τῆς τὴν βουλήν, πῶς δεῖ, καὶ μέλ-
 λει τὸ τεῖχος ἀκρόατος πεσεῖν, ἐδίδασκε. πεσόντα
 δὲ δύο τεῖχη ἔχοντα ἐν τῇ μέσῃ πύργον ἑνὰ,
 καὶ ὁ παρὰ τῇ πύλῃ πύργος τῆς ἀγίου Ρωμανοῦ
 ἔκειντο χαμῶ, ὁρῶντες τοὺς ἔντον, καὶ ὁρῶμενοι
 ἔσθ' αὐτῶν. ὁ δὲ Ἰουστινιανὸς Ἰωάννης Ἰουλιανὸς
 ἐμάχετο σὺν πᾶσι τοῖς ἔσθ' αὐτῶν, καὶ τοῖς τῆς
 παρατίου, ἔχοντες ἐν τῇ Γαλατῶν μέρος ὅσῃ ὀλί-
 γον ἀνδρῶν ἐνόπων, καὶ γὰρ ἡσθ' αὐτῶν δεικνύμετες
 ἀγάπην. καὶ ἔξερχόμενοι διήγον ἐν τῇ κέρπῳ τῆς
 φροσῶτου ἀφ' ὅσως, καὶ τὰ ζητούμενα χρεώδη ἐδί-
 δασθ' ἀφ' ὅσως τῶν τυραννῶν, καὶ ἔλαγον ἀφ' ὅσως
 τῶν σπῶδων, καὶ ἄλλο εἶπ' αἰτιώμετες οἱ Τούρκοι ἐ-
 φαίνοντο τοῖς δὲ Ρωμάοις κρύφα, καὶ ἀφ' ὅσως νυκτὸς
 ἀφ' ὅσως τῆς ἡμέρας πᾶσθ' συμμαχοῦντες
 ἡσθ' τῇ δὲ ὅσως νυκτὶ ἐναλλατῶμενοι ἄλλοι
 ἐν τῇ πόλει, καὶ αὐτῶν ἐν τοῖς οἴκοις καὶ ἐφ' ὅσως
 διετίθειον ἀφ' ὅσως λαοτῶν τοὺς Τούρκοις. οἱ
 ἔ Βενέτικοι ἐν τῇ Βασιλικῇ πύλῃ μέγρη τῆς Κυ-
 νηροῦ σὺν Ρωμάοις ὁμοῦ τοῖς Τούρκοις ἐμάχον-
 το. ὁ δὲ μέγρης Δοῦκῆς σὺν φ' ἐνόπων ἐν τῇ
 πόλῃ παρῆνται, παρῆντων ἀπάνταχό τοὺς
 φραπῶτας, ἔ σολαζόμενος τῶν βίγλας, καὶ ἐρβ-
 νῶν τοῖς ὅσως ἀλελοπομῶν, καὶ τῆς ἐποιοῦ
 κατ' ἑκάστην ἡμέραν. οὐ γὰρ ἐστω κρότησε πόλε-
 μον ἀληθῆ ὁ ἀλάτῳ, ἐκδεχόμενος τὴν ὄραν τῆς
 σκεπτομῶν τῶν τῆς μαύτων. ὁ βασιλεὺς δὲ
 ἰδὼν τὰ τεῖχη πέσοντα, καὶ κερὶν σημεῖον κατ'
 τῆς πόλεως, καὶ κατ' αὐτῶν κρινῶν τὴν πῶσιν.
 καὶ γὰρ ὅσως ἔτυχεν ἀπὸ τοὺς κερὶς Κωνσαν-
 τίνου τῆς ἀγῶνται ἐν ὅσως πολέμοις Σκυ-
 θικῶν, Περσικῶν, Ἀραβικῶν τῆς γῆρας τῶν
 σιν ἐνὸς λίθου βαροῦντος λίτρας μίας. ὅτε δὲ
 ὅσως ἐώρα, ἔ ὅσως φρατὸν ἀναεῖθμητον, καὶ
 σῶλον βαρῶν, καὶ πλατεῖαν ὁδὸν, ἀπεγνώκει,
 ἀπῆλπισεν, καὶ σείλας παρῆνται ἐδέετο τῆς τυ-
 ραννοῦ ἵνα ὅσως βούλεται τέλος κατ' ἔτος, καὶ
 ἔσθ' τὴν δυνάμει, καὶ ἄλλα ζητήματα, μόνον
 ἀναχωρήσαι τῆς ἐκεῖ, δυνάμει καὶ εἰρήνῃ ἀπα-
 σαδα. ὁ δὲ τύραννος εἶπεν ὅσως ἐστὶ δυνάτον ἀνα-
 χωρήσαι με, ἢ τὴν πόλιν λαμβάνω, ἢ ἢ πόλις
 λαμβανῶ με ἢ ζῶντα ἢ τεθνεῶτα. εἰ μὴ βού-
 λει τῆς ἀναχωρήσαι αὐτῆς μετ' εἰρήνης δίδωμι
 σοὶ τὴν Πελοπόννησον. καὶ αὐτῶν τοῖς σοῖς ἀδελφοῖς
 δώσω ἑτέρας ἐπαρχίας, καὶ ἐσόμεθα φίλοι. εἰ
 δὲ οὐ παρῆνται μοι τῆς εἰσοδὸν εἰρηνικῶς, καὶ
 ἀφ' ὅσως μάχης εἰσέλθω πᾶσθ' τοῖς μεγιστάνοις σου

A diripi necesse est, hacque clade Christianorum
 infortunia terminari. Ianci fecialis infau-
 stam eiusmodi prophetiam auribus hau-
 stam, in animum induxerat: quare citius
 urbem expugnari cupiens, rationem, qua
 citius rueret quassatus murus, docuit.
 Dirutis ergo, qui turris lateribus adhæ-
 rebant, moenibus: turre etiam sancti Ro-
 mani portæ vicina solo æquata, hostes
 &, qui intra urbem erant, se inuicem con-
 spiciebant. Illic Iohannes Iustinianus, suis
 palatiique militibus cinctus, fortiter pu-
 gnabat; Auxiliarii etiam non pauci arma-
 ti Galatini, qui amicos multis modis se
 probauerant, strenue præliabantur. Isti
 equidem extra oppidi sui muros in Tur-
 corum castris secure versabantur, Tyranno
 necessaria copiose præbentes, oleum
 in machinæ tormentariæ usum, & quiduis
 aliud quod Turci peterent, ministrantes.
 Romæis vero occulte auxiliari, & noctu
 Constantinopolim traicientes per diem
 illis militare; sequenti deinde nocte per-
 mutatis vicibus succedere alii: ita ut, qui
 pridie in vrbe manserant, in oppido &
 castris ad Turcos fallendum celandum-
 que postridie agerent. Veneti quoque a
 porta Imperatoria Cynegum usque, Ro-
 mæis immixti aduersus Turcos prælia-
 bantur. Dux interim magnus militibus
 vbique animum faciendo, vigilias explo-
 rando, & militum, qui desiderabantur,
 numerum inuendo, quingentis armatis
 stipatus urbem quotidie obibat; Neque
 enim oppugnationem vrbs manifestam
 malignus ille aggrediebatur, dum tem-
 pus ab hariolis suis indicatum exspectat.
 Imperator moenium ruinam considerans
 vrbi sibi que infausta augurabatur; a tem-
 poribus quippe Constantini sanctissimi
 per tot tantaque bella Scythica, Persica
 & Arabica, vel vnus libræ pondo lapi-
 dem e muris deiici nusquam contigerat.
 Tanta itaque murorum ruina eius ocu-
 lis obuersante, immenso exercitu ac clas-
 se premi se, iterque planum in urbem ho-
 sti apertum animaduertens, abiecta spe
 omni animo ita frangitur, ut legatos ad
 Tyrannum miserit, qui ipsum orarent,
 ut, annuo tributo quantum liberet, vr-
 bis etiam opibus & diuitiis maiore impe-
 rato, aliis etiam iniunctis, obsidionem
 solueret, & castris ab vrbe motis pacem
 amplecteretur. Legatis hunc in modum
 respondit Tyrannus: *Ab obsidione recedere
 nullatenus possum: vel urbem capiam, aut ip-
 sa vinum me mortuumue capiet. Si vero vr-
 be mihi sponte decedere, nec coactus volueris,
 Peloponesum tibi concedo; fratribus tuis alias
 ditiones donabo, & proinde amicitia mutua
 inter nos sociati ac coniuncti erimus. Quod si
 intra urbem me pacifice non acceperis, eamque
 vi expugnatam ingressus fuero, te magnatef-*

Murus vrbs ad S. Roma- ni portam di- ruitur.

Iustinianus & Galatini stre- nue pugnant.

Galatini Tur- cos decipiunt.

Veneti etiam operam egre- gie nauant.

Magnus Dux.

Constantinus animo percel- litur.

Mehemetem tributo oblato ab obsidione remouere ten- tat.

Mehemetes urbem sibi de- di petit.

* I. ἀντὶ

que tuos omnes calcatos gladio confodiam; A
 ceteramque multitudinem militi meo, cum
 urbs vacua mihi satis sit, diripiendam re-
 linquam: His allatis auscultare, vel parere
 Imperator nunquam animum induxit; neque enim possibile erat urbem Ro-
 mæis ereptam Turcis tradere. Hocce enim flagitio admisso, quam viam ipsi ca-
 pefferent, quem in locum abirent, in quam Christianorum urbem migrarent Romæi; vbi a probris, contumeliis & contemptu tuti & securi agerent: a Christianis enim non solum, sed ab ipsis Turcis & Hebræis merito sprete, ac contumeliose habitati essent. Per id tempus Iustinianus Longus hostium biremes noctu inuadere, ignemque iis iniicere cogitabat. Ad hoc trireme vna, Italorum probatissimis ei impositis, machinisque omnibus idoneis instructa, tempus commodum offeruabat. At Galatini Genuenses rem sibi compertam Turcis prodidere; qui noctem illam totam insomnem vigiliisque egerunt, tormentisque ad excipiendū Latinorum impetum paratis, venientes expectarunt. Latini istius proditoris ignari, anchoras circa mediam noctem sine strepitu tollunt, & triremi ad nauigia feruntur. Tunc Turci, qui tota nocte vigilauerant, igne bombardæ iniecto lapideum globum triremi impegerunt; quæ cum ingenti fragore quassata, vna cum vectoribus omnibus in profundum demersa est. Tali casu Latini vehementer territi ac attoniti fuere; Iohannesque ipse pauore haud mediocri percussus est: fluctibus enim absorpti plures centum & quinquaginta iuuenes prompti ac bellicosi perierant, qui in eius naue stipendia omnes faciebant. Turci vero ob tam apposite destinatum ictum animo elati, omnes, cum qui in nauigiis, tum qui sub tentoriis erant, simul vehementer vociferantur, tantumque clamorem in cœlum mittunt, vt tractus ille terræ concuti videretur; formidine etiam Constantinopolitani ac Galatini trepidantes clamoribus similibus aërem compleuere. Vbi vero dies illuxit, Turci lætabundi sibi que admodum confidentes oppugnare vrbe pergunt. Istaque in aspectata triremis depressione superbientes lapidem magnum bombardæ canali immittunt, & in nauem quæ mercatorum Genuensium erant directo ictu, eius costas dirumpunt, & in profundum demergunt. Hæc nauis iuxta muros ad portam Galatæ stationem in portu habebat, mercibus omnigenis onusta in Italiam mox nauigatura; hocque facinore, ceu redhostimento, quomodo amicitiam Galatinorum colerent, Turci probauerunt. Eodem hoc die ad Magnates, cum ipsis expostulaturi, Galatini se

Constantinus eam se proditorum negat.

Iustinianus infœlicifuc-cessu biremes hostium comburere aggreditur.

Turci ob demersam triremem exultantes vociferantur.

Turci nauem Galatinorum tormenti globo demergunt.

συνὸς ἰπποκράτους ῥομφαία, καὶ τὸν λοιπὸν ἀπὸ τῆς
 λαὸν τὰ βουλομένην πᾶσι τῶν ἡμετέρων στρα-
 τῶν χρηγήσῃ παραδύσασαι, καὶ μοι ἢ πόλις ἔσκει-
 μοι κενή. Ταῦτα ὁ βασιλεὺς ἀκούσας, καὶ μηδὲ
 ὁποσοῦν ἐν τῇ νῆϊ βάλλων, οὐ γὰρ ἰὼ δυνάτων
 πᾶσα δυνάμει πᾶσι πόλιν τοῖς Τούρκοις ἐκ τῆς χι-
 ρᾶν τῆς Ρωμᾶων. εἰ γὰρ εἶχε τῆς γῆρας, καὶ
 ποῖαν ὁδὸν, ἢ ποῖον τόπον, ἢ πόλιν εἶχον μετοικῆ-
 σαι Χριστιανῶν τῆ μη καταπίευν, ἔδειδίζευν,
 ἔσφακελίζευν τοῖς Ρωμᾶοις; οὐχὶ μόνον Χριστιαν-
 νοὶ ἀλλὰ καὶ αὐτοὶ Τούρκοι, καὶ Ἑβραῖοι εἶχον ἄξουθε-
 νῆν αὐτοῖς. ὅτε ὁ Λόγος Ἰουστινιανὸς ἐπέλεξε ἀφ' ἑ-
 τῆς νυκτὸς παρεστῆσθαι ταῖς διήρεσι, καὶ ἐμπερῆσαι
 ταύτας. καὶ δὴ ἐτοιμάσας μίαν τῆν τεληρέων, καὶ
 βαλῶν ἐν αὐτῇ τοῖς δοκιμοτάτοις τῆν Ἰταλῶν, καὶ
 πᾶν τοῖα μηχανικὰ σκεδῆ ἴσαντο ἐκδεχόμενοι τῆ
 ἄρα· οἱ δὲ Γενουῖται τῆ Γαλατῆ μαθόντες ὅ
 δρώμενον ἀπήγγελλον τοῖς Τούρκοις. οἱ δὲ τῆ νυκτὶ
 ἐκείνῃ ἀγρυπνοὶ ἀφηνυκτεροδύσαντες, ἔσπευον
 ἐπιμελῆσαι πᾶσα ἀνάγκη τοῖς Λατίνοις ἐκδέχοντο.
 οἱ δὲ Λατίνοι μὴ γινώσκοντες ὅ μὲν οὐδὲν πᾶσι τῆ
 Γαλατῆ εἰς τοῖς ἀσεβῆς, πᾶσι μέσας νύκτας ἄρασα
 τῆς ἀκύρας ἢ τεληρέως ἀποφητὶ τοῖς πλοίοις πλη-
 σιάζων ἰὼ. οἱ δὲ Τούρκοι ἐν τῇ βοτάνῃ τῆς σκεδῆς
 πῦρ βάλλοντες, ἤσαν γὰρ ἐν ὅλῃ τῆ νυκτὶ ἐρηγο-
 ρῶντες, καὶ δὴ ἐκπεμφθεὶς ὁ λίθος ἐξ τῆς τελη-
 ρεως, καὶ συνὸς ἡχῆς πλείστω κρούσας αὐτῶν, ἔβαλε
 κῆτω ὑποβρύχιον συνὸς ὅτι βλάταις, πέμψας
 εἰς βυθόν. τῆ τοῖς Λατίνοις εἰς φόβον, καὶ ἀγωνίαν
 οὐ μικρὰν ἐπέβαλε, καὶ τῆ Ἰωάννου Ἐδου εἰς μικρὰν ἀ-
 θυμίαν, ἢσαν γὰρ οἱ καταποντιθέντες ἀπὸ τῆς ἐκ-
 τῆ αὐτῆ νῆος βύζωνοι νέοι, καὶ λίαν πολεμιστῆ ὑπὸ
 τοῖς ῥῆ. οἱ δὲ Τούρκοι ἐπαρθέντες ὅτι τῆ βύδοκμια,
 καὶ φωνῶν μεγάλῃ ἄρασαντες συνὸς ἀλδραγαμῶν πᾶσι-
 τες, καὶ οἱ ἐν τοῖς πλοίοις, καὶ οἱ ἐν τῆ σκεδῆ τὸσον ἤχον
 ἐν οὐρανῷ ἐξέπεμψαν, ὡς δοκεῖν ὅ κλίμα ἐκείνο
 τῆς γῆς σειεῖσθαι, ἔσπευον τῆ φόβου ἔσπευον τῆ πόλεως, ἔ-
 σπευον τῆ Γαλατῆ πᾶσι εἰς ὅσον ἡμέρας οὐκ ἠνομέ-
 νης, ἔσπευον ἡμερῶν τε, καὶ βύδαρσῶς καταπολε-
 μίζοντες, ἐναβριωόμενοι ὅτι τῆ ἀπεροδοκῆται
 καταβολῆ τῆ τεληρέως, ἄλλον λίθον καὶ αὐτὸν παμ-
 μέγιστον τῆ φολεῖ τῆς χωνείας ἐνήρυσαν, καὶ δὴ
 ἰσαμῆνης μίας νῆος ἐν τῆ πύλῃ τῆ Γαλατῆ ἐπέει-
 φερούσης φόρτον ἐμπορεῖαν πᾶσι εἰδῶν, καὶ
 μελλούσης ἐν Ἰταλίᾳ πλέειν, ἰὼ γὰρ καὶ ἡ ναὺς, καὶ
 ὁ φόρτος τῆ ἐμπορῶν τῆ Γαλατῆ, ἀφέντες οἱ Τούρ-
 κοὶ τὸν λίθον διέρρηξε πᾶσι γαστέρα τῆς νῆος, καὶ
 ἀφάρραγείσης ἔρδην καταποντιθῆν ἐν τῇ βυ-
 θῶ. τῆ τοῖς δῶρον ἀντάμειψις τῆς ἀκραφνοῖς φι-
 λίας, ἢς ἐπεδείξαντο Τούρκοι τοῖς Γαλατῆ τοῖς ἀ-
 πῆσαν γὰρ ἐν τοῖς μεγάλτοις αὐτῆ τῆ ἡμέρα βολῶν

τες, ὡς ἡμεῖς φίλοι ὄντες, ἔταρ φίλιας παρὰ
 τοντες ἐσημαλάμην ἢ ἔλθουσιν ἢ τειρήσας· καὶ γὰρ
 εἰ ὅτι ἐσεῖ παρ' ἡμῶν ἐνωπιόθεντες ἢ ἔλθουσιν αὐτῆς,
 εἰς κενὸν αὐτῆσιν οἱ πόσοι κῆποι ἢ ἀπὸ ξηραῖς εἰσ-
 αχθέντων ἐν τῷ λιμένι ὀγδοήκοντα πλοίων. τέφρα
 γὰρ ἐμελλον γεγενῆσθαι καὶ κῆποι παρὰ τῶν Ρωμαίων.
 ὑμεῖς δὲ τὴν ἀντιμαχίαν πληρώσαντες ἐποιήσα-
 τε ἡμῶν τὴν ἑσπέρην ζήμιαν· οἱ δὲ μεσάζοντες
 ἀπεκρίναντο, ὅτι μὴ γνώσκοντες ὑμετέραν εἶη τὴν
 ναυὴν, ἀλλὰ παρροῦντες τῶν ἑσπεριανῶν εἶη,
 τῆσιν ἔπεπράκειν. ἔχετε οὖν παρροῖς, καὶ ἀχέ-
 σε τῶν λαβεῖν ἡμᾶς τὴν πόλιν, καὶ γὰρ ἡδη παρῆσιν
 ἔοικε ἡμεῖς ἐγγὺς εἶναι, καὶ τότε πᾶσα ζήμια, καὶ πᾶν
 ἔτερον ὁφειλόμενον ὑμῶν δοθήσεται. σὺν τούτοις
 τοῖς μελιχίοις λόγοις ἀπήσθη· μὴ εἰδότες οἱ
 ἀθλοὶ ὅτι καὶ αὐτοὶ, καὶ ἡ πόλις αὐτῶν, ὡς ἡ Κων-
 σταντινου, οὕτω ἔσονται ἡμῶν μετ' ὀλίγον· ὁ
 δὲ τύραννος κατεσκιάσεν ἔργον ἐξυλινόν· ἀπὸ
 τῶν τῶν Γαλατῶν βλέπων εἰς Κωνσταντινὴν, ἢ δὲ κατε-
 σκευὴν ὡς οὕτως, ἀθροίσας κελύσας οἰνοδόχα ἀγ-
 γεία ὑπὸ τὰ χεῖρα, καὶ δέσας κελυδοῖς εἰς
 πλάτος ὅσον τὰ δύο ἀγγεία καὶ μῆκος πέντε, ὅ-
 ρμαθὸν ἑνὰ, καὶ ἕτερον πάλιν ὅρμαθὸν ὁμοίον τῷ
 παρῶν· εἶτα σιμῶνας, καὶ σιμῶνας ποῖς
 δύο ὅρμαθους, καὶ δοκοὺς ἐκ τῶν δύο μερῶν παρ-
 σιμῶνας, σκευάσας κατέστρωσεν. καὶ ἐγενέσθη εἰς
 πλάτος ἡ γέφυρα, ὡς ἀπάνω πεντε καὶ πλάτος
 διέρχεται εραπίως πεζοῖς.

A conferunt; quod cum amici eorum es-
 sent, talesque prodita triremi se praeuif-
 sent, tanta iniuria illata ipsis esset: *Si vo-*
bis, inquit, incompertus fuisset triremis
appulsus, tantos labores, in trahendis terra
biremibus octoginta inque portum deducen-
dis, frustra subiissetis; in cinerem namque a
Romais verse fuissent. Vos itaque ob tan-
tum officium gratiam reponentes, tam gra-
ue damnum nobis intulistis. Responderunt
 Mefazontes, *navem illam vestram esse igno-*
rabamus, idque a nobis hostilem esse persua-
sis actum est. Bono estote animo; utque ur-
bem occupemus, cuius equidem expugnatio
vicina est, vota concipite: damnum vobis
illatum resarciatur, & quodcumque vobis
debetur, numerabitur. His blandis, & ad
 fraudem compositis verbis placati, re-
 uerfi sunt miseri: ad calamitatem cla-
 demque caecutientes, qua, vna cum ca-
 pta ac expugnata vrbe, obruendi erant.
 Tyrannus interim pontem ligneum a
 Galatae litore ad Cynegetum hocce arti-
 ficio compactum strauit. Dolia supra mil-
 le collecta rudentibus colligata cohære-
 bant; ita vt bina secundum eorum lon-
 gitudinem apposita latitudinem pontis
 caperent; series binæ doliorum, totam
 pontis longitudinem capientes, simul
 etiam connexæ coagmentantur: traves
 deinde ad oram vtramque clauis affixæ,
 quibus tabulatum tandem instratum est:
 tantaque erat pontis latitudo, vt mili-
 tes quinque fronte incedere facile pos-
 sent.

Querelæ Ga-
 latinorum.

Vezirorum re-
 sponsa.

Ponte finum
 Geratinū stra-
 uit Meheme-
 tes.

CAPVT XXXIX.

*Mehemetes Constantinum ad deditioem frustra hortatur, propterea ad expugnandam vr-
 bem se accingit. Iustinianus dirutam muri partem munit. Maii 27. acriter & vehe-
 menter Turci urbem oppugnant, & postridie vsque ad horam diei nonam. Die 28.
 Maii post occasum solis acrius pugnatum. Mehemetes suos hortatur. Iustinianus glan-
 de plumbea in manu læsus pugnam omisit, obsessi isto casu percelluntur. Turci tandem
 in muros ascendunt, propugnatores deturbant, & rebus desperatis Graci fugiunt,
 Turcique in urbem irrumpunt. Constantinus interficitur. Turci obuios passim cadunt,
 templa, monasteria & domos diripiunt. Graci in sancta Sophia templum confugiunt,
 falsa opinione saluos se in eo fore credentes. Turci eos inuadunt, omnes captiuos ab-
 ducunt. templum pollutum ac direptum. Magnus Dux capitur, & Mehemetis iussu
 domi custoditur. Iustinianus suos a pugna reuocat. Naues aliquot & Galatinorum
 non pauci aufugiunt. ceteri per Zaganum a fuga reuocantur. Galatini Mehemeti se
 dedunt. Graci omnes & qui in vrbe capta vini superfuerunt, in naues aut castra
 Turcorum translati.*

ΑΠΑΡΤΙΣΙΑΣ οὖν τὰ πρῶτα, ὡς αὐτῶν
 ἔδοκε, καλῶς, ἐπεμψεν ἔνδον λέγων τῷ
 βασιλεῖ. γνώσκω τὰ τῶν πολέμου ἡδη ἀπήρη-
 σθαι, καὶ κερὸς εἶναι ἀπὸ τῶν νῦν παρῶν ὅτι ἐν-

OMNIBVS ad expugnandum urbem,
 vt Mehemeti videbatur, rite instru-
 ctis, caduceatorem, qui Imperatori talia
 diceret, destinat: *Omnia ad expugnatio-*
nem iam parata esse, & quod iamdiu ante de-
 caduceatorē
 ad Constanti-
 num Mehe-
 metes mittit,
 vt ad deditio-
 nem petrahat.

creui, deinceps efficiendi tempus adesse certio-
 tiorem te facio. inccepti nostri exitum Deo,
 a cuius nutu pendet, credimus. Ad deditio-
 nem compellantibus nobis quid respondes? Urbe
 decedere tibi placet, & quocumque li-
 buerit, cum aula tuae proceribus, eorum su-
 pellectile ac diuitiis, abire? hac etiam condi-
 tione ut nostri neuter populo damnatum infe-
 rat. An obistere ac repugnare tibi certum est?
 proindeque vitam diuitiasque tuas, & tuo-
 rum perdere, populum quoque captiuum per
 omnes regiones a Turcis distrabendum pro-
 dere. Imperator praesente Senatu respon-
 dit. Si pacem nobiscum maiores tuos imita-
 tus habere velis, gratias ob id Deo agimus.
 Illi equidem maiores meos, velut parentes
 venerati, coluerunt ac obseruarunt: hanc vr-
 bem, apud quam calamitate & arumnis pres-
 si salutem sibi quaesierunt, patriae loco habue-
 runt; quorum etiam nullus qui oppugnatione
 illam tentauit, longaeuus fuit. Castris & re-
 gionibus, contra fas iusque nobis ereptis, tan-
 quam iuste partis fruere. tributa annua, quam
 magna ac graua pendere poterimus, impera,
 & pace constituta recede. Num spe lucri de-
 lusus, an aliis praeda futurus sis omnino nes-
 cis; Urbem vero tibi dedere, neque penes me
 est, neque in ciuium cuiusquam incolarumue
 potestate. Vnum quippe vniuersorum proposi-
 tum est, ultro mori, nec vita nostra parcere.

Constantini ad
 Mehemetem
 responsum.

Deditioe fibi
 fieri desperat
 Mehemetes, &
 ad expugnan-
 dam urbem se
 accingit.

Lucernae & i-
 gnes in Turco-
 rum castris ac-
 censi & voci-
 ferationes sub-
 latae.

Constantino-
 poles incolae
 terrii Turco-
 rum laetitia, &
 exultatione,

His auditis, tyrannus deditioe sponte
 facta urbem recipere desperauit: quam-
 obrem copiis suis per castra oppugnationis
 diem edixit: quibus iuratus signifi-
 cat, alia praeda, praeter moenia & domos
 urbis, se non indigere; thesauros ac man-
 cipia caeteramque praedam militi suo di-
 mittere. ei hac de causa vniuersae copiae
 cum plausu acclamarunt. Sub vesperam
 per vniuersa castra tubicinibus missis, in
 tentoriis singulis lumina & ignes ingen-
 tes accendi iubet; luminibusque accen-
 sis, cunctos vocem infandam, impie eor-
 um religionis signum, clamore intenso
 ac alacri sonare. Portento quid simile vi-
 dendum audiendumque oblatum est; lu-
 cernae etenim terra marique confertim
 dispositae solis splendorem vincebant:
 totumque oppidum, Galatam, naues om-
 nes, & nauigia ultra Scutarium stantia il-
 lustrabant: marisque superficies acriter ad
 fulgetri aut fulminis instar corruscabat.
 Ac vtinam fulmine non solum collu-
 strante, sed & comburente ac absumen-
 te classis & castra Tyranni de caelo tacta
 tunc fuissent. Romae incendio ardere ca-
 stra rati, vsque ad muri ruinam explora-
 turi processere: ex conspectis vero eorum
 salutationibus, plausu laetisque eorum vo-
 cibus auditis, quod futurum erat, conie-
 cere: & ad Deum corde contriti sic cla-
 mauere, Parce nobis Domine, iustasque
 minas tuas auerte, & e manibus oppu-

A θυμηθέντες πρὸς πολλοῦ πρὸς ἡμῖν νῦν, ἢ ὅτι ἐκβα-
 σιν ἢ σκοποῦ τὰς Θεῶν ἀφίεμην. τί λέγεις; βου-
 λή καὶ ἀλείπειν τὴν πόλιν, καὶ ἀπελθεῖν ἔνθα, καὶ
 βούλη μὲν ἔστι τῶν ἀρχόντων, ἔστι τῶν ἀρχόν-
 των αὐτοῖς, καὶ ἀλιπῶν τῶν δῆμον ἀζήμιον ἔστι καὶ
 πρὸς ἡμῖν, καὶ πρὸς σου. ἢ ἀντισηῖναι, καὶ σὺ τῆ
 ζωῆ καὶ τὰ ἀρχόντα ἀπολέσεις, σὺ τε καὶ οἱ
 μέγα σου. ὁ δὲ δῆμος ἀχμαλωπίσθαι πρὸς τῶν
 Τούρκων ἀφασαράσιν ἐν πάσῃ τῇ γῆ. ὁ βα-
 σιλδὲ δὲ ἀπεκείνατο σὺ τῆ συγκλήτῳ. εἰ μὲν
 βούλη, καὶ ὡς καὶ οἱ πατέρες σου ἐζησοῦν, εἰρηνικῶς
 σὺ ἡμῖν σὺ ζῆσαι καὶ σὺ, τὰς Θεῶν χάρις. ἐκεί-
 νοι γὰρ τοῖς ἐμοῖς γυνεῖς ὡς πατέρας ἐλόγισον, ἔ-
 οὔτως ἐτίμων. τὴν δὲ πόλιν αὐτῶν ὡς πατερίδα.
 ἔστι γὰρ ἐν καρῶν πειρασέως ἀπῆλυτες ἐν τῆς αὐ-
 τῆς εἰσιόντες ἐσώθησαν, ἔστι οὐδὲ οἱ ἀντισηῖναι ἐμα-
 κροβίω. ἔχει δὲ καὶ τὰ πρὸς ἡμῖν ἀρπαζθέντα ἀδι-
 κως κέρρα καὶ γὰρ, ὡς δίκαια. ἔστι ἀπόκλιον καὶ
 τοῖς φόροις πόσις, ὅσοις καὶ τὴν ἡμετέραν δύ-
 ναμιν κατ' ἔτος ἢ δουῶσαι σοι, καὶ ἀπελθε ἐν εἰρή-
 νῃ. τί γὰρ οἶδας εἰ θαρρῶν κερδῶσαι, διρεθεῖς κερ-
 δῶσαι; ὅτι δὲ τὴν πόλιν σοι δουῶσαι οὐτ' ἐμὸν ἔστι,
 οὐτ' ἄλλου τῶν κατοικουμένων ἐν αὐτῇ. καὶ ἡ γὰρ
 γνώμη πᾶντες ἀποπροαίρετως ἀποθανοῦμεν ἔ-
 οὐ φησόμεθα τῆς ζωῆς ἡμῶν. αὐτὰ ἀκούσας ὁ
 τύραννος, καὶ ἀπογοῖς τὴν εἰρηνικὴν τῆς πό-
 λεως πειρασέως, ὡς εἶσε ἀφασαρίας γῆρας ἐν
 πάσῃ τῇ στρατιᾷ. καὶ ἐδήλωσε τὴν ἡμέραν ἢ πολέ-
 μου, ὡς μῶσας ὡς οὐκ ἔστι ἄλλο χεῖρ κέρδος πλὴν
 τῆς οικοδομαί, καὶ τὰ τεῖχη τῆς πόλεως, τὸν δὲ ἄλ-
 λον ἀπῆλυτα θησαυρῶν, ἔστι ἀχμαλωπίσθαι ἐσώσαν
 ἡμῶν κέρδη. ὅτε οἱ πᾶντες διφθήμισον. ἐσπέρως
 δὲ ἡμοῦ κήρυκας κήρυκα τῆς στρατοπέδου εἰ-
 λας, ἐπείρασθη ἐν πάσῃ σκηπῆ φάτις: μεγάλη καὶ
 πυρκαγιάς ἀνάλα, ἔστι τῶν φώτων ἀναφθέντων πᾶν-
 τας σὺ ἤχω, καὶ βοῆ ἀλάλαξαι τὴν μαρῶν αὐ-
 τῶν φωνῶν, τὴν δηλοῦσαν τὴν αὐτῶν ἀσέβειαν.
 καὶ ἡ ἰδεῖν, ἔστι ἀκούσαι ξένον τέρας, τὰ γὰρ φάτις
 ἀφασαρίας ἐν γῆ καὶ θαλάσῃ ἀφῆ τῆ ἡλίον
 ἔλαμπον, τὴν πᾶσαν πόλιν, τὸν Γαλατῶν, τῆς
 νῆας ἀπάσας, ἔστι τὰ πλοῖα πέρα ὁ Σκυτάειον. καὶ
 ἔπιφάνεια πᾶσα τῆς ὑγρᾶς ἰσοδοῦν ἀφῆ στρα-
 πῶν, ὅσον εἴποι τις κεραυνοῦ δίκαιον. ἔστι γὰρ εἶθε ἡ
 κεραυνός οὐ φάτις ζων μόνον, ἀλλὰ καὶ καὶ καὶ ἔστι
 δαπνῶν. οἱ δὲ Ρωμῶν εἰδοῦσιν πῦρ ἐμπεσεῖν ἐν
 τὰς στρατῶματι. ἔστι κατέπερον ἔως τῆς ἐρήτου.
 καὶ ὁρῶντες αὐτῶν τῆς ὀρχήσας, ἔστι τῆς διφροσύως
 ἀκούοντες ἀλαλαγῆς τῆς ἡμοῦ κήρυκας, πειρασέως
 ὁ μέλλον, καὶ σὺ καρδία σὺ τετελεμμένη πειρῆς
 τῆ Θεῶν ἔλεγον, κῆρυκα φείσαι ἡμᾶς τῆ δίκαιας σου
 ἀπειλής, καὶ λύτρωσαι ἡμᾶς ἐν τῶν χερῶν τῆς ἀφ-

B

C

D

ἠκείνου. οἱ δὲ δημόται μόνον ἰδόντες ἢ ποσάτω τῶν
 θάων, καὶ τὸ βολῶν ἀκρόσθητες, ὡς ἠμυθάνει ἐπνεον,
 μὴ διωαμένοι ἐλκεῖν πινδύμα μήτ' ἀποφυσθῶ.
 ὁ δὲ Ἰωάννης Διά τῆς νυκτὸς ἐκείνης ἀγωνισάμε-
 νος, ἐκελεύσας τὰς κληματίδας ἀπάσας τὰς διει-
 σκωμάδας ἐν τῇ πόλει σωμαγαγεῖν ἐ τερεῖναι ἐν
 τοῖς ἐρηπίοις, καὶ ἀποκιδύσας ἀλλήλων τὰ φρον ἐνδοθεν
 τῶν φυλάττειναι τὰ τεῖχη τὰ φθαρέντα. οἱ δὲ Ρω-
 μαῖοι ἰδόντες τὴν εἰσοδοῦ ἐξοδὸν αὐτῶν φανεροῦ γε-
 νομένου, καὶ μὴ διωαμένοι δεινὰ ἐξω τῆς πύ-
 λης, καὶ ἀπὸ τῶν τοῖς Τούρκους ἐν τῶν ἐξω κεί-
 νων ἀπεικασαμένοι οὐκ ἔβαν τῶν τεύχεων καὶ ἀπε-
 σόντων. ἢ σὺν ἑνὲς τῶν γερόντων ὀπισθάμενοι πα-
 ραπόρτιον ἐν, παρὰ πολλῶν γερόντων ἀσφαλῶς
 πεφραγμένον ὑπόγειον, παρὰ τὸ κείτωθεν μέ-
 ρος τῆς παραπίου, καὶ δηλώσθητες τῶν βασιλεῖ,
 Διά παρὰ τῆς αὐτῶν ἰσοίτη. ἐ δὲ ἤρχοντο ἐξ
 αὐτῶν περὶ σκεπόμενοι τοῖς τεύχεσι τοῖς ὑγαίμοισι, ἐ
 ἀντεμάχοντο τοῖς Τούρκους ἐν τῶν περὶ βολῶν. ὁ δὲ
 ὄνομα τῆς κρυφῆς ἐκείνης πύλης ἐκαλεῖτο ποτὲ
 Κερκόπορτα. ὁ δὲ τύραννος ἤρξατο ἡμέρα κυρια-
 κῆ σωματίην πόλεμον κερκόπορτα, ἐ δὲ ἑσπέρας
 ἡμομένης ἐκεῖ δὴκεν ἀνάπαυσιν τοῖς Ρωμαῖοις τῆ
 νυκτὶ ἐκείνη, ἡ δὲ ἡ κυριακῆ ἐκείνη τῶν ἀγίων
 παύτων, ἀγίων ὁ Μαῖος ἡμέρας κζ'. ὀπισθωσχύσης
 δὲ τῆς ἡμέρας σωματίην πόλεμον οὐ ἔβαν ἀγίαι
 ὥρας ἐνάτης. κζ' ἢ τὸ ἐνάτω διεῖλε τὸν στρατὸν
 ἀπὸ τῆς παραπίου μέχρι τῆς χερσῆς. καὶ τὰ ὀγδοή-
 κοντα πλοῖα ἀπὸ τῆς Ζυλοπόρτης ἀγίαι τῆς πλα-
 τεας. τὰ δὲ ἕτερα ἰσαύτως ἐν τῶν διπλοκονίω
 περὶ ἐκείνωσθαι ἀπὸ τῆς ὥρας πύλης Διά βαν-
 τα τὸν Μεγαδημήτριον πύλιν ἀκρόπολιν, καὶ πύλιν
 πόρτιον πύλιν μικρῶν, πύλιν ἐν τῇ μονῇ τῆς ὀδηγι-
 τείας, καὶ ἀβαντες ὁ μεγαπαραπίον, καὶ Διά βαν-
 τες τὸν λιμῆνα περὶ ἐκείνωσθαι ἀγίαι τῆς Βραβίνα.
 ἐκεῖσον αὐτῶν ἔχον ἀγία κλημακα ἰσοσάθμον τοῖς
 τεύχεσι, καὶ πύλιν αὐτῶν ἀλλήλων περὶ ἀποκιδύω. δὴ
 νδυτος οὐκ ἔβαν ἡλίου, ὁ ἐνάτω ἡγίαι, καὶ αὐ-
 τὸς ὁ τύραννος ἐφίππος τῆ δὴ τέρτα ἑσπέρας, καὶ
 ἡ δὲ περὶ τῆς μετὰ σφόδρα, ἐμάχοντο οὐκ
 καὶ περὶ σωματίην τῶν περὶ τῶν τεύχεων σωματίην
 αὐτῶν περὶ δὴ τῶν νεοῖς καὶ πύλιν ἀβαντες, ὑφ-
 μαχοντες ὡς λέοντες ἐπέκεινα τῶν δέκα χι-
 λιάδων. ἐξόπιθεν δὲ καὶ ἐκ πύλιν ἀγίαι
 μάχοντο ἰσοσάθμον ὑφ' ἑαυτῶν ἡ χιλιάδας. ἐν δὲ
 τοῖς κείτω μέρεσιν ἀγίαι τῆς λιμῆνος τῆς χερ-
 σῆς ἕτερα ἐκεῖτον καὶ ἐπέκεινα, καὶ ἀπὸ τῆς
 πόπου οὐκ ἔβαν ὁ ἡγεμὼν ἕως τῆς παραπίου τῆς
 ἀκρας ἕτερα πενήτηκοντα χιλιάδες. καὶ ἐῖς τὰ
 πλοῖα, καὶ πύλιν γέφυραν ὑφ' ἀβαντες. οἱ
 δὲ ἐν τῶν καὶ αὐτῶν Διά μετὰ τῶν. ὁ μὲν ὁ βα-

A gnantium nos eripe. Plebs etiam hoc v-
 nico spectaculo ac vociferatione perterri-
 ta ac semimortua, respiratione velut in-
 tercepta ducens suspiria singultiebat. Io-
 hannes porro nocte illa strenue labora-
 vit, omniaque sarmenta, quæ in vrbe re-
 periri possent, comportari iussit, vt mœ-
 nium ruderibus iniecta illa lorica ac mu-
 nimentum, quo milites protegerentur,
 efficerent, fossamque intra ambitum ipse
 duceret, qua dirutam eorum partem tue-
 retur. At Romæi interim dubii hærent,
 cernentes hostiũ conspectui patere viam,
 qua vrbe egredi, inque eam remeare pos-
 sent; nec propterea liberum sibi esse ea
 erumpere, vt cum Turcis in exteriori pro-
 pugnaculo pugnarent, quod muro diru-
 to corpora nuda hostibus obiicerent, nec,
 quo se protegerent, haberent; Senum ita-
 que quorundam indicio, porta subterra-
 nea, ante multos annos valde munita,
 in palatii parte inferiori Imperatori inno-
 tescit, quam statim aperiri iubet: eaque
 Romæi muris protecti eruptione facta in
 aggere extra muros cum Turcis pugna-
 bant. Hæc autem cæca porta, Cercopor-
 ta olim appellata fuit. Tyrannus porro die
 Dominica urbem ab omni parte oppu-
 gnare cœpit: præliisque continuis a ve-
 spera per totam noctem Romæos exercuit
 ac fatigavit; erat autem illa Dominica
 festiuitas omnium Sanctorum, Maii dies
 vigesimus septimus. Postquam illuxit ad
 horam vsque diei nonam remissius pugna-
 tum: exercitum deinde in duo agmina, a
 palatio vsque ad portam Auream distri-
 buit. Octoginta etiam biremes a Ligni
 porta vsque ad Plateam collocat; cætera
 nauigia, quæ ad duas columnas stabant,
 per ambitum circumacta fuere a porta
 Pulchra vltra arcem Megademetrion, &
 portam Paruam Odegetriæ (id est viæ du-
 cticis) monasterio vicinam; vltra portum
 etiam, quem circumdabant, vsque ad
 Vlanca locata erant. Vno quoque horum
 scalæ mœnium altitudini pares aliaque
 bellica instrumenta vehebantur. Post So-
 lis occasum classicum sonuit, & Tyrannus
 ipse hora noctis secunda fidelissima iu-
 uentute fortiter & acriter pugnante, de-
 cem millium suorum mancipiorum nu-
 mero cinctus & equo insidens, in parte
 muri deiecta cominus pugnabat. A tergo
 vero & a lateribus supra centum equitum
 strenuorum millia aderant. In partibus
 vero inferioribus vsque ad portæ Auræ
 portum plures centum millibus milites lo-
 cati erant; & a principis statione ad sum-
 mam vsque palatii partem alia quinquaginta
 millia militum id spatii occupabant.
 Nauigia vero & pontem alia infinita mul-
 tudo tenebat. Obsessi quoque stationes
 ad propugnandum partiti erant. Impera-

Iustinianus di-
 rutam muri
 partem mu-
 nit.

Porta vrbs v-
 na longo iam
 tempore clau-
 sa aperitur.

Dominica
 Maii 27. om-
 nium sancto-
 rum, vrbs op-
 pugmata, die
 28. feria 11. sub
 vesperam re-
 missius pugna-
 tum.
 Ordo quem
 tenuit in op-
 pugnatione
 Mehemetes.

Arx Megade-
 metrius.

Die 28. post
 occasum solis
 oppugnatione
 acriter Turcæ
 capessunt, Me-
 hemete præ-
 sente.

Obsessi pro vi-
 ribus strenue
 propugnant.

tor, & Iohannes Iustinianus mœnium partem dirutam, in aggere exteriori pugnantes, cum tribus Latinorum Romæorumque millibus tuebantur. Ad palatium cum quingentis magnus Dux stabat. Mœnia vero, quæ mari obiecta sunt, & propugnacula, a porta Ligna usque ad Pulchram, iaculatores & sagittarii plusquam quingenti propugnabant. In singulis denique propugnaculis, inter portas Pulchram, & Auream per totum murorum ambitum, sagittarius vnus, iaculator, vel sclopetarius impositus erat: totaque illa nocte vigilias egerunt. At Turci, concitante principe suo, scalas ad subeundos muros infinitas admouere festinant. Tyrannus post aciem virgam ferream gestans, alias blandiendo, alias minitendo sagittarios ad mœnia impellere, quorum impetum totis viribus obnitendo sustinebant obfessi. Iohannes stipatus suis, & qui arma indutus Imperator aderat cum copiis vniuersis acriter præliari. Cum ergo ad Turcos fortuna prospera se mox conuersura fuit, ex Romæorum acie media, Ducem Gigantē bellicosum, fortemque virum Deus abstulit. Is glante plumbea in manus parte posteriori antequam lucesceret vulneratus, perrupta chlamyde ferrea, armis Achillæis opere pari, præ dolore stare amplius non poterat. Imperatori ideo dixit, firmiter ac strenue hic sta, vulnus curaturus ad nauem me confero, hucque statim reuertar. Illa quippe hora adimplenda erant, quæ Iudæis a Ieremia dicta sunt. Ad Sedekiam sic loquimini. [Hæc dicit Dominus Deus Israel. Ecce ego tela bellica, quæ manibus vestris gestatis, quibus pugnatu aduersus Regem Babylonis & Chaldæos, qui obsidione muros vestros cinxerunt, in vos conuertam: & in urbem mediam illos inducam. In vos ira ac indignatione commotus, manu extensa, & brachio elato contra vos præliabor; huius urbis incolas feriam. Homines & iumenta strage magna interficiuntur: non parcam eis, neque ipsorum miserebor.] Imperator, eiusque milites, quamuis eos, postquam Iohannes recessit, pauor inuasisset, totis tamen viribus resistebant. Verum Turci muris paulatim appropinquantes clipeis protecti scalas, nec tamen aliquo successu, admouere: lapidibus enim e superiori parte ita deturbati ac obruti sunt, vt incepto desisterent. Romæi omnes, & Imperator ipse hostibus dum obsistunt, totisque viribus obnixi contendunt, ne Turci per muri ruinam viam sibi in urbem facerent, hi alia parte, ita volente Deo, clam in eam penetra-

Turci scalas admouent. Mehemeres suos hortatur.

Iustiniani glante plumbea in manu læsus a pugna recedit.

Verba Ieremias Prophetæ.

Turci quinquaginta in urbem per Ceteroportam irrumpunt.

σιλδὲ σὺν τῷ Ἰωάννῃ Ἰουστινιανῷ ἐν τοῖς τείχεσι τοῖς πεσοῦσιν, ἐξωστὸν κείνου, ἐν τῷ περὶ βόλῳ, ἔχοντες μετ' αὐτοῖς Λατίνοις καὶ Ρωμάιοις ὡς τετρακλίοις. ὁ δὲ μέγας Δύχας ἐν τῇ βασιλικῇ ἔχων ὡς πεντακυσίοις. πὰρ τὸ πῶρος τὸ θαλάσσιον τείχη, καὶ οἱ προμαχόνες ἀπὸ τῆς ξυλινῆς πόρτας, ἕως τῆς ἑραίας τῆς ἀσπίδος, καὶ τὸ ξότα ἐπέκεινα πεντακυσίων. ἀπὸ δὲ τῆς ἑραίας ποικίλῃ τῷ γύρῳ ὄλον, ἀρχὴ τῆς χρυσῆς πόλης ἐν ἐκείτῳ προμαχόνι εἰς τὴν ἑξότης, ἢ τῆς ἀσπίδος, ἢ περὶ βολισῆς πᾶσθῃ ἐν τῇ νύκτι διαβαίντες ἀγρύπνως, μήσθ' ὁποσοῦν κριμηθέντες. οἱ δὲ Τῦρκοι σὺν τῷ ἡγεμόνι ἔσπευδον πλησιάζειν πὰρ τείχη, φέροντες κλίμακας καὶ τὰς ἀσπίδας πᾶσθῃ ἀσπιδουρασθῆσαι. ὁ τύραννος οὖν ἐξέοπιδεν τὸν προμαχόντα ἐν ῥάβδῳ σιδηρᾷ ἐλαύνων πᾶρ τείχη τοῖς ἑξότας, πῆ μὲν κολοκεύων ἐν λέγῃσι πῆ τὴν ἀπειλῶν. οἱ δὲ τῆς πόλεως ἀντεμάχοντο ἀνδρείως ὅσον ἡ δυνάμις. ὁ δὲ Ἰωάννης θηναῖος πρῆξαστο σὺν τοῖς αὐτοῖς, ἔχων καὶ τὴν βασιλέα ἐνοπλον σὺν πάσῃ τῇ ὡρα πᾶσι ἀντιμαχόμενοι. ὡς οὖν ἐμελλον μετὰ πεσεῖν πὰρ τῆς τύχης ἀδραγαθίματα ἐν χερσὶ τῶν Τῦρκων, ἀφῆλεν ὁ Θεὸς ἐκ τῶν μέσων τὸν προμαχόντα τῶν Ρωμαίων τὴν στρατηγὸν αὐτῶν γίγαντα, καὶ ἰχθύνοντα, καὶ ἀνδραγαθὸν πολεμιστὴν ἐπληγῆν γὰρ ἀπὸ τοῦ μαλκοδδολοῦ ἐν τῇ χεὶρὶ ὅπιδεν ἔβραχίονος, ἐπὶ σκοτίας ἕσσης, καὶ ἀσπίδος πᾶσι σιδηρῶν χαλμῶδα, καὶ ἡ τις ὑπῆρχε κατεσθλασμένη ὡς πὰρ τῆς Ἀχλλέως ὄπλα, ἐκ ἡδυνάτο ὑπὸ τῆς πληγῆς ἠρρεμεῖν. καὶ λέγει τῷ βασιλεῖ, σῆτι θαρσαλέως, ἐγὼ δὲ μέρει τῆς νῆος ἐλάβομαι, κακεῖ ἰατρῶν τῶν ἑσθῶν ἐπομασρέψω. ἦν γὰρ ἐν ἐκείνῃ τῇ ὡρᾷ πληρῆσθαι πὰρ ἀπὸ τῆς Ἰερεμίου λεχθέντα τοῖς Ἰουδαίοις. ἕτως ἐρῆτε πᾶρ τῆς Σεδεκίαν. Ἐὰ δὲ λέγει κύριος ὁ Θεὸς Ἰσραὴλ. Ἰδὺ ἐγὼ μετὰ σρέφω πὰρ ὄπλα ἑσθῶν πολεμικὰ πὰρ τῶν χερσὶν ὑμῶν, ἐν οἷς ὑμεῖς πολεμεῖτε, ἐν αὐτοῖς τῆ βασιλέα Βαβυλωνος, καὶ τοῖς Χηδαῖος τοῖς συγκεκλήκεσθαι ὑμᾶς ἐξωθεν ἑσθῶν τείχους καὶ εἰσάξω αὐτοὺς εἰς τὸ μέσον τῆς πόλεως ταύτης. καὶ πολεμιστῶ ἐγὼ ὑμᾶς ἐν χεὶρὶ ἐκτεταμένη, ἐν βραχίονι ὑψηλῷ, μὲν θυμοῦ, καὶ ὀργῆς, καὶ πρὸξοσμῶν μεγάλων καὶ παρῶσθαι τοῖς κατοικουῦσιν ἐν τῇ πόλει ταύτῃ τοῖς ἀνθρώποις, καὶ τῶν κτήνη θανάτῳ μεγάλῳ καὶ ἀποθανουῦσθαι. οὐ φείσομαι ἐπὶ αὐτοῖς, καὶ ἕσθῃ οἰκτεῖρω αὐτοὺς. ὁ βασιλδὲ δὲ ἰδὼν τὸν Ἰωάννην ἀναχωρήσασθαι, ἐδῆλίαςεν, καὶ οἱ μετ' αὐτόν. πᾶσι ὅσον ἡ δυνάμις ἀντεμάχοντο. οἱ δὲ Τῦρκοι τὸ κατ' ὀλίγον προσηλίσθησαν πὰρ τείχη ἀσπίδοφοροῦντες ἐπὶ τῶν κλίμακας, πᾶσι ἕσθῃ ἕσθῃ ἕσθῃ. ἐκώλυον γὰρ αὐτοὺς λιθοβολουῦντες ἀνώθεν, ὡς οὖν ἐμποδίζόμενοι ἰσθῆκεσθαι. οἱ δὲ Ρωμαῖοι πᾶσι σὺν τῷ βασιλεῖ ἀντιπαρῶσθαι ἀσπιδουρασθῆσαι. ἔλαθον δὲ ἀλλῆς ὁδοῦ πούτοις ἑσθῶσθαι ὁ θελῆσθαι Θεός.

lorum millia neci dederunt. Quibus si A compertum fuisset, vniuersam bello aptam multitudinem octo millia non superare, nullus eorum periisset. Avaritiæ enim adeo obnoxia hæc gens est, vt quilibet cædis paternæ vindictam omittat, auroque accepto ficarium liberum abire sinat: quanto magis eum, qui, nulla ipsis prius illata, ab eis iniuriam patitur. confecto bello a multis, quibuscum collocutus sum, talia audiui. Terrore ac formidine ab eis, qui in prima acie pugnant, percussis, quotquot primi occurrunt cecidimus: siquidem vero tantam in vrbe militum infrequentiam ac paucitatem cognouissemus, omnes tanquam pecudes venundatos distraxissemus. Inter ea etiam Tyranni Azapides, qui Ienitzeri vocantur, partim in palatium, partim in monasterium Magni Præcurforis S. Iohannis Baptistæ, quæ Petra dicebatur concurrant. Alii monasterium regionis vrbis, in quo tunc palam propofita conspicietur imago intemeratæ matris Dei Dominæ meæ, inuadunt. qua lingua? quibusue labiis eloqui, quisquis tandem tu es, poteris ea, quæ propter peccata tua imagini illi tunc contigerunt? Inter Apostatas istos impios, alio currere diripiendi causa festinantes, vnus acinace stricto eam, & quicquid ornamenti inerat, impuris manibus suis in frustra quatuor distulit, & sorte ducta suum quisque tulit: direpta tandem monasterii pretiosa suppellectile abierunt. In domum deinde Protostratoris irruptione facta, thesauros multis annis congestos effractis arcibus recluserunt, fœminas nobiles somno lectoque excitarunt; Maii etenim mensis dies vigesimus nonus agebatur, adolescentium, puellarumque palpebris suavis ac dulcis somnus antelucanus ea diei hora infidebat; cum securi ac rebus suis confisi, vt heri ac nudius tertius, somno indulgerent. Impiorum quoque densum agmen cursim, & cum impetu in magnam Ecclesiam fertur; speciesque stragematis quædam inter istas turbas vtrinque conspiciendam se dedit. Sub auroram quidam Romæi, Turcis in urbem irrumpentibus, ciuibusque terga dantibus, in domus suas vxorum ac liberorum saluti consulturi confugerunt, & dum cruentati per vrbis regionem a Tauro denominatam, vltraque Crucis columnam transcurrunt, a fœminis, quid rei esset? interrogantur. Primo quidem verba ista abominanda, hostes intra muros vrbis penetrasse, ac Romæos ab iis cæsos, afferenti fides non solum negata; sed etiam contumeliæ ac probra, vt in nuncium infautum ac inauspicatum, iacta sunt. Vbi vero alterum, tertiumque a tergo subsequen-

Turcos eadem tantam edidisse poenituit, captiuos seruare cum potuissent.

Turci per vrbem discursant, & eam diripiunt.

Impiorum sacrilegis manibus S. Mariæ Virginis imago dirupta.

Maii die 29. anno 1453. capta Constantinopolis.

Ad S. Sophiâ concurrant Turci.

Obfessi captâ vrbem vix credunt.

τοις διχαλίους κατέσφαξαν. Εἰ γὰρ εἶδισαν, ὅτι πᾶς τῶν ἐνόπλων στρατὸς οὐχ ὑπερβαίνει τοὺς οὐκαταχιλίους, ὅτε αὐτὸν ἀπόλεσον ἡμεῖς. φιλοχρηματὸν γὰρ ὄν τὸ γένος τούτο, εἰ καὶ φονεῖς πατρικῶς ἐμπροσθὶ ἐν ταῖς χερσὶν αὐτῶν ἀφ' ἑαυτοῦ ἀπολύοισι· πῶσω μᾶλλον ὁ μὴ ἀδικήσας, ἀλλ' ὑπὸ αὐτῶν ἀδικούμενος. καὶ γὰρ μὲν τὸν πόλεμον ἐνέτυχον ἐγὼ πολλοῖς, ἔδινγόντο μοι, πῶς φοβούμενοι τοὺς ἐμπροσθεν, ἐσφατόμενον τοὺς παρελθόντας. ἔτι γὰρ εἰ εἶδον ποσαύτῳ ἀποεῖαν ἀνδρῶν ὑπερβαίνοντων ἐν τῇ πόλει, τοὺς πύργους ὡς πρὸς βάρβατα πεπερασμένον αὐτῶν οἱ δὲ τῆς αὐλῆς τῆς τυραννίδος Ἀζαπίδες, οἱ καὶ Γενίτζαροι κέκλιται, οἱ μὲν ἐν τῷ παλατίῳ κατέδραμον, οἱ δὲ πρὸς τὴν μεγάλου παρεδρόμου μονῆν, τὴν ὑπεκκλημένην πέτραν, καὶ ἐν τῇ μονῇ τῆς χώρας, ἐν ἣ καὶ ἡ εἰκὼν τῆς πατρῴου μου θεομήτορος ἡμῶν Δεωσκωμένη ὅτε ἐκεῖ ὡ γλαῦκα, καὶ χεῖλη, ἡ μέλλουσα φθίνεσθαι παρὰ τῇ εἰκόνι συμβαίνα ἀφ' ἑαυτῆς ἀμύθησας σου. Ἀγωνίζομενοι οἱ ἀποστάται καὶ κατὰ δραμῆν ἔδραμον, πέλεκυν ὁ εἰς τὸ ἀσεβῶν ἐκτείνας, ὑπουργώτων τῶν μαρῶν χερσὶν αὐτῶν, εἰς τέσσαρα διεῖλε, ἔτι σὺν τῷ πυκνότητι σμῆ, ἕκαστος δ' ἴδιον μερίδιον ἔλαβε, κληρὸν βάλοντες, καὶ τὰ τῆς μονῆς ἅμια σκεῖν ἀρπάσαντες ὄχοντο. καὶ εἰς τὸν τῆς παρεδρόμου οἶκον ἐμβάντες, ἡσαυροῦς ἡμῶν τὸν παρεπάλαι ἡσαυροῦς ἐξ ἡμερῶν παλαιῶν, ἐξυπνίζοντες τὰς διγυῖδας ἐκ τῆς κρίτης. ἡ γὰρ ὁ Μαῖος φέρων εἴκοσι ἄντια, καὶ ὁ παρ' ἑαυτοῦ ὑπὸς ἡδὲς ἡμῶν ἐν ὀφθαλμοῖς τῶν νέων, καὶ νεαύτων. ὡς ἄρα γὰρ, καὶ πρὸς τὰ γὰρ ἄντιες ἀμείμνωσ ἐκοιτάζοντο. τότε εἶφοσ πολλὸν τῶν ἀσεβῶν ὄχετο τὸν δρόμον, τὸν ἀπαγόντα ἐν τῇ μεγάλῃ ἐκκλησίᾳ, καὶ ἡμῶν ἰδεῖν ἐξ ἑκατέρων τῶν μερῶν τὸ τέχασμα. παρ' ἑαυτοῦ γὰρ οὐσης, ἐπὶ λυκοφειγούσης τῆς ἡμέρας, ἡμῶν τῶν Ρωμῶν ἐν τῇ εἰσβολῇ τῶν Τούρκων, καὶ τῇ φυγῇ τῶν πολιτῶν ἐφασάν φάροντες τὸ καταλαβεῖν τὰς οἰκίας, καὶ παρεμνησασθαι τὰ τέκνα καὶ τὴν γυναῖκα. ἀφ' ἑαυτῶν οὖν τοῖς μέρεσι τῆς ταύρου, καὶ φραγμοῦντες τὸν κίονα τῆς ταύρου, ἀιματοφύρτοι ὄντες ἠρωτῶντο πρὸς τῶν γυναικῶν, τί ἄρα τὸ ἀποβαῖν. ὡς οὖν ἠκούσαν τὴν ἀπακταῖαν ἐκείνῳ φωνῶν, ἐν τῷ τείχεσι τῆς πόλεως πολέμοι κατὰ σφατόντες τοὺς Ρωμῶν. ὁ μὲν πρῶτον ὅτε ἐπίφρασαν, ἀλλὰ μᾶλλον καὶ ὑβρισάσαντες, καὶ ἄξουθενίσαντες, ὡς ἀπαίσιον μινύτιον. ὅπασεν δὲ τούτου ἕτερον, καὶ μετ' αὐτὸν ἄλλον, ὅλοις αὐ-

B

C

D

μαρτύροις ἐγνωσάν, ὅτι ἦλθεν ἐν χεῖλει ὁ ποτήριον τῆς ὀργῆς κυρίου. πᾶσαι οὖν γυναῖκες, καὶ ἄνδρες, μοναχοὶ, μονάζουσαι ἐν τῇ μεγάλῃ ἐκκλησίᾳ ἔθεν, βασιλεύοντες ἐν ταῖς ὀλέναις τὰ νήπια αὐτῶν ἄνδρες τε ἔ γυναῖκες, ἀφέντες τοὺς οἴκους αὐτῶν τὰ βουλομένην χωρεῖν. καὶ οὐκ ἴδεν ἀγγέλου ἐκείνου πεπυκνωμένῳ πλήρῃ ἀφρότων, ὅ δὲ παροσφύργαν ἐν τῇ μεγάλῃ ἐκκλησίᾳ τοὺς πύργους, τί; ἦσαν παρὰ πολλῶν χρόνων ἀκούοντες τῶν πινῶν ψυδρομάντων, πῶς μέλλει Τούρκους πῶς ἀδελφῶν ἢ πόλις, καὶ εἰσελθεῖν ἐν τῷ μὲν δυνάμεως, ἔκαστος κήρυξεν τοῖς Ρωμαίοις πρὸ αὐτῶν, ἄλλοι τὸ κίονος τῆς μεγάλης Κωνσταντίνου. μὲν δὲ τῶν καταβάς ἀγγελος φέρων ῥομφαίαν, πῶς ἀδελφῶν τῶν βασιλείων σὺν τῇ ῥομφαίᾳ ἀνώνυμος πνὶ ἀνδρὶ, δὶρεθέντι τότε ἐν τῷ κίονι ἰσαμῶν, λίαν ἀπερίτη, καὶ πενήτη, καὶ ἐρεῖ αὐτῷ λάβε τὴν ῥομφαίαν τῶν τῶν, καὶ ἐκδικήσον τὸν λαὸν κυρίου. τότε Ἐπιπλῶ ἔξοντα οἱ Τούρκοι, καὶ οἱ Ρωμαῖοι κἀδιδόξουν αὐτοὺς κήρυκτες. καὶ ἐξελάσονται καὶ ἐκ τῆς πόλεως, καὶ ἀπὸ τῆς δύσεως, καὶ ἀπὸ τῆς ἀνατολῆς μερῶν, ἄλλοι οὐρανίου Περσίας, ἐν τῶν καλουμένων Μονοδενδρίῳ. τῶν τινὲς ὡς ἀποβησάντων ἔχοντες ἔτρεχον, καὶ τοὺς ἄλλοις ἐσυμβούλουν πρέχον. αὐτῇ οὖν τῇ Ρωμαίων ἢ σκέψις, οὐ καὶ παρὰ χρόνων πολλῶν ἦσαν μελετῶντες, ὅτι οὐκ ἔστι κἀκαλείψουσαν τὸν κίονα τῆς σαυροῦ ἐξόπιαν ἡμῶν, φθυξόμεθα τῆς μελλούσης ὀργῆς. καὶ αὐτῇ οὐκ ἦ φυγὴ τῆς ἐν τῇ μεγάλῃ ἐκκλησίᾳ εἰσοδῶν. ἐγγύετο οὖν ἐν μιᾷ ὥρᾳ ὁ ὑψιστοῦς ἐκείνος ναὸς πλήρης ἀνδρῶν τε, καὶ γυναικῶν, καὶ κήτων καὶ ἀνῶ, καὶ ἐν τοῖς παλαιαίοις, καὶ ἐν πᾶσι τῶν ὄχλων ἀναείθιμος. κλείσαντες δὲ τὰ θύρας ἰσήμερον, πᾶσι αὐτῶν σωτηρίαν ἐλπίζοντες. ὡς δὲ οἱ Ρωμαῖοι, ὡς ἄθλιοι, τὸν ναὸν ὃν ἐκαλεῖτε ῥῆς, καὶ παρὰ τῶν ῥῆς ἀπὸ λαῶν καὶ βωμῶν ἀρετικῶν, καὶ ἀφροσύνης οὐκ εἰσῆρχετο ὅτι οὐκ ἔστι ἐν τῷ, ἵνα μὴ μανθῆ, ἀλλὰ ὅτι ἰεραρχῶν ἐνδὸν τοὺς πᾶσι ἐνωσιν τῆς ἐκκλησίας ἀσπαζομένων, νῦν ἐνεκα τῆς ἐπελθούσης ὀργῆς ὡς σωτήριον λύτρον ἐνδύεσθε. ἀλλ' ὅτι τῆς δικαίας ὀργῆς ἐπελθούσης, ἐκίνησεν δὲ τὰ ἀλλήλα ὑμῶν παρὰ εἰρήνῃ. καὶ γὰρ ἐν τῶν παλαιῶν παλαιῶν, εἰ ἀγγέλος κἀπῆρχετο ἀπ' οὐρανοῦ ἐρωτῶν ὑμᾶς. εἰ δὲ ἐλάσθε πᾶσι ἐνωσιν, καὶ πᾶσι εἰρηνικῶς κἀκαταστασιν τῆς ἐκκλησίας, διώξω τοὺς ἐχθροὺς ἐκ τῆς πόλεως, οὐκ ἀνὸς σκεπήσεσθε. εἰ δὲ καὶ σκεπήσεσθε, ψυδρῶν ἀνὸς οὐκ ἔστι σκεπήσεσθε.

Duca Hist. Byz.

A tes totos cruore asperfos conspexere, tunc iræ Domini calicem labiis suis admotum esse demum senserunt. Omnes itaque viri, mulieres, monachi, & moniales in magnam Ecclesiam concurrant; patres matresque familias sinu & vlnis infantes suos in illud templum gestantes, desertas domos suas reliquere: viamque eo ducentem hominum turba conferta plenam videre tum licuit. Quamobrem vero ad Ecclesiam magnam omnes confugiebant? Ante multos annos a falsis quibusdam vatibus, sub Turcorum iugum urbem mittendam esse audierant; ipsosque in eam vi irrupturos, Romæosque trucidando, ad magni Constantini columnam vsque processuros esse. Vbi eo ventum foret, angelum e cælo descensurum, qui strictum gladium, simulque imperium viro cuidam obscuro, tenui admodum ac egeno, columnæ illi infidenti, talibus affatus eum verbis, traderet: Gladium hunc accipe, & populum Dei vindica. statimque terga daturus Turcos; quibus fugientibus Romæi magna strage edita instarent: illos vrbe non solum, sed etiam ex occidentis regionibus, ipsaque Anatolia, ad locum vsque Monodendrium dictum in Persiæ finibus situm, expellerent. Hæc exitum habitura persuasi quidam ad Ecclesiam currebant, aliosque sequi hortabantur. Hanc Romæi a multis iam annis opinionem, ut etiam factis docuerunt, præceperant, ut, si post se Crucis columnam relinquerent, iram Dei impendentem suis ceruicibus declinarent. quapropter in magnam Ecclesiam confugere. Templi itaque illius amplissimi cum inferior area, tum superiores pergula, vestibula, peristyliæ, omnesque anguli, horæ vnus spatio turba virorum ac mulierum infinita referti fuerunt: cuius etiam portis clausis intus se multitudo loco freta, salutemque inde sperans continuit. Infœlices ac miseri Romæi, templum illud, quod heri ac nudius tertius speluncam & altare hæreticorum appellabatis, quod nullus vestrum, ne pollueretur, adibat, ob celebratam in eoliturgiam ab iis, qui concordiam Ecclesiarum amplectuntur; Deo nunc irato ac succensente, meritisque pœnas a vobis exigente, in illud velut salutis portum confugitis. Sed neque vindici iustæ Dei iræ pœnas luentes, intra viscera vestra pacis cogitatione & desiderio commouemini. In tanta siquidem clade ac calamitate, si angelus cælo adueniens vos ad hunc modum alloqueretur: *pacem & concordiam Ecclesiæ dummodo colatis & amplectamini, hostes vrbe pellam; in eam conditionem haud consentiretis; ad quam etiam adducti, fide tamen & simulate id ageritis.*

Incolarum vrbis in templū S. Sophiæ concursus.

Falsa opinione ducti incolæ Constantino-poleos in S. Sophiæ templum confugiunt.

Ducas Græcis pertinaciam, qua schisma fouebant, exprobat.

Turci templū S. Sophiæ inuadunt.

Græcos omnes in eo conclusos vincit, & in seruitutem abducunt.

Miserabilis captiuorum conditio.

S. Sophiæ templum prophatum ac direptum.

Verba prophete Amos.

Huius sibi conscii sunt illi, qui paucos ante dies in Turcorum, quam Francorum potestatem deuenire, satius esse dicebant. Interea vero Turci, dum discursant, cædunt, in seruitutem rapiunt, ad templum illud hora diei prima nondum exacta peruenere. Valuas claufas securibus confestim deturbant ac deiiciunt: stritis deinde gladiis illud ingressi, ac populi multitudinem innumeram contuiti, mancipia nullo intercedente, vel obsistente, omnibus etiam seipfis pecudum more prodentibus, singuli vinciunt. Quis cladem ac calamitatem illam enarrabit? quis lamentabiles eiulationes, infantiumque vagitus referet? quis matrum lachrymas; patrumque fletus describet? Turcus de turba quiuus delicatior, interque moniales formosam, contrectat. vincitam abducit aliquis, quam validior superueniens abripit. Ad rapiendum trahendumque, comæ cirri ac cincinni, petus ac papillæ denudatæ, brachia etiam iactando extensa inuitabant. Domina cum ancilla, herus cum mancipio suo empto vinciebantur. Archimandrita cum ianitore suo; delicati ac teneri iuuenes cum virginibus, quas solis ardor non infuscarat, quasque pater vix conspexerat; & si raptorem vi repellere conatæ fuissent, fuste verberatæ agebantur. Prædam quippe suam in locum tutum deducere volebat prædo, iterum, tertioque ad diripiendum reuersurus. Horæ vnus spatium prædonibus istis, iræ diuinæ ministris ac vindicibus, ad vincendum omnes fatis fuit. Mares equidem funibus reuinctos, fœminas vero fasciis earum, redimiculisque alligatas; concatenatorum deinde longos innumerofque ordines eiulantium, ærumnæque suæ illachrymantium e templo, adytisque exeuntes intueri licebat; nec, qui eorum miseria ac calamitate tangeretur, vllus aderat. De templo autem quid loquar? adhæsit lingua faucibus meis, ore obdueto spiritum ducere nequeo. Canes illi sanctas imagines ornamentis, torquibus nempe & armillis ablatis, illico diruperunt. Sacram mensam contegentes mappas rapuerunt. Lucernis sustinendis vasa partim fregerunt, partim tulerunt. In sacrario pretiosa & sancta, quæ asseruabantur, ex auro argento aliaue eximia materia, vasa, temporis momento cuncta compilarunt, ac conuasarunt: omnibusque rebus spoliatum ac nudatum templum solitudine compleuerunt. Tunc in noua Sion, quæ per Prophetam Amos Deus locutus est, exitum habuerunt. [Hæc dicit Dominus Deus omnipotens, De altaribus Bethel vindictam fumam, & cornua altaris suffossa cadent, terra-

Αἰῶσιν οἱ λέγοντες πρὸς ὀλίγων ἡμερῶν, κρείττον ἐμπεισῖν εἰς χεῖρας τῶν Τούρκων, ἢ Φερίκων. Ὅτε οἱ Τούρκοι κυρσεύοντες, σφάπτοντες, ἀχμαλωτίζοντες, ἐφθασαν ἐν τῷ ναοῦ, οὐπω πρὸς τῆς ὥρας πρὸς ἐλθούσης, καὶ θύροντες τὰς πύλας κεκλιμένας, σὺ τῆς πελέκεσιν ἔβαλον κατὰ μὴ βραδυῶντες. ἔλθοντες δὲ ξιφήρης ἐκτός, καὶ ἰδόντες τὸν μυριάειμον δῆμον, ἕκαστος τὸν ἴδιον ἀχμαλωτὸν ἐδέσμευε. οὐ γὰρ ὡς ἐκεῖ ὁ ἀντιλέγων, ἢ ὁ μὴ πρὸς δίδου ἐαυτὸν ὡς πρὸς βατὸν. τίς ἔστι ὡς διηγήσεται τὴν ἐκεῖ συμφορὰν; τίς τοὺς γυνόντας ὅτε κλαυθμοὺς καὶ τὰς φωνὰς τῶν νηπίων, καὶ τὰ σὺ βοῆ δάκρυα τῶν μητέρων, καὶ τῶν πατέρων τοὺς ὀδυρμοὺς τίς διηγήσεται; ὁ τυχὼν Τούρκος τὴν πρυφερωτέραν ἐρβύνα, τὴν ὠραῖαν ἐν μοναζούσας πρὸς κατεῖχε μὲν εἰς. ἄλλος δὲ διωάτης ἀρπάζων ἐδέσμευε, ἢ δὲ τῆς ἀρπαγῆς καὶ τῆς ἔλκυσμοῦ ἀπὸ πλοκαμῶν τειχῶν, ἐπὶ τῶν καὶ μαλατῶν ἀποκαλύψας, βραχίονων ἐκτάσης. Ὅτε ἐδέσμευτο δούλη σὺ τῆ κυρία. δεσπότης σὺ τῶν ἄργουρονήτων. ἀρχιμανδρίτης σὺ τῶν θυρωρῶν. πρυφεροῖν ἐνοὶ σὺ πρὸς ἄνθρωποις, πρὸς ἄνθρωποις ἀσὸν ἐάρα ἡλῖος, πρὸς ἄνθρωποις ἀσὸν ἡμνήσας μάλῃς ἔβλεπεν, ἐλκῆμνα. εἰ γὰρ καὶ βία ἀντιπρωῦντο, καὶ ῥαβδίζόμενα. ἢ βούλετο γὰρ ὁ σκυλῆσας εἰς τόπον ἀγῆν, καὶ πρὸς ἀκαταμάχτος ἐν ἀσφαλείᾳ, γραφήναι καὶ δούτερον παρὰ δὴν ποιῆσαι, καὶ περὶ τῶν. ἐβιάζοντο οἱ ἀρπαγῆς, οἱ ἐκδικήσεται τῶν Θεοῦ, ἐπὶ πῶτας μὲν ἰδεῖν ἐν μιᾷ ὥρᾳ δεσμοῦ τῶν. τίς μὲν ἀρρένας σὺ καλωδίσις, τὰς δὲ γυναικῆς σὺ τίς σουδαρίσις αὐτῶν. καὶ ὡς ἰδεῖν ὄρμασῶν δὲ ἐξερχόμενοι ἀπέρισις ἐκ τῆς ναοῦ, καὶ ἐκ τῶν ἀδύτων τῶν ναοῦ, ὡς ἀπερ ἀγέλας, καὶ ποίμνια πρὸς ἀτάτων. κλαίοντες, ὀδυρόμενοι, καὶ ὁ ἐλεῶν ὅτι ὡς. τὰ δὲ τῶν ναοῦ πῶς; τί εἶπω; ἢ τί λαλήσω; ἐκολλήθη ἡ γλῶσσα μου τῶν λαφύργι μου. οὐ δύναμις ἐλκῶσαι πινδύμα τῶν σώματος μου σφραγῆτος. ἀθάρων οἱ κύνες τὰς ἀγίας εἰκόνας κατέκλυψαν τὸν κόσμον ἀφελόντες, τὰς ἀλύσις, μανουάλια, ἐνδύσας τῆς ἀγίας παπέσης. τὰ φωτοδύχα ἀγία ἀλλα φτεῖροντες, ἔτερον λαμβάνοντες. τὰ τῶν ἱεροῦ σκυλοφυλακίου ἡμίμα, καὶ ἱεραὶ σκυλῆ, χρυσά τε, καὶ ἄργυρα, καὶ δὲ ἀλλῆς ἡμίμας ὑλης κατὰ σκυλαθέντα ἀπὸ τῶν ἐν μιᾷ ῥοπή στυγήσων, ἀφέντες τὸν ναὸν ἔρημον, καὶ γυμνὸν, μὴ δὲ ὀποῦ κατὰ εἰρήσωντες. τότε ἐπληροῦντο καὶ ἐν τῆ νέα Σιών, τὰ πρὸς τῶν Θεοῦ ἀπὸ τῶν Ἀμῶν τῶν πρὸς φητου λεγόμενα. τὰ δὲ λέγει κύριος ὁ Θεός, ὁ πρὸς κρηάτωρ. ἐκδικήσω ὅτι τὰ θυσιασθῆλα Βεθὴλ, καὶ κατὰ σκαφῆσεται τὰ κέρματα τῶν θυσιασθῆλου, καὶ πε-

* πανηγύριον
a interl.

σοῦνται ὑποτῆ γλυῦ· καὶ σωτηρίῳ, καὶ παύσει· ἡ οἶκον τὸν ἐπίπερον, ὅτι τὸν οἶκον τὸν θερινόν. καὶ ἀπολοῦνται οἱ οἶκοι οἱ ἐλεφαντινοὶ, καὶ ἀφαισθήσονται οἶκοι ἕτεροι πολλοὶ, λέγει κύριος. ἀπώσμαι τὰς ἐορτὰς ὑμῶν, καὶ οὐ μὴ ὠσφρανηθῶ ἐν ταῖς ἐορταῖς ὑμῶν. ὅτι εἰ ἐνέγκητέ μοι ὄλοκαυτώματα καὶ θυσιάς ὑμῶν, ὅσα ὅτι βλάβος μετέσπον ἀπὸ ἐμοῦ ἦσαν ὡδῶν σου, καὶ ἄλαλμόν ὀργάνων σου ὅσα ἀκούσομαι· καὶ εἶπε κύριος πρὸς με, ἡκεῖ ὁ πέρας ὅτι τὸν λαόν μου Ἰσραὴλ· ὅσα ἐπὶ οὐ μὴ παροῦσάν· ἡρελθεῖν αὐτὸν, καὶ ὀλολύξει τὰ φατνώματα τῶ ναοῦ ἐν ἐκείνῃ τῇ ἡμέρᾳ, λέγει κύριος· ἀκούσατε δὴ ταῦτα οἱ ἐκθλίβοντες εἰς τὸ πρὸς πένητα, καὶ καταδιωαφεύοντες πτωχοὺς ἀπὸ τῆς γῆς. οἱ λέγοντες, πότε διελεύσεται ὁ μῦθός, καὶ ἐμπωλήσομαι· καὶ πότε ἦξεν τὰ σάββατα, καὶ ἀνοίξομαι θησαυροὺς, τῶ ποιῆσαι μικρὸν ὅ μείτρον, καὶ τῶ μεγαλιῶμαι εὐθυμῶν, καὶ ποιῆσαι ζυγὸν ἀδικῶν, τῶ κτεῖσθαι ἐν ἐργασίᾳ πτωχοὺς, καὶ ἀπεινοῦσιν αὐτῶ ὑποδημάτων. ἐν ἐκείνῃ τῇ ἡμέρᾳ, λέγει κύριος, δύσεται ὁ ἥλιος μεσημβρίας, καὶ συσκοτάσῃ ὅτι γῆς ἐν ἡμέρᾳ φωτός. καὶ μετατρέψω τὰς ἐορτὰς ὑμῶν εἰς πένθος, καὶ πάσας τὰς ὡδὰς ὑμῶν εἰς θρήνον. ἔτυχε γὰρ ἐν ἐκείνῃ τῇ φοβερῇ ἡμέρᾳ τῆς σωτηρίας τῆς πόλεως ἐορτάζεσθαι καὶ πόνηγεῖσθαι ἡ μνήμῃ τῆ ὀσιομῆ- τυρος Θεοδοσίας. ἐτελεύτησεν ἡ ἐορτὴ τῆς πόλεως, ἡ ἡσθὴ γὰρ καὶ ἀπὸ ἐσπέρας πλείστοι καὶ πλείστα ἀφηνυκτεροῦσθαι ἐν τῇ σορῶ τῆς ὀσίας. οἱ πλείονες δὲ πρὸς ἡμέρας ἡμερῶν αἰγυμῶνες σιωπῶν τοῖς ἀνδράσι αὐτῶν ἀφῆλθαι εἰς παροικίῳσιν, φέρουσαι κρητὸς ἐ θυμιάματα ἀεικεκαλλοπισμένα, καὶ ἀεικερομηδῶσαι οὔσαι, ἐξ ἀφῆνης ἐν ταῖς παύσι τῶ Τούρκων ἐπέπεσον. ποῦ γὰρ εἶχον ἐνοῆσαι τὴν ἐξ ἀφῆνης ὀργὴν εἰς ποσὸν τὸν βῆρος τῆς πόλεως; ἴσαι οἱ εἰδότες ὅ μέγεθος. αὐτῆ ἡ ἀπειλή, ἡ εἰρήκαμν, ἡ ἡρχεν ἀναφθῆσαι, καὶ κήουσα ἐν τῆς Χαρσοῦ πύλης, καὶ τῶ ἀγίου Ρωμανοῦ, καὶ τῶ μέροσι τῶ παλατίου. ἡ δὲ τῶ πλοίων καὶ τῶ λιμῆνος ἀπῆσας, ὅσα ἐνεδίδου χῶρον τοῖς Τούρκων, ὅ ἡσθαι τῶ κλίμαχος ἐν τοῖς τείχεσιν. ἡσθαι οἱ Ρωμῆοι ὅτι κρητέροσι τῶ Τούρκων, βάλλοντες λίθοις, καὶ βέλεσι ἀγριῶν πελῆτις ὡρας τῆς ἡμέρας· ἕως οὗ ἐλθόν, καὶ κρητῶσθαι μέροσι τῶ σκυλλόντων ἀπὸ παρῶσιν ἐπὸς τῆς πόλεως. καὶ ἰδόντες τοῖς Ρωμῆοις πολεμίζοντες τοῖς ἐξῶ, καὶ φωνῶν ὅση δύναμις ἀφέντες, ἔδραμον ἐπὸ τῶ τείχων. οἱ δὲ Ρωμῆοι τοῖς Τούρκων ἰδόντες ἐπὸς τῆς πόλεως, καὶ φωνῶν ἀφέντες ὀδωρηθῶν ὅ οἱμοι, ἀπὸ τῶ τείχους κρητέπιπτον. ἡ γὰρ ἡ ὀκρῶ πλέον ἰσχύς, ἔτε δύναμις τοῖς Ρωμῆοις. τότε καὶ οἱ ἐν τοῖς πλοίοις

A que obruentur; conteram, & deturbo domum altam seu pinnatam in aestivam. peribunt domus eburneae, multaeque aliae solo aquabuntur, dicit Dominus. Festiuitates vestras auersatus sum, neque earum celebritates me delectant. Holocausta & victimas si mihi obtuleritis, propterea non respiciam. Odarum tuarum sonum apage a me, organorum tuorum psalmum non audiam. Dixitque mihi Dominus, populi mei Israel finis adest; ultionem de illo amplius non differam. In illa die viulabunt templi laquearia, ait Dominus. Audite iam ista vos qui pauperem mane affligebatis, mendicisque terrae imperabatis. Qui dicunt, quando mensis exactus erit, ut vendamus? quando aderunt sabbata, ut thesauros (horrea) aperiamus, imminutaque mensura merces (frumentum) in illis reconditas vendamus; pondus earum corrumpatarum interim augeamus, & libra ad fallendum corrupta, parua pecunia mendicos emamus, humilisque fortis homines pro calceis possideamus. Die illa, dicit Dominus, Sol meridie occidet, & die lucido tenebrae terrae offundentur. Festiuitates vestras in luctum conuertam, & omnes cantus vestros in planctum & lamentationes.] Horrenda equidem illa die, qua urbs expugnata penitus absumpta est, sanctae Martyris Theodosiae memoriam celebrari contigit: cuius solemnitati frequens populus interfuit; plurimique viri ac foeminae ad sanctae monumentum peruigilium egerunt. Vbi etiam illuxit multae mulieres coniuges suos comitatae, ornatae ac comptaе, cereos & incensum ad venerationem sanctae ferentes, derepente, & ex improviso in Turcorum laqueos sese induunt. Quomodo enim tam repentinam Dei iram, temporis puncto urbem tam amplam peruadere persuaderi possent? qui in ea versati sunt, iis amplitudo urbis cognita est. Hi porro, quos diximus, minaces ignes ardentisque a Charfi sanctique Romani portis, palatii quoque partibus vbique diffundebantur. Classis vero, quae in portu contra Turcos stabat, quominus in muros scalis subirent, prohibuit, illicque Turcis Romae superiores, lapidibus ac missilibus adhoram vsque diei tertiam eos infestauere. donec pars eorum, qui mane in urbem penetrauerant, iamque praedas egerant, illuc accederent. Qui, vbi Romaeos obnixae contra oppugnantes pugnare confexerunt, totis pectoris viribus vociferando in superiorem muri partem euadunt. Romaei Turcis intra urbem conspicitis voce lamentabili, H E I M I H I, missa, viribus ac robore destituti e muris praecipites cadere. Qui in nauigijs Turci,

Dies Maii 29.
S. Theodosiae
facet.

Classis Christianorum Turcos, qui in birremibus erat in muros subire prohibet,

Donec Turcos in urbem penetrasse sentirent Christiani.

fimul ac suos in urbem penetrasse animadu-
 uerterunt, captam quoque intellexere,
 celeriterque admotis scalis muros scan-
 dunt, & in eam perueniunt; portis dein-
 de effractis, via omnibus irruentibus pa-
 tuit. Magnus etiam Dux ad Regiam por-
 tam, quam tuebatur, Turcos venisse cer-
 nens, domum suam paucis stipatus abiit.
 Eo enim deserto plerique diffugerant;
 domosque nondum affecuti multi capti
 sunt. Alii ædeis suas desertas ingressi, ab-
 ductis vxore & liberis, omnibique opi-
 bus direptis, suspiriis ac planctui, quo mi-
 serias suas deflere possent, spatium haud
 inuenere, manibusque post terga vinc-
 trahuntur. Alii domum se recipientes,
 cum coniugibus & liberis charissimis, iam
 iam abducendis, vincuntur. Senes vero,
 qui domi vel morbo, vel ætatis imbecil-
 litate detenti, foras exire nequibant,
 omnes viri fœminæque immanitate fœ-
 da ac summa trucidati, infantesque re-
 cens nati per plateas proiecti. Dux vero
 magnus ad liberos & vxorem ægrotantem
 turri inclusos, & ab ingressu Turcos ar-
 centes cum venisset, ipse interim, cum iis
 qui ipsum sequebantur, captus est. Mi-
 litibus statim aliquot, qui illum eiusque
 domum custodirent, a Tyranno missis,
 cum tota familia & domo afferuatur; Tur-
 cis porro, qui domum suam circumfede-
 rant, multos nummos largitus est, ita vt
 iureiurando adactos ipsos emere videret-
 ur. Cæterum Turci urbem promiscue
 intrantes, agafones etiam, & lixæ vbique
 diripere ac prædam agere. Iohanni vero
 Iustiniano, quem, vt vulnus curaret, in
 nauem abiisse diximus, portum intran-
 ti affertur a suorum aliquot fuga arrepta
 accurrentibus, Turcos in urbem irru-
 pisse, & Imperatorem vulneribus occu-
 buisse. Nuncio tam graui & acerbato
 accepto, tubicines, ad milites suos nauig-
 ationis comites reuocandum, receptui
 canere iubet. cæteræ pariter naues, qua-
 rum pleræque nauarchos in seruitutem
 actos amiserant, ad discessum se compa-
 rare. Spectaculum etiam miserandum in
 portus crepidine intuentibus oblatum,
 viri, mulieres, moniales, & monachi la-
 mentabiliter clamare, pectora tundere,
 vectores nauium rogare, vt se in eas fusc-
 perent. Verum hoc possibile non erat,
 quod semel decretum, vt iræ Domini
 plenum poculum haurirent. Nec, etiamsi
 nautis eos accipere propositum fuisset,
 id exequi concessum; cum ne vna qui-
 dem nauis salua euadere potuisset, nisi
 Tyranni classis milites, focique nauales
 prædæ ac vrbi diripiendæ intenti, dilapsi
 huc & illuc fuissent. At dum Turci per
 urbem discursant, e portu soluendi citra
 periculum tempus Latinis datum, Tyrann-

Magnus Dux
 stationem de-
 serit, & domū
 se recipit.

Magnus Dux
 captus & iussu
 Tyranni domi
 adseruatus.

Iustinianus
 suos per tubi-
 cinem reuo-
 cat.

Inclamant vr-
 bis incolæ nau-
 tas, vt se in na-
 uibus accipiāt;
 sed frustra.

A θεασάμενοι τοὺς Τούρκους ἐν τῷ ἔργῳ, ὅτι ἡ πό-
 λιν ἐδάμω, καὶ ὡς ἐν τῇ πόλει κλίμακας θέντες, ἐν τῷ
 ἐπιβάσει, καὶ τὰς πύλας κατεδάσαντες, ἀπὸ τῆς
 ἐνδον εἰσέεισαν. ἰδὼν δὲ καὶ ὁ μέγας Δούξ τοὺς Τούρ-
 κους ἐλθόντας οὐκ ἴσατο ὅπου, καὶ γὰρ ὅτι ἐπιβλέπων τὴν
 βασιλικὴν πύλιν, καὶ πρὸς τὸ ἴδιον οἶκον ἀνεχώρη-
 σε σὺν ὀλίγοις, καὶ γὰρ ἡ σὺν ἀπὸ τῆς ἀφροσυνεταθῆν-
 τες. καὶ οἱ μὲν πρὸ τῆς οἰκίας κατὰ λαβὴν ἡ χιμαλω-
 πίζοντο. οἱ δὲ τὰς αὐτῶν οἰκίας κατὰ λαβὴν ἐρήμοις
 παύσαν, καὶ γυναικῶν, καὶ παρὰ γυναικῶν βίβλους καὶ
 αὐτῶν πρὸ τῆς συναγωγῆς καὶ κλαύσαι, ἐδεσμοῦντο τὰς
 χεῖρας ὅπως. ἔτεροι ἐρχόμενοι εἰς τὰς οἰκίας αὐ-
 τῶν, καὶ βύθοντες τὴν γυναικῶν, καὶ τὰ τέκνα ἤδη ἀπα-
 γόμενα, ἐσπεύδοντο, ἐδεσμοῦντο σὺν τοῖς
 φιλικῶσι, ἐπὶ τῇ συζύγῳ. τοὺς δὲ γέροντας τοὺς ἐν οἰ-
 κῶν, τοὺς μὴ διωαμένους ἐξελθεῖν ἐκ τῆς οἰκίας ἢ
 ἀφ' ἑνὸς ἢ ἀφ' ἑτέρου, πρὸς τὰς, καὶ πάσας ἀνη-
 λεως ἐσφαθῆν, τὰ βρέφη τὰ ἀρτιγέννητα ἐν τῇ πλα-
 τεῖας ἐρρίπτον. ὁ δὲ μέγας Δούξ βύθον τὰς θυγατέ-
 ρας αὐτῶν, καὶ τοὺς υἱοὺς, καὶ τὴν γυναικῶν, καὶ γὰρ ἀθε-
 νοῦσα, ἐν τῇ πύργῳ κεκλιμένοις, καὶ κωλύοντες
 τοὺς Τούρκους τὴν εἰσοδὸν, αὐτὸς μὲν σπευδὴν ἔλα-
 σεν σὺν τοῖς ἑσπασμένοις αὐτῶν. ὁ δὲ τύραννος
 πέμψας ἑνὸς ἐφύλακτον καὶ αὐτὸν, ἐπὶ τὴν πύλιν
 οἶκον αὐτῶν. τοὺς δὲ κατὰ λαβὴν, καὶ παρὰ λαβὴν
 C σὺν τῶν οἶκον αὐτῶν Τούρκους, ἐδάμω ἰχθῶν ἄρ-
 γύρια, ὡς δοκεῖν ἐξασπασθῆν αὐτοὺς ἀφ' ἑνὸς ἢ ὅρκου
 ἐφύλακτετο οὐκ ἀπομύκν. οἱ δὲ Τούρκοι ἀπὸ τῆς
 εἰσελθόντες ἐν τῇ πόλει, καὶ αὐτῶν οἱ βόσκοντες τὰς
 ἡμίονους, καὶ οἱ μάλιστα πρὸς τὰς ἀφροσυνεταθῆντες
 ἔφερον. ὁ δὲ Ἰωάννης ὁ Ἰουστινιανός, ὃν φθάσας ὁ
 λόγος ἐπέμψεν ἐν τῇ νηὶ, τῆς θεοπροφῆτιαν τὴν
 πληγὴν καὶ ἑσπασθῆν, κατεψύχοντος αὐτῶν ἐν τῇ
 λιμνῇ, πινὲς τῶν αὐτῶν φύθοντες ἐδραμον λέγοντες,
 πῶς οἱ Τούρκοι εἰσέεισαν ἐν τῇ πόλει, ἐπὶ ὁ βασιλεὺς
 ἐσφάθη. ἀκούσας τὸν πικρότατον, καὶ δριμύν λό-
 γον οὐκ, πρὸς τῆν τοὺς κήρυκας ἀφ' ἑσπασθῆντων
 ἀνακαλῆν τοὺς αὐτῶν ἑσπασθῆν, καὶ συμπλώτας.
 D ὁμοίως ἐπὶ λοιπὰ νῆας ἐποιμάζοντο. ἡ σὺν γὰρ αἱ
 πλῆθαι ἀποβαλλόμεναι τοὺς ναυάρχους αὐτῶν ἀ-
 χιμαλωπιδέντας. καὶ ἡ ἰδεῖν θεῶν ἐλεεινὸν ἐν τῇ
 πύργῳ λαβὴν τῶν λιμνῶν, ἀνδρας, γυναικῶν, μω-
 νάστριας, μονάζοντες βοώσας οἰκίας, καὶ τύπλους
 τὰς τῆν ἐδέοντο τοὺς ἐν τῇ ναυσὶ ἀπὸ λαβὴν αὐ-
 τῶν. ἀλλ' ἔκ τῶν διωατῶν ἀπασῶν ἐπεσοῦσα, ἔπειθ
 ὁ ποθέριον ὁ πλῆθες τῶν ὀργῆς κελίου. εἰ γὰρ καὶ νῆες
 ἐβούλοντο, ἀλλ' οὐκ ἠδυνάμηντο, ἐπὶ εἰ ἐμὴ ἡχο-
 λουῦτο τὰ πλοῖα τῶν τυραννῶν ἐν τῇ πύργῳ, ἐπὶ τῇ
 σκυλῶν τῶν πόλεως, ἔκ τῶν ἀφ' ἑνὸς μίας καὶ μόνον. ἀλλ'
 οἱ Τούρκοι ἀφέντες τὰ πλοῖα πρὸς τὴν ἐνδον ἡ σὺν, καὶ
 οἱ Λατῖνοι ἀδύνατον βύθοντες ἐξήρχοντο τῶν λιμνῶν. ὁ δὲ

τύραννος ἐπειρε μὲν τοὺς ὀδόντας, ἀλλ' οὐκ ἠδυνάσθη πλεονεξίᾳ, καὶ ἀκῶν ἐναρτέρι. οἱ δὲ τῆς Γαλατῆϊ δύναντες αὐτῶν τὴν ἀνῆκεσαν συμφορὰν, καὶ σὺν γυναιξὶ καὶ τέκνοις ἐτρέχον ἐν ἑσπέρῳ ἀγμάλα, περισκοπιῶντες τὰς βάλκας. καὶ ὅπου ἐτύχον ἀκαπίου εἰσερχόμενοι ἐν τῇ ναυσὶν εἰσέδυνον ἀφέντες καὶ περιγυμνατὰς οἰκίας. ἠσπῆρ δὲ πολλοὶ οἱ τινες ἀπὸ τῆς βίας καὶ τοῦ θησαυροῦ ἀπὸ τῆς βουθῆς κέρειπε μὲν, καὶ ἀλλὰς δὲνας ζήμιας ἐπέσπῆρ. εἰς τὴν τῆς τυράννου μεσάριον, ὡς καὶ ἠγαπάτο τότε καὶ τῆς Μεγαμέτι, αὐτὸς γὰρ ἡ οὐ συγκροτήσας τὰς τυράννας τὴν μάχην γυμνάσαι, δραμῶν ἐν τοῖς τῆς Γαλατῆ μέρεσιν, Ζάργμος αὐτῆς τὸ ὄνομα, ἐβόα· μὴ φύγετε, καὶ κατόμνητε τὴν κεφαλὴν τῆς τυράννου ὄρκων, ὅτι μὴ φοβήσθε, ὑμεῖς γὰρ τῆς ἡγεμόνος ἐστε φίλοι, καὶ ἐξετε τὴν πόλιν ὑμῶν ἀνεπηρέασον ἀπὸ πῆρτος ἀνδρόπου, καὶ τῆς σὺν θήκας, ἀς εἴχετε μὲν τῆς βασιλείας, καὶ μὴ ἠδὲ κέρειπῶνος ἐξετε, καὶ ἄλλο μὴ φρονήσετε, ἵνα μὴ εἰς ὄργην κινήσετε τὸν ἡγεμόνα. Ταῦτα ὁ Ζάργμος εἰπὼν, ἐκώλυσε τοὺς Φορβίους τῆς Γαλατῆ μὴ ἀναχωρήσαι. πλὴν ὅσοι ἐδυνήθησαν φύγειν ἐφυγῆν. τότε συμβουλεύσαντες οἱ λοιποὶ, ἐλαβον τὰς κλείς τῆς κείρου σὺν τῷ ποδεδάτω αὐτῶν, καὶ ἀπῆλθον περισκοπιῶντες τῆς τυράννας. καὶ περισκοπιῶντες, ἐδύναντες τὰς κλείς, αὐτὸς περιχάρως ἐλαβε, καὶ τοῖς σὺν ἰσχυροῖς λόγοις ἐβλέμματι ἐπέμειν. αἱ τῆς νῆας τῆς ἰστῆα περιώσαντες πέντε μόνον αἱ μεγάλα, αἱ δὲ ἄλλα οὐκ ἠδυνήθησαν ἐξελεῖν, ἦσαν γὰρ νῆας ἀπολεφθεῖσαι, καὶ οἱ ναυάρχαι αὐτῶν φυγῆντες σὺν τῆς ἄλλας ναυσὶν ἐσώζοντο. καὶ νῆας φυγῆσαι, καὶ τοὺς ναυάρχαις ἀχμαλώτους καὶ ἀλιποῦσαι τῆς σωτηρίας ἐπεπραγματεύσαντο. ἐξελεθῶσαι οὖν ἐκ τῆς λιμῆος, καὶ ἀέμου πνύσαντος βορρῆου, τὰ ἰστῆα πλήρη γυμνάσια ἐπέπλεον, σὺν ἀναγεναῖ μῆσις καὶ θρηνοῖς κλαίοντες τῆς πόλεως συμφορὰν. ὁμοίως καὶ αἱ περιήρες τῆς Βενετικῶν αἱ ἐμπορικῆς. τὸν δὲ λαὸν ἀπῆρτα οἱ τῆς πλοίων Τούρκου ἐξω τῆς πόλεως δύναντες* κέρειπῶν μαρῶν, ἀνδράσ τε, ἐγυναικῶν παρῶν τῆς, ὅπου ἐῆσαν σὺν ἀναγεναῖσιν, εἰς τὰ πλοῖα εἰσῆγαγον. ὁ δὲ λοιπὸς λαὸς τῆς πόλεως ἐξω εἰς τὰς σκηνὰς τῆς φροσάτου ἐμυθρίζετο.

A nus interim dentibus stridere, & ægre id ferre, cum plus præstare ipse nequiret. Galatini calamitatis huius intolerabilis spectatores, cum vxoribus & liberis ad litus accurrunt, scaphas & acatia circumspiciunt: & primo quoque obuio ad naues feruntur, easque, ædibus ac cunctis opibus derelictis, conscendunt. Multi etiam thesauros suos in profundum mare vi coacti abiecere, aliaque grauia damna sunt passi. Interea Tyranni Mesazon-ton vnus Zaganus nomine, Mehemeti tunc charus, quod oppugnationem decernentis consilium probasset ac laudasset, versus Galatam accurrens, voce contenta, per Tyranni quoque caput iuratus, his verbis a fuga reuocabat: *Ne fugite, aut quidquam reformidate, principis amici cum sitis. Oppidum vestrum ab omni iniuria & damno immune erit. fœdera, que cum Romanorum Imperatore inieratis, potiori vobis meliorique conditione nobiscum sociabuntur, aliud omne propositum omittite, ne principis iram in vos accendatis.* His dictis Zaganus Francos Galatinos, ne abirent, persuasit; quibus tamen, quotquot auferere potuerunt, fidem haud habuere. Cæteri, qui oppidum non deseruerunt, habito consilio Magistratum comitati Tyrannum veneraturi, clauisque ei oblaturi abeunt. Venerationis officio exhibito, traditas claues ipse lætus accepit, eosque grato fermone, vultuque blando allocutus dimisit. Naues quinque magnæ tantum vela ventis dedere; cæteræ e portu foluere nequiverunt; quod a nautis, qui illas quinque saluti consulentes conscenderant, derelictæ essent. Quæ ergo auferuntur naues, nauarchis aliis captiuis relictis, saluæ euasere, eque portu egressæ plenis velis flante Borea ferebantur, vrbis calamitatem suspiriis ac lamentis profecutæ. Actuariæ quoque Venetorum triremes vela fecerunt. At vniuersam populi multitudinem, a nautis spretam ac desertam, extra vrbem nacti Turci classarii, viros & mulieres in nauigia deduxerunt: vrbis vero reliqui incolæ extra moenia abacti in castris pecudum more stabulabantur.

Galatini animo perculli aufugere conantur.

Galatini a Verzire Zagano a fuga reuocati.

Magistratus Galatæ Tyrannum adit, clauisque oppidi offert.

Naues quinque Christianorum, & Venetorum triremes actuariæ aufugiunt.

Turci classarii magnum captiuorum numerum nanciscuntur. omnes vrbis incolæ aut in castris, aut in classe Turcorum reperti.

* rotius παρηγιασμένων

CAPVT XL.

Mehemetes urbem ingreditur, & in S. Sophiae templum venit, precesque suas ibi recitare Imamem iubet. Magnum Ducem ad se vocatum alloquitur. Constantini caput agnitum columna in Augustio affigitur. Alia de Magno Duce & Orchane narratio. Mehemetes Magnum Ducem consolatur, & illustrium nomina describit. Magni Ducis uxorem inuisit, & blande alloquitur. Ad conuiuium natu minorem filiorum Magni Ducis venire iubet Mehemetes; cum mittere filium Magnus Dux recusaret, Mehemetes ipsum interfici iussit. Magnus Dux filios suos, ut mortem equo ac forti animo subeant, hortatur, & ipse demum capite plectitur. Proceres omnes a Mehemete redempti, & interfecti.

Mehemetes urbem ingreditur.

Ad S. Sophiae templum venit.

Turcum marmor templi frangentem increpat & interficit.

Nemas seu preces suas recitari in templo S. Sophiae iubet Mehemetes, ipseque altari, seu mensa sacra confensa precatur.

Duce planctus & lamentationes.

QVÆ haecenus narrata, ab hora diei prima ad octauam vsque cuncta peracta sunt. Omni suspicione ac metu tunc remotis, Tyrannus Mesazonibus aliisque satrapis suis stipatus urbem intrauit, ante & post etiam cinctus satellitum suorum ignem spirantium manu, qui Apolline sagittario praestantiores, herculea vi iuuenes, singuli aliis decem pugnando pares erant. Ad magnam Ecclesiam vbi deuenit equo defiliit, eam ingressus huc & illuc dispiciens admirabundus attonitusque restitit. Turcum vero quendam marmor confringere cum animaduertisset, interrogat, quare pavementum sic corrumpere: respondit iste, fidei zelo id se facere. extensa tum manu Turcum gladio, haecce fatus, percutit: *Theauri ac captiui vobis sufficiunt, urbis porro aedificia mea sunt.* Pacti equidem cum militibus suis conuenti Tyrannum, thesauros exhaustos totque abductos captiuos cernentem, poenituit. Turcum porro illum femianimem pedibus tractum extra templi limina proiecere. Ipse vero princeps vnum ex impuris suis sacerdotibus vocatum ad se ambonem ascendere iussit, vbi prophanas preces suas recitauit; Principe filio iniquitatis, Antichristi praecursore super sacra mensa interim locato, precesque suas recitante. Proh calamitatem! proh horrendum monstrum! hei mihi quo loci res nostrae deuenerunt! heu! heu! quid vidimus! Turcum impium sanctum altare pedibus calcantem, stantemque super Apostolorum, & martyrum reliquiis in eo repositis. perhorrescat Sol. Vbinam agnus Dei? vbi filius & verbum patris super altari illo maectatus, manducatus, nec vnquam consumptus. Pro nothis & adulterinis reuera aestimati fumus. Religionem nostram, & caerimonias propter peccata nostra gentes flocci fecerunt. Templum quod verbi Dei sapientiae nomini extructum ac consecratum erat: templum sanctae Trinitatis appella-

ΤΑΥΤΑ γὰρ ἀπολυτα ἐγγερόνιστον ἀπὸ ὠ-
ρας πρῶτης τῆς ἡμέρας, ἕως ὥρας ὀγ-
δῆς. Ὡςτε ἔ οὐρανὸς πᾶσιν ὑποψίαν καὶ
φόβον ἀποπέμψας, εἰσὶ εἰς ἐντὸς τῆς πόλεως σὺν
τοῖς αὐτοῖς μεσάζουσιν, ἔ ἑτέροις σατραπαῖς, ἔχων
ἐμπροσθεν, καὶ ὀπίσθεν τοῖς αὐτοῖς δούλοις πύρ πνέον-
τας, πρὸ τοῦ τοξότου ὑπὸ τὸν Ἀπόλλωνα, νέους
ἠερακλείδας, ὁ εἰς πρὸς δεκά ἀντιπαρατάξασθαι
ἔπιμος. καθελθὼν δὲ ἐν τῇ μεγάλῃ ἐκκλησίᾳ, καὶ
ἀποβάς τὸ ἵππου, καὶ εἰσελθὼν ἐντὸς, ἐξέστη ὅτι τῇ
θέᾳ, δούρων δὲ ἐνὰ τῷ Τούρκων κατεδάξασθαι μιᾶν
τῷ μῦθῳ ἐκείνων, τὸ μὲν Τούρκων ἠρώτα ἡνι-
χῶτα φησὶν ὅτι ἐδάφος. ὁ δὲ ἀπεκρίνατο, ἐνεκα πί-
στεως. αὐτὸς δὲ τείνας τὴν χεῖρα παῖσι ἐξίφει τὸν
Τούρκων, λέγων καὶ τῷ τοῦ. ἄρχει ὑμῶν ὁ θουαρῆς,
ἔ ἡ ἀρχμαλωσία, αἱ δὲ οἰκηδομαί τῆς πόλεως
ἐμὲ τυγχάνουσιν. ὡς γὰρ ὁ τύραννος μετὰ μοῆσας
ὅτι τῇ σωθήκῃ τῇ γηομῶν, ὁρᾶν τὸν ἔξαντλη-
μῶν θουαρῆν, καὶ πλὴν ἀρχμαλωσίαν τὴν ἀμε-
την. ἐλκυσσῶντες δὲ τὸν Τούρκων ἐκ τῷ ποδῶν
ἔξω ἡμετανῆ ἔρριψαν. αὐτὸς δὲ κελύσας ἐνὰ
τῷ αὐτοῖς μαρῶν ἱερέων, ἀνέβη ὁ κληθεὶς ἐπὶ
ἀμβωνος, καὶ ἐδιεβάλλε πλὴν μαρῶν αὐτοῖς προ-
σευχῶν. ὁ δὲ ὑὸς τῆς ἀνομίας, ὁ πρῶτος τῆ
ἀντιχρίστου, ἀναβάς ὅτι τὸ ἀγίας τραπέζης ἐποίη-
σε πλὴν προσευχῶν. βαβαὶ τῆς συμφορῆς. φεῖ
τῆ φεικῶδες τέραςτος, οἶμοι τῆ γεννάμεν; αἱ, αἱ,
πὶ εἶδαμεν; Τούρκος ἐν τῷ ἀγίῳ θουασησίῳ, ἐν
ὅ λείψανα ἀποστόλων, καὶ μῦθῶν ἱδρωται, ἔ
ἐπῶν αὐτοῖς ἀσεβῆς; φεῖξον ἡλιε. καὶ ποῦ ὁ
ἀμνὸς τῆ Θεοῦ, καὶ ποῦ ὁ ὑὸς, καὶ λόγος τῆ
πατρὸς, ὁ θουομῶν ἐπῶν καὶ ἐαθόμῶν, καὶ
μυδέποτε διαπρωμῶν; ὄντως εἰς κίβδηλον
ἐλογισθῆμεν, ἡ λατρεία ἡμῶν εἰς ὅσῳ ἐλο-
γισθῆ τοῖς ἐθνεσι, ἀλλὰ τῆ ἀμῶντίας ἡμῶν. ὁ ὅτι
τῷ ὀνόματι τῆς τῆ Θεοῦ λόγου σοφίας ἀνοικη-
δομηθεὶς ναὸς, καὶ τέμενος τὸ ἀγίας τεράδος ὀνο-
μαζόμενος,

μαζορίδης, καὶ μεγάλη ἐκκλησία καὶ νέα Σιών, σημερὸν βωμὸς βαρβαρῶν, καὶ οἶκος τῆς Μωαμὲθ ἐπεκλήθη, καὶ γέγονεν. δικαία ἢ κείσις σου κύριε. ἔξελθὼν οὖν ἐκ τῆς βωμοῦ, ἐζήτησε τὸν Μεγαδοῦκα, καὶ αὐτὸς πρῆξασθαι αὐτὸν, ἐλθὼν οὖν καὶ παροικωήσας, εἶπεν αὐτῷ· καλὰς ἐποίησατε, τῆ μὴ πρῶτα δειῶν τὴν πόλιν. εἶδε πόσι ζημία ἐγγόνει, πόσις ὀλεθρος, πόσι ἀχμαλωσία. ὁ δὲ Δουξ ἀπεκρίνατο· κύριε ὅτι εἰχλωρὸν ἔστω· ἡμεῖς ἔξοσίαν τῆς διδόναι σε τὴν πόλιν, ὅσθι βασιλεὺς αὐτὸς, ἄλλως ὅτι καὶ ἱνὲς τῶν ὅσων ἐδωμάριον τὸν βασιλέα ἐν λῆγρις γράφοντες· μὴ φοβοῦ, οὐ γὰρ ἰχρὸς κατ' ὑμῶν. τῆτο γρηῶν ἔσπελαβεν ὁ τύραννος Διὰ τὸν Χαλὶλ Πασίαν, ἡ γὰρ πρῶτον θυμὸν κατ' αὐτῶν· τότε ἀκούσας τὸ ὄνομα τῆς βασιλέως, ἠρώτησεν εἰ ὁ βασιλεὺς ἀπέδρα σὺν τῷ ναυσί· καὶ ὁ Δουξ ἀπεκρίνατο, ὅτι ὅτι οἶδεν, ἡ γὰρ αὐτὸς ἐν τῇ βασιλικῇ πύλῃ τότε, ὅτε οἱ Τούρκοι σιωπῶντες, εἰσελθόντες ἐν τῇ πύλῃ τῆς Χαροῦ, παρ' βασιλεί. ἀποσπασθέντες οὖν ἐκ μέσου στρατοπέδου δύο νέοι, εἶρηκεν ὁ εἶς παρ' τούτων· κύριε ἐγὼ τῆτον ἀπέκτεινα, βιαζορίδης οὖν τῆς εἰσελθεῖν, καὶ ἀρπάσαι σὺν τοῖς σὺν ἐμοί, ἔασα αὐτὸν νεκρὸν καὶ ἀλείψας. ὁ δὲ ἄλλος εἶπεν· ἐγὼ τῆτον ἐπάταξα παρ' τούτων. τότε ὁ τύραννος φείλας καὶ τοὺς δύο, ἐνετείλατο φέρειν τὴν κεφαλὴν αὐτῶν· οἱ δὲ ταχυδρομήσαντες ὄντες, καὶ τὴν κεφαλὴν αὐτῶν τεμνόντες πρῆξασθαι παρ' ἡγεμόνι. ὁ δὲ τύραννος ἔφη παρ' τὸν Μεγαδοῦκα. εἶπε μοι τὸ ἀληθές, εἰ ἢ κεφαλὴ αὐτῆ βεβῆ τῆς βασιλέως σου· τότε καὶ εὐχαριστήριος αὐτῷ εἶρηκεν, ἐκείνη βεβῆ κύριε· εἶδον οὖν αὐτῷ καὶ ἑτέρω, ἔ ἐγνώρισθαι. ὅτε παροικωήσας αὐτῷ ἐν τῷ κίονι τῆς Αὐγυστείου, καὶ ἴστατο ἕως ἑσπέρας. μὲν δὲ ταῦτα ἐκδείρας, καὶ ἀχρῆσις τὸ δέρμα τυβάσας, ἐπεμψα παρ' ταχοῦ, δεικνύων τὸ τῆς νίκης σύμβολον παρ' τῶν Γερσῶν ἄρχηγῶν, καὶ τῶν Ἀραβῶν, ἔ τοῖς ἄλλοις Τούρκοις. ἑτέροι δὲ φασιν, ὡς ὁ Δουξ διέβη μὲν τῆς Ὀρχῆς ἐν τῷ πύργῳ παρ' τῆς κατελίου τῆς Φραντζεζίδων, καὶ κεί πρῆξασθαι, ὅραντες ὡς ὅτι ἡ δυνάστην αὐτίσασθαι πλέον τοῖς Τούρκοις. ὄντων δὲ πλείων ἐκεί καὶ διγῶν ἄρχόντων σὺν τῷ Δουκί, ἠτήσατο ὁ Ὀρχῆς ἀπὸ πινος μοναχοῦ παρ' ἀμφια αὐτῶν, καὶ φορέσας αὐτὰ ἔδωκε παρ' μοναχῷ παρ' αὐτῶν· καὶ Διὰ μίαν ἑξοβολικῆς θυελλίδος, ἔβαλεν ἑαυτὸν κατ' ἡγῆς ἐξω τῆς πόλεως· καὶ λαβόντες οἱ τῶν πλοίων, καὶ δεσμώντες, ἔβαλον ἐν τῷ σὺν τοῖς λοιποῖς ἀχμαλωτοῖς. οἱ δὲ τῶν πύργου πρῆξασθαι καὶ αὐτῶν

Duca Hist. Byz.

A tum, Ecclesia magna, noua Sion, hodie in Barbarorum aram, & Mohamedis domum re ac nomine transformata est. Quam rectum iudicium tuum Domine! Templo cum exiisset Tyrannus, ad se venire Ducem magnum iussit: qui illico adductus principem veneratus est. Hisce Tyrannus cum allocutus est verbis: Vos equidem, vrbe mihi non dedita, egregie gestistis. damnum ac iacturam, quanta sunt, aestimatione metire, casorum immanem stragem, captiuorumque numerum considera. Istis Dux respondit: hac in vrbe Domine, nec Imperator, nedum ipse ego, tanta auctoritate pollebamus, ut illam tibi permittere penes nos fuerit: precipue cum inter tuos nonnulli bonum animum nos habere inberent; scriptis ad Imperatorem in hunc modum literis: NE FORMIDA, NEQUE ENIM VIRIBVS SVIS VOS DEBELLABIT. Hæc ab Halile Bassa Magni Ducis Mehemeti respondet. Halil Bassa de proditione suspectus. De Imperatore quid actum sit senescire aufferit magnus Dux. Constantinus a quibus interceptus fuerit. C una cum meis commilitonibus prædam acturus, mortuum ipsum omisi. Alter se priorem vulnus infixisse iactauit. Ambos hocce iuuenes Tyrannus illico abire ad conquirendum, sibique eius caput afferendum iussit. mandato confestim paruere, inuentique cadaueris amputatum caput principi attulere. Magnum Ducem allocutus Tyrannus, an reuera hoc sit Imperatoris caput, interrogat; ex indicibus agnitum, illius esse fassus est; aliisque confectum pariter approbatum. Ab iis deinde columnæ, quæ in Augustio locata est, clauis affixum, ad vesperam vsque ibi spectaculo fuit. Pellis denique detracta, paleaque referra, per Persarum, Arabumque principum, aliorumque Turcorum ditiones, vt victoriae symbolum, ostentanda eius mandato circumfertur. Alii porro narrant, in turre, quam Franci tuebatur, Ducem cum Orchane latitasse; ibique, cum Turcis resistendo impares se agnoscerent, in eorum potestatem ditione deuenisse; plurimosque nobiles ac proceres cum Duce illic adfuisse. Inter eos etiam vt, referunt, monachus erat, a quo vestes, quibus indutus erat, Orchanes petiit, illisque suas commutauit: per fenestram deinde quandam sagittis emittendis accommodatam extra oppidum muros præcipitem se dedit: quem comprehensum nauæ vinxerunt, & cum cæ-

Y

teris captiuis nauibus impofuerunt. Qui in turre erant cæteri & ipfi fe Turcis permifere, inque nauem eandem abducti funt. Ex his quidam captiuus Romæus in liberratem fe afferere follicite fatagens, talia Nauarcho dixit: *Si me libertati reftitueris, Orchanem, magnumque Ducem hodie tibi tradere poffum.* Hoc vt intellexit nauarchus, eum libertate donaturum fe iurauit. illico igitur Orchanes nigris uelibus indutus, captiuu iftius indicio prodi- tus eft. Nauarchus itaque Orchanem illum effe pro comperto habens, caput ei amputauit. Viuum deinde magnum Ducem, Orchanifque caput principi, in Cof- medio tum uerfanti, obtulit: qui nauar- cho gratiis actis, multa etiam largitus eft. Magnum uero Ducem federe iuffum confolatus eft, eiuſque liberos & uxorem per caſtra & claſſem a tubicine conquiſitos adduci imperat. Singulis afpra mille diſtribuit princeps, demumque magnum Ducem bene ſperare hortatus, longo hu- manoque ſermone eius dolorem leuat, dicitque: *Hanc adeo amplam urbem fidei tue regendam ac curandam credere uolo, illuſterioribusque, quam quos in Imperato- ris aula geſiſti, honoribus honeſtabo, animo ſaltem ne deſpondeas.* Gratiis actis, eiuſque manu deoſculata, magnus Dux domum ſuam abiit. Cum autem ab eo intellexif- ſet Mehemetes nobilium illuſtriumque palatii & aulae principis officialium no- mina, ſingula deſcripfit; quos per claſ- ſem & caſtra conquiſitos, redemptoſque mille aſpris ſingulos, locum in vnum con- duxit. Poſtridie illius tenebroſæ diei, qua genus noſtrum internecione deletum eſt, in urbem uenit Tyrannus, Ducifque ma- gni domum ſe contulit, in cuius occur- ſum Dux proceſſit, eumque ueneratus excepit; eo tempore coniuſ ipſius mor- bo decumbebat, ad ægrotantis ergo le- ctum, lupus ſub ouis ſpecie latens, ac- ceſſit, & eam alloquitur his uerbis: *Sal- ue mater, ne te, quos iſti dies tulere, caſus mærore conſciant; Dei decreto parendum. plura amiſſis tibi largiri poffum, hoc unum, ut ualeas, cura.* Ducis quoque magni fi- lii ipſum adoraturi acceſſerunt: gratias demum de tanta humanitate ei cum e- giſſent, exiuit ipſe, & urbem luſtrando obit. In ea penitus deſerta, ne homo qui mutiret; nec auis aut quadrupes, quæ uocem mitterent, exaudiebantur; domos ſolum modo ſcrutabantur, qui inualidi rapere quidquam & deprædari haud po- tuerant. Mutuis hac de cauſa cædibus ſe confoderunt multi, dum ſpolia ſibi inui- cem rapiunt, quæ validiori ac robuſtiori, imbecillioribus lethali uulnere oppreſ- ſis, ceſſere. Altera ab vrbe capta die, Maii trigeſima labente iterum eam intrant, &

Α ἑνὸς τῶ πλοίου ἐκείνου εἰσῆλθον. ὅτε εἶς τῶν αἰχμαλώτων τῶν Ρωμαίων καταπραγματω- σάμενος πρὸ αὐτῶ ἐλθὺς εἶπεν, εἴρηκε τὰ ναυάρ- χου· εἰ ἐλευθερώσῃς με σήμερον, ἔχω σοὶ δοῦναι τὸν Ορχανόν, καὶ τὴν μεγαδδοκίαν ὁμοῦ. τότε ἀκούσας ὁ ναυάρχος, ὤμωσε τῶ ἐλευθερώσει αὐτόν. καὶ ὅτε δειξάς τὸν μελαμφορὸν Ορχανόν, καὶ μαθὼν ὅτι κατ' ἀλήθειαν ἐκείνος ἔστιν, ἀπέτεμε πρὸ κε- φαλιῶ αὐτῶ. τὸν δὲ Μεγαδδοκίαν ζώντα, καὶ πρὸ κεφαλῶ τῶ Ορχανὸν λαβὼν εἰς τὸν ἡγεμόνα ἀπή- γαγον, ἐν τῶ Κοσμηδίῳ ἐκείνος δὲ τῶ ναυάρχου ὑπεργετήσας, καὶ πλείστα δοῦς ἀπέλυσεν· τὸν δὲ Με- γαδδοκίαν, ἐκέλευσε καθίσαι, καὶ πρὸ ηγεμονίας αὐτόν, ὡς εἰσε Διφραλητιῶνα ἐν τῶ Φοασάτῳ, ἔ- ἐν τοῖς πλοίοις, Διφρὰ τῶν παίδων, καὶ τὴν γυναῖκα αὐτῶ, καὶ πρὸ αὐτῶς σευήθησεν. ὅτε ὁ ἡγεμὼν δοῦς διὰ χιλίων ἀσπραῶν καὶ κεφαλῶν, ἀπέλυσε πρὸ αὐτῶ ἐν τῶ οἴκῳ αὐτῶ, καὶ αὐτόν Μεγαδδοκίαν παρρησίας αὐτόν, καὶ πρὸ ηγεμονίας τῶ πλείστα εἰ- πὼν αὐτῶ· ὅτι πρὸ πόλιν τούτῳ σοὶ μέλλω πα- ρακαταστάσει, τῶ ἔχῃ πρὸ ἀπασμ αὐτῆς Φρο- νήδα, καὶ ποιήσω σε εἰς κρείττοτερον δόξαν, πρὸ ἡ- εἶχες ἐν τῶ χειρὶ τῶ βασιλέως, καὶ μὴ ἀθύμει. διφραλητῆσας οὖν, καὶ ἀσπασάμενος πρὸ αὐτῶ χεῖρα ἀπῆλθεν εἰς τὸν οἶκον αὐτῶ. μαθὼν δὲ πρὸ αὐτῶ τὰ ὀνόματα τῶν διφραλῶν, τῶ ἐν τῶ παλατίῳ Διφ- ραλητιῶντων ὀφφικιαλίων, πρὸ αὐτῶν τὰ ὀνόματα κατέγραψε. καὶ ἐν τοῖς πλοίοις, καὶ ἐν ταῖς σκηναῖς, σευαθροῖσας οὖν πρὸ αὐτῶ, ἐξηγόρασεν διὰ χιλίων ἀσπραῶν δοῦς τοῖς Τούρκοις. παρρησίας δὲ ἡγεμονίας πρὸ αὐτῶς ἐκείνης τῶ παρρησίας, καὶ ζυφορῶς ἡμέ- ρας, ἐν ἧ ἔγχετο ἡ πρὸ αὐτῶς Διφραλητῆσας, εἰσελθὼν ἐν τῇ πόλῳ ὀτύραννος, καὶ εἰς τοῖς οἴ- κους τῶ Μεγαλοδοκίαν ἐλθὼν. ἐξελθὼν δὲ εἰς σευαῖτησιν αὐτῶ, καὶ παρρησίας αὐτόν εἰς- ἤλθεν ἐντός. ἡ δὲ ἡ γυναῖκα αὐτῶ ἀσπασάσας κλι- νήσας. τότε ὁ παρρησίας λύκος εἰσῆλθας τῇ κλίνῃ, ἔφη παρρησίας αὐτῆ· χαῖρε ὦ μη- τέρ, μὴ λυποῦ ὅτι τοῖς συμβέβηκῶσι. ὁ δὲ ἡγε- μα τῶ κρείου ἡγεμόνα. ἔχω ἐπὶ πλείονα πρὸ ὅν ἀπώλεχες τῶ δοῦναι σοὶ· μόνον ὑλίαν. ἐλθόν- τες δὲ οἱ παῖδες αὐτῶ παρρησίας αὐτῶ, καὶ διφραλητῆσας αὐτόν ἐξῆλθε, παρρησίας τῶ πόλιν. ἡ δὲ ἡ πᾶσα ἀοικῶς, οὔτε ἀνδραποδῶς, οὔτε κτη- νος, οὔτε ὄρνεον κραυγάζων, ἢ λαλῶν ἐντός· μόνον ἡνῆς τῶ μὴ διωκθέντων σκυλῶσας τί, Διφρὰ δὲ ἀνι- στρον αὐτῶν. διότι καὶ πολλοὶ ἀπὸ ἀλλήλων ἐφονδί- θησας, ἔλκων ὁ εἶς ἐξ ἑτέρου τὰ λαφύρα, καὶ ὁ διωκτῆς ἡρπαζεν, ὁ δὲ μὴ διωκόμενος ἀπίσταναι, κατῆλθεν λαμβάνων πληγῶν, ἔκειτο· τῇ δὲ δούτε- ρα ἡμέρα, τριακῆσθῃ ἡμέρῳ ὁ Μάγος, εἰσῆλθων, καὶ

Orchanes & magnus Dux proditi.

Orchani caput amputatum.

Mehemetes magnum Ducem conſola- tur.

Mehemetes nomina illuſtrium aulae uirorum deſcribit.

Mehemetes in magni Ducis domum a- bit, cuius uxo- rem alloquitur, die Maii 30.

Magni Ducis filii Meheme- tem ſalutant.

Deſolatae urbis facies.

τὰ ἐκείνη ἀληθῆ πρόμα αὐτῶν στυλέων. ὅτε ὁ τύραννος διελθὼν τὸ πλῆθον τῆ πόλεως, καὶ παρῆς τοῖς ἑπαρχαίου μέρεσι συμπόσιον ποιήσας, ὁφραίνετο· καὶ δὴ καὶ βασιλεὺς ἀπὸ τοῦ οἴνου, ἔμεθυσθεὶς, ὤρσειεν ὁ ἀρχιδυνάχῳ αὐτῷ, καὶ παρῆς αὐτῷ εἶπεν, ἀπελθε ἐν τῷ οἴκῳ τοῦ μεγάλου Δακῆς, καὶ εἰπέ αὐτῷ, ὅτι ἐξ ἡμερῶν, ἵνα φείλης τὸν υἱόν σου τὸ νεώτερον ἐν τῷ συμποσίῳ, ἡμεῖς δὲ βυζανθῆς ὁ νέος ἀγων τεταρσεσκαιδέκαστον ἔτος ἀκρούσας, ἔν ὁ πατήρ τοῦ παιδὸς ἀπενεκρώθη, ἔτι ὁ υἱὸς αὐτοῦ ἠλλοιώθη, καὶ λέγει ὁ ἀρχιδυνάχῳ, ὅτι ἐστὶ ἔτι ἐν τῇ ἡμετέρᾳ διαγωγῇ τὸ πῶς δαδωῖαι τὸ ἐμὸν παιδίον οἰκείαις χερσὶν μαινομένη πρὸ αὐτῷ, κρηττοῖν αὐτῷ μοι τὸ φείλαι δῆμιον, καὶ λαβὴν τὴ κεφαλῆ μου ἀπ' ἐμοῦ. ὁ δὲ ἀρχιδυνάχῳ συμβουλεύσας αὐτὸν τὸ δαδωῖαι τὸ παιδίον, ἵνα μὴ εἰς ὄργην ἐκκαύσῃ τὸν τύραννον, ὁ δὲ μὴ πεισθεὶς, ἀλλ' εἰπὼν, ὅτι εἰ βέλῃ λαβὴν αὐτὸ καὶ ἀπελθεῖν, λαβὼν ἀπέχθη. ὁ δὲ ἐγὼ σοὶ ἔπι διδόναι οἰκείῳ θελήματι οὐ γνήσιον) πῶποτε. ὅτε ὁ ἀρχιδυνάχῳ γραφεὶς εἶπε ὁ ἡγεμόνι ἀποκριθὲν τὰ πῶς τὸν μεγάλου Δακῆς λαλήθη, καὶ πῶς τὸ παιδίον ἐκ τῆ βασιλῆς δαδωῖαι. ὅτε ὁ τύραννος θυμωθεὶς εἶρηκε ὁ ἀρχιδυνάχῳ, λαβὴν τὴ δῆμιον σοὶ σοι, καὶ γραφεὶς ἄγε μοι τὸ παιδίον. ὁ δὲ δῆμιος ἀγαγέτω τὸ Δάκκα, ἔτι τοὺς υἱοὺς αὐτοῦ. τότε ἐλθόντες, καὶ μαζῶν τὸ μίμνμα ὁ Δάξ ἠσπάσατο τὰ τέκνα αὐτοῦ, καὶ τὴ γυναικῶν, καὶ ἐπορεύετο σὺν δὴμίῳ αὐτοῦ καὶ υἱὸς αὐτοῦ, καὶ ὁ γαμβρὸς αὐτοῦ ὁ Καντακουζηνός. ὁ δὲ παιδίον ἐλαβὴν ἑαυτῷ ὁ ἀρχιδυνάχῳ. εἰσελθὼν οὖν καὶ δεῖξας τὸ παιδίον ὁ ἡγεμόνι, τοὺς δὲ λοιποὺς ἐν τῇ πύλῃ τῆ παλατίου ἰσαμύνοισι, ὤρσειε ὁ δῆμιος ἐξίφθη κεφαλῆ αὐτῶν ἀποτμηθῆναι. τότε λαβὼν αὐτοὺς μικρὸν κἀτάστην τὴ παλατίῳ, εἶπεν αὐτοῖς ὁ δῆμιος τὸ ἀπόφασιν, ἀκρούσας δὲ ὁ υἱὸς αὐτοῦ τὴ σφραγὴν ἐκλαυσεν. ὁ δὲ πατήρ αὐτοῦ γυναικῶς σαθεὶς ἐνεδωδμωσε τοὺς νέους φερέων αὐτοὺς καὶ λέγων, τεκνία εἶδατε τὴ θῆς ἡμέραν ἐν μᾶ χειρὸς ῥοπή τὰ ἡμέτερα πᾶντα φρεῖδα γεγνότα. ὁ πλῆθος ἡμῶν ὁ ἀκένωτος. ἡ δὲ δάξ ἠσπασθη, ἡ δὲ εἰχομῶν ἐν τῇ μεγαλοπόλει ταῦτη, καὶ δὲ αὐτῆς ἐν πάσῃ τῇ γῆ, ἡ οἰκῶσι Χριστιανοί. καὶ τῇ τῇ ὄρα ταῦτη ἐκ ἐνελείπετο ἄλλο εἰς ἡμᾶς, πλὴν ἡ πρὸ οὐρα αὐτῆ ζωῆ. ἔσται δὲ ἡμῶν αὐτῆ ὅτι ἀτελεύτητος, ὅτι ἔσται γὰρ ἐν τῇ ἐξομῶν. καὶ ταῦτα πῶς. ὁ φερούμενοι τὸ ἀγαθῶν ὧν ὠλέσαμην, τῆς δόξης, τῆς τιμῆς, τῆς αὐθεντίας, τῶν δὲ πᾶντων ὀφθαλμοῦν, καὶ φερονόμενοι, καὶ λαλαπορούμενοι, ἀλλοὶς ἔβλην ἐφ' ἡμᾶς καὶ ὁ θάνατος, λαβὼν ἐκ τῆ φερε ἀπίμοις. ποῦ ὁ ἡμέτερος βασιλεὺς, ὅτι ἐσφάγη θῆς; ποῦ ἐμὸς συμπένθετος, καὶ σὸς πατήρ ὁ μέγας δαδμῆσις; ποῦ ὁ Παλαιολόγος, καὶ παρὰ τὸ φάτωρ σὺν τοῖς δύο υἱοῖν αὐτοῦ, ὅτι ἐσφάγη θῆς, ἔσται ἐν τῷ πολέμῳ; εἶθε καὶ ἡμεῖς ἀπεθανόμενοι σὺν αὐτοῖς, πλὴν ἔτι αὐτῆ ἡ ὄρα ἰκρῶν ἔσται, μὴ πλημμυρῆσθαι πλέον, τίς γὰρ

A prædæ reliquias corradunt. Tyrannus maiore urbis parte lustrata, conuiuioque in palatii regione vicina instructo hilariter epulatus est; iamque vino madidus ac temulentus Archieunucho suo talia imperat, Domum magni Ducisabi, & eum ita alloquere: *Mandat princeps, ut filium tuum natu minorem* (is equidem forma oris pulchra, annos quatuordecim natus erat) *ad conuiuium mittas.* Ad quæ verba, adolescentis pater fere exanimatus est; vultusque colore mutato Archieunucho dixit: *Legis nostræ instituta haud ferunt, ut, me ministro ac perductore, filius meus stupro vitianus tradatur; carnificem mittere, qui caput meum amputatum auferret, potius erat.* Vt vero iram Tyranni deuitaret, consilium dabat Archieunuchus, ut adolescentulū dimitteret. Cui parere recusans dixit: *Si illum abducere tibi propositum est, ita fac; absit vero, ut illum tibi sponte dedam.* Reuerfus ergo Archieunuchus a magno Duce, adolescentem mittere renuente, acceptum responsum principi affert. Quo percitus ira Tyrannus Archieunucho mandat, *carnifice tecum ducto redi, & adolescentem huc adducas; carnifex vero magnum Ducem eiusque liberos huc agat.* Domum magni Ducis veniunt, qui tali nuncio accepto liberos & uxorem complexus, filio ac genero suo Cantacuzeno comitibus, carnificem secutus est. Adolescentulum perductum principi stitit Archieunuchus, cæteros interim ad palatii portam stare innuit, quos subito princeps a carnifice capite plecti imperat. Paulo infra palatium deductis, principis iussa carnifex declarat; quæ cum audisset magni Ducis filius instantem cædem deflere; at pater forti ac erecto animo liberos suos adolescentes his verbis confirmare: *Hesternæ die vidistis filii omnia nostræ, opes inexhaustas, gloriam admirabilem; cuius claritudine in hac magna urbe, ac per totum proinde orbem Christianum splendebamus, temporis momento euanuisse. Ex his omnibus, præter hanc vitam, nihil nobis nunc superest; quam in sempiternum producere haud datur; tandem enim, quamuis sero, ex ea nobis migrandum; at quo statu quæso? Opibus, dignitatibus, honoribus, & autoritate spoliati, probris traducti, & ab omnibus contumeliose habiti, & spretri; arumnis pressi vitam tandiu trahemus, donec mors superueniens despectos ac contemptos istis miseriis nos subtrahat. Vbi noster Imperator? nonne heri occisus est? ubi confocer meus, idemque pater tuus magnus domesticus? ubi Palæologus? & cum filiis suis Protostrator? nonne inter præliandum occubuerit? utinam & nos eodem fato confociati fuissetus. Verumtamen hæc ipsa hora nobis satis opportuna, ultra non peccabimus: quis enim*

Mehemetes urbem lustrat, & conuiuio proceres aulae suæ excipit.

Ad se adduci magni Ducis filii natu minorem iubet.

Magnus Dux id volens sciens facere decretat.

Archieunuchus magni Ducis responsum Mehemeti refert.

Magnus Dux ad mortem ducitur.

Magnus Dux filium, ut animo forti mortem subeat, hortatur.

nouit arma diaboli? num dilata morte, ab illius venenatis telis appetemur? nunc paratum stadium in nomine illius, qui pro nobis mortuus ac crucifixus, a mortuis resurrexit. Ipsi ergo commemorantes, bonis eius fruamur.
 His sermonibus adolescentium animos crexit, confirmatosque ad mortem alacriter subeundam promptos reddidit. Ad satellitem deinde conuersus ait. Ab adolescentibus incipiendo, quæ in mandatis habes exequere. Statim, spectante magno Duce, gratiis Deo actis, hisce etiam verbis, *IUSTVS ES DOMINE*, ab eo prolatis, adolescentium capita carnifex amputauit; quem etiam Dux ita rogat: *Tanti spercunctare amice, dum ingressus Deum oram*, vicina quippe erat ædicula; spatio orandi a satellite concessio, in illo templo preces Deo obtulit; quibus peractis, liberorum cadaueribus adhuc palpitantibus, exiuit: laudibusque iterum Deo magnificato, capite plexus est. Cæсорum capita, nudis illic insepultisque cadaueribus relictis, feræ illi sanguinem sitienti, tumque conuiuanti spectanda attulit. Quotquot etiam nobiles, palatii officiales proceresque redemerat, per missos satellites neci dedit. Ex eorum vxoribus & liberis delectu habito formosas virgines pulchrosque pueros sibi sepositos, Archieunuchi curæ ac diligentia custodiendos mandauit. Reliquam mancipiorum turbam, donec Babylonem, Adrianopolim dico, abduceretur, curandam aliis dedit. Vniuersi tum demum vrbs incolæ & opes in castrorum tentoriis conspecti; vrbs vero deserta, exanimis, nuda, voce carens, specie ac decore spoliata iacebat.

Magni Ducis filii ipsi deinde caput amputatum.

Proceres omnes interfecti.

οἶδε τὰ ὄπλα τῆς Διὰ βόλου; εἰ καὶ βραδυώντες πληγῶν κωλύει τὸ ἰοβόλων βελανῖν αὐτῶν, νῦν δὲ σάδιον ἔτοιμον, ἐν ὀνόματι τοῦ σαυρωθέντος ἡμῶν καὶ θανάτου, καὶ ἀναστάσεως ἀποθανώντων καὶ ἡμῶν, ἵνα σὺ αὐτῶν ἀπολαύσωμεν τὸ ἀγαθὸν σὺν τῷ. Ταῦτα εἰπόντων καὶ ἐπιείξας τοὺς νέους, ἐγγερόντων κωλύομαι τῶν θανόντων. καὶ λέγει τῷ ἀπεκρυφθέντι, ποίησον δὲ κελυθῶν σοι, ἐξ ἀμύμων ἀπὸ τοῦ νέου, καὶ ἡσυχύσας ὁ δῆμος ἀπέτεμε τὰς κεφαλὰς τῶν νέων. ἰσάμνος ὁ μέγας Δούξ καὶ λέγων δὲ, διζυρεῖσθε σοὶ κύριε, καὶ δὲ, δίκαιος εἰ κύριε. τότε εἶπε τῷ ἀπεκρυφθέντι, ἀδελφέ, ὁδὸς μοι ὀλίγη ἀνοχλῶν τῶν εἰσελθεῖν καὶ προσευξασθαι, ἵνα γὰρ ἐν ἐκείνῳ τῷ πτωναὸς μικρὸς ὁ δὲ ἀφῆκε, καὶ εἰσελθὼν προσεύξασθαι. ὅτε ἐξελθὼν ἐκ τῆς πόλεως τῆς ναοῦ, ἦσθαι γὰρ ἐκεῖ τὰ σώματα τῶν παιδῶν αὐτῶν ἐπὶ ἀπεκρυφθέντων. καὶ πάλιν διζυρολογίαν πέμφας Θεῷ ἀπετήνη τὴν κεφαλὴν. λαβὼν οὖν ὁ δῆμος τὰς κεφαλὰς ἦλθεν εἰς τὸ συμπόσιον, ἐμφανίσας αὐτῶν τὰ ἀιμοβόρα θηρία. τὰ δὲ σώματα γυμνά ἐκεῖ καὶ ἀταφα κατέλιπεν. ὁμοίως καὶ ὅσοις τῶν βίβλων καὶ ὀφθαλμίων τῶν παλατίου μεγίστας ἐξηγήρασε, πρῶτας τῆς ἀπεκρυφθέντων κατέσφαξε. τὰς δὲ γυναῖκας καὶ παιδας αὐτῶν ἐξελέξατο τὰς ὠραίας κέρρας, καὶ βυειδῆ ἀρρένα, καὶ πῆδωκε τὰς ἐξελθόντων τῶν τηρεῖσθαι ἡσυχίαν αὐτῶν. τὴν δὲ λοιπὴν ἀγχαλωσίαν πῆδωκεν ἄλλοις ἔφροντιζεσθαι ἡσυχίαν αὐτῶν, ἀλλοὺς οὐ εἰσαχθῶσιν εἰς Βαβυλῶνα τὴν Ἀδριανοῦ. καὶ ἵνα εἰδεῖν τὴν ἀπασθαι πόλιν ἐν ταῖς σκιναῖς τῶν φουαῶτου, τὴν δὲ πόλιν ἔρημον νεκρῶν κειμήλιον, γυμνῶν, ἀφωνον, μὴ ἔχουσαι εἶδος, ὡς δὲ κάλλος.

CAPVT XLII.

Ducæ super vrbe capta, delectoque Christianorum in Oriente imperio Monodia.

VRBS, o vrbs cunctarum vrbiū caput! quatuor mundi partium centrum; Christianorum gloria; quæ Barbarorum splendorem hebetatum ac languescentem retundebat. O vrbs Paradisus alter, omnibus plantarum ac arborum generibus; ex quibus fructus spirituales nascuntur, confitus; Quo decor tuus? quo gratiarum spiritualium corpori & animo benefica irrigatio diffugit? Vbinam Apostolorum Domini mei corpora, a longo tempore in sempervirenti paradiso deposita? circumdantia purpuream togam, lanceam, spongiam & arundinem; quas dum μέσῳ ὑπὸ τῶν δὲ πορφυρεῶν ἱμάτιον, τὴν λόγχην, τὸν σπῆγρον, τὸν κέλαμον ἄπεινα ἀσπῶ-

Ω Πόλις, πόλις, πόλεων πασῶν κεφαλὴ, ὡς πόλις, πόλις, κέντρον τῶν τεσσάρων τῶν κόσμου μερῶν, ὡς πόλις, πόλις Χριστιανῶν καύχημα, καὶ βαρβάρων ἀφθιμότης, ὡς πόλις, πόλις ἀλλήλων παρὰ φύσιν φυτὸν θεῖον ὡς δὲ δυσαμῶν. ἔχουσα ἐνδον φυτὰ πᾶσι βελόντα καρποὺς πνευματικῶν. ποῦ σου δὲ κάλλος κωλύεισθε; ποῦ σου ἡ τῶν ἡσυχίαν τῶν πνεύματος βεργετικὴ ράσις ψυχῆς τε, καὶ σώματος; ποῦ τὰ τῶν ἀποστόλων τῶν κρείου μου σώματα, τὰ ὡς πολλοὺς φυτὸν θεῖον ἐν τῷ ἀειθαλεῖ κωλύεισθαι; ἔχοντα ἐν

voluptate fruebarur. Vidit enim gentes sanctuarium suum ingressas, de quibus præceperas, ut in Ecclesiam tuam non intrarent. Omnis populus eius panem mendicando gemit. Quæ chara ipsis ac valde cupita, eis, ad reuocandam sustinendamque animam, permutarunt. Respice Domine, & considera. Omnes qui transitis per viam, attendite: & num dolori meo par ægritudo alium vexet, videte. Qui ad racemationem usque mea corrasit & decerpit; ignem in me vibratum, & ad ossa mea penetrantem e sublimi fede sua iaculatus est. extendit laqueum pedibus meis, post tergum suum me abiecit. Deleuit me, & ut tota die gemerem, fecit. Omnes viribus eximios abstulit mihi Dominus, egregiorumque virorum, qui me tuebantur stragem acceleravit. Virgini Iudæ torcular calcavit Dominus, ex quo cæforum profusus sanguis manauit. Hæcce lugeo ac comploro. Superior viribus hostis filios meos perdidit. Iustus tamen est dominus, qui, ore suo scelerum meorum acerbitate exasperato, me respuit. Auscultate iam populi, & dolorem meum conspiciate. Virgines, & adulescentes, quos sinu meo foui, sub seruitutis iugum mecum missi sunt. Præterita ac neglecta sum a procis meis, quorum suppetias frustra inclamaui. Sacerdotes & seniores mei in vrbe defecerunt. Superiorum meorum argumentum discite, Hostilem erga me animum indutus Dominus; tabernaculum suum tanquam vitæ auulsit, festosque dies suos aboleuit. festum & sabbatum in vrbe obliuioni tradidit Dominus: iraque fremens Imperatorem, & sacerdotem exagitauit. Altare suum auersatus est Dominus, sanctuarium suum demolitus est. fundamentorum molem manu sua diruit, ac contriuit. Voces bellicæ in domo Domini exauditæ sunt, psalmodiarum vice a Leuitis diebus festis decantatorum. Vide Domine & considera, an quenquam similitudine rescideris. Lactantes infantes cæsi sunt. In sanctuario Domini si prophetam & sacerdotem trucidabunt. In terra, in quam migrarunt, humi senex & puer iacuerunt. Virgines & adulescentes mei captiui abierunt, iram suam Dominus ad finem perduxit, eam impetu effudit; ignem in vrbe, quo eius fundamenta cremata & absumpta sunt, accendit. Recordare Domine, quid acciderit nobis: contumeliis & probris, quibus traducimur, aduerte. Hæreditas nostra ad alienos translata est, extranei domus nostras occupauerunt. in orphanorum, qui patre orbatii sunt, ordinem coacti sumus, matresque nostræ pro viduis habitæ sunt. Pulsi ac defessi requiem non cepimus. Patres nostri pec-

τὰ ὀπιθυμήματα αὐτῆς. εἶδε γὰρ ἔθνη εἰσελθόντα εἰς τὸ ἁγίασμα αὐτῆς, ἀ ἐνετείλω μὴ εἰσελθεῖν εἰς τὴν ἐκκλησίαν σου. πᾶς ὁ λαὸς αὐτῆς κατασπένδοντες, ζητιῶντες ἄρτον. ἔδωκεν τὰ ὀπιθυμήματα αὐτῆς ἐν βρώσῃ, τὴν ὀπιθρέψαν ψυχῶν. ἴδε κύριε, καὶ ὀπίβλεπον. πάντες οἱ ἰσραηλιῶται οὐδὲν ὀπίβλεψατε, καὶ ἴδετε, εἰ ἔστι ἄλλος καὶ τὸ ἄλλος μου. ὁ ἐπεφύλισέν μοι ἔξ ὑψοῦς αὐτὸν ἔξ ἀπέσπλε πῦρ ἐν τοῖς ὀφείοις μου, καὶ κατήγαγον αὐτὸ ἐπὶ ἐμέ. διεπέτασε δίκτυον τοῖς ποσὶ μου· ἀπέτρεψεν με εἰς τὰ ὀπίσω. ἔδωκε με ἠφανισμένῳ ὄλῳ πλὴν ἡμέραν ὀδύνας ἡμέρας. ἔξῃρε πάντας τοὺς ἰσχυροὺς μου ὁ κύριος ἐν μέσσοις μου. ἐκάλεσεν ἐπὶ ἐμέ καὶ ὄν τὴν σιωπῆσαν ἐκλέκτους μου. λυγρὸν ἐπάτησε κύριος πρὸ ἡμεῶν θυγατρὸς Ιουδα· ὅτι τούτοις ἐγὼ κλάω. ἐγένοντο οἱ υἱοὶ μου ἠφανισμένοι, ὅτι ἐκρηταμώθη ὁ ἔθρος· δίκαιος ἔστι κύριος, ὅτι τὸ σῶμα αὐτὸν πρὸς ἐπίστανα. ἀκούσατε δὴ πάντες λαοὶ, καὶ ἴδετε τὸ ἄλλος μου· αἱ πρὸθένοι μου, καὶ οἱ νεανίσκοι μου ἐπορεύθησαν ἐν ἀγχαλωσίᾳ μου. ἐκάλεσα τοὺς ἔρατάς μου, αὐτοὶ δὲ πρὸς ἐλογίσθητό με. οἱ ἱερεῖς μου, καὶ οἱ πρεσβύτεροί μου ἐν τῇ πόλει ἔξέλιπον. ἀκούσατε δὴ ὅτι φεράζω ἐγὼ. ἐγένετο κύριος ὡς ἔθρος, καὶ ἔξέσπασεν ὡς ἀμπλον τὸ σκῆνωμα αὐτὸν, διέφθηρεν ἑορτὴν αὐτὸν. ὀπιθρέψασα ἐποίησε κύριος ἐν τῇ πόλει ἑορτῆς, καὶ σαββάτου· καὶ πρὸς ἔξωθεν ἐν ἐμβρυμῆματι ὀργῆς αὐτὸν βασιλεῖα καὶ ἱερέα. ἀπάσατο κύριος θυσασηλιον αὐτὸν. ἀπέτιναξεν ἁγίασμα αὐτὸν. σιωπέτησαν ἐν χεὶρὶ αὐτὸν τῆς * βάρων αὐτῆς. φωνὴν πολέμου ἔδωκεν ἐν οἴκῳ κυρίου, ὡς ψαλμὸν Λευιτῶν ἐν ἡμέρᾳ ἑορτῆς· ἴδε κύριε, καὶ ὀπίβλεπον, ἦν ἐπεφύλισας οὕτως. ἐφονεύθησαν νῆπια θηλάζοντα μαδοῖς. εἰ ἄποκτενοῦσιν ἐν ἁγίασματι κυρίου ἱερέα, καὶ πρεσβήτων. ἐκοιμήθησαν εἰς γῆν ἔξ ὀδῶν παιδάριον, καὶ πρεσβύτης· πρὸθένοι μου, καὶ νεανίσκοι μου ἐπορεύθησαν εἰς ἀγχαλωσίαν, σιωπέτεσε κύριος θυμὸν αὐτῶν. ἔξέχεεν θυμὸν ὀργῆς αὐτὸν. καὶ ἀἴψα πῦρ ἐν τῇ πόλει, καὶ κατέσφαγε τὰ θεμέλια αὐτῆς. Μνήσθητι κύριε τί ἐγένετο ἡμῖν, ὀπίβλεπον, καὶ ἴδε τὸν ὀνειδισμὸν ἡμῶν. ἡ κληρονομία ἡμῶν μετεγράφη ἀλλοτρίοις, οἱ οἴκοι ἡμῶν ξένοις. ὀρφανοὶ ἐγένθησαν ὡς μὴ ἔχοντες πατέρας, μητέρες ἡμῶν ὡς χῆρας. ἐδιωχθήμεν, ἐκοπιώσαμεν, ὅσα ἀνεπαυσάμεθα. οἱ πατέρες ἡμῶν ἡμῶν-

* I. Βάρων

τον, καὶ οὐκ ἔπαρηγοῦντο, καὶ ἡμεῖς τὰ ἀνομήματα αὐτῶν ἔπαρηγοῦμεν. δούλοισι ἐκυριεύσαν ἡμῶν, λυθροῦμενος οὐκ ἔστιν ἐκ τῆς χερὸς αὐτῶν. ὃ δὲρμα ἡμῶν ὡς κλίβανος ἐπαλαιώθη, στυγεράθη ἀπὸ πυρὸς καταιγίδος λιμοῦ. ἔκλεκτοι ἐν μύλοις ἤλεσαν, καὶ νεανίσκοι ἔπι ξύλοις ἀνεσχολεύθησαν. παρεσβύται ἀπὸ πύλης κατέπεσον· καὶ ἔκλεκτοι ἀπὸ φαλμῶν αὐτῶν κατέπεσαν. κατελύθη χερὰ καρδίας ἡμῶν, ἐξεφράφη εἰς πένθος ὁ χερὸς ἡμῶν. ἔπεσεν ὁ στέφανος τῆς κεφαλῆς ἡμῶν. οὐαὶ ἡμῖν ὅτι ἡμῶντομεν πρὸς τούτου. ἐγλήθη ὁδωμὴ ἡ καρδία ἡμῶν, πρὸς τούτου ἐσκότασαν οἱ ὀφθαλμοὶ ἡμῶν ἔπι τῇ νέᾳ Σιών, ὅτι ἠφανίσθη. ἀλόπεκες διήλθον ἐν αὐτῇ. σὺ δὲ κύριε εἰς τὸν αἰῶνα καθεῖκε, ὁ θρόνος σου εἰς ἡμεῖς, καὶ γενεάν. ἵνα τι εἰς νεῖκος ἐπιλήσῃ ἡμῶν, καὶ ἀλείψῃς ἡμᾶς εἰς μακρότητα ἡμερῶν. ἐπιτρέψον ἡμᾶς κύριε πρὸς σε, καὶ ἐπιτραφισόμεθα, καὶ ἀνακαταστή ἡμέρας ἡμῶν καθὼς ἐμπροσθεν, ὅτι ἀπωθούμενος ἀπέσω ἡμᾶς, ὠργίης ἐφ' ἡμᾶς ἕως σφόδρα. οὗτοι οἱ θρηνοὶ, καὶ οἱ κροτοὶ τῆς Ἱερεμίου, οἳ ἐκόψατο ἐν τῇ ἀλώσει τῆς παλαιᾶς Ἱερουσαλὴμ· οἶμα δὲ καὶ πρὸς τῆς νέας, καλῶς ὃ πνεῦμα πρὸς τὴν ἀλώσει τῆς παλαιᾶς Ἱερουσαλὴμ· ποῖα ἴδωμεν γλώσσα δὲ ἰαροῦ τῆς εἰπεῖν, καὶ λαλήσῃ πρὸς ἡμῶν ἐν τῇ πόλει συμφορῶν, καὶ πρὸς δὲν τὴν ἀχμαλώσιον, καὶ πρὸς πικρῶν μετοικίαν, ἡ ἔπειση, οὐκ ἀπὸ Ἱερουσαλὴμ εἰς Βαβυλῶνα, ἢ εἰς Ασσυρίους· ἀλλ' ἀπὸ Κωνσταντινουπόλεως εἰς Συρίαν, εἰς Αἴγυπτον, εἰς Ἀρμενίαν, εἰς Πέρσας, εἰς Ἀραβίαν, εἰς Ἀφρικὴν, εἰς Ἰταλίαν ἀποστέλλω, ἐν τῇ Ἀσίᾳ τῇ μικρῇ, καὶ ἐν ταῖς λοιπαῖς ἐπαρχίαις· καὶ ταῦτα πᾶς; ἐν τῇ Παφλαγονίᾳ ὁ αἰὴρ, καὶ ἐν Αἰγύπτῳ ἡ γυνή, καὶ τὰ τέκνα ἐν ἄλλοις ἔθνεσι ἀποστέλλω ἀλλοιούμενα, ἀπὸ γλώττης εἰς γλώτταν, καὶ ἀπὸ θύρας εἰς ἀστέραν, καὶ ἀπὸ θείων γραφῶν εἰς ἀλόγητα γράμματα. φεῖξον ἡλίου, καὶ σὺ γῆ. φεῖξον εἰς πρὸς πρὸς ἐγκατέλειψον, πρὸς ἡμῶν ἐν τῇ ἡμετέρᾳ ἡμεῖς πρὸς τῆς δικαιοκρίτου Θεοῦ, ἀπὸ τῆς ἀμνηστίας ἡμῶν. οὐκ ἐσμέν ἀξιοὶ ἀπενίστασθαι ὅραμα εἰς οὐρανόν, εἰ μὴ μόνον καὶ τὰ νεκροὶ, καὶ εἰς γῆν τὰ πρὸς τὰ θέντες, καὶ ἔσομεν δικαίος εἰς κύριε, καὶ δικαίος ἡ κρίσις σου. ἡμῶντομεν, ἡμιόμοισαμεν, ἡδικήσαμεν πρὸς πρὸς τὰ ἔθνη. καὶ πρὸς τὰ, ἀ ἐπήγαγες ἡμῖν, ἐν ἀληθινή καὶ δικαίᾳ κρίσει ἐπήγαγες. πρὸς φεῖσαι ἡμῶν κύριε δέομεθα.

Acauerunt, & his cladibus subducti obierunt: nos vero errorum, quos admiserunt, poenas luimus. Seruilis conditionis homines dominati sunt nobis, nec quisquam ab ipsis nos redimit. Pellis nostra quasi fenio iam deficcata, ad clibani instar fuligine atrata, inaruit; dira ac horrenda fame corrugata ac contracta est. Viri eximii in pistrinis molas versarunt, & adolescentuli lignis fuspensi sunt. Senes a porta, seu tribunali iudiciali, exciderunt. & egregii psalmos suos canere cessauerunt. Gaudium ex animis nostris fugatum est, choreæ nostræ in luctum versæ sunt. corona capitis nostri decidit. Væ nobis, quia in hoc peccauimus. Cor nostrum dolore & ægitudine coartatum est. oculis hac de causa nostris offusa caligo est a lachrymis, quas ob deletam nouam Sion fudimus. In ipsa vulpes discursarunt. Tu vero Domine in æternum habitas, sedes tua a generatione in generationem permanet. Vt quid in ira tua obliuisceris nostri, nosque in longitudinem dierum derelinques. Ad te Domine conuerte nos, & ad te reuertemur. Dies nostri, sicut olim erant, renouentur. Tu ipse nos repulisti, cum a nobis repulsam tuleris; & ideo in nos ira tua vehementer exarsit. Hæ sunt lamentationes & planctus Hieremix, quos ob antiquorum Hierosolymorum expugnationem & euersionem edidit: quos etiam ob nouorum cladem, spiritum prophetæ suggessisse mihi verisimile fit. Verumenimvero quæ lingua adeo eloquens & disertata est, vt calamitatem, qua vrbs conflictata est, enarrare possit? Quis captiuitatis ærumnas & transmigrationis acerbiter, quibus iactata est, edifferet? Non a Hierosolymis in Babylonem, vel Assyriam: sed a Constanti-nopoli in Syriam, Ægyptum, Armeniam, Persas, Arabiam, Africam, Italiam, in Asiam minorem cæterasque prouincias translati sunt, ac dispersi incolæ. atqui quo pacto? in Paphlagoniam maritus, in Ægyptum mulier, liberi in aliam regionem passim distracti & abducti: a gente idiomatis diuersi in aliam differentem, a pietate in impietatem; a diuinis codicibus ad absurdas scripturas traducti. Perhorresce Sol, & tu terra! genus nostrum funditus euersum, ac recto Dei iudicio ob peccata nostra destructum gemitibus ac suspiriis lugete. Qui in coelos oculos tollamus, indigni sumus; demisso in terram vultu, & in faciem procumbentes clamemus, Iustus es Domine & rectum iudiciū tuum. Peccauimus, inique nos gessimus, & præ cæteris nationibus iniuste egimus. Clades quibus nos affectos voluisti, sententia tua ex æquo & vero lata, illatæ sunt. Parce tamen Domine orantibus nobis.

CAPVT XLII.

Prædam quantam Turci ex vrbe capta tulerint. Galatam ingreditur Mehemetes, & partem murorum diruit. S. Sophiam in Meschitam transformat. Adrianopolim reuertitur. Magni Ducis uxor obiit. Principes Christiani Mehemeti uictoriam gratulantur. Seruiis tributa imperat, & Georgium Despotam Seruia decedere iubet. Hungari Turcorum prouincias vastant. Mehemetes Smedrouo frustra oppugnata Adrianopolim prædæ diues abit. Saraium Constantinopoli construit Mehemetes. De Paleologis uaticinium.

Maii vltima die.

Prædam qualem tulerint Turcæ capta Constantinopoli.

Librorum disspatio, & iactura.

Galatam ingreditur Mehemetes Iunii diez. & res ibi constituit.

Murorum partem oppidi dici iubet.

TERTIA ab vrbe capta die classis missionem dedit, vt in suas prouincias & oppida re nauigare possent, tanto onere grauatissimis nauibus, vt parum, quin aquis haurirentur, abfuerit. At quibus rebus onustæ erant? vestibus pretiosis, vasibus aureis, argenteis, æneis, stanneis; libris etiam infinitis; captiuis quoque tam Sacerdotalis quam Laici ordinis, monialibus & monachis. Omnes denique naues graui præda plenæ erant. In castrorum etiam tentoriis infiniti captiui, similis prædictæ omnisque generis præda videbantur. In Barbarorum medio cernere erat hunc sacco pontificali indutum, illum collari aureo præcinctum, eoque canes alligatos ducentem. equos iumentaque, centonum & stragulorum vice, agnis auro intextis alios sternere. Inter epulandum, in discis sacris appositis, fructibus vesci variis quidam conspiciebantur, & merum sacris calicibus haurire. Libros quoscumque innumeros curribus impositos per orientem & occidentem disperferunt, ac distraxerunt. Vno numero volumina decem Aristotelis, & Platonis, Theologica cæterarumque scientiarum & artium vnerunt. Euangelia etiam adhibitis supra modum ornamentis & arte compacta, auro argentoque inde reuulsis partim venundata, partim proiecta. cunctæ imagines ab iis igne crematæ; quibus ad edulia coquenda abusi sunt. Die ab vrbe expugnata quinto Galatam ingressus est Mehemetes, cumque omnium incolarum capita censerî præcepisset, clausæ domus multæ, quod Latini naues conscensî aufugissent, repertæ sunt. Domo itaque ipsorum aperiri, opes omnes, supellectilem, & instrumenta omnia describi mandauit: Edicto quoque trimestre spatium præstituit, intra quod reuersi res suas repeterent; vbi vero dies cessisset, fisco suo caducas addixit. Muros quoque Galatæ, qua continentem spectant, a milite suo dirui ac euerti, integris relictis portus crepidini adstantibus, mandauit. Ad moenium quoque ruinam

MEΘ' ἡμέρας οὖν τρεῖς τὴν ἀλώσεως ἀπέλυσε τὰ πλοῖα, πορβύεσθαι ἕκαστον εἰς τὴν αὐτῶν ἐπαρχίαν καὶ πόλιν, φέροντα φόρτον ὡςτε βυθίζεσθαι. ὃ δὲ φόρτος τί; ἰματισμὸς πολυτελής, σκευὴ χρυσοῦ, χρυσῶν, χαλκῶν, κατ' ἰσότηρα· βιβλία ὑπὸ ἀειθρόν· ἀγχιμαλωτοί, καὶ ἱερῆς, καὶ λαϊκῆς, καὶ μοναχῶν καὶ μοναχοῦ. τὰ πλοῖα πλήρη φόρτου· αἱ δὲ σημαναὶ τῆς Φοσαίου πλήρης ἀγχιμαλωσίας, ἃ τὴν ἀνωθεν θρησκείαν τῶν πατριῶν εἰδῶν. καὶ ὡς εἶδεν ἐν μύσῳ τῶν βαρβάρων, ἕνα φορῶντα σάκκον χρυσοῦ πικρῶν, καὶ ἕτερον ζωννύμῳ ἕπιτραχήλιον χρυσοῦ, ἔλκοντα κωὰς ἐν δεδημῶσι, ἀπὸ τῶν σαρισμάτων, ἀμνοὺς χρυσοῦ φαίτοις. ἄλλοι ἐν συμποσίοις καθεήμενοι, καὶ τοὺς ἱεροὺς δίσκους ἐμπροσθεν αὐτῶν ἀφ' ὧν ὁπώρας ἐσθίοντες, καὶ τὸν ἀκρατον πίνοντες ἀπὸ τῶν ἱερῶν κρατήρων. ἃς δὲ βίβλους ἀπάσας, ὑπὸ χρυσοῦ ὑπὸ βαρβάρων, τῶν ἀμάξιας φορητῶν σάκκων, ἀπὸ πτωχῶν ἐν τῇ ἀνατολῇ καὶ δυσὶ διεσπείραν. δι' ἐνὸς νομίσματος δέκα βίβλοι ἕπιπροσέσκηπτο, Αἰστοτελικῆ, Πλατωνικῆ, Θεολογικῆ, καὶ ἄλλο πᾶν εἶδος βίβλου. βιβλία μὲν χροσίου πλοῦτος ὑπὸ μέτρων, ἀνασπῶντες τὸν χρυσόν, καὶ τὸν χρυσοῦν, ἀλλ' ἐπὶ λόγῳ, ἀλλ' ἐπὶ ῥήματι. ἃς εἰκόνας ἀπάσας περὶ πρὸ ἐδίδω, αὐτῶν τῇ ἀναφύσει φλογὶ κρένη ἐξῶντες ἠσθίον. ὅτε μὲν πέμπτην ἡμέραν εἰσῆλθεν ἐν τῇ Γαλατῇ, καὶ πρὸς ἄσας τῶν ἡμερῶν ἀπογραφῶν ἕπι πᾶσι τοῖς οἰκιστοῖς ἐν αὐτῇ, ὅσοι πολλοὺς οἴκους κεκλιμένους. ἡσθὲν γὰρ φερόντες οἱ Λατίνοι αὐτῶν ναυσίν. ὡς εἶπεν αὐτῶν τῶν ἀνοικητῶν ἃς οἰκίας αὐτῶν, καὶ ἀπογραφῶν ποιῆσαι ἐν πάσῃ τῇ ἀσείοσι αὐτῶν, ὅτι εἰ μὴ γραφῶσι ἀγχι πρὸς ἐσθίας μιλῶν τελευτῶν λαβέτωσθαι τὰ ὑπὸ ἀρχόντων αὐτῶν, εἰ δὲ οὐκ ἕπιγραφῶσιν, ἔσονται τῶν ἡμερῶν. τότε ἐκῆλθεν ἐν γραφῆσιν πᾶσιν, καὶ ἃς πέριξ κώμας τῶν χαλκῶν, ἃ εἰς γλῶσσαι τὰ τεῖχη τῆς Γαλατῆς, καὶ ἀπολύσαι αὐτοὺς, ὃ καὶ γέγονε. χαλκῶσθαι οὖν τὰ τεῖχη ὅσα πρὸς τὴν ἕσθιν ἐπεπήγλυτο, ἕσθιν τὰ πρὸς τὸν λιμῶνα κείμῳ. τοὺς δὲ ἀσείοσθαι πρὸς τὴν πρὸς τὴν

παροσταξε δι' ολου τ' Αυγούστου μιλύος έχην έτοι-
 μων άσβερον, τ' ανοικροδμησαι πα καλα πεσοντα τει-
 χη της πολεως. αυτος δε καλαγραφας Φαμελιος
 απο τ' ην' επαρχιων εως κ' δυσεως χιλιαδας ε',
 παροσταξε μεχρι Σεπτεμβριου μιλύος (ουτοις
 παμοικι εν τη πολη εη), επδρω ποινης κεφαλι-
 κης υμωειας κα' επαρχην καλασησας Σολημαν
 ονοματι δουλον αυτ'. ε τον μαγαν ναον, βαμων
 τ' Θεου αυτ', κ' τ' Μοαμετ' εν θεογισας, ποις
 λοιποις αφεις ερημις, αυτος δι' της Αδρια-
 νουδ νικητης επδμεζουξεν, έχων μετ' εαυτ' υφ' οφ'
 απειρον αιχμαλωσιδν, κ' λαφυρα υφ' οφ' εριθ-
 μόν. δεηληθεν ου εν της πολεως τη ηη τ' Ιου-
 νιου μιλύος πασας τ' διγχιδας, κα' τ' αυ-
 των θυγαθρας αγων εν ποις αρμασι, κ' εν ταις
 ιππηλασιαις. η δε τ' μεγαλου Δουκος γυνη εν
 οδω ετεθνηκει πλησιον κωμεως Μεσσηνης λεγμε-
 νης, κ' εταφην αυτην εκει. γυναικα ωσειβη-
 τον εν ελεημοσιωαις, κα' πενήτων οικηριαις,
 σωφρων, ελκεατδουρδη παμοτοιων ψυχικην πα-
 θων. ελθων δε εν Αδριανουπολη εντος μετ' Αδριαμ-
 βου εζοχωτατου, ω ιδειν συρρεοντασ πασας, κ'
 παμυτας ποις ερχοις, κα' ηγεμονας τ' ην Χει-
 ριαναν ποις εχης, κ' ποις παρω παροσαρηθλον-
 τας ο, χαϊρε. ποια καρδια, ποια γωμη, ποια
 χείλη, ποιον σωμα. αλλ' ακοντες, κα' μη βα-
 λωμνοι παροσκειωωω σιω δωροισ. Φοβουμε-
 νοι μη κα' αυτοι πα ομοια παθωσιν. ο δε τυραν-
 νος εκάθητο υφαυχλω, κα' αλαζων, επαρε-
 μδμος οπα τη αλωση της πολεως. οι δε ηγεμο-
 νες τ' ην Χειριαναν ισαντο Εμαλεοι, εκδεχο-
 μδνοι τι αρα εσα ο μελλον εις αυτοις αποφη-
 ναι. απελογισατο ου παροσπον τα παροσβει Σερ-
 βιας, τ' διδδναι κατ' ετος τη ηγεμονια τ' Τουρ-
 καν νομισματα χιλιαδας δωδεκα. ποις δεαπο-
 τας της Πελοπονησου χιλιαδας δεκα, κατ' ετος
 σιω δωροισ ερχεσθαι εις παροσκειωωωσιν αυτ'.
 τα εν τη Χιω κατ' ετος νομισματα χιλια-
 δας εξ. τα Μιτυλιωης κατ' ετος νομισματα
 χιλιαδας τρεις. τα Τραπεζουωωτος, κ' πασι ποις
 εν τη Ποντικη θαλασση οικουσιν, κατ' ετος ερχο-
 μδμοισ ποιειν τλω παροσκειωωωσιν μετ' δωροφειας,
 κ' διδδναι τα τελη. ο παροστω ου ετει Αυγού-
 στω μιλύ, ελθοντες οι τ' δεαποτου Σερβιας,
 κα' παροσδντες τα κεχρεωσημδρα τελη, εποιη-
 σδν κα' μεγαλλω ελεημοσιωω εν τη Αδρια-
 νουπολει. παραγγειλας γαρ αυτοις ο δεαποτης
 Γεωργιος δεηρησασδν μοναφριας νεας, κα' γη-
 ραμας εως εκατον ηλυθηρσσε. κα' οι τ' ην εντημων,
 κα' εκ γυοισ παλατιου, παμυτες συρρεοντες
 αιχμαλωτοι εν Σερβια, ελαμβανον κα' παρ'

Duce Hist. Byz.

Areficiendam, vt per totum mensem Au-
 gustum calcem paratam coctores habe-
 rent, etiam præcepit. Quinque deinde fa-
 miliarum millia, ex occidentis ac orientis
 prouinciis conscripta, intra totum men-
 sem Septembrem integras singulas, ca-
 pitis pœna imperium detrectantibus in-
 dicta, in urbem migrare iussit: cui præ-
 fectum Soleimanem quendam seruum
 suum imposuit. Templo deinde magno
 Dei sui & Mohamedis sacris ac ritibus
 consecrato, cæteris desertis ac relictis,
 captiuorum turbam, spoliiorumque con-
 geriam post se ingentem trahens, Adria-
 nopolim victor contendit. Iunii die de-
 cima octaua vrbe discessit, omnesque fœ-
 minas nobiles earumque filias curribus
 aut equis vestas deduxit. Inter eas ma-
 gni Ducis vxor aderat, ipsa in itinere
 prope Mefenê vicum obiit, ibique sepul-
 ta est; illustris equidem pietate fœmina,
 quæ in egenorum leuandis miseris pe-
 cunias multas erogabat: cuius temperan-
 tia & continentia, ab omnibus animi pas-
 sionibus tutam eam ac immunem reddi-
 derunt. Cum Adrianopolim superbissi-
 ma triumphi pompa venisset Meheme-
 tes, cunctos principes ac Duces Chri-
 stianos cum vicinos, tum longe diffitos,
 vt ipsi salutato gratularentur, confluen-
 tes vndique cernere licebat. Eorum ani-
 mi sententiam, orisque speciem conice-
 re potest quiuis; inuiti quippe ac coacti,
 eandemque calamitatem declinare stu-
 dentes donis ei adblanditi, & venerati
 sunt. Tyrannus ergo superbus ac info-
 lens, ob debellatam urbem animo elatus
 in folio sedere, principes vero Christia-
 ni trepidantes, &, qualem erga ipsos in
 posterum se præstaret, expectantes stare.
 Primum itaque, duodecim millium num-
 morum, tributum annuum a Seruiis Tur-
 corum ærario soluendum se iniungere,
 eorum legato significat. Despotæ etiam
 Peloponesi decem millium nummorum
 dono allato, ad eum adorandum singulis
 annis accedere iussi. Chii insulæ princi-
 pi pecunia annua, sex millia nummum,
 tributum nomine imperata. Mitylenæus pa-
 riter tria nummorum millia annua pen-
 dere: Trapezuntius quoque, ac cæteri
 Pontici maris accolæ vertente vno quo-
 que anno donis allatis, tributisque solu-
 tis veneratum venire iussi. Anno itaque
 ab vrbe capta primo, mense Augusto a
 Seruiæ Despotæ legati venerunt, qui de-
 bita tributa soluerunt, largamque stipem
 & eleemosynam captiuis Adrianopoli e-
 rogarunt. Georgii namque Despotæ man-
 dato, moniales centum iuuenes ac vetu-
 las redemptas libertati restituerunt. Illu-
 stres porro, & a palatinis genus ducentes
 captiui, in Seruiam profecti, ab eo & Re-

Vrbis muros reficit, & no- uos colonos deducit.

S. Sophia in Melchitam versa.

Mehemetes die Iunii 18. Adrianopolim reuertitur.

Vxor magni Ducis obiit.

Principes Christiani Mehe- meti victoriâ gratulantur.

Seruiis tributa imperat Mehemetes, aliis- que Christianis principibus.

1453. mense Augusto Seruii tributa soluunt.

Georgius Despota eleemo- synis captiuorum miseriam leuat.

Annus mundi
6962. Christi
1453.

Anno 1454
vere.

Quodnam ius
in Seruia
sibi arrogaret
Mehemetes.

Fecialem ad
Georgium
mittit.

Delusus Me-
hemeris fecia-
lis.

Mehemetes
Philippopo-
lim venit.

Hungari Tur-
corum pro-
uincias vastāt.

gina sua coniuge pecunias, quibus se redimerent, eleemofynæ nomine acceperunt. Autumnus deinde, simulque ab orbe condito annus sex millesimus nongentesimus sexagesimus secundus iniere: frequentemque hiemem Mehemetes dominum transegit, Despotam aduentante vere inuadere, totamque Seruiam Imperio suo adiungere animo agitans. Hunc equidem acerbum tristemque nuntium, iniuriamque ab inexplebilis auaritiæ Tyranno, post captam urbem sibi inferendam, quotidie expectabat Despotas; qui fenex longa rerum experientia edoctus, utque narrauimus, damna multa ab iniusto Tyranno perpeffus erat. Hanc autem belli contra ius fasque causam prætextit, hisce Despotæ obiectis: *Provincia cui dominaris tua non est, nec paterni iuris heres eam possides: totum ius in ea Stephanus filius Lazari habet ac sibi vindicat, propterea ad me quoque pertinet. Illius itaque finibus nil cunctatus decede. Vulci patris tui ditionis partem, urbemque Sophiam tibi dare possim. Sin parere renueris in te confestim mouebo.* Talia per quendam sibi maxime fidum fatellitem suum Despotæ significauit, illique seruo suo viginti quinque dies præstituit, intra quos reuersus a Despotas responsum ipsi afferret; diutinas magis moras trahenti capitis pœnam, infertumque cadauer feris escam proiiciendum minitatus. In Seruiam profectus Tyranni Apocriuarius Despotam trans Istrum agere comperit. eum interea distinent proceres, hodie, & craftina die affuturum causati. Moras hac arte trahendo, oppidis muniendis tempus occupauere, in quæ cibaria cæteraque necessaria copiose comportant. Ludum sibi factum Apocriuarius tum demum aduertens, dieque præstituta, quæ iam elapsis triginta diebus cesserat, se Tyranno non stitisse; pœnam sibi indictam reformidabat. Adrianopoli igitur cum toto exercitu ira accensus Tyrannus mouit, & Philippopolim venit. Interea, quem miserat, caduceator ei occurrit, Despotam in Hungariam aufugisse affert: insidiasque & dolos a magnatibus, qui ipsum distinuerant, sibi structos exponit. Hunc equidem morte damnasset Tyrannus, nisi ante præstitutam diem de tam longæ moræ causis, Seruorum bellico apparatu, & Despotæ fuga eum certiore literis fecisset. Hungari fluuio superato agros Ternouo circumiectos iam populati ac deprædati, confertisque cum Turcorum exercitu manibus victoriam adepti, spoliisque graues fluuium iterum traiecerant. Motis Philippopoli castris Sophiam Tyrannus accessit, ibique toto exercitu, Mesazontibus totoque Senatu suo reli-

A αὐτῶν, καὶ τῶν τῆς βασιλείας τὰ πρὸς ἑξα-
ρασίαις ἐφόδια, ἐνεκα ἐλεημοσύνης. τῷ φθινο-
πώρῳ οὖν ἑξαμηνίου, τῷ ἔτι οὐκ ἔτι πρὸς
τῷ ἑξῆς, ἐπὶ τῷ χιμῶνα οἰκιστῶν βασιλείας, ἡβουλή-
θη ἐν ἑαυτῷ δεσποτῇ παροσβαλλεῖν, καὶ τὴν
πᾶσαν Σερβίαν παροσκειάσαι. τῇ ἡγεμονίᾳ
αὐτῶν. Ἐπὶ δὲ ὁ δεσποτῆς, μὴ τὴν τῆς πόλεως
ἀλωσιν, καὶ ἑκάστην ἐκδεχόμενος ἡ τὴν
πικρὴν τῷ τῷ ἀγγελίᾳ, καὶ τῷ τῷ πλεονέ-
κτου ἀδίκημα. ἡ γὰρ παροσκειάσαι ἦσαν, καὶ
τῷ τῷ τυραννῶν ἀδικημάτων πολυπαθῆς, ὡς
πολλάκις εἰρήκαμεν, ὁ δεσποτῆς. πῶς οὖν εἰς
τῷ μέσον ἀπὸ τῷ ἀδικήματος, ἐμλύουσε
B λέγων. ὡς ὁ ἄλλος ὁ δεσποτῆς οὐκ ἔστι σὸς,
ἀλλ' ὁσὲ πατρικῆς δηλονότι ἡ Σερβία, ἀλλ'
ὅτι τῷ Λαζάρῳ υἱὸς τῷ Στεφάνου, ἀνή-
κει οὖν ἐμοί. ἔξελθε οὖν τῷ τῷ οὐκ ἔτι οὐκ
αὐτῆς. ἔγω δὲ δωρήσασθαι σοὶ μέρος οὐκ τῆς
γῆς τῷ πατρὸς σου τῷ Βούλκου, καὶ τὴν πόλιν
Σοφίαν. εἰ δὲ μὴ, ἔρχομαι κατὰ σου. Ταῦτα οὖν
μηνύσας δι' ἐνὸς τῷ πιστοτάτων αὐτῶν δούλων,
παροσάξας ἐν ἡμέραις εἴκοσι καὶ πέντε Ὀρε-
πύου ἐνώπιον αὐτῶν, τῷ μαθεῖν τὴν ἀποκεί-
σιν. εἰ δὲ οὐ μὴ, τὴν κεφαλὴν αὐτῶν τεμῶν τῷ
σῶμα ῥίψῃ τοῖς θηρῶν εἰς βορρῶν. ὁ δὲ ἀποκεί-
σας τῷ τυραννῶν ἐλθὼν ἐν Σερβίᾳ, καὶ ἑ-
C ρῶν τὸν δεσποτῆν πέραν τῷ Ἰερου ἀφῆρταν,
κατήσαντες αὐτὸν οἱ τῆς Σερβίας ἑξήκοντες, ὡς
σήμερον ὁ δεσποτῆς ἔρχεται, αὐεῖον ὅτι δημῶν
σὺ τούτοις ἐπεμελουῦτο τῷ πολυχρῶν, καὶ τὰ
πρὸς χρεῖαν πάντα ἐν ἀποθήκῃς ἐρύβαζον.
ιδὼν οὖν ὁ ἀποκρίσας ὅτι ἠπάτηται, φοβη-
θεὶς καὶ τῷ ὅτι τῆς τῆς παροσκειάσαι. ἡ γὰρ
ἀφῆρτας ἐπέκεινα ἡμέρας λ'. ὁ τυραννῶν οὖν
θυμὸς πληθεὶς, ἔξῆλθε τῆς Ἀδριανού σὺ
πάσῃ τῇ στρατιᾷ, καὶ κατέλαβε τὴν Φιλίπ-
που. ἐλθὼν δὲ ὁ δούλος, καὶ ἀπαγγέλλας τὴν
φυγὴν τῷ δεσποτῆν ἐν Οὐγγρία, καὶ ἐνέ-
δραμ τῷ ἑξήκοντων αὐτῶν πῶς ἐκρήθησαν αὐ-
D τὸν, καὶ οὐκ ἀπέλυον. ἐμελλε γὰρ θανατώσασθαι
τῷ τῷ τυραννῶν, πλὴν ὁ δούλος πρὸς τῆς
παροσκειάσαι ἐστὶ τῷ ἡγεμονί, δηλῶν τὴν αὐ-
τῷ βραδύτητα, καὶ τῷ κατὰ σκευὰς τῷ Σέρβων,
καὶ τὴν φυγὴν τῷ δεσποτῆν. Οὐγγροι δὲ πο-
θεν ἀφῆρτες τὸν ποταμὸν, καὶ τὰ τῆς Τερ-
νόβου μέρη λεηλατήσαντες, καὶ σὺ στρατιᾷ
Τούρκων διρεθέντες, καὶ τὴν νικῶσαν λαλῶν-
τες σὺ πλείη λεία, τὸν Ἰερὸν πάλιν ἐδέεθη-
σαν. ὁ δὲ τυραννῶν ἀπάρας ἐν τῆς Φιλιππου-
πόλεως εἰς Σοφίαν ἐπορεύθη, καὶ κεῖ τῷ στρατὸν κα-
ταλείψας σὺ τοῖς Μεσάζοισι, καὶ πάσῃ τῇ γῆσι

αὐτὸς σὺν περικτῶν στρατῶν μέγροι χιλιάδας κ' εἰς
 Σερβίαν εἰσέδου. μὴ θύρων δὲ τὸν σωματῆσοντα αὐ-
 τῶν, ὡς γὰρ ὁ δεσπότης παρ' ἡμερῶν ἰχανῶν ἐν Οὐγ-
 ρεῖα περὶ σῆσας σὺν πάσῃ τῇ οἰκίᾳ αὐτῶν, ἔοι μεγ-
 εῖνες αὐτῶν πηροικί. τὰ δὲ κείρα ὀχυρώσας, ἔτὸν
 λαὸν ἀπὸ πύλας κελύσας ἐντὸς ἀντιοχίᾳ, ἐκέ-
 λυσε μὴ δολιᾶν, καὶ παρὰ δόδοι. αὐτὸς γὰρ ἤξειν
 μέλλει σὺν δυνάμει πολλῇ ὡς ἐν ὀλίγῳ. ὁ δὲ τυ-
 ραννος εἰσελθὼν ἀγρὸν Σμεδρόβου, ὡς γὰρ διὰ τῶν τῶν
 αὐτῆς πόλεως ἀλωσιν, ἀφ' ὧν εἶ) ἐν τῇ ἀκτῇ τῆς
 ποταμοῦ, καὶ διδοῖναι δίοδον τοῖς μέλλοισιν ἐν Οὐγ-
 ρεῖα περῆν. μὴ δυνήθεις δὲ παρὰ τῆς πύλας ἐ-
 σπρεψέ. πολεμήσας τῶν πολυχίων ἐνι, ὁ μὲν κείρον
 οὐκ ἔδωκεν. ὁ δὲ λαὸς ὁ παρὰ κείρονος ἔξω τῶν πο-
 λιχίων τῶν κώμων, ἔτὸν κείρονος χωρίων, ἔχον-
 τες καὶ ἀπὸ ζώνων ἑτέρων τῶν κείρονος ἔξωθεν φυλάτ-
 τουσθαι αὐτοῖς. ὡς γὰρ ὁ πολυχίων ὀχυρὸν, ὁ δὲ ἔξω-
 κείρονος οὐκ ἔσπον. σὺν ὀρχοῖς ὁ ἑπτοκίος ἔλαβε, καὶ μὲν
 ὁ λαβὴν πύλας ὁ μὲν ἠχμαλώτισεν ἄγων. ὁ δὲ
 Φροῦειον οὐκ ἔδωκεν. γραφεὶς οὖν ἐν τῇ Σοφίᾳ, καὶ
 ἀπάρας ἐκείθεν, ἦλθεν εἰς Ἀδριανὸν, ἄγων καὶ πλὴν
 λείαν, καὶ κεί δαρνησάμενος τοῖς ἔχονσι, καὶ τοῖς κε-
 κρυπτοῖς σὺν αὐτῶν τῶν ἡμισυ αὐτῶν τῶν ἡμισυ ἀχ-
 μαλώσιαν λαβὼν, ἐν τῇ κώμῃ ταῖς παρὰ τῆς Κων-
 σταντίνου ἔπεμψεν οἰκήσας αὐτοῖς, ὡς γὰρ ὁ λαχὼν
 μέρος αὐτῶν ἀνδρόγυνα χιλιάδες τέσσαρες. αὐτὸς
 δὲ ἀπάρας εἰς Ἀδριανὸν εἰς Κωνσταντίνου ἀφίκετο.
 ὡς γὰρ, ὅτε ἐν τοῖς Φιλιππίσι διέτριβεν, κελύσας
 οἰκοδομησάμενος τὰ χαλαρὰ τῆς τείχεως πόλεως,
 ὄψετο ἐν ἀνοικοδομηθέντα, καὶ καλῶς ἀπαρτιθέντα
 ὡς ἐχρῆν εἰσελθὼν ἐν τῇ πόλει, καὶ ἀφ' ἑμετέρας ἐν
 μέσῳ αὐτῆς γλῶσσαι ἐξουστῆσαι τὰ δία ἢ, ἢ καὶ πλεόν,
 ἐκέλευσε παρὰ οἰκίαν αὐτῶν, ἔτὸν ἐν τῇ οἰκο-
 δομησάμενος παρὰ τῆς. ἡμορῆος ἐν τῇ παρὰ οἰκίᾳ, ἐκεί-
 λυσε παρὰ τῆς κρυφίᾳ αὐτῆς ἐν μολυβδίνῃσι πλά-
 κῃσι, ἀφελὼν αὐτῶν ἀπὸ τῶν μοναστηρίων, ἡσθαι γὰρ
 ἔρημα μείναντα. ἐν γὰρ τῇ μηνί τῶν πηροκράτορος εἰ-
 σήλθον κηφεῖς οἰκιστῆρες, καὶ ἐργασίονοι σκυτοπο-
 μοῦντες ἐν μέσῳ τῆς ναοῦ. ἐν τῇ τῆς Μαγδαλῶν μηνί
 Τυρκοκράτορος, ἐν τῇ τῆς ἄλλας ἀπάσας ἀνδρο-
 γυμναστικὰ Τυρκῶν. ταῦτα ἀφ' ὧν μὲν τῆς τῆς
 πόλεως ἀλωσιν, ὅτι ἔξω μὲν γὰρ ἀφ' ἑν. οὐ γὰρ ὡς
 παρὰ τῶν χρόνων ἀφ' ἑν μὲν νίκης, καὶ ἀνδραγαθήματα
 τυραννῶν δυασεβοῖς, καὶ ἐξ ἑν ἀσπῶνδου, καὶ ὀλετήρος ἔ-
 γμῶν ἡμῶν. ἀλλὰ ὁ παρὰ τῶν μὲν γὰρ ἀφ' ἑν ὅτι ὁ λέ-
 ξων ἐργασίᾳ. ἐμαθὼν παρὰ τῶν ἰνῶν γρόντων ἡμῶν ἀν-
 δρῶν ἐπὶ νέος ὢν, ὅτι ὁ τέλος τῆς τυραννίδος τῆς Οθ-
 μαίων ἐστὶν ὁ μὲν φθάσας σὺν τῶν τῆς βασιλείας
 Παλαιολόγων. ὁ μὲν γὰρ ἤρξαντο ὁ Οθμαῖν ἐν τυραν-
 νίδι, καὶ Μιχαὴλ ὁ Παλαιολόγος ἐν βασιλείᾳ. παρὰ
 ὀλίγου μὲν ὁ Μιχαὴλ, μετ' ὀλίγον δὲ ὁ Οθμαῖν ἐν τῇ

A ctis, assumptis secum pedestriū copia-
 rum viginti millibus in Seruiam irrum-
 pit; nec, qui aduersum se præliaretur,
 obuium habuit: iamdiu namque Despo-
 ta, eiusque proceres cum integris suis fa-
 miliis transferant; postquam præfidiis ar-
 cibus impositis, intra eas populum vni-
 uersum se recipere ille præcepit: bono
 animo esse, nec se hosti permittere hor-
 tatus est, breui se affuturum cum potenti
 exercitu pollicitus. At Tyrannus Sme-
 drouum vsque processit, quam arcem flu-
 minis ripæ impositam, commodumque
 in Hungariam traiectum præbentem, cap-
 tam auide cupiebat: ab eaque frustra
 tentata recessit. Oppugnato deinde, nec
 expugnato quodam castro firmo satis ac
 valido, oppidum ei subiectum minusque
 firmum, intra cuius mœnia rustici ex vi-
 cis agrisque circumiectis se turabantur,
 conditionibus iureiurando pactis ac fan-
 citis, deditione in eius potestatem venit:
 violato deinde sacramento omnes, qui in
 oppido erant, captiuos abduxit. Sophiam
 reuersus, indeque motis castris Adriano-
 polim præda grauis redit; quam cum pro-
 ceribus suis, quique operam ei nauauerant
 ex semisse partitus est. Partem capti-
 uorum, quam sibiretinuit, quatuor mil-
 lia virorum & fœminarum, colonos no-
 uos in vicos Constantinopoli vicinos de-
 duxit. Adrianopoli profectus est Con-
 stantinopolim, cuius mœnia, quæ dum
 Philippopoli agebat, diruta refici cura-
 uerat, absoluta tunc reperit. Postquam
 in urbem venit, spatium stadiorum per
 ambitum octo vel amplius in ipsius me-
 dio mensus, aream definitam muris cir-
 cumdari præcipit, intraque ipsam palatia
 ædificari. Constructarum ædium testu-
 dines ac fastigia plumbeis, quas e mona-
 steriis desertis abstulit, laminis contexit.
 Pantocratoris monasterium occupaue-
 rant fullones, ac cerdones in medio tem-
 pli calceos confluentes. Turcocalogeri
 [Dreufii] in Manganorum cœnobio fe-
 des habebant; in cæteris Turci cum vxo-
 ribus & liberis hospitabantur. Quæ post
 urbem captam gesta sunt, ea scribere mi-
 hi equidem non licet. nec profecto vi-
 etoriarum rerumque a Tyranno, gentis
 nostræ euerfore ac hoste capitali, prospere
 gestarum decet me historiam conte-
 xere: quæ vero ad scribendum causa me
 impulerit, hic afferam. Dum adhuc iu-
 uenis essem, a quibusdam senibus egre-
 giis viris intellexi fore, vt Othmanorum
 Tyrannis, ac Palæologorum imperium si-
 mul conciderent: quod eodem tempore
 Othmanes, & Michael Palæologus Ty-
 rannidem inuasissent. Paulo equidem
 ante fasces imperii suscepit Michael:
 statimque post, imperante Andro-

Smedrouum frustra tentat Mehemetes.

Adrianopolim præda onustus reuertitur, eamque cum suis partitur.

Seruii noui coloni Constantinopolim deduci. Saraium Mehemetes ædificat.

Monasteria a quibus post urbem captam habitata.

Cur ab vrbe capta historiam produxerit, rationem reddit.

De Palæologis & Othmanis prædictiones.

De Michaelis
Palæologorū
I. posteris va-
sicinium.

nico Michaelis filio, regnare cœpit Oth-
manes. Hic equidem Michaelē etiam-
num superstitē, latrocinii & depræda-
tionibus tantum innotuerat. Quapropter
ordinis ratio postulabat, vt Imperatorum
ac vr̄bis excidium, & expugnatione antece-
derent, Othmanorumque sequeretur in-
teritus ac euersio. Michael ex hariolis &
auguribus olim quæsierat, an heredem
in Imperio filium, vbi fato concessisset,
haberet. Conscientia enim sceleris pre-
mebatur, quo nefarie imperium, excæ-
cato herede legitimo, sibi assumpserat,
in finitibus etiam dirisque imprecationibus
in caput suum, posterisque iactatis percel-
lebatur. Oraculum ipsi hac voce ΜΑΜΑΙ-
ΜΙ nihil significante redditum. quod va-
tes sic interpretatus est: *Quot literarum e-
lementis hac dictio barbara constat, tot ex
tua stirpe imperatores regnabunt, vr̄bi de-
mum, ac posteris tuis imperium auferetur.*
Nos itaque, qui ad hæc vltima tempora
vitam perduximus, quique horrendas ac
formidabiles minas nostræ genti inten-
tatas conspeximus, quasi per insomnium
libertatem illius, ac restaurationem expe-
ctamus. Deoque, qui castigat & rursus
fanat supplicantes; a viris sapientibus &
prudentibus prædicta, fore vt exitum
fortiantur feruentissimo animo speran-
tes; quæ a Tyranno, post terrores a Deo
nobis iniectos, gesta sunt, scribimus. Ve-
rum ad historiam nostram pertexendam
redeamus.

Α ἡμέρας τῆς υἱοῦ αὐτοῦ Ἀνδρονίκου τῆς Παλαγο-
λόρου. ἡ δὲ καὶ ἐν ταῖς ἡμέραις τῆς Μιχαήλ
τυραννῶν ὁ Οθμανὸς, πλεῖν ληστρῶν. καὶ τῶν
ἐπιπέσειτο ἐπὶ τῆς βασιλείας, καὶ τῆς πόλεως
πέρας παρὰ τῶν γένεσθαι. εἶτα τῆς Οθμα-
νων. ἔτυχε γὰρ ὁ Μιχαήλ οἰωνοσκοπήσας τότε, εἰ-
πὼν βασιλείαν κληρονομήσει ὁ υἱὸς αὐτοῦ τελευ-
τήσας αὐτοῦ. ἐλέγχον γὰρ ὑπὸ τῆς στυγερῆς,
ἀδίκως τὴν βασιλείαν δραξάμενος, τυφλώσας
τὸν κληρονόμον, ἐμύειους ἀφορισμοὺς καὶ κε-
φαλῆς δόξαστος, καὶ κατὰ τῆς τῆς γένεσθαι.
Β τὸ μαντεῖον οὖν φωνῶν ἀσημον ἔξεργάζετο,
ΜΑΜΑΙΜΙ. ὁ δὲ μαντις ἐξηγητὸς ἐλε-
γχε. ὅσα σοιχεῖα ἐν τῇ ἀσήμεν λέξῃ τυχεύου-
σιν, ποσοῦτοι ἐκ τῆς σῆς ἀπορίας βασιλεῖς βα-
σιλεύσουσιν, καὶ τότε ἡ βασιλεία καὶ ἀπὸ τῆς
πόλεως, καὶ ἀπὸ τῆς γένεσθαι σου ἐξήσεται. τῆ-
το οὖν ἡμεῖς, οἱ ἐν τῇ ἰσάτη τῆς χρόνου φορεῖ
φθασόμενοι, καὶ ἰδόντες τὴν ἀπαίσιον, καὶ φο-
βερῶν ἀπειλῶν τὴν γρηγοροῦσιν τῶν ἡμετέρων
γῆν, ὄνειροπαλοῦντες ἐκδεχόμεθα τὴν ἀ-
ρίστην. καὶ δι' ὀπιθυμίας εἰς ἀκροῦς ζεού-
σης, ἰκετεύοντες τὸν παιδύοντα, καὶ πάλιν ἰω-
C μέρον Θεόν, καὶ τὰ παρρηγήντα παρὰ Ἰωαννῶν
λαβῶν ἀδραν εἰς ἐκδοχὴν ἐλπίζοντες, γρά-
φωμεν καὶ τὰ μὲν τῆς Θεοῦ ἀπειλῶν παρὰ τῆς
ἐξουσίας γένεσθαι. ἀλλ' ἐπανίωμεν αὐτὸς εἰς τὸ
τῆς ἰσουλίας ἐλλείπον.

CAPVT XLIII.

*Legati a magno Magistro Rhodi ad Mehemetem missi de pace firmanda, re infecta re-
deunt, cum Mehemetes a Rhodiis tributum sibi solui peteret. Cum legatis Meheme-
tis seruus domesticus abit, qui cum magno Magistro agat. Sed tributum denegante
Rhodio delusus ad Mehemetem redit, qui ira accensus bellum Rhodiis indicit. Ham-
zas maris præfectus Chium proficiscitur, quædam vastat, ad se missos de contro-
uersis transigendis abducit. Cum vastat: Rachiam frustra obsidet: cum Chiis pacifi-
citur. Tumultus a Turcis in Chio excitatus, eorum triremis demersa. Hamzam re-
uersum Mehemetes asperis verbis excipit. Chiis bellum indicit.*

Anno 1455.
Christi, legati
a Rhodi mag-
no Magistro
veniunt, de pa-
ce & commer-
cii securitate
acturi.

SECUNDO, postquam vr̄bis domi-
nium adeptus est, anno, ab orbis
creatione 6963, cum Adrianopoli com-
morantem, Fratres militaris Hierosoly-
mitani ordinis equites adeunt, donisque
quamplurimis allatis venerati sunt. Pacta
mutuo sacramento iniri petierunt, quibus
commercium liberum in Caria & Lycia
partibus, suæ ditioni finitimis, exercere
possent; Turcisque vicissim tuto ac se-
cure in Rhodum traicere liceret: vt in
ipsa, eiusque dominiis insulis, sibi necessa-
ria compararent, & inter se pacati ac ami-

Tributum ab
his poscit Me-
hemetes.

Ο γὰρ τυραννὸς ἐν τῶν δούτερων ἔτει τῆς
ἀφ' οὗ γέρονε κύριος Κωνσταντινουπόλεως,
ἔτος τῆς τῆς κόσμου παρὰ γαλιῆς 573 γ' ἐν τῇ
Ἀδριανουδῶν, ἔρχονται καὶ ἀπὸ Ρόδου φρέσιοι,
παρὰ σκωπήσαντες τῶν τυραννῶν σὺν δώροις ὅτι
πλείστοις, ἐπὶ στυγερῆς ἐνόρκους ἀτήσαστες τῆς
ἐμπορεύεσθαι εἰς τὰ τῆς Καρίας, καὶ Λυκίας μέ-
ρη οἱ γείτονες. ὁμοίως καὶ οἱ Τούρκοι ἐν Ρώδῳ ἀφ' οὗ
ἔως παρὰ γαλιῆς τὸν πορθμὸν, τὰ παρὰ τῆς γῆρας
αὐτῶν ἀπὸ Ρόδου, καὶ τῆς τῆς νήσων ἐμποροῦμενοι

ἐν ἀγάπῃ ὦσιν. ὁ τύραννος φόρους ἤτήσατο· οἱ δὲ παρέσθης ἀπελογίσθητο, ὡς παρὰ τοῦτου οὐκ ἔστιν ἀποκρίσιν δοῦναι. οἱ δὲ μεσάζοντες εἶπον· εἰ οὐκ ἄρα δέχεσθε φόρους διδόναι, ὅθεν τῆ ἀγάπην τῆ ἡγεμόνος ἔξετε. καὶ γὰρ ἀπὸ τῆ νῦν ἔστι κύριος τῆ νήσων ἀπασῶν, τῆ ἐν Αἰγαίῳ πελάγῳ κειμένων. καὶ ὡσπερ Χίοι, καὶ Λέσβιοι, Λέμνιοι, καὶ Ἰμβριοι, καὶ ἄλλαι νῆσοι ὑπετάγησαν, οὕτω καὶ ὑμεῖς ποιήσατε. εἰ δὲ οὐ, μάχῃ καρτεροὺς γήθηται, καὶ πλὴν νῆσον, καὶ τὰ πέριξ ἀφαινεῖ ὁ μέγας ἡγεμόνος. ὅτε οἱ ἀποκρυσιαεῖοι ἀπεκρίθησαν· ἐλάθεται μὲν ἡμῶν εἰς τῆν τῆ ἡγεμόνος δούλων, καὶ παρὰ τοῦτου λεγέτω τὰς μεγάλας μαίψεις· καὶ εἰ θελητὸν αὐτῶν ἔστιν, δότε καὶ φόρους, καὶ ἄλλο εἴ τι ἀνελιστελῆ ἄρα πλὴν νῆσον. ὁ δὲ ἡμεῖς οὐκ ἔχομεν ἀποκρίσιν δοῦναι. ἤρρεσεν οὖν ὁ λόγος, καὶ σὺν αἰσῶσι ἕνα τῶν παρὰ τῆ νήσων αὐτῶν δούλων ἐστλέν, ἀποπέμφας αὐτῶν ὡς ἐχρῆν. ἐλθόντες δὲ ἐν Ρόδῳ, καὶ τὰ παρὰ τῆ ἡγεμόνος καλῶς ἐνωπίοις ὁ μέγας μαίψων ῥήματα, ἀπεκρίνατο, λέγων τὰς δούλων ὡς ἡ νῆσος αὐτῆ οὐκ ἔστιν ἐμῆ, εἰ μὴ καὶ γὰρ εἰς ὑποπαλῶν τῆ Πάπας, ὡς σὺ εἰς τὸν σὸν κύριον. ὁ Πάπας οὖν κελεύει μοι τῆ μὴ δοῦναι φόρους ὑμῖν, οὐ μόνον τὸν σὸν ἡγεμόνα ὅς ἐστιν ἐθνοῦς ἐτέρου, [καὶ πίστεως ὁμογενῆς, καὶ ὁμοφρονος,] ἀλλ' οὐδένα τῶν βασιλέων τῶν ὁμογενῶν καὶ ὁμοπίστων. λέγων οὖν οὕτως· εἰ μὲν βούλεται τῆ εἶναι φίλος, καὶ κατ' ἔτος ἐν τῆν ἐμῶν ἀναλωμάτων παρέσθης φέλλων, παροσαγορεύω ὡς γείτονα, καὶ ἡγεμόνα μέγαν, ἰδοὺ καλὸν· εἰ δὲ οὐ, ποιησάτω ὁ δούλαται. ἀπέλυσεν οὖν τὸν δούλον σὺν τούτοις σχολιαχοῖς ῥήμασι. ἀκούσας δὲ ὁ τύραννος τοῖς λόγοις τούτοις, καὶ θυμὸς πλήρης μίσθους γερονῶς, ἐκήρυξεν μάχην καρτεροῦν, καὶ τῶν βουλομένων ἐχρῆσατο τῆ ἀπελθεῖν, καὶ ἀγχαλωπίσαι, καὶ φθεῖραι ὅσον δούλαται. ὅτε οἱ τῆς ἐπαρχίας τῆς Καρίας οἰκιστῶν Τούρκοι ἐμβαίντες ἐν διήρεσι, καὶ ἄλλοις ἀκαπίοις ἕως τριάντων τὸν ἄριθμόν, καὶ πλὴν φράσιν ἀφαιρῶντες, καὶ εἰς ἕν μέρος τῆς νήσου ληστρῶς ἐπιβάντες ἡγχαλωπίσθησαν ψυχὰς μ'. καὶ ἐν νήσῳ τῆ Κῶ ὁμοίως. ἕαρος δὲ ἐπελθόντος, σὸλον ἀπαρτίξεν μέγαν τριήρεις κε', διήρεις ν', καὶ μονήρεις ἑκατὸν, καὶ πλεον· ὡς εἶναι τὰς πάσας τριήρουμυθίας μέγαν τῆν ρπ'. καὶ τὰς Ἰουαῖα μύθι ἐξελθόντες ἀπὸ τῆς Καλλιουπόλεως, ἐλθασιν ἐν Μιτυλιῶν ἔχοντες Ἀμμεθλιῶν Χαμζῶν πατρὸν τῆ πατρὸς αὐτῶν, ὃν αὐτὸς ἐπαρχὸν πάσης Χερσονήσου κατέστησε, καὶ καπιτάνιον σόλου· ὁ δὲ ἡγεμόνος καλῶς αὐτὸν δόξισαμένον, ἐπέμψεν γὰρ με εἰς αὐτὸν εἰ ποιῆσαι τὰ παρὰ τῆς πόλεως. καὶ γὰρ οὐκ ἐνδύσεν ἐν τῶν λι-

aci agerent. Exigebat ab iis tributum Tyrannus; cui a Legatis responsum, de hac re in mandatis se nihil habere. Monuere eos Mesazontes his verbis: *Nisi tributum pendere velitis, pax vobis & amicitia cum Principe non intercedent; Deinceps enim maris Aegaei insulis dominabitur. Quemadmodum Chii, Lesbii, Lemnii & Imbrii ceteraeque insulae imperata fecerunt, hoc exemplo ducti vos etiam obtemperate. Si parere recusaveritis, bellum graue inde orietur, insulamque vestram & circumiectas magnus Princeps vastabit & euertet.* Hisce ab Apocriuariis responsum: *Accedat nobiscum aliquis e Principis seruis, de istis cum magno Magistro acturus; & si ita sentiat, tributum annuum, & quiduis aliud, quod insulae commodis conferat, pendatur: ad ista namque respondere non possumus.* Accepta fuit conditio, illique decore ac honeste dimissi: simulque domesticorum Principis vnus magni nominis vir, cum iis ad magnum Magistrum destinatus est. Rhodum cum peruenissent, & magni Principis sententiam ac propositum, ab eius seruo domestico clare percepisset magnus Magister; ei respondit: *Hac insula mea non est, Papa ego, ut tu domino tuo, subditus sum. Vetat me Papa, non solum tuo Principi, a genere & fide nostra alieno & dissentienti; verum etiam ulli Regum gentis, ac religionis suae soluere tributum.* Siquidem ergo amicitiam mutuo a nobis cultam magnus cupit Princeps, ad eum, ut pote finitimum potentemque monarcham, Legatos quotannis cum venerandi munus obituros sumptibus meis mittam, & ita rite constituta res erunt; quibus si non acquiescit, viribus suis ex libidine experiatur. Istum demum satellitem ludibrio ac scommatibus habitum dimisit. His intellectis Tyrannus ira praetumidus acre bellum indixit, cunctisque, quantum possent, excurrendi, captiuos abigendi, deuastandi ac populandi copiam fecit. Qui Cariam incolunt Turci biremibus, aliisque nauigiis triginta in Rhodum transfuecti, partem quandam insulae latroniciis vexauere, abductis ex ea quadraginta captiuis: similique excursionem in Coum insulam facta, praedam egere. Ineunte deinceps vere, classem ingentem triremium viginti quinque, biremium quinquaginta, centumque etiam & amplius monerium apparat; ita vt tota nauibus CLXXX constaret: quae mense Iunio Callipoli soluit, Mitylenenque venit. Illi praerant Amiralus Hamzas, quem apud suum patrem pincernae munere olim functum toti Chersoneso & classi ducem Mehemetes praefecerat. Eum honorifice habuit Lesbi Princeps, meque ad officia & obsequia, quae decebat, ei praestanda destinauit. Portum quippe Amiralus ingressus non

Vezirorum ad legatos Rhodi verba.

Legatorum responso.

Legati Rhodi redeunt, & secum a Mehemete ad magnum Magistrum missum ducunt.

Magni Magistri ad Mehemetis domesticum verba.

Mehemetes bellum Rhodiis indixit.

Hamzas maris praefectus.

Ducas in Lesbi principis familiae praecipuis muneribus fungitur.

* I. καὶ πίστεως οὐκ ὁμογενῆς καὶ ὁμοφρονος

est : sed versa prora ad littus oppositum ,
 vbi classis capax portus situs est , appulit ;
 ne quoquo modo vrbs turbaretur , ita sibi
 faciendum vir prudens , ac peritus Ham-
 zas ratur . Missus itaque a Lesbi Principe
 illum salutari , donis multis aliisque ,
 quotannis præstari solitis , beneuolen-
 tiam conciliaui , fraternaue cum Prin-
 cipe amicitia eum coniunxi . Dona porro
 oblata talia fuere , vestes sericæ & ex
 contexto panno VIIII . Argenti signati
 sex nummum millia . Boues XX . Verue-
 ces L . Vini plusquam octingentæ men-
 suræ . Panis subacti modii duo . Panis
 mollis modius vnus . Casei vltra mille li-
 bras pondo , legumina insuper innumera .
 Dona quoque illius confessoribus , ha-
 bita proportione , data . Cumque biduum
 in eo loco , qui Agiasmates dicitur , trans-
 egisset , velis expansis in Chium fertur .
 Eumdem modum , quem in Lesbo , tenuit ,
 appulsa ad continentis littus insulæ op-
 positum classe ; illum stationem ibi ha-
 bentem Chii nullo honore , Lesbi Prin-
 cipem nequaquam imitati , profecuti sunt :
 quod paulo ante a Tyranno spreti ac du-
 rius habiti fuissent , ob quadraginta num-
 morum millia , quæ Franciscus Drape-
 rius , inter Galatinos præcipuos vnus , a-
 luminis venditi pretium numerari sibi ac
 solui petebat . Iste Franciscus cum classe
 & Hamza venerat ; cui nisi debita pecu-
 nia a Chiis solueretur , toris viribus insu-
 lam vt inuaderent , & omnia solo æqua-
 rent Princeps iniunxerat . Postridie ex
 litore insulæ opposito soluit classis , & ad
 templum sancti Isidori Martyris progres-
 sa , iactis anchoris stationem habuit . Mis-
 sis nunciis Chii Hamzam salutarunt : qui-
 bus ipse Tyranni mandata legenda por-
 rigit ; iis lectis se Francisco quicquam
 debere , ac soluere velle negant , cæte-
 rum , quod visum sibi fuerit , faciat . His
 actis in terram Turcos exponit Hamzas ,
 vicos circumiectos partim deprædatur ,
 vineta & hortos vastat : cum vrbi dam-
 num vllum inferre haud posset . Exteriora
 siquidem vrbs propugnacula ingens
 hominum multitudo tuebatur ; atque
 plurimi armati Itali animosi , & manu
 prompti intra moenia aderant ; quæ du-
 plici per ambitum fossa latissima , & vltra
 treis orgyas alta circumdabantur . Ad por-
 tus custodiam naues plusquam viginti ,
 vectoribus militibusque armatis instru-
 ctæ , præsidebant . Aduersus eos se ni-
 hil proficere , cum animaduertisset Ham-
 zas , Chii principes viros hortatur , vt
 vnum vel duos e suis , accepta fide in
 triremem mittant cum Francisco collo-
 cuturos . Fide data freti duo , senex vnus
 Cyricus Iustinas , iuuenis alter ad trire-
 mem se conferunt . Inter proficiscendum

Lesbi Princeps Hamzam donis demeretur.

Locus Agiasmates dictus.

Chii superbe erga Hamzam se gerunt.

Francisc. Dra-periusa Chiis pecuniam re-petit.

Chii Hamzam salutant.

Draperio se quidquam de-bere negant.

Hamzas Tur-cos in insulam exponit.

Ad paciscendū adducuntur Chii , duosque viros ad Ham-zam mittunt.

Α μάλι , ἀλλὰ πρὸς τὴν κρούσας τὴν πρῶτην κα-
 τέλαβεν , ἵνα μὴ σύγχυσις ἐν τῇ πόλει γῆται ,
 ἡ δὲ καὶ κεῖ λιμὴν εἰς ἡσπυδοχὴν τοιοῦτου εὐ-
 λου . ὁ γὰρ ῥηθεὶς Χαμζὰς ὑπῆρχεν βίσιμω δόξῃ , καὶ
 ἀνδραγαθῶς . ὁ δὲ ἡγεμὼν τείλας ἐμέσῳ δάξας , καὶ
 ἰκθνοῖς ἄλλοις τοῖς κατ' ἔθος διδομένοις , ἐδίδωκε
 σάμῳ τὸν ἄνδρα , καὶ ὡς ἀδελφὸν τῷ ἡγεμόνος
 πεποίηκε . ἡσπυ γὰρ τὰ σαλθέντα , ἱματισμοὶ ση-
 εικὴ , ἔξ ἑλείων ὑφαντοὶ ὄκτω . χάρσιντα δὲ
 γυροῦ χιλιάδες εἴ . βόες κ' . πρῶτα ν' . οἶ-
 νος ἑπτά τὰ ὄκτακῆσια μέτρα . δῶροι πεφυρμέ-
 νοι μῦθων εἴ . δῶροι μαλακῶν μῦθου ἑνός , τῶ-
 ροι ἑπτά τὰς χιλίας λίτρας , ὁπώραι ἑπτά μέτρον .
 Β ὁμοίως ἔτι τοῖς συγκατέδροις αὐτῶν , καὶ τὸ ἀνάλογον .
 ποιήσας ἡμεῖς ἡμέρας δύο εἰς τὸ Ἀγασματίω ,
 οὕτως γὰρ καλεῖται τὸ τῆς ἑσπέρας ὄνομα , καὶ τὰ
 ἴστα πηραῖσας κατεῖσαν ἐν Χίῳ . καὶ κεῖ οὕτως
 ποιήσας , καὶ τὴν ἀντιπερὶν ἀφῆκε , ἔπειτα ,
 οὐκ ἐνεδείξαντο οἱ Χίοι τὴν φιλοπρίαν , ἡ δὲ ἡ
 Λέσβου δῶρον ἐποίησεν εἰς αὐτοῖς . ἡσπυ γὰρ οἱ
 Χίοι πρὸς κατὰ ὀλίγον πρῶτα βλεπόμενοι πρῶτα
 τὸ τυραννίου , ἐνεκα ἡσπυδοχῆς ἑνὸς νομισμάτων
 χιλιάδων τεσσαράκοντα , ἢν ἐνεκκλήτῳσεν Φραν-
 ζήσκος Δραπέριος εἰς τῆν δῶρον τῶν Γαλατῶν ,
 ἐνεκα ἡμῶν τυπῆρας , ὅς Φραντζήσκος ἡ δὲ εὐ-
 λαφ' ἐπὶ τῷ Χαμζὰς ὁ τυραννὸς ἐκέρχθη , ὡς εἰ μὴ
 δὴ τὸ δῶρον αὐτὸ τῶν Φραντζήσκων , καὶ τὸ Χίον αὐ-
 τὴν πρῶτα κερύσει , καὶ ἀφανισθῆ ὅσον ἡ δυνάμεις . τῇ
 ἐπαύριον δὲ ἐγγυθὲς ὁ εὐλογος ἐκ τῆς πρῶτης ἤλ-
 θε , καὶ τὰς ἀγκύρας χαλασας ἔστη ἐγγυθὲς τῆς ναοῦ
 τῆς μῦρτορος Ἰσιδώρου . ἔπειτα οἱ Χίοι τείλαντες ἡ-
 νὰς πρῶτα ἡσπυδοχῆν αὐτῶν , καὶ αὐτὸς τοῖς ὀφεισμοῖς
 τῆς τυραννίου δὸς αὐτοῖς , καὶ ἀναγνωσάντες ἀπε-
 κείνησαν , ὅτι χρεὸς ἡμεῖς τῶν Φραντζήσκων οὐτε
 ἐχρεωσομένω , οὐτε διδομένω , καὶ ποιεῖ ὡς βούλη . τότε
 ὁ Χαμζὰς ἐκβαλὼν τῶν ἄλλων , καὶ μερικῶς πρῶτα
 ποιήσαντες εἰς τὰ πείριχρα , καὶ ἐν ἀμπέλοισι , καὶ
 κήποις ζήμιαν , οὐ γὰρ εἶχον ἐν τῇ πόλει τί πρῶτα .
 ἡ δὲ γὰρ τὸ ἐξὼ τῆς πόλεως πληθὺς ἀνδρῶν . ὁ δὲ ἐν τῷ
 πληθὺς ἀρμάτων , ἔπειτα ὅξυθῶν , καὶ πρῶτα
 σφραγῶν ἐπίμων . ἡ δὲ πόλις πρῶτα ἐκκλήτῳ τῶ-
 Φροῖς διπλοῖς εἰς ἄλλοις ἐκτεινούσας πολὺ , καὶ
 εἰς βάθος ἑπτά ὀργῶν πρῶτα . ὁ δὲ λιμὴν καὶ αὐ-
 τὸς ἑπτά τὰς εἰκοσὶ ἡσπυδοχῆς ἐκ Γενούας , πᾶσαι
 πλήρης ἀνδρῶν , ἔπειτα ἀρμάτων . τότε ἰδὼν ὁ Χαμ-
 ζὰς ὅτι οὐ δύναται ποιεῖν ὅσθεν , μερικῶς τοῖς ἡγε-
 μῶσι τῆς ἡσπυδοχῆς αὐτῶν εἰς , ἡτε ἔπειτα δύο σινα-
 ραι λόγον μῦ τῶν Φραντζήσκων ἐν μιᾷ τῆν τειή-
 ρων , δὸς πῆρας αὐτοῖς . οἱ δὲ πρῶτα αὐτῶν
 ἀπῆλθον δύο , εἰς ἐκ τῶν γερῶντων Κυβερκῶν
 ὀνόματι Ἰουστινίας , καὶ ἑτέρως νέος . ἐρχόμενοι δὲ ἐν

ταῖς πόλιν καὶ τὴν ὁδὸν ἐνωχλοῦντο ὑπὸ τῆς λο-
 γισμοῦ, καὶ ὀπιέζοντο, λέγοντες κατ' ἑαυτοὺς, εἰ
 μετὰ μεληθεῖς ὑπὸ τοῖς ὑποσχομένοις ὁ Τούρκος,
 καὶ βουλευθεῖται ἄρα ἡμᾶς ἐν ταῖς τελευταῖς, τίς ἔσται
 ὁ ἀντειπὼν αὐτῷ, ὅτι κακῶς ἔπραξεν; ὁ δὲ οὗτος ἦ
 Τούρκων, ἀλλὰ καὶ μάλλον ἀνδρείου ὁ δρᾶμα ἠγῆ-
 σονται, ἔσοφιστικῶς ἐνέργειαν. ἐν τούτοις τοῖς βυ-
 λθύμασι, καὶ ὁ φόλος ἡδὴ ἔργει. ὅσον ἐπλησία-
 σαν τὸν πόλιν, ἴσους τῶν καὶ ὁ φόλος ἐν τῇ ψυχῇ αὐ-
 τῶν ἐνεπαύθη. οἱ δὲ ἐρέσαντες τὰς ἑωρῆσας ἀντιπρό-
 φως τοῖς ἵπποις πρέχον ἡδὴ ἔκαστον. πλῆθος οὖν
 τῶν Τούρκων ἐν ταῖς ἀμπέλοις καὶ κήποις ὄρε-
 θέν, ἐκώλυσαν τὴν διόδον ἔξω πηδήσαντες. καὶ
 λαβόντες αὐτοὺς μηδὲν κωλυθέντες ὑπὸ τῶν ἑπα-
 χουροδωμάτων Φροσίων, ἀλλὰ καὶ βέλεσι βάλ-
 λοντες αὐτοὺς ἀπεδίωξαν, τοὺς δὲ δύο ἄρχοντας
 ταῖς καπιτώματι πρὸς τὴν ἑσπέρην. λαβὼν αὐτοὺς ἐν τῷ
 τῆς τελευταῖς, καὶ τὰς ἀδύκρας ἀραγντες, καὶ τὰς ἰσθμῶν
 ὑψώσαντες ὑπὸ τὴν Ρόδον ἔπλεον. ἐλθόντες
 δὲ καὶ ἰδόντες ἀπὸ μακρόθεν τὴν πόλιν, καὶ τὸν
 λιμένα πλῆρη νηῶν μεγάλων, πάσας εἰς τὸν ἑσπέρην
 ταῖς ἐξῆς, ἔτι τὴν πόλιν ὑπερμεγέθη, καὶ δι-
 πλῶν τὴν ὑπερμεγέθη ἐννοήσαντες ἢ τῆς Χίου,
 εἰς τὴν νῆσον Κω τὴν θάλασσαν ἔρχοντο. ἐκεῖ τὸν
 ἐξελθόντες, καὶ τὸ καθολικὸν πολίχνιον ἔρημον δι-
 εθόντες, τὰ ὄρεθοντα ἐσκύλευον, καὶ μέρος ἤρῶντων
 τε, καὶ γράων διέθοντες ἠρώτων ὑπὸ τῶν πολί-
 των· οἱ δὲ ἐφθασαν ἐν ἄλλῃ πολίχνιῳ, ὃ Ραχίαν λέ-
 γει, ἐν ἐκείνῳ ὡς ὀχυρωτάτῳ εἰσηλθόντες. λαβόν-
 τες οὖν αὐτοὺς, καὶ εἰς τὴν Ραχίαν ὁ φόλος ἀφῆκε, ἀ-
 ζελθόντες τὰς σκηνὰς ἔπηξαν, ἔτι τῇ ἐπὶ αἰετον
 ζητήσαντες τὸ πολίχνιον, καὶ ὄρκους τῆς μὴ ἀ-
 χμαλωτῆσαι. ἡ δὲ ὁ τὴν ἀφῆκετον μετὰ
 χρεῖταις ὁ Φραντζήσκος· οἱ δὲ τῆς κέρου φρέου
 ἀφῆκε βελῶν ἔκροβολισμῶν τῶν ἐδίωξαν, μη-
 δὲ ἀπόκρισιν δόντες. ὅτε ὁ Χαμζὰς οὖν τῶν ὑπὸ
 αὐτὸν, καὶ δι' ἐπαύξεων ἔκροβολισμῶν, καὶ ἀφῆκε
 ὑπερμεγέθη μνηστῆρι, καὶ ἀφῆκε πάσης ἄλλης με-
 γάλου κατὰ πολεμῆσας τὸ πολίχνιον ἡμέρας κβ',
 καὶ μηδὲν κερδήσας ἐπὶ ἀνέβουξε κατὰ λιπὼν Τέρ-
 κους πολλοὺς. τοὺς μὲν ὑπὸ τῶν πολίχνιου σφα-
 γῆτας, τοὺς δὲ κηλιακῶ νοσηματι. κατ' ὁδὸν δὲ
 ὁ Χαμζὰς οὖν τὰ Κυεῖαν λόγους ὀμλήσας, καὶ
 εἰς συμβιβαστὴς ἐλθὼν, ἔφερξεν ἀμφὸς τὰ μέρη,
 τῆς εἰλαμ ἐκ τῶν ἄρχόντων τῆς Χίου δύο εἰς τὴν
 ἠγεμόνα ἐν τῇ Ἀδριανουπόλει, ὅς ᾤν ὁ εἰς εἶ) ὁ
 Κυεῖκος, ἔτι τὴν πᾶσαν ἀγωγῶν αὐτῶν ἀπαγ-
 γείλωσι, ἔτι τὸ ἀποφασθὲν πρὸ αὐτῶν ἔσται βέ-
 βαιον. ἐλθόντες δὲ ἐν Χίῳ ἀπέλυσεν αὐτοὺς εἰς
 τὰ ἴδια. καὶ αὐτοὶ κατὰ τὸ εἶκος ἐφιλοτήμησαν
 καὶ αὐτὸν, καὶ τοὺς ὑπὸ αὐτὸν. ἢ δὲ τὴν βλε-

A autem ad classē, variis molestisque ra-
 tionibus animos subeuntibus torqueban-
 tur; dum secum agitant, num promisso-
 rum poenitentia actus Turcus, ipsos in tri-
 remi comprehensos abducere vellet; cui
 nullus inique ab ipso factum dicere, &
 apud eum intercedere auderet: nedum
 Turci, qui scelus eiusmodi generosum
 facinus ac stratagema prudens æstimaturi
 sunt. Dum de his deliberāt, classi magis ac
 magis adnotos, metus vehementior quo-
 que inuadit: flexis itaque habenis, subdi-
 tisque calcaribus in contrarium equos ci-
 tant. At Turcorum per vineas & hortos
 palantium multitudo, quominus in vr-
 bem se referrent, occupatam viam inter-
 cepit. Comprehenſi, Francis, qui ipsos
 comitabantur, cedentibus missilibusque
 repulsis, ad classis Ducem adducuntur:
 quos in trireme cum accepisset, sublati
 anchoris, velisque explicatis Rhodum ver-
 sus nauigat. Illuc postquam aduenere,
 urbem procul visam oculis lustrant, in por-
 tu naues magnas stare ad acie experiun-
 dum paratas, urbemque amplam depre-
 hendunt; eamque, quam Chium, bello
 apparatu duplo instructiorem rati, ad
 Coum insulam nauium cursum dirigunt.
 In insulam expositi, desertum oppidum
 nacti, residua illic inuenta diripuerunt. cum-
 que in senes aliquos, vetulasque incidif-
 sent, ab eis sciscitantur, quo se oppidani
 receperint: respondere isti, in aliam arcem
 Rachiam dictam, utpote tutissimam ac va-
 lidissimam, eos aufugisse. quare secum a-
 uentis istis senibus Rachiam classis prou-
 hitur: & exscensu in terram facto, loca ten-
 toriis capiunt. Postridie præſidiarios ad
 deditionem per caduceatorem compel-
 lant, dantque fidem ac iusiurandum, nul-
 lum captiuum se abducturos, hocque ne-
 gotium componendum, transigendum-
 que in se Franciscus receperat; at ordi-
 nis Hierosolymitani militaris fratres te-
 lis ac missilibus, nullo dato responso, eum
 repulerunt. Quamobrem Hamzas scalis
 ad subeundum in muros, bellicis tormen-
 tis ac machinis omnique arte admotis,
 dies duos & viginti continuos arcem op-
 pugnat: frustra tandem tentata expugna-
 tione, Turcis quamplurimis cæsis, mul-
 tis etiam alui torminibus absumptis, ab-
 cessit. Is deinde inter nauigandum cum
 Cyrico collocutus, ad has condiciones
 ambas partes adduxit, ut ex Chii primo-
 ribus ad principem Adrianopolim aliqui,
 inter quos Cyricus adesset, mitterentur;
 qui totum negotium ei exponerent; & la-
 tæ a principe sententiæ constanter nec cun-
 ctati acquiescerent. Chium deinde appul-
 sos domumque suam deductos Cyricus
 excepit, qui cum eo & suis decenter ac
 honeste se gesserunt. Verum fortuna tor-

Poenitētia du-
 cti Iustinas e-
 iusque socius
 ad suos redire
 cogitant, sed a
 Turcis interci-
 piuntur, & ab-
 ducuntur.

Hamzas Rho-
 dum venit.

Coos insula
 direpta.

Rachia Ham-
 zas classē ap-
 pellit.

Hamzas arcē
 Rachiam fru-
 stra tentat.

Hamzas cum
 Cyrico pacifici-
 tur.

Tumultus a
Turcis ebris
excitatus, quo

triremis Tur-
cica demersa,
& multi Tur-
ci extincti.

Hamzas id æ-
gre fert, & eum
Chii placant.

Mitylenem re-
dit Hamzas &
a principe lau-
re excipitur.

Mehemetes du-
cis verbis Ham-
zam accipit.

uis ac iniquis oculis Chios respectans, A
quas ipsis tricas nectit! Temulenti Turci
e triremibus profilientes, turbas excita-
re, ac contumeliis afficere cœperunt, alia-
que indecora & propudiosa patrare. Ex
istis vnus templum ingressus tectum scan-
dit, regulasque ex alto in solum deiectas
ac derurbatas confringit. Quem, tam au-
dacter ac confidenter regulas contere-
re animaduersum, quidam Italus percussit:
vt opem percusso ferrent, Turci alii ac-
currunt. Tumultu cognito Christiani La-
tini ac Romæi Turcos inuadunt, partim
gladiis, partim fustibus verberant; in fu-
gam versi Turci biremem, qua Hamzas
vehi solebat, cursim petunt. ille quem-
quam e triremibus exire vetuerat, iussa
spernenti suspendii pœna indicta. Naualiū
fociorū, alii fugientes in biremem in-
trant, alii in mare feruntur, insequentibus a ter-
gō, cædentibusque Christianis, donec
ad biremem ventum esset. Confestim
Christiani ac Turci biremis latus alterum
pondere suo præmentes, eam propende-
re ac procumbere faciunt; versa tandem
furfum carina, tectoque tabulato aquis
immerfo, nauem in profundum detru-
sere Turci. tam qui tumultus authores,
quam qui extra noxiam erant, omnes
aquis absorpti & extincti sunt, quibus
Hamzæ feruus ei admodum charus, to-
tique familiæ eius regendæ præpositus,
præerat. Tali casu mœstus admodum
Hamzas fuit; eumque insulæ principes
ægre ac grauer tulerunt. Vir equidem
manfuetæ indolis iram suam repressit;
principum insuper diligentia mitigatus,
qui biremis, serui, & perditarum rerum
pretium in duplum ei soluerunt, placa-
tumque pacifice abeuntem dimiserunt.
Classē cum Mitylenem appulisset Ham-
zas, ab insulæ principe inuitatus anchoras
in portu iecit; cœnamque splendide ac
opipare instructam, in triremem, in qua
simul conuiuati sunt iussus attuli; postri-
die mane e portu soluit, & Callipolim
versus, vnde duobus integris mensibus
abfuerat, nauigat, indeque Adrianopo-
lim proficiscitur. Tyrannus ob rem male
gestā in expeditione nauali castro ira per-
citus, contumeliis ac probris eum incesfit,
hisque allocutus est: *Nisē te charum patri
meo fuisse compertum haberem, pellem tibi
vino detrahi præciperem; & eum a se facer-
fere continuo iussit. Paucos post dies, ea
quæ in biremi successerant, Turcos a-
quis extinctos interiisse, Chios manus
in eos misisse, & aliquos occidisse, a qui-
busdam cum didicisset; Hamzam ad se
accerfitum iratus percontatur: *Hamza,
vbiam biremis, quam Chii demerserunt?
respondit ille, aquis absorpta & obruta est.
Sciscitatur princeps, an inter nauigan-**

λασα βλοσυράς πρὸς τοὺς Χίους τὴν κλώη; ἔξ-
ελθόντες οἱ Τούρκοι ἐκ τῆς τριήρεων, καὶ μεθυ-
θέντες ἤρξαντο ὀχλαγωγεῖν, καὶ ὑβρίζειν, καὶ ἀλ-
λας ἀζημιωσιώως ποιεῖν. εἰς δὲ Τούρκους ἐν ναυῶ
τῶν παρεστῆγιστας, ἤρξαντο ῥίπτειν ἐκ τῆς τριήρεως
ταῖς κερσμιδαῖς καὶ τῶν, καὶ στυτεῖλαι αὐτοῖς. Ἰτα-
λὸς δὲ εἰς ἰδὼν τὸν Τούρκον ἀδεῶς τὰ κερσμίμα
στυτεῖλαιοντα, παῖει τὸν Τούρκον, ἕτεροι δὲ Τῦρ-
κοι κατέδραμον εἰς βοήθειαν αὐτοῦ. ὄραντες δὲ οἱ
Χριστιανοὶ, Λατῖνοι τε, καὶ Ρωμῆοι τὸν ὄχλον,
πρώτες εἰς τοὺς Τούρκους ἐπεπήδησαν, καὶ τοὺς
μὲν ξίφει, τοὺς δὲ ξύλοις ἔπαμον. οἱ δὲ Τούρκοι
Φόβηροντες ἐν τῇ διήρῃ εἰσέτηρον. ἡ δὲ διήρης
ὀκείνη τῆς Χαμζᾶ. ὁ δὲ Χαμζᾶς ὄντι εἶασεν ἡ-
να ὄξειλεῖν τῆς τριήρεων, ἀλλὰ Φούρκαον ἠπέιλῃ
τὸν ἔξερχόμενον· οἱ δὲ τῆς διήρεως Φόβηροντες, οἱ
μὲν ἐν τῇ θαλάσῃ, οἱ δὲ ἐν τῇ διήρῃ. καὶ οἱ μὲν
Χριστιανοὶ ἔθεον ἔξόπιθεν παμόντες, ἀγχοῖς οὗ
ἐν τῇ διήρῃ παρεστῆγιστον. Ἐ δὲ πρώτες Χρι-
στιανοὶ τε καὶ Τούρκοι εἰς μίαν τῆς διήρεως πλω-
ρὴν βαρυνθέντες, πλω ἔστην αὐτῶν, καὶ τὰ σῆμη
καὶ τῶν βυθῶν πρὸς πέπεμψαν. πνιγνῆτες πρώτες
οἱ Τούρκοι, καὶ ἀγχοῖς, καὶ ἀγχοῖς, ὧν ὁ παροπθῶν
ἡγήρε τῆς Χαμζᾶ δούλος, καὶ πρὸ αὐτοῦ ἀγα-
πώμενος, ὃν καὶ οἰκοδεσποτίῳ τῆς οἰκίας αὐτοῦ κα-
τέσησε. ἐλυπήθη ὁ Χαμζᾶς εἰς τὸ συμβᾶν, ὁμοίως
καὶ οἱ τῆς νήσου ἔρχοντες. πλω τὸ καλόγημον
τῆς ἀνδρός, καὶ ἡ σπουδὴ τῆς ἔρχοντων, κατέ-
παυσε τὸν θυμὸν, δόντες αὐτῶ πλω ἡμιλῶ τῆς
διήρεως, καὶ τῆς δούλου, καὶ ὧν παροπθῶν ὄλε-
θρος γέγονεν ὅτι τὸ διπλοῦν, καὶ εἰρηνόσαντες
αὐτὸν ἀπέλυσαν ἐν εἰρήρῃ. ἐλθὼν δὲ ὁ σόλος ἐν
Μιτυλιῶν, μετεκαλέσατο αὐτὸν ὁ ἡγεμὼν, καὶ
εἰσῆλθεν ἐν τῷ λιμνῷ. σαλεῖς δὲ ἐγὼ πρὸ τῆς
ἡγεμόνος, ἔδειπνον ὑπερεπίσας πολυτελῆ εἰσῆλ-
θον ἐν τῇ τριήρῃ, καὶ στυδῆπνήσαντες. παροπθῶ
ἐλθὼν τῆς λιμνῶς πρὸς Καλλιούπολιν ἔπλεεν
δύο μιλῶν ὄλοις λιπῶν, ἀπὸ δὲ Καλλιούπολεως
εἰς Ἀδριανὸν ἀφίκετο. ὁ δὲ τύραννος θυμωθεὶς
ὅτι τῇ δυσυχίᾳ τῆς Τραξιδίου, ἔυβείσας αὐτὸν,
καὶ ἔξουθενήσας εἰπὼν, εἰ μὴ ἐγίνωσκον τὴν ἀγά-
πην, ἡ δὲ ἔτρεφεν ὁ πατήρ μου εἰς σέ, τὸ δέρ-
μα σου ἀφελώμιον ἐκ τῆς ἄρκος σου, οὐ-
τως εἰπὼν ἀπεδίωξεν. μὲν ἡμέρας δὲ τινὰς, μα-
θὼν πρὸ ἀλλων τὸ γεγονός ἐν τῇ διήρῃ, καὶ τὸν
θάνατον ἀπὸ τῆς πνιγμονῆς, καὶ πῶς οἱ Χίοι ἤραν
χεῖρα καὶ τῆς Τούρκων, καὶ κατέσφαξαν αὐτοῖς,
μετακαλείται τὸν Χαμζᾶν. καὶ μὲν θυμὸς ἠρώ-
τα λέγων· ποῦ ἡ διήρης, ἡ πρὸ τῆς Χίων κα-
ταποντιθεῖσα, ὦ Χαμζᾶ; καὶ ὅς ἀπεκείνατο,
κατεποντιθεῖσα, λέγων, ἡ πρὸ τῆς βυθοῦ. ὁ δὲ ἐν τῷ

πελάγῃ; ὁ δὲ Χαμζάς, οὐχὶ κέρει, ἀλλ' ἐν τῷ λιμένι. ὡς δὲ Ἰωνῶν; ὡς δὲ τῶν Λατίνων. οἱ Τούρκοι, καὶ μὴ θέλοντες μου ἐξήλθαισι, καὶ οἰνοφλυγῆσαντες ἤρξαντο κατασπαῖν τὰς θύρας, καὶ τὰς γέρας τῶν ἐκκλησιαστικῶν, καὶ ἰδόντες οἱ Λατῖνοι ἐκώλυον, οἱ δὲ καὶ μάλλον ἐπετίθεντο. ὁ συρφετώδης οὖν ὄχλος καταδιώξας αὐτοὺς ἀτάκτως ἐν τῇ διήρῃ εἰσιόντες, καὶ ὡς ἀκλίνας τες ἐν τῷ ἐνὶ μέρῳ τῆς πλοίου, χυθεῖσα ἡ θάλασσα ἐν τῷ. καὶ ὑποὶ τῆς μέτης μὴ δυνάμενοι ζυγοσπῆσαι τῶν τιμῶν κατεποντίσθη, καὶ ὄρθωτο πρὸς τὸ ἀπέπνιξε. τότε ὁ τύραννος λέγει τῷ Χαμζά, καὶ ἀφῆτι ὅσα εἰρηκῆς μοι τὸ δρᾶμα; ὁ δὲ ἔκ ἡβουλήθην ἐν ἀθυμία μετασκόδασαι σοι, καὶ γὰρ ἡ ζημία ἐν ἐμοὶ ἐμεπετήθη, τὸ πλοῖον ἐμὸν, οἱ δοῦλοι οἱ πεπνιγότες ἐμοὶ, τὰ ἐν τῷ πλοίῳ πτώματά. τί εἶχον τῷ ἀγαθῆλα σοι κέρει; ἐπνίγησαν μέγας Τούρκων, καὶ πτώτες ἦσαν ἔνοχοι θανάτου, καὶ δικαίως ἀπώλοντο. ὅτε Χαμζάς παύσας τὰς ἀποκρίσεις, ὁ τύραννος κατὰ τῆς Χίου μάχῃ ἀσπονδὸν ἐκήρυξεν. ὁ δὲ ῥητοὺς Φραντζήσκος παρῆσας ἐν τῷ βήματι ἠρώτηθη ὡς τῷ τυράννῳ, ποῦ αἱ τεσσαράκοντα χιλιάδες τὰ νομίματα τῶν Φραντζήσκων; ἡ γὰρ χρεωστῶν τῶν τε πρὸς τὸν τυράννον, ὁ δὲ ὑπαγε, ἔσο ἀπὸ τῶν νῦν τῶν χρεῶν ἐλθῆναι. ἐγὼ γὰρ τοιοῦτος εἰμὶ ὡς ὅτι τὸ διπλοῦν ἀπατηῆσαι τὸ ἐμὸν ὡς τῶν Χίων, καὶ τιμωμι τῶν αἱμάτων τῶν Τούρκων. ὁ μὲν Φραντζήσκος ἀσπασάμενος τῷ χεῖρῳ τῶν τυράννου, καὶ λαβὼν ἐξήραφον ἀποφληκτὴν ἐξήλθεν. Ὁ δὲ Χαμζάς ἐξεβλήθη τῆς Καλλιουπόλεως, καὶ ἐσάλθη ἐν Αταλία τῆς Παμφυλίας ἢ ἡγεμονίῃ ἐκεῖ. κατὰ δὲ τῆς Χίου, ἐκήρυξεν ἔθραν, ἔμαχῃ ἀσπονδὸν.

A dum id actum? Nequaquam; Domine, respondit Hamzas, sed dum in portu staret. A quibusnam? inquit princeps. A Latinis dixit Hamzas; Turci namque mandatis meis spretis e biremi exiluerunt: haustoque largiter vino tepentes, Ecclesiarum valvas renellere, tecta quoque deturbare coeperunt, vehementiusque opus urgent, dum Latini eis se opponunt. Plebis ergo infima turba, tumultuarie eos insecuta in biremem insilit, cuius pondere in latus alterum impulsam aquam admittit: cum ebrii ad aequilibrium erigere nequirent, in profundummersa est, omnesque penitus aquis obruti ac extincti fuerunt. Ad Hamzam Tyrannus dixit, Quare de hoc casu non monuisti? respondit ille, nolui molestiam tibi et animi aegritudinem afferre. Dammum enim rationibus meis solis nocet; biremis quoque qui interierunt, serui mei erant; ad me quoque res cetera, quarum facta est iactura, pertinebant. Qua de causa ad te de istis retulisset Domine? Turci aliquot iuste perierunt, omnes equidem obsequio corrupto morte plectendi. Haecenus Hamzas respondit, & Tyrannus bellum atrox Chii indixit. Praedictus vero Franciscus, qui pro tribunali principis stabat, ab eo interrogatus est, Francisce, ubinam quadraginta numerum millia extant? (in aere enim principis tantae pecuniae nomine erat) Abi, in posterum aere isto alieno solutus eris: ius tuum in me transfero, quod a Chii in duplum damnatis, pretiumque sanguinis Turcorum repetam. Continuo Franciscus Tyranni manum deosculatus, nomine, quo aeri principis obnoxius erat, recepto exiit. Hamzas autem Callipoli pulsus, Attaliam Pamphyliae, ut eam regeret missus est: Chii vero atroci bello indicto, hostem se professus est Mehemetes.

Mehemetes Chii bellum indicit, & Drapectii ius in se transfert.

CAPVT XLIV.

Lesbi princeps obit, Ducas Mehemetem uectigal ei soluturus abit. Coactus Lesbi princeps Mehemetem adit, et tributum consuetudo amplius promittit: Thasum in insulam Mehemeti relinquit. Classem aduersus Chios mittit Mehemetes. Lesbii Turcas de Piratarum aduentu certiores facere tenentur. Genuzes maris praefectus litem Lesbi principi mouet, et biremem unam sibi tradi petit. Phocaea noua Turcis dedita. Decem millia aureorum a Lesbio exigere uult Mehemetes, interim Phocaeam ueterem ei eripit.

EΝ τῷ ἔτει τούτῳ Ἰανὺς λ'. τῷ ε' ἡμέρας τεθνήκει ὁ ἡγεμὼν τῆς νήσου Λέσβου Δόριμος ὁ Γατελῦζος. καὶ τῇ πρώτῃ τῆς Αὐγούστου ἐσάλθη ἐγὼ πρὸς τὸν νέον ἡγεμὼνος τῆς νήσου Δομνίχου τῆς Γατελῦζος ἐν Ἀδριανουπόλει, ἢ δούλαι, τοὺς κατὰ ἔτος διδόμενους φόρους, διὰ τὰ νομίματα ἐξέτι νῆσον Λέσβον, καὶ διὰ τὰ βιακῆσια εἶχον πέντε δραχμὰς τῆς νήσου Ἀἴμων. ἢ ν
Ducas Hist. Byz.

A NNO illo 6963. (Christi 1455.) Iu-
Anii die trigesima Dorinus Gateluzus
insulae Lesbi princeps obiit: Augusti de-
inde die prima ab eius filio nouo princi-
pe Adrianopolim destinatus sum, ut tri-
buta annua Lesbi ratione tria millia num-
mum, Lemni uero duo millia trecenta
viginti quinque soluerem. hanc siquidem
A a

Lesbi principis obitus. Ducas Adrianopolim discedit, tributa annua Lesbi ratione tria millia nummum, Lemni uero duo millia trecenta viginti quinque soluerem.

initio Lesbii illiberali turpique feruituti A obnoxii, rem explorare, deque ea mone-
re tenentur. Quod si de prædonum ad-
uentu certiores facere Turcos neglexe-
rint: damnum, quantumcumque his in-
feratur, refarcire, illis onus incumbit: id-
que ab ipsis præstandum a Pergami flu-
uii ostio vsque ad Assum urbem, quæ ho-
die Machramion appellatur. Postquam
biremis in portum subiit, aliud velum pro-
cul conspicitur, ex cuius amplitudine &
colorum varietate, classis præfectum ad-
esse coniectantibus lætitia iniecta est. Is
demum in portum deuehitur, & in ter-
ram excensu facto, subtentoriis a seruis
suis erectis, a iactatione & æstu maris
se refecit. Syr [id est Dominus] Nico-
laus Gateluzus principis Lesbii frater ap-
parato ad eum excipiendum conuiuio ma-
gno, ab arce ad Contostauli tentorium
descendit; haudque diu illic moratus red-
dit. Iratus tunc iniqui discipulus, frau-
dem ei hancce causam prætexendo struit.

Contostaulus
Genuzesa Les-
bii principe
humane exce-
ptus; scelesti
fraude litem ei
mouet.

Biremem qui-
que ea vehen-
tius; scelesti
omnes sibi tra-
di poscit.

Recusant Chii.

Ad Sultanum
Genuzes scri-
bit.

Phocæa noua
Turcis dedita
& Genuensiu
direptæ facul-
tates.

1455. Christi.

*Biremem, inquit, quam in hunc usque por-
tum persecutus sum, & cuncta quæ ea vehun-
tur, mea esse assero. (ea quidem illustris &
e præcipuis Chiorum familiis fœmina ad-
uecta erat, magni pretii mundo muliebri
ex auro argentoque secum allato.) Illam,
si Domini mei amicitiam colere vobis propo-
situm est, mihi restituite. Quod si facere re-
cusaueritis ad Amiram magnam iam scrip-
turus sum.* Responderunt Mitylenæi;
*quas necis causas, ignoramus; biremem in
Chium propter alios usus nostros necessarios
destinauimus; illa vero, de qua verba facis,
fœmina nobilis multo iam tempore hic mo-
ratur; Principis Mitylenes illa focus e-
rat, quam ab insula discessurus ille accer-
siuerat, vt Dominæ filix suæ adefset, &
leuandæ solitudinis causa tempus cum ea
ageret: remque ita se habere verissimum
est. His fide non adhibita Contostabulus,
quæ sibi visæ sunt, Amiræ scripsit; inde-
que soluit, & Phocæam nouam appulit:
nuncioque misso præcipuos viros, magi-
stratumque loci, vt ad eum conueniant,
monet; at ipsi eum adituri processerant,
antequam ab eo nuncius venisset. Illis
Contostabulus Tyranni scripta mandata
recitat, quibus ille, nisi arcem sponte de-
derent, omnibus seruitutis iugum oppi-
dique ruinam minitabatur. Oppidani at-
toniti, nulla ratione opposita aut respon-
so dato, Turcos intra mœnia accipiunt.
Genuenses mercatores, qui illic negotia-
bantur, direptis eorum bonis ac opibus,
triremibus impositi; oppidanorum om-
nium censæ capita, pueri puellæque cir-
citer centum abducti. Arcis custodiæ
Turcus impositus: ibique diebus quindecim
transactis, Nouembris die xv anni
6964. [Christi 1455.] e portu triremes*

ἔξ ἀρχῆς τὸ τοῦ Μιλύμα, δουλεία ἀνελεύθερος.
τῶ Λεσβίων. ὅπως μὴ φθάσαντες δουλεύω λόγον τῆς
ἐφόδου τῶ λησῶν, εἴ τις ἀρχὴ ζημία γηθήσεται ἐν τοῖς
Τούρκοις, ἀλλ' οἱ Λεσβιοὶ τὸ ἀνῆκον τοῖς Τούρκοις
ἀποδώσουσιν. τὰ δὲ ὄρια τῆ δουλείας ἀπὸ τῆ πόλεως
Περγάμου ἀρχὴ Ἀσουπόλεως, ἡ νηὶ καλεῖται Μα-
χράμιον. εἰσελθούσα ἡ διήρης ἐν τῷ λιμένι, ἐξέθρησε,
καὶ ἕτερον ἀρῆμιον, καὶ ἰδόντες τὰ ἴσια διῆρυχθεα,
καὶ κοκκινωβαφῆ, ἔπειτα ἔλαβον τὸν φρατηρὸν εἶς καὶ
ἐχρήσαντο. εἰσελθὼν δὲ ἐν τῷ λιμένι, καὶ τέντην
πήξαντες ἐν τῇ ξηρᾷ, ἐξῆλθε καὶ ἀνεπαύσατο
ἐκ τῆ πολλοῦ σάλου, καὶ κλύδωνος. ὁ δὲ ἀδελφός
τῆς ἡγεμόνος Σύρ Νικέλαος Γατελοῦζος ποιή-
σας δοχλὸν μεγάλῳ, κατήλθεν ἀπὸ τῆ κέρου εἰς
πλὴν σκηνῶν, καὶ μικρὸν καθίσας ἐπαρῆλθε. τότε ὁ
τῆς δολίου ἀλάστορος μαθητὴς ὄργισθεις, δόλον ῥά-
πει κατ' αὐτῆ λέγων ὅτι ἡ διήρης ἡ ἐγὼ καθε-
διώξας ἡλαυνον ἕως ᾧ ἐμὴ ἔπειτα ἀρχῆ, αὐτὴ τε
καὶ τὰ ἐν αὐτῇ. ὑπῆρχε γὰρ ἐν τῷ ἐν αὐτῇ μιᾷ
τῶ γωαμικῶ ἐκ τῶ ἀρχόντων τῆς Χίου ἡ ἐνδο-
ξότερα, ἔχουσα μὲν αὐτῆς κέρμον πολὺ χρυσοῦ
τε, καὶ ἀργύρου. εἰ οὖν τῆ ἐμοῦ κυρίου φίλοι ἐστέ,
ἀποδώτε ταῦτα ἐμοί. εἰ δὲ μήγε, τῇ ὄρα ταῦτα
γράφω ταῦτα ᾧ μεγάλῳ Ἀμμερῶ. οἱ δὲ ἀπεκεί-
ναντο, ὅτι οὐκ οἶδαν μὲν ὁ λέγας, καὶ γὰρ δι' ἑτέρας
ἡμετέρας χρείας ἐσάλθη ἡ διήρης ἀφ' ἡμῶν ἐν
Χίῳ. πλὴν δὲ βυβλίδα, ἡ σὺ λέγας, πρὸ πολλοῦ
ἔστιν ᾧ δὲ. ἡ γὰρ πεντηεὶς τῆς ἡγεμόνος, καὶ ὅτε ἐμελλεν
ἔξελθῆναι, μετεκαλέσατο ταῦτα τῶ στυδιάρχῳ μὲν
τῆς κυρίας ἔθρησε αὐτῆς, ἔθρησε οὕτως ἔχῃ
καὶ ἡ ἀλήθεια. ὁ δὲ φρατηρὸς ἀκούσας ταῦτα, καὶ
μὴ πισεύσας γράφῃ πρὸς τὸν Ἀμμερῶν ἂ ἐβού-
λετο. καὶ ἀπάρας ἐκῆθεν εἰς Φώκαιαν ἔρχεται πλὴν
ἐπινομαζομένην νέαν, καὶ σέλλει πρὸς τοὺς ἀρ-
χόντας, καὶ πρὸς τὸν ποδιστάπον τῆς χώρας μιλύμα
καὶ ἔξελθῆναι, καὶ στυδιάρχειν σὺν ἐκείνῳ. ἐκείνοι
δὲ ἔθρησε τῶ ἐλθεῖν τὸ μιλύμα ἔξελθῆσαι, καὶ στυ-
διάρχειν. ὁ δὲ φρατηρὸς δείξας αὐτοῖς καὶ ἀναγοῖς
τὸ πρὸς αἴμα τῆ τυραννοῦ, καὶ γὰρ ἡ γωαμικ-
μῶν ἐὰν οἰκειοθελῶς μὴ δώσουσι τὸ πολίχιον πρὸς
ταῖς ἀρῆμιον ἀχμαλωτήσωσιν, καὶ πλὴν πόλιν καθε-
σιάσασιν. οἱ δὲ τῆς πόλεως ἀνδρῶν λόγου, ἡ ἀποκρί-
σεως πρὸς δόντες πλὴν ἄλλων ἐν τῷ εἰσέσθῃ. καὶ τοὺς
μὲν ἐμπόρους τῶ Γενουίτων τοὺς διῆρυχθεα, ἐκεί-
νῳ πρὸς αἴμα τῆς ἀφείλον, ἀλλ' οἱ δὲ ἐν τῇ τειή-
ρῳ ἐβόλον. τοὺς ὅ πολίτας ἀπὸ τῆς καθεστῆρας,
καὶ τοὺς παῖδας, καὶ παιδίσκας εἰς τῶ ἐκείνῳ ἀ-
φελῶν, ἔθρησε καὶ τῶ πολίχια ἐν τῶ τῶ Τύρκων
ἐθρησε αἴμα τῆς, καὶ πεντηεκαδέκα ἡμέρας τελέσας ἐκῆ
ἔξελθῆσαν ἀπὸ τῆς τῆ πεντηεκαδέκατῃ τῆ Νοε-
βρίου μηνός, ἔθρησε εἰς τῶ. φθάσαντα δὲ ἀπὸ τῆς

ἐν Καλλιουπόλει, καὶ μαθῶν ὁ στρατηγός, ὅτι ὁ ἡγε-
μὼν ἐν Κωνσταντινουπόλει Δαβίδ, καὶ αὐτὸς ἰππύ-
σαις, καὶ τοῖς ἀρχμαλώτοις σὺν τοῖς πασι λαβῶν
ἦρχετο. ὁ δὲ ἡγεμὼν ἰδὼν τοὺς ἐμπόρους, καὶ μαθῶν
ἀλλοῖς Γενούϊτας εἶναι ἐκέλευσε παραδύναμι, ὃ καὶ
γένεθεν. ὁ ἡγεμὼν δὲ τῆς Λέσβου ἐλθὼν ἐν Μιτυ-
λιῶν, ἐμαθῶν πρὸς τὸν ἀδελφὸν τῶν συμ-
βαίνων, καὶ ὅπως ὁ στρατηγὸς ἐζητεῖ τὴν πενήτησιν
αὐτῶν, ὡς τῆς Χίου μίαν οὐσαν τῆν ἐκεῖ βύρηνιδων,
καὶ τὰ ἐξῆς, ἑτέλλε ἐμὲ ἀπολογισθῆναι πρὸς τῆς
ὑποθέσεως αὐτῆς. ἐλθὼν δὲ ἐν Κωνσταντινουπό-
λει, καὶ Δαβιδεῖς ἐνώπιον τῆν Βεζυριδῶν σὺν
τῶν στρατηγῶν Γενούϊται, καὶ εἰπὼν ἐνόρκως ἐγὼ τὴν
πᾶσαν ἀλήθειαν, καὶ ὁ Γενούϊταις ἐνόρκως ὅτι πρὸς
ψεύδους, δεδικάτω ἐκεῖνος, καὶ κατεκρίθη ἐγὼ.
κελεύει οὖν ὁ ἡγεμὼν ἐν τῆν δύο ὅτι ἐν ἐλέσσει,
ἢ δέκα χιλιάδας νομίσματα χρυσίου πέντε, ἢ
μάχλιον ἡμέρας. ἐγὼ ἀνταμύνησιν τῆν ποσῶν
ἀδικίας, αὐτὸς Δαβὶδ παρατάξματος, ἵνα μὴ γ-
νώσκοντος, πέμψας ἐνά τῆν δούλων εἶλε Φωκίαν
τὴν παλαιὰν λεγόμενην, ἥτις ὑπεῖχε τῶν ἡγε-
μόνων Λέσβου, Δεκεβρίου μὴν ὁ κδ'. ε', ε' ρξδ'.
ἔτους. τότε μαθῶν ὁ τύραννος τὴν ἀλωσιν Φωκίας
ἀπέλευσεν ἐμὲ, καὶ τὴν δίκην κατέπαυσεν. ἀπα-
ρας δὲ ἀπὸ Κωνσταντινουπόλεως τῆν κδ'. τῶν Ια-
νουαρίου μὴν ὁ κτ' ἦλθεν εἰς Αἶνον, καὶ αὐ-
τὴν πρὸς ἑλθεῖν, καὶ παῖδας, καὶ παιδίσκας λα-
βῶν ἐγράφη εἰς Ἀδριανούπολιν. ὁ δὲ ἡγεμὼν
τῆς Αἶνου ἰὼν Δαβιδῶν τῶν τότε κρησὶ ἐν Σαμο-
θράκῃ τῆν ἡσῶ.

A soluerunt. Contostabulus Callipolim ap-
pulsus Constantinopoli principem agere
comperit. quare terrestri itinere captiuus
& pueris secum abductis eques eo pro-
ficiscitur. Mercatores isti, vbi principi
Genuenses esse innotuerunt, eius iussu
veniere. At Lesbi princeps Mitylenem
profectus, de iis quæ acciderant a fratre
certior factus; utque focus sua, utpote
Chia nobilis, aliaque a Contostabulo re-
petebantur: causam suam apud Impera-
torem ut agerem, me misit. Constanti-
nopolim cum venissem apud Veziros cau-
sam egi, & cum Contostabulo Genuza
litigavi; quæcumque attuleram vera ef-
se iureiurando affirmavi. Ille pariter, etsi
falsa ac ficta, iuratus, quæ dixit, vera
esse asseruit; secundum quem, me vi-
cto, vindiciæ datæ sunt. Alterum etiam
e duobus Imperator eligendum propo-
nit, aut aureorum nummorum decem
millia solvere, aut, quod Lesbii infere-
tur, bello se parare. Tam alienæ ab æ-
quo & bono iniuriæ cum obsisterem, ip-
se omnibus inficiis suorum satellitum v-
num mittit, qui Phocæam veterem, di-
tionis Lesbii principis oppidum Decem-
bris mensis xxiv die anno mundi 6954
[Christi 1455] occupavit. Captam Pho-
cæam vbi rescivit Tyrannus absolutum
me dimisit. Ipse Ianuarii die xxiv Con-
stantinopoli abiit; & ad Ænum movit;
qua recepta, abductisque puerilis ætatis
maribus ac fœminis, Adrianopolim con-
tendit, per id tempus insula Samothrace
Æni principe commorante.

Genuenses Pho-
cæa aduecti &
vænumdati.

Ducas aduer-
sus Genuzem
pro Lesbi prin-
cipe causam
coram Sulta-
no agit, sed
cadit.

Decem aureo-
rum millia a
Lesbio petit
Mehemetes.

Phocæa verus
a Turcis occu-
pata.

CAPVT XLV.

Chii bello petiti a Mehemete grandi ære pacem emunt. Lemnii Turcos aduocant, eorum-
que princeps Nicolaus insula pellitur. Mehemetes Belogradum frustra obsidet. Calli-
stus Papa triremes ad opes insularibus ferendas mittit. Catalani insulas occupant,
& Lesbius in suspicionem apud Mehemetem venit, occidentales ipsum aduocasse. Le-
gati a Comanis & Vsun-Hassane ad Mehemetem. Castrum septem turrium, vul-
go Iedicula Constantinopoli constructum. Mehemetis in Moream profectio. Bezesta-
num Constantinopoli edificatum. In Asiam traicit Mehemetes. eius verba adfami-
liarem quendam suum curiosum. Sinopes principem, & Trapezuntinum Imperato-
rem ditionibus spoliatos in Europam traicit. A Walacho tributa petit, qui ea dare ne-
gat, ad se missos palo transfigit. Turcos Hamza duce ditionem suam inuadentes ca-
dit, viuos captos palo quoque transfigit. Mehemetes improspere successu in eum mo-
uet. Lesbum a principe Nicolao, qui Dominicum fratrem suum strangularat, re-
petit. In Lesbum transit Mehemetes, ad deditionem compellat, recedit, & obsidenda
Mitylenes onus Mahumeti Veziro imponit.

ΕΑΡΟΣ δὲ ἀρχαρχίου κελεύει ὁ τύραν-
νος σὸλον μέγαν ἡμέρας κατὰ τῆς Χίου.
οἱ δὲ Χίοι μαθόντες πέμπουσι πρέσβεις, καὶ

IAM ver inierat, cum classem ingen-
tem ad inuadendam Chium instrui
Tyrannus imperat. quare Chii bello se
peti animaduertentes legatos destinant;
parat.

Mehemetes
Chium inua-
dere classe ad
id instructa
parat.

qui, postquam longis disputationibus certarunt, tandem paciscuntur, damni biremis demersæ Turcorumque, qui simul perierant, præstandi causa, triginta millia aureorum soluere: annumque tributum decem millium aureorum pendere; pace demum composita abierunt. Interea Lemnii principi suo Nicolao infensi, e præcipuis viris aliquos ad Tyrannum clam mittunt; qui eum rogarent, vt suorum aliquem regendæ insulæ præficeret. Conditione auide accepta, Eunucho Ismaeli Callipoleos & Chersonesi, post exactum inde Genuzem Cariæque gubernandæ impositum, præfecto ac Contostabulo hunc rerum statum declarat, iubetque vt in Lemnum triremibus nauiget, & Hamzam insulæ secundum leges ex æquo & bono gubernandæ prætorem constituat. Dum hæc gerebantur, Lesbi princeps biremem vnâ simulque nauem armatis centum pluribusue instructas, quarum Iohannes Fontana & Spineta Columbus duces erant, mittit; mandatque, vt si exploratum habuerint Lemnios actorum suorum pœnitentia duci, leniter ac mansuete cum iis agant, colloquiis blandis, cōditionibusq; æquis in insulæ possessionem restituant. Sin minus id obtineri posset, fratrem suum Nicolaum, qui in vetere arce habitabat, secum assumerent, reuertenturque. Verum mandatis haud obsecuti, in terram armati exscendunt, & hostiliter se gerunt. Lemnii itaque præter propter quingenti conscensis equis in fugam versos, partim cædunt, partim ad litus infecuti; tam strenue fugientibus instant, vt in mare, quo hausti sunt, præcipites se dare cogent: quadraginta insuper capti: cæteri, qui in biremi & nauem remanserant, Nicolao secum abducto in Lesbium renauigant. Post triduum Lemnum appulit Ismael, Hamzamque nouum præfectum aduexit; & compertis, quæ nuper gesta erant, Lemnios laudat. Mense Maio anni 6964 [Christi 1456] Lesbios vincetos auehens Callipolim rediit. deque iis quæ in Lemno successerant Tyrannum certiozem facit, inque Lesbios & eorum principem ira incendit. Impræfens vero ad Belogradum ingenti exercitu, machinarumque apparatu maximo expugnandam conuersis cogitationibus expeditionem fuscipit. Hac vrbe obsidione cincta, globisque lapideis euerso muro, nauigiisque sexaginta fluiui navigatione intercepta, oppugnatio eo processit, vt Turci eam ingressi prædas iam agerent. At supra memoratus Ianus eadem die superato fluiui vrbem intrauit, hostesq; infecutus, plerisque eorum cæsis vel vulneratis, expulit. Eruptione etiam cum ingenti militum manu ex por-

Chii grandi pecunia & annuo vectigali promisso se liberant.

Lemnii Turcos accersunt.

Contostaulus idem & Callipoleos gubernator Ismael.

Lesbi princeps fratri suo Nicolao opem fert.

Duces a Lesbio missi perperâ mandata exequuntur.

Nicolaus Lemno relicta in Lesbium fugit.

Christi 1456.

Expeditio Mehmetis ad oppugnandam Belogradum.

A πολλά καμόντες σπυέθεντο δυνάμειν ἐνεκα τῆς διήρεως καὶ τῆς σπυῆς αὐτῆς ἀπολωλότων Τούρκων χειροῦ νομίματα τριάκοντα χιλιάδας, καὶ κατ' ἔτος φόρους δέκα χιλιάδας. ποιήσαντες οὖν εἰρήνην ἔλαβον ἀπέσταν. οἱ Λήμνιοι δὲ κακογνωμήσαντες κατὰ τὸ ἔργον αὐτῶν Νικηλάου, πέμποισι κρύφα ἕνας τῶν ἐρχόντων, ζητήσαντες τὸν τυράννου ἐνά τ' δούλων αὐτῶν, τὸν ἡγεμονὸν τῆς νῆσον. ὃς ἔπειθ' ἔμωως τὸν λόγον ἀκούσας μιλύει τῷ δυνούχῳ Ἰσμαῆλ τότε ἐπαρχῶν ὄντι Καλλιουπόλεως. ἡ γὰρ ὁ Γενούζης ἐκβεβληκῶς, καὶ πάλιν ἐπαρχίαν Καρίας ἔπισησάντων. ὁ δὲ Ἰσμαῆλ αὐτῆσιν στήλη Κονοσαύλος, καὶ ἐπαρχος ἐν Χερρόνησῳ.

B πρὸς αὐτῆς οὖν τῆς ἀπελθεῖν ἐν τῇ Λήμνῳ, σπυῆς τριήρεσι, καὶ πρὸς αὐτῶν τῆς νῆσον Χαμζᾶ τῶν δούλων, τῆς ἐπαρχῆς καὶ διοικεῖν ἀθέμις. ἐν ὅσῳ δὲ αὐτὰ ἐπεσφίητο, ὁ ἡγεμὼν τῆς Λέσβου φείλας μίαν τῆς διήρεων αὐτῶν τῆς ναυῶν σπυῆς ἀνδράσιν ἐκείτων, ἢ καὶ πλεόν, ἔχοντες στρατηγὸς Ἰωάννη Φουωτῶν ἡγεμῶν, καὶ Σπινέτῳ Κουλουμπόπου, ἀνδρείς ἀδελφῶν, ὡς εἰ ἴδωσι τοὺς Λημνίους μεταμεληθέντας εἰς ἀπεπείρασιν, ἰλαρῶς πῶς εἰς ἀδελφῶν βλέψοις, τῆς ἀφ' ἡμετέρων ῥημάτων, τῆς σπυῆς πάλιν εἰς αὐτὸν πάλιν ἐπείρασιν ἀφίωμαι ποιήσοις. εἰ δὲ οὐ, λαβόντες τὸν ἀδελφὸν αὐτῶν Νικηλάον ἐπείρασιν ἀφίωμαι, ἡ γὰρ αὐτὸς ἐν τῷ παλαμῶν ἀλλοζόμνος. οἱ δὲ οὐχ οὕτως πεπείρασιν, ἀλλ' ἔξελθόντες σπυῆς ὅπλοις ἐμάχοντο. οἱ δὲ Λήμνιοι ἔξελθόντες ἐπιπῶσι ὡς πεντακῆσοι τούτοις κατέσπασαντο, καὶ τοὺς μὲν κατέσφραξαν, τοὺς δὲ τῆς θαλάσσης κατὰ διώξαντες ἀπέπνιξαν, ἀλλοζοῦν δὲ ἔως τεσσαράκοντα ἔλαβον. οἱ δὲ κατὰ ἀφθόντες ἐν τῇ διήρῳ, καὶ τῇ νῆϊ λαβόντες τὸν Νικηλάον εἰς Λέσβον ἀπέσταν. καὶ μὴ ἡμέρας τρεῖς τῆς Ἰσμαῆλ ἐν τῇ Λήμνῳ ἄγων τὸν Χαμζᾶν τὸν νέον ἐπαρχον. μαθὼν δὲ τὰ γρόμματα ἐπήνεσε τοὺς Λημνίους. τοὺς δὲ Λεσβίους λαβὼν δεσμῶν, ἐγράφη εἰς Καλλιουπόλιν Μαίῳ μιλύ τῆς ἑξῆς ἔτους. μιλύσας δὲ τῆς τυράννου τὰ συμβόλια ἐν Λήμνῳ, τῆς θυμὸς πληθεῖς τῆς Λέσβου, καὶ τῆς ἡγεμῶνος, αὐτὸς πρὸς Βελόζαδον ἔρχεται σπυῆς δυνάμει βαρεία, καὶ μηχανικῶς πρὸς ἀσχυρῶν πλείστας. ἐλθὼν δὲ τῆς ἀφ' ἡμετέρων βολισμῶν βαλὼν κατὰ τῆς τείχης, ἔχων καὶ ἀφ' ἡμετέρων ποταμῶν πλοῖα ἕως ἑξῆς, εἰς πόσον κατέπνιχκε τὰ τῆς πόλεμου, ὡς καὶ ἐν τῷ εἰσελθεῖν τοὺς Τούρκους, τῆς εἰς τὸν ἀδελφὸν ἔξισασαι. τότε ὁ Ἰαλῆρος, ὃν πρὸς λαβὼν ὁ λόγος ἐδήλωσεν, περὶ τῶν ποταμῶν, ἡ γὰρ φθάσας τῆς ἡμέρας ἐκείνης, καὶ εἰσελθὼν, καὶ κατὰ διώξας ἀδελφῶν, τοὺς μὲν σφάτων τοὺς δὲ πλείων ἔξελθον τῆς πόλεως. ἔξελθὼν δὲ τῆς πόλεως καὶ αὐτὸς σπυῆς στρατιώτας πλείστας ἔλαβον

ἡ πολεμικῶ πάσῃ κοῤῥοσπιδίῳ. Ἐ πολλοὺς τῶν
 Τούρκων φονδύσας, ὡς ἔ αὐτὸν τὸν τυραννὸν πλη-
 γῶσαι ἐν τῷ μηρῷ, τέλος ἐν τῇ πόλει ἕσπερ ἔφην
 ἔ τὰ πλοῖα τῶ Τούρκων περιπρῆδωκεν. ὁ δὲ τυ-
 ραννος κατηγμῆνος ὑποτρέφας ἐν Ἀδριανουπόλει,
 ὅ ἅπτον ἔτος ἠπέλιθ χεῖ τῶ Βελογραδίου στρατεῦ-
 σαι. ἡ σὴν δὲ τῶτα γυρόμηναι μίλι Ἰουλίῳ αὐτῶ ἔ-
 τος. ἐν δὲ τῶ Ἀυγούστῳ μίλι ἐπέμψθη ἐγὼ φέ-
 ρων ὅ κατ' ἔτος διδόμενον τέλος κοῤῥοσπιδίῳ ἡγεμόνος
 Λέσβου. διὸς δὲ αὐτὸ, καὶ ζητήσας τοὺς οὐκ οἱ Λήμνιοι
 περιπρῆδωσαν ὡς ἀπίστοις, ὅσῃ ἠθέλησε δοῦναι. Ἄλλὰ
 μάλλον ἐκέλευσε τῶ κεφαλῆς αὐτῶν ἀποτμηθῆ-
 ναι, ἡ σὴν γὰρ ἐν Ἀδριανουπόλει ἔκλειψον ὡς ὅ ἀπῆ-
 γαρον αὐτοὺς εἰς τὸ τόπον τῶ σφαγῆς, μετὰ μεληθῆς ὁ
 τυραννος ἐκέλευσε περιπρῆδωσαι τοῦτο, καὶ ἡγερέ-
 σθησαν εἰς νομίματα χίλια. ἐν δὲ τῶ 795. ἔπει
 ἦλθασιν ἐκ τῶ Ρώμης τειρήρας ἐνδεκα ἔχοντες ἄρ-
 χηγῶν πατριαρχῶν τῶ Ἀκουιλίας, πεμφθεῖσαι πα-
 ρεῖ τῶ Πάπα Καλλίστου εἰς βοήθειαν τῶ νήσων τῶ πλη-
 σιὰ ζόντων τοῖς Τούρκοις, ὅ τῶ Ρόδον, Χίον, Λέσβον,
 Λήμνον, Ἰμβρον, Σαμοθράκιον, καὶ Θάσον. κατην-
 τησάν οὖν ἐν Ρόδῳ ὡς ἕσπερ τῶ Πάπῳ τελευτῶσαι,
 καὶ φόρους μὴ θελήσασαν δοῦναι τοῖς Τούρκοις. ἀπὸ
 δὲ Ρόδου ἀπαρῆντες ἦλθασιν ἐν Χίῳ, αἰτιώμενοι ἔ-
 μη δοῦναι φόρους τοῖς Τούρκοις, ἄλλὰ μάχην
 μάλλον ἐλέαξ, οἱ δὲ ὅσῃ ἐπέσθησαν. ὁμοίως καὶ ἐν
 Λέσβῳ ἔ αὐτῶ τὰ ὁμοία. ἀπὸ δὲ Λέσβου ἀθροισθέν-
 τα τῶ Πάπα, τῶ Κατεράνων, ἔ ἑτέρων ληερικῶν
 πλοίων τῶ ἄριθμὸν ἕως μ'. ἀπῆσθη ἐν τῇ Λήμνῳ,
 ἔ κοῤῥοσπιδίῳ τῶ νήσων ἦλθασιν ἐν Σαμοθρά-
 κῃ, καὶ λαβόντες καὶ τῶ πτεῖν εἰς Θάσον ἐγύοντο. καὶ φύ-
 λακας ἐνήντες ἐν τῶ νήσοις, ἔ καλῶς ἀσφαλί-
 σαστες εἰς Ρόδον ἕσπερ ἔφην. τότε ὁ τυραννος
 μαθὼν τὰ γυρόμηναι τῶ πάσῃ αἰτίῃ τῶ ἡγεμόνι τῶ
 Λέσβου κατέγραψεν, ἔ δὴ μάχην κρατερῶν ἐν-
 σῆσας κατ' αὐτῶ, ὅσον ἀπὸ τῶ βαρῶ, ἔ τῶ Ἀυ-
 γούστῳ μίλι πέμπει ἔπον ἐν Λέσβῳ, ἔχων ἄρχηγῶν
 τῶ Ἰσμαήλ. καὶ δὴ ἔς Μέθυμνον ἦλθον, ἔ πολλὰς με-
 γόδοις, καὶ μηχανικῶς περιπρῆδωξ ἄρ τε περὶ ἑσολι-
 σμοῖς καὶ κλίμακας, καὶ τριχορυχίαις εἰσπερῆξας ὅσῃ ἐν
 ὠνήσατο, ἄλλὰ καὶ μάλλον πολλοὺς ἀπεβόηξο τῶ οἰ-
 κείων καὶ οὕτως ἕσπερ ἔφην ἀπρηκτος. ἐν τῶ τῶ
 795. ἔπει ἐλλήξωρος τοὺς δεσπῶ τῶ Πελοποννή-
 σος δούλον ἐνά, δι' ὅρισμοῦ φεικάδους ἀφραμβάν-
 νων. πῶς ὑμῶς οἰκειοθελῶς ὑπερέθητε ἔ δοῦναι μοι
 φόρους κατ' ἔτος νομίματα χιλιάδας δέκα, νῦν δὲ
 ὄρῳ ὑμῶς κατὰ φρονιμῶ τῶ με, καὶ τῶ σιωπηκῶν ἡμε-
 λήσατε. ἐν τῶ δύο οὖν ἔλαθε ὅ κρεῖττον, ἡ τὰ κε-
 ρεωσημῶα πληρώσατε, καὶ ἔσαι ἀγάπη ἐν μέσῳ
 ἡμῶν, καὶ ὑμῶν, ἡ τῶ χεως ὄξελθατε ἀφέντες τῶ ἔπον
 ἐν τῇ ἐμῇ δεσποτεία. καὶ γὰρ ἡ σὴν χρεωσοῦντες τειρῶν ἔτων τέλος. ἐν τῶ τῶ ἔτῳ τούτῳ ἐσάλησαν ἀπο-

tis facta, tormentis omnibus potitur : &
 Turcorum maxima strage edita, ipso et-
 iam Tyranno in femore vulnerato, intra
 urbem receptus Turcorum nauigia de-
 mum incendit. Tyrannus contumeliam
 ac repulsam passus Adrianopolim remeat,
 bello se petiturum anno nouo Belogra-
 dum minitatus; hæcce porro anni prædi-
 cti mense Iulio gesta sunt. Sequentē Au-
 gusto, vt tributum, quod Lesbi princeps
 annum pendit, soluerem, missus sum. Eo
 numerato, quos Lemnii tanquam prodi-
 tionis reos tradiderant, repetenti mihi
 negati: iubetque Tyrannus ipsos Adria-
 nopoli carceribus inclusos capite plecti;
 dumque ad supplicium ducerentur, pœ-
 nitentia actus vñnumdari imperat, mille-
 que nummis vñniere. Anno 6965 [Chri-
 sti 1457] triremes vñdecim a Papa Calli-
 sto missæ, cuius classis prætor erat Aque-
 lex Patriarcha, Roma aduenerunt; in-
 sulis Turcorum ditioni adiacentibus Rho-
 do, Chio, Lesbo, Lemno, Imbro, Sa-
 mothracæ & Thaso opem laturæ. Rho-
 dum, quod Papæ subdita, nec Turcis tri-
 buta pendere pacta esset, primum appul-
 si, in Chium inde nauigant; hortantur-
 que ne Turcis vectigal pendere, sed bello
 potius experiri velint; quibus Chii
 haud paruere. Lesbum pariter aduecti
 eandem ad incolas orationem habuere,
 simileque responsum ab iis tulere. Cum e
 Lesbo soluissent Papæ triremes, Catala-
 norum aliorumque piratarum nauibus ad-
 iunctis, quadraginta simul Lemnum ap-
 pellunt, insulaque potiti Samothracem
 nauigant; eaque capta Thasum feruntur.
 Præfidiis validis has insulas munierunt
 firmaruntque, & Rhodum deinceps re-
 dierunt. At Tyrannus eorum gnarus,
 Lesbique principem authorem suspica-
 tus, atrox bellum in eum mouere desti-
 nans, classē ingentem apparat; eamque
 mense Augusto in Lesbum Ismaele du-
 ce mittit. Is ergo Methymnam cum de-
 uenisset, multis artibus, machinis tor-
 mentisque muros tentasset, scalis etiam
 admotis, ductisque cuniculis; re impro-
 spere gesta ac infecta, multis etiam suo-
 rum amissis pedem retulit. Anno 6966
 [Christi 1457] ad Peloponesi Despotas
 satellitem vnum cum horrendis manda-
 tis destinat. Quo animo decem millium num-
 morum vectigal annum sponte polliciti mi-
 hi estis: cum nunc me a vobis sperni, pacta-
 que negligi videam? Alterutrum, quod vo-
 bis potius fuerit, eligite; vel soluto mihi ve-
 ctigali (cuius triennii integri pensiones de-
 bebantur) amicitia & pax inter nos stabiles
 sint; vel locis, qua occupatis, mihi decedi-
 te. Eodem etiam annoa Comanis ad Me-

Turci ad Be-
 logradum ca-
 duntur.

Ducas ad Me-
 hemetem vt
 vectigal solu-
 ret missus.

Lesbii in Lem-
 no capti vñ-
 neunt.
 1457.
 Triremes mit-
 tit Papa Calli-
 stus in insulis au-
 xilia ferentes.

Turcis ne ve-
 ctigalia soluât
 Christianos
 hortantur.

Insulas aliquot
 occupat classis
 occidentaliū.

Suspectum si-
 bi Lesbium
 Mehemetes
 bello petit sed
 frustra.

Cum minisa-
 trocibus a De-
 spotis Pelopo-
 nesii vectigal
 recepit.

A Comanis & Vfun-Hafane legati ad Mehemetem, veniunt.

Castrum Hepraculades seu Iedi-cula a Mehemete constructū. 1458.

In Moreā mouet Mehemetes, & magnates in alias regiones transfert.

Albanos occidit.

Iuuentus ex Peloponeso translata, & familiae integræ Constantinopolim deductæ.

Bezeftan ædificatum Constantinopoli 1461.

In Afiam traicit Mehemetes.

Secretū principis inquirendi Doctōri, quid Mehemetes responderit.

hemetem Apocriuarii, atque ab Vfun-Hafane Armeniae partibus Colchidi finitimis imperante, res quasdam viles, nulliusque pretii flagitantes venerunt. Ipsi enim asserunt deberi sibi sexaginta annorum plurimum stipendia, quæ singulis annis Mehemetis auus Vfun-Hafanis auo solui præceperat, mille nimirum equis insternendis stragula, mille tapetes, totidemque mitrarum redimicula. Respondit illis Mehemetes: *securi redite, anno proximo tecum ista asseram, & debitum solvam.* Per illam hiemem in extrema urbis parte, ad Auream portam appellata, arcem construere cœpit Tyrannus. quam Iohannes senior olim conditurus, a Biazite Tyranni abauo vetitus est. Vere autem iam ineunte, contractis simul copiis in Peloponesum mouit. Corinthus citra belli discrimen ab eo deditioe recepta. De iis quæ gerebantur certiores facti Despotæ, alter, Thomas nimirum, Italiam cum vxore & liberis petit: alter, Demetrius Tyranno sponte se permisit, & eum veneratus est. Tota ergo Peloponeso subacta eique præfectis impositis Adrianopolim reuertitur; Demetriumque cum tota eius domo, cæterosque palatii officiales secum abducit; Eximios quoque ac diuites viros ex Achaia, Lacedæmone aliisque prouinciis transfert. At Albanorum proceres ac præcipuos interfecit: nec aliam arcem integram præter Monembasiam, etiamque inuitus, reliquit. Maritima autem expeditione suscepta, missis in Ægeum mare & Cycladas insulas aduersus hostes biremibus triremibusque circiter centum octoginta, cum nihil profecisset, ex Peloponeso familias bis mille, totidemque pueros transportat. hi quidem militiae tyronibus adscripti; familiis pars urbis Constantinopoleos habitanda concessa. Hiemem ipse partim Adrianopoli partim Constantinop. transegit, nauemque ingentis magnitudinis fabricari curauit. In vrbe etiam theatrum extruxit, quod vestium forum, Perfice vero Bezeftan, appellatur. Anno 6969 [Christi 1461] Classem biremium triremiumque circiter ducentarum nauiumque decem apparauit. Labente vere fretum ipse transfuectus Prusam Bithyniæ venit, cunctis consilii eius ignaris; circa quod mirabile quoddam referam. Doctōr legis ipsius, qui & iudex iudicum eo tempore erat, familiaritati, quæ ipsi cum Principe intercedebat, reuerentiæ etiam ab eo sibi exhibitæ confusus, cum solus ei adesset, audacter sciscitatur: *Domine hunc exercitum terra marique instructum,* na, & ὁ ἡγεμὼν πάλιν ὡς πρὸς τὸ διλαβῆσαν ἡ ἐδείκνυε πρὸς τὸν διδάσκαλον, πολμήσας λέγει ὅτι ἡγεμὼν ἐπὶ ὄντων αὐτῶν κατὰ μνας κώρει, τὸ πρῶτον τὸν αὐτὸν τὸν διλαβῆσαν καὶ διλαβῆσαν ἐποιμαθεῖσθαι

Α κρισιδειοι πρὸς τὴν Καμαάνων. πρὸς τὴν δεσποζοντος τὰ μέρη τῆς Αρμενίας, καὶ γαλιζοντος τοῖς Κόλχοις Οὐζοῦ Χαασὸν αἰτῶν πρὸς αὐτὸν ἵνα ἀποφρονήσῃς πρὸς ἄλλα. λέγων κεχρησθῆσθαι αὐτῶν τέλος ἐπέκεινα ἐτῶν ξ'. ἢ διωμάκει ἔτος χίλια σαγίσματα διὰ τοῦ ἵππου αὐτῶν, καὶ χίλια ταμηρία, καὶ χίλια κεφαλοδέσμοια, ἀπὸ πᾶσι ἐτάξε ἢ διωμάκει ἔτος ὁ πᾶσι αὐτῶν πρὸς τὸ πᾶσι οὐκ εἶναι. Ο δὲ ἀπεκρίνατο ὡς ἀγετε ἐν εἰρήνῃ, καὶ γὰρ τῶν ἐπιχρησθῆσθαι ἔπειτα χιμῶνα σὺ ἐμοί, καὶ ἀποδώσω τὸ χρέος. Ο δὲ τύραννος ὡς χιμῶνι οὐκ εἶναι ἤρξατο οἰκοδομεῖν, πρὸς τὸ ἀκρον τῆς πόλεως τὸ καλούμενον χροσεῖα πύλη, πολίχμιον, τὸ Ἰωάννης ὁ Ἰβαν ὁ βασιλεὺς ἠβελήθη ἢ κτίσαι. καὶ ὁ Παλαζήτ ὁ τὸν τυράννου πᾶσι οὐκ ἐκάλυπεν αὐτὸν. τῶν δὲ, ἔαρος ἤδη ἐλθόντος, καὶ εἰς ἐν τῷ διωμάκει ἀφροσύνητος ὅτι τὸν Πελοπόννησον ἄρμησε, καὶ πρὸς τὸν Κόρινθον ἔρχετο αὐτὸν πολέμου. μαθόντες οὖν οἱ δεσποταὶ τὸ γεγονός, ὁ μὲν Θωμαῖ πρὸς Ἰταλίαν ἐχώρησε σὺ γωακί καὶ τέκνοις. ὁ δὲ Δημήτριος, πρὸς ἐδὴ ἐκὼν, τὸ πρὸς ἐκύνθησε τὰ τυράννου. πρὸς ἀλαβῶν οὖν πᾶσι Πελοπόννησον, καὶ ἐκτασθῆσθαι ἄρχοντας, καὶ ἡγεμῶνας, αὐτὸς εἰς τὸν Ἀδριανὸν ἄρμησε, φέρων μετ' αὐτῶν πᾶσι τὸν Δημήτριον, ἄγων σὺ αὐτῶν καὶ τοῖς τῶν παλατίου, καὶ τοῖς λογάδας, καὶ βύτυχας πᾶσι Αχαίας, Λακεδαιμονίας καὶ τῶν λοιπῶν ἐπαρχιῶν. τοῖς δὲ τῶν Ἀλβανῶν πρὸς ἄλλο τῶν πολιχίων ἐάσας πλὴν Μομεβάσιαν, καὶ τῶν ἀκρον, καὶ μὴ βουλόμενος. πλὴν δὲ διὰ θαλάσσης τὸν πελήρεων πρὸς ἔχρους εἰσβολῆν, ἐν Αἰγαίῳ πελάγῃ διὰ τὸν Κυκλάδων νήσον ἐσέλε τὸν ἔριθμον ὡς ρπ', διήρης καὶ πελήρης μηδὲν ὠφελήσαντες, μετοικίας ἐκ τῆς Πελοπόννησου φαμελίας διαχλίας δῆπου, καὶ παίδας ἰσαριθμοῖς. τοῖς μὲν παῖδας εἰς νεόλεκτον στρατὸν κατεγράψατο, τῶν δὲ οἰκίας ἐν τῶν τὸν πόλεως μέρῃ κατέτετο. αὐτὸς οὖν τὸν χιμῶνα ἐν Ἀδριανουπόλει καὶ Κωνσταντινουπόλει διήγε πᾶσι ξας ναυῶν ὡς μεγέθη. καὶ δομήσας θέαρον ἐν τῇ πόλει, ὁ καὶ βεσιπορατήριον λέγει, καὶ Περσι Περζεάνιον ὀνομάζεται. ἐν δὲ τῶν ἑξῆς ἔπειτα ἐποίησε πόλον πελήρεων καὶ διήρεων μέγρι που τὰ σ', καὶ νῆας ἰ'. αὐτὸς δὲ τὰ ἔαρι τὸν πορθμὸν διλαβῆσαν ἤκεν εἰς Περσὶ τῆς Βιθυνίας, μὴ ὅτι τὰ μῆμον τῆνος, μηδὲ νοήσας τὸν βουλιῶν. εἶπω καὶ τι πρὸς ἀδξον. Ο νομοδιδάσκαλος αὐτῶν, ὅς καὶ κριτῆς κριτῶν ὡς ἦρχε τῶν τότε κριτῶν, θαρρήσας ὡς πρὸς τὸν πλησιότητα ἡ ἐκέρητο πρὸς τὸν ἡγεμῶνα, καὶ ὁ ἡγεμὼν πάλιν ὡς πρὸς τὸν διδάσκαλον, πολμήσας λέγει ὅτι ἡγεμὼν ἐπὶ ὄντων αὐτῶν κατὰ μνας κώρει, τὸ πρῶτον τὸν αὐτὸν τὸν διλαβῆσαν καὶ διλαβῆσαν ἐποιμαθεῖσθαι

μαδεϊσάν ποδ' κελύβης φέρεσθαι, ὁ δὲ ὄργι-
 λως πᾶς ἐμβλέψας εἰς αὐτὸν ἔφη· ἴαθι ὦ ὄργι, εἰ
 ἤδη ὅτι ἐκ τῆς πατρῴας μου περιχῶν θρίξ μία
 ἀπελάβετό μου τῆς μυσηίου ἀποσάσας ἀν' αὐτῶ
 πυρὶ πῦρ δόξα. Ἐσοῦτον κρυψίμοις ὁ δὴν κ' ὄργι-
 λως. Φοβηθέντες πῶντες οἱ οἰκιστῆρες ἐν τε ὧ Λυ-
 κοστομίῳ Βλάχοι. Ἄλλα δὲ ἔ Καφάς, Τραπεζοῖς, ἔ
 οἱ Σινώπεις, ἀπτε νῆσοι τῆς Αἰγαίου πελάγους, Ρόδος
 κ' τὰ πέριξ αὐτῆς νησίδια. Χίος κ' Λέσβος, εἰ ἔ τε-
 λουῖτες ἦσαν, ἄλλα τ' ἀκαταστάσια αὐτῶ γινώ-
 σκοντες ἐξέμαξαν. ὁ δὲ ἠγεμὸν ἀπάρας ἀπὸ Βι-
 θυνίας ἦλθεν εἰς Ἀγκύραν τῆς Γαλατίας, καὶ κεῖ τῶ
 σκηνὰς πηξάσας, ὁ τῆς Σινώπεως ἠγεμὸν φείλας τὸν
 υἱὸν αὐτῶ μὲν πλείστης δωροφορίας, κ' παρουσῆ-
 τήσας αὐτῶ δουλικῶς παροσεκινῶσεν. ὁ δὲ ἔπει-
 δέξατο τῶτον ἀσμένως, κ' τὰ τῶ ἰδίῳ πατρὶ μι-
 νυθησόμενα τούτῳ ἀπήγαγε, κ' αὐτὸν ὡς ἀγγελὸν
 τῶ ῥήθησιν πῶντα κατέπειπε, λέγων· ἀνάγαλρον
 τῶ πατρὶ σου, ὅτι τῆ Σινώπην βούλομαι, κ' εἰ μὲν τῶ-
 πῶ ἐλθῶν ἑσὺ τῶ ἀρχαί, καὶ γὰρ ἠελίοντος ἀνα-
 ποδίδω αὐτῶ τῆ ἐπαρχίαν τῆς Φιλιππουπόλεως. εἰ
 δὲ οὐ, ἔρχομαι τῶ. ὁ δὲ φόλος ἀπὸ τῆς θαλάσσης
 τῆς Ποντικῆς ἐφθασεν ἐν Σινώπῃ. ὁ υἱὸς δὲ τῆς Ἰσμαῆλ
 ἠγεμὸνος τῆς Σινώπης ἦλθε τῶ πατέρα αὐτῶ,
 κ' ἀνήγαλρον αὐτῶ πῶντα τὰ λαληθέντα τῶ τῶ
 τυράννου. Τύραννος δὲ μαθὼν τῆ ἀνάστασιν τῆς φόλου
 γερνῆσαν ἐν Σινώπῃ, ἔ αὐτὸς ἀπὸ τῆς ξηρῆς εἰς αὐ-
 τῶ ὠδδεν· ὁ δὲ Ἰσμαῆλ ἀπορήσας ἐξῆλθε τῆς Σι-
 νώπης, κ' παρουσῆτῆσας αὐτῶ ἔ δουλικῶς παρο-
 σκινῶσας. ἀσασίως αὐτὸν ὁ τύραννος ἔπειδὲ ξά-
 ρ, κελύβης πῶν τῶ τοῖς θησαυροῖς αὐτῶ λαβόν, ἔ
 ἵπποις, κ' ἠμιόνοις, ἔ καμήλοις, κ' ἄλλο εἴ τι ἐν
 τοῖς αὐτῶ τῶ μείοις ἐκέρτητο, κ' μὴ παροσφῶ-
 σα πῆς τῆ αὐτῶ. τῆ Σινώπην οὖν καλῶς ἐξῆπα-
 σῆσας, ἔ ἠγεμὸνα ἐνά τῆ δούλων αὐτῶ χροτονῆσας
 αὐτὸς, εἰς τὰ τῆς Ἀρμενίας ἐνδότερα ἐχώρη. ὁ δὲ
 παρορρηθῆς Οὐζουῶ Χαστῶ ἠγεμὸν εἰς τὰ τῆς Περ-
 σίδος ὄρια ἐπῶν ὀρέων σὺν τοῖς αὐτῶ διέπειρε,
 μὴ ἔχων ἰσμὸ κατὰ παροσπίσασιν τῶ τυράννου. πε-
 ρεσῆσας δὲ τῆς Ἀρμενίας, ἔ ἀπὸ τῆς τῆ Φάσιδα ποτα-
 μόν, χώρας τῶς μὲν εἶλε, τῶς οὐ δυνήθῆς πῦρ-
 δραμε, ἔ τὰ Καυκάσια ὄρη μὲν πολλῶς κῶπου κ' τῆ
 ὑπερήσας τῆ ἀναστάσιν ἀναβάσας κατῆλθεν εἰς Κόλ-
 χους. καὶ δὲ εἰς Τραπεζοῦντα ἀνελθὼν πέμπει
 τῶ βασιλεῖ Τραπεζοῦντος ἐκ τῆς δύο ἐλέ-
 σθαι τῶ κρείττον. ἢ τῶ δαδουῶν τῶν βασιλείαν
 τῶ τυράννου, ἀπὸ τῆς ζημίας αὐτῶ ἑνὸς ἐκ τῆς
 ἔπαρχίαν αὐτῶ θησαυρῶν, ἔργου, χρυ-
 σοῦ, χαλκοῦ, καὶ πῶν τοῖς εἰδῶς ἄλλου, δού-
 λων τε καὶ δουλίδων, καὶ πάσης ἄλλης κινήσας
 ἔπασσας. ἢ σὺν τῆ βασιλείῃ, κ' τῶν πῶντα,

A quo mouere iubes? Ille subiratus eum in-
 tuetur, dixitque: *Heus tu hoc a me disce, si mihi constaret barbae meae pilum unum ar-
 cani mei conscium esse, auulsum eum igne me crematurum*; tam dissimulatus ac iracun-
 dus natura ipse erat. Huius expeditio-
 nis fama, non solum qui Lycostomium incolunt Walachi, sed & Caphatini, Trapezuntii, Sinopenfes, & Ægæi maris insulæ, Rhodus paruaque ei circumiectæ territi erant. Chios etiam & Lesbos, quamuis vectigales, eius inconstantem ac leuem animum reformidabant. Princeps Bithynia discedens An-
 cyram Galatiæ petit, vbi castra cum posuisset, Sinopes Principis filius cum donis quamplurimis ad eum a patre missus, feruili habitu ac more venerabundus adit. Humane ac comiter a Principe susceptus, quæcunque patri suo ab illo afferenda erant, nuncii munus ipse apud parentem obiturus audiuit; quæ eiusmodi fuere: *Patri tuo nuncia Sinopem mihi dedi valde me cupere: qua si sponte, nec vi coactus, decesserit, Philippopoleos præfeturam ipsi gratificatus donabo. quod si parere recusauerit, breui accedam.* Classis interea Pontico mari Sinopem aduenit. Filius Ismaelis Sinopes Principis ad patrem quoque profectus Tyranni verba omnia retulit. Classem vero Sinopem appulsam esse Tyrannus certior factus, terrestri quoque itinere eo contendit. Ismael animi anceps, opis ac consilij egenus, Sinope in occursum eius egreditur, ac submis-
 se adorat. a Tyranno comiter benigne-
 que susceptus, iussusque omnes thesauros suos auferre, equos, mulos, camelos cæteraque asportare, quæcunque in horreis & penu habebat; omnesque de illis quidquam contrectare vetiti. Rebus ergo Sinopensibus recte constitutis, Præ-
 tore vrbi vno mancipiorum suorum imposito, Armeniæ interiora petit. Inter-
 ea prædictus Princeps Vfun-Hasan Perfidis fines montanos cum suis occupaue-
 rat, viribusque inferior, quam vt acie concurrere cum tyranno posset, illic tempus transigebat. Peragrata Armenia, Phasique flumine superato regiones quasdam debellauit ille: alias cum subigere non potuisset, transcurrit: montem Caucasum multo labore, cibariorum & necessariorum penuria artatus superauit, Colchosque deuenit. Trapezuntem cum accessisset illius Imperatori per nuncium horum alterum, quod melius sibi æstimatione metiretur, eligendum proponit. Vel se saluo, omnibus thesauris suis argenti, auri, æris, cæterarumque rerum, feruis etiam & ancillis, omnique alia suppellectile integris, Imperium Tyranno relinquere; vel cum Imperio ista omnia

Ad Meheme-
 tis profectio-
 nem vnuerfi maris
 accolæ & insu-
 lares trepidât.

Sinopensem
 Principem in-
 uadit, & spo-
 liat.

Sinopes res
 constituit, &
 Prætoré præ-
 ficit Meheme-
 tes.

Vfun - Hasan
 in montes au-
 fugit.

Phasim supe-
 rat Meheme-
 tes.

Colchos &
 Trapezuntem
 venit.

Trapezuntinus imperio decedit, & Mehemeti se per-mittit.

David Comnenus imperio Trapezuntino spoliatus Constantinopolim venit.

1462. Superba mandata Vualachiz Vainodæ a Mehemete missa.

Vualachus Mehemetis legatum pali transfixione enecat, & in Dystræ regionem mouet.

Hamzaa Vualacho captiui palo traiecti.

Mehemetes in Vualachum mouet.

cum vita amittere. His auditis Imperator vrbe exit, illumque adorat. Classis equidem multis iam diebus Synope solu-
 uerat, & Trapezuntem appulsa quoti-
 dianis præliis urbem frustra tentauerat,
 donec Tyrannus terrestri profectioe eo
 venisset. Vrbe itaque Imperator vxore,
 ac liberis comitantibus excessit, & illum
 veneratus est. David Comnenus appel-
 labatur, Alexii Comneni filius, Ioannis
 decessoris sui frater; cum tota gente sua
 foceris, auunculis & nepotibus suis,
 cumque palatii nobilibus & proceribus,
 singulis suppellectilem suam secum au-
 ferentibus, immobilibus bonis relictis,
 Constantinopolim triremibus vectus est.
 Mehemetes Trapezuntis rebus rite com-
 positis, anno solido in illa expeditione
 transacto, reuersus est. Anno 6970.
 [Christi 1462.] Walachiz Vainodæ per
 Apocrisarium iniungit, vt ad se vene-
 randum prompte ac diligenter accedat,
 adolentes quingentos adducat, an-
 numque tributum aureorum nummo-
 rum decem millia afferat. Respondet
 Walachus se nummos aureos soluendo
 paratos habere, adolentes vero tradere
 non posse: impossibili porro propius esse,
 vt ipse ad adorandum abeat. His auditis,
 Tyrannus exasperatus, illustrium proce-
 rum quendam comite adiuncto Secreta-
 rio destinat, mandatque vt tributum af-
 ferant, cæteris se prospecturum esse. Isti
 cum in Walachiam peruenissent, quæ
 in mandatis habebant, Vainodæ nun-
 tiant. At ille comprehensos mortis in-
 humano, acerbo turpique genere, palo
 per anum transfixos affecit. Superato
 deinde Danubio copiis secum ductis in
 Dystræ regionem excurrit, turbamque
 infimæ plebis captiuam in Walachiam
 traiecit; quos omnes eodem mortis ge-
 nere, pali transfixione plecti iussit. Fini-
 bus illis a Tyranno quidam dux præfe-
 ctusque constitutus, egregio aliquo fa-
 cinore fortem se ac bellicosum approbare
 cupiens, ductis Turcorum decem millibus
 in Walachiam traiecit: cum istis Wala-
 chus manus conferit ac pugnat, & in-
 terpugnandum partim interneccione de-
 let, partim viuos capit; quos omnes eo-
 rumque ducem Hamzam acerba pali pœ-
 na damnatos necauit. His compertis ani-
 mi vertigine & æstu circumactus Ty-
 rannus, copias vnde quaque ad centum
 quinquaginta militum millia contrahit:
 per tempus vnum Adrianopoli profe-
 ctus ad Danubii ripam venit: ibique
 castris positus, donec vniuersæ copiæ se
 coniunxissent, substitit. Walachus in-
 terea omnes subditos suos in arcta loca,
 siluisque obsita migrare iussit. Agrisque
 vastatis pecudes cæteraque animalia ad

A καὶ τὴν ζωὴν ἀφαρθεύωμαι. ἀκούσας δὲ ταῦτα
 ὁ βασιλεὺς, ἔξελθὼν πόμοικι παρεσκευώησεν.
 ἡ δὲ ὁ φόλος πρὸς πολλὰν ἡμερὰν ἀπέχεσθαι
 ἀπὸ Συωώπης εἰς Τραπεζουῖντα, ἀλλὰ καὶ πο-
 λεμῶν καθ' ἐκείτην ὁδὸν ἔβουεν, ἕως ὅτε τυραν-
 νος Δαβὶ ξηρῶς κατέλυθησεν. ἔξελθὼν δὲ ὁ βα-
 σιλεὺς σὺν γυναίκε καὶ τέκνοις παρεσκευώησε.
 ἡ δὲ ὁ Δαβὶς ὁ Κομνηνός, υἱὸς Ἀλεξίου τοῦ
 Κομνηνοῦ, καὶ ἀδελφὸς Ἰωάννου Κομνηνοῦ τῆς
 παρθερασιλδικῆτος. φείλας δὲ αὐτὸν ἐν Κων-
 σταντινουπόλει σὺν ταῖς τειήρεσι παύρη με* ἐτέ-
 ροις, θείοις, καὶ ἀνεψίοις αὐτῶν, καὶ σὺν τοῖς ἀρχου-
 σι, καὶ ἀγγέλοις τῆς παλατίου. φέρων ὁ καθεὶς τὰ
 ἑαυτῶν ἀντὶ αὐτῶν ἀνδρῶν ἀκινήτων. αὐτὸς δὲ
 τὰ τῆς Τραπεζουῖντος καλῶς διοικήσας ἐπὶ με-
 τράφῃ χρόνον τέλειον πληρώσας εἰς τὴν ἀποδη-
 μίαν αὐτῶν. ἐν δὲ τῷ ἑξῆς πέμπει πρὸς τὸν
 Βεϊβόδα Βλαχίαν ἀποκρισιδεῖον μιλύων αὐ-
 τῶν τῆς ἐλθεῖν ἐν τῷ εἰς παρεσκευώησιν, ἔχων
 καὶ φέρων σὺν αὐτῷ παῖδας φ', ἃς ὁ κατ' ἐπί-
 διδόνον τέλος, ἤρωι χροῖνοις χιλιάδας δε-
 κα. αὐτὸς δὲ ἀπεκρίνατο τοῖς μὲν χροῖνοις ἐπί-
 μοις ἔχῃ τῶν δυνάμεων. τοῖς δὲ παῖδας οὐ δύνα-
 ται, ὅτι αὐτὸς εἰς παρεσκευώησιν καὶ τῶν ἀδυ-
 νατότερον. ταῦτα ἀκούσας ὁ τυραννος ἠγρώθη,
 ἃς φείλας ἐνὰ τῆς ἑπιφραῶν σὺν ἐνὶ τῆς γραμ-
 ματέων αὐτῶν εἶπεν, ἀγάγετε μοι τοὺς φόρους καὶ
 πρὸς τῆς λοιπῶν ἐγὼ σκέψομαι. οἱ δὲ ἐλθόντες,
 καὶ τῷ Βλαχῶ τὰ μιλύωντα δηλώσαντες,
 πρῶτον αὐτοῖς ἐν πάλοις καθήσιν, θάνατον
 ἀπὸν δροπον, ὀδυνηρὸν, καὶ ἀγρήμονα. εἶτα
 περὶ σὺν δυνάμει κατέδραμνεν ἐν τοῖς
 μέρεσι Δύσρας, καὶ πολλὸν λαὸν συρφετάδην
 λαβὼν ἐν Βλαχίᾳ περὶ σὺν, πρὸς τὸν αὐ-
 τὸν θάνατον τῆς πάλων τὴν ζωὴν αὐτῶν ἔξε-
 μέτησεν. καὶ τῆς ἀκρῶν ἐκείνων εἰς ἀρχηγῶς
 τῆς τυραννοῦ, θέλων δεῖξαι ἀριστείαν πᾶσι πε-
 ρὶ σὺν εἰς Βλαχίαν σὺν χιλιάσι δέκα Τουρ-
 κων, καὶ συμβαλὼν αὐτοῖς ὁ Βλαχῶς, οἷς μὲν
 ἐν πολέμῳ κτείνας ἐκτείνε, οἷς δὲ ζῶντας ἠ-
 γρωσεν, πρὸς τῶν πάλων θανάτων, καὶ τὸν ἀρ-
 χηγῶν αὐτῶν Χαμζαν πικρῶς κατεδικάσεν. ταῦ-
 των ἰδὼν ὁ τυραννος ἔτι πλήρης σκοποδινίας, καὶ
 ζήλῃς τυχῶν, ἀπὸνταρῶ σωμαθροῖσας δυνά-
 μιν ἑαυτῶν τῶν χιλιάδας. τῶν καμῶ τῆς ἑα-
 ρος ἔξελθὼν ἐκ τῆς Ἀδριανοῦ ἦλθεν εἰς Δά-
 νουβιν, καὶ κατὰ τῆς σιμνας πῆξας, ἔστη ἕως οὗ πᾶ-
 σα ἡ δυνάμις εἰς ἓν σῶμα γήνηται. ὁ δὲ Βλαχῶς
 καὶ αὐτὸς πρὸς τοῖς ἑαυτῶν εἰς κλησούρας καὶ
 δεινράδης ἔποιε μετοικήσας, καὶ τοὺς καμ-
 ποὺς ἐρήμοις ἀφείδεν, καὶ ζῶων πρῶτων τὰ γῆνη

* leg. ἐκ-
ρος

εν τοις ενδοτεροις ελασαις ορειοις τοις προς Αλα-
 νοις κη Ουνοις, αυτος εν ωχυροις αλσαις, κη
 δασει τοποις στω τη νω αυτον εργατα διημε-
 ρθεν. Ο δε τυραννος φρασας τον Δαουβιν κη
 επεκεινα ζ. ημερων τον ανυσας, ουχ ουρε ο
 οιονου η ανθεσπον η ζων ο τυραν, η τω εφί-
 μων πι, η ποτήμων. φρασας οτω εν νινι τπω λι-
 θαδιαω, κη βιγέτω, ορεφ παλαιοι πεφυττωμένοις
 μυειαιθμοις, βελθοντασ αντη καρτων νεκερ σα-
 ματα, κη τον Χαμζω, ον παρειπορην, εν μεσω
 μη βυαίνων, κη κηκάνων, ων εφορη, πεπερνημέ-
 νων εν τω παλω. ιδων οτω η απειλω τωττω ο
 τυραννος δεεπλάγη, κη τη νυκτη φοβηταις, εν η
 επηξε τωσ σκηνασ, παφροις ανηγαρε, ε εν μεσω τω
 παφρων εκειτο. ο δε Βλαχος ορδρισας κη τοις νω
 αυτον κελωσ στωταζαμνος, επι σκητας ουσης
 κητηλα, κη ο δεξιον μερεσ τω φουατου τυραν
 εισηλθεν δεξαφνης, ε εως παρει νωφ δεξιθμων
 κητεκρη. κη πολλοι τω Τουρκων αλληλοισ εφο-
 νθον, εως ου ημερεσ διηυασε. παφριασ δε ημομέ-
 νης οι μη Βλαχοι εις τωσ μηδρασ αυτων εισελθον-
 τεσ εκοιτασθησθη. ο δε τυραννος ερηταις κητηγυ-
 ρησ, κη φρασας τον Δαουβιν ηκεν εις Αδριανου-
 πολιν. Εν δε τω ερωα ετει σθλον απρησας
 τειρεων, κη διηρεων εζηκοντα κη νηασ ζ. κητηλ-
 θεν εν τη νησω Λεσβω Σεπτεβελω μιλω, ε αυ-
 πος Αφξηρεασ στω διωαμει. ελθων οτω ηησασ-
 πο ττω νησον παφρα τω κηστωωτος Νικηλαου τω
 Γατελιουζου, οσ νω ηρχεν αδελφοσ Δομινικου
 τω παρηγεμινδουσθησ, τον ον ο ρηταις Νικηλαοσ
 κητηγαρε τωσ ηγεμονιασ, κη απεπνιξεν. αυτος δε
 ηγεμων κητεση τωσ Λεσβου τεταρτον αγων ετος
 εν τη ηγεμονια. Ο δε Νικηλαοσ ασφαλωσ ττω
 Μιτυλωνω εντε πολεμικασ παφρασκυαωσ κη δε-
 ματων πληθω, ε τωφρων βοθωνων, ε χωμα-
 των ανουξεσσι κησασκυαωσ, μεσον εκαθησ
 στω πολεμικασ πλεισοισ νωφ δεξιθμων χιλια-
 δων πέντε, κη συρφετωδη λαον στω γυαωξη κη
 παμδαειοισ νωφ δεξιθμων χιλιαδων κη. φρασας
 οτω ο τυραννος απο τω Αγασματιου, κη ζητη-
 σασ ττω πολιν στω τη νησω, απεκρινατο ο Νικη-
 λαοσ. οσα εσι διωατον παφραδωωα ττω πολιν,
 κη ττω νησον, ει μη παφρατον αλωι πολεμικω νόμω
 κητωρησονται. ποτε παλιν ττω παφραωα Αφξασ ο
 τυραννος αφηκε τον αυτε Βεζυεν Μαχμουτ τω
 πολιορκειν Μιτυλωνω. κη δη τωσ πεεβολοισ
 σκυαωσ αντηκρυ παφρασησασ, κη πεεβολων ο εν
 μερεσ τωσ πολεωσ ο λερημνον Μελενδον κη
 γησ ερριψαν, ομοιωσ κη δε αλλων μερων τοις παφ-
 μαχονασ, κη πυργασ. οραντεσ οτωοι εντοσ * *

A partes interiores, Alanorum Hunnorum-
 que fines abegit : se vero ac exercitum
 intra filuas densas, tutis locis occupatis,
 continuit. At tyranno Danubium trans-
 uecto, septemque dierum itinere emen-
 so, nec homines nec pecora occurre-
 runt, nulla cibaria, ne potus quidem,
 inuenta. Cum vero in locum irriguum,
 & opportune situm peruenisset, palos
 innumeros erectos depactosque conspi-
 cit, fructuum vice cadaueribus graues : in
 omnium medio Hamzam byssinis ac coc-
 cineis vestitum paloque transfixum. Hoc
 portento Tyrannus obstupefactus ac ter-
 ritus, nocte ipsa, qua castra metatus
 est, fossis circumductis intra se conti-
 nuit. Walachus summo mane copias in
 aciem dispositas ante diluculum dedu-
 xit : & cum ad castrorum dextrum cor-
 nu casu delatus fuisset, subito in ea ir-
 rupit, & donec dies appeteret, Tur-
 corum ingentem stragem caesis innume-
 ris edidit. Turci in tenebrarum caligi-
 ne trepidi, nec hostem dignoscentes,
 mutuis vulneribus se confodere. Vbi
 illuxit, intra castra sua Walachi rece-
 pti iis se continuere. Tyrannus castris
 tum motis turpiter recedens, & Danu-
 bium transfuectus Adrianopolim regre-
 ditur. Anno 6971. [Christi 1462.] clas-
 se triremium sexaginta nauiumque se-
 ptem instructa, mense Septembri in in-
 sulam Lesbum mouet : terrestri vero
 profectioe copiis secum ductis acce-
 dit. Insulam a Nicolao Gateluzo, qui
 ei tunc dominabatur, sibi dedi poscit.
 Hic Dominici decessoris sui, quem di-
 tione spoliatum laqueo necauerat, fra-
 ter erat, quartusque annus ab occupa-
 ta dominatione agebatur. Nicolaus e-
 quidem Mitylenes securitati prospexe-
 rat ; machinis bellicis omnis generis in-
 structam armatorum valido praesidio fir-
 mauerat : fossis profundis aggeribusque
 munierat : eius moenibus cum quinque
 militum millibus pluribusue, turbæ
 quoque plebeia, adnumeratis mulieri-
 bus ac pueris, viginti millibus se tuta-
 batur. Cum ab Hagiasmatio in insulam
 traiecisset Tyrannus, urbemque & in-
 sulam sibi dedi postularet : respondit Ni-
 colaus, illas se prodere non posse, nisi
 praeliando ipse sui que milites prius occu-
 buissent. Hoc reddito responso in con-
 tinentem remeauit Tyrannus, & Vezi-
 rum Mahmut obsidioni ac oppugnationi
 Mitylenes praefecit. Qui tormentis mœ-
 nia ita quassauit, ut eorum pars, quæ
 Melanudion appellatur, conciderit : in
 aliis etiam locis propugnacula & turres
 in solum corruerint. Oppidani his anim-
 aduersis * * *

Vualachus in-
tra filuas deli-
tescit.

Mehemetis
profectio dif-
ficilis.

Sæuum inhu-
manumque
spectaculum,
quo terretur
Mehemetes.

Castra Mehe-
metis Vuala-
chus expu-
gnat, & Tur-
corum ingen-
tem stragem
edit.

1462.
In Lesbum
mouet, & eam
repetit.

Nicolaus Ga-
telufus fratrem
suum Domi-
nicum stran-
gular.

In insulâ tra-
licit Mehe-
metes, & ad dedi-
tionem com-
pellat.

Mitylene op-
pugnata.

C H R O N I C O N

B R E V E,

Ex Bibliotheca Regia manuscripto Libro.

<i>Anni orbis cond.</i>	<i>Anni Chri- sti.</i>	
6597	1089	A RGOS Metropolis facta. Iohannes, qui ei Ecclesiæ tunc præerat, ad Metropolitanæ dignitatem prouectus est, octogesimumque thronum seu locum obtinuit, qui ad centesimum septimum deinde depressus est.
6695	1187	Sanctum Domini sepulchrum occupauerunt Saraceni.
6711	1203	Franci Constantinopolim occupauerunt.
6768	1260	Dominus Andronicus Palæologus Constantinopolim, expulsis Francis cepit.
6856	1348	Magna pestilentia grassata est.
6857	1349	Despota Cantacuzenus in Moream profectus est.
6880	1372	Secunda pestilentia.
6882	1374	Tertia pestilentia.
6888	1380	Festo Paschatis Despota Cantacuzenus e vita migravit.
6896	1388	Quarta pestilentia. Despota Palæologus Porphyrogenitus in Moream accessit. Branezis in Moream venit, eamque per totum circuitum peragratus est.
6897	1389	Illustrissima Dominatio nostra (id est, Respublica Veneta) Nauplium occupauit.
6899	1391	Quinta pestilentia. Eodem anno Lacedæmonem venit Branezis, & in urbem Leontarim; cum principe iunctus, Acuum copias ambo duxerunt, eamque Dominica Tyrophagiæ, seu esus caseorum, id est, Quinquagesimæ, ceperunt. Eodem anno Demetrius Raoul cum exercitu ex Leontariis & Albanitis collecto Iunii die iv. Principem oppressit, & mense Decembri proditus est.
6902	1394	Moreæ Despota fœdera pactus est cum Dominis Venetis, iisque Argos & Thermisum concessit: qui ei vicissim Megra & Mylopotami turrim donauerunt.
6905	1397	Iacupes Bassa, & Murtasis cum exercitu sexaginta millium Turcorum Iunii die 2. Sabbato Argos venerunt. Postridie Dominica urbem ceperunt, incolasque mancipia ceperunt. Eiusdemque mensis 21. Leontarim venerunt, eamque expugnarunt. Eodem tempore Ducas Epicernus Nauplii agebat.
6907	1399	Sexta pestilentia.
6912	1404	Idem Despota Porphyrogenitus Corinthum, eiusque regionem a Rhodiæ militiæ equitibus recepit Iunii mensis xiv.
6915	1407	Despota Porphyrogenitus obiit.
6918	1410	Septima pestilentia. Mortem obiit Dominus Manuel magnus Dux.
6923	1415	Dominus Imperator Manuel Palæologus in Moream venit, & Hexamilium mense Maio refecit. Martii die xxx. magno Sabbato Moreæ Principes subegit.
6926	1418	Octaua pestilentia. Eodem anno Anauarezi Tabiam venerunt.
6929	1420	Decembris xvii. freia iv. immanis ac horrenda procella Nauplii orta est; vis imbrium tonitruum & fulgetris continuis immixta Sancti Andreæ Nartica deiecit. Templi valuæ & sepulchra aperta fuerunt; campana cecidit: in parietibus & portis vestigia gladio impactorum ictuum apparuerunt.

ΧΡΟΝΙΚΟΝ

ΣΥΝΤΟΜΟΝ.

Τὸ Ἄργος γέρονε μητρὸπολις ἐν ἔτει ςφζζ'. Ἰωάννης ὁ ἀναβιβαθεὶς Μητρὸπολίτης εἰς πη' θρόνον. γέρονε δὲ ὑπερὸν εἰς ρζ'.

Ἐποῖς ςχζε'. πρῆλαβον οἱ Σαρακίνοι τὸν ἄγιον Ἐφῶν τῷ δεσπότη Χριστοῦ ἀπέ'.

Ἐποῖς ςψια' πρῆλαβον οἱ Φράγγοι τὴν Κωνσταντίνου πόλιν.

Ἐποῖς ςψξη'. πρῆλαβεν τὴν Κωνσταντίνου πόλιν ἀπὸ τοῦ Φράγγου Κύριος Ἀνδρόνικος Παλαμολόγος.

Τῷ ςωνε' ἐγένονεν ὁ μέγας θανατικόν.

Τῷ ςωνζ' ἦλθεν εἰς τὸν Μωραῖαν ὁ δεσπότης ὁ Καντακουζηνός.

Τῷ ςωπ' ἐγένονεν ὁ δεύτερον θανατικόν.

Τῷ ςωπβ' ἐγένετο ὁ τρίτον θανατικόν.

Τῷ ςωπη' ἐγένονεν κύριον πάρα, ἀπέθανεν καὶ ὁ δεσπότης ὁ Καντακουζηνός.

Τῷ ςωζε' ἐγένονεν ὁ τέταρτον θανατικόν.

ἦλθεν ὁ δεσπότης ὁ Παλαμολόγος ὁ Πορφυρογληνῆτης εἰς τὸν Μωραῖαν.

ἦλθεν ὁ Βρανεζης θελήματι τῷ δεσπότη, καὶ ἐγένετο τὸν Μωραῖαν.

Ἐποῖς ςωζζ' ἐπρῆλαβεν ἡ ἐκλαμωρωπάτη ἡμῶν Ἀφεντία ὁ Ἀναύπλι.

Τῷ ςωθ' ἔπει ἐγένονεν ὁ πέμπτον θανατικόν.

Τῷ αὐτῷ ἔπει ἦλθεν ὁ Βρανεζης εἰς τὴν Λακεδαίμονα, καὶ ὅτε εἰς τὸ Λέοντος, ἔβωθη μὲν τῷ Περίκιπος, καὶ ἀπήγασιν καὶ ἐσείραν τὴν κυριακὴν τῆς Τυελῆς.

Τῷ δ' αὐτῷ ἔπει ἐκατέβηκεν κύριος Δημήτριος ὁ Ράλλ μετ' ἑοσάτον τῷ Λέοντος, ἔβωθη Ἀλβανιῶν, καὶ ὅπτασεν τὸν Περίκιπα, μὲν Ἰουνίω δ'. ἔβωθη Δεκεμβεῖω μὲν ἠρραβία.

Εἰς τὴν αὐτῷ ἐσυμφώνησεν ὁ δεσπότης τῷ Μωραίου μετ' ἑοσάτου ἀφεντιάμας. καὶ ἔδωκε ὁ δεσπότης τῆς ἀφεντιάμας τὸ Ἄργος ἔβωθη ὁ Θερμίσων. καὶ ἡ ἀφεντιάμας ἔδωκε τῷ δεσπότη τὴν Μέγαρα, ἔβωθη τὸν πύργον τῷ Μυλοποτάμου.

Τῷ ςθε' ἔπει ἦλθεν ὁ Γιαρμπασαῖ, ἔβωθη ὁ Μουρτάσης μετ' ἑοσάτον τὸ Τουρκικόν χιλιάδες ζ' μὲν Ἰουνίω β'. εἰς τὸ Ἄργος ἡμέρα σαββάτου, καὶ τῇ κυριακῇ ὥρα β'. ἀπείσαν αὐτὸ, καὶ ἠχμαλώτισαν τὸν λαόν. καὶ τῇ κα'. τῷ αὐτῷ μὲν ἦλθον εἰς τὸ Λέοντος καὶ ἐπολέμισαν. καὶ τὸν αὐτὸν καιρὸν διέβη εἰς τὸ Ἀναύπλι Δούκας ὁ Ἐπικερνός.

Τῷ ςθζ' ἐγένονεν ὁ ἕκτον θανατικόν.

Τῷ ςθβ' πρῆλαβεν ὁ δεσπότης Πορφυρογληνῆτης τὴν Κόρινθον, καὶ τὴν κατελλανίαν αὐτῆς, ἀπὸ τοῦ Φρελίου Ρόδου μὲν Ἰουνίου ιδ'.

Τῷ ςθιε' ἔπει ἀπέθανεν ὁ δεσπότης ὁ Πορφυρογληνῆτης.

Τῷ ςθιη' ἔπει ἐγένονεν ὁ ἕβδομον θανατικόν. Τῷ αὐτῷ ἔπει ἀπέθανε κύριος Μανουὴλ ὁ μέγας Δούκας.

Τῷ ςθκγ' ἔπει ἦλθεν κύριος Μανουὴλ ὁ βασιλεὺς ὁ Παλαμολόγος καὶ ἐκτίσεν τὸ ἕξαμίλιον μὲν Μαίω, καὶ μὲν Μαρτίω λ' ἡμέρα τῷ μεγάλου σαββάτου ὅπτασεν τοὺς ἔχοντας τῷ Μωραίως.

Τῷ ςθκε' γέρονεν ὁ ὄγδον θανατικόν.

Τῷ αὐτῷ ἔπει ἦλθον ἔβωθη οἱ Ἀναβαρεῖοι εἰς τὴν Ταβίαν.

Τῷ ςθκθ' ἡμέρα δ' Δεκεμβεῖω ιζ'. ἐγένετο χιμῶν φοβερὸς, πληθὺς βροχῆς, καὶ σιωχὴ βροχῶν, καὶ ἀτραπῶν ἐν τῷ Ἀναύπλι καὶ ἐγάλασε ὁ Νάρθηκας τῷ ἁγίου Ἀνδρέως, καὶ ἠεώθησαν αἱ πύλαι τῆς ἐκκλησίας, ἔβωθη μνημεῖα ἠεώθησαν, καὶ ἡ καμπύρα ἔπεσεν, καὶ σημεῖα ἐγένοντο εἰς τοὺς τοίχους, ἔβωθη τῷ πύλας ὡς ἀπὸ ζίφους.

Τῷ ς' τοῦ κθ' ἔτει νεμήσθ' ιδ' Ιανουαρίου κα' ἡμέρα γ'. Σιγριωτοναῖος Ἐπίσκοπος Λατίνων μετε-
κίμωσε τὰ ἕμιμα λείψανα τῶ ὁσιοτάτου Γέτρου Ἐπισκόπου Ναυπλίου καὶ Ἀργεῖς, ἀπὸ τῶ
Ἀργεῖς εἰς τὴν Ἐπισκοπὴν τῆς Ναυπλίου. Φάσι δὲ οἱ ἐκεῖσε θύροντες, ὅτι ὁ τὸν ἰωοῖξαν τὸν
ἀγιον ἄφρον ἐκείνον ἐγύμετο σφραγὸς ἐν ταῖς ἴσπαι. καὶ δὲ ἤλθεν βύοδία πλείστη, καὶ ἐπλήρωσε τὸν
χωρὸν, καὶ τὸν ἀέρα. καὶ ὁ ἄφρον πεπληρωμένος φωτός, καὶ τὰ ἕμιμα λείψανα σεμνῶς κει-
κείμωνα, ἀ καὶ λαβόμενοι ἕνές τῶ πικρῶν ἐγίνοντο πλείστη ἰάσθς.

Τῷ ς' τοῦ λ' ἔτει τῆ δούτερῃ τῆς Δεκεμβρίου, ἐγένετο ὁ μέγας σεισμός, καὶ δὴ τῶς ἤρξαντο εἰς
τὸν Μωραῖον ἀπορροῦν λυμάνεσθαι ὁ θανατικόν.

Τῷ ς' τοῦ λα' Μαΐου κθ' ἤλθεν Τοῦρκος ὁ Τουραχάνης μὲν Φοσσάτου εἰς ὁ Ἐξαμίλιον, καὶ ἐπῆρ-
αὐτὸ, καὶ ἐχάλασεν το. εἶτα ἤλθεν εἰς τὴν Λακεδαίμονίαν, εἶτα εἰς ὁ Λεόντως, εἶτα εἰς ὁ Γαρ-
δικόν, εἶτα εἰς τὴν Ταβίαν. καὶ ἐκεῖ ἐκράσαντο τοὺς Ἀλβανίτας Ἰουνίου ε'.

Τῷ ς' τοῦ λη' ἐπῆρσαν οἱ Μουσουλμανοὶ τὴν Θεσσαλονίκην.

Τῷ ς' τοῦ λθ' ἔτει γένηται ὁ ἐννάτον θανατικόν.

Τῷ ς' τοῦ μζ' ἔτει γένηται ἡ λεγομένη ἡ σεισμός ἡ ἐν Φλωρεντία.

Τῷ ς' τοῦ νβ' ἔτει νεμήσθ' ζ' Δεκεμβρίου κ'. ἤλθεν ἀπὸ Κωνσταντινουπόλεως κύριος Κωνσταντῖνος
δεσπότης ὁ Παλαμολόγος, καὶ πρῶτος ἐλθεῖν τὴν αὐθεντίαν τῶ Μωραῖος. ὁ δὲ ἀδελφὸς αὐτοῦ κύ-
ριος Θεόδωρος ὁ Πορφυρογέννητος, ὁ δεσπότης Μωραῖος ἀπῆλθεν εἰς τὴν Κωνσταντῖνου πόλιν,
ἵνα γένηται βασιλεὺς. καὶ ἀπέτυχεν τῶ σκοποῦ, ἐβασίλευσε γὰρ κύριος Ἰωάννης ὁ ἀδελφὸς αὐτοῦ.

Τῷ ς' τοῦ νδ' ἔτει μὴν Μαρίῳ ἐκτίσθη ὁ Ἐξαμίλιον κύριος Κωνσταντῖνος Παλαμολόγος ὁ δεσπότης
Μωραῖου, ἐπρῶτος ἐλθεῖν δὲ ὁ αὐτὸς τὰς Θήβας τὰς ἐπιτύλας, καὶ ἐκούρβουσε μέρη Λιβα-
δείας, καὶ Ζηπουνίου, καὶ τῶ τόπου τῶ Ἀγραφῶν.

Τῷ ς' τοῦ νε' νεμήσεως ι'. ἤλθεν εἰς τὴν Κόρινθον ὁ ἀγιωτάτος Μητροπολίτης κύριος Μαλαχίας,
μὲν τὴν κρίμωσιν τῶ ἀγιωτάτου Μάρκου.

Τῷ ς' τοῦ νε' ἔτει τῶ κόσμου τῆς δὲ τῆς Ἐκείνης ἀμῆς Δεκεμβρίου γ' ἡμέρα σαββάθου,
ἤλθεν μὲν Φοσσάτου α, ζ' Τοῦρκος Ἀμμερῆς Ἀχματῆς ὁ Ἀμμερῆς εἰς ὁ Ἐξαμίλιον Κο-
ρίνθιον. καὶ τῆ ἄλλῃ ἐρχομένη τῶ κ' ἐσπέρη ἤρξαντο τῶ πολέμου. καὶ δι' ὅλης τῆς νυκτὸς
ἡμαρῆς ἰχυρῆς τῆς μάχης, τὰ περὶ ἄφθον ὁ τεῖχος τῶ ἔπιβούλων, καὶ ἐπράπι-
σθη εἰς φυγὴν οἱ Ρωμῆοι, καὶ ἐστέθησαν οἱ Τοῦρκοι, καὶ ἐδωκοναὶ τοὺς, καὶ οὐ μὴν ἀνδ-
λων, οὐ δὲ ἡχμαλώπισθη καὶ ἔτησαν ἀπειρα πλήρη, καὶ ἄρματα, καὶ ζῶα, καὶ χεῖ-
ματα. εἶτα ἀπῆραν εἰς τὰ βασιλικὰ, εἶτα εἰς τὴν Βότζητζαν, καὶ ἐπέστησαν αὐ-
τῶ, καὶ ἡχμαλώτισθη ὁμοίως. καὶ εἰς τὴν Γάτραν, χωρὶς τὸν Κουλά, ἐστὶ δὲ καὶ τὰ
περὶ τῶτων. καὶ ἐγένετο ἡ ἀχμαλωσία πολλὴ σφοδρὰ, καὶ οὕτως ἐγράφηκεν.

Τῷ ς' τοῦ νθ' ἔτει ἐτελεύτησε ὁ Ἀμμερῆς ὁ Ἀμμερῆς, καὶ ἐλάβεν τὴν ἀφεντίαν ὁ υἱὸς αὐτοῦ ὁ
Τζαλαπῆς, καὶ τῶ τζαλαβῶν τὴν ἄρχην ἐκτίσθη ὁ νεόκαιρον, καὶ ἤρξατο ζητεῖν τὴν
Κωνσταντῖνου πόλιν. ἀφλύσας δὲ τὴν εἰρήνην συνήθεσε πλῆθος ἀπειρον, καὶ γρα-
τὸν σιμάξας, ἀφ' τε ξηρῆς, καὶ θαλάσσης. πρῶτος εἶσε τὴν πόλιν ἐν συγκλήσει. ἤρξα-
το πολεμεῖν αὐτῶ, μηχανήματα δὲ πολλὰ κεικασκιδάσας, καὶ σιμάξιν συγκροτήσας πε-
ζῶν, καὶ ἰππέων, καὶ τὴν θαλάσσην τῶ λιμῆος πληρώσας πλοίων, συγκροτεῖ πόλεμον
ἐξ ἀμφοτέρων τῶ μερῶν. καὶ πρῶτος ἐλθεῖν αὐτῶ μὴν Μαρίῳ κθ'. ἄρα γ' τῶ ς' τοῦ ξα'
ἔτει νεμήσεως α',

Τῷ ς' τοῦ ξδ' ἔτει μ' δ'. μὴν Μαρίῳ κθ'. ἐφαίνετο ἀστὴρ ἐν ταῖς οὐρανῶ ἀγατέλων, ἐκβλύζων
ὡσπερ καπνὸν εἰς μήκος ὅτι πολλὰς ἡμέρας.

Τῷ ς' τοῦ ξδ' ἔτει νεμήσθ' δ' μὴν Ἰουνίου πρῶτος εἶσε τὰς χείρας τῶ Μουσουλμανῶν ἡ πόλις τῶ
Αθηνῶν.

Τῷ ς' τοῦ ξδ' ἔτει νεμήσθ' δ' ἐγύμετο λείψις καὶ ὑτέριστις πύτων καρπῶν, καὶ ἡσθιον ὁ λαὸς ἐν τῶ
λιμῶ βοτάνης, χλωσῆς, ῥίζας, γυλάρτας, ἀκρόδρυα. ἤφερε δὲ ὁ πεινάλιτρον ὁ σίτος ἄφθ'
λ'. καὶ οὐχ ἐλείπετο.

<i>Anni orbis cond.</i>	<i>Anni Christi.</i>	<i>CHRONICON BREVE.</i>
6929	1421	Indictione XIV. Ianuarii 21. feria 3. Siguntonanis Latinorum Episcopus, sanctissimi Petri Nauplii & Argorum Episcopi pretiosas reliquias ab vrbe Argis Nauplium, quæ Episcopalis sedes est, transtulit. Qui tum illic præsentibus adfuerunt, asseruerunt terram, cum sanctum monumentum illud apertum fuit, motu concussam fuisse. Odor etiam suavis admodum dimanauit, locum illum & totum aërem compleuit: & monumentum luminibus splendere visum est. Pretiosæ reliquiæ in honesto & venerando loco depositæ sunt; quarum particulas cum fideles aliquot accepissent, plurimi illis sanati sunt.
6930	1422	Feria 2. hebdomadis Diacænesimæ, id est, postridie Paschatis, magnus terræ motus contigit: statimque per Moream pestis grassari passim cœpit.
6931	1423	Maii 22. Turachanes Turcorum Dux cum exercitu ad Hexamilium profectus, expugnatumque deiecit. Inde Lacedæmonem profectus est, deinceps Leontopolim, Gardicum & Tauiam, vbi Iunii die v. Albanitarum copias cecidit.
6938	1430	Musulmani Thessalonicam occupauerunt.
6939	1431	Nona pestilentia.
6947	1439	Synodus octaua Florentiæ celebrata.
6952	1443	Indictione VII. Decembris XX. Dominus Constantinus Despota Palæologus Constantinopoli in Moream venit, cuius dominium adeptus est. Dominus vero frater ipsius Theodorus Porphyrogenitus Moreæ Despota Constantinopolim, vt Imperator renunciaretur, profectus, voti compos factus non est: ipsius enim frater Dominus Ioannes regnauit.
6952	1444	Mense Martio Dominus Constantinus Palæologus Moreæ Despota Hexamilium refecit, Thebas heptapylas, id est, septem portas habentes, occupauit: Libadiam, Zetunium & Agraphorum agrum vsque excurrit.
6955	1446	Indictione X. Sanctissimus Metropolita Dominus Malachias, post obitum sanctissimi Marci, Corinthum venit. Decembris die III. Sabbato, Turcus Amiras Ahmetes Amoras ad Hexamilium Corinthum secum ducto sexaginta millium militum exercitu profectus est. Postridie sub vesperam oppugnare cœpit: cumque tota nocte non cessasset valide vehementerque pugnare, apperente die in murum subierunt obfessores. Tum Romæis in fugam effusis, intrauerunt Turci, & fugientium tergo instantes, alios occiderunt; alios, quorum ingens multitudo fuit, captiuos ceperunt, currusque, animalia & omnia impedimenta. Inde Basilica abierunt, & deinceps Bozizam, quam in seruitutem incolis abductis, incenderunt. Patras etiam, agrosque circumiectos, & præter Culam, castra occupauerunt. quamplurimos secum abducentes captiuos reuersi sunt.
6959	1451	Amiras Amoras obiit, Imperiique habenas suscepit filius eius Celebis: qui Imperium adeptus Neocastrum extruxit: cepitque Constantinopoleos subigendæ rationes inire. Pace itaque violata, multitudinem infinitam contraxit: conscriptoque exercitu, terra marique urbem per ambitum obsidione cinxit. Oppugnationem deinde multis machinis admotis cœpit. acie itaque peditum ac equitum instructa, portuque nauigiis occupato, ab vtraque parte expugnare aggreditur: tandemque Maii 29. hora III. anno 6961. Indict. I. vrbe potitur.
6961	1453	
6964	1456	Indictione IV. Maii 29. Cometa in cælo apparuit, qui per multos dies velut fumum protensum emittebat. Mense Iunio Athenæ in Turcorum potestatem deueniunt. Frugum omnium penuria laboratum: plebs vrgente fame herbarum, graminum, radices, acinos, glandesque vescebatur. Panis qui vix reperiebatur, libræ quinque pluris nummis triginta vānierunt.

<i>Anni orbis cond.</i>	<i>Anni Chri- sti.</i>	<i>CHRONICON BREVE.</i>
6966	1458	Mense Maio Amiras Mehemetes Celebi cum exercitu sexaginta millium militum Moream ingressus Patras & Muchlin cepit. Augusti deinde 6. die Corinthum occupavit.
6968	1460	Amiras ipse in Moream iterum mouit, Mesithram cepit; Dominumque Demetrium Despotam cum Regina eius vxore & filia captum Maii die 30. Indictione VII. Constantinopolim in Saraium transtulit.
6971	1463	Aprilis mensis die 3. Dominica Palmarum Argiui regionem suam Turcis dederunt, & Iulii die 25. feria I. Turci eos cum vxoribus & liberis Argis Constantinopolim transportarunt, habitationemque eis adsignarunt. Augusti die 5. Veneti Argos ceperunt.
6972	1464	Veneta Respublica terra marique exercitum peditum equitumque, nauesq; plurimas Nauplii contraxit. dieque Septembris I. ad Hexamilium exercitus accessit, quod in partibus mediterraneis ædificari cœptum. Corinthus deinde oppugnata est: orta que in exercitu discordia ac dissentione ab incepto cessatum.
6975	1467	Mense Martio Argos accessit Abar-begus, multosque operarios ac artifices secum adduxit: Argis turrim extruxit, impositoque præsidio eam firmavit.
6978	1470	Indictione VIII. in Euripum, secum ducto ingenti exercitu pedestrium ac equestrium copiarum, classeque trecentarum maiorum minorumque nauium, Amiras mouit. Multisque admotis machinis noctu atque interdium, a Iunii die 12. oppugnauit. Iulii tandem die 12. feria V. VI. valida ac vehementi expugnatam, edita magna strage cepit. Ingens cæforum numerus ab vtraque parte fuit. hocque pacto totam insulam (Euboeam) subegit.
6985	1477	Iunii die 17. cum Turco Excellissima Respublica nostra Veneta pacem composuit.
7007	1499	Respublica nostra (Veneta) cum Turcis, qui eodem anno Naupaetum occuparunt, bellum gessit.
7008	1500	Turci Mothocoronem occuparunt.
7011	1503	Veneti cum Turco pacem inierunt.
7020	1512	Amiras Baiazites obiit, Imperium regendum filius ipsius ac successor (Selimes I.) suscepit. Eodemque anno cum fratre suo Ahmete bellum gessit, doloque oppressum, & a Magnatibus proditum arcus chorda strangulari iussit.
7021	1513	Ahmetis liberos binos oppressit & interfecit. Eodemque fratrem suum alterum Corcutem morte affecit.
7022	1514	Aprilis die 16. Zacynthus insula ingenti terræ motu quassata est; ita vt domus plurimæ corruerint in superiori castro, & inferioris pars collapsa sit, istaque ruina multi homines obruti perierunt. Ingentem exercitum conscripsit Selimes, copiis equestribus ac pedestribus ducentis millibus militum collectis. In Persiam contra Sophinum mouit. Augusti mensis 29. hora noctis secunda, castra Sophini adortus est. Repulit eum Sophinus, cædemque ac stragem, occisis supra centum mille Turcis, edidit. Selimes clade affectus reuertitur. Taurisium seu Tabrisium Regiam Persarum sedem Sophinus deinde recepit, omniaque oppida, quæ Selimes occupauerat.
7025	1517	Sultanus Selimes Cairum cepit, totamque Sultani Ægypti domitam ditionem subegit. Sultanum victum captumque acerba morte affecit. Sultanus Barac, id est, Rex Benedictus ille appellabatur.
7029	1520	Septembris die 26. postquam annos IX. regnasset impius Amiras, Sultanus Selimes obiit: vir generosus, temperans, & iudex æquus. Christianos valde, præcipue vero Christi Ecclesiam dilexit. Imperante ipso multa Christianorum templa condita sunt. Integram libertatem antiqua templa diruta reficiendi concessit. Dixitque vt omnes Deo consecratæ ædes ornarentur; præter antiquas igitur nouæ multæ a fundamentis constructæ sunt.

Τῷ 570ξς' μιλί Μαίω ἦλθεν ὁ Ἀμηράς ὁ Μεχέμετ Τζαλαπίης μὲν Φοσάτου α., ἕως εἰς τὸν Μωραίαν, καὶ πῦρ ἔλαβεν τὸ Πάτρας ὁ Μουχλίν, καὶ Αὐγούσου εἰς τὰς 57' πῦρ ἔλαβεν τὸ Κόρινθον.

Τῷ 570ξη' ἔπει ἦλθεν ὁ αὐτὸς Ἀμηράς ὁ δδύτερον εἰς τὸν Μωραίαν, καὶ ἐπαρέλαβε τὸν Μεζηδραν, καὶ ἐπῆρε τὸν κύριον Δημήτριον τὸν Δεσπότην σὺν τῆς βασιλείας, καὶ τῆς θυγατρὸς αὐτῆς. τὸ ὅποιον ἐπέειρεν εἰς τὸ Σαραϊ μιλί Μαίω λ' νεμέσεξ'.

Τῷ 570α' ἔπει μιλί Ἀπειλίω γ'. ἡμέρα κυριακῆ τῷ Βαίω ἐπῆρδωσαν οἱ Ἀργεῖοι πλὴν χῶρον τῶ Ἀργεῖ εἰς τὰς χείρας τῷ Τούρκων. καὶ τῆ κε' τῶ Ιουλίου μιλίως, ἡμέρα β'. ὄξοικησάν αὐτοῖς οἱ Τούρκοι ἀπὸ τῶ Ἀργεῖ, καὶ ὄξοικησάν αὐτοῖς, σὺν γυναιξίν, καὶ τέκνοις εἰς πλὴν Κωνσταντινούπολιν. καὶ τῆ πέμπτη τῶ Αὐγούσου πῦρ ἔλαβον οἱ Βενετικὸι τὸ αὐτὸ Ἀργεῖ.

Τῷ 570β' ἔπει σὺν ἡθροισεν ἡ Αὐθεντία τῷ Βενετικῷ γρατὸν Διφ' Ἰηραῖς, καὶ θαλάσσης, ἰππέων, καὶ πεζῶν, καὶ πλοίων πλείων εἰς τὸ Ἀναύπλι. ἔ τῆ περσῆ τῶ Σεπτεμβρίου, ἀπῆλθεν εἰς τὸ Ἐξαμίλιον καὶ ἤρξαντο κήζην, καὶ τειχεῖν αὐτὸ Ἰηρέμβολον καὶ ἐπολέμιζον, καὶ πλὴν Κόρινθον. καὶ γυαμδύης ἐειδὸς Διφ' μέσων αὐτῶν διελύθη ἡ σὺν αἰξίς.

Τῷ 570ε' ἔπει μιλί Μαρτίω ἦλθεν ὁ Ἀμπάρ-Μπεκις μὲν πλείσων λαῶν, καὶ τεχνιτῶν, καὶ ἐκτίσεν τὸν πύργον τῶ Ἀργεῖ, καὶ ἔβαλεν φύλαξιν, καὶ ἐκεράτησεν αὐτό.

Τῷ 570η' ἔπει νεμέσεος η'. ἦλθεν ὁ Ἀμηράς σὺν γρατῶν πλείσων ἰππέων ἔ πεζῶν, ἔ πλοίων Διφ' θαλάσσης τριακασίων ξ' μικρῶν, καὶ μεγάλων εἰς πλὴν Εὐρειπον. ἔ ἐπολέμιζεν αὐτῶ ἡμέρας, καὶ νυκτῶ μὲν μηδρημάτων πολλῶν ἀπὸ Ιουνίου β'. ἕως Ιουλίου β'. ἔ τῆ β' Ιουλίου ἡμέρα πέμπτη ἐπαρέλαβεν αὐτῶ ὁ αὐτὸς Ἀμηράς ὁ Μεεμέτης Τζαλαπίης μὲν αἱματοχυσίας πολλῆς καὶ μαχῆς ἰσχυρῆς. ἀπέθανεν δὲ πλῆθος ἀπειρον ἀμφοτέρωθεν. καὶ οὕτως ἐπαρέλαβεν, καὶ πλὴν κηθόλου νήσον.

Εἰς τὰ αὐοξ' Ιουνίου β'. ἐποίησεν ἡ πρηνυψηλοτάτη ἡμῶν αὐθεντία τῷ Βενετικῶν ἀγάπην μετὸν Τούρκων.

Εἰς τὰ αὐ4θ' ἐποίησεν ἀμάχην ἡ αὐθεντία ἡμῶν μετὸν Τούρκων, καὶ τῶ αὐτῶ ἔπει ἐσπεῖρεν ὁ Τούρκος τὸν Ναύπακτον.

Εἰς τὰ αφ' ἔτη ἐπῆρεν πλὴν Μοδοκροβίω.

Εἰς τὰ αφγ' ἐποίησεν πλὴν ἀγάπην μετὸν Τούρκων.

Τῷ ζα' ἔπει ἀπέθανεν ὁ Ἀμηράς ὁ Παγιζήτης, ἔ πῦρ ἔλαβεν πλὴν ἀφεντίαν ὁ υἱὸς αὐτῆς ὁ Παγιαζήτη.

Καὶ τῶ αὐτῶ ἔπει ἦλθεν εἰς πόλεμον μετὸν ἀδελφὸν αὐτῆ τὸν Αχμάτη καὶ ὅπτιασεν αὐτὸν μὲν δδ-λου ἕσπὸ τῶ αὐτῆ μεγισάνων πρῶταδθῆς, τὸν ὅποιον ἐπνιξεν μετὶν χόρδην ὁ τοξάριον.

Τῷ ζβ' ἔπει ὅπτιασεν τὰ δύο παῖδια τῶ Αχμάτου, καὶ ἐκρῶσαν αὐτά. Καὶ τῶ αὐτῶ ἔπει ὅπτιασεν τὸν ἕτερον ἀδελφὸν αὐτῆ τὸν Κουρκυῦτι καὶ ἐθανάτωσεν αὐτόν.

Τῷ ζβ' ἔπει Ἀπειλίου ις'. ἐγῆετο μέγας σφοδρὸς εἰς τὸ Ζάκωθον, ὥστε ἐχάλασαν πλείσων ὁσπεῖτα ἀπὸ τε κέσρος τῶ αἰῶ, καὶ μέρτικον ἀπε τὸ κητον, καὶ ἐπλάκωσαν πλείσων λαῶν.

Τῷ ζβ' ἐσὺν αἰξεν ὁ Σαλήμης πλείσων Φουσάτον, ἰππέων, ἔ πεζῶν, πλείσων ἕσπὸ τὰς σ' χιλιάδας, καὶ ὑπῆλθον εἰς τὸ Περσίαν εἰς τὸ Σοφί. καὶ εἰς τὰς κθ' τῶ Αὐγούσου μιλίως ὄρα δδύτερη τῶ νυκτὸς ἐδδσαν πόλεμον εἰς τὸ Ἔπον τῶ Σοφί. καὶ ἐτζάκησαν αὐτὸν ὁ Σοφίς, καὶ ἐκρῶσαν ἀπετὸ Φουσάτον τῶ Σαλήμη πρῶτοςτερον ἕσπὸ χιλιάδας ρ'. καὶ ἐγῆεσεν ὁ Σαλήμης τζακισμένος. καὶ πάλιν ἔλαβεν ὁ Σοφίς τὸ Ταμπείζην, καὶ τὸ Σκαμνὴν αὐτῶν, καὶ τὸ Ἔπον ὅσον τῶ ἐπέειρεν ὁ Σαλήμης.

Τῷ ζε' ἐπέειρεν ὁ Σουλτῶν Σαλήμης ὁ Καέρος, ἔ τὸ ἀφεντίαν ὁ Σουλτῶν ὄλιω. ἔ ὅπτιασεν τὸν Σουλτῶν, ἔ ἐθανάτωσεν τὸν πικρῶ θανάτω, ὃς ὀνομάζετον Σουλτῶν Μπαράκ. ἐρμηνύεσται δὲ τῆ Ἐλλῶν γλώτῃ βασιλῆς διλογήμιδος.

Τῷ ζθ' ἔπει Σεπτεμβρίου κς'. βασιλεύσας ἔτη θ'. ἀπέθανεν ὁ ἀσέβης Ἀμηράς, Σουλτῶν Σελήμης, αἰὴρ ἀνδρῆς, σῶφρων, καὶ δίκαιος κειτής. ἠγάπα τοὺς Χριστιανοὺς πλείσων, καὶ μάλιστα τὸ Ἐκκλησίαν τῶ Χριστοῦ. τὰς αὐτῆ κηρῶ ἀνηγήρησαν πολλαὶ Ἐκκλησίαι τῶ Χριστιανῶν. ἔδωσεν αὐπλῶ ὄξοικησάν, εἰς τὸ κηρῶν ὁ ἀπλῶς αἰ παλαιὰ Ἐκκλησία ἵνα δδύεργον. ὁ αὐτῶ εἶπεν πρῶτες οἱ οἰχοὶ τῶ Θεοδὸν ἀκαλοτάζον, ἔ σὺν τῶ παλαιῶς Ἐκκλησίαις, ἐγῆσαν καὶ πλείσων νέων Ἐκκλησιῶν.

Τῷ αὐτῷ ἔτει ἔλαβεν τὴν βασιλείαν ὁ υἱὸς αὐτῶν ὁ Σουλαμαῦ ἐτῶν ὦν κγ'. καὶ ἐκάρη-
σεν εἰς τὸν θρόνον τῆς βασιλείας τῷ αὐτῷ Σεπτεβρίῳ μὲν εἰς τὰς κς'. ἐν τῇ Ἀδρια-
νουπόλει.

Τῷ ζεθ' ἔτει Ιουνίῳ μὲν ἐποίησεν ὁ Σουλτᾶν Σουλαμαῖνης Φουσαῖτον ἰππέων, καὶ πεζῶν χι-
λιάδας ρ'. ὅς τις ἐπήγην εἰς τὴν Οὐγγρίαν, καὶ ἐπολέμιζεν τὸ Ἀμπελοχράδι, καὶ εἰς τὰς β' τῆς
Αὐγούστου ἐπαρτίλαβεν αὐτὸ, καὶ πάλιν ὑπέστρεψεν εἰς τὴν Ἀδριανούπολιν.

Εἰς τὰ ἀφκβ' Ιουνίῳ * ἐποίησεν ὁ Σουλτᾶν Σουλαμαῖνης Φουσαῖτον Διὰ ξηρῶν χιλιάδας σ', καὶ
κόλον Διὰ κισίους ἐβδομήκοντα ἑξήκοντα κατέργα, καράβας καὶ φούτες, καὶ ὑπήγην εἰς τὴν Ρό-
δον, καὶ ἐπολέμει αὐτῷ Διὰ πλείων ἐλεπόλεων ἀπὸ τὸν Ιουνίον μὲν ἕως τῆς Δεκεμβρίου,
καὶ τῇ κέ'. τῆς αὐτῆς ἐπ' ἔδωκεν ἢ αὐτὴ ἀθλία εἰς χεῖρας αὐτῶν. ἔδωκε δὲ ἀδάμ, καὶ ἔξέβη ὅς τις
ἤθελεν.

Πρὶν βασιλεύσαι τῆς Σουλαμαῖνης, ἐπορεύθη πρὸς Ἑβραῖος μάγος πρὸς αὐτὸν, καὶ εἶπεν
αὐτῷ γινώσκε Σουλτᾶνέ μου, ὅτι μέλλεις βασιλεύσαι. καὶ ἀποκριθεὶς ὁ Σουλτᾶν Σουλαμαῖν
εἶπεν αὐτῷ, ἐν πόσῳ χειρῶν; ὁ δὲ Ἑβραῖος ἐφῆ, τέλα σοι χεῖρα γραμμᾶτων με διδάσκου. ὅσα
οἶδα εἰ χρονοὶ εἰσὶ ἢ μῶνες ἢ καὶ τὰ ἄλλα. καὶ ταῦτα εἰπὼν, καὶ ἄλλα ὅσα εἶπεν χεῖραν.
ἔφη ὁ Σουλτᾶν Σουλαμαῖνης, ὅτι ἐὰν βασιλεύσω, δώσω σοι λαφᾶν ὅσον θέλεις. καὶ ἐποίησεν
αὐτῷ ἔγγραφον ὁμολογίας. καὶ χε' τὸν λόγον τῆς Ἑβραίου ἐβασιλεύσεν, καὶ τῷ σοιχείων ἑπιθ-
μουμένων διέβη ἀληθῶς ὁ Ἑβραῖος. ἦλθεν δὲ ὁ Ἑβραῖος, καὶ αἰτήσας τὸν λαφᾶν χε' τὸ ἰδιό-
γραφον τῆς ἀφεντός, καὶ λαβὼν αὐτὸ, καὶ ἄλλας πλείους τιμας. ἠρώτιζεν δὲ αὐτὸν πρὸς τῆς
βασιλείας αὐτῶν τι μέλλει γινέσθαι. ὁ δὲ Ἑβραῖος ἢ κακία φερόμενος, ἢ καὶ ἀληθῶς ὡς ἐδι-
δάσκετον ὑπὸ τῆς μαντείας αὐτῶν, ἔφη, ὅτι οἱ Χριστιανοί, ὅπου εἶ) εἰς τὴν πόλιν μέλλει να
ποιήσωσαν, καὶ βασιλεῖα ὅστις ἔνε τὴν σήμερον εἰς τὴν πόλιν. καὶ αὐτὸ σὺ αὐτῶν να στασιάζω
χε' τῆς σοῦ χεῖρας, καὶ Διὰ τῆς πρὸς τὴν βασιλεία σου να τρεῖς κέρης, ἵνα μὴ τελέσω τὸ
ἔργον. ὁ δὲ συμβούλιον ἐποίησε μὲν τῷ πρὸς τὸν συμβούλων αὐτῶν, ἵνα κέρη τοῖς Χριστιανοῖς.
καὶ τίς ἐκ τῶν μεγάλων αὐτῶν ὀνόματι Πυρρὸς Μπασιᾶς, ἀπέκρυσεν αὐτὸν τῆς αὐτῆς ἀθε-
σμῶν καὶ ἀδίκου ὀρμῆς, εἰπὼν αὐτῷ Σουλτᾶνέ μου, τὰ ποιαῦτα μεγάλα πρᾶγματα
ἀπὸ Θεοῦ εἰσὶν καὶ εἰ μὴ εἰσὶν ἀπὸ Θεοῦ, οὐ δύναμεθα ἀντιστηθῆναι, ἵνα μὴ δι-
ρεθώμεν καὶ Θεομάχοι. εἰ δὲ εἰσὶν ὅς ἀνθρώπων, ἀφες ἡμαῖς τοῖς δούλοις σου, ἵνα ποιή-
σωμεν τὴν ἐπιδικησιν.

Τούτῳ τῷ ἔτει ἔδωκεν ὁ Θεὸς σημεῖον τοῖονδε ἐν τῇ Κωνσταντίνου πόλει τῇ μεγάλῃ κυρια-
κῇ τῆς Πάσχα. τὸ μεσονύκτιον ἠγέρθησαν οἱ Τερβήσιδες, καὶ ὑπέιγαν εἰς τὴν ἀγίαν σο-
φίαν, να σαλευθῆσιν χε' τὸ αὐτῶν ἔθνος. καὶ ἐλθόντες εἰς τὰ πρᾶξια τῆς ναοῦ ἠκου-
σθαι ψαλμωδίας, καὶ εἶδον καὶ φῶς μέγα ἐν τῷ ναῷ, καὶ πλησιάζοντες βῆσαν εἰς τὴν πύ-
λας ἀνεωγμένας. καὶ φωνᾶς ψαλμωδίας, τὸ Χριστὸς ἀνέστη. καὶ ἀκούσας ἀσπυδαῶς ἔδω-
σθαι γνώσιν τῆς ἀφεντός. ὅστις ἦλθεν σωματικῶς, καὶ ἀκούσεν, καὶ εἶδεν ἐν ὀφθαλμοῖς,
κελεύσας ἵνα ἀναβουῖ εἰς τὰ ἀνιχούμενα. να σκοπύσω μὴποτε ὅστις ἔξ ἀνθρώ-
πων, ἢ ποιαῦτα ἐνέργει. καὶ βῆσας ἔξελαιπεν καὶ τὸ φῶς, καὶ ἡ ψαλμωδία. καὶ πάλιν
ὀρμησεν, ἵνα κέρη τοῖς Χριστιανοῖς. εἰ μὴ πάλιν ὁ αὐτὸς Πυρρὸς Μπασιᾶς ἀπέκρυσεν αὐ-
τῶν τὴν ὀρμῆν.

Εἰς τὰ ἀφκβ' Ιουλίῳ ἐπέειρεν ὁ Σπαρτίας τὴν Γένουσαν ἀπὸ σααῆου, τὸ ἔκρυσεν ἐν αὐτῇ ψυ-
χᾶς λε' χιλιάδας.

Εἰς τὰ ἀφκγ' ἀπεσάλη ὁ Αἰχμητὴ Μπασιᾶς ὑπὸ τῆς Ἀμμερῶ Σουλτᾶνου Σουλαμαῖ-
νη εἰς τὸ Κασεργὸς ἵνα οὐκ εἴδῃ αὐτὸ. ὅστις Διὰ φρόνον Διὰ τὴν ἡγάπα ὁ ρήτης Ἀμμερῶ τὸν
Πραμ-Μπάσιαν, ἀνυποσάσσει, καὶ ἐγένεν ἀνάρτης. καὶ ἔκρυσεν ὄλους ὅσοις βῆσαν ὅπου ἦθε-
λεν να εἶναι εἰς τὴν δουλοσύνην τῆς ρηθέντος Ἀμμερῶ. οἱ δὲ οἰκείοι τῆς αὐτῆς πότου ὑψο-
σθαι τὸν ρηθέντα Μπάσιαν καὶ ἐποίησαν αὐτὸν Σουλτᾶνον, οὗ ὁ ἀδελφὸς ἰὼ Φραμπου-
εἰαῖς εἰς τὸν Μωραῖαν, καὶ ἔσφλεν ὁ ρήτης Ἀμμερῶ, καὶ ἀπεκεφάλισθαι αὐτὸν
ἐν τῇ Μεθόνη. τὴν ὁποῖαν κεφαλῶν ἔκδωσαν, καὶ ἐπέειραν αὐτῷ εἰς τὴν Κωνσταντι-
νούπολιν.

Anni orbis cond.	Anni Chri- sti.	CHRONICON BREVE.
7029	1521	<p>Eodem anno filius ipsius Suleimanes annum agens xxiii. in Imperij solium collocatus est Adrianopoli, Septembris die 26.</p> <p>Mense Iunio Sultanus Suleimanes, cum exercitu centum millium militum, tam peditum quam equitum, in Hungariam mouit. Obsessamque Belogradum oppugnauit, & die Augusti 2. eam cepit; vnde Adrianopolim reuersus est.</p>
7930	1522	<p>Mense Iunio conscripto ducentorum millium militum exercitu, classeque ducentorum septuaginta velorum, cum triremium, tum nauium & dromonum apparata, Sultanus Suleimanes in Rhodum insulam traiecit: urbemque multis admotis machinis a mense Iunio ad Decembrem vsque oppugnauit. tandemque huius mensis die 25. ei vrbs misera dedita est. Libertatem abeundi omnibus, quicumque discedere vellent, fecit.</p> <p>Priusquam hic Suleimanes Imperium adeptus fuisset, ipsum adiit quidam Hebræus Magus, sicque allocutus est: Audi, mi Sultane, & pro certo habe te regnaturum esse. Talia verba Sultanus Suleimanes excepit interrogando, post quantum tempus id futurum erat? Respondit Hebræus. Tribus literarum elementis id mihi cognitum; verum, per illa num anni, menses, vel alia temporis interualla intelligenda sint, nescio. His & aliis, quæ ex re erant, dictis, Sultanus Suleimanes hæc ei dixit, <i>Si imperium adeptus fuero, mercedem, quantam volueris, solvam</i>: scriptoque de ipsi præstanda mercede cauit. Fasces itaque Imperij secundum Hebræi vaticinium suscepit, quod numero literarum inito, verum fuisse patuit. Mercedem itaque ex instrumento scripto a Principe Hebræus repetiit: eam accepit, multisque honoribus affectus est. Interrogauit porro Sultanus Hebræum, quinam casus, dum ipse regnaret, futuri erant. Tum Hebræus aut animo malo pulsus, vel, quod verius, arte sua diuinatrice edoctus respondit, [Christianos, quandiu in vrbe fuerint, in eo laboraturos vt seditionem excitent, Imperatoremque constituent quemlibet, quo duce aduersus potentiam tuam rebellent: propterea tales, o Sultane, rescindere & auellere debes, priusquam in hoc scelus prorumpant.] Ipse ergo cum suis Protosymbulis, seu Veziris, de Christianis perdendis deliberat. Vnus ipforum, Pyri Bassa vocatus, a tam iniquo ac nefario impetu & proposito retraxit, eumque sic affatus est. [Mi Sultane, tam magnæ ac arduæ res non nisi a Deo perfici possunt. Si namque isti a Deo sunt, non possumus aduersari, quin & aduersus Deum pugnare deprehendamus. Quod si ab hominibus fuerint, sine nos seruos tuos vindictam de iis sumere.]</p> <p>Hoc eodem anno tale signum Constantinopoli magna Paschatis Dominica Deus ostendit. Cum Deruisii media nocte, vt ipsis mos est, surrexissent, & ad S. Sophiæ templum venissent, iuxta ritus suos orgia celebraturi; vestibulum ingressi Psalmodiam audierunt, lumenque magnum in templo viderunt: propius deinde accedentes patentes portas conspexere, audieruntque voces canentium Hymnum, <i>Christus resurrexit</i>. Quod ad Sultantum accurate retulerunt, ipseque accessit, audiuit & vidit oculis suis, iussitque vt attenderent ad resonantes istos cantus; perpenderentque, num ab humana voce ederentur. Statim simul cum psalmodia lumen defecit. Iterumque Sultanus de Christianis interficiendis vehementius agit, a quo violento consilio Pyri Bassa eum retraxit.</p> <p>Mense Iulio Genuam vi occupauit Hispaniæ Rex, hominumque triginta quinque millia occisa sunt.</p> <p>Ahmetes Bassa Cairum in Ægypto, vt prouinciam regeret, a Sultano Suleimane missus est. Inuidiæ vero stimulis in Abrahamum Bassam percitus, quod apud Sultantum gratia præ cæteris valeret, a Suleimane deficit, & contra eum rebellat: omnesque, qui in fide & obsequio erga Ameram prædictum stare voluerunt, de medio tollit. Prouinciales Achmetem illum Bassam Sultantum proclamarunt: huius frater in Morea Flaburiaris, id est, Sangiacus, erat: quem Methonæ per satellites illuc missos Amiras capite truncari fecit; abscisso capiti pellem detraxerunt, & Constantinopolim asportarunt.</p>

<i>Anni orbis cond.</i>	<i>Anni Chri- sti.</i>	<i>CHRONICON BREVE.</i>
7631	1523	<p>Ahmetes vero nuper Cauri Sultanus renunciatus, cunctos suæ ditionis Hebræos simul contractos interficit, eorumque bona publicat, vnde magnam pecuniarum vim corrastit.</p> <p>Eodem anno, magno Sultano Suleimane auctore, Achmetes Bassa in balneis oppressus necatur: rursusque vniuersa Syria Sultani imperio subiicitur.</p> <p>Eodem anno prædictus Amiras ex Romania, id est, Thraciæ, oppidis familias multas in Ægyptum, & inter Turcos migrare fecit.</p> <p>Eodem anno, etiamque superiori contagiosus morbus per vniuersum orbem sæuiit, præcipue vero per totam insulam Cretam grassatus est, Rhodum, Corfunium, Zacynthum, Artam, Iohannina, Peria: Moream passim Athenasque inuasit.</p> <p>Eodem anno Augusti die 8. in Apuliam triremibus dromonibusque Curugles traiecit, istiusque prouinciæ partem populatus est, & castrum vnum occupauit.</p>

FINIS.

Ο δὲ ῥητὴς Ἀχμαίτης, ὁ νεωστὶ Σουλτάνος ἐσωμάξεν ὅλους τοὺς Ἑβραίους τοὺς ἔστω αὐτὸν, καὶ ἔκλυέν τοις, ἔ τὸν βίον αὐτῶν ἐδήμευσεν, ὡς ἐσωμάξεν ἑξ αὐτῶν βίον πληθῆος ἀπειρον.

Τῷ αὐτῷ ἔτει Διὰ στωέρου τῷ ῥηθέντος μεγάλου ἀφέντος τῷ Σουλαϊμάνη ἐσκόπισαν μέσσα εἰς τὸ λουθῶν τὸν ῥηθέντα Ἀχμαίτ Μπασία, ἔ πάλιν ὁ πόπος ὅλος τῆς Συρίας ἐγύρησεν εἰς τὴν δουλοσιώλω τῷ μεγάλου ἀφέντος.

Τῷ αὐτῷ ἔτει ὁ ῥητὴς Ἀμμερὸς δέβαλεν πολλὰς Φαμίλιας ἀπὸ τὰ κέρρη τῆς Ραμφίας, ἔ ὑπήγε τὰς εἰς τὴν Αἴγυπτον, καὶ Τούρκους.

Τῷ αὐτῷ ἔτει, καὶ τὸ πῶρελθὸν ἐγένετο λοιμικὴ νόσος παγκόσμιος, κυρίως δὲ εἰς τὴν Κρήτην. εἰς τὴν Ρόδον, εἰς τοὺς Κορφοὺς, εἰς τὴν Ζάκυνθον. εἰς τὴν Ἀρτάν, εἰς τὰ Ἰωάννινα ἐγύρητο Περίαν, ἔ εἰς τὴν Μωραβίαν ἀπερίδλω, καὶ εἰς τὴν Ἀθίωαν.

Τῷ αὐτῷ ἔτει Αὐγούστου εἰς τὰς ἡ' ἐπέρασεν ὁ Κούρτουγλης μὲν κριτέρων, καὶ Φάτων, καὶ ὑπήγε τὸ μέρος τῆς Βουλίας, ἔ ἐπείρεν ἕνα κέρτελλον.

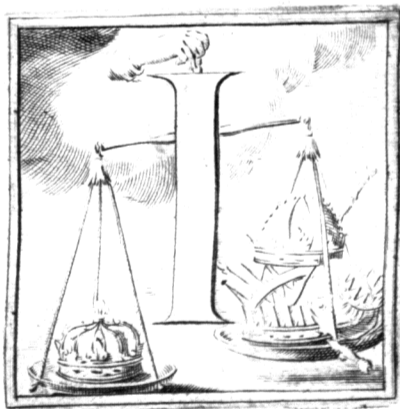
Τ Ε Λ Ο Σ.

ISMAELIS BVLLIALDI
 AD DV CÆ
 MICHAELIS DV CÆ NEPOTIS
 HISTORIAM
 NOTÆ.

AD CAPVT PRIMVM.

Pag. i.

INITIO huius operis propositum Authoris fuit, annorum a mundi ortu & creatione exactorum synopsis ob oculos ponere iuxta Ecclesiæ Orientalis calculum; quæ ab initio mundi ad annum 1. Æræ Christianæ vulgaris annos integros 5508. a Septembri antecedente Kal. Ianu. anni primi numerat. Nullus vero eorum, qui in Chronologia parumper versati sunt, nescit Græcos annum suum ab illo termino Kal. Septemb. ordiri: ita ut Christus anno 5509. siue autumno, siue ineunte hieme *ἡροπόχως* eum genuisse dicatur, natus sit. Norunt etiam omnes, Septuaginta, ita appellatos ac creditos, veteris testamenti Interpretes, plures annos a mundi exordio ad Abrahamum in versione sua computauisse, quam in textu Hebraïco reperiantur. Qua ratione id contigerit assequi arduum. Textus equidem Hebraïcus ab Adamo ad diluuium annos exactos solummodo exhibet 1655. cum interim LXX. Interpretes numerent 2242. In huius enim capituli verbis, *ἀπὸ τῆς Ἀδάμ ἐὼς τῆς κατακλινομένης ἔτη βσμβ'*, rectus est: et si e generationum explicatarum numeris colligantur 2249. A diluuiio ad Abrahamum textus Hebraïcus numerat annos 292. at Interpretes LXX. numerant annos 1178. hic noster 1121. De hac computandi dissentione non est dicendi nunc locus; nec propositum est nobis disquirere & scrutari num textus Hebraïcus, quo illi vsi sunt, ab eo, qui omnibus probatus circumfertur, variauerit. Num etiam aliqua ratione ducti illi viri, qui gentilium, Ægyptiorum præcipue ac Græcorum, oculis ac iudicio sacram historiam subiiciebant, annos aliquot ab orbe

condito ad diluuium, & inde ad Abrahamum intercalarint, importunas gentium ob idololatriam cæcutientium obiectiones declinaturi.

Ὁὗτος ὁ Μωσῆς] At Eusebij Chronicon initium annorum Inachi alligat anno Pag. 2. C ætatis Abrahami 161. eo ipso quo natus est Iacob seu Israel. Mosem vero natum prodit anno ab Abrahami natiuitate 435. ita vt annis totis 274. posterior sit Inachi initio Mosis natiuitas.

Εὐεργωμὴ ἀπὸ τῆς πατρὸς Ἀδάμ] In enumerandis annis ab orbe condito ad Incar- Ibid. D nationem hallucinatus est huius historiæ author, vel, qui illum transcripsit, lapsus est. Ab anno namque primo Æræ mundi ad annum primum Christi Ecclesia Græca numerat annos 5508. & tali interuallo Epocharum vitur in sequentibus hic scriptor; legendum itaque hoc loco ἔτη εφ' 5508.

Ἀπὸ δὲ τῆς ἐν ἁγίῳ οἰκονομίας] Myſterium adorandum Incarnationis filij Dei Ibid. D Græci Theologi & Scriptorum appellant ἐν ἁγίῳ οἰκονομίαν.

Ἐως τῆς μεγάλης Κωνσταντίνου] Post Christi epocham mentionem facit Constan- Ibidem tini, qui ob redditam Christianæ Ecclesiæ pacem & tranquillitatem clarus, Deo ac hominibus acceptus, Græco etiam homini religiose cultus est. Huius enim Imperatoris matrisque Helenæ Ecclesia Orientalis memoriam die 21. Maii celebrat. Et Constantinopolitani Imperatores, referente Codino Curopalatalib. de officiis Palatii Constantinopolit. in templum SS. Apostolorum die illa se conferebant. καὶ πῶς τῆς μεγάλης Κωνσταντίνου, ἀπαρχεται εἰς τὸν ναὸν τῶν ἁγίων ἀποστόλων, ἔνθα καὶ ἡ ἀγία τοῦτου Θεοῦ κεῖται. *Die quo Magni Constantini memoria celebratur, confert se Imperator in templum SS. Apostolorum, in quo illius sanctus locus situs est.* Græcorum insuper vniuersitati chara Constantini memoria est, qui translata Imperij Romani sede ab Italis ad Græcos, nomini suo nouam, quam condidit Romam, consecrauit. Byzantij appellatione omiſſa urbem immensum in modum auctam atque ornatam Constantinopolim appellauit. Iustinianus etiam de S. Sophiæ magnificentissimo ac elegantissimo, quod extruxit, templo iure commendatur. Anno porro II. regni sui Iustinianus S. Sophiam restitutam ac ædificatam consecrauit. Georgius Cedrenus, Τῷ 1α' ἔτει γέγονε τὰ ἔκτακτα τῆς μεγάλης ἐκκλησίας. καὶ ἔζηλθεν ἡ λίθη ἀπὸ τῆς ἀγίας Αναστάσεως μετ' τῆς Πατριαρχοῦ καὶ βασιλέως σὺν τῷ λαῷ. ἀπὸ δὲ τῆς ἡμέρας τῆς καύσεως αὐτῆς μέχρι τῶν ἔκτακτων, ἔτη ε' μιλῶν 1α'. καὶ ἡμέρας 1'. πρὸ ἡλθον. ἐν γὰρ τῷ 5ῳ ἔτει ἀπὸ κτίσεως κροισμοῦ Ἰνδικτ. 1ε' τῆς κγ' τῆς Φεβρουαρίου μηνὸς ὥρα παρ' ἑσπέρην τῆς ἡμέρας, πῶς τῆς μεγάλης ἐκκλησίας ἀνοικοδομῶν ἤρξατο ποιεῖν ὁ Ἰουστινιανός. *Anno Iustiniani II. Magnæ Ecclesiæ encania, seu consecratio, celebrata sunt. Litanias & preces recitantes Patriarcha & Imperator, comitante populo, a sanctæ Anastasiæ templo egressi processerunt. A die porro, quo flammis periit, ad encania anni 5. menses II. dies decem transferunt. Anno enim ab orbe condito 6008. Indict. XV. Februarij die 23. hora diei prima, Iustinianus instaurationem Magnæ Ecclesiæ auspicatus est. In hoc Cedreni loco mendum Librarij occurrit in annis mundi hic enumeratis; cœpit Iustinianus anno Christi 527. mundi 6035. Kal. April. anno eius quinto, id est, 531. Christi, mundi vero 6039. vel 6040. seditio Constantinopoli orta est. Februario mense cœpta est reædificari S. Sophiæ Basilica: & anno eius vndecimo consecrata est, id est, anno Christi 537. ab April. Kal. ad similem diem anni 538. & vt quod sentio dicam, anno mundi 6040. Februario mense cœpit instaurari templum S. Sophiæ Indictione IX. ita vt legendum sit 5μ' ἔτει Ἰνδικτ. θ'. anno 6040. Indict. IX. præter illud alia collapsa, aut seditione factionum Præsinæ ac Venetæ combusta instaurauit. Xenodochia & monasteria fabricari iussit, iisque redditus annuos ingentes attribuit: Imperij fines Barbarorum incursionibus angustiores redditos dilatauit. de quibus omnibus Procopij tractatus sex ἐπὶ τῆς Ἰουστινιανοῦ κτισμάτων legendi sunt.*

Ab Æræ Christianæ vulgaris initio ad Constantinum computantur anni

305. & vnius semiffis cum diebus aliquot. Nam mortuo anno 306. Iulij die 25. Constantio Chloro, ipse Imperij fasces suscepit. Perperam igitur noſtera Chriſto ad Conſtantinum numerat annos 318. A Conſtantino pariter ad Iuſtinianum errauit ſtatuens annorum 210. interuallum: cum reuera interceſſerint ab anno 306. Iulij 25. ad annum 527. Kal. April. quo Imperium adeptus eſt Iuſtinianus, anni 221. fere: quatuor quippe propemodum meſes deſunt. Iſta numerorum perturbatio etiamdum cernitur in illo temporis interuallo, quo Iuſtiniani initia diſtant a Conſtantino Leonis IV. F. & huius coniuge Irene, quod noſter Hiſtoricus ſtatuit annorum 260. cum tamen iuxta hiſtoricam veritatem anni tantum 253. numerentur. Etenim cum Irene matre cœpit Conſtantineſis anno Chriſti 780. A Conſtantino & Irene ad Alexium Comnenum numerat annos noſter 295. ſimul itaque collectis interuallis, quæ a Chriſto ad Alexium Comnenum ſtatuit, reperiuntur anni elapſi 1083. ideo cœpiſſet Alexius 1084. ineunte. Iuxta veritatem vero Chronologicam anno Chriſti 1081. Imperium adeptus eſt Alexius Comnenus. Propterea a Conſtantino & Irene ad Alexium verum temporis interuallum ſtatuitur annorum 301. Videtur equidem hiſtoriæ huius Author has temporum epochas & interualla ex memoria deſcripſiſſe: nam iſta cum ſequentibus committi ac concinnari nequeunt. Cum enim occupatam a Latinis urbem Conſtantinopolim anno mundi 6712. hoc anno Chriſti 1204. Aprilis die 12. ſtatuat: numeretque Ducæ Murtzuphli, Alexij Angeli, eiufque fratris Iſaaci annos, quibus regnarunt, 19. fere: Comnenorum vero Dynaſtiam annorum 103. (quæ ſumma colligitur ex numeris annorum attributorum ſingulis ex gente Comnena Imperatoribus.) non vero 101. vt in textu legitur: ſumma annorum, quibus Angeli ac Comneni regnarunt fit 122. quam cum ab annis 1204. reiecerimus ad annum 1082. & initium Alexij Comneni regrediendo perueniemus. At ex interuallis antecedentibus initia Dynaſtiæ Comnenorum anno Chriſti 1084. hunc authorem alligare inuenimus. Non ſibi itaque conſtat Ducas in hac calculi ſubductione.

Pag. 3. C

Εν ἡ ἡ ἐδάλαφ ἡ Κωνſταντινούπολις τῷ Δεῦτῷ Λατίνων] Huc aduocandæ ſunt Kalendarij notæ vulgares, vt nobis conſtet num author in aſſignanda die errauerit. Anno Chriſti 1204. fuit Cyclus Lunæ VII. Solis IX. litteræ Dominicales D, C. Paſcha igitur Aprilis 25. Dominica τῷ βάρων, ſiue Palmarum Aprilis 18. ergo dies Aprilis 12. fuit feria 2. ſeu dies Lunæ ſextæ ſeptimanæ ieiuniorum, vt a noſtro notatur: quæ in libris Græcorum Eccleſiaſticis δευτέρῃ τῆς ἑκτῆς τῷ νητῶν vocatur. huic etiam temporis notæ conſentit Nicetas Acominatus Choniates. Flandriæ Comes Balduinus ab Henrico Dandulo Venetiarum Duce, cæterisque 12. vel, vt aliis placet, quindecim electoribus, Imperator electus eſt 6. Kal. Maij, hoc eſt, poſtridie Paſchatis, quod eo anno incidit in 7. Kal. Maij, ſeu 25. Aprilis. coronatur vero 17. Kal. Iunij, hoc eſt, Maij 16. hæc tradit Iacobus Meyerus Baliolanus Annal. Flandriæ lib. 7. ſub finem. Villharduinus ſcribit diem coronationis indictam fuiſſe tribus poſt Paſcha ſeptimanis, hoc eſt 16. die Maij, quæ fuit Dominica *Iubilate*.

Inducit Villharduinus Dandulum promittentem ſe Imperatoris nomen proclamaturum *Hora qua Deus natus eſt*. quæ verba me inducunt, vt credam vigilia Paſchatis electionem factam, & poſt Paſcha incoronationem Balduini dilatam: ita vt Caluiſio adhæreamus, qui electionem 24. Aprilis Sabbatho ſancto factam aſſerit. & fortasſe Villharduinus ſcripſit aut ſcribere voluit, *Hora, qua Deus reſurrexit*, hoc eſt, ſummo mane die Paſchatis, paulo poſt mediam noctem. Hic tamen omittere non debemus, Imperatorem Balduinum, in epiſtola quam de Conſtantinopoli expugnata ſcripſit monere ſe electum fuiſſe Dominica *Miſericordias Domini*, quæ contigit Maij die 9. ſublimatum vero

Domi-

Dominica *Cantate*, hoc est, Maij die 23. epistolam illam edidit Aubertus Miræus in Codice *Donationum piarum a Flandriæ comitibus factarum*.

AD CAPVT II.

ΘΕΟΔΩΡΟΣ Λάσκαρις ἐν Νικαίᾳ] Extincto a Latinis Alexio Duca Murt- Ibid. D
zuphlo, qui Alexium Angelum veneno bis frustra aggressus, laqueo tandem necauerat, Balduinus Belga seu Flander, adiuuante Henrico Dandulo Venetiarum Duce C. Politanus Imperator renunciatur. Theodorus vero Lascaris occupata a Latinis vrbe in Orientem abiit, & Nicææ Imperator salutatur. Ita Nicephorus Gregoras lib. 1. Hist. Byzant. post urbem captam, ἕως ὅτε καὶ μέγιστος πάλιν Νικαίᾳ μὴ ἔσπολιν ἀναγερβυδύσαι συμπέπρωκε βασιλέα Θεόδωρον Λάσκαριν τετακηντούτη ἤδη τυγχάνοντα. *Donec in Nicæa metropoli vix tandem acciderit Theodorum Lascarim annos iam triginta natum Imperatorem renunciari.* Clarius vero lib. 4. cap. 2. ἐν τούτῳ εἰς Νικαίαν αὐτῆς ὑποστέφει. αὐτὴ γὰρ ἐγγράφει Ρωμῶν βασιλέον μὴ πάλιν τῆς Βυζαντινῆς ἀλώσιν. Inde Nicæam rediit, quæ regia sedes Imperatorum Romanorum post captam Byzantium fuit. Nicetas enim Choniates in Annalibus Theodorum Lascarim in Asia regnasse scribit duobus in locis. ὁ δὲ Λάσκαρις Θεόδωρος ὡς γένει δὲ ὑπερέτατος καὶ κήδε βασιλείᾳ πείθετος, σπουδαιότατος ἐκείνου, ὃ ἔργου πεδίον ὑποδύεται, καὶ βασιλεὺς Ρωμῶν ὑφ' ὧν ἕως ἀναγερβύεται πόλεων. *Theodorus Lascaris genere nobilissimus, & Imperatoris affinitate clarus, illo repulso [Manuele Maurozome] calceos purpureos induit, & a cunctis urbibus prouinciarum Orientalium Imperator proclamatur.* & infra, καὶ δὲ πάλιν ἐν Περούσῳ καὶ Νικαίᾳ. Λύδοι τε καὶ οἱ Φιλόμολποι, καὶ Σμύρνη, καὶ Ἐφεσος, καὶ τὰ μεταξὺ τούτων κείμμενα Θεόδωρον προσδραμεῖχον τῶν Λάσκαρι. *In Oriente vero Prusæ & Nicæenses, Lydi & Philomolpi, Smyrna & Ephesus, quæque regiones illas interiacent vrbes, Theodori Lascaris partibus adhærebant.* Nescio igitur cuius autoritate fulti Sethus Caluifius, in prima editione suæ Chronologiæ, quam postea correxit, & ampliorem reddidit; & post eum Christophorus Heluicus dixerint Lascarim Adrianopoli regnasse: imprimis vero Caluifium demiror, qui Nicephorum authorem citat. Non extra rem erit si Lectorem moneamus populum illum, qui Φιλόμολποι hic vocantur, apud nullum Geographum reperiri: & procul dubio error est Librariorum, & forte ex duobus Φυλακηνῶσι καὶ Ἱεραπολίται, coaluit vox Φιλόμολποι. Phylacensij autem & Hierapolitæ populi sunt Phrygiæ maioris, quæ Lydiæ, cui Theodorus Lascaris imperauit, finitimi & contermini sunt.

Ἰωάννης Δούκας ὁ Βαπατζῆς] Nicephorus Gregoras lib. 2. cap. 1. ὀκτωκῆδεκα δὲ Ibidem
βασιλεύοντι τούτῳ [Λάσκαρι] πρὸ ἑρρήσασθαι ἔτη, καὶ τὸν πρῶτον βίον ἀμείβεθαι, ἀφ' ὧν τῆς βασιλείας καταλειπὸς τὸν ὅτι θυγατρὶ Εἰρήνῃ γάμψον Ἰωάννῳ τὸν Δούκαν. *Cum annos 18. Lascaris in Imperio egisset, ex hac migravit vita, successore relicto Iohanne Duca, qui filiam eius Irenem uxorem duxerat.* Sed sedem habuisse Iohannem Batatzam, seu Vataciam, Magnesiæ potius quam Nicææ non constat ex illo loco. cap. 6. ait Iohannem, lustrata Macedonia & Thracia, per æstatem Nicæam recessisse, & in hyberna militem dimisisse. & cap. 12. Iohannem ædificasse Magnesiæ templum, ὄνομα τῆς θεομήτορος Σώσάνδρα καλούμενον, aliudque, ἐν τῷ τῆς Νικαίας εἰς ὄνομα Ἀντωνίου τοῦ μεγάλου. hic Vatacia Didymotæcho oriundus erat, & Protouestiarij dignitatem adeptus a Lascari gener adscitus est. Georgius Logotheta in Chronico.

Θεόδωρος Λάσκαρις ἔτη δ'] Hic Theodorus iunior senioris ex filia nepos, annos triginta tres natus erat, quando fasces Imperij suscepit. anno
Duca Hist. Byz. Dd

enim quo pater ipsius Iohannes Imperator designatus fuit, natus est Theodorus, vt scripsit Gregoras lib. 2. sub finem.

Ibid. D *Ιωάννης Αδοκαείης*] Hic filius Theodori iunioris fuit, cui pater moriens Arsenium Patriarcham, & Musalonem Protouestiariū tutores dederat, vt res Imperij administrarent, donec Ioannes, qui sexennis solummodo erat, adoleuisset. Muzalo dum funus Theodori effertur, & Magnesiæ in magno templo Sofandrio defuncti commemoratio agitur, ad ipsam sacram mensam ab irruentibus militibus confoditur. Arsenius deinde Patriarcha rerum vsu ac consilio destitutus Michaelē Palæologum in Imperatorem coronat, ea conditione vt adulto Iohanni Imperio cedat, seque abdicet. Michael coronatus Iohannem custodiendum Magnesiā mittit, tandemque excæcat, hocque scelere ineptum ac inhabilem Imperio reddit. Niceph. Gregoras lib. 3. sub finem, & lib. 4. Georgius Phranzes lib. 1. capp. 3. & 5. Michael Palæologus ex gente antiqua & nobilissima oriundus erat, quam, vt ex aliis Petrus Bizarus refert lib. 1. de bello Veneto, *Ex Italia adeoque Viterbo ipso Hetruriæ ciuitate haud sane ignobili, (quæ olim Veiusa nuncupata, tanquam trium urbium septa vel mœnia in se complectens,) originem traxisse nonnullis placet.*

Ibid. *Εξώαθησθαι ἔοι Λατίνοι τῆς πόλεως*] In margine adscriptum *ὁ ἔπειτα Ἰουλίου καὶ. mundi anno 6768. [Christi 1260.] Iulij 25.* Referri debet hæc temporis nota ad annum 1. Imperij Michaelis Palæologi. quippe vrbs a Græcis recuperata fuit anno Christi 1262. mundi iuxta Græcos anno 6770. Nam collectis annis Theodori Lascaris, Iohannis Vataciæ, Theodori, & Iohannis annis tribus fit summa annorum 58. qui cum additi fuerint annis 1204. exhibebunt annum 1262. quo Ioannes, cui Imperialis corona nunquam imposita fuit, a Palæologo Michaele excæcatus & Imperio pulsus est, & Latini vrbe exacti sunt. Libro etiam 4. Gregoras de vrbe recuperata per Cæsarem Strategopulum verba faciens notat, *δύο ἐξ ἧς ἰωύετο ἔτι ἀφ' οὗ τῷ τε βασιλικῷ θρόνων ἐλκεται ὁ Μιχαὴλ ἐγεγόνει.* quo igitur anno vrbs capta est, iam duos in Imperio annos integros Michael exegerat: vnde constat ipsum clypeo insidentem Imperatorem proclamatum esse anno 1260. Phranzes cap. 4. lib. 1. Dynastiam Francorum annos 59. mens. 3. dies 4. CPoli durasse ait. Georg. Logotheta in Chron. CPolitano sub finem ait vrbe a Latinis captam anno 6712. & eam tenuisse annis 58. recuperatam anno 6769. Indict. iv. in quo sibi non constat: nam mensis Iulij 25. captam ait CPolim a Græcis. Post annos 58. qui additi cum fuerint annis 6712. dabunt annos 6770. & Indictionem v. transcriptoribus fortasse hic error imputandus est, non Logothetæ.

Pag. 4. A *Μετὰ δὲ τὸν Μιχαὴλ ὁ υἱὸς αὐτοῦ Ανδρόνικος*] Sub Michaele Palæologorum primo cœperunt Turci prouincias Asiaticas, quæ Imperatoribus CPolitanis adhuc parebant, vexare ac perpetuis atrociniis vastare. Gregoras lib. 5. & lib. 7. c. 1. statum prouinciarum Asiæ talem fuisse narrat. *Κατέχον ὁ μὲν Καρμυλὸς Ἀλισσουέιος τὰ πλείω τῆς μεσογείου Φρυγίας, καὶ ἔτι τὰ μέρη Φιλαδελφίας, καὶ τῆς Ἐγύπτου πόλεων ἀπὸ τῆς πρὸς τὸν Μαιάνδρον ποταμὸν Ἀντιοχείας. τὰ δὲ οὐκ εἶθ' ἄλλο μέρη Σμύρνης ἔτι ἔντος τῶν Ὁσίων τῆς Ἰωνίας, ἕτερος ὄνομα Σαρχάνης· τὰ γὰρ πρὸς τὴν Μαγνησίαν καὶ Γαλιώλιον καὶ Ἐφεσον φθάσαι ὑφείλετο σατραπίης ἕτερος ὄνομα Σασάν. Τὰ δὲ ἀπὸ Αἰολίδος ἀρχὴ Μισίας τῆς πρὸς τῶν Ἑλλησπόντων, ὅ, τε Καλάμις λεγόμενος, καὶ ὁ παῖς αὐτοῦ Καρσός. τὰ δὲ πρὸς τὸν Ὀλυμπον καὶ ὅσα τῆς Βιθυνίας ἐξ ἧς ἕτερος ὄνομα Ατμάν. τὰ δὲ ἀπὸ τῆς ποταμοῦ Σαγγαρίου μέρη Γαλακρονίας μεμειομένως εἰς τοὺς Ἀρμενίου διέβησθαι παῖδας. Caramanus itaque Alisurius maximam Phrygiæ mediterranea partem occupauerat, & Philadelphiam atque etiam Antiochiam ad Maandrum vsque omnia ditioni suæ subiecerat. Quæ vero regiones ab illis locis ad Smyrnam & Ioniam maritima pertingunt, alius Sarchanes appellatus illis dominabatur. Sasan etiam, qui vocabatur, Satrapa Magnesiæ Prienen & Ephesum, (Romæis) eripuerat. Calames eiusq; filius Carasis ab Æolide vsq; ad Mysiam Helleponto adiacentem regnabat.*

Bithyniam & quæ Olympo monti circumiecta sunt alius nomine Atman obtinebat. A Sangario tandem fluuio Paphlagoniam usque Amurij filij inter se regionem partiti erant. Qui nostro Carmian appellatur Gregoræ est Caramanus Alifurius. Sarchanem & Carasim vterque habet : pro Othmane Gregoras legit Atman. Sarchanem noster, vt & Amurij seu Homuris filios nescit. Gregoras Mantachiam ignorat, etiamque Atinen. Laonicus Chalcocondylus lib. 1. de Reb. Turc. non longe ab initio, lib. etiam 2. hos duces fuisse Aladinis Selzuccij, qui sedem Imperij Iconij habuerat, ministros asserit. quique Laonico est Ædines nostro vocatur Atin, & qui illi Mendesius nobis est Mantachias. Phranzes lib. 1. cap. 26. hos duces enumerat vt Gregoras, eademque ditiones attribuit. Leunclauius in Pandectis historię Turcicæ num. 13. duces istos aliter enumerat, ita vt in tanta varietate authorum nomina illa, ducumque numerus in incerto aliquatenus maneat, Asiæ statu interim misero Imperijque vastatione pro compertis habitis. Cantacuz. 1. 2. c. 29. Atinis siue Ætinis filios ait fuisse Χετήρ & Αμούρ, id est, Cheterem & Homurium. Carasem vero Phrygiæ Regulum tradit lib. 3. c. 82.

Καὶ πασῶν Μαγεδῶν ἐπαρχίας] Valde probabile est Magedi vel Magidi præfecturam hic vocari, quæ in MS. Notitia Episcopatum CP. diœceseos sub Sardinum Metropolita legitur ὁ Σετῶν ἢ τοῖ Μαγίδου. Sub Sylæo etiam siue Pergæo Metropolita Phamphylia secundæ habetur in eadem Notitia Μαγίδου Episcopatus; sed in alio exemplari legitur Μαγίδου, quæ ab alia differt. hæc secunda forte illa est quam Nagidon appellat Leunclauius, & Turci Nigde. Magydum habet in Pamphylia Ptolemæi Interpres, textus Græcus μάτυλον non longe a Cestri fluuij ostiis. Nagidon non habet Ptolemæus: Stephanus de urbibus Νάγιδος πόλις μετὰ τὸ Κιλικίας & Παμφυλίας vbi citat Hecatæum. estque eadem cum Matylo. Casaubonus in Strabonem lib. 14. in his verbis τὸ δὲ ἐστὶ Ἀγίδος πόλις ex Stephano corrigit, & Νάγιδος legit.

Ibid. A

Ἀπὸ Ἀσσοῦ πόλεως ἄγρι & Ἑλλησπόντου.] Assus vrbs ad Propontidem in littore Asiatico, quam Strabo lib. 13. a Methymnæis conditam scribit, teste Myrsilo, φησὶ δὲ Μυρσίλος Μεθυμναίων κτίσμα εἶναι πρὸ Ἀσσοῦ. Stephanus de urbibus duas facit Assos, vnã in Lycia πλησίον Ἀτάρνης, alteram in Æolide ad Hellepontum. Hic obiter notabimus Stephanum errasse, dum Assos duas facit, primamque in Lycia collocat Atarnæ vicinam; in Lycia siquidem Atarna sita non est, vt ipse scribit, sed in Mysiæ & Lydiæ finibus, Ἀτάρνα πόλις μετὰ τὸ Μυσίας & Λυδίας, Strabo quoque lib. 13. Atarneam habet prope Assum: nec ipse nec Ptolemæus Assum in Lycia ponunt. Notitia Episcopatum sub throno Constantinopoleos habet Ἀσσον sub Ephesino Metropolita.

Ibid. B

Μετὰ δὲ τὸν Ἀνδρόνικον ἐβασίλευσε Μιχαήλ] Hic author noster male ac perperam scribit Michaelẽm in Imperio successisse Andronico patri: simul namque pater & filius regnarunt: & Michael anno 6829. [Christi 1320.] Octob. 12. die Dominica ante patrem obiit, accepto Thessalonicae nuncio Manuelem secundo genitum filium ab Andronico natu maiore, (quem eius frater Manuel in meretricis, cum qua consueuerat ille, domo quærebat,) occisum fuisse, cum quis esset Andronici satellites ignorarent, riualemque esse suspicarentur. de quibus ad eundem Gregoras lib. 8. in principio. Cantacuzenus lib. 1. hist. cap. 1. generis mortis nullam mentionem facit, quo Manuel extinctus est. diligenterque animaduertendum dissidij causam inter Andronicos auum & nepotem orti, quo mutuis odiis certarunt, in auum a Cantacuzeno transferri; & Gregoram ab isto, vt potest scriptorem mendacem, asperis aliquando verbis castigatum esse, quod ipse scripsit Cantacuzenus lib. 4. capp. 24. & 25. cui tamen potior fides hac in re adhibenda sit nescio. Nam Cantacuzenus cum iuniore Andronico a puero educatus adoleuerat, inter huius fidissimos ac maxime familiares semper numeratus,

Ibid. B

ita vt ab eo ad dignitatem vsque imperatoriam, tutoris munere cohonestatus, prouectus fuerit: quapropter non leui suspicione perstringendus venit, actis & gestorum ab Andronico iuniore memoriae nimio studio indulgens & consulens, dum Andronico seniori æquum minus forte se præbet.

Phranzes Protouestiarius lib. 1. cap. 10. sub finem tradit Andronicum seniore cum Michaelē regnasse annos 45. & Andronicum iuniorem cœpisse anno mundi 6836. qui fuit Christi 1328. Gregoras lib. 8. notat Andronicum iuniorem coronatum fuisse Februarij *ἡμέρα δελτέρα τῆς ὀγδῶνς ἰνδικτίονος*. Hæc Indictio VIII. congruit cum Christi anno 1325. ita vt hic author noster, annos Imp. Andronici eiusque F. Michaelis dum numerat 43. terminum istum incorporationis iunioris Andronici respiciat, quæ anno 1325. Februarij die 2. Indict. VIII. peracta est. quibus etiam consentit Cantacuzenus lib. 1. cap. 41. Postquam incorporationem nepotis, Andronicus auus annos 3. in Imperio adhuc vixit: ita vt totos annos 46. cum filio & nepote regnauerit, quos 45. solummodo numerat Protouestiarius, anno siquidem 1328. nepos solus Imperio potitus est. Christi deinde anno 1330. senior Andronicus ad vitam monasticam a nepote inuitus cogitur, vt ait Gregoras; inque Monasterio mutato nomine Antonius appellatus biennium vixit, summaque rerum necessariorum inopia pressus anno demum 1332. obiit. Cantacuzenus lib. 2. cap. 16. Andronicum seniore ad vitandas insidias, quas sibi aliquos struere tyrannidem affectantes suspicabatur, sponte monasticam vestem induisse asserit: ærumnis ac miseris colluctantem obiisse silentio transmittit, ne sibi dedecus accersat, & Andronico iuniori inuidiam & odium conciliet; quandoquidem præcipuum inter consiliarios huius Andronici, apud quem præ cæteris gratia potentiaque valuit, habitum esse notum sit. Hic Andronicus ad vitam priuatam coacto auo solus regnauit ab anno 1328. ad annum 1341. Iunij diem 15. orbis conditi 6849. ita vt annos 13. imperauerit. Notandum etiam Andronicum seniore anno ætatis suæ 74. fato concessisse: ex quo vero Imperium adsecutus fuerat anno 50. vt adnotauit Gregoras lib. 9. monodia in eum scripta, & in eo cum aliis conuenit. Tradit præterea ipsum, viuente patre Michaelē Palæologorum primo, Imperatorem designatum & appellatum esse, quod contigit circa annum 1281. Michael secundus Palæologus Andronici F. tradente Cantacuzeno lib. 1. cap. 1. anno mundi 6829. Octobris 12. vitam cum morte commutauit, id est, anno Christi 1320. non vero 1321. vt in editione Parisiensis Typographiæ Regiæ in margine adscriptum est; at ex Niceph. Greg. in lib. 7. calce annus alius colligi potest. narrat quippe Iohannis Glyci Patriarchæ anno 2. vehementi Borea flante crucem e manibus statuæ æneæ, quæ columnæ imposita ante vestibulum templi S. Sophiæ stabat, excussam fuisse anno mundi 6825. id est, anno Christi 1316. a Kal. Septemb. ad eadē Kal. anni 1317. paulo post dicit, Irenen ex Alemania Andronico iuniori auum despondisse: Michaelē deinde Imperatorem Thessalonicam abiisse, & anno ibi exacto rebus humanis exemptum esse. ex quibus annum orbis 6827. Christi 1319. concludere possumus: veruntamen Cantacuzeno, qui annum & diem adscripsit, adhærebimus.

Ibid. B

Μετὰ δὲ τὸν Ἀνδρόνικον Ἰωάννης ὁ Παλαεολόγος] Andronicus iunior filium suum, quem ex Anna, nostro Alemanna, Cantacuzeno e Sabaudia, aliis Pannonia, susceperat, Imperij heredem reliquit. Iohannes Andronico nascitur post aui Andronici obitum anno 6840. Christi 1332. Iunij die 18. vt adnotauit Gregoras lib. 10. cap. 3. obiit autem Andronicus iunior anno mundi 6849. Christi 1341. ita vt impubes admodum esset Iohannes, annum agens cum Imperium adeptus est nonum: quot etiam fuisse tradit Cantacuzenus lib. 3. cap. 2. *Quam-*

obrem pater moriens rebus Imperij administrandis tutorem testamento dedit hunc Iohannem Cantacuzenum magnum Domesticum, historiæ iam sæpius allegatæ authorem. Virum equidem Gregoræ & nostro laudatum : Phranzæ affectati regni suspectum, & quod voluerit ad liberos suos Imperium transferre infimulatum. Legendus Phranzes lib. 1. cap. 13. 14. & 15. Illum Cantacuzenum tanti fecit Andronicus iunior, vt testamento suo, quod anno Christi 1330. graui morbo decumbens condidit, præteritis in illo Andronico auo adhuc superstite nondumque monacho, matre etiam sua Xena, tutorem eum posthumo filio suo daret, si ex Anna vxore sua tunc prægnante nasceretur. Nec etiam omittenda sunt, quæ a Codino Curopalate de Andronici erga Iohannem Cantacuzenum beneuolentia & amore referuntur lib. de offic. Palat. Constantinopolit. ἐποίησε τὸν μέγαν Δομέστικον Καντακουζηνὸν Ἰωάννην, ὃς ἐγενόθη καὶ βασιλάδης, ἰσοστάσιον τῷ πατριάρχῳ Σεβαστῶ. *Magnum Domesticum Ioannem Cantacuzenum, qui postea imperauit, æqualem summo Panhypersebasto reddidit.* paucisque lineis interiectis: post Andronici senioris obitum ab hoc iuniore Cantacuzenum honoribus auctum esse narrat, ὑπερέχοντα πάλῳ ἐποίησε, τῷ μὲν τῷ πάππῳ καὶ βασιλέω, ἀνεψιῶν, ἐαυτῷ δὲ θάδῳ, τῷ ἑτέρῳ τε πάλῳ τῷ Πανυπερσεβάστῳ, βεστιαρίου. ἡ δὲ οὕτως ἐν τῷ ὀλίγῳ ὁ μέγας δηλαδὴ Δομέστικος μὲν τὸν Κατακουζηνόν. *Supra ceteros eum extulit, aui sui Imperatoris nepotibus, suisque auunculis, ceterisque omnibus summo Panhypersebasto & Vestiario dignitatis ordine anteposuit, hacque sanctione secundus erat à Cesare magnus Domesticus.*

Εν τῷ αὐτῷ ἔτει * ἤρξαντο οἱ Τούρκοι] Hæc Turcorum in Europam irruptio prima est sub auspiciis Oguziorum siue Othmanidum regnante Orchane siue Vrchane: antea enim in Europam transfierant Turci, a Catelanis bellum Andronico seniori & Michaeli eius F. inferentibus euocati, vt lib. 8. Hist. Rom. narrat Gregoras, & post eum Laonicus lib. 1. Transierunt etiam Turci paulo post annum 1300. eodem Laonico teste lib. 1. Huius quoque Turcorum in Europam expeditionis meminit idem loco citato, verum iam defuncto Orchane, & Suleimane eius filio regnante. Nostro tamen consentit Turcorum narratio a Leunclauio adducta lib. 4. Histor. Musulmanicæ; & Phranzes lib. 1. capp. 15. & 27. quibus potior fides habenda est. Adnotatur autem ille transitus, quoniam Turci tunc primum sedes in Europa fixerunt, occupata Callipoli anno iuxta Annales Turcicos 758. Christi 1357. Matthæus Villanius Hist. Florent. lib. 6. c. 29. transitum Turcorum accidisse ait anno 1356.

Αγελ Διδυμοπιχού] Didymotœchus oppidum Thraciæ, quod Hebrus alluit. Nicetas Choniates duobus locis illius meminit, καὶ ῥαϊδάδας βεργίης ἴσθμον ἀφορεθείσης ἐν τοῖς ἀπόπιν τῷ Διδυμοπιχίου μέρεσιν, ὁ τῷ Φεβουέω πατρῷον ἔδρα διδυμοπιχίης ὑετῶ, &c. *Imbre subito ac impetu cadente in locis supra Didymotichum sitis, qui oppidum alluit Hebrus, undas dilatauit. Turcis Dimotuc.*

Αγελ Σηλυμβείας] Stephanus, Σηλυμβεία πόλις Θρακίης. κέκληται δὲ ἀπὸ σήλυος, Βεία γὰρ καὶ Θρακίης ἡ πόλις. *Selymbria Thraciæ vrbs: nomen a Selye trahit, Bria enim Thracibus vrbs dicitur.*

Εκ τῷ Ναυάρρας ἀφικνουμένων Φραγκῶν] Franci ex Nauarra sunt ii, quos alibi Catelanos appellat, qui Hispaniam Tarraconensem habitant. Illa Genuensium expeditio ab Augustino Nebiensi, Vberto Folietta, & Petro Bizaro facta adnotatur anno Christi 1346. quo Simone Vignosio duce Genuenses, Chium, Smyrnam & Phocæam vtramque dominio suo adiecerunt. Idem testatur Ioannes Villanius Hist. Florent. lib. 12. cap. 169. *l'anno 1346. el simile feciono all' isola del Silo in Arcipelago di Romania e quella presono, e sonne signori e tolsolla a Greci, oue nasce la Mastica la quale è di grande frutto e rendita.* Non video autem quare Nauarros hoc loco adducat: nisi quia illis temporibus Petrus IV. Arrago-

niæ Rex Philippi III. Nauarræ Regis filiam Mariam anno 1334. vxorem duxerat. Rex Nauarræ seu Vasconiaë his fœderibus nuptialibus vrbes aliquot Arragonio concesserat: vicissimque Arragonius illi; propterea Nauarri seu Vascones Arragonensibus iuncti atque Catelanis in Orientem profecti sunt. Tunc etiam Vascones in illis expeditionibus Catelanis vltro magis se adiunxerunt; quod in regni successione Maria sorori suæ Iohannæ prælata esset, si Philippo patri mascula proles deesset. Genealog. Dom. Francicæ clarissimorum virorum fratrum Sammarthanorum lib. 22. Mariana lib. 16. cap. 4. hist. Hispanic.

AD CAPVT III.

Pag. 5. A

EN δὲ τῷ αὐτῷ ἔτει ἐτεθνήκει ὁ παρθρητὴς Ορχάν] Duæ sunt de anno obitus Orchanis opiniones: alij e vita migrasse volunt anno Hegiræ 759. id est, Christi 1358. nam cœpit annus 759. anno 1357. Decemb. 14. feria 5. & ita Caluifius sentit. Leunclaius sub finem lib. 4. aliam sequitur; quæ mortuum Orchanem asserit anno 760. qui cœpit anno 1358. Decembris die 3. feria 2. Annales Turcici adnotant post captam Callipolim Suleimanem inter venandum equo lapsum humi tam grauius afflicto fuisse, vt statim expiraret, & duobus mensibus ante patrem obiisse. quæ narratio non consentit illis quæ infra cap. 10. Ducas noster narrat, deletum scilicet exercitum Turcorum a Matthæo Cantacuzeno, & Suleimanem occisum, antequam Imperio cessisset Iohannes Cantacuzenus, id est, ante annum 1355.

Ibidem

Τῷ Ἀδριανοῦ πόλιν ἔειπε] In margine adiecimus annum ex Leunclaij hist. Musul. lib. 5. Hegiræ 763. Christi 1362. At Annales referunt ad annum 761. id est, Christi 1360. quem annum Caluifius retinuit.

Pag. 6. A

Συλλαμβάνεται δὲ ὁ Λάζαρος] Laonicus lib. 1. sub finem hanc Seruiciorum infelicem expeditionem clademque acceptam narrat secundum Græcorum sententiam, huius nostri narrationi paucis mutatis prope similem: Lazarumque Eleazarum appellat; Moratem peremptum inter præliandum tradit; at Phranzes a Lazaro necatum fuisse scribit. Nomen illius, qui Moratem occidit, Miloes traditur a Laonico: Milos Cobilitzius appellatur a Leunclauio; Milos Cobilik Lazari Despotæ gener a Mauro Orbino. Lazarus ille, vt hic Orbinus in Slauorum historia scribit, partem Imperij defuncti Stephani Cralis seu Imperatoris occupauit, alij alias: cum Vrosus Stephani F. ignauia ac desidia tempus transigeret. Hic Lazarus primus fuit Seruiæ Despotæ familia Priuazia siue Pribazia. Pugna porro illa commissa est in campo Cossouo anno Hegiræ 791. Christi 1389. non vero anno 1390. vt vult Leunclaius in Pandectis Turcicis cap. 54. Annus enim 791. cœpit anno Christi 1388. Decemb. 30. fer. 4. Cyclo Solis xxv. litt. E, D. Propter occisum vero ex insidiis Moratem, morem ac consuetudinem inde manasse ait Leuncl. vt nullus Legatus Sultanum accedat, nisi a duobus Capigis brachia complectentibus ducatur. Ex parte verum esse concedatur: honoris nihilominus gratia, id etiam nunc fieri constat: & anno 1647. Vezir-Azenum seu primum Vezirum palatio suo egredientem, rursusque illud ingredientem vidi, duorum famulorum manibus brachia complectentium subleuatum. Eodemque modo Genitzerorum Agam seu Præfectum, qui eundem Vezirum conueniebat, duorum famulorum manibus subleuatum incedere adspexi. Hic Lector monendus est falli Leunclaium lib. 6. histor. Musulm. quando mense Iunio Ramazan celebratum esse ait anno Hegiræ 791. Neomenia enim huius mensis Ramazan ieiunij Turcorum eo anno incidit in Augusti diem 24. anni 1389. Æræ Christi.

Αγνούπος δὲ Σαβούτζου] Conueniunt inter se historici de Baiazitis ad Imperium euectione. Ducas excæcatum fuisse prodit Sabucium; Laonicus & Phranzes strangulatum asserunt. Leunclaius lib. 5. eodem mortis genere perisse scribit, & Baiazitem Gilderum, nostro Iltrim, quod nomen *fulmen* interpretantur, natu maiorem; fratremque illius Iacupem Zelebim natu minorem fuisse. Laonicus Suleimanem, fuisse natu maiorem, Baiazitem vero minorem tradit. Phranzes illum Musulmanum, Turci Iacupem, Laonicus & Græci Suleimanem appellant, quem Ducas Sabucium nominat.

Ibid. B

AD CAPVT IV.

DE Baiazitis expeditione in Asiæ minoris Regulos Turcos adeundi Laonicus lib. 2. Leuncl. lib. 6. & Phranzes lib. 1. cap. 29.

De Lazari Despotæ filia Maria Stephani sorore, quam Baiazites vxorem duxit, non conuenit cum Leunclauio noster: ille enim lib. 6. Histor. Musulm. Baiazitem Bulcoglij principis Christiani filiam vxorem duxisse refert; & cap. 54. Pandect. hist. Turc. in Genealogia Bulcorum accuratius explicat quænam illa fuerit, Stephani nempe Seruiorum Despotæ filiam non sororem facit. & loco historiæ citato adnotauit Mariam illam Seruiam Baiazitem vinum bibere primam docuisse, cum Osmanidæ abstemij hætenus fuissent. Cum nostro faciunt Laonicus lib. 3. qui Elezari, qui Lazarus est, filiam fuisse scribit, & a Temyre captam, non sine Baiazitis indignatione summa, illi pocula ministrasse. Maurus quoque Orbinus in historia de regno Slauorum illam fuisse Lazari filiam scribit, eiusque nomen Milieum fuisse prodit: eamque Baiaziti in matrimonium collocatam a matre sua Miliza Lazari vidua, vt beneuolum ac pacatum eum sibi pararet.

Εκ τῶν μεταλλῶν Σερβίας] Illarum argenti fodinarum meminit Bonfinius D. 3. lib. 8. *Mehemetes superiorem prius Mysiam ingressus, fodinas argenti, quæ Despotis erant, occupare nititur. Nouum montem Trepciam & Prifren eius oppida, argenti metallorumque feracissima, obsidet & expugnat.* Maurus etiam Orbinus in Slauorum regno, *Monte nero oue il Turco hæ ricchissime minere d'oro e d'argento.*

Εν μέσῳ Καλλιουπόλεως ἢ Λαμψάκου] Callipolis vrbs ad Hellepontum in Europa sita, a Callia Atheniense olim condita: cum a Turcis Suleimane Bassa duce Callipolis seu Calliopolis capta fuit, & tantæ iacturæ nuncius Constantinopolim perlatus, eo væsanix cæci Græci deuenerant, vt dicerent, *Amphoram vini a Turcis ereptam*, nec de illa arce recuperanda cogitarent. Lampfacus in Asia est, & *Lapsaco* hodie a Græcis vocatur.

Επὶ τῷ Κοτυαίου] Maioris Phrygiæ vrbs, quam Turci *Cutahige* appellant.

Καὶ ἀπὸ Λαοδικείας] Laodicea vrbs Phrygiæ Cappatianæ, Diospolis antea appellata.

Τὸν Μαίανδρον] A Turcis *Madre* appellatur.

Ὁ δὲ Παλαιστὶν πῶς πρὸς Φιλαδέλφειαν] Laonicus lib. 2. refert Imperatorem Ma-
nuelem per caduceatorem iussisse Philadiæ ciues, vt se Baiaziti dederent ac
permitterent: quibus parere reuuentes Baiazites obsidione cinxit, vrbeque po-
titus est. Libro etiam 6. historiæ Musulm. narrat Leunclaius, Baiazitem anno
Christi 1390. Philadelphiam subegisse; quæ per multos annos steterat, postquam
cæteras Asiæ vrbes in ditionem suam Turci redegissent. Philadelphia Lydiæ
vrbs est, Sardium Metropolitæ olim subdita.

Pag. 7. C

AD CAPVT V.

Pag. 8. A

Ο δὲ βασιλεὺς Ἰωάννης] Quæ ab Orchane eiusque filio Morate gesta sunt dum Christianorum aut vicinorum Turcorum se se rebus immiscent, breuiter enarravit huius historiæ author. Baiazitis deinde initia vsque ad Iohannis obitum leuiter hæctenus perstrinxit: ad eorum deinde narrationem regreditur, quæ in aula Constantinopolitana, & in Imperio Græcorum, quibus Iohannes regnauit temporibus, acciderunt. Rerum ac euentuum præcipuorum seriem exponit, & infortunia narrat, quibus labantis illius Imperij Constantinopolitani reliquiæ, sub Andronico & Iohanne tanquam procellosis turbinibus circumactæ ac iactatæ, tandem perierunt. quarum amplio rem notitiam qui habere cupit, Cantacuzeni historiam & Gregoræ adeat. Iam diximus Cantacuzenum illum ob generis splendorem, eximias insignesque virtutes, quibus domi militiæque claruit, a Gregora & nostro laudatum: accusatum vero a Phranze affectatæ tyrannidis, & in Ioannem perfidiæ. His de obiectis sibi criminibus passim in historia, quam scripsit, purgat se Cantacuzenus, omnemque suspicionem a se, quantum potest, amolitur. quicquid sit coronam Imperialem sibi & vxori bis imponi voluit. Matthæum liberorum suorum primogenitum Despotam designauit, calceosque purpureos induere iussit; Manuelem natu minorem Spartæ Despotam proclamauit: ita vt viam, ad Imperium sibi suisque vsurpandum ac retinendum, sternere voluisse videatur. Vt vero inceptum omitteret, vires, quibus instructus erat, infirmæ ac fluxæ, rerum Imperij perturbatio, quæ attritæ in peius quotidie ruebant, atque imminetia a Turcis pericula suaserunt.

Ibid. B

Ἡ βούλητο ὁ Κατακουζηνὸς κληθεὶς αὐτὸν ἡγεῖσθαι] Phranzes lib. 1. c. 12. tradit Andronicum morti vicinum mandatis supremis præcepisse, vt filius suus ac heres Iohannes filiam Cantacuzeni vxorem duceret, quam ob causam potiori iure affinitatem illam contractam Cantacuzenus cupiebat. Verum Senatorij ordinis huic aduersata est sententia, in quam Annam adducere haud difficile fuit. Rerum quippe summa ex testamento Andronici iam potiebatur Cantacuzenus. quod Annæ Imperatrici Iohannis matri graue ac molestum erat. contracto deinde matrimonio illo, pluribus nitebatur munimentis tutor focerque Imperatoris factus. Hoc loco Lectorem monebimus historicum nostrum in enarrandis rebus, quæ sub Imperatore Iohanne gesta sunt, donec Cantacuzenus monachus & anachoreta fieret, ab hoc non multum dissentire: ex quo non parum auctoritatis ac commendationis ei accedere debet; cum Cantacuzenus diligens ac iudicio præstans historicus sit. Paucis indicabimus illa quæ diuersa apud Cantacuzenum occurrunt, qui res illas singulas amplius & exquisite magis explicatas complexus est.

Lib. 3. cap. 3. Cantacuzenus queritur se a Patriarcha & Apocaucho statim post excessum Andronici petitum esse. Cumque in Tribalos seu Seruios, qui fines Imperij populabantur, moturus esset, vrbe excedit: prius vero quam abeat, Imperatricem adit ei valedicturus. Dum inter se colloquuntur, Cantacuzenum Anna hortatur, vt ante discessum filiam suam Imperatori Iohanni despondeat, quod vt faceret, adduci tunc non potuit, & sponsalia illa post reditum suum distulit. Πρὶν δὲ Βυζαντίου ἔξελθεῖν ἡγόρευεν ἐν βασιλείῳ αὐτῆς ὡς στυγαζάμηνος τῆ βασιλίδι, πρὶν ἡγορεύσειν κελδούσης βασιλίδι πρὶν νεῶν Ἰωάννη τὸν μέγαν Δομέσικον κατεγύσῃν, αἰεβάλλειν εἰς πρὶν ἐπιπόδον ἐκείνος πρὶν ἐν τῆς ἐσπέρας. Antequam vero Byzantio discederet, in palatium iterum abiit Imperatrici valedicturus: quæ cum hortata ipsum fuisset, vt Iohanni Imperatori adolescenti filiam suam desponderet, id facere post reditum suum

ex

tum suum ex occidente distulit. Dissentit ergo a Cantacuzeno Ducas noster, qui eum ambiisse generum sibi Imperatorem adsciscere narrat: eumque repulsæ impatientem, inuidiaque procerum se peti animaduertentem Constantinopolim deseruisse.

Αννης ὡς ὅτι καὶ ἐξ Αλεμανίας ἦν] Ducas eam ex Alemania fuisse dicit; quod Pag. 8. C fortasse Sabaudia Comites Imperio subditos esse sciuerit: vel quod eadem regione ortam, ac Imperatricem ex Ducum Brusuicensium profapia Annam Andronici senioris uxorem, crediderit. Verum Cantacuzenus ipsam ex Sabaudia Comitibus ortam asserit. Quod confirmat Lambertus Vander-Burchius in Sabaudorum Ducum Principumque historia gentilitia, sed illam vocat Iohannam: sic itaque ille. *Iohanna uxor Andronici Palaologi Imperatoris Byzantini, Amedei IV. Sabaudia Comitum VIII. et Iohannæ Brabantinae filia.* Gregoras lib. 8. c. penult. appellatam fuisse Annam, mutato nomine, tradit.

Περὶ θανάτου τῆς σκώτων] Excæcationem ut vitet monent: verosimile enim Pag. 9. A est ipsum excæcandum fuisse, si tunc captus fuisset, ut Imperio ineptus redderetur; ipseque Cantacuzenus lib. 4. sub finem genero suo Iohanni gratias agit, quod Matthæum Cantacuzenum filium non excæcauerit: hic enim Imperium affectabat, & regnante patre Cantacuzeno Despota designatus fuerat. Theophylactus Simocatta Hist. Mauricianæ lib. 4. cap. 6. de excæcato Hormisda Persarum rege a subditis suis verba faciendo hisce exponit, *νυκτὰ κατ' αἰτὴν ὁ λοιπὸν ἀπὸ πρῶτος ἐπιφίζοντο. Nocte perpetua eum damnarunt*, ne ut Cabades olim aufugeret, & contumelias sibi illatas vlcisceretur.

Οἱ δὲ τῆς πόλεως ἄλλον αὐτ' αἰτῶν] In Cantacuzenum, dum Constantinopoli Ibid. A abest Reipublicæ causa, inuidia & odio accensi Patriarcha & Apocauchus coniurant, & ut hostem proscribunt, hicque præfectus vrbi creatus est. Cantacuzenus lib. 3. cap. 22. *Αποκαυχὸν δὲ τὸν ᾤδακχιμῶνδρον ἔχοντα Βυζαντίου ἀποδείξαντες, ἐκέλευον τὸν πόλεμον κινεῖν ὅθεν αὐτῶν δολίχην βέλπον. Apocauchum vero accubitorem Byzantij præfectum crearunt, iusseruntque in quascumque partes, prout ipsi e Republica visum erit, bellum mouere. Quisnam fuerit iste Apocauchus, & vnde ortus, discimus a Cantacuzeno lib. 3. Οὗτος γὰρ δὴ ὁ ᾤδακχιμῶνδρος ἐκ Βιθυνίας ᾠρμαρῶν καὶ ἀσπυροῦ ἐκ Φαυλῶν φῆς. τὰ πρῶτα μὲν ὑπερβαρῆσιν πολλοῖς τῆν τὰ δὴ μῶσια χρήματα εἰσαγαγόντων ὀλίγου ἕνεκα μισθοῦ, &c. Hic accubitor [Apocauchus] ex Bithynia profectus, inglorius, parentibusque vilibus et obscuris natus, primum quidem operam suam mercede tenui vectigalium redemptoribus ad scriptum faciendum locauit. Vocatur etiam a nostro ὀλιχῆς καὶ ἀναδρος. Fortuna tamen vsus secunda ad præcipuas palatij dignitates prouectus est, ita ut Magnus Dux creatus sit.*

Οὗτος μαθὼν τοὺς τὸν Καντακουζηνὸν] Noster Historicus semel in carcerem compactos Cantacuzeni amicos indicat: sed hic historiae suæ libro tertio capp. 36. 87. & 88. sæpius incarceratos fuisse queritur. His vero duobus postremis capitibus de constructione istorum ergastulorum loquitur, & de nece Apocaucho illata. cap. 87. sic narrat *δεσμοτήριον δὲ ἐν τοῖς βασιλείοις Κωνσταντίνου τῶ μεγάλου καμὸν ποιεῖν διανοεῖτο. οἴκου γὰρ ὄντος ἐκεῖ μεγάλου Ιουστινιανείου πρῶτα γερβουρμῆου, τῶ τέρῳ ὑπὸ τῶ γρόνου διεφθαρμένου, πᾶσιν εἰσοδὸν ἀναφράξας, οἰκιστῆς ἐνδὸν ἐκείνου πλείους διελεῖν ἐφ' ἑκατέρῳ μέρει, καὶ τοῖς κατακλείσασιν τοὺς δεσμοτῆρας αἰῶθεν καλωδοῖς καθεῖς, ὥστε νυκτὸς μὲν τοῖς οἰκιστῆς χεῖρα, ἡμέρας δὲ πρὸς μετεῖαν ἀνεῖν τὰς ὑπολελειμμένῳ μεταξὺ χεῖρα. Carcerem nouum in Constantini magni palatio extruere cogitauit: in quo domus ampla de Iustiniani nomine appellata stabat, cuius tecta temporis lapsu diruta erant: aditibus omnibus præclusis, intra illius parietes tuguriola plurima a se inuicem separata ex utraque parte adificare volebat, in qua per superius ostium carcerati funibus demitterentur, in hisque totam noctem*

agerent : per diem vero in area leuanda agritudinis causa deambulare iis liceret. Quomodo vero interemptus fuerit Apocaucus sequenti capite 88. narrat eodem fere modo, quo Ducas noster. Alia vero Constantinopoli gesta sunt, quæ recenset Cantacuzenus, ex quo Apocaucus Præfecturam vr̄bis iniuit, ad ipsius cædem per incarceratos illos patrata. Statim namque Præfectus vr̄bi creatus Apocaucus, aliquos Cantacuzeni amicos interfecit, aliquos in vincula coniecit; quo territi alij ad hunc aufugerunt, & hortantur ne longiores moras nec̄tat: Imperatorisque nomen & insignia quanto ocyus sumat: quorum monitis tandem paruit, & ornamenta Imperatoria induit. Quæ cum ad Annam & Senatū Constantinopolitanum allata essent, iis placuit Iohannem Imp. Palæologum coronari. Apocaucus porro autoritate sibi concessa per superbiam ac proteruiam abutendo, Cantacuzeni matrem diris ac inhumanis modis in carcere vexat: quæ febr̄i tandem correpta, medicorum ope, alimentisque opportunis immanitate sæuissima ei negatis, anno 6850. [Christi 1342.] Ianuarij die 5. diem obiit. His peractis ad Seruiæ seu Triballorum Cralem Stephanum Cantacuzenus abit, & iunctis cum eo fœderibus auxilia sibi parat. Vbi dum moratur, Atinis seu Aidinis F. Amur siue Homur superato Helleponti freto Didymotœchum aduolat, ei opem laturus, qui a Cantacuzena humane ac magnifice excipitur: & per longum tempus frustra expectato Cantacuzeno in Asiam reuertitur. Vnde ab illo euocatus opem fert, & auxiliares copias ei adducit. Cum vero Smyrna a Latinis capta fuisset, eam oppugnaturus Amurius abit, frustra que tentat. Imperatrix ad Orchanem auxilia rogatum Legatos mittit & fœdus cum eo init: quod Cantacuzenus, Orchane in partes suas tracto, interrumpit; iterumque Amurium vt sibi opem ferat accersit. Apocauci deinde consilium de extruendo carcere securum est, & cædes illius ab incarceratis patrata.

Ibid. D

Εκ ἡρώων Ραούλ] Vnde genus duxerit Raulus ille non mihi constat; cuiusdam eiusdem nominis mentionem facit Gregoras lib. 6. duobus in locis, qui a Muzalone relictam Theodoram, Michaelis Imperatoris ex eius sorore Eulogia neptem, vxorem duxit. γυνὴ δὲ ἀπέπεσον τῆ Μουζάλωνος τῆ ἀσπασβεστιαίου, ὕπερον ἔχ τῆ Ραούλ ἀσπασβεστιαίου καὶ αὐτὸς ἡμοιόδου. & infra refert Constantinum Porphyrogenitum Rauli filiam vxorem duxisse: Phranzes lib. 3. c. 23. & 25. Georgij Rauli viri nobilitate generis eximij meminit, qui num ex eadem gente ortus fuerit non mihi constat.

Pag. 10. B

Ὡν εἰς ὁ πατὴρ] Ex hoc loco discimus Historiæ huius authorem ex Ducarum antiqua gente originem paternam duxisse: ex qua Imperatores aliquot orti sunt, Constantinus Ducas, Michael, Alexius Murzuphlus dictus, & quartus Ioannes Vatacia cognominatus: si tamen hic ex eadem gente ortus sit; quem Didymotœcho oriundum ex Georgio Logotheta supra ad cap. 3. didicimus.

AD CAPVT VI.

QUÆ hoc capite Ducas enarrat, videntur potius ante Apocauci mortem, quam postea accidisse: anno nempe 6850. [Christi 1342] quo tempore Ioannes Imperator Palæologus annos x. natus erat, cui ætati impuberi conueniunt verba illa ἡ ἀρχὴ ἐν ἡσπομαζίῳ &c. post mortem enim Apocauci non longo tempore C. Polim ingressus est Ioann. Cantacuzenus anno 6855. [Christi 1347.] quo tempore Palæologus annos fere xv. natus erat, nec amplius puer lactens balbutiensque appellari poterat.

Pag. III. B

Τότε ὁ Καντακουζηνός] Hortatu suorum amicorum imperatoria ornamenta in-

duit Cantacuzenus, crepidas sericas coccinei seu purpurei coloris, quæ insignia fuerunt ab Imp. Constantinopolitanis vsurpata. Zonaras tom. 3. de Basilino quodam remige Imperatoriæ triremis Michaelis Theodoræ filij mentionem faciendo, ἐδίδου αὐτῷ τὰ φοινικέζροα πέδιλα, καὶ παρετέταπεν ὑποδήσασθαι, καὶ βασιλέα ἀνείπε. *Dedit ei* (id est Michael Imperator Basilino) *purpureos calceos*, ἔσ' *induere præcepit*, eumque *Imperatorem appellauit*. Nicetas Choniates in Annalibus duobus locis: primo cum Alexius Comnenus Iohannem filium suum successorem designat, ἐρυθροῦτε οἱ πέδιλου μετεδεδώκει, καὶ βασιλέα ἐδεδώκει ἀναγερῶσθαι. *Crepidias purpureas ei concessit*, *Imperatoremque appellauit*. & tomo 3. de Theodoro Lascari, ὃ ἐρυθρὸν πέδιλον ὑποδύεται, καὶ βασιλὸς Ρωμίων ὑφ' ὅλων τῶν ἐσῶων ἀναγερῶσθαι. *Calceos purpureos induit*, ἔσ' *Romanorum Imperator ab Orientalibus omnibus proclamatur*. Gregoras etiam libro tertio de Palæologorum generis splendore differens, & de contracta affinitate ab Alexio Angelo Imperatore cum Palæologo Alexio, cui Irenem primogenitam filiam despondit, eamque Imperio destinavit. ὃς ἔπειθ' ἡρώης ἀρρένος αὐτὸς εἶπε νύμφη τῷ πτω ἐρυθροῦ ὑποδεδείσθαι κρηπίσι παρετετάχθη· ἵνα εἴη αὐτῆτε, καὶ ὁ τῷ τῆ συζυγιστοῦ μόνος τῆς βασιλείας ἀφ' ἑσῶος. *Qui* [Alexius Angelus] *postquam prolem masculam non suscepit*, *crepidias purpureas induere hanc* [Irenem filiam suam] *præcepit*, *ut ipsa ἔσ' qui ei iunctus esset*, *in Imperio ei succederent*.

Τοῖς δὲ Ρωμίοις ἀφ' τοῖς Φεβρουαρίοις ὄρησι] Theodorus Lascaris II. Iohannis Batatzæ seu Vataciæ filius Iohannem filium suum pupillum moriens reliquit, tutoresque ei dedit Arsenium Patriarcham & Muzalonem. Theodorus, quod futurum verebatur, a successore suo auertere voluit, ideoque semel atque iterum ab aulæ suæ proceribus infimisque iusiurandum exegit, ut filio suo fideles obsequentesque eo constricti se præberent; post illius etiam obitum repetitum ac statim violatum est. hoc de negotio adeundus Gregoras lib. 3. cap. 6. & Phranzes lib. 1. cap. 3. Michael etiam Palæologus, & Muzalonis cædis rei, anathemate dirisque deuoti, & excommunicati sunt.

Ἐνωπιθεῖς οὖν τῶν ῥημάτων τῶν Κωνσταντινουπόλεως] Stephanus Seruiæ Crales Cantacuzeno Pag. 12. A auxilium roganti conditiones tulit, quibus ei opem ferre cogitabat: at duras nimis vias Cantacuzenus haud admisit: Stephanus propterea Cantacuzeno indignatus de vi ei inferenda consilium agitavit, verum per uxorem Cralænam reconciliatus statim fuit. Cantacuzenus lib. 3. capp. 43. & 44. Monendus hic Lector hunc Seruiæ Despotam seu Cralam Stephanum, ad quem Cantacuzenus confugit, ex Nemagna gente fuisse, vocatumque Imperatorem: Byzantinique Imperij prouincias Thessalonicam vsque dominationi suæ supposuisse. Regnare cœpithic Stephanus anno 1331. quo patrem suum Vroscum aulicorum consilio gula fracta interfici iussit. regnavit ad annum vsque 1354. cùm ad Diuolopotamum Thraciæ urbem fato concessit. Successit illi Vroscus vnicus filius, qui Imperium ignauia amisit; aique diras & imprecationes, in filium eiusque posteros iactatas, expertus est. Supra notauimus Lazarum Vulci filium Vroscico partem Imperij paterni ademisse. Maurus Orbinus in Hist. de Regno Sclauorum. Vide etiam ad caput xxx. infra.

AD CAPVT VII.

ΣΥΛΛΗΠΤΟΡΑΣ] Id est, συναγωνιστῶν, ita vt fœdus inter eos intercederet, tam ad propulsandum quam inferendum bellum iunctis semper simul viribus. Pag. 13. C

Ἡκουσε γὰρ ὅτι τῆς Ρόδου φρένοι] Iacobus Bosius qui historiam Religionis & Ducæ Hist. Byz. Ee ij

militiæ S. Iohannis Hierosolymitani Italice scripsit, Smyrnam a foederatis captam ait anno Christi 1344. sed de castro ædificato nullam mentionem facit. Recte equidem conuenit hæc temporis nota cum illis quæ a Cantacuzeno narrantur; nam belli ciuilibus huius initio Homur Didymotœchum venit. Bosio consentit Cantacuz. lib. 3. cap. 68. & a Rhodiis equitibus aliisque belli foedere confociatis captam Smyrnam tradit. *τετάρης γὰρ τέταρες, καὶ εἰκοσι Λατινικῆ καὶ ἕκτε Ροδίων καὶ πινῶν ἑτέρων πρῶσεκδοκασμένα ἐπέπλευσαν τῇ Σμύρνῃ, καὶ ὁπώρας τῶ λιμνὴν Φερούειον εἶδον, καὶ ναῖς ἀνέωρησαν ὅτε ὀλίγας Περσικὰς. Ἀμοῖρ δὲ πρῶν καὶ ἀμυώλιμος ὅτε ἴσχευε πειθεστέα τῆς Λατινικῆς δυνάμεως. *Triremes xxiv. Latinae Rhodiorum equitum, aliorumque Smyrnam bene instructa appulsa sunt, et ab iis castrum portui impositum occupatur, nauesque plurimae Persicae incenduntur. quo cum accessisset Homur, et pro viribus Latinos oppugnaret, ipsos nusquam superare potuit. Manifeste sibi aduersantur Ducas noster & Cantacuzenus: nam si, quæ Cantacuzenus narrat, vera sunt, post Smyrnam scilicet à Latinis occupatam Homurem eam expugnare frustra tentauisse, Cantacuzeno deinde suppetias laturum fretum Hellepontiacum denuo traiecisse: non potuit in oppugnanda Smyrna, ut noster narrat, occubuisse. Qui porro Frerij Rhodi appellantur, sunt religiosi ac milites Ordinis S. Ioannis Hierosolymitani, qui hodie vulgo Equites Melitenses appellantur.**

Pag. 14. C

Εν τῷ Πολιχνίῳ τῆς Σμύρνης.] Anno 1647. vidimus adhuc castrum illud in montis vertice locatum, cuius mœnia integra ferme sunt. Verum omnia ædificia, præter templum, quod in Meschitam Turci transformarunt, diruta sunt. Extat etiam in eo cisterna amplissima, cuius laquearia ac fornices multis columnis fulciuntur. Castrum illud quadratum oblongum est, vicinum illi urbis antiquæ regioni, in qua Acropolis, cuius adhuc mœnium pars cernitur, sita erat. Castrum inferius ad littus maris & portus ingressum situm est, nuncque integrum videtur.

AD CAPVT VIII.

Pag. 15. C

ΑΣΦΑΛΤΩΣΑΣ τὰ φερούεια] Metaphora a re nauali ducta: ut enim naues firmiores sint, nec facile aquam admittant, pice & sebo inunguntur. quod etiam ad nauigationis celeritatem confert. Vfus est autem hoc verbo *ἀσφαλτωῶν*, bitumine inducere, quod pro *πιηοῶν* etiam, id est impicare, vsurpatur. Sed fortasse voluit scribere *ἀσφαλίσας*.

Ibid. D

Abasgi, de quibus hoc capite loquitur, populi sunt olim Iberi dicti ad Euxinum pontum pertinentes.

Cantacuzenus harum turpium & Christiano nomine indignarum conditionum non meminit, quibus cum Orchane foedus & societatem belli Anna contraxit.

AD CAPVT IX.

Pag. 16.

HOC capite de nuptiis Orchanis & Cantacuzeni filia Theodoræ agitur. In eo notanda est varietas & dissensio inter nostrum authorem & Cantacuzenum; hic quippe asserit lib. 3. cap. 92. Orchanem filia suæ nuptias ambiisse; quas cum in aliud tempus reiiceret Cantacuzenus, imo proco respondere differret, ab Homure eam affinitatem vtilem sibi fore suafus filiam suam Orchani despondet. Cantacuzeno soli in sua causa credendum non est: & ve-

rifimilius videtur quod dicit noster, Cantacuzenum filiaē nuptias Orchanī propoſuiſſe, vt fœdus, quod cum eo iungere cupiebat, arctiori vinculo ſtringeret, & Orchanem a priori cum Anna pacto auerteret: alliciendus erat Princeps ille; nec gratiori aut ſuauiori eſca cum in partes ſuas trahere poterat Cantacuzenus, quam nuptiarum ſpe, ac ingentis dotis promiſſis. Phranzes cap. 15. lib. 1. has inter Imperatores diſcordias ad tempora Ameræ Moratis falſo transfert. quod hoc loco notandum fuit.

Ελθόντος δὲ τῆς Καντακουζηνῶδ] Adeundus ipſe Cantacuz. lib. 3. cap. 99. vbi de ſe modeſtius verba facit, quam noster cum loquentem inducit. hortatus eſt equidem Annam, vt ſe ad pacis conditiones adduci pateretur, neve pertinacia ſibi ac liberis malum extremum arceſſeret. Pag. 17. C

Οἱ δὲ τῆς πόλεως] Videndus Cantacuz. lib. 3. cap. 96. vbi queritur ſe contumeliis a Conſtantinopoleos incolis ſæpius petitum fuiſſe. Pag. 18. A

Εἰσεῖσιν ἐν τῇ πόλει] Cantacuz. lib. 3. cap. 99. annum ad marginem notauimus. Ibid. B

AD CAPVT X.

CONSENTIT omnino Cantacuzenus his quæ narrantur a Duca: ad eundem Ibid. D
 dus eſt a cap. 99. lib. 3. ad cap. 10. lib. 4.

Ο δὲ Καντακουζηνὸς ἀνακεκαλυμμένη τῇ κεφαλῇ] Geſtus eſt venerantis, ſalutantis, & officium exhibentis. Codinus Curopalates de offic. Palat. Conſtantinop. vbi de Protoueſtarij officio agit, ipſum nudato capite ad Imperatorem accedere notat, vt e veſte eius floccos, vel quiduis ſordium, ſi caſus ita tulerit, auferat: ita vt apud Græcos caput nudum habere venerationis cauſa in vſu fuerit. Verba Codini talia ſunt. ἐχθρὸν δὲ καὶ τῆς ἰδέας καὶ ζῆλον, καὶ εἰ τι ζουφίδιον ἴδῃ, ἢ πῆλον, ἢ ἄλλο τι περὶ τῆς ἱματίου τῆς βασιλείας, ὅσκιάδων, ἢ ὡς ὅ κεκαλυμμένα τῆς κεφαλῆς αὐτῆς ἐκβάλλων, πλὴν χεῖρα ἐκτείνων ἐπαίρει ἢ καθαίρει τῆς ἀνερωτικῆς. Hoc etiam ei ſoli [Protoueſtario] officium peculiare obeundum, vt ſi togæ Imperatoris floccum, lutum aliaſue ſordes adherere viderit, umbella ſeu capitis tegmine depoſito manum extendat non vocatus, & detergat.

Ἐπιμύζονται τῷ νύμφῳ γάμοι] Cantacuz. lib. 4. cap. 1. ait in Blachernis, & templo ſanctiſſimæ Virginis nuptiarum ſolemnia peracta eſſe, quoniam anno ſuperiore 6854. [Chriſti 1346.] terræmotu S. Sophiæ templum quaſſatum fuerat, & veſtibili pars conciderat; cubæ etiam ſeu tholi pars rimis dehifcebat: quas ruinas Iohannes Imperator inſtaurauit. Nuptiæ porro celebratæ ſunt Maij die 21. quo memoria Conſtantini Magni, eiſque matris Helenæ ab Eccleſia Orientali peragitur. Pag. 19. B

Πολλά τὰ ἔτη] Ad multos annos, Mos vſurpatus in aula Conſtantinopolitana, in feſtis celebrioribus annos multos Imperatoribus precari, vt apud Codinum Curopalatem videre eſt multis locis: & vno verbo dicebant, πολυχρονίῳ τὸν βασιλέα. hicque mos adhuc durat in Eccleſia Conſtantinopolitana; vt ſacram liturgiam celebranti Patriarchæ ex Eccleſiæ officialibus vnus aliquoties, ſed per interualla acclamet, ἐσπολλά ἔτη δέσποτι. quæ etiam verba tanquam βυζαντινὰ a Græcis nunc vſurpantur, cum gratiam officio vel muneri accepto verbis reponunt, dicunt enim, ἐς πολλὰ ἔτη, multos annos precantes.

Ομοίως καὶ ὁ Καντακουζηνὸς Ἰωάννης] Cap. 4. lib. 4. iterum ſe coronatum fuiſſe Ibid. hoc anno Maij 13. ſcripſit: voluiſſe etiam vxorem ſuam coronari. Adriano-poli iam coronatus fuerat, quare denuo ſibi coronam imponi voluerit, hanc ipſe rationem affert: Καὶ τοῖγα αὐτὸς ἐν Αδριανουπόλει ὑπὸ Λαζάρου τῆς τῶν Ἱεροſολύμων Πατριάρχου ἐτέφθη· καὶ ἀπέχρησεν αὐτῷ ἢ τῆς ἀγίου μύρου χεῖρις ἐκείνη πρὸς ἀφρο-

νοδοῖν· ἵνα δὲ μηδεμίᾳ εἴῃ παρέφασιν τοῖς ὑβρισταῖς ὡς ἀρεῖ μὴ ἐν Βυζαντίῳ καὶ τὸν ἀρχαῖον τῶν βασιλέων ἔθος ἐφεπτο, καὶ τὸ δδύτερον αὐτὸς ἐτελεῖτο. *Iam ipse Adrianopoli ab Hierosolymorum Patriarcha Lazaro coronatus fuerat : illaque sancti chrisimatis unctio apud beneuolos sufficiebat. ne uero occasio ulla calumniandi maledicis & sibi iniquis relinqueretur, quod ex more ab Imperatoribus antiquitus seruato Byzantiij coronam non suscepisset, solemnis iterum incoronatio repetita & peracta est.* Hic ritus aliquatenus necessarius ad res in illo Imperio autoritate Imperatoria gerendas habitus est. Quoniam equidem Constantinus, qui in Constantinopoleos expugnatione occubuit, coronatus non fuit, Imperator a nostro censerī non videtur; Iohannem enim Palæologum Manuelis F. Palæologinæ stirpis vltimum infra appellat, & Constantinum illius fratrem Despotam solummodo vocat, postquam mortuo Iohanne ipse res Imperij Constantinopoli administravit. Michael Palæologorum primus, vt res Imperij administraret, eiusque autoritate & auspiciis gererentur, coronam suscepit: interim cum legitimus heres non coronaretur, quod per ætatem puerilem rebus gerendis ineptus esset. eaque solemnī cærimonia Imperij non tantum insignia, sed & legitimam potestatem traditam esse videri potest. & ad tempus etiā concedi potuisse: siquidem Patriarcha Arsenius, qui Michaelē coronauit, imperium ei continuum non concessit. πλὴν (ait Gregoras lib. 4.) ὅτι αὐτῷ γε διενεκῆ πλὴν ἀδελφεικῶν ἀρχῶν ἡμελίζεται, ἀλλ' ὡς τῶν παρεργμάτων τέως ἀναγκάζοντων διοικεῖν αὐτὸς αὐτῷ, μέχρις αὖ ἐς ἡβλιὸν ὁ γήσιος τῆς βασιλείας κληρονόμος ὄμοῦ καὶ ἀφ' αὐτοῦ φθάσει· τότε δὲ αὐτὸν ἐκόντα παρεργαρεῖν ἐκείνῳ μόνῳ τῶν τε ἀδελφεικῶν ἀρχῶν, & πρώτων ἀμὰ βασιλικῶν συμβόλων. *Verumtamen perpetuum ipsi Imperium non concessit, sed ut tantisper, rebus ita flagitantibus, Imperium administraret, dum legitimus heres adolescentiæ annos adeptus in Imperio etiam succederet: tum solio Imperatorio ac ornamentis illi soli sponte cederet.* Ex Cantacuzeno idem constat lib. 3. cap. 36. Nam vt autoritatem Iohannis Palæologi Cantacuzeno opponerent Anna Imperatrix Senatusque Constantinopolitanus, illum coronari curarunt, vt eius auspiciis ac autoritate legitima res geri possent. At vbi certa est in Imperio successio, statim ac decessor obiit, hereditus ac titulus, Regiæque maiestatis insignia cedunt: nec illa vnctio aut coronatione opus habet, vt Regem agat, rerum summa potiat, eiusque auspiciis ac nomine cuncta gerantur.

Περόντες οἱ μὲν ἐκ Σεσῶν πρὸς Ἀβυδὸν] Ducas inuertit situm locorum. Turci enim ex Asia in Europam traicientes ἐξ Ἀβυδδου πρὸς Σεσῶν uehebantur, Abydus enim Asiæ littori, Sestus Europæo adiacet.

Τότε καὶ Σουλῆμαν' εἰς τῶν ὑπὸν τῆς Ὀρχανῆς] Videndus Cantacuzenus lib. 4. cap. 10. qui Suleimanem Orchanis filium in hac expeditione occubuisse non refert: eiusdemque libri cap. 38. illum Callipolim terræ motu euersam de integro ædificasse & muniuisse narrat. Leunclavius historiæ Musulmanicæ lib. 4. in quo res ab Orchane gestas exponit: nulla prorsus mentione facta foederis inter Annam Imperatricem & Orchanem sociati: aut etiam affinitatis inter hunc & Cantacuzenum contractæ: res Turcorum auspiciis gestas solummodo narrat, Suleimanisque in Chersonesum expeditionem: vbi fato illum concessisse scriptores Turci tradunt: in hoc tamen variant, cum quidam asserant ante captam a Turcis Callipolim Suleimanem obiisse; alij eius ductu & auspiciis compulsam ad deditioem fuisse.

AD CAPVT XI.

HOc capite narrat Ducas noster causas ob quas Iohannes Palæologus Imperator a focero iterum alienior factus, Constantinopoli relicta, in Italiam & Germaniam discesserit: vbi transacto biennio, & collectis pecuniæ subsidiis, ad urbem aduersus Turcos tuendam, Tenedum reuertitur: ibique Gatelufium nactus, cum eo de Constantinopoli & Imperio recuperandis consilia agit. Phranzes lib. 1. cap. 15. Gatelufij nullatenus meminit, nec etiam profectiois Iohannis Palæologi in Italiam, antequam focerum vrbe ac Imperio pelleret. imo cap. 17. postquam solus regnare cœperat, auxilij contra Turcos petendi causa illam profectioem suscepisse scribit. Cantacuzenus lib. 4. c. 33. tradit Iohannem Palæologum, quem candidum ac simplicem dicit, a quibusdam aulicis ei familiaribus excitatum ac irritatum fuisse: hisque rationibus in sententiam eorum pertractum: quod scilicet Cantacuzenus res Imperij solus gereret ac moderaretur, totam potentiam in se traheret, destinatisque ad Imperium filiis, Iohannem legitimum heredem priuatam agere vitam artibus suis cogeret. Ab iisdem etiam Cantacuzeno obiiciebatur, quod inermis Iohannes Thessalonicæ relictus Turcorum incursionibus expositus esset: dum vniuersas copias contra Seruiæ Cralem duxerat Cantacuzenus. His itaque permotus Palæologus etiamnum adolescens cum focero similtates odiaque occulta exercere cœpit, Tenedum aufugit, & inde Constantinop. spe potiundi vrbe ductus reuertitur. Verum Cantacuzeni factio, opes, apud multitudinem gratia, atque etiam Imperatricis Cantacuzenæ diligentia, Iohannis molimina irrita reddiderunt, vtque Galatam se reciperet, adegerunt. Tandem, cum Palæologus focerum in Imperatorio sedere solio diutius ferre non posset, Tenedum repetit, vbi conscensa vna biremi, Constantinopolim vectus urbem recuperat, simulque Cantacuzenus vitam monasticam amplectitur. Nullum equidem de Gatelufio verbum facit Cantacuzenus, quamuis certissimum sit Genuensem illum egregiam operam Iohanni Palæologo nauauisse. Quodque Cantacuzenus Gatelufij facinus tacuerit, merito in suspicionem venit multa silentio transmisisse, quæ ipsi dedecus ac famæ detrimentum creare poterant. De Gatelufio, præter nostrum Ducam, præclare differunt Genuensis historiæ scriptores. Augustinus Iustinianus Episcopus Nebiensis in Annalibus Italice scriptis ad ann. 1355. *l'Imperatore di Constantinopoli nominato Calo-Johanni con aggiunto di Francesco Gattilufio Genoesse scacciò vno nominato Catacozino, che gli occupaua parte del imperio: e per gratitudine diede sua sorella per moglie al detto Francesco, e per dote li diede l'Isola di Metellino.* Vbertus Folieta lib. 7. Hist. Genuensis. *Nonnulla in historia nostra inferere haud abs re duxi, quæ a ciuibus Genuensibus priuatim gesta, quamquam rempublicam nihil attingunt, dignitatem tamen ciuitatis nostræ augment, quæ tales viros tulerit, qui virtute clarisque gestis rebus, ad magnos honores magnamque potentiam apud maximos principes peruenerunt, qualis fuit Franciscus Catalufius, cuius viri in Græcorum historia plurima est mentio. Is igitur vir classium Græcarum præfectus, fortem & fidelem Iohanni Græco Imperatori multorum annorum nauatam operam egregio facinore cumulauit. Conatus enim Cantacuzeni magnæ nobilitatis ac potentia hominis, ingentibus motibus aduersus Cæsarem consurgentis, bona ditionis Constantinopolitanae parte iam illi adempta, opera & consilio suo compressit. quod promeritum Cæsar insigni premio remuneratus est; insula Lesbo illi & successoribus fiduciaria tradita, sororeque sua in matrimonium data. quæ anno 1355. accidisse notat etiam Folieta. Petrus quoque Bizarus lib. 6. Histor. Senatus Populique Genuensis eadem de Catalu-*

fio scripsit; addidit solummodo, *triremes in subsidium Calo-Iohannis Græci Imperatoris cum Genuensibus confœderati, aduersus Cantacuzenum, qui magnam Imperij partem illi abstulerat Byzantium transmissæ.* Vult itaque auspiciis viribusque Reipublicæ Genuensis, non priuati viri Catalufij opibus gestum id fuisse. Ad eundem etiam Laonicus lib. 10. de rebus Turcicis, vbi de Catalufiis occasione sibi, ex narratione status insularum maris Ægæi, totiusque Archipelagi, data, obiter differit. ita vt dedita opera nomen Catalufij subtraxisset Cantacuzenus videri possit: ne Imperator in Imperij sede priuati hominis stratagemate oppressus diceretur, quod ipsi turpe ac infame futurum erat: præcipue cum illius vxor Cantacuzena Imperatrix tam egregiam ac strenuam operam antea nauasset: vt Constantinopolim inuadentem Iohannem Palæologum repelleret, & Galatam petere cogeret.

Ibid. A

Καὶ εἰς Ἰταλίαν ἀφίκετο] Parachronismum proculdubio hic admisit Ducas, qui Iohannem Palæologum in Italiam profectum esse tradit, antequam Imperio Cantacuzenum deturbaret. Phranzes, vt iam notauimus, ei aduersatur. Laonicus etiam lib. 1. Iohannis profectionem post expulsum Cantacuzenum contigisse memorat, rerum apud Turcos summam obtinente Morate, qui patri suo Orchani anno 1359. successit, quatuor post Cantacuzenum regno pulsum annis. Profectionem illam susceptam fuisse a Iohanne Palæologo ab anno Christi 1367. ad 1371. ex Pauli Mauroceni Patricij Veneti historia constat lib. 13. *Perciò Giouanni Paleologo Imperatore non contento de soli officij de gli Ambasciatori, per rappresentare il bisogno, si risolse venire egli medesimo in Italia, e nelle prouincie Occidentali, sperando con la forza di sua presenza dal Pontefice e da gl'altri Principi ottenere quei aiuti, che fossero al suo pericoloso stato necessarij. Nel ritornare a Constantinopoli si condusse a Venetia, onde con ogni cortesia & honore receuuto, di vinti cinque mila ducati fù accommodato, & in oltre per le sue galee di quattro cento stara di biscotto, & il figliuolo che haueua seco con altro nobil dono presentato.* Laonicus & Phranzes cum Mauroceno non sentiunt in modo, quo Venetiis habitus est Iohannes. Ille lib. 1. tradit a mercatoribus Venetis, qui pecunias ei crediderant, quo minus discederet, nisi soluto ære alieno, prohibitum fuisse. Hic cap. 17. lib. 1. Manuelem Ioannis filium pecuniam patri attulisse quo se alieno ære exolueret.

Ibid. D

Τῆς Ὀδηγητείας] Paruahæc porta Odegetriæ, seu viæ monstratricis, ea forte est quam Græci Contoscalij vocant, quæ in murorum parte Bosporo adiacente aperta est; de qua Leuncl. in Pandectis Hist. Turc. num. 201. Gillius Contoscalam vocat lib. 1. cap. 20. Topograph. Constantinopoleos. Cantacuz. lib. 4. cap. 39. de illo appulsu Iohannis Palæologi ad Constantinopolim, *ἀθρόον μηδενὸς εἰδδὸτος ἐπέπλευσε Βυζαντίω, καὶ ἐγγύεω νυκτὸς ἐνδὸν τῆ ἐν Ἐπτασκάλω νεωρείου. Confestim omnibus insciis Byzantium nauigauit, & nocte nauale Heptascali ingressus est.* Porta illa inter portas Psamatij & Catergolimenis sita est; & a nostro vocatur ὀδηγητείας a Monasterio τῶν ὀδηγῶν, in quo Beatissimæ Virginis Mariæ imago miraculis clara colebatur.

Pag. 21. A

Τὰς λαίνας] Vox est idiomatis vulgaris Græci, figulus λαίνας dicitur, vas fictile λαίνι.

AD CAPVT XII.

DE excæcatione Cuntuzis & Andronici ad eundem Laonicum lib. 1. qui Saugen, non Cuntuzen appellat, & natum maximum filiorum Moratis fuisse dicit. Iohannes Imp. aceto feruido Andronici oculis infuso eum excæcauit. Phranzes lib. 1. c. 16. Moratis istum filium appellat Mosen Zelebin, & patris iussu capite plexum fuisse ait. De illorum excæcatione Leunclavius nullum verbum facit.

Εν τῷ πύργῳ τῆς Ανεμῶν] Leunclavius in Pandectis Histor. Turcorum docet se a Zygomala didicisse Constantinopoli turres illas, quas Leonardus Chienfis in narratione expugnationis Constantinopoleos Aueniades appellat, vero nomine Anemanis turres vocari, & esse eas, quæ in arce Pentapyrgo, ad angulum urbis Orientalem, iuxta Blachernarum templum, sita visebantur.

Διετῶν δὲ ἐν φυλακῇ] In carcerem coniectus est Andronicus a patre excæcatus, vt c. 16. narrat Phranzes: ex eo vero extractus est, cum proceres Constantinopolitani Ameram Moratem, vt liberaretur exoratum habuerunt. narrat postea Iohannem in Italiam profectum, Andronicum excæcatum Despotam rebus Imperij interea procurandis præfecisse: at, vbi reuersus fuit, Manuelem filium suum secundo genitum, vniuersis applaudentibus, Imperatorem proclamasse. quod indigne ferens Andronicus, ad Baiazitem aufugit: & auxilia ab eo consecutus, urbem noctu ex improviso adortus, patrem fratremque cepit, & in carcerem compegit: qui post duos annos cum semisse, Bulgaris custodibus deceptis, ad Baiazitem aufugerunt: tributaque annua pendere polliciti, in Imperium reducti sunt. Hac de re Laonici narratio lib. 1. hist. de rebus Turc. valde confusa est, nec his consentit. vult etiam ante Andronici excæcationem Iohannem in Italiam discessisse. De Andronici ad Baiazitem profectio lib. 2. agit.

Δανδον καὶ Ηρακλεῶν] Apud alios legitur Daonium: oppidum est Thraciæ maritimum sub Heracleensi Metropoli. Heraclea, quæ hodie Propontidi adiacet, & Metropolis est, olim Perinthus appellata fuit, vt clare docet inscriptio, quam Heracleæ anno 1647. Maij die 1. ex marmore transcripsimus; Lapis ille marmoreus olim fuit Stylobates, cui Imperatoris Seueri statua imposita erat. Parieti templi Metropolitanæ Heracleensis, quod templorum Christianorum per Græciam vniuersam residuorum elegantissimum est, transuerse insertus visitur lapis ille, non erectus: & qui illum inseruere fabri, forinsecus inscriptionem apparere, vt legeretur, voluerunt: illam in marmoribus Arundellianis Seldenus transcripsit pag. 55. sed corruptam: qualem ipsi legimus, hic proponimus:

ΑΓΑΘΗ ΤΥΧΗ
ΑΥΤΟΚΡΑΤΟΡΑ ΚΑΙΣΑΡΑ
ΣΕΠΤΙΜΙΟΝ ΣΕΟΥΗΡΟΝ
ΕΥΣΕΒΗ ΠΕΡΤΙΝΑΚΑ
ΣΕΒΑΣΤΟΝ ΑΡΑΒΙΚΟΝ
ΑΔΙΑΒΗΝΙΚΟΝ ΠΑΡΘΙΚΟΝ
ΜΕΓΙΣΤΟΝ ΗΒΟΥΑΗ ΚΑΙ
Ο ΔΗΜΟΣ ΤΩΝ
ΝΕΟΚΟΡΩΝ
ΠΕΡΙΝΘΙΩΝ

{ Ultima syllaba duarum vocum Σε-
πτιμιον Σεουηρον ita scripta sunt, vt
intra O, τὸ N, comprehendatur.

Quæ statua posita fuit proculdubio a Perinthis: quando capta a Seuero, quæ ei fame compulsa se permisit, Byzantium, muris, balneis, publicisque ædificiis eius dirutis, in vici formam redacta, omni iurisdictione priuata, Perinthis attributa est, vt Dion Nicænus in Seuero prodidit, καὶ διασημοφόρον ἀποφύλας, τὰς τε οὐσίας τῶν πολιτῶν δημόσιας, αὐτῷ τε καὶ τῶν χόρων αὐτῆς πῆς Περεινθίοις ἐχρημάτισεν. Vectigalem eam reddidit, ciuiumque bona in fiscum publicum redegit: ipsamque eius agrum Perinthis gratuito attribuit. In ista inscriptione hæc verba, ὁ δῆμος τῶν νεοκόρων, significant Vniuersita-

tem, vel collegium Sacerdotum, vel *Ædituorum*. Latini hac etiam voce vfi sunt, vt apud Grutherum Inscriptionum libro legimus pag. 1102.

VETTIO AGORIO PONTIFICI.
VESTÆ PONTIFICI.

SOLI QVINDECIMVIRO, AVGVRI,
TAVROBOLIATO, CVRIALI, NEOCORO,
HIEROFANTÆ, PATRI SACRORVM.

Zofimus, qui tempore erecti huius monumenti posterior est, lib. 1. etiam testatur fuistemporibus Perinthi nomine omisso, Heracleam vocatam fuisse. *Ἀνατολί-
κουσι αὐτῶν καὶ πλὴν Πέριουλον, ἢ νῦν Ἡεράκλεια μετωνόμασαι.* Stephanus de urbibus idem testatur.

Ibid. D Τὸν δὲ Μανουὴλ σέφει ταμίσις] Annum quo Manuel Imperator designatus est, excæcato Andronico, habemus in themate cælesti, erecto ad Meridianum Constantinopoleos ipso meridie, anno mundi 6882. Septembris 25. id est, anno Christi 1373. Sic se habet, *ἡμεῖς γεγενῆσθε ἐπὶ τῇ ἀνατολίᾳ καὶ τοῦ Μανουὴλ, τῆς ἡμέρας τῆς βασιλείας Ἰωάννου τῆς Παλαμολόγου, ἑποῖς ἑξήκοντα μίλι Σεπτεμβρίου καὶ ἐπὶ αὐτῆς τῆς Μεσημβρίας.* Horoscopus Sagittarij gradus 17. Dom. 2. Capricorni grad. 19. m. 40. Dom. 3. Aquarij grad. 27. m. 20. Dom. 4. Arietis grad. 10. Dom. 5. Arietis 27. m. 20. Dom. 6. Tauri grad. 19. m. 40. oppositæ domus sex inde haberi possunt. loca vero planetarum sic se habuerunt: Sol in Libræ gradu 10. m. 21. Luna Capricorni gradu 8. m. 44. Saturnus, Capricorni grad. 27. m. 30. Iupiter, Cancri grad. 26. m. 22. Mars, Arietis grad. 12. m. 28. Venus, Libræ grad. 12. m. 10. Mercurius, Libræ grad. 18. m. 37. Nodus Ascendens seu caput Draconis, Virginis grad. 28. *κλήρος βασιλείας*, seu Sors regia in Capricorni grad. 9. Τυχὴ, seu Pars fortunæ, Piscibus grad. 15. 43. Quiuis ex istis, Themate delineato, planetas & alia puncta cæli per domus distribuere poterit. Hocce porro Thema cæleste nacti sumus in Bibliotheca Serenissimi Magni Hetrurix Ducis FERDINANDI II. Principis Sapientissimi & erga litteratos humanissimi.

AD CAPVT XIII.

Pag. 24. B

ΕΠΕΙ δὲ ὁ Βασιλεὺς] Supra cap. 4. legenda sunt quæ scripsit Ducas. *Καὶ καὶ μὴ τὸ πρῶτον*] Supra adnotauimus Byzantinos Imperatores tributa obtulisse, adeoque a Turcis Imperium precario obtinuisse. Laonicus porro, Phranzes & Leunclavius nullam mentionem faciunt munitæ a Iohanne Imperatore Constantinopoleos: aut tributa ei a Baiazite imperata fuisse.

Ibidem

Ὁ βασιλεὺς Μανουὴλ σὺν ἑκατον] Non solum Manuel, si Phranzæ credimus, sed & illius pater Iohannes Baiaziti militarunt, vt narrat lib. 1. cap. 16. & Laonicus lib. 2.

Ibid. D

Ἀλλὰ δὲ ἑτέρων ἀναθεμάτων] Georgius Cedrenus in Mauricio meminit templi illius Quadraginta Martyribus dicati: quodque a Tiberio inchoatum a Mauricio Imperij sui anno octauo absolutum. eius verba talia sunt: *πρὸς δὲ αὐτῶν ἔπειτα Μαυρίκιος τὸν ναὸν τῶν ἁγίων τεσσαράκοντα, ὃν ἀπῆρξατο Τιβέριος, ἀνεπλήρωσε.* Zonaras iisdem fere verbis Tomo tertio. De templo sancti Mocij mentionem facit idem Cedrenus in Basilio, qui collapsum refecit. *ἐπεποιήσαντο καὶ τὸ μέγα τέμενος Μωκίου τῆς ἁγίας, καὶ τὸ ἄδυτον τοῦτου καταβλήθην ἀρχὴ γῆς, ὡς καὶ πλὴν ἱερῶν κατεδάσαι πέπεσαν, ἐπιμελείας ἠξίωσε καὶ τῆς πτώματος ἠγάρε.* *Martyris Mocij templum deinceps absoluit: adytaque in terram usque prolapsa, quorum ruina sacra mensa fracta ac disrupta fuerat, refici, & de integro instaurari curauit.* Iohannes quoque

Curopolates huius templi, quique illud refecit, Basilij meminit. De omnium sanctorum templo, de quo Ducas hoc loco verba facit, nihil præterea legi.

Ἀπὸ τῆς ἑρυσείας πύλης] Arcem istam Ioannes ædificauerat in mœnium vrbis angulo, qui ostio Propontidis & Bospori Thracij adiacet : in quo Mehemetes II. post captam CP. castrum ædificari iussit, quod a septem turribus *Iedi-cula* Turcice appellatur : hodie desertum pene visitur, & a paucis hominibus habitatum. Aurea illa porta nunc etiam, vt & Leunclauij temporibus clausa est. de hac arce infra cap. 45. Ducas mentionem facit. Pag. 25. A

Ὁ αὐτοβασίλειος Ἰωάννης] De hoc Iohanne Imperatore, eiusque libidinibus & lasciuia Laonicus lib. 2. vbi scribit ipsum Manueli filio suo sponsam Trapezuntini Imperatoris F. abstulisse, & quamuis podagra confectum, vxorem duxisse.

Ἐνὰ τῆς αἰσῆς κριτῶν] Omnes Musulmani hoc semper ambierunt, vt in Christianorum, quas incoluerunt, vrbibus Cadizios seu Cazileros, a quibus iudicarentur, suos haberent. Messitas se habuisse Constantinopoli iactant Musulmani, Constantino Copronymo, eiusque successore Leone regnantibus : quod tradit Leuncl. lib. 1. hist. Musulm. Inter monumenta MSS. Nicolai Fabri Pierescij viri clarissimi, & in antiquitate inuestiganda accuratissimi, repertum est exemplar pactorum olim fœderum inter Imperatorem Fridericum Siciliae regem, & Abu-Issac F. Abu-ebraim, nepotis Abi-Hafri. anno Hegiræ 628. Ziumadiachir, id est, secundo mediante seu die 15. fuit annus Christi 1231. Aprilis 21. die Dominica : eo namque anno littera Dominicalis fuit E. cœpit vero annus Hegiræ 628. anno 1230. Nouembris 9. feria 7. In illorum fœderum diplomate talia verba leguntur ex versione Marci Obelij Citeronis. *Et vt etiam detur illis dimidium tributi insula Cosira signatum & ordinarium tempore messis solita. Neque habeant Christiani in prædicta insula Cosira iurisdictionem super vllum Mahumetanum, præter præfectum Mahumetanum missum a prædicto Rege Siciliae nomine suo, ad regendos tantummodo populos VNITATIS, & sit occupatus in negotiis populi Vnitatis, quem Deus honorificet.* Ex quibus patet omnino Musulmanos seu Mahumetanos semper in eo laborasse, vt a Christianis iudicibus lites eorum minime dirimerentur, sed a suis Cadiziis. In verbis allegatis notandum est Cosiram vel Cossyram insulam iacere inter Siciliam & Africam, hodieque *Pantalaream* appellari. Per populos VNITATIS Mahumetani intelligendi sunt, non propterea quod Deum haud in personarum Trinitate, sed in vnitatem tam essentialiam quam personæ adorent ; verum dicuntur populi Vnitatis, id est, concordiam, quoniam inter se concordiam & consensum diutissime seruarunt, & propterea *Jslami*, id est, vnanimes, sunt appellati, vt passim adnotat Leunclauius. Fridericus, qui cum Abu-Issac fœdus iniuit, nomine secundus est, Friderici Ænobarbi nepos. De isto iudice Musulmano Constantinopoli instituto Laonicus lib. 2. adnotat. Andronicum luminibus priuatum hanc conditionem Baiaziti, cuius opibus ac viribus Imperium recuperare sperabat, proposuisse, præter vectigal annuum Imperij causa soluendum, & ἀρμυσὴν ἔχει ἐν τῇ πόλει, *Iudicem se in vrbe habiturum* : quem scilicet e Musulmanis Baiazites dedisset. Verum Laonici perturbatæ narrationi ac confusæ parum fidei adhibendum esse mihi videtur. Ibid. D

Τότε ὁ τῦρανος] Leunclauius lib. 6. in Gilderune Baiazite agrum Thessalonicensem tunc solummodo occupatum fuisse a Turcis memorat, vrbem neutiquam prout a quibusdam traditum est. Pag. 26. A

Ἀπὸ Παρίδου] Panidus vrbs ad Propontidem sita, olim Pactya dicta & Paros. Ibid. Plinio lib. 4. cap. 11. Pactie vocatur.

Ἀβρενέζω δρχηρόν] His temporibus res gessisse Eurenosem in Thessalia ad Serras Leunclauius tradit, sed Phranzes lib. 1. cap. 20. item cap. 29. Brenezem in Ibid.

Peloponesum missum esse scribit, & ita cum nostro Duca sentit. Hic Eurenoses ab vno e tribus Ducibus, cum quibus Othmanes fœdus ac societatem iniuit, & qui inter Turcos nobiles habentur, genus ducebat; alij erant Marcozogli, a quodam Marco Religionis Christianæ desertore, & Michalogli ab alio Michaelle appellato, pariterque apostata, genus ducentes.

Του ερχόμενου] Turachanides a quodam Turachane nobili etiam inter Turcos habito. Infra de Abranezidis & Turachanidis Cineites loquitur, vt de nobilitate ac antiquitate generis illustribus cap. 26. pag. 95. Leunclau. in Pandectis cap. 27.

Ibid. *Η δὲ πόλις ὄχι εἶχεν*] Per totum fere decennium vrbs Constantinopolis a Baiazite circumfessa fuit admodumque vexata, vt narrat Phranzes lib. 1. cap. 19. sub finem. Verum cœpisse circumdari milite Turco, postquam pugnatum ad Nicopolim fuit, memorat. Ducas vero noster ante prælium id commissum cœptam obsideri scribit: & cum eo conuenit Leunclaius lib. 6. Hist. Musulm. qui Baiazitem terra marique Constantinopolim obsedisse narrat ante pugnam ad Nicopolim initam.

Ibid. C *Καμφέντες οὖν ἔπει τούτοις τοῖς λόχοις*] Adeundi Laonicus lib. 2. Phranzes lib. 1. cap. 19. Leunclaius lib. 6. Hist. Musulm. Bonfinius Hist. Hungaricæ Decadis 3. lib. 2. Froissardus vol. 4. cap. 79. & seqq. alii que.

Pag. 27. C *Τὸν Δούκα τῶν Φλανδρῶν*] Hic est Iohannes Dux Niuernensis, Philippi Audacis Burgundiæ Ducis F. Iohannis Galliarum Regis N. Omnes porro æui illius æquales historici acceptæ a Sigismundo tam insignis cladis culpam in nostros conferunt, qui Turcorum modum ac artem pugnandi nescientes, temerario impetu in perniciem suam cæterorumque ruerunt. Annus autem huius prælij varie a diuersis proditus est. Turcorum annales, quos sequitur Leunclaius, illam Christianorum stragem editam a Musulmanis tradunt anno Hegiræ 794. qui cœpit anno Christi 1391. Nouemb. 29. fer. 4. quapropter pugna illa commissæ est anno Christi 1392. Turcorum Chronologiam sequutus est Caluissius in prima editione: sed perperam scribit anno 1391. Nouemb. 27. cœpisse annum Hegiræ 794. fortasse error est typographicus: in posteriori vero editione ad annum 1396. transtulit. Quare vero Turci anno Hegiræ 794. hocce prælium commissum esse scripserint, causam, vt mihi videtur, valde probabilem adducam. Ex Hist. Hungarica Bonfinij Decad. 3. lib. 2. constat Sigismundum Hungariæ regem, post cæsum profligatumque Walachorum Turcorumque exercitum, Nicopolim minorem obsedisse, & expugnasse anno Christi 1392. hanc cladem a suis passam, vt ex annalibus suis expungant Turci; anno 1392. quo eorum exercitus cæsus est, prælium Nicopolitanum adsignant, insigne Christianorum strage ac cæde: duas ergo pugnas confundunt, & sibi prosperam in annum 1392. transferunt, vt improspere memoriam oblitterent. His aduersantur Froissardus loco citato, qui accidisse ait anno 1396. die Lunæ seu feria 2. ante festum S. Michaelis, qui fuit Septembris 25. quoniam anno illo fuerunt litteræ Dominicales B, A. Bonfinius Decad. 3. lib. 2. contigisse ait Kalend. Octob. anno 1396. Brassouix seu Coronæ in Transsylvania in Ecclesiæ parietibus ita scriptum legitur, ANNO 1396. SIGISMVNDVS INFOELICITER PVGNAT AD NICOPOLIM CONTRA BAIAZITEM SEPTEMB. 28. ita refertur in volumine Scriptorum Hist. Hungaricæ. His Maurus Orbinus in Slavorum Historia consentit. Buntingus & Vbo Emmius in Chronologia anno 1395. contigisse scribunt. At Phranzes, quem hætenus Latine solum habemus, illam cladem ad annum mundi 6900. id est, Christi 1392. refert, & Turcicis congruit Annalibus. vbi notandum etiam, Phranzem post pugnam illam Nicopolitanam, Christianis tam lugubrem, Manuelis in Italiam discessum,

vt & Ducam collocare; Ex Hist. Veneta constat anno 1395. Manuelem Constantinopoli soluisse, & Venetias accessisse: quod si huius profectio, cladem ad Nicopolim secuta est: annus prælij Nicopolitani antecessit annum 1395. Quomodo conciliari possint ista, non video: sed nostris authoribus fidendum potius existimo, qui accuratius, & hoc loco meliori, quam Turci, fide tempora obseruarunt.

Δόντες ἐξ ἑσῶ τὸν ἀδελφὸν Μιτυλιώης] Idem scribit Froissardus de sponcione facta a Principe Mitylenes; verum in rebus ac Geographia regionum Orientalium ignarum admodum ac imperitum se prodit. Ibid. C

Hoc autem loco rem adnotare, quæ ad pugnae illius Nicopolitanæ historiam pertinet, alienum prorsus non erit. Inter Gallia Principes, qui ei interfuerunt, Philippus Artesius regiae profapia Princeps, Comes de Eu, & Francia Conestabularius recensetur: isque vna cum Iohanne Niuernensium Duce captus est. De eius obitus die & loco, vbi fato concessit, Historicos nostros & monumenta, quæ Constantinopoli extant, inter se dissentire animaduerto. Clarissimi viri Sammarthani fratres Genealogia domus Francia lib. 30. Philippum Artesium Prusæ, vulgo Burusæ, die 3. Iunij anno 1397. fato functum fuisse tradunt: eiusque cadaver in Galliam translatum, & in choro templi Monasterij seu Abbatia S. Laurentij Effuorum, vulgo de Eu, conditum esse. Dum vero anno 1647. per menses Februarium, Martium & Aprilem Constantinopoli agebamus, in Monasterij S. Francisci Galatensis sacello vno, peristylio seu claustro contiguo, sepulchrum illius Principis marmoreum vidimus, cui sequens epitaphium characteribus Gotthicis insculptum legitur: ✠ SEPULCHRVM MAGNIFICI DOMINI PHILIPPI DE ARTOES, COMITIS DE EV, ET CONESTABULARII FRANCIAE, QVI OBIT IN MICALICI MCCCLXXXVII DIE XV. IVNII. IN ḡ: EST CARNE SVA: ANIMA CVIVS REQVIESCAT IN PACE. Hocce epitaphium crux in medio posita in duas partes diuidit. Ad latus insignia gentilitia Francia, qualia tunc indefinito liliorum numero constabant, addita Artesia familiae peculiari trifidae lacinia in Scuti fronte distinctione, cernuntur. Micalici seu Michalizi vrbs & regio est, non plus decem miliaribus distans a lacu Lopadio, eiusdemque nominis vrbe; quam hodie Græci Lupadi, Turci Vlubat appellant. Burusa etiam bidui itinere abest. Laonicus lib. 4. regionis Michalizij, & Leunclaius Histor. Musulm. libb. 4. & 13. atque in Pandectis cap. 86. meminerunt. In illo epitaphio quid significet illud [ḡ] adsequi haecenus non potui.

AD CAPVT XIV.

ΦΥΣΙΩΘΕΙΣ ἔω] Leunclaius lib. 6. idem scribit, caduceatorem sci- Pag. 28. A
licet a Baiazite missum, qui Constantinopolim sibi dedi, Manuelemque ea decedere iuberet.

Ὁ πρὸ μικροῦ λαληθεῖς Ανδρόνικος] De Iohanne Andronici excæcati filio in Imperium a Baiazite constituto Ducas a Phranze multum discrepat. Hic namque lib. 1. cap. 20. Iohannem a patruo suo Manuele in Italiam discedente rebus Constantinopoleos administrandis præfectum fuisse refert, non vero a Baiazite Sultano in solium Imperatorium collocatum. Laonicus omnia confuse lib. 2. describit. Ibid. C

Ἐπλεῖ εἰς Βενετίαν] Nicolaus Dolionus Histor. Venetæ lib. 6. scribit Emanue- Pag. 30. A
lem Imperatorem anno Christi 1395. Constantinopoli discessisse, Venetiasque appulsum in Galliam inde transisse: vt aduersus ingruentem, singulisque die-

bus auctam Turcorum potentiam, opem & suppetias impetraret. Iohannes Iuuenalis Vrsinius adnotauit Manuelem anno Christi 1400. Parisios venisse; anno demum 1402. ab aula Regis Christianissimi post biennium cum anni semisse in ea transactum discessisse. Augustinus Iustinianus in Annalibus Genuensibus tradit ipsum Genuam aduenisse Ianuarij die 22. anno 1403.

Εἰς Μεθόνιον] Vrbs Peloponesi Methone, quæ hodie *Modon* appellatur, in sinu Messeniaco vulgo *Golfo di Coron.*

AD CAPVT XV.

LEVNCLAVIVS lib. 6. tradit Cazim seu Cadim ab Imperatore Byzantino Constantinopoli admissum anno Hegiræ 795. qui fuit Christi 1393.

Ibid. D *Ἐν ἀφ' ὧν εὐρυθῶν κελεύθουσι*] Passeres pro omni genere auium hic sumuntur: e rure tamen petitum schema illud, nam aliæ sunt aues magis vocales, quarumque suavior vocis inflexionibus variis cantus sentitur.

Ibidem *Σάξων*] Cur hic Saxonum potius meminerit noster, quam Alemannorum seu Germanorum, nescio: aut si per Saxones quos hic nominat, eos intelligat qui Transsylvaniæ partem vnam incolunt, reliquis duabus a Ciculis & Transsylvanis occupatis. Dubitare etiam possumus an Polonos intelligat: infra siquidem cap. 32. *ρήγα τῆς Σάξων* appellat Hungariæ regem Ladislaum Casimiri Poloniæ Regis fratrem. Leunclavius adeundus in Pandectis num. 122.

Pag. 31. A *Καταπαταλουῦτος οὖν*] De Legatione Temyris, qui vulgo Tamerlanes dicitur, ad Baiazitem, legendi sunt Phranzes lib. 1. cap. 21. Laonicus lib. 2. sub finem, & Leunclavius lib. 7. histor. Musulm.

Ibid. C *Ἐκέλευσε ξυρίω καθάρα τῶν πώγωνας*] Principes Turcos ignominia inurendæ causa barbam alicui præcidi iubere mos fuit. Leunclavius lib. 4. in Vrchane Gasi, vbi de pristinis Turcorum institutis agit, hæcce scribit, *Si cui Rex iratus esset ignominia & pœna causa barbam homini præcidi iubebat.* Et lib. 10. exemplum huius affert, dum Suleimanus filiorum Baiazitis vnus bellum cum fratre suo Moyse gerebat, Chasani Agæ barbam iniuriæ ac contumeliæ inferendæ causa præcidi mandauit. Apud Cantacuz. etiam lib. 4. cap. 22. legimus Stephanum Seruiæ Cralem, postquam Macedonia Edeffam in potestatem suam, prodentibus aliquot ciuibus, redegisset, iussisse, *ὃ ἄξιον ἐπ' αὐτῶν τίλλεσθαι, barbam e mento se coram velli Lyzico eius urbis præfecto*; quod se acrius urbem intranti opponere voluisset. Leunclavius lib. 7. Legatos illos Temyris Baiazitem indigne habuisse, dona sibi missa flocci fecisse, tandemque epistolam superbe ac insolenter scriptam eis tradidisse narrat.

Ἐγὼ κεχωρισμένος ἀπὸ τῆς αὐτῆς νομίμου γαμετῆς] Laonicus lib. 2. sub finem alia verba respondisse Baiazitem Legatis Temyrianis tradit, *τὸν δὲ Παγαζήτιον ὑπολαβόντα ἐς τὸν ἀγγελὸν φάσαι, εἰ τίνω μὴ ὄσπιν μαχόμενος ἡμῖν, ἐς τέλος τῶν ἐαυτῶν γυναικῶν ἐχέτω ἀπολαβὼν, Si itaque bellum nobis non intulerit, uxorem suam [dimissam] ter apud se admittat.* Exponit deinceps virum quando vxorem repudiauit, iure iurando affirmare eam apud se nunquam admissurum: ita vt ipsi fas non sit, cum a trinis splenibus dimisit vxorem, eam iterum domi accipere nisi adulterio pollutam; idem Laonic. lib. 3. vbi de Turcorum moribus differit adeundus. Ratio ob quam turpissimum habetur ad vxorem dimissam redire hæc est, per iurij ac leuitatis nota ac macula se adspergit, qui se non amplius admissurum iurauit, deinceps vero admittit: ab honesto denique & decoro alienum est adulterio pollutam sibi vxorem adiungere. Quando igitur Baiazites dixit, *a legitima uxore separetur*, cætera subaudienda sunt, illamque repudiatam a tribus sple-

nibus apud se accipiat, quo dedecus ipsi adultera ducta accedat, leuitatisque ac periurij nota inuratur. Leunclavius lib. 7. non longe a fine Temyris ad Baiazitem verba refert, quæ lucem istis afferunt, *Quid opus erat te quosdam ad me mittere, tot nugas mihi renunciaturos, atque etiam addere, te pro marito meretricis me habiturum, ni tuis in regionibus te quæsitum irem, ac vice versa ni tu bello me venires oppugnatum, ut a te libera esset mulier tua, hoc est, diuortio separata; rursumque tibi nuberet ab alio prius polluta.* Quibus verbis manifestus fit huius loci sensus.

Καὶ εἰς τὴν ἰστανόουρκοπερσῶν] Turcoperfæ atque etiam Perfæ appellati sunt Tur- Ibid. D
ci, postquam in Persidem a Muchumete Imbrailis filio vocati, in eumque deinceps rebellantes duce Tagrolipice; regionis illius dominium adepti sunt circa annum Christi 1042. vnde a Zengi, vel Tzingi-Chane pulsi, circa annum Christi 1200. in Anatoliam venerunt. Turci etiam Iconienses hac appellatione comprehenduntur.

Αρσούζαν] Olim Dascuta, seu Dascusa, vt habet Itinerarium Antonini, sita Ibidem
ad Euphratis oram, in finibus Cappadociæ & Armeniæ maioris. Illam Leunclau. lib. 6. & 7. Ertzintzanem appellat.

Καὶ ὁ μέγας παροφήτης] Baiazites intelligit prophetam suum Mohammedem. Ibidem
Σεβαστίαν] Sebastia vrbs Cappadociæ, quam Turci Siuas, & Siuaste appel- Pag. 32. B
lant: cuniculis ductis eam cepisse Temyrem refert Leunclau. lib. 7. Laonicus vero lib. 3. tradit Tmyrem suffossa trabibus sustentasse mœnia, illisque igne iniecto consumptis, ista corruisse.

Πλίνου ἄμης] Hodie etiamnum in Anatolia istis lateribus crudis ad domos Ibidem
ædificandas vtuntur: qui ex terra aqua modice subacta formantur in lignea forma quadrata, & ad Solem ficcantur.

Καὶ ἕως αὐτῆς Δαμασκού] Leunclavius lib. 7. Hist. Musulm. & in Annal. Tur- Ibid. D
cicis Halepum primum captam, deinde Damascum tradit: hoc contigit anno Christi 1400. vt etiam Augustin. Iustinian. Episcop. Nebiens. in Annal. Genuensibus adnotauit. Diris modis ac inhumanis Damascum afflixit ac vastauit Temyr, cuius illatæ cladis causa a Turcicæ historiæ scriptoribus talis traditur. Iezides Princeps, hæreticus a Musulmanishabitus, Hasanem & Huseinem prophetæ Muhametis e filia nepotes occidit, eiusque familiam contumeliis grauibus affecit: tandem mortuus Damasci sepultus est. Illius itaque sepulchrum perquiri Temyr, & eo reperto ossa refodi ac comburi, stercore etiam humano sepulchrum oppleri iussit. Quod ergo Iezides Damasci sepultus esset, erga Damascenos tam crudeliter ac immaniter se gessit. Mitiori vero modo Hamusenos, olim Emisenos dictos, habuit: quod inter ipsos Halidis, (qui Velidis filius erat) & Amru (Humeia patre nati) Mohametis sociorum ac discipulorum sepulchra ac monumenta extarent.

AD CAPVT XVI.

ΚΑΙ τοῖς Ταυροσκόθαις καὶ Ζυγκοῖς] Tauroscythæ sunt, qui inter Boristhenem Pag. 33. B
& Tanaim, & Tauricam Chersonesum habitant. Zinchi populi sunt ad Euxinum pontum, Sindi alias dicti. Plinius lib. 6. cap. 7. *A Cimmerico accolunt Meotici, Vali, Serbi, Archi, Zingi, Psefij.* qui Zyngi Plinio ij Zynchi sunt, in peninsula Corocondama sita. Sindi & Zinchi iidem sunt Eustathio ad Περσησέως Διονυσίου hunc versum,

Σίνδι, Κιμμέριοί τε καὶ οἱ πέλας Εὐξίνοιο,
ὅτι Σαυρομάτας ἐπέχουσι οἱ Σίνδι, οἱ καὶ Ζίνχοι λεγόμενοι κατὰ τινὰς Σαυροματίς succedunt
Sindi, qui apud quosdam Zinchi appellantur. Regio Zynchorum Ζυγκία appella-

tur in Biblioth. Regiæ MS. libro, in formulis subscriptionum & inscriptionum epistolarum Patriarchæ Constantinopoleos: & habetur inter Metropolitans, quibus scribit Patriarcha, ὁ Μετράρων ὁς ἐν Ζηκχίας. Constant. Porphyrogenitus lib. de administratione Imperij sub finem de Zinchia hoc adnotatum reliquit, ἴστέον, ὅτι ἐν τῇ Ζηκχίᾳ πρὸς τὸν πότον τῆς πάγης, τῆς οὐσης πρὸς τὸ μέγας τῆς Παπαγίας, ἐν ἣ καποικιοῖσι Ζηκχοῖ, ἕνεκα πάγῃ εἰσι ἀφθονοῦν διαδιδόσασιν. *Tenendum in Zinchia parte ad fontem qui Papagiam respicit, quam Zinchi incolunt, nouem esse fontes, quorum aqua pota ulcera labiis atque pustulas affert.*

Πληκβίων ἰω] Leonis Imperatoris Tacticæ lib. i. cap. 2. hunc titulum habet, πρὸς ἀπληκτων ἀφτάξις. ἀπληκτον vero & φουάτον eadem sunt, & castra significant, & verbum ἀπληκβίον, castra locare eodem loco significat. per apocopen τῆ (α) scripsit Ducas πληκβίων, quæ figura Græcis etiam nunc tam familiaris est, vt vnum verbum vix integrum ab iis pronuncietur, nec antiqui Græci idiomatis vestigia cernantur.

- Ibid. D Πλησιον Ἀγκύρας] Ancyra vrbs Galatiæ est.
- Pag. 34. B Ἐν δὲ ταῖς ἡμέραις ἐκείναις] Iohannes Iuuenalis Vrfinius illius Cometæ, qui anno 1401. fulsit, & Buntingus in Chronologia meminerunt; hicque mense Februario visum esse addit. Cometa autem λαμπυρίας dictus, quod ardentes imitetur faces. Plin. lib. 2. cap. 25.
- Pag. 35. C Τζιαζούζιδας] Hanc periodum non ita claram, ob authoris impurum stylum, constructionemque barbaram, vertimus hoc sensu, vt Baiazitem Persis ignauiam exprobrantem exposuerimus; cum antea de se multa iactauisset, & contumeliose erga eos se gessisset. Non sine ratione etiam potest intelligi Baiazites suis iratus, quod pugnam segnius inirent, probra in eos iactasse; tuncque per Tiabuzidas Tzauzios intelligere oportebit.
- Ἀπὸ τῆ βαΐδου τῆ Ατλώ] Omnes isti Turcorum reguli hic enumerati, antea a Baiazite spoliati fuerant, & ditibus suis exuti, vt supra noster enarravit. Leuncl. lib. 7. idem de Baiazite ab illorum regulorum subditis deserto testatur. βαΐδον autem significat vexillum, & βαυδοφόρος, vexillifer. βαΐδον Turcis Sangiak.
- Ὁ δὲ Παγιαζήτ ὡς κροιοῖς] Fabula notissima graculi, qui plumis alienis se adornauerat, ab aliis deinde auibus, dum suas quæque repetit, spoliatus est.
- Pag. 36. B Καὶ τὸν πρῶτον υἱὸν τῆ Παγιαζήτ τὸν λεγόμενον Μουσουλμαῖ] Laonicus lib. 3. non longe a fine Baiazitem cum vxore & liberis suis Musfulmane, Iesu & Mehemete captum esse tradit. At Leunclauius lib. 8. in principio solum Musam (id est, Mosem) cum patre captum fuisse testatur: & cum eo sentit Phranzes lib. 1. cap. 22. Leuncl. ibidem scribit Emirem Suleimanem ab Eifnes-Bego, & Haffan-Aga pugnae subtractum in Europam abductum fuisse. hic Suleimanes Ducæ est Musfulman, quem Stephanus, Leunclauio lib. 7. Vulcoglius, res desperatas videns arrepta fuga e prælio abduxit.
- Ibid. B Ἐως οὗ ὁ Παγιαζήτ] Leunclauius his consentit, dum Genitzeros Baiazitem vltimos deseruisse scribit: nec deditioem eos fecisse, nisi cum nulla spe salutis reliqua Baiazitem mox captum iri vidissent.
- Ibid. C Νόμος γὰρ ἔστιν ἔσθ] Quod pro lege author noster adducit, Leunclau. lib. 7. Temyris propositum fuisse tradit, & illius ad Baiazitem verba refert, *Quo tempore, ait, meis e regionibus ipse discedebam, hanc suscepturus expeditionem: iuratus promisi Deo, siquidem prælio victor euaderem, neminem me deinceps a pugna commissâ interfectorum. Cum vero Ducas Romæos eadem consuetudine vsos ait, intelligere oportet erga Romæos: sicut Musfulmani erga Musfulmanos vtuntur.*
- Ibid. D Τότε καὶ μὴ γέλων κατέβη τῆ ἵππου] Hanc Baiazitis cladem & captiuitatem referunt Turci ad annum Hegiræ 803. post triduum finientem, qui fuit annus Christi 1401. Augusti 7. feria 1. cœpit enim annus 804. Augusti 11. feria 5. confirmat hanc

hanc temporis epocham cometa visus vere antecedente, quem Iuuenalis Vrsinius fulsisse testatur anno 1401. & in Chronologia Buntingus, vt iam diximus. quæ nota cæteris, anni etiam characteribus vulgaribus, certior est. Congruit etiam tempus anni calidissimum, quo Leonis dodecatemorion Sol permeabat. Vrsinius tamen anno 1402. prælium initum fuisse tradit; Phranzes eodem anno contigisse vult Iulij die 28. vt colligitur ex lib. 1. capp. 21. & 22. In illo natum se scribit anno mundi 6909. Augusti die 30. dum Constantinopolis obsidebatur; certum est autem solutam fuisse vrbis obsidionem diu antequam Temyr Biazitem bello vicisset: quare 28. Iulij, quo Phranzes hosce Principes acie dimicasse tradit, erit annus 6910. Christi 1402. quod etiam confirmatur eius verbis, quibus profitetur cap. 21. se scripturum deinceps ea, quæ ab anno 6910. præclara facinora ac memoria digna contigerunt: vnde excluditur annus ille 6909. Non dissimulandum est, notam seu characterem temporis, quem ex Haniualdana historia refert Leunclaius, congruere cum 28. Iulij anni mundi 6910. [Christi 1402.] dicit enim feria 6. quæ Zuma iuni, id est, dies templi, Turcis dicitur, ad Ancyram pugnatum fuisse: & ille dies Iulij 28. fuit feria 6. Hegiræ anno 804. finiente, & post triduum mox incipiente anno 805. Augusti die 1. feria 3. Paulus Interianus in Annal. Genuens. lib. 5. Vbertus Folieta lib. 9. Petrus Bizarus quoque lib. 9. Historiæ Genuens. Augustin. Iustinian. in Annalibus Genuensibus pugnam anno 1402. commissam scribunt. Damascum a Temyre captam & vastatam anno 1400. testatur Augustinus Iustin. cuius vrbis clades, secundum nostrum Ducam anno vno pugnam ad Ancyram antecessit. Verum tamen Cometæ supradicti nota cæteris aliis certior est, ita vt in ea sententia stemus, quæ anno 1401. pugnatum fuisse asserit: Sethus Caluifius in Chronologia pugnam istam anno Christi 1399. alligat, anno Hegiræ 801. iam iam finienti Septemb. 2. fuisse quoque feriam 6. scribit: a vero longius recedit illa sententia, & a nota illustri, quam Ducas protulit, prorsus aliena est: si enim biduo vel triduo ante Septemb. diem 2. pugna commissa est, Sol tunc Virginem, non Leonem tenuerit, contra indicatum a Duca insignem characterem. Iacobus Bosius in historia Ordinis Militiæ Hierosolymitanæ annum prodidit Christi 1398. qui a vero longissime distat; vt & Bonifius Decad. 3. lib. dum obitum Temyris anno Christi 1399. accidisse scribit.

Ην γὰρ ὁ ἵππος Αραβικός] Hic & infra commendantur equi Arabici. Leunclaius locus in supplemento Annalium Turc. ad annum Christi 1584. confirmat Principes Osmaneos his equis vt maxime agilibus vsos fuisse. Zonaras in Romano Diogene de equis Arabicis talia scribit: οἱ γὰρ ἵπποι τοῖς Αραβικοῖς παχέες μὲν εἰσὶ τὴν πρῶτην ὀρμὴν, ἔπειτα λοιπῶν ποδοκέρατοι, ὅτε ἔπιπολυ δὲ τὸ δρόμον ἐκτείνουσι. ἀλλ' ἀποκίνατοι ἄχιστα. *Arabum equidem equi primo impetu prompti, & præ cæteris celeripedes sunt, cursum vero per longum spatium statim deficientes minime continuant.*

Ζατρίκιον] Ita appellatur ludus Schacchorum ab Artemidoro in Oneiro- Pag. 37. A criticis.

Δοῖς ἀπὸ Περσῶν Σιαχρούχ] Si Leunclaium sequimur, legendum erit *χάχ ρούχ*, quo Ducas noster id significare vult, quod Itali *Scacco matto*, Galli *Eschec mat* appellant: quando in Zatrachij ludo Regulus ad angustias ita redactus est, vt mox capiendus & deturbandus, in nullam amplius se mouere possit partem, vt saluus euadat. Leunclaius lib. 12. Schach-Ruch duas distinctas voces facit, quibus Rex Ruchus significetur: eo nomine sic vocatus est Temyris filius, qui Laonico Sachruchus dicitur. Ad hunc Schacchorum, vt mihi videtur, ludum alludebat Sinanes Bassa, cum anno 1583. allato nuncio cladis in Perfide a Turcis acceptæ, Sultano Morati III. dixit *Schachum Schacho*, id est, regem regi opponendum esse, vt res Turcorum a Perfis fractas in melius restitueret.

- Ibid. D. Καὶ Ὑχαγωγίτας ἔκπερηγορήσας] Adeundus Leuncl. lib. 7. Historiæ Musulmanicæ, vbi modum explicat, quo Temyr Baiazitem excepit & habuit. Phranzes lib. 1. cap. 29. & Laonicus lib. 3. non longe a fine, sed vterque a Duca & Leunclauio dissentiunt.
- Pag. 38. B. Ο δὲ Τεμύρ λαβὼν πλοῦτον] Crudelissimum & auarissimum fuisse Temyrem testantur Laonicus & Leunclaius.
- Ibid. C. Ἐπὶ ὄντος τῆ Παγιαζήτ ἐν τῷ χειρῶ τῆ πολέμου] Leunclaius lib. 8. in principio omnes Baiazitis filios enumerat, quorum nomina hæc fuere Ertogrul, Emir Suleiman, Mustapha Zelebis, Isa Zelebis, Musa Zelebis, Sultanus Mehemetes, Cassimes vel Cassumes Zelebis. Occisus est Ertogrul in pugna contra Casim Bucharedinem; Mustaphas in prælio Temyriano periit. Suleimanes ex eo subtrahus saluus euasit, etiamque Mehemetes rebus deploratis excessit. Isa Prusam seu Burusam venit, illicq; Imperij sedem habuit. Musa captus est cum patre; interea vero Cassumes in Seraio educabatur. Hoc loco noster Mustaphæ nomen omisit, eumque infra in pugna non occubuisse asserit. quem porro Esé vocat Ducas, eum Laonicus Iesum, Leunclaius Isam appellant: hodieque Turci Dominum redemptorem nostrum *Prophetam Isam* vocant.
- Ibidem. Εἶχε δὲ ἔν τῷ οἴκῳ] Hic Mustaphas postea in scenam prodibit aduersus Mehemetem, qui Musulmano, Mose & Esé seu Isa occisis, ac Mustapha hocce debellato. Osmanici Imperij summam solus obtinebit. Discrepat ergo Leunclaius a nostro tam in Mustaphæ ætate, quam in natu minimi nomine, qui Orchanes nostro, Cassumes illi dicitur.
- Ibidem. Εὐρῶν οὖν τεχνίτας ὄρουσας] Laonicus lib. 3. prodidit a Baiazitis Ducibus, non a Mehemete eius filio, tentatum fuisse, vt in libertatem ille assereretur, corruptis grandi pecunia Temyris fossoribus, qui cuniculum in eam partem, in qua Baiazites erat, egerunt: demumque in ipso opere deprehensi capti sunt. Leunclaius & Phranzes huius facinoris egregij & audacis nullam mentionem faciunt.
- Ibid. D. Πρώτας δὲ τῶν δούλων τῶ Τεμύρ] Nescio quare Ducas caueam illam ferream ita reticeat, vt nullum de ea verbum ipse fecerit: cum accurate satis cætera recenset. Equidem, vt, quod sentio, aperiam cum bona dissentientium venia, caueam illam, ad immanitatem & sæuitiam Temyris-chani exaggerandam, commentos esse temporis illius homines ingenue dicam: vel fortasse manicas pedicafque ferreas, quibus noctu vinciebatur Baiazites, caueam ferream ipsos appellauisse.
- Leunclaius lib. 7. narrationem Ducæ partim confirmat, quæ ad Chotziaferuzen seu Hozzapherizem - Begum spectat, ipsum nempe in pugna captum fuisse: at ipsi caput fuisse abscissum omisit, quod noster factum fuisse narrat.

A D C A P V T X V I I.

HOC capite res gestas a Temyre accuratius Ducas, quam Leunclaius, aut Laonicus, narrat: Smyrnæ præcipue expugnationem describit, quam optime ob locorum viciniam, bidui siquidem itinere Lesbos a Smyrna distita est, nosse potuit; atque etiam ex Principis Lesbi seu Mitylenes monumentis, qui Temyri honorem cultumque, ad sæuitiam eius iracundiamque deuitandam, exhibuit. Ducas vero illius Lesbi Principis successor in præcipuis negotiis operam suam nauauit, & inter eius maxime familiares ac consiliarios habitus est. Iacobus Bosius in Hist. Ord. Militiæ Hierosolymitanæ Smyrnæ a Temyre expugnatam fuisse prodidit, vt & Laonicus lib. 3. qui breuiter expeditionem

illam explicat & machinas, quibus ad urbium expugnationem utebatur Temyr, describit. Leunclaius Smyrnam expugnatam fuisse non docet.

Καὶ σὺν αὐτῆς τῆς θυγατρὸς Λαζάρου] Leunclaius lib. 7. Lazari filiam, quæ in superioribus Maria appellatur, ad conuiuium Temyris mandato venire iussam tradit: cùm apud Zagataios Scythas id vitio aut dedecori non verteretur. Iniuriam nihilominus sibi fieri Baiazites Gilderum ex more gentis suæ reputans, id ægerime tulit. Videndus etiam hac de re Laonicus lib. 3. Ibid. B

Ἀδραμύτιον] Vrbs maritima Phrygiæ inferioris vel Lydiæ Aſso vicina, hodie appellatur Landrimyti, Ephesino olim Metropolitæ subdita. Ibidem

Ἀθάλαφ] Notitia Patriarchatus Constantinopoleos sub Sardium Metropolitæ habet Ἀθαλείας Episcopum, alium ab eo, qui Sylæi feu Pergæ Metropolitæ subest.

Νύμφαιοι] Veteres Geographi non meminerunt loci illius prope Magnesium ad Sipylum. Plinius in Asiæ descriptione in Cilicia collocat Nymphæum lib. 5. cap. 27. Ideo coniecere possumus, Nymphæum, de quo hoc loco Ducas mentionem facit, multis sæculis Plinio & aliis Geographis posterius esse. de illo duobus locis Gregoras meminit, lib. 3. sub finem, traditque Iohannem Vataciam Imp. illic obiisse. lib. deinde 6. appellatque Νύμφαιον τῆς Λυδίας. Logotheta quoque in Chronico Constantinopolitano. Ibid. C

Μίαν πέντηρον εἶδος, καὶ μίαν κεφαλὴν σκουαρμύσας] Genus illud structuræ ad similitudinem reticulatæ facta erat, de qua sic Vitruuius lib. 2. cap. 8. *Structurarum genera sunt hæc, reticulatum, quo nunc omnes utuntur, & antiquum quod incertum dicitur: ex his venustius est reticulatum, sed ad rimas faciendas ideo paratum, quod in omnes partes dissoluta habeat cubilia & coagmenta.* Pag. 41. A

Καὶ πρὸς τὴν Μιλησίαν] In margine correximus Μυλάσων, in Caria enim fuit Mylassa vel Mylas, a Stephano etenim & aliis ita appellatur. In notitia Thronorum sub Constantinopolitano Patriarcha, Metropolitæ Staurupoleos subiicitur Episcopus τῆς Μυλάσων, vel vt alius MS. Codex correctius exhibet τῆς Μυλάσων, & propterea Mylassum reddidimus, quod ad hodiernam pronunciationem magis accedat. Ibid. C

Ἀπὸ δὲ Λαοδικείας ἐς Φρυγίαν Σαλουταίαν] Quo in loco mortuus sit Baiazites non prodiderunt Laonicus, Phranzes & Leunclaius. Animi ægritudine confectum obiisse docet Laonicus; causam addit Leunclaius, quod Baiazites a Temyre intellexisset, fore vt Semerkandum transferretur, idque Ducas aliquatenus innuit. Venenum a Temyre ipsi propinatum aliqui volunt, quod Leuncl. in calce lib. 7. Hist. Mulsum. scribit. Ducas in Phrygia Salutaria Turcis Carasar dicta Baiazitem diem supremum clausisse docet. Locus autem ille Carasar, quo nomine noster Phrygiam Salutariam intelligit, proculdubio est, quem Kara-Chisarem Turci appellant, id est, arcem nigram; Græci mediæ æui locum illum μαυρόκαστρον, hoc est, *nigrum castrum*, quem antiqui Corycum appellarunt, vt notat Leuncl. lib. 3. & cap. 144. Pandect. Turcic. Contigit mors Baiazitis anno Hegiræ 804 id est Christi 1402. postquam annos 14. regnasset, ita tradit Leuncl. lib. 7. at lib. 8 mortuum ait anno Hegiræ. 805. Laonici textus admodum deprauatus est, qui annos 25. cum regnasse prodit. Orbinus scribit uxorem Baiazitis Lazari filiam Milieum, (Ducas Mariam appellat) altero post maritum die obiisse; cui vt illuderet Temyr, vestes illius ad pudenda vsque rescindi iussit, & eo habitu mensæ accumbentibus ministrare coegit. Pag. 42. A

Ἀλλ' ἐπὶ τῷ ὠμῷ] Post mortem Baiazitis interregnum constituunt Turcici Anales annorum 12. donec Sultanus Mehemetes rerum summa & Imperio potiretur. Ibidem C

AD CAPVT XVIII.

Ibid. D **K**AI πλώ τῆ Παγαζήτ] Hoc loco addidimus ἕ ἀὐτῶν, absque quibus verbis constructio orationis claudicat.

Pag. 43. A **Ενὰ τῶν ἀδελφῶν αἰπῶ**] Ducas hoc loco duos Baiazitis liberos obsides datos ait, marem vnum, fceminam alteram nomine Phatma - Catun. at infra cap. 20. narrat tres obsides fuisse datos, duos mares impuberes, & illam Phatmam: quorum alter, isque natu grandior, & Phatma redditi sunt; minor Constantinopoli remansit, Christianisque sacris initiatus obiit. Leunclaius lib. 10. cui Suleimanicus titulus est, Suleimanem Græcorum auxilia sibi parare cogitantem, fratrum natu minimum Cassimem, & sororem suam Sultanam Fatimam obsides dedisse tradit. Phranzes cap. 30. lib. 1. eum, qui Christianus obiit, Iusuphum, id est, Iosephum, appellat. Porro Phatma, seu Fatima Catun idem est ac Domina Fatima, Italis *Signora Fatima*: ista enim vox *Caden* Turcis est quod Italis *Signora* ὀ *vero Madamigella*: Armeni Cadun vel Catun per, u, Italicum pronunciant. Nomen illud Fatima Turcis familiare est ac venerandum: sic enim appellabatur vnica Muhamedis filia, quam ex Aische Ebubekiris filia suscepit, & Hali patrueli suo nuptam dedit.

Τὰ τῆ Σπέρμονος] Strymon Macedoniae fluius est; Zetunium oppidum est: cuius Episcopus Larissæo secundæ Græciæ Metropolitæ olim suberat, & ad Thermopylas situm Sperchij fluminis ripis adiacet. Laonicus lib. 2. **Ἔ, τε Ζητοδινὸ ὃ ἐν Θερμοπύλαις**. Sperchius olim, postea *Αγριομέλας* appellatus est, qui in sinum Pelasgicum, hodie *del Volo* appellatum influit. Zetunij mentionem faciunt Ioh. Curopalata Scillirza in Basilio & Constantino: & in iisdem Georgius Cedrenus.

Ibid. B **Δημήτριον Λεονταίου**] pro *Λεονταίου* more vulgaris idiomatis: huius Demetrii meminit Phranzes lib. 1. cap. 39.

Ibid. C **Καπαδὰς ποίνω ὁ Καρμιαί**] Leuncl. lib. 7. hist. Musulm. narrat Temyrem principibus a Baiazite spoliatis ditiones restituisse. qui hic vocatur Carmian Alyfar, Laonico Caramanus Alosurius dicitur lib. 2. videndus Leuncl. in Pandectis hist. Turcicæ num. 56.

Ibid. D **Παγαζήτ υἱοί, ὁ μὲν Μεχμετῆ**] Leunclaius libb. 9. 10. & 11. hanc fratrum Ianienam stragesque narrat. lib. 9. quæ aduersus Isam-begum gessit Mehemetes, exponit; Temirtasem a partibus Esè vel Isæ stetisse, & a militibus Mehemetis occisum fuisse, Isamque, postquam se fugæ commisit, nusquam conspectum fuisse tradit. Verum noster Temirtem, qui cum Temirtasi idem est, Mehemeti militasse affirmat. Laonicus lib. 4. Isam seu Isam contra Musulmanum bellum gessisse, & captum prælio morte affectum fuisse scribit: cui Phranzes lib. 1. cap. 30. consentit. Sed quod lib. 10. initio dicit Leunclaius verissimum est, Laonicinarrationem confusam & mutilam esse, ex qua vel acutiores se se extricare & expedire vix possint. Becani Annales & Historia Verantiana, eodem Leuncl. teste, & eos improbante, Isam a Musa occisum tradunt.

Pag. 44. A **Εν δὲ τῶν παρὰ τῶν Ἰωνίων μέρει**] Huius Cineitis mentio frequentissima est in hac nostra historia. Laonicus libb. 4. & 5. de eo verba fecit, & *Ζουαίτιω* appellat. Leunclaius eius meminit primum lib. 10. in quo Dufme, seu supposititij Mustaphæ historiam contexit, eumque Tzuneitem nominat. Ducas vbique **Τζυνεήτ** habet, quod nomen Cineitem reddidimus, ita vt, *ci*, prima syllaba pronunciatione Italica efferatur. Hic Cineites a Leunclauio Ismyroglij, id est, Smyrnæ principis, filius dicitur: Ducas vero eum Kara-Supassi, id est, nigri Subassi filium fuisse prodit, & Adinis, seu Atinis filios, qui Ismyroglij, & Smyrnæ principes

erant, Ionia expulisse. Obiter hic lectores monebimus, in enarrandis interregni rebus Ducam nostrum a Laonico & Leunclauio multum differre.

Ο ὃς Ομοῦρ καλούμενος] Homur iste fuit frater Esé seu Isæ, & vterque Homu- Ibid. C
ris illius nepotes, cui Smyrna ab Equitibus Militiæ Hierosolymitanæ erepta
fuit, vti supra cap. 7. narratum. Vocantur autem isti Atinis filij, quod ab Atine
Turcorum duce genus duxerunt; filiorum etiam nomine nepotes & posteri
continentur.

Ελιέζπεγλυ] id est, Eliam-begum ex Mantachia posteris.

Μάμαλος ὀνομάζεται] Hoc castrum ad maris litus situm fuisse, quæ mox se- Ibid. C
quuntur, ostendunt: & fortasse illud est, quod tabulæ Geographiæ Guillelmi Pag. 45. A
Blaeu ad sinum Halicarnassi, vel castri S. Petri, situm ostendunt, & *Castelmar-*
mora appellant. habent equidem Strabo, Ptolemæus & Stephanus *Μάλλον ἐν Κι-*
λικία, sed non est ille de quo noster hic verba facit, quippe situs est Mallus in ex-
trema fere Cilicia versus Amani portas & Issum; Mamalus vero in Caria esse
debet. Turci *Mermere* appellant, vnde in Rhodum brevis est traiectus.

Καὶ Ἀπύνης Καθολικός] Legatus generalis, seu Vicarius Atinis, id est, Adinen Ibid. C
fis ditionis, quam Turci Aidin-ili appellant; cum Homure enim ab Atine or-
to, affinitate contracta, foci sui vicarius generalis proclamatus est.

Τὸς Ἑρμῶνος ποταμὸς] Hermus est qui Smyrnæos campos alluit. Ibidem

Ὁ δὲ Μουσουλμὰν μὴ φέρων] Expeditionem suscepisse hunc Musulmanum seu Ibid. D
Soleimanem aduersus Mehemetem, & in Asiam transiisse Leunclau. lib. 10. ex
Haniualdana historia tradit.

Ἐν τῷ κάμπῳ τῆς Μαγορδίου] Hodie retinet idem nomen, & ab omnibus Smyr- Pag. 46. B
næ incolis appellatur *Μαίνεμα*, *Menemé*. Planicies camporum illa, quam Her-
mus alluit, Smyrnæ eiusque sinui a Septentrione obiacet. Fertilis est ager, vini
generosi, peponum, aliorumq; fructuum ferax. Ille locus est de quo Leunclauius
lib. 6. mentionem facit, eumque in Sarchanis seu Saruchanis ditione situm fuis-
se, & a Turcis *Metmen* appellari docet: vbi tunc temporis salis officinæ erant.

Μεσσύλιον] De illo loco nihil legi: si cui forte appellatio loci illius corrupta Ibid. C
videtur, dispiciat num ex *νεὰς αὐλῆς* degenerauerit; quam urbem Catalogus seu
Notitia Episcopatum sub Patriarchali Constantinopoleos throno constituto-
rum refert, suppositam esse Ephesino Metropolitæ.

Μαθῶν δὲ τῆς ὁ Τζινεήτ] Vafer admodum ac versipellis hic Cineites fuit, inge- Ibid. D
nioque tam versatili præditus, vt sæpius ad contrarias partes transfierit. diu-
turnos carceres tolerauit in Lemno, & tandem a Ducibus Sultani Moratis ca-
ptus vitam laqueo finiuit.

Πεὸς Γαλήσιον ὄρος] Mons ille Galefius Epheso vicinus est, & proculdubio no- Pag. 47. C
men ab vrbe Galefio traxit, cuius meminit Stephanus de urbibus. *Γαλήσιον πόλις*
Εφέσου. Παρθένιος ἐν ὀπίκηνδεϊα τῶν εἰς Αὐξίθεμιν. Galefium vrbs Epheso subdita. Par-
thenius in Auxithemin epicedio. Abrahamus Ortelius de illo monte perperam opi-
natur, cum vicinum Constantinopoli illum facit, & Gregoram, vt suam tuca-
tur sententiam, adducit.

Πῆξας αὐτῶν σηναί] Lib. 10. histor. Musulm. notat Leuncl. hunc fuisse Solei- Ibid. D
manis seu Musulmani genium, vt diuturnis, aliquando quadrimestribus, com-
potationibus indulgeret: quæ ignauia ac focordia vltimam perniciem ei tan-
dem attulerunt.

AD CAPVT XIX.

- L**EVNCLAVIVS lib. 10. Mosis aduersus Suleimanem seu Musulmanum gesta narrat, authorumque dissentientes narrationes notat.
- Pag. 84. A Ηγεμονβόντος Σπεντιαρ τῆ Τουρκουμάνου] Isfendiares a Leunclauio appellatur, eiusque genealogiam descripsit. A Turcis Omeroglij & Isfendiaroglij appellati sunt. Laonicus lib. 4. Mosem ad Sinopes Principem profectum esse etiam narrat.
- Ibid. A Καὶ τὰς Μύλτζη βενβόδα] Mirkien Iflakum, seu Marcum Valachum appellat illum Leunclavius; Laonicus lib. 4. Myrxen. Hic est Dani frater, de quo infra fit mentio cap. 29.
- Ibid. C Σαλαζουζώ δὲ Νέζω] Annales Genuenses nullam isto tempore huius Nigri mentionem faciunt: cuiusdam alius, qui sæculo superiore vixit, nomen ab illis celebratur.
- Ibid. D Εν τοῖς μέρεσιν τῆς ἀχρίδων] In MS. lib. Bibliothecæ Regiæ catalogus urbium & locorum, quorum nomina mutata sunt, extat: in eo *πρεβέλις ἢ ἀχρίδα*. In alio MS. eiusdem Bibliothecæ extant formulæ inscriptionum & subscriptionum, quibus Constantinopolitanus Patriarcha in litteris ad Papam, Patriarchas & Metropolitanas vitur. inter illos extat, *πρὸς τὸν Ἰουστινιανῆς*, his verbis: *μακαριότατε Αρχιεπίσκοπε τῆς καθ' ἡμέρας Ἰουστινιανῆς, Ἀχρίδων καὶ πάσης τῆς Βουλγαρίας ἐν ἀγίῳ πνεύματι ἀγαπητὲ ἀδελφὲ τῆς ἡμετέρας μητροπόλεως. Beatissime Archiepiscopo Justiniana prima, Achridarum, & vniuersæ Bulgaria in Spiritu sancto Dilecte modestitatis nostræ frater.* Ex his istis verbis videri posset Iustiniana prima differre ab Achridis, illaque esse vrbs; hæc regio dici posset: cui conueniunt verba Libri MS. 1932. Bibliothecæ Regiæ, *Θεσσαλονίκη ἢ Ἀδριανούπολις μέρος τῆς Κωνσταντινουπόλεως, καὶ τῆς Σοφίας, καὶ τῆς Βουλγαρίας, καὶ τῆς Ὀχρίδος καὶ τῆς μερῶν αὐτῆς. Thracia ab Adrianopoli ad Constantinopolim extenditur, & Sophia, Bulgaria & Ochride eiusque partibus terminatur.* ita vt Ochris seu Achris pro prouincia & regione hoc loco, non pro vrbe accipiatur. Iustinianam primam Turci Giustandil appellant. Vrbs Achrisa Gregora lib. 3. in Macedonia collocatur, quæ & Bulgarici regni, in Illyricum vsque protensi, pars fuit. libro etiam 2. habet *πρὸς τὸν Αρχιεπισκοπῆς τῆς Βουλγαρίας τῆς Ἀχρίδος καὶ ἑλευθέρως, De Archiepiscopatu Bulgaria, qui & Achridis dicitur*, cuius Metropolis Iustiniana prima dicta. Georg. Logotheta in Chron. de Achridis mentionem facit. Laonic. lib. 1. Macedonia urbem Ochridem nominat. Acta etiam Leonis Papæ IX. aduersus Michaellem Cerularium, & Leonem Achridæ Episcopum, urbem esse clare exponunt: in illis extat epistola Michaelis & Leonis quæ sic incipit: *Michael vniuersalis Patriarcha nouæ Romæ, & Leo Archiepiscopus Achridæ Metropolis Bulgarorum dilecto fratri Iohanni Cannensi Episcopo.* Cantacuzenus etiam *πόλιν ἑσπέρειον* eam appellat, lib. 2. cap. 20. ita vt dubium omne tollatur: & Achridam esse urbem constat.
- Pag. 49. B Ο δὲ Μουσουλμάν ἐν χωρίῳ πνι] Eius mortem eodem fere modo accidisse Beccani Annales & Historia Verantiana narrant. dissentit ab illis Haniualdana. videndus Leunclavius lib. 10. ex quo annum deuioti Musulmani textus margini adiecimus. Laonicus lib. 4. rem aliter, quam alij, narrat.
- Pag. 50. B Καβούρ ἐγγύεο] Gaurum & Gauros scribit Leunclavius: Turci Giaour dissyllabum Gallica pronuntiatione: verbum contumeliosum est, quod *infidelem* significat. Moses porro fratrem suum Musulmanum Gaurum seu infidelem appellat, ob fœdus cum Imperatore Manuele ab eo percussum, obsidesque fratrem ac sororem datos.

Τὴν ῥομφαίαν τῆς παρθένου] De Halis acinace hic locus intelligendus est : de quo Leuncl. Hist. Musul. lib. i. ex Arabum & Turcorum monumentis sic differit. *Hinc illa Muhametanorum fabellæ de illius Sulficare (sic Alis acinacem nominare consueverunt) quem narrant , quoties vagina educeretur , ita se diuisisse , ut geminus efficeretur , cubitos 18. longus , & Alim eo contra Gauros utentem , ab utroque latere non aliter ipsos , ac segetem messorum prosternere solitum : ac montes etiam seu scopulos eo diffecuisse. Mos indidem inoleuit , ut in militaribus signis Musulmanorum hic Alis acinax , siue Sulficar , velut inauspicatus Christianis , faustus ipsis exprimat , &c.* In superliminaribus quarundam ædium publicarum Constantinopoli , hoc Sulficar expressum bifidi ensis figura vidi , & gladium Halis appellari ab incolis audiui : hoc *μορμολυκεία* & terriculamento , pauorem Christianis iniicere , gens viribus suis nimium confisa , credit.

Πρῶτον μὲν ἐν Σερβίᾳ κατέδραμον] Adeundus Leunclavius lib. ii. Histor. Musulm. a Muhamede per legatos ad fœdus amicitiamque contrahendam Manuelem Imperatorem sollicitatum Verantiana & Haniualdana historiæ tradunt. Illa victum a Mehemete Mosem primo congressu , hæc vero secundo prælio afferit ; & vtraque Mosem in fratris sui Mehemetis manus viuum deuenisse affirmant. De Mose Laonicus lib. 4. adeundus. Phranzes etiam lib. i. cap. 30. istorum Baiazitis filiorum res gestas narrat : nostroque consentit , cum semel atque iterum victum Mehemetem a Mose recessisse , tertio tandem prælio victoria potitum esse scribit.

Γὰρ δὲ ἐν μετώποις γραφέν] Iuxta mentem Musulmanicæ religionis , quæ præ- Pag. 52. B
destinationem ineuitabilem adstruit , nihilque ex hominis voluntate libera fieri afferit.

AD CAPVT XX.

LEVNCLAVIVS libb. 12. & 13. eorum , quæ inter Manuelem Imperatorem & Principes Othmaneos gesta sunt , nihil attigit.

Καὶ Δουκὴς τῆς Ἰωαννίνων] Vrbs Epiri sub Metropolitana Naupaëti Ætoliæ , olim Pag. 53. D
Cassiope appellata , nunc Iohannina.

Καὶ εἶλας εἰς τὸν ῥήγα Ρωσίας] De his nuptiis pauca Phranzes lib. i. cap. 38. Illius Pag. 54. A
Annæ a Rhosia seu Russia obitum accidisse anno 6925. Christi 1417. & peste consumptam fuisse scribit.

Ὁ δὲ ἄλλος ἠεὶ ἔσθ] Hunc filiorum Baiazitis natu minimum Christianum fuisse Ibid. B
se testantur Laonicus lib. 4. qui Iesum eum appellat , & Phranzes lib. i. cap. 30. eique Iusuph seu Iosephum nomen fuisse tradit.

Καὶ εἶλας ἐν Ἰταλίᾳ] Hæ secundæ Iohannis Imperatoris nuptiæ iuxta Phran- Ibid. D
zem celebratæ sunt anno 6927. [Christi 1419.] Ianuarij 19. ita vt biennium intercedat vt plurimum inter mortem Annæ a Russia , & secundas istas nuptias : nequaquam vero triennium secundum Ducæ calculum , qui hanc alteram Iohannis uxorem Sophiam appellatam , eximia & absoluta pulchritudine nitentem ironice describit : eiusque partes anteriores Quadragesimæ , posteriores Paschati , prouerbio non nimis honesto , comparat. hinc facie macilenta nec florida deformemque fuisse concludere licet. De illa Laonicus lib. 4. non longe a fine illam narrat , ὅτι τεικῆ μὲν τὸν ἔσθον , ἀνδρὴ δὲ τὴν ὄψιν , moribus quidem honestis , sed ingrata ac deformi facie fuisse.

Ἡ δὲ βασιλὶς ὄρασα τὸ ἀμετάθετον] cap. ultimo lib. i. Phranzes eam aufugisse te- Pag. 55. B
statur anno 6934. [Christi 1426.] Augusto mense.

Ὁ δὲ βασιλεὺς Μαρουῆλ ἐκ ὠλυσε] Phranzes & Ducas dissentiunt in assignando Ibid. B

tempore, quo Sophia in Italiam aufugit. Ducas Manuele superstitie id factum tradit: contra vero Phranzes iam obiisse diem Manuelem adstruit: fato siquidem concessit Manuel, vt refert Phranzes lib. 1. cap. vltimo, anno mundi 6933. [Christi 1425.] Iulij die 21. Sophia vero anno 6934. mense Augusto aufugit, post mortem scilicet Manuelis. Aliud etiam hoc loco notabimus circa temporis momenta a Phranze indicata de Manuelis obitu & Iohannis initiis: Mors Manuelis contigit anno prædicto 6933. Iulij 21. Capite deinde primo lib. 2. narrat anno 6934. mense Augusto rerum summam ad Iohannem Imperatorem deuolutam fuisse. Quod equidem verisimile mihi non videtur; Iohannem iam coronatum Imperatorem, post annum a morte patris Manuelis, rerum summam adeptum esse. Phranzem ergo, aut qui illum transcripsit, errasse puto, vel pro Septembremense Augustum scripsisse. vel si Augusto mense Iohannes Imperij administrare res cœpit, pro anno 6934. legendum esse anno 6933.

Pag. 56. B *Ο δὲ βασιλεὺς Ἰωάννης*] Phranzes lib. 2. cap. 1. anno 6935. [Christi 1427.] Augusti 29. Mariam Trapezuntinam Constantinopolim aduenisse, & anno 6936. [eodem Christi anno 1427.] mense Septembri nuptiarum solemnia celebrata esse scribit. At Laonicus rerum ordinem perturbans narrat, postquam Marchionis *Μουφραγείας* filia aufugisset, aliam vxorem Iohannem duxisse *ἀπὸ τῆς Σαρματίας τῆς Σαρματῶν ἡγεμόνος θυγατέρα. e Sarmatia, Sarmatarum, id est, Russiæ seu Moscouiæ, regis filiam.* quod duobus testibus Ducæ & Phranzi repugnat, qui tertiam Iohannis vxorem Trapezuntini Imperatoris filiam esse asserunt.

Ibid. B *Ο βασιλεὺς δὲ ἀπὸ Κωνσταντινουπ.*] Author noster trium vxorum Iohannis historiam digressionem vsus hæcenus pertexuit. redit deinceps ad narrationis seriem, exponitque Manuelis in Peloponnesum profectionem: quam Imperator hicce, anno aduentum Annæ a Russia sequenti, teste Phranze suscepit, mundi nempe 6923. [Christi 1415.] cuius mense Martio die 23. in Cenchreorum portum saluus venit. anno deinde sequente 6924. Constantinopolim rediit. Profectionis illius mentionem facit Laonicus lib. 4. Hexamiliumque, quod & Phranzes testatur, ab eo refectum. Martinus Papa V. indulgentias plenarias postea concessit illis, qui ad Hexamilium propugnandum abire vellent. Quoniam vero de Cenchreorum nauali & portu hic mentio iniecta est, Lectorem admonebimus Leunclauium lib. 14. Historiæ Musulmanicæ, & in Pandectis Historiæ Turcicæ cap. 120. nec sibi constare, nec veritatem adsecutum omnino esse. Non sibi similis est, quod lib. 14. Geremen in Isthmo Corinthiaco prope Corinthum collocet: cap. vero 120. Pandect. in Laconia seu Tzaconia. quod impossibile est in duobus locis eandem urbem sitam esse. Veritatem partim adsecutus est, cum Geremen in Isthmo Corinthiaco prope Corinthum sitam dixit; at Corinthus non est, sed Cenchreæ in Saronico sinu, vbi quondam fuerunt Corinthiorum naualia.

AD CAPVT XXI.

LEVNCLAVIVS Histor. Musulm. lib. 12. & in Annalibus Turcicis expeditionis Mohametis contra Cineitem, qui illi Ismyroglus est, nullum verbum facit: sed aduersus Caramanum in Asiam mouisse scribit.

Ελθὼν εἰς Κύμω] *Κύμη πόλις Αἰολίδος παρὰ τῆς Λέσβου, ἀπὸ Κύμης Αμαζόνος.* Stephanus de urbibus. Idem Strabo lib. 11. Dominicus Marius Niger vult esse Phocæam nouam, quæ Lesbo obiacet.

Pag. 57. C *Τὸ τῆς Ἀρχαγγέλου λεγόμενον οἱ Τούρκοι δὲ Καγαζήκ*] Notitia Metropoleon sub Smyrnæ throno habet *ἑπίσκοπον τῆς Ἀρχαγγέλου*, qui proculdubio is est, cuius hic nomen a nostro refertur.

Τὸ Νυμφᾶϊον] Urbis istius nomen in partibus Æolidis, Lydiæ, aut Ioniæ in antiquis Geographis non reperitur: Ptolemæus, Strabo & Stephanus in Taurica Nymphæum habent inter Panticapæum & Theodosiam. Abrahamus Ortelius huius nostri in Lydia Nymphæi nullum verbum facit. At Gregoras duobus in locis de eo loquitur oppido. lib. 2. in fine, vbi de Iohannis Ducæ obitu, qui in eo obiit, *ᾧ ἐὶ τὸ νυμφᾶϊον τότε ποιούμηνος τῆς ἀλατρείδας.* & lib. 6. cap. 13. vbi de Porphyrogenito verba facit, *ἐπεὶ δὲ τέως ᾧ ἐὶ τὸ νυμφᾶϊον τῆς Λυδίας ἐτύλχθη, &c.*

Πυκτακρομισσοῦ] Phauorinus, *πυκτὸς πίναις, πρὸ Ὀμήρου, τὴν ἑπιτολίαν ᾧ ἐὶ τοῖς ὑστερον δηλοῖ.* πυκτὸς, *apud Homerum abacum seu tabulam significat, apud recentiores epistolam.*

In Latina versione post ista verba [Albanus sum] interserenda sunt, *cu- ius religionis.* respondit Adulas. *Antea Cauur eram, nunc Musulmanus sum.* Ibidem legendum [filiam meam vxorem legitimam.]

Ὁ δὲ μέγας μαγίστρος] Magnus magister militiæ Hierosolymitanæ tunc fuit Frater Philibertus de Nailaco natione Gallus, & antequam magnus Magister electus fuisset, Aquitaniæ Prior. Creatus fuit sociorum suffragiis anno 1395. vt lib. 4. tradit Iacobus Bosius, anno 1409. Pisas appulit ad Concilium proficisci cogitans, & Constantiensi interfuit. Rhodum deinde rediit anno 1420. & sequenti 1421. obiit, vt idem Bosius lib. 5. testatur. Verum de illius incepto Smyrnæ castrum iterum excitandi, deque cum Sultano Mehemete colloquiis verbum nullum facit.

Ἐγὼ μὲν πατὴρ] Melius sic reddetur ista periodus, *Ego quidem, ὁ pater, erga omnes Christianos liberalis ac magnificus esse cupiebam.* Hic enim patrem vocat Mehemetes Magnum Magistrum.

Τὸ ὑἷον Ἀλεξάνδρου τῆς Σουμανοῦ] Sufmanus ille Myfiæ inferioris Dux fuit, a Baiazite viuis captus, & in carcerem detrusus. Vt vitam impetraret, filius patri cognominis musulmaniffavit, quod a Leunclauio lib. 5. scriptum est. Sufmani quoque lib. 1. Laonicus mentionem habet. Cantacuzenus meminit etiam lib. 3. cap. 2. Sismani; qui Michaelis Myforum regis filius erat, qui ad Turcos primum, deinde Constantinopolim profugit. Illum repetebat Alexander Myforum rex, qui Michaeli successerat.

Ἐν τῇ Πάρω, καὶ Μύλω] Iuxta hodiernam pronuntiationem scripsit Μύλω. cum antiqui dixerint, Latini Melum.

Κατὰ τῆς Δούκας Ναξίας] Leunclavius de illo bello & prælio nihil habet. Laonicus lib. 4. non longe a fine, more suo confuso & intricato illud narrat, & classis Venetæ ducem fuisse Petrum Lauredanum asserit. A Duca dissentit in eo quod scripsit de Venetis, *τὴν τε Λάμψακον πολιορκίαν πρὸς ἐξήσθητο, καὶ φυλακῶν ἐγκυτέλιπον· καὶ ἄλλοι ὄχοντο ἐπὶ οἴκῳ ἀποπλέοντες, Lampfacum deditioe acceperunt, impositoque præsidio, domum renauigarunt.* Ducas ipsos frustra tentasse scribit, & Constantinopolim nauigasse. Phranzes lib. 1. cap. 31. paucissimis verbis de illo bello differit, ducemque classis Venetæ Petrum Lauredanum fuisse notat.

Ἀδριανοῦ κόλπον] Improperie appellat Adriani sinum. Mare Hadriaticum ab vrbe Hadria nomen habet, non ab Adriano. Notandum porro per sinum Adriaticum hic intelligi mare Ionium, quod Siciliam & Peloponnesum interfluit: & hodie a nautis *il Golfo* adhuc appellatur.

Ἐν δὲ ταῖς ἡμέραις ἐκείναις] Hanc de noua secta historiam persequitur Leuncl. lib. 12. & in Annal. Turc. Bedredinis Semauinæ F. nomen nostro ignotum est, sicut etiam monachus Cretensis Leunclauio ignotus. magna singulariq; prudentia Sultani Mehemetishuic nascenti sectæ irum obuiam, quæ seditiones & tumul-

tus excitasset: quales postea contigerunt sub Soleimane anno 1526. in Asia minore excitati, vt lib. 18. Leuncl. notat.

Ibid. A

Ο κρινός καλοῦσι τυλάριον] Nautæ Itali in tabulis suis nauticis loci illius nomen, *Capo Stylari*, habent: eumque a Smyrna milliaribus 40. Phocæa veteri, *Foia Vecchia* milliaribus 20. a Chij sancta Panagia milliaribus 10. distare asserunt. Dominicus Marius Niger in Comment. Asiæ primo, differens de Chersoneso Chalcitide, talia scribit, *In cuius altero cornu promontorium est Numantis* (Mimantis dicendum erat,) *quod recentiores caput Stylari appellant.* Antiquis temporibus *μελάνα*, vt Strabo lib. 14. refert, appellabatur, inque eo promontorio Latomix molarium lapidum erant. quæ appellatio antiqua hodiernæ Turcicæ respondet: appellatur enim hodie Kara-borru, Kara-bornu vulgo pronunciatur, id est, niger nasus, seu nigrum promontorium. Fallitur Leunclavius lib. 12. cit. qui Caraboru, vel Caraburum Lyciæ oppidum, Turcicamque appellationem inde deriuatam putat. Caraborum, vbi secta illa increuerat, in Aidinensi ditio- nesitum est, cui Adin seu Atin imperauerat, cuius pars Ionia fuit. Cara-borum illud seu Caraboru promontorium est altissimum, quod finum, cui Smyrna adiacet, intransibus ad dextram obiacet.

Pag. 62. D

Ο τῆς Σουσιμανοῦ υἱός] Historiæ Turcicæ, quas edidit Leunclavius, expeditionum ab Alexandro Susmano, & Hali-bego in sectæ nouæ auctorem eiusque sequaces susceptarum non meminerunt; vltimæ, cuius Morates Mehemetis filius, & Baiazites Melazon duces fuerunt, solummodo meminere. Illubenter enim Turci se victos fatentur; nec hæcenus nisi semel atque iterum, prælio fractos fuisse se agnoscunt: bello nempe Temyriano, & nauali ad Naupacti, *Lepanto* vulgo, finum, a fœderatis cum Veneta Repub. Principibus Christianis superati. quem porro Ducas Bercligiam Mustapham, Leuncl. Buruglusem Mustapham appellat.

Pag. 63. C

Τετέ Σουλτανῶ ἐρής] Pronunciatur *Dede*, qua appellatione viris sanctitate ac grauitate præstantibus venerationem exhibent. *Dede* Turcice *auum* significat. Deruisium quendam ab ipsis *Sidik Dede* appellatum audiui, id est, *intime fidelem auum*, quod honoris causa ab ipsis factum: secundus enim a Præsule Deruisiorum erat.

AD CAPVT XXII.

Pag. 64. B

Ο δὲ παρρηθεις μέγας μάγιστρος] Philibertus de Nailaco appellatus. Καὶ ἐλυθέρους γράφεται ὡς δὲ τὸ ἅγιου Πέτρου] Bosius lib. 4. Hist. Ord. Milit. Hierosol. scribit anno 1399. Smyrnæ a Temyre expugnatam: statimq; magnum Magistrum in Cariam cum classe nauigasse: locum illic situ tutissimum inter sinus Ceramicum & Iasium, qui hodie *Golfo di San Pietro* appellatur, vbi quondam steterat Halicarnassus, occupauisse, & S. Petri castrum ædificauisse. de quo sic loquitur Bosius, *Il quale fù poi di gran gloria e riputazione a quest' ordine, e di grand' utile alla Christianità.* additque canes in eo castro nutritos fuisse, qui interdum vincti, noctu ad castri custodiam mittebantur: quorum adeo exquisita erat sagacitas, vt Christianos a Turcis olfactu dignoscerent; hos dilaniarent, illos ad castri portam saluos deducerent. lib. quoque 5. idem Bosius de isto castro differit. Notandum ergo discrimen quod inter Ducam & monumenta a Bosio in historiam suam relata intercedit, quorum tempora annis, vt minus, 17. a se inuicem distant. Si, quæ Ducas scripsit, vera sunt, & anno 1416. vel 1417. acciderunt, non potuit magnus Magister, qui tunc Concil. Constantiæ intererat, Smyrnæ venire,

castrum reficere, & cum Mehemete colloqui: oportet itaque Legatum magni Magistri aliquem, qui classi præfesset, a Duca Magnum Magistrum appellari. Porro verosimile non est Rhodios istos anno ipso, quo Smyrna a Temyre capta est, castrum sancti Petri in Caria ædificasse: totus enim ille Asiæ tractus a Temyriano exercitu occupatus erat. Præterea Smyrnæ situs opportunus magis est in medio fere interuallo Ponti Euxini, & maris Carpatij: cum S. Petri castrum in Caria, Asiæ minoris angulo locatum sit. hac de causa prius tentasse Rhodios Smyrnam iterum occupare, quam alias sedes quæsiuisse; & proculdubio Smyrnam facilius confugere poterant Christiani, & in libertatem se vindicare; quod iis quidem utile erat, atque etiam illi Rhodiorum equitum societati; qui ex illa confugientium multitudine socios nauales, volonesque remiges legere poterant, & ad nauales expeditiones excursionisque eorum opera vti.

Ο δὲ Μεχμετ ἡδη ἔαρος δ' ἔχοντος] Hæc est expeditio, cuius meminit Leuncl. l. 12. Ibid. D

Παῖς ὁ ὑπάτος ἀδελφῶν αὐτοῦ Μουσαφᾶς] Hic est Mustaphas, de cuius natalibus Pag. 65. B controuertitur. Historici Musulmani, quos sequitur Leunclavius, supposititium esse contendunt, eum propterea *Dusme* lingua Turcica appellant. Phranzes lib. 1. cap. 32. legitimum eum fuisse asserit, Moratisque secundi patrum, ab eoque victum & strangulatum. Laonicus lib. 4. Μουσαφᾶς γένοι ὁ τῷ Παλαιζήτεω παλιδωνεῖς, *Baiazitis filiorum vnus Mustaphas*. Ducas pariter illius filium fuisse asserit, idque aduersus reclamantes Turcos contendit. Leunclavius porro & Phranzes eum innotuisse sub Morate II. tradiderunt: Laonicus sub Mahomete Moratis patre: qua in parte cum nostro sentit. atque in enarrandis primordiis tumultus ab isto Mustapha excitati, Cineitis ad eius partes transitu, amborumque carcere mediocris est.

Μέγρι καὶ τῷ πυλῶν Θεσσαλονίκης] Laonicus dicit Thermam venisse, captos Ibid. D Constantinopolim deductos fuisse: verum Authoris nostri narratio amplior est, & circumstantiis appositis lucidior. In margine editi Laonici, anno 1615. Colonix Allobrogum Therma vocatur Theffalonica; Therma equidem a Theffalonica non longe abest, & finus Thermaici oris vtraque adiacet. Posterioribus temporibus Theffalonica appellata est, quæ olim Therma: si verum est testimonium Authoris, qui Catalogum descripsit vrbium aliquot, quorum nomina mutata sunt: Θέρμη καὶ Ημαθία, ἢ Θεσσαλονίκη. extat in MS. lib. 1334. Bibl. Reg.

Περί οὖν τῷ παρσφύγων] Manuel Imperator, vt Principem summum, alienæ Pag. 66. D clientelæ non obnoxium, generosum ac magnanimum virum decet, Mehemeti respondit. Indignum enim se facinus, flagitiumque admisset, seque Mehemetis subditum ac clientem confessus fuisset: si, asylorum ac hospitalitatis iure violato, confugientes ad se Mustapham & Cineitem tradidisset.

Ἐν δὲ ταῖς ἡμέραις ἐκείναις] Infra huius Theologi, qui Corax dicebatur, scele- Pag. 67. D ra & prodiones, ob quas acerbissimo supplicio mulctatus est, latius explicantur; cuius apud alios nullum verbum inuenio.

Μᾶλλον δὲ θολόρου] θολόρος, Sordium aut fæcium collector. θολός enim signi- Pag. 68. D ficat cænum, sordes, fæces.

Παρελθούτος οὖν τῷ Μαχουμέτ] Mortem Mahometis I. anno Hegiræ 824. qui Pag. 69. A cœpit anno Christi 1421. Ianuarij 6. feria 2. Annales Turcici contigisse volunt. Leunclavius & alij, quo perierit morbo, non scripsere.

Κατέλιπε τὸν παρσφύγων τῷ υἱῶν] Leunclavius lib. 12. ita tradit Imperij heredem pri- Ibid. C mogenitum filium suum Mehemetem morientem declarauisse: & vt quam celerrime accerferetur ille, mortemque suam in occulto Bassæ tenerent, donec aduenisset, iussisse. Idem factum Morate II. mortuo, eiusque mors celata, infra cap. 33.

Οὗ ἦρχε Καραουλούκ] Hic Karaiülucus, siue Kara-oilucus apud Leuncl. lib. 14. Ibid. C

Hist. Musulm. filium habuit nomine Habilem a Damascenis, id est, Mizirensibus seu Ægyptiis in seruitutem redactum. Laonicus lib. 5. Carailuci filios Leucarnas appellatos dicit. Turcice porro Kara-oiluc idem est ac Latine *nigra meridies*. sicque a calore climatis, & terræ colore appellatur Mesopotamia. Eodem quoque libro notat Leuncl. Kifulis Cozzæ, hoc est, *rubri senis* filios Amasiannam prouinciam seu Sangiacatum latrociniis infestasse: eosque authores fuisse Chasani-bego Dulgadiris filio & Habili-bego Kara-oiluc-oglio in eas prouincias pariter grassandi: quos Cozzæ filios Iorguzes Bassa captos occidit, & Turcomannis prædas agendi facultatem in posterum ademit.

Pag. 70. A Ονομα τῶ ἀνδρὶ Παγιαζήτ] Hunc Baiazitem fuisse Vezir-azemum seu summum ex Leunclauio intelligere licet. Ille enim post Mehemetis mortem communicatis cum Chasi-eiuase, & Abrahamo Bassa consiliis, res omnes vsque ad Moratis aduentum administravit. Quæ porro de officiis Mehemeti a Baiazite Bassa præstitis, quæque de ærumnis quas ille post Temyrianam pugnam toleravit, nullus præter nostrum Ducam narrat.

Ibid. B Μονοχίτωνος] Per Monochitonem Deruisium seu Monachum Musulmanum tunica vna indutum intelligit.

Ibid. D Καὶ ἐν τῷ δόγματι ἢ ἀλαπ] Baiazitem Bassam per panem & salem, quos ei præbuerat, adiuravit Mehemetes, quæ ipsi mandabat, exsecuturum se esse. apud Leuncl. lib. 10. Emirem Suleimanem alloquitur Hali-Bassa, & de suorum imminente defectione eum monet, & verba ista adiicit, *Nec ab alio putes admonitionem hanc animo proficisci, quam illius hominis, qui diu & copiose patris tui panem & salem comedit.* Dominus itaque hoc historiæ huius loco adiurat per panem, quo victus præcipue constat; & per salem, quo edulia condiuntur, magisque grata palato parantur: quorum nomine seruus domino tenetur.

Ibidem Τα δὲ δύο ἀνδρα ὀκτώτη] Tres ergo solum mares superstites liberos reliquit Mehemetes. At Leuncl. quatuor fuisse ex Verantiana Historia asserit lib. 12. & 13. in Dufme Mustapha. Mares quinque susceperat, sed Ahmetes tertio genitus res humanas ante patrem reliquit. Fuerunt ij Morates, Mustapha, Ahmet, Iusuphus & Machmutes. Laonicus lib. 4. sub finem alio modo de Mehemetis liberis eiusque testamento differit: duos scilicet illi tantum Moratem & Mustapham fuisse filios. huicque Asiæ, illi Europæ Imperium dedisse, quod ita verisimile non est.

Θαυρὸν δὲ Μαχουμετ-πεγ] Paulo antequam obiret, occultari mortem suam, donec filius suus Morates adueniret, iussit.

AD CAPVT XXIII.

Pag. 72. B ΚΑΙ Δὲ Ἀχιδρόμου πινός] Curfor ille erat primus Cefnegir, id est, prægustator, nomine Eluan-begus.

Ibid. C Συμμέξαντες ἐκ πασῶν τῶν ἡμερῶν] Morates primus nomine huius militiae Genit-zerorum ex nationibus cunctis collectorum auctor fuit, sapienti equidem prudentique consilio vsus. inexhaustus enim fundus ille militum est, qui a nullo præter principem præmiorum spe dependent: cuius non solum mancipia, sed etiam alumni ac veluti filij sunt.

Pag. 73. B Παγιαζήτ σὺ τῷ Ἰπταίμ] Primi Veziri cadauer defuncti Imperatoris gestant, Romanos imitati Senatores, qui funus Augusti humeris extulerunt; vel Consulares, qui urnam, qua Seueri cineres Romam portati sunt, humeris gestarunt, vt notat Herodianus lib. 4. Hist. post Marcum.

Παλαμολόρον Λαχουλώ] Infra pag. 102. Λαχουλώ, vt alij etiam, appellat.

Πρὸς Χαζαρίαν] Constantinus Porphyrogenitus lib. de admin. Imperij cap. 5. Pag. 75. A Chazarorum mentionem facit; qui populi sunt ad Boream ultra pontum Euxinum siti, & Borysthenem accolentes, Cherfonorumq; vicini. Bulgari oram Danubij australem accollere: ripam oppositam Patzinacæ, seu Patzinacitæ, quæ hodie regiones a Valachis, Moldavis, & Podolis occupantur. Versus Borysthenem & Boream sequebantur Vzij, Chazari & Alani. eodem lib. c. 37. de Patzinacitibus loquitur Constantinus, *Κεῖνται περὶ αὐτῶν Δανάωρος ποταμοῦ πρὸς τὰ ἀνατολικώτερον καὶ βορρῳότερον μέρη ἀναποβλέποντα, πρὸς τε Οὐζίαν, καὶ Χαζαρίαν, καὶ Ἀλαρίαν, καὶ τὴν Χερσῶνα, καὶ τὰ λοιπὰ κλίματα. Ad Danapris seu Borysthenis ripam iacent, Patzinacitæ, ad ortum, & Boream, Vziam, Chazariam, & Alaniam, & Cherfonem, aliaque climata respicientes.* Hos Patzinacitas Vzij, & Chazari sedibus expulerunt antiquis: illique has occuparunt. Pulsis itaque Patzinacitis, probabile est Vzios & Chazaros ea simul occupasse loca: & partem illam Ponto Euxino, ostiisque Danubij vicinam, Chazariam ab illis populis appellatam esse. aliter certe constare non potest, quod Ducas scribit. tunc temporis enim imperante Iohanne, nihil ultra Thraciam, nedum Æmum montem aut Danubium, Constantinopolitani Imperatores tenebant: ita vt vicinia locorum, quibus imperabat Constantinus Palæologus accipi nequeat de Chazariæ antiquæ regione, sed de ista quam Chazari, pulsas Patzinacitas, occuparunt: quæ Ponto Euxino adiacens & Danubij ostiis, vicina aliquatenus dici potest Mesembriæ, aliorumque castrorum Euxini oræ Thracicæ impositorum. De Chazaris Cherfonæ seu Cherfoneso Tauricæ vicinis mentionem faciunt Georg. Cedrenus, & Zonaras in Iustiniano Rhinotmeto. Paulus etiam Diaconus Historiæ Miscellæ libro 20.

Οἱ Τούρκοι καταρῶντες ἐν Περσίῳ] Circa annum Christi 1042. imperante Romano Argyro, Turci in Persiam primo euocati sunt a Muchumete Imbrailis F. qui eorum opera aduersus rebellantes Indos & Babylonios, vti volebat. Turcorum rex tria militum millia, quorum dux erat Tagrolipix Mucaletus, e Selzucciorum gente nobili ortus, Muchumeti suppetias mittit. Post nauatam egregie aduersus Babylonios operam ad suos redire voluerunt: cum interim ipsos in Indiam ducere cogitaret Muchumetes. Hinc similtates ortæ, quæ Turcis Saracenos latrociniis vexandi primum causæ extiterunt, & in apertum tandem bellum proruperunt. Muchumetes victus a Turcis & occisus est: Selzuccij deinde Tagrolipicis posteris in Perside regnarunt, sedemque Imperij in Belche seu Balcha Chorazanis (Chorasminis vero prouinciæ secundum Georgij Chryfococæ catalogum in Astronomia Philolaica a nobis editum) vrbe habuerunt. Annis demum 160. vel secundum Turcos 170. postquam illic regnarunt, a Zengi-chane post annum 1200. Perside pulsi fuere. Turcis tum imperabat Aladines, qui relicta Perside in Lycaoniam venit, & Iconij sedem Imperij fixit. inde latrociniis & excursionibus Asiam minorem infestare, omniaque ferre & agere cœperunt Turci.

Εἰ δὲ καὶ Χερσῶνας] Huius animorum promptitudinis luculentum exemplum notare quiuis potest apud Leunclau. lib. 5. cum Morates I. aduersus Lazarum Seruicæ Despotam ad bellum se compararet. *Mox igitur vniuersis regibus vicinis, Caramanoglio, Tekensi, Aidinio, Mentefio & Saruchanio, indicta profectio fuit, & ingens aduersus Gauros expeditio. Illi vero lubentibus animis adfensi, coacta, quam quisque poterat, maxima multitudine militum, ad religiosum (vt ipsi quidem existimabant) hoc bellum semet accingebant. Præterea diuersis e regnis ac prouinciis tam extraneis, quam Osmanidarum Imperio subiectis, ad Sultanum Muratem magno Reguli numero confluebant.*

Ἀκκλω] Leunclau. in secundo Onomastico cum vnico κ scribit Akin. quæ Ibidem

vox *incursum*, *grassationem* & *depopulationem* significat: vnde Akinzileri, vel Akenzileri appellati sunt.

Ibid. D *Ἀλλὰ σήμερον πρὸς εἰρῆνῃ μεταρρηματισθῆμεν*] Qui gentis Turcicæ historias parum attente legerit, notasse potest duobus simul bellis hæctenus se implicitam noluisse, singulos adortam cum cæteris pacem coluisse: quos etiam bello infestauerit, pacem oblatam, cuius beneficio a toleratis ærumnis se recrearent, nunquam recusasse: & quanta quidem gentis illius prudentia tunc fuit, tantus Christianorum error mentisque cæcitas notari potest, qui res suas aduersus Turcos stare posse temporibus istis arbitrati sunt, quod cunctos simul bello non lacefferent: quasi a toto rescissa parte illud nec minueretur nec decrefceret. Nostri ergo otiosi (atque vtinam a mutuis bellis, incendiis, vrbium oppidorumque direptionibus ac euersionibus otiiati fuissent, nec lanienis mutuis cædibusque vires suas attriuissent) singulos opprimi permiserunt; quo admissio errore Bulgari, Seruij, Græci & Hungari maxima ex parte perierunt, Venetorumque Respub. ad angustiores terminos, amissa Cypro infula, redacta est.

Ibidem *Τὰ ἀνατολικὰ θέματα*] Id est, prouincias: Constantinus Porphyrogenitus lib. 1. *πρὸς θεμάτων*, nomen ad id significandum recens vsurpatum ait, Græcum tamen, *αὐτὸ γὰρ τὸ ὄνομα τῶν θεμάτων Ἑλληνικὸν ἔστι, ἢ οὐ Ρωμαϊκὸν, ἀπὸ τῆς ἑσπερας ὀνομαζόμενον. Nomen thematis ipsum Græcum est, non Romanum, [id est, Latinum] quod a thesi, [id est, positione,] deducitur. In themata illa distributum erat Romanum Imperium, quod in ἐπαρχίας etiam aliquando diuisum fuit; aliquando in Præfecturas Prætorio. Appellantur autem themata orientalia, vt idem Constantinus docet, *ὅτι πρὸς ἡμᾶς τοὺς κατοικοῦντας Βυζάντιον, καὶ πᾶν τῆς Εὐρώπης γῆν λέγεται ἀνατολικὸν, Quoniam respectu nostri, qui Byzantium incolimus & Europam, Oriens appellatur.**

Pag. 76. D *Τούτων οὕτως ἀρχμαλοῦ. τὸ πέμπτον*] Nouella ista constitutio circa annum Christi 1362. capta Adrianopoli, regnante Sultano Morate I. sancita est, quod apud Leuncl. Hist. Musulm. lib. 5. videre est. cuius author fuit Cara-Rustemes Molla, seu Meulana, aut Talifmanus, id est, legis Musulmanicæ peritus, illiusque verba talia referuntur. *Quintum quodque, respondit Cara-Rustemes, ex illis mancipiis, quæ Turci milites nostri capiunt, de præscripto legis diuinæ Sultano debetur. Hæctenus equidem mancipiorum quinta pars Sultano addicta non fuerat: sed prædæ reliquæ solummodo, cuius exemplum habemus in Ertogrul-bego apud eundem Leuncl. lib. 2. Prædæ quintam partem excepit, in milites reliqua lucra distribuit. Inde dictam spoliiorum quintam partem, ceu Principi debitam, gratulabundus Sultano Aladini misit. Illa porro mancipiorum quinta pars Genitzerorum ordini ac numero adiuncta est.*

Ibidem *Ἐξισωταί*] Sunt illi qui res inspiciunt, & ex arbitrio, secundum ius & æquum eas æstimant. Suidas, *ὁ ἰσώτης, ὁ ἐπόπτης*. idemque significat *ἔφορος*, qui recognoscendi, recensendi, ac inspiciendi ius habet.

Pag. 77. A *Ζαρχυλὸν λέγουσι*] Capitis est tegumentum e lana alba, quo vtuntur Genitzeri, cuius formam & figuram multis in libris expressam habemus. Fimbria aurea circumdata est Zarcula, in parte eius anteriore adsurgit cylindroides argentea vel ænea fistula; & a vertice in dorsum syrma trium spithamarum longitudine demittitur: Genitzeris est album, quibusdam alij rubrum id capitis tegumentum.

Ibidem C *Ὅτι ἑσθήσον μετεβάλλεται*] Huiusce indifferentiæ in Principibus agnoscendis luculenta exempla exhibita sunt in Baiazitis I. liberis quatuor. In Mehemetis I. duobus filiis, Morate & Mustapha. In filiis Mehemetis II. Baiazite II. eiusque fratribus: Sultani quoque Suleimanis liberis: & tandem hoc sæculo in Achmetis Sultani fratre Mustapha, & liberis.

AD CAPVT XXIV.

Ο Δημήτριος λαβὼν τὸν Μουσαφῶ] Laonicus lib. 5. de reducendo in Imperium Pag. 78. A Occidentis Mustapha initum consilium alio, quam nos, modo exponit. Dissensisse nempe inter se Imperatores; Manuelemque pactis cum Mehemete foederibus stare voluisse: atque eius filio Iohanne adnitente Romæos Mustaphæ partes fouisse: Phranzes etiam lib. 1. cap. 40. rem breuissime narrat: vterque sane ieiune, & Leontarij nomine omisso. Ducæ & Laonico contrarius est Phranzes, dum Iohannem Imperatorem reduxisse e Peloponeso Mustapham scribit. Leunclaius lib. 13. Hist. Musulm. de Mustapha Dufme historiam aspiciatur; eumque post Sultani Mehemetis I. mortem in Selanicensi seu Thessalonicensi vrbe primum innotuisse scribit.

Θεσσαλίας ἄγρι Ερειασὸς] Aliter Ιερισσὸς appellatur, in catalogo urbium, quarum nomina mutata sunt, qui habetur in Cod. manuscripto Biblioth. Regiæ, Ιερισσὸς ἢ Ἀπολλωνία, Ierissus nunc appellata, Apollonia olim vocata fuit. Notitia Patriarchalis Throni Constantinopoleos, sub Thessalonicensi Metropoli ta habet ὁ Ιερισσὸς, ἢ τοῦ ἁγίου ὄρους. *Ierissi Episcopus, vel Montis Sancti*: id est, Athi Montis. Mela Acroathon illam appellat, & Ptolemæus Ἀθῶ ἄκρον, *Promontorium Athi*. Hoc tamen loco notandum Erißsum & Athon in Macedonia, non vero in Thessalia, sitos esse: & Ducam aut errasse, aut aliis finibus regiones illas terminatas fuisse, quam quos antiqui Geographi produunt.

Καὶ δὲ τὸ βασιμουλικόν] Scriptum reperitur etiam *βασμουλικόν*. Nicetas in Manuele Comneno *βασμούλοις* vocat, & leuis armaturæ milites exponit, καὶ τὸ ἑραποδ ἔλαφρον, τοὺς πρὸ ἡμῶν λεγόμενους βασιμούλοις. Niceph. Gregoras lib. 6. *βασμουλικόν* appellat. Georgius etiam Pachimerius in historia Gasmulicum, & natos tales milites viris Latinis, mulieribus Romanis, id est, Græcis, ad bella animosos esse dicit: eadem etiam significant Gregoræ verba loco citato, qui eos Græcis Latinisque moribus adsuetos dicit, ab his fortitudinem, ab illis audaciam didicisse.

Οἱ δὲ τῆς Μωράτ' δοκιμώτατοι] Quam Ducas orationem Veziros ad Moratem habuisse hoc loco narrat, quicum historia Verantiana apud Leunclaium consentit, eam ad Baiazitem Bassam illos habuisse Morates Dragomannus apud eundem asserit. In narrandis enim rebus hisce a Baiazite gestis, Morates a Ducæ & Verantiana historia discrepat, dum Bassam illum, ad solam famam prosperi rerum Mustaphæarum successus, a Morate defecisse scribit.

Τῆς προποντιδὸς τῆς ἱερῆς γόμου] Ducas Bosporum Thracium, errorem vulgi secutus, Propontidem perperam vocat: illis quippe temporibus, binæ Propontides a Græcis imperitis ferebantur. Codex Reg. MS. *Προποντιδὲς δύο, ἢ μὲν κατὰ τὴν Ἀβυδὸν ἢ δὲ κατὰ τὴν ἱερὴν καὶ Ψαμμαθίων. Vna ad Abydum: alia ad [ostium] sacrum ἐστὶν Ψαμμαθίων. ἱερὴν γόμον*, ad Bosporum pertinet Thracium: vbi in angustissimam latitudinem coartatur fretum. In vtroque littore castrum ædificatum est: Gillius lib. 3. cap. 5. de Bosporo Thracio adeundus.

Μεγάλη Κάρυα] Ptolemæus & Stephanus in Thracia Chersoneso habent *Καρδία*; quam Dominicus Marius Niger comment. 10. in Europ. Geographiam Cardiaspolim appellat. Illam quoque exhibent Tabulæ Geographiæ Cæsiorum in Chersoneso Thracica, quæ proculdubio illa est *μεγάλη Κάρυα*, pro *Καρδία*, a Græcis antiquis appellata. Leunclaius in Pandectis Historiæ Turcicæ cap. 26 in Thracia Cherepolim locat, quam Græci Chariupolim appellant. Notitia Episcopatum sub Patriarcha Byzantino exhibet *Χερσιούπολιν* Heracleensi

Thraciæ Metropolitæ subditam. Cantacuzenus lib. 1. cap. 42. habet etiam mentionem illius vrbis, *μεγάλη Καρύα, καὶ τῆς Δίππηος λεγόμενον ὄρους, Magna Carya iuxta Lipicem montem sita.* Lib. 3. cap. 76. de ea loquitur, ita vt Hexamilio Chersonesi Thraciæ vicina sit; vbi & cap. etiam 77. illam Chariupolim vocat.

Pag. 84. B Ελθὼν δὲ ὁ Τζιναήτ] Laonicus lib. 5. Baiazitem Bassam iussu Mustaphæ interceptum: & Phranzes lib. 1. cap. 40. scriptum reliquere. Leunclavius lib. 13. ex historia Verantiana tradit, occisum fuisse Vezirorum invidia: qui, vt diutius Veziri munere apud Mustapham fungeretur, pati nequibant. Ex Morate Dragomanno addit, necatum fuisse in loco quodam Salidere dicto. Hamzam huius Baiazitis fratrem a Magnatum parte, qui saluum eum volebant, seruatum fuisse Verantiana Historia narrat.

Ibid. C Οἱ δὲ τῆς Καλλιουπόλεως] Laonicus & Phranzes delusos fuisse Græcos a Turcis narrant: hi siquidem illis Callipolim relinquere, vt inter ipsos conuenerat, noluerunt: causam, cur id facere recusarent Turci, affert: quod sibi rebusque suis nondum satis confirmatis, talem urbem Græcis concedi haud expediret. Phranzes, id sibi religiosum esse Turcos dixisse, docet: in eo quippe loco cerimonias litaniaeque iuxta Musulmanicum ritum primum celebrauerant, postquam in Europam transierunt: lege propterea sibi veritum Christianis eum tradere. A Phraze non dissentiunt Mustaphæ ad Leontarium verba.

Εγύσασου πὰ τεράκοντα ἔτη] Fieri nequit, vt a Baiazitis Iltrim obitu ad hanc diem anni triginta numerentur, cum Baiazites obierit anno Christi 1402. Leontarius vero anno 1422. hæc ad Mustapham verba habuerit.

AD CAPVT XXV.

Pag. 87. C ΜΑΘΩΝ δὲ τῶπα ὁ βασιλεὺς Μανουήλ] Verisimiliora sunt quæ noster hic explicat, quam illa quæ Phranzes & Laonicus, quasi per transfennam & negligentissime percurrunt. Delusus enim a Mustapha, qui opem tulerat, Manuel ira commotus consilia, quibus istum pessumdare, suasque in tuto res collocare possit, iure agit, & ad finem perducere laborat.

Pag. 88. B Πέμπει πρὸς βασιλέα Ἰπερούμ] Frater huius Abrahami fuit Hali-begus: quem cap. 21. fugatum vidimus a Percligiæ Mustaphæ sectatoribus.

Δρουγγάρους καὶ Κώμητας] Drungarij sunt classis præfecti, quibus inferiores erant Comites. Videndus Curopalates in officiis aulæ Constantinopolitanæ.

Ibid. C Καὶ μεσάζων τῆς ἡγεμονίας τῆς Μωρατί] Μεσάζων hic pro συμβούλῳ, seu consiliario, Turcis Vezir dictus.

Pag. 89. B Ἐν τῇ Φωκίῳ] Plinius lib. 5. c. 29. *fnis Joniæ Phocæa.* Idem, qui lib. 35. loca omnia, in quibus alumen gignitur, enumerat, huius in Phocide Asiatica montis, in quo alumini conficiendo apti lapides reperiantur, non meminit. A multis etiam annis ommissæ sunt illæ alumini officinæ: nec hodie occidentalium provinciarum mercatores, Phocææ nouæ confectum, in Occidentem aduehunt. Quoniam vero de alumine conficiendo hic sermo est, ex Petri Bizari Senatus Populique Genuensis Historiæ lib. 13. lineas aliquot transcribemus, quibus in Occidente restitutam alumini confectioem anno 1459. adnotauit. *Bartholomæus Pernix, ciuis ac negotiator Genuensis solertis ingenij, rerumque naturalium diligentissimus inuestigator, in Ischia insula plures scopulos ad alumen conficiendum aptos reperit: adeo vt, parte illorum desumpta, & in fornace decocta, optimum ac præstantissimum alumen inde constauerit: Fuitque primus, qui hanc artem diu in Italia, & plerisque aliis regionibus intermissam, ac fere extinctam, cum incredibili multorum beneficio, in usum tanquam postliminio reduxerit, dignus profecto, cuius nomen ab omni interitu*

interitu vindicetur. Hoc idem adnotavit Augustinus Iustinianus lib. 5. Chron. Genuensium.

Εν ταῖς ἡμέραις δὲ τῆ βασιλείας Μιχαήλ] Nicephorus Gregoras lib. II. cap. I. de Phocæa Cataneis concessa, sic loquitur: κληῖρος δὲ αὐτῆς παρεληθὼν ἡμῶν ἀπὸ πατρῴων ἢ Φωκῆα, πρὸς τῆ βασιλείας καὶ πατρῶου τῆ βασιλείας σφισὶ δδῆσαι ἐπιβουλήν ἐνεκεν, καὶ χρημάτων πινὸς πορισμοῦ. δὲ δὲ καὶ χρόνους πακτοῖς, οἱ τῶν ἐφορέων ἀφ' ἀρχαίων, γράμμασι βασιλικῆς ἀναμεινῶντες αἰεὶ διετέλουν τὴν δδῆσιν τῆ κληῖρου. μὴ λαθῆ παρὰ κρουσαμῶν τὴν βασιλικὴν δεσποτείαν ἢ μεταξὺ τῆ χρόνου μάχης παρὰ τοῦ. *Phocæa iure hereditario ei [Cataneæ] obtigerat a maioribus accepta, quibus ab Imperatoris auctore, eoque Imperatore, ut eam regerent, vectigal et pensionem eo nomine ipsi soluerent, concessa erat. Idcirco definito temporis intervallo, qui regimen illius cepissent, bulla Imperatoria donationem hereditatis sibi renouari postulant, ne temporis lapsu contra dominium iusque Imperatorium præscribant.* Catanea iste, de quo loquitur Gregoras, Mitylenen inuasit, (ut etiam ex Cantacuz. hist. lib. 2. c. 29. discimus) & Imperatorem Andronicum iuniorē viribus imminutum spreuit: cui tamen Genuenses Phocæam & Mitylenem postea dederunt. ex illis Gregoræ verbis constat, Phocæam tanquam feudum Cataneis concessam fuisse: aut potius contractu emphyteutico ab Imperatore locatam pensionis seu vectigalis annui accipiendi causa. Cum vero de Imperatoris Andronici iunioris auctore hic loquatur Gregoras, de seniore intelligendum esset Andronico, quem iunior excepit. at verba illa, ἀπὸ τῆ πατρῴων, ostendunt Cataneam illum non a patre, aut auctore, sed ab auctore saltem, successionis iure accepisse: propterea temporum exigente ratione Michaelē Palæologum I. qui teste Bizaro lib. 4. Hist. Genuens. Smyrnam & Chium Genuensibus anno 1261. donauit, eam concessisse. Ita ut Ducas rem accurate tradiderit; qui prout gesta erat probe nosse potuit: ut pote qui Lesbii Principis negotia procurauit, & Phocææ domum possedit.

Εν τῇ Ἀμισῶ, ἐν τῇ Ἀμαστρίδι, ἐν Καφῶ] Amisus, seu Aminsus Galatiæ oppidum, Turcis *Hemid*. Amastris Bithyniæ Metropolis olim, *Samaastro* vulgo. Capha olim Theodosia Tauricæ Chersonesi.

Καὶ σὺν τοῖς Φραγκοῖς διέτερον] Id est, cum Adurno. Occidentales namque omnes Germani, Itali, quique occidentales illis sunt, Franci ab orientalibus appellantur. Pag. 92. C

Ἀλλὰ πονηρὸς ὢν] Cineites vbique perfidus: sponte equidem Mustaphæ partes secutus fuerat, eiusque natalium statum testimonio suo vindicabat, Baiazitis filium verum esse asserendo. cum se Mustaphæ adiunxit, eum magis strenuum forsitan crediderat; cumque spe ac opinione se deceptum sensit, rebus suis consulere eum deserendo, quam cum eo perire maluit. Multos Cineites sectatores habet, pauciores Cicero: qui cum Pompeij imprudentiam negligentiamque peruideret, Cæsarem vero acrem magis ac strenuum cognosceret; volens sciens partibus Pompeianis perituris adhærendo, pericula victis impendunt potius obire, quam fidem corrumpere elegit. Pag. 93. A

Εν ταῖς ἀρχαῖς] pro ἐν ταῖς ἀρχαῖς. Sicque voluit scribere: sed vitiosæ pronunciationis perpetuus Iotacismus, in scribendo etiam ista οἱ, η, εἰ, υ, ι, confundit, nisi linguæ Græcæ peritissimus sit scriptor. Ibid. A

Ἠλθεν εἰς τὸ Λοπαδίον] Lopadium, Turcis *Vlubat* dicitur. Leuncl. Ibid. B

Τόντε Χατζιζαχάτην] Ille est quem Leunclavius lib. 13. Chazi-Eiuazem appellat. Chazi apud Turcos ille dicitur, qui religionis causa Meccam aut Medinam adiuit. Ibid. B

AD CAPVT XXVI.

SCRIPTORVM, præter Ducam, nullus accurate narrat, quibus artibus Cineites a Moratais sollicitatus Mustapham deseruerit.

Pag. 95. D Μετα γδ τῶν Ταρτάρων ἑπιδρομῶν] Ex his constat Cineitem non fuisse ex Atin- nis seu Aidinis posteris; quamuis id velit Leunclaius.

Pag. 96. A Κελεπάζισι ἀνδρσι Τεβαλαῶ] Supra cap. 21. Alexandri Susmani filium illum appellauit.

Pag. 97. A Χλίερα κὺ Θυάπτεα] Sub Ephesino Metropolita Episcopus vrbis Chlieræ constitutus erat: locumque vltimum tenebat: eidemque metropolitæ subdi- ti sunt Thyraeorum, quæ hodie Thyria dicitur, Bryelæ siue Βρυούλων, Erythra- rum & Clazomenarum Episcopi. At Sardium Metropolitæ subditus erat Thya- tiræ Episcopus. eadem, quæ Ducas, Stephanus & Strabo vrbiū nomina habent.

AD CAPVT XXVII.

Pag. 99. A Ο δὲ Ἀδύρνος] Laonicus lib. 5. & Leuncl. lib. 13. naue vna Genuensi, quæ for- tuito ad Lampfaci oram appulerat, vsū esse ad transfretandum Moratem narrant. Phranzes lib. 1. cap. 40. Moratem, vt traiceret, nauibus Genuensibus vsū esse ait.

Pag. 100. D Πεειτεώειον] Castrum est; sub Traianopolitano Metropolita Episcopatus. De illo loco ita loquitur Cantacuz. Hist. lib. 2. c. 38. dum recenset oppida ab Andro- nico iuniore instaurata, οὐ μὲν ἀλλὰ κὺ περὶ Θράκιω περὶ ἄλιον ἐτέραν πόλιν, καπεσο- κεμμένιον κὺ αὐτίλ, ἧς φασὶν Αναστάσιον βασιλέα Ρωμῶν οἰκιστὴν; κὺ ἐξ ἐκείνου περσο- γρηβορδῶν, ἀνέστησεν αὐτῆς, οὐ πᾶσιν, ἀλλ' ὅσον μάλιστα ἐν τῷ ἑποβαλῶν, Πεειτεώειον περσο- γρηβοσεν. Verum etiam in Thracia maritimam aliam urbem adificauit antea dirutam; cuius condita auctorem Anastasium Imperatorem dicunt, & de eius nomine Anastasiopolim vocatam fuisse. Illam [Andronicus] refecit; non totam equidem, sed quantum spa- tij concludere potuit, Peritheoriumque appellauit. Vrbs illa Æno vrbi vicina est in Thra- cia sita, non longe ab insula Thaso.

Pag. 101. A Εν τῇ Δημοσίῳ τόπῳ] De castelli pinna suspensus a Leunclauio dicitur lib. 13. in loco autem publico factum, vt supposititium Mustapham homines crede- rent. Principes enim Musulmani clam & extra hominum conspectum fratres & consanguineos necare consueuerunt.

Porro quod ad annorum notam spectat, obseruandum est Leunclaium Hist. Musulm. lib. 13. bellum a Mustapha Morati illatum, & vniuersas ad illius interitum res gestas, ad annum Hegiræ 825. [Christi 1422.] referre: cœpit enim ille 1000cxxv. Hegiræ anno, Christi 1421. Decembris 26. fer. 6. Cyclo Solis 2. li- tera E. Adque eundem annum lib. 1. cap. 40. ista Phranzes retulit. Idem vero Leunclaius in Annalibus Turcicis ad annum 827. Hegiræ, Christi 1424. (per- peram 1425. apud Leunclaium legitur) Moratem salutatum esse Imperatorem, capto strangulatoque Mustapha Dufme, narrat. Ista igitur conciliare tali di- scrimine adhibito oportet: ita vt dicamus, post mortem Mehemetis aduer- sus eius filium Moratem statim Mustapham rebellasse, ac pro Imperatore se gessisse: id bellum triennio gestum esse: ac tandem capto strangulatoque Mustapha anno Hegiræ 827. [Christi 1424.] finitum esse. Hunc equidem Mustapham triennio regnasse testis est Laonicus lib. 5. ἐτελεύτησε δὲ Μουσαφᾶς

βασιλεύσας ἐν βυζάντιον ἔτη τρία. *Vitam finiuit Mustaphas, postquam tres annos in Europa regnauerat.* Plura equidem gesta sunt, negotia plura agitata, Legati de iungendis fœderibus vltro citroque missi, quam vt anni vnus spatio perfici potuerint. Recte itaque Caluissius in Chronologia Mustaphæ mortem anno 827. Arabum [Christi vero 1424.] adsignat: quem etiam, Annalesque Turcicos sequimur.

AD CAPVT XXVIII.

ΕΝ ὀλίγοις δὲ ἡμέραις] Hanc Constantinopoleos obsidionem Phranzes refert Pag. 102. C
 ad annum mundi 6930. vt & Iohannes Cananus, breui a doctissimo clarissimoque viro Leone Allatio edendus. Noster Ducas eodem anno, quo Mustaphas strangulatus est, tradit, id est, anno Christi 1424. mundi 6932. Laonicus lib. 5. post interfectum Mustapham, Constantinopolim a Morate, frustra tamen obsessam ait; idemque Phranzes lib. 1. cap. 32. quod Annales Turcici silentio transmittunt.

De Theologo illo Corace, & Pylle nihil apud Phranzem & Laonicum legimus.

Ο δὲ βασιλεὺς Μανουήλ] Hunc Mustapham Moratis fratrem, Mustaphopolim Phranzes lib. 1. c. 40. appellat, Byzantiumque venisse tradit. Laonicus vero illum apud Caramanum degisse, quæque ad victum necessaria sunt, ab eo accepisse scribit. Constantinopolim deinde venisse: Græcorum tandem factione in Asiam transfectum, ab Aliaze Saraphtare, cui Mehemetes eum crediderat, Morati proditum, huiusque iussu strangulatum. Leunclaius lib. 14. ex Verantij & Haniualdi monumentis illam historiam fusius explanauit. Pag. 104. C

Μανουήλ ἔκειτο] Mortem Manuelis Phranzes accidisse tradit anno 6933. Iulij Pag. 105. A
 21. [id est, Christi 1425.

Ακιντζίδας] Id est, Cursores, *Ackin* excursio. dicuntur etiam Akenzij. Pag. 105. D

Επιμάσας τὸν τῆς ἐδάς πρώτον] Quæ ex Haniualdanis monumentis refert Leunclaius, Ducæ narrationi magis congruunt, quam quæ ex Verantiano lib. excerpta sunt. Laonicus huius aduersus Cineitæ expeditionis nullum verbum facit. Pag. 106. A

Υψηλὴ ἐπωνομαζόμενον] Turcis appellatur Ala-Sar, vel Alachifar, id est, altum Pag. 107. A
 castrum. Hypsilin quoque eam vocant, quæ nostro maritima est.

Αμώλειον] Phrygiæ maioris vrbs. Ibid. D

Τὰ τειλάκοντα] Alibi non extat huius loci nomen. Pag. 108. A

Πέρσιβας Παλαετιζίνος] De isto nihil reperio in Genuensi Historia. Ibid. C

Ο δὲ Χάμζας] Hic Hamzas est, qui a Cineire seruatus fuit, Baiazitis Bassæ Ibid. D
 frater; de quo supra actum cap. 24.

AD CAPVT XXIX.

Ο ΜΟΙΩΣ ἢ Λάζαρος] Non appellabatur Lazarus, sed Stephanus Lazari F. Pag. 109. D
 hic loquutus est Turcorum more: qui Seruiæ Despotas Lazaros siue Lazar-oglios appellarunt.

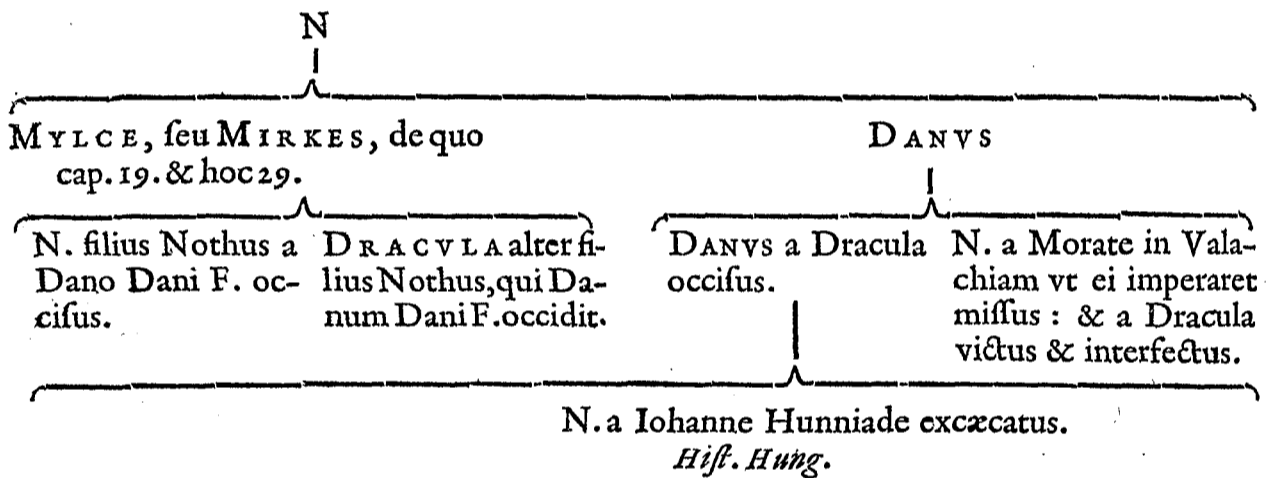
Ο δεσπότης Ανδρόνικος] Laonicus lib. 4. ab Andronico qui elephantiasi postea Pag. 110. A
 obiit, venditam Venetis Thessalonicam, quod ad tuendam illam impar esset. lib. deinde 5. post Mustapham a Morate fratre suo occisum, Thessalonicam ab hoc Morate expugnatam fuisse tradit. hoc loco meminisse oportet a Laonico Thessalonicam Thermam vocari. Phranzes lib. 1. capp. 21. & 32. etiam adeundus.

Sed cap. 21. errorem admittit & parachronismum : ait enim Andronicum eodem anno Theffalonicam vendidisse, quo Theodorus Lacedæmonem Rhodiorum Collegio Spartam vendidit, quod est falsissimum. Nicolaus Doglionius Venetæ Hist. lib. 6. Theffalonicam a Morate II. captam anno 1430. scribit, postquam per annos quatuor sub Venetiarum dominio steterisset. Annales Turcici ad annum 833. referunt, qui cœpit anno 1429. Sept. 30. feria 6. Phranzes lib. 2. cap. 9. mense Aprili anno 6938. [Christi 1430.] occupatam a Turcis Theffalonicam scribit. Paulus Maurocenus Patricius Venetus Hist. lib. 20. anno 1430. tradit Andream Dandulum, qui Ducis titulo res gerebat, & Paulum Contarenum Capitanei munere fungentem, ignavia ac socordia sua Theffalonicam perdidisse.

Pag. III. B Εἰς Σέρρας ἦλθε] Serræ Theffaliæ vrbs Metropolis, thronum 58. sub Leone Philosopho tenuit.

Pag. III. B Εἶτα ἐκέλευσε εἶ) ἐν χερσὶ τῶν Χριστιανῶν] Hoc notavit Author noster, quoniam Turcorum instituto aduersari videtur : qui Christianorum templa, in quibus preces suas recitauerint, lege vetiti restituere se posse negant.

Ibidem C Τοῦ βαβόδα Βλαχίας Μύλτζου] Vt Ducæ narratio, quam de Valachis hic profecutus est, rite intelligatur, principum istorum seriem genealogicam subiiciemus : qualem ex textu ipsius colligimus.

De Mirke & Dano Iohannes Thwrozius in Chronicis Hungaricis anno 1415. cap. 17. mentionem facit, eodem sanguine natos, non tamen fratres fuisse : quorum hic Turcorum auxilia, ille Sigismundi opem implorauit. Antonius pariter Bonfinius Rerum Hungaric. Decad. 3. lib. 3. anno 1415. sic loquitur. In causa Valachorum duo fuere Principes, Daan alter, alter Merkes dictus est, vterque eodem genere natus. dominandi gratia est nata discordia. Daan cum se viribus inferiorem esse cerneret, præcipiti consilio tractus ad Turcarum opem confugit : a quibus auxilia, quæ petierat, facile impetrauit, cum occupandæ illi Daciæ potissimam hanc esse ducerent occasionem. Quare vt cognatum sibi infensum regno exigeret, prophanas Legiones induxit. Merkes, ne Turcas Daciæ inuadere pateretur, neue fœdæ gentis opibus regno eiiceretur, ad Sigismundi opem confugit, &c. Lofoncius cum exercitu ad tuendum Merkem missus a Turcis & Valachis cæsus est. Laonicus lib. 4. de Myrke, & Tano verba facit, quorum opibus & auxiliis vsus est Moses aduersus Musulmanum. lib. 5. Draculum ab Hunniade victum, & Daciæ seu Valachia Danum præpositum fuisse : qui omnes Draculij consanguineos & affines occidit : qui Duces Myrxæ filij nothi erant, ait Laonicus. ex Iohanne vero Thwrozio discimus, post cladem Varnensem ab Hungaris acceptam, Iohannem Hunniadem Coruinum fuga salutem sibi quærentem in Walachiam euasisse, ibique a Draculio Vauoda captum, aliquandiu detentum fuisse. tali iniuria accepta ira incensus

Hunniades in Draculium anno 1446. mouet, captumque cum filio eius primogenito capite plectit. Dani quoque Vaiuodæ filium luminibus priuat. Laonicus lib. 7. de capto a Draculio Hunniade etiam differit; & hunc in Dacos mouisse, vt Daanum in possessionem Walachia mitteret. Belli exitus is fuit: Daci Draculium deserunt, & ad Daanum transfugiunt. Draculius a suis desertus fugæ se mandat, a qua per Danum, qui eum infecutus fuerat, retrahitur, ab eoque vna cum filio interficitur. Aut igitur Laonicus de Dano isto falsa scribit, aut duos fuisse necesse est: vnum, iuxta Hungaricam historiam, excæcatus: alterum, qui, iuxta Laonicum, Draculium interfecit. De his Mirke & Dano pauca Leunclaius in Pandectis numero 71. sed quæ nullius sunt momenti.

Εν ἐκείνῳ δὲ τῷ ἔτει] Huius belli Caramano illati Laonicus lib. 5. & Leuncl. lib. 14. mentionem faciunt. Pag. 113. C

Ακσιάρη, Πελοποι] Leuncl. lib. 14. captas has vrbes dicit, quas vocat Acsherem & Beg-Scheherem, & eodem libro Boscara appellat. In tabulis Geographicis vulgatis Sari, quæ forte Acfiari, sita est ad Septentrionem Iconij. Bogas, quæ Begfiari vel Boscara est, ad ortum & meridiem Iconij respectu iacet. Fallitur Ortelius, qui Ac-Serai Leunclaiij Anazarbum facit: cum Anazarbus in Cilicia finibus orientalibus olim fuerit, quæ ab Iconio plurium dierum itinere distat. Pag. 114. B

AD CAPVT XXX.

ΟΤΙ ὁ δεσπότης Σερβίας υἱὸς τῆς Λαζάρου] Vt clarior sit legentibus Historia Ducæ Ibid. D
in illis, quæ ad Seruiæ Despotas spectant, repetemus hic ex Mauro Orbino, qui Italice Regnum Slauorum scripsit, Genealogias duas, vnam ex parte, gentis Nemagnæ scilicet; alteram Priuaziorum.

P A R S G E N E A L O G I Æ
Gentis Nemagna.

MILVTINVS, vel VROSCVS SANCTVS.

W LADISLAVS. VROSCVS a filio Stephano laqueo inter- CONSTANTINVS.
emptus anno 1331.

PRIMISCIA, STEPHANVS DVSCIANSVS obiit NEDA Michaelis Bulgaro-
vel SIMISSA, ad Διπύτταρον, ab Andronico iuniore ex- rum Regis vxor. de illa Can-
tractum oppidum, anno 1354. ætat. 45. tacuzenus lib. 3. cap. 2.

VROSCVS Rex vltimus gentis Nemagnæ: quem Cantacuzenus lib. 4. cap. 43. οὐρεσιν appellat Cralæ filium: qui aduersus Simonem auunculum suum Acarnania Principem bellum gessit.

Vnde patet Ducam cap. 3. huius historiae errasse, cum Lazarum Stephani, qui in hac Genealogia Duscianus est, filium asserit; quod forte crediderit alium præter filium Stephano Cralæ non successisse. Lazari itaque Genealogiam exhibebimus, vt vltimorum Seruiæ & Rasciæ Despotarum originem videamus.

GENEALOGIA GENTIS PRIBAZIÆ,
ex qua ultimi Seruic Despotæ.

PRIBASIVS.

Despota LAZARVS occisus in prælio ad Cossouum campum : is Vroasco, Stephani Duf-
ciani F. Imperij partem armis ademit.

STEPHANVS Despota Seruicæ.	MARA, vel MARIA vxor Wki Branchou- kij.	HELINA, vel HELENA vxor Nico- lai de Gara.	DESPINA, vxor Balsæ.	WCOSAVA, vxor Milos Kobilichij, qui Mora- tē I. occidit.	MILIEVA, vxor Baiazi- tis primi.	Wk.
----------------------------------	---	---	-------------------------	--	--	-----

STEPHANVS.	GEORGIVS, Despota Seruicæ succedit auun- culo suo Stephano. eius vxor Irene Canta- cuzena.	GREGORIVS.				
GEORGIVS.	Wk	MARIA, vxor Bonifacij Mar- chionis Mon- tistferrati.	CATHARINA Comitis Ci- liæ Vldarici vxor.	LAZARVS.	MARIA, vxor Mora- tis I I.	NN. filij duo a Morate lu- minibus pri- uati.
IOHANNES.	IOHANNES.	IOHANNES.	IOHANNES.	IOHANNES.	IOHANNES.	IOHANNES.
MARIA, vxor Ferdinandi Fran- gipani.	MARIA, vxor Stephani Bozi- næ Regis.	IERINE, vel IRE- NE vxor Iohannis S. Petri in Galatina Ducis.	MILIZA, vxor Leonardi Des- potæ Larten- sis.			

Ex ista Genealogia & ex Historiæ consensu Leunclauij error confutatur, qui
Baiazitis I. vxorem Georgij Despotæ filiam asserit: & omnino falsa est Genea-
logia, quam in Pandectis numero 54. exhibuit. Lazari filius, qui liberis nullis
superstitibus, obiit anno 1421. Stephanus est: cui successit Georgius Brancoui-
kius Lazari nepos ex Mara, quam Maro Ducas appellat. Quod vero dicit noster
Georgium fuisse Lazari generum, non autem nepotem, perperam scriptum; &
certe scribere debuit, υἱὸς Βουλκίου τῆς γαμβροῦ τῆς Λαζάρου. Si enim Stephanus De-
spota, superstitite ex sorore sua Maro, seu Mara, nepote, qui ei successit, obiit:
alius esse non potest præter Georgium, a quo noui iuris repertor Morates Ser-
uiam repetebat; quia sine liberis Stephanus eius auunculus obierat. Morates
Mahometis F. Baiazitis N. Milieum auiam non habuit: ex ea enim liberos sus-
cepisse Baiazitem nullus author tradidit.

Pag. 115. A

Καὶ δίδωσιν αὐτῷ πλὴν αὐτῆς θυγατέρας εἰς γάμον] Maurus Orbinus in regno Slauo-
rum notat Moratem in Georgium Seruicæ Despotam post Stephani, qui Lazaro
natus erat, obitum mouisse, & loca aliquot occupasse: quem vt placaret Geor-
gius, tributarium ac vectigalem Moratis se profiteretur. Verum cum Morates
Georgium promissis haud stare cerneret, bellum rursus anno 1435. ei intulit.
Legatum vero Georgius ad eum mittit, per quem se vectigal soluere paratum, &
ad iussa capeſſenda promptum fore pollicetur. Morates ergo per Saraziam
Bassam non solum vectigal, sed & Mariam Georgij filiam vxorem sibi dari po-
ſtulat. Vt tributum soluere paratus erat Georgius; ita nuptias illas auersabatur.
Victus tamen Ierinæ siue Irenes vxoris suæ precibus, quæ hoc matrimonio Ser-
uiis placatum Moratem sperabat, filiam suam Chalili Bassæ ad Moratem addu-
cendam tradit. De Seruicæ parte dotis nomine a Georgio concessa nullum ver-
bum facit Orbinus. Ibidemque refellit Reinerium Reineccium & alios, qui

dixerunt Mariam illam Georgij filiam Semendriæ seu Smedroui deditioe in Turcorum manus deuenisse, Morati deinde matrimonio iunctam. in qua etiam opinione deprehenditur Bonfinius Rerum Hungaricarum Decad. 3. lib. 4. Mariamque captam fuisse scribit. De Smedrouo, Morate concedente, ædificato Leunclaius & Laonicus nihil tradunt: qui de nuptiis illis mentionem faciunt hic lib. 5. ille 14.

Ο δὲ Μωρατὶ ἤδη θέρους] De hac expeditione Moratis, Draculio duce, ad eundem Leunclaius lib. 14. quo loco Direcolam hunc vocat. Zipinium vero Cibinium est seu Hermentadium Transsylvaniæ, quam Ardeliam appellat Laonicus, vrbs inter præcipuas. Ibid. B

Ἦν γὰρ ἔχων καὶ ἑτέραν] Hic locus, & qui infra cap. 33. probant Moratem ex ista Maria Mehemetem non suscepisse, quod aliqui, inter quos Reinerius Reineccius, ab Orbino confutati scripserunt. Pag. 116. A

Ἐαυτοῦ δὲ θύχου δούλου] Post obitum Sigismundi Imperatoris, qui incidit in annum 1437. vt notant Thwroczius & Bonfinius, bellum Georgio Seruiæ Despotæ Turci anno 1438. intulerunt, dum Albertus Auftriacus Sigismundi gener & successor bello Polonico distinebatur. Impar viribus Georgius Sauum transfretus ac Danubium, cum nobiles & sacerdotibus, & filiorum vno Lazaro, in Hungariam, in qua oppida possidebat, abiit. Synderouiam, quæ Smedrouum, Sancti Andreae castrum appellatum, tuebatur filiorum Georgij vnus. Synderouiam fame expugnatam Turci deditioe accipiunt. Gregorius Stephani frater capitur & excæcatur. hæc Bonfinius Dec. 3. l. 4. Laonicus lib. 5. Smedroui obfessæ ac deditæ meminit. Ibid. B

Ἦν γὰρ ἡ σιτοθήκη τῆς κείνου κέρη] Notauit Maurus Orbinus Synderouiam fame expugnatam fuisse; cum Irene Georgii vxor auara mulier omne frumentum, vt pecuniam corraderet, distraxisset. quo simili errore muliebri & impotenti auaritia, aliæ vrbes in hostium potestatem concesserunt. Ibid. D

Καὶ κατὰ τὴν Πελοποννήσου ἐστράτευσεν] Bonfinius D. 3. l. 5. [eo fere anno quo Albertus obiit, Amurathes Mysiam occupauit; Albam Græcam obsedit, & frustra expugnare tentat.] ad annum Hegiræ 843. [Christi 1439.] ea referunt Turci. Laonicus lib. 5. de illa Belogradi obsidione mentionem facit. Belogradum, multis nominibus appellatur, Alba Græca, Alba Bulgarica, Nandor Alba. Pag. 117. C

Περὶ ὀλίγου δὲ ἀγένης αὐτῶ] Ducas Sigismundum, quem Hungariæ Cralem appellat, Albam Græcam a Georgio, tuendæ illius causa aduersus Turcos, petiisse scribit. At Hungaricarum rerum Scriptores aliter narrant. Thwroczius Georgium Sigismundo cessisse Nandor-Albam: & cum eo permutasse anno 1425. scribit. Bonfinius Decadis 3. lib. 3. Sigismundo cessisse Albam Græcam Georgium scribit. *Frequentauit quoque illius aulam Georgius, superioris Mysiæ princeps, quem Despotam nominant. Hic Sigismundi beneficentia victus, Albam Græcam, ibi ad Danubij ac Savi confluenta sitam, ubi Taurinium olim fuerat, in perpetuæ fidelitatis pignus, veluti tuti obsidis loco, Imperatori sponte dono dedit: quod quidem in Mysia, & ea, quæ ad Turcos nunc spectat, Hungaria, vnicum est propugnaculum. Contra ille, ne bene merendo cederet, hæc illi castella in regno rependit, Zalon, Kemem, Bekiem, Kelpem, Vilagosuarum, Tochaium, Monkachum, Thaaliam, Rhegesum. Oppida vero, Zathmar, Bezermem, Debreczem, Thur, Varsan, & pleraque alia: Buda autem magnificas ades, quæ regia loco haberi possunt. Sunt tamen alij Authores, qui hanc permutationem factam ab Alberto Auftriaco Hungariæ rege dicant.* Ibid. C

Βοτάνης σιδρασία] Βοτάνη appellat Græci moderni puluerem tormentarium seu pyrium. Hoc loco Τεάνης per, T, scribitur in Cod. MS. Sed in dictionariis Græcobarbaris θάφι, sulphur. Verba porro illa, ὀσμὴν οὖν ἀσπίδος ἢ τῆς αὐτῆς Pag. 118. A

ἡρεσ πυρὸς, εἰ πλησιάζειν, reddidi vt in textu leguntur. & pro ἀσπίθω, ἀσφαλτον voluisse dicere probabile est, cum ἀσπίθος Græcobarbara vox, idem significet ac ἀσπιδίη. deinde quis odor scintillæ illius pulueris accensi, nisi sulphureus, cui bituminis odor proximus est.

AD CAPVT XXXI.

POST multas rixas, contentiones, atque discidia, quæ pacem ac concordiam Ecclesiarum conuulserunt, sub Photio Constantinop. Patriarcha, qui Ignatio eiecto sedem inuasit, schisma secutum est: quod instar vlceris carcinomatici serpsit: nec postea sanari potuit, quamuis Christianæ pacis studiosi medicamina & vnguenta ei adhibere conati sint. Sub Constantino demum Monomacho, Patriarcha Constantinopolitanus factus Michael Cerularius, odio capitali Ecclesiam Romanam eiusque Præsules persecutus est: illiusque malis artibus discordia inualuit. Alexio Patriarchæ successit Cerularius anno mundi 6551. [Christi 1043.] Martij 25. vt scripsere Georgius Cedrenus, & Ioh. Curopalates Scylitza. Quæ in Ecclesiam Romanam molitus sit ille Michael: quantumque fuerit Leonis IX. pacis ac concordiaæ studium in huius contra Acridanum actis, & apud Baronium videre licet anno 1053. Quod vt magis confirmemus, maleuolumque Cerularij animum ostendamus: Græci, anonymi quidem, testimonium adducemus, quod extat in Bibliothecæ Regiæ MS. *Σημείωσις ὅτι ἔπι τῆς βασιλείας Κωνσταντίνου τῆς Μονομάχου, ἀναβῆεις εἰς τὸν θρόνον Κωνσταντινουπόλεως Μιχαὴλ ὁ Κηρυθάειος, ἄμα τῷ χρονονηδεύει, τὸν Πάπα Ρώμης ἔξέβαλε τῆν διπύχων, ὃ τῆν ἀζύμων ζήτημα ἐπένεγκων αὐτῷ τῆς ἐκβολῆς αἴτιον. καὶ πλὴν τῆς ἀγίου πνεύματος ἐν τῷ συμβόλῳ παρεθήκω, ὡς φασί. σιωπήρησεν αὐτῷ ὁ Πέτρος Ἀντιοχείας ὁ πατριάρχης, καὶ Λέων ὁ Βουλγαρίας. ἡ δὲ ἡ βασιλῆα τῆς ῥηθέντος τῆς Μονομάχου καὶ πλὴν χρονικῶ τῆς Συκλίτῃ περιλήψιν ἐν ἔτει 5793. εἰσὶν οὖν ἐν τῷ πρῶντι 5793 ἔτει (ἐν ᾧ καὶ ἡ ἀλωσις τῆς Κωνσταντινουπόλεως ὡς τῆν ἀθέων Τούρκων γένηε, Μάγ καθ' ἡμέρα τελεῖται) ἔτη υδ'. ἀφ' οὗτωρ ἐλήθετο ὃ κρίσμα τῆν ἐκκλησιαστικῆν Ρωμῶν καὶ Φεστικῶν τελείως. ὃ ἂν αὐτὸς Μιχαὴλ ὁ Κηρυθάειος ἔπι πλέον ἀνήγαγε ὃ κρίσμα, καὶ πλὴν φλόγα ἔξεκαυσεν αὐτῷ. καὶ ἀφ' οὗτωρ πῖνα κοσμικὰ παράγματα, ἀφ' ἔφθασε ἀγακκῆσας ὁ Ἰταλὸς Ἀργυρος: ἔπι πλέον δὲ ἀφ' ὃ ἐτελεῖν τὸν πατριάρχην ἐκείνον, καὶ ποῖς μετ' αὐτὸν, εἰ μὴ ἀνεγκλήτους καὶ ἀκρίτους ὡς τῆς Ρώμης. ἀντιπερὶσῆσσι δὲ εἰς ἑαυτοῖς, καὶ καὶ τῆν λοιπῶν πατριάρχων θρόνων κράτος. καὶ εἰ τὸν Κωνσταντινουπόλεως καὶ πρῶτων, ὅτωρ ἡ ὡς πρῶτον ὁ Ρώμης τῆν πρῶτων ἔξάρχων. Imperante Constantino Monomacho in sedem Patriarchalem collocatus est Michael Cerularius: qui statim ubi creatus fuit, Papam Romæ e sacris diptychis abrasit: ei obiciens quod pane azymo Eucharistiam conficeret, & symbolo additam Spiritus sancti à Filio processionem. Hoc in negotio adiutores ipsi fuere Petrus Antiochiæ Patriarcha & Leo Bulgaria Archiepiscopus. Regnabat porro Monomachus ille iuxta Scylizæ Chronicon anno 6557. [Christi 1049.] Inde ad annum 6961. (quo Constantinopolis ab atheis Turcis capta est Maij 29. feria 3.) anni 404. elapsi sunt, quibus schisma inter Romaos seu Græcos, & Francos seu occidentales perseveravit. Michael ipse Cerularius schismatis malum auxcit, & in maius discordia incendium prorumpere fecit. Italus quoque quidam nomine Argyrus, rebus quibusdam secularibus admixtis, vulnus illud exasperavit. Maxime vero ac præcipue Patriarcha libido: qui se suosque successores Romana sedis iurisdictioni subtrahere voluit; nec ad Papam amplius prouocari, nec ab eo iudicari. Propositum insuper illius erat, in aliorum Patriarcharum thronos authoritatem & iurisdictionem in se trahere: quamque antea Papa Romæ in ceteros habuerat, potestatem ad Constantinopolitanum Patriarcham transferre. Hoc schisma ad Michaelis I. Palæologi tempora perseveravit: qui anno 1274. in Concilio Lugdunensi illud reconciliare,*

conciliare, discordias inter Græcos & Latinos componere per Legatos laboravit: & Græcam Ecclesiam in communionem a Romana recipi effecit. Verum vnionis decreto Græci plerique contradixerunt: frustra que fuit Michaelis Imperatorem vnionem amplexum esse: Iohannemque Becum Patriarcham, qui dum priuatus vixerat, eam auersatus fuerat, tandem approbasse. Andronicus enim Michaelis filius, & Georgius Cyprius Patriarcha illam improbarunt, & condemnarunt. Andronicus etiam patrem suum Michaelis defunctum sepulturæ pompa ac consuetis honoribus priuauit: quod cum Latinis sensisset. Iohannes deinde Cantacuzenus, cum res eius ad angustias redactæ essent, illam Ecclesiarum vnitatem meditatus est, & Græcam Ecclesiam cum Romana in gratiam redire cupiebat, vt summum Pont. Latinosq; in suas partes aduersus Annam & Senatuum C. Politanum traheret. quod ipse in historia, quam scripsit, testatur. Verum quem ex ea vnione fructum sperare poterat, in tanta Græcorum ab Ecclesia Romana dissensione: quam maximam fuisse, & sæuissime in Latinos acerbissimo odio Orientales ex ipso Cantacuzeno constat. Ille enim de Apocauci perditissimi viri malis artibus differendo, tradit istum ad summum Pont. Imperatricis Annæ nomine, eaque infamia scripsisse: quibus Anna Orientalem Ecclesiam Romanæ restituebat, & Papæ iurisdictioni subiiciebat. Rem serio agi verasque esse litteras persuasus Pontifex ad Annam rescribit: de tam sancto proposito eam laudat, hortaturque vt in eo perseueret. Pontificis litteræ Apocauco redditæ sunt, quas apud se occultabat, aduersus Annam in medium illas adducturus, si eam abhorrere a coniugio Iohannis Imperatoris & filiæ suæ sensisset. in publicum siquidem Pontificis litteris editis, Clerum Constantinopolitanum plebemque in Annam concitaturum se sciebat: illique Ecclesiarum vnioni Græcos prorsus aduersari nouerat. Manuele porro Palæologo imperante, cum Græcorum res a Turcis attritæ fuissent, nec Imperium nisi precarium, vt ita dicam, Turcis vectigales facti, obriherent: vltima necessitate cogente, opem rebus afflictis suis implorantes, ad Latinos confugiunt: vtque facilius impetrent, spem ad Ecclesiæ communionem redeundi Latinis faciunt. & circa annum Christi 1417. a Manuele missus in Italiam Eudæmon Iohannes, Constantinopolitanam Ecclesiam, totumque Orientem Ecclesiæ Romanæ redditurus erat. & cum illius anni die 11. Nouemb. summus Pontifex electus fuisset Martinus V. cum eo de Ecclesiarum conciliatione agit: Imperatoris & Patriarchæ affectum, quo promouere tam ingens bonum student, exponit. Martinus Papa Eudæmonem Iohannem benigne amplexus est, indulgentiasque concessit illis, qui militatum irent ad Hexamilium propugnandum. Litteras etiam ad Imperatorem & Patriarcham scribit, quibus significat, quanta animi cupiditate Ecclesiarum vnionem optet. Postquam vero Manuel obiit, Iohannes eius successor Legatos ad Papam de reconcilianda concordia semel atque iterum mittit. Secundam Legationem, cuius meminit Phranzes l. 2. c. 9. obierunt circa annum 1430. Marcus Iagaris magnus Stratopedarcha, Curunus Manganorum Præsul, & Demetrius Angelus Clidas, qui Imperatori a secretis erat. Actum deinde de concilio indicendo, vt in eo transigerent, decernerentque Ecclesiæ vnionem. Concilium per id tempus Basileæ habebatur, ad quod Orientalem Ecclesiam Patres inuitabant: sed Græci summi Pont. partibus adhærent, & in Italiam veniunt, cumque Latinis Concilium Ferrariæ, Florentiæ demum celebrant: quod, qualem exitum habuerit, ex hac historia Ducæ colligere licet.

Οἱ δὲ ἀρχιεπίσκοποι] Archipræsules a Patriarcha electi eum comitati sunt, Pag. 118. D
& Synodo interfuerunt, Ephesi, Trapezuntis, Heracleæ, Cyzici, Sardinum, Nicomediæ, Nicææ, Tornoui, Monembasiæ, Lacædemonis, Amasiæ, Mitylenes, Staurupoleos, Moldauiæ, Rhodi, Melenici, Dramæ, Ganni, Driftræ & Anchiali: omnes numero viginti. Venit ad Concilium

& Ruffiæ Archipræful cum Epifcopo. Ex Archontibus etiam Ecclefiæ adfuerunt, Magnus Sacellarius, Magnus *σεβουφύλαξ*, feu vaforum custos; Magnus Cartophylax, Magnus Ecclefiæ Præfectus, Proteclicus, Nomophylax, & alij officiales omnes fere excepto Hieromnemone, qui tunc morbo decubuit. Præfules vero Monafteriorum fuerunt, Greg. Pantocratoris Præful, Malei Præful, S. Basilij Præful. Ex Hieromonachis Pachomius, Moyfes Lauræ Monafterij, Dorotheus Bato-pædij Monafterij Monachi. Alexandrini Patriarchæ vicarius fit Heracleensis Archiepifcopus. Antiochiæ Patriarchæ vices obeunt Greg. Pneumaticus, & Ruffiæ Archiepifcopus. Hierofolymitani tandem Ephesi & Sardium Archiepifcopi.

Pag. 119. A

Καὶ τρεῖς πέντηες ὁ Πάπας] Illæ triremes Venetæ circa finem Septemb. anno 1437. quibus Præfectus erat Antonius Condolmerius Eugenij Papæ nepos, Constantinopolim appulfæ sunt, terræque motus ipfo die factus, adnotatur.

Ibidem

Ἀπὸ τῆς Κωνσταντινου εἰς Βενετίας] Constantinopoli foluerunt Nouemb. 24. anno 1437. quo die Constantinopoli terræmotus accidit. Phranzes cap. 14. lib. 2. ait Imperatorem adueniffe Venetias Februarij 8. anno 6946. [Christi 1438.] Qui rum etiam cum Imperatore & Patriarcha aderant, tradunt Venetias adueniffe Sabbatho *τῆ ἀσώτου*, id est, Sabbatho pridie Dominicæ, qua orientalis Ecclesia Euangelium prodigi filij, quod habetur Lucæ c. 15. in Liturgia recitat. experientum est num conueniat Phranzes cum his. Anno illo 1438. Cyclus Lunæ fuit 14. Solis 19. littera Dom. E. Ergo Pascha fuit Aprilis die 13. a quo si retro numeremus Dominicas 9. perueniemus ad Februarij diem 9. Dominicam *τῆ ἀσώτου*, feu filij prodigi. pridie ergo fuit Sabbathum Februarij dies 8. Dominica illa *ἀσώτου* nobis Latinis Septuagesima dicitur. ab illa Dominica ad fequentem, quæ *τῆς ἁγιοπρέας* appellatur, carnibus egregie vescuntur Græci. Conuenit etiam notatio diei 8. Martij anni illius, qui fuit *σαββατον δούτερον τῆς νηστίας*, quo die Patriarcha Iosephus Papam salutauit osculo pacis in Domino, vt refert Phranzes cap. 16. lib. 2. & qui Concilio interfuerunt Græci idem tradunt, adduntque Patriarcham noluisse iuxta occidentalium consuetudinem Papam salutare.

Ibidem

Ἐκδοχὴν οὖν ἀβίς] Quodnam templum Veneti Græcis ad liturgiam celebrandâ tunc concesserint nescio, nisi forte S. Georgij, in quo Venetias reuerfi pro defuncto Patriarcha liturgiam celebrarunt. Notant qui adfuerunt Græci, a Venetiarum Duce rogatum Imperatorem a Concilio Venetias reuersum, vt Græcos in D. Marci templo liturgiam celebrare iuberet; quod factum. Ad celebrandum Protosyncelus, quos Latinis norat maxime aduersari, elegit: & præfente Venetiarum Duce Patricijsque, sacra liturgia, iis probantibus cærimoniafq; laudantibus, peracta est. Excusant hanc celebrationem in Latinorum templo peractam, dicuntq; in proprio Antimensio celebrasse: vasis suis vsos esse, omnemque ordinem & cærimonias Ecclefiæ suæ seruasse. Nec omittendum est Heracleæ Archiepifcopum cum Lacædemoniensi celebrare noluisse, eo quod irregularis ipfi factus videretur: quod ad ordinem sacerdotalem quendam homicidam promouisset.

Ibid. D

Ὁ δὲ κερπὸς τῆ ὄρου] Illa de additione, seu potius explicatione, symbolo facta, contentio exorta est circa tempora Leonis Papæ IV. qui anno 847. adsumptus est, anno vero 855. obiit.

Ibidem

Πάντες οὖν ἑποχράδουτες] Iulij die 5. Dominica anno 1439. Græci decreto subfignarunt, excepto Ephesino Marco. Papa deinde subfignatione sua confirmauit & probauit: rem porro infectam esse dixit, cum Ephesinum non subscripsisse intellexit. Postridie Iulij 6. fer. 2. liturgia celebrata est. Cantores Papæ & Musici cecinerunt: deinde Græci *τῆ μεγάλῃ δόξολογίᾳ*. Decretum in ea lectum. Philantropinus mantile, quo manus absterfit Papa, porrexit. & celebrata illa Missa, vnio perfecta est. Petiit deinde a Papa Imperator, vt eo præfente Græci quoque Liturgiam celebrarent: quod obtinere nequiuit.

Μία δὲ θεολογία καὶ αἰτία] Græci Theologi aliquando vtuntur hoc verbo αἰτία in explicando SS. Trinitatis mysterio: sed eo sensu intelligunt, vt filius genitus a patre generante, vt principiatum a principio, non vero tanquam effectus a causa differat, vt ὁμοιωτοῦ ratio integra seruetur.

Καὶ ὁ Πατριάρχης μὲν πρὸ ἐνωσιν] Qui Concilio adfuerunt, aliter tradidere: Patriarcham scilicet Iunij die 10. Indiēt. II. Patriarchatus anno 24. ineunte & ante dies 20. cœpto, dum cœnaret obiisse. Decreto vero non subsignauerunt Græci, nisi Iulij sequentis die 5. Pag. 120. B

Καὶ ἀπὸ Βοιωτίας εἰς Κωνσταντινούπολιν] Constantinopolim redierunt Græci anno 1440. Februarij die 1. Indiēt. III. feria 2. τῆς τετραγώνου: fuit enim hoc anno Pascha Martij die 27. Cyclo Lunæ 16. Solis 21. Litteris C, B. vnde Dominica ἑ' ἀσάπτου, seu Septuagesimæ concurrat cum Ianuarij die 24. & Dominica τῆς ἀποκρίων cum 31. Ianuarij: ita vt Februarij dies prima fuerit feria secunda τῆς τετραγώνου Septimanæ, qua Græci caesis ad Dominicam sequentem vesci possunt. Ibid. C

Ὁ δὲ βασιλεὺς πέμπει πρέσβεις πρὸς τὸν Μωράτ] Phranzes lib. 2. cap. 13. notat Amiram Moratem, ad quem Andronicus Iagrus, seu Iagris missus est, voluisse ab illa profectioe Imperatorem auertere. Alij dicunt Iohannem imperatorem ad Moratem misisse Paulum Asanem, vt de profectioe sua cum certioem faceret. Moratem discessum Imperatoris in Italiam dissuasisse, veritum ne quod fœdus cum Latinis contra Turcos iniret. Veziros etiam Asani dixisse tradunt Sultani amicitiam, quam Latinorum vtiliorem Imperatori fore. Ibid. C

Ὁ Ηρακλείας Αντώνιος] Hic Antonius Heracleensis Metropolita, postquam Constantinopolim Græci reuersi de eligendo Patriarcha egerunt, vel inuitus electioni adfuit, non vt suffragium ferret, negauit enim id laturum: sed vt coram vniuerso clero, peccatum, quod admiserat subscribendo decreto Florentino, confiteretur ac execraretur; seque dignum, cui manus, qua subscripserat, præscinderetur, quibusdam familiariter secum versantibus se fassus est. Pag. 121. A

Τινὲς τῶν θεολογῶν ἐν τῷ ἑσπερίῳ] Qui ex Clero Constantinopolitano Concilio Florentino adfuerunt, negant, quando decreto subsignatum est, Græcos σιτηρήσιον, id est, cibaria & pecunias petiisse: aut Latinos promississe: quod Græcis tamen in patriam reuersis obiectum est, ipsosque auro suffragia sua vendidisse. Iidem equidem fatentur pecuniam accepisse aliquos: plures tamen eorum decreto non subsignauisse. De illo Florentino Concilio adeundus Laonicus lib. 6. Phranzes lib. 2. cap. 13. & seqq. vsque ad 17. Ibid. A

AD CAPVT XXXII.

Ὁ δὲ πατριάρχης δεσποτῆς Γεόργιος] Hoc cap. Ducas in rebus Hungaricis parum peritum se prodit: cum eo tempore Hungariam a Regina gubernatam & Ianco scribit. Sic autem se res habet: Albertus Austriacus Sigismundi gener, cum focero defuncto successisset in Hungariæ regno, biennio fere regnauit; obiitq; anno 1439. Octob. die 27. Elizabetha coniuge prægnante relicta. quæ an. 1440. Februarij die 22. Ladislaum posthumum peperit. Nuptias quoque Ladislai Poloni, Regis Poloniae Casimiris fratris, aspernata, anno eodem in festo Pentecostes filium suum infantulum Hungariæ Regem coronari curat. Seditiosi interea aliquot Hungariæ proceres Ladislaum Polonum regem eligunt, & in Hungariam euocant. Aduentantem Polonum cum Elizabetha sensisset, in Austriam, filio secum abducto, & Hungariæ corona clam subrepta ac asportata, ad Fridericum III. Imperat. aufugit. Ladislaus Polonus die 17. Iulij Hungariæ Rex coro-

natur : eique corona , qua S. Stephani Regis reliquæ coronatæ erant , impo-
nitur : quod aliam Regina suffurata esset , secumque abstulisset. Polonus Hun-
gariam vsque ad cladem Varnensem rexit. eoque interfecto , Ladislaus post-
humus , cuius mater Elizabetha regina anno 1441. obierat , Hungariæ rex ite-
rum anno 1445. proclamatur : simulque Iohannes Hunniades Coruinus Inter-
rex & regni gubernator eligitur , eique Reipub. Hungariæ summa traditur ;
quam ad annum vsque 1453. cum Ladislaus posthumus ex Austria in Hunga-
riam reuersus est , rexit. Georgius Seruiæ Despota , post Sigismundi obitum
& Smedrouum a Morate occupatum , tota Seruia spoliatus cum filio suo
Lazaro Antibarium , vulgo *Antinari* , se recepit. Eum Morates ab huius vrbs
incolis repetit , & Ragufium aufugere cogit. Cumque Ragufæos Morates , vt
Georgium sibi dederent , sollicitaret , molestiam & incommodum Ragufæis
creare Despota veritus , in Hungariam ad Regem Wladislaum siue Ladislaum
Polonum confugit ; eumque rogat , vt sibi contra Turcos opem ferat. Ladislaus
Georgij ærumnis ac calamitate motus , simul vt Turcorum audaciam retunde-
ret , in Turcos mouere destinat , bellumque ad annum 1443. protractum est.
Veritus Morates illius belli exitum , inducias decennales cum Ladislao & De-
spota pepigit : huicque ditiones suas ipsamque Semendriam restituit. Vix com-
positis induciis ad arma reditum est : Iulianoque Cardinale Cæsarino authore
atque impulsore , Ladislaus inducias & iusiurandum violat , fœdera que confun-
dit. Denuo itaque conscripto exercitu Ladislaus anno 1444. Morati bellum in-
fert. Pœnas vero repetente Nemese a fœderum corruptoribus , iuris que iurandi
contemptoribus , ad Varnam , Tiberiopolim olim appellatam , ad pontum Eu-
xinum sitam , prælium committitur : in quo Ladislaus & Iulianus Cardinalis oc-
cubuerunt : magna que clade Christiana Respub. afflicta est. Bonfinius D. 3. libb.
4. 5. & 6. Thwroczius in Chronicis Hungaricis. Gerardus de Roo Histor. Au-
striacæ lib. 5. & Maurus Orbinus in Slauorum regno.

- Pag. 122. A. Τῆς καλοῦ μέρους [φίλας] Vrbs Seruiæ Sophia.
Ibidem Ἰζλατι] Hunc locum angustias saltus Ikladini Leunclaius appellat.
Ibid. C Καὶ μὲν ἐν Οὐζελία ῥηθῆναι] Fieri nequit istud , vt ex superioribus liquet. au-
fugerat anno 1440. Regina , & in Austriam transierat , anno sequenti 1441. res
humanas reliquit : quare gestis anno 1443. interesse non potuit.
Ibidem Ἦν γὰρ πρῶτος πρῶτος ὁ Ἰάσος] Verum est Iancum seu Iohannem Hunniadem
præfectum generalem Hungariæ militiæ fuisse.
Ibid. D Ὁ δὲ ὑποτιρητής τ. κ. 8. ὡς ὁ ῥηθῆναι τῶν Σαξων] Hoc falsum. Ladislaus enim Po-
lonus Rex fuit Hungariæ , eamque regio nomine , non tutorio aut vicario re-
xit : nec vnquam Saxonum , qui hoc loco pro Polonia Duca sumuntur , Rex
fuit : sed Casimiri Poloniæ Regis frater. Videndus Leuncl. lib. 14. de istis moti-
bus bellicis , & pace cum Hungaris Turcisque inita.
Ibidem Ὁ δὲ Ἰάσος οὐκ ὠμοσε λέγων] Cum istis non bene conueniunt , quæ huius capitis
initio dixit Ducas : omnia scilicet in Hungaria per Reginam & Hunniadem
gesta fuisse & gubernata : hic vero per Proregem & Regis adolescentis tutorem.
Quamuis vero Ducas res Hungariæ , personarumque principum statum igno-
raret , res inter Turcos & Hungaros gestas optime persecutus est. De istis bellis
adeundi Laonicus libb. 6. & 7. Leunclaius lib. 14. & Phranzes lib. 2. cap. 18.
Ibidem Αὐτὸς καὶ τῆς Καλοῦ μέρους] Laonicus lib. 6. & Leuncl. lib. 14. huius quoque belli ,
post motus Hungaricos Seruiosque compositos , historiam narrant.
Pag. 123. B Λαγονίδα] Vrbs Lycaoniæ sub Iconij throno.
Ibid. C Χιζωνος δὲ Σέρξαντος] Leunclaius Aladinis mortem ex historiis Turcicis an-
no 846. & ex Annalibus anno 847. contigisse statuit : ante bellum a Iohanne
Hunniade & Georgio Despota Turcis illatum. Ducas vero post bellum illud

confectum, pacemque cum Hungaris & Seruiis compositam tradit.

Καὶ δὲ Αἰγείου πελάγους] Leunclaiiusidem notat lib. 14. & in Annalibus Tur- Ibid. D
cicis classem Italorum fuisse dicit.

Κροτιῶντες Βύβλας] Forte hic intelligenda vrbs in Odrysis, quæ Βούκελος appel- Pag. 124. A
latur, sub Metropoli Adriana poleos Æmi montis. Bilgiur Turcis appellatur,
vt ex vocabulorum elementis probabile fit.

Ὁ δὲ Ἰάγης ἐκάλυεν] Idem Phranzes lib. 2. cap. 18. tradit. Laonicus lib. 7. Ibid. B
Wladislaum, vt castra Moratis aggrediretur a quibusdam impulsus, qui Hun-
niadi inuidebant, scribit.

Ὁ δὲ Χαλίλ] Leunclaiius lib. 14. & Laonicus lib. 8. quibus artibus Chalil Mo- Ibid. C
ratem in regium solium reduxerit, exponunt. Id factum adnotant Annales
Turcici anno Hegiræ 850. [id est, Christi 1446.] expeditionemque Moratis in
Moream eodem anno. Sed ita intelligendum est; Anno 849. [Christi 1445.] Mo-
ratem in thronum Imperatorium reductum; in Peloponesum sub finem anni
1445. at Hegiræ 849. venisse, & anno 1446. Hegiræ 850. Hadrianopolim rediisse.
Tam Annales Turcici quam Historia Hungarica adnotant Moratis in Mo-
ream expeditionem plusquam biennio anteuerrere Hunniadis cum Morate in
campo Cosouo prælium: quod equidem verum est. Expeditio siquidem in Mo-
ream contigit circa finem anni 1445. & initium 1446. pugna in campo Cosouo
anno 1448. Phranzes tamen & Chronicum breue, quod hic dedimus, ad annum
6955. mensemque Decembrem, [id est, Christi 1446.] referunt. Ducas forte huius
quoque pugnae mentionem statim subiicit illis, quæ de Varnensi narravit:
quod ad res Hungaricas & Seruiorum pertineant.

Πρὸς τὸ Νήσιον] Nifis vrbs Seruiæ ad Ibarem fluuium. Ptolemæo in IX. Euro- Ibid. D
pæ Tabula habet Νέσον in superiore Mysia: in qua habetur etiam fluuius Cia-
brus, quem aliqui volunt esse Ibarem: verum in illa Ptolemæi tabula longissime
abest Ciabrus fluuius ab vrbe Neso. Laonicus lib. 7. Νήσιον vocat.

Ὁ δὲ Κωνσταντῖνος] Adeundus Laonicus lib. 7. vbi diffusius illam expeditionem Pag. 125. A
narrat, & cum nostro prorsus sentit. Phranzes lib. 2. cap. 19.

Παρεδίδοντο ὑπὸ τῶν Ἀλβανίων] Moreæ seu Peloponesi partem Albanos habi- Ibid. B
tasse testatur Phranzes lib. 3. cap. 21. qui ipsos vocat Peloponesios Albanitas.

Μέγλη Πατρῶν καὶ Γλαρέντζας] Patræ vrbs Achaia in Peloponeso Metropolis.
Clarenza vulgo *Chiarenza*, olim Cyllene, in Elide Peloponesi. aliis est Dyme.
Sita est in ora occidua Moreæ seu Peloponesi.

AD CAPVT XXXIII.

Ὁ δὲ Βασίλειος Ἰωάννης] Phranzes lib. 2. cap. vlt. Laonic. lib. 7. sub finem. Con- Ibid. D
stantinus Imperatoris Iohannis frater: Demetrio fratri natu maiori præ-
latus est. Metuebant enim Constantinopolitani, ne Constantinus repulsam
passus, Demetrio & vrbi bellum inferret: resque Græcorum reliquas perderet.

Ἰσατος βασιλεὺς] Iohannes vltimus Imperator appellatur, quia nunquam Con- Ibidem
stantinus eius successor coronatus est.

Βουληθῆς δὲ γάμοις ποιῆσαι] Leuncl. lib. 14. hanc mulierem Dulgadiris, qui est Ibid.
Turcatir, neptem & Suleimani filiam fuisse tradit, ex historia Haniualdana: no-
ster Ducas Turcatiris seu Dulgadiris filiam dicit, in quo cum Verantiana Hi-
storia consentit.

Ἐγνώ τὸν θάνατον τῆ πατρὸς αὐτοῦ] De Moratis morte & Mehemetis initiis Laoni- Ibid.
cus lib. 7. in calce, & 8. in capite adeundus. Leunclaiius etiam libb. 14. & 15. &
Phranzes lib. 3. cap. 2.

- Pag. 126. A *Θυγατέρα τῆ Τουρκατῆρ*] Huius Dulgadiris siue Turcatiris ditio, Anadole, sed vera pronuntiatione Aladeule, vt vult Leunclaius in Pand. Histor. Turcic. Cappadocia ad Boream & occasum terminatur: ad meridiem Syria & Carmania ei obiacent: ad Ortum Armenia minor. Leuncl. cap. 163. ad eundem.
- Pag. 128. A *Πλείστα νομίματα κενώσας*] Leunclaius in Annalibus Turcicis, Selimem II. in funere patris ingentem pecuniæ summam erogauisse scribit, & funebre epulum apparasse. In funere Baiazitis Iltrim seu Gilderunis epulum etiam instructum lib. 8. Hist. Musulm. in fine.
- Ibid. *Ο θάνατος οὖν τῆ Μωρατί*] De genere mortis Moratis, & eius indole, eadem, quæ Ducas, ex Turcorum historiis Leunclaius tradit.
- Ibid. C *Εδέβη πῶ νῆσον*] Illam sic explicat Leunclau. Insula vero Adrianopolitana vocatur, interiectum fluminibus duobus, Meritzæ Tunfæque, spatium: quod amcenos admodum hortos, campos & prata complectitur. Meritza, olim appellatus fuit Hebrus, Tunfa vero Tænarus.
- Ibid. D *Δυτέρα τῆ Φεβρουαρίου μηνός*] Vide notam in huius capituli fine, vbi de anno mortis Moratis pauca differimus.
- Pag. 129. A *Εκβαλὼν οὖν ὁ Φανεὶς τὸ σφενδόν*] Apud Oneirocriticos, annuli eiectio significat rerum amissionem. Artemidorus lib. 5. cap. 32. ἔδδξε τις τὸν δακτύλιον ὃ πῶτα κατεσημῆντο, ἐκβαλεῖν. εἶτα ζητῶν καταλαβεῖν τὸν ἐν αὐτῷ λίθον κατεσημῆνον εἰς πολλά, ὥστε ἀρχησον εἶ). διέπνυθεν αὐτῷ πῶτα τὰ τῶν πραγμάτων ἡμερῶν πέντε καὶ πενήτηκοντα. *Visus est sibi quis annulum suum, quo omnia obsignabat eiecisse: & postea quæsiisse, ac reperisse lapidem ei infixum, in multa fragmina comminutum, & ad obsignandum inutilem. dissipatæ ac disperditæ sunt cunctæ res illius quinquaginta quinque diebus.* Et iuxta Persas ac Ægyptios tradit Achmetes in Oneirocriticis cap. 260. annulum reges & regiam potestatem significare. τὸ δακτυλίδιον εἰς κύρωσιν βασιλείας κρίνεται. πολλάκις γὰρ καὶ οἱ βασιλεῖς ἐξ αὐτῶν κρίνονται, ὅτι ἀπὸ γέμματος. *Annulus ad regni confirmationem refertur. sapius enim reges, etsi absque corona, ex eo saepe intelliguntur.* & infra, καὶ ὅλου τὸ δακτυλίδιον πρὸς τοὺς ποιούτας ἔξουσιάζει ἢ βασιλεύειν οὕτω κρίνεται. τοὺς δὲ μὴ ποιούτας, ἄρα καὶ τέκνον μὲν γυναικὸς σημεῖον. *Generaliter annulus, eorum respectu, qui res gerunt & administrant, potentiam & regnum indicat. Priuatæ vero conditionis hominibus gaudium, liberos & uxorem prænuntiat.* σφενδὼν est proprie pala annuli, sed pro ipso annulo hic accipitur.
- Ibid. C *Εἶτα οὖρον παιδίου*] Leuncl. lib. 14. sub finem, hunc puerum Cutzug-Achmetem appellat, nec a fratre suo necatum tradit: imo ex Moratis II. liberis, solum Mehemetem superstitem fuisse. quod etiam disertis verbis scripsit Phranzes lib. 3. c. 2. At Laonicus hunc puerum, spiritu aqua ei intercluso, necatum fuisse docet. Hic ex Spendiaris, seu Isfendaris filia natus erat Leunclauio teste loco citato; & verba Ducæ, qui Mehemetem ancilla natum tradit, confutant Reineccium & Philippum Lonicerum: qui scripsere ortum ex Maria Georgij vxore filia; & religionis Christianæ dogmatibus ab ea imbutum. Quod si res ita se habuisset; credibile non est, illam Morate mortuo, ad patrem remissam fuisse.
- Ibid. D *Πρωτοσημείος*] Turcice *Capigi-bachi*.
- Τῷ Ισαάκ εἰς γάμον ἡρμόσασα*] Laonicus lib. 7. idem tradit de Spentiariis filia Isaaco-Bassæ nupta. & de Georgij Despotæ filia, ad ipsum remissa.
- Pag. 130. B *Ομοίως καὶ οἱ ἐν Κωνσταντινουπόλει*] Laonicus lib. 7. pacem a Græcis initam & fœdera sancita cum Mehemete tradit.
- Ibid. D *Τοῦ Ορχάν τῆ παρελευθέντος*] Hic Orchanes, secundum Turcos, Dufme seu supposititius fuit: Orchanis filius ferebatur, Suleimanis, qui Ducæ Musulmanus, nepos, & Baiazitis I. pronepos. De quo Orchane sic loquitur Leunclaius lib. 11. *Emir Suleiman rebus humanis excedens, Orchanem filium superstitem, cum*

filia quadam unica reliquit. ambo simul arrepta, Musa patris metu, fuga, Constantinopolim se receperunt. infra cap. 40. in vrbis expugnatione Orchanes, de quo hoc loco fit mentio, agnitus, occisus est.

Ρόδοι, &c. ἐλθόντες] Ex Iacobi Bosij Histor. Militiæ Hierosolymitanæ lib. 6. Pag. 131. A discimus magnum Rhodi Magistrum Fratrem Iohannem Lasticum, legatum ad Mehemetem destinasse Petrum Zinottum, qui pacem cum Mehemete, anno mundi 6959. Ind. xv. [Christi 1450.] Decemb. 25. Hegiræ vero 855. firmavit.

Hoc loco notabimus discordiam authorum in assignando anno Christi, quo obiit Sultanus Morates II. Hic Bosius & noster Ducas anno 1450. contigisse asserunt: verum refragantur Phranzes lib. 3. cap. 2. qui asserit mortuum anno mundi 6959. mense Februario, & Leunclavius lib. 14. & in Annalibus Turcicis, e vita migrasse refert anno 855. mense Meherem die Mercurij seu feria 4. totis 13. diebus mors illius occultata est: die vero 16. Meherem Adrianopolim accessit Mehemetes. Cœpit annus Hegiræ 855. Februarij die 3. feria 4. anno 1451. cum Cyclus Solis esset 4. littera C. Obiit Morates die Mercurij seu feria 4. Meherem seu Muharram mense: vsque ad filij aduentum, mors eius in occulto per dies 13. habita est, & die 16. Muharram Mehemetes Adrianopolim venit. Dies 16. fuit feria 5. seu dies Iouis, qui congruebat tunc cum die 18. Februarij. A quo si retrocedamus per 13. dies, proximam feriam 4. reperiemus Muharram diem 1. Februariique diem 3. vnde concludere possumus Moratem obiisse Februarij die 3. quæ fuit Neomenia Muharram: deincepsque eiusdem mensis die 16. seu 14. Muharram mortem Moratis vulgatam, simulque Sultani Mehemetis Callipolim aduentum: biduo post, nempe 16. Muharram, & Februarij 18. Mehemetem Imperatorem salutatam fuisse. In hocce Ducæ textu transcriptoris, non authoris errorem esse, vt credam, adducor: eo quod, quid quoque anno gesserit Mehemetes, diligenter persequitur. Ab anno itaque vrbis captæ 1453. si regrediendo annos computemus, per res a Mehemete gestas: anno 1452. illum occupatum in ædificando castro ad Bospori fauces videbimus: anno vero 1451. bellum Caramano intulisse, eodem nempe quo Morates ipsius pater fatis concessit. vnde dubitandum non est, quin error transcriptoris sit in textu, in quo legendum ἔτιθ' Φεβρουαρίου γ'. 6959. Feb. 23.

AD CAPVT XXXIV.

KΑΙ οὐδ' αὐτῷ ἐπιβέβηκε Οὐζγίας τῷ Ιαδῶ] Mehemetem pacem cum Tribalis seu Seruiis iniisse, statim ac fasces Imperij suscepit, testis est Laonicus. Ibid. B

Καθ' τὴν Καρμαδὴν ἐκστρατεύει] Hanc expeditionem, statim post patris obitum, suscepisse Mehemetem anno Hegiræ 855. [Christi 1451.] tradit Leunclavius, & Laonicus lib. 7. sub finem. Ibidem

Φεβύεια πεία] Videnda sunt capp. 29. & 32. supra. Ibid. C

Ἀσπαρῶν τριακοντίων χιλιάδων] Si pro singulis piastris Hispanicis, argentea aspra 120. tunc computabantur, accipiebant Græci annuam pensionem ad Orchanem alendum, piastrorum 2500. Hocce vero tempore 80. solummodo aspris piastrum mutant, edicto Imperatorio de re monetaria ante quinque circiter annos lato: dum Vezir-azemus erat Kara Mustapha Bassa: vir, quamuis ineruditissimus, vt qui nec legere, nec scribere sciebat, in rebus gerendis negotiisque expediendis solertissimus ac promptissimus. Pag. 132. A

Σιωπῆν μὲρ μελόκηρα] Apud Theophylactum Simocattam lib. 2. cap. 14. in oratione cuiusdam senis ad Comentioli exercitum, οὐ γὰρ καὶ δάσφ' παίδας ἡμᾶς μερμερ-λὺ ἦεται τοῖς σοφίσμασι. Ibid. D

- Pag. 134. B Ετος 651 που ἐκείνου] Bonfinius Hist. Hungar. Decad. 3. lib. 8. Constantinum questum esse de hoc nouo opere apud Sultanum Mehemetem, tradit. In annorum interuallo fallitur Ducas, Adrianopolis enim capta est anno 1360. vel 1362. Mehemetes vero anno 1452. castrum ædificabat. anni itaque tantum 90. vel 92. elapsi sunt.
- Pag. 135. B αὐτὸν ἰδὼν] Mehemetes *ἡγεμόνῳ* hic se profitetur, iusque habere in manibus & armis. Quæ ratio aliena inuadendi, vniuersum terrarum peruasit orbem: ita vt, qui viribus pollent, iure ac causa superiores esse se credant: quasi fortioribus ac validioribus, infirmi ac inualidi iure naturali parere teneantur. Leones cæteraque ferocia animalia, quæ rapto viuunt imitantur isti: quæ quidem solitarie vagantur, nec gregatim ambulant. Illi ergo homines, societatem cæteris renunciare, & se diuersæ, a vera genuinaque humanitate differentis speciei esse prædicare debent: vt & leones ab ouibus, vultures & aquilas a gruibus differre nouimus. Humana equidem natura ad societatem nata, secundum verum dictamen rationis, Imperium, non viribus, sed sapientiæ defert: quæ suum cuique tribuere, neminem lædere, alienaque non rapere docet.
- Ibid. C Καταφύγια] Nescio, num sit locus Bospori littori Asiatico adiacens, *Καταφύγιον* appellatus, & nomen illius mutatum fuerit.
Ο δὲ Μεχμετ ἤδη ἔαρος 255.] Phranzes Martij 26. castrum ædificari cœptum lib. 3. cap. 7. tradit.
- Ibid. D Πάσκεσεν] Laonicus lib. 8. hocce castrum appellat *λαμνοκρίαν*: sed iuxta vulgi errorem scripsit, istam arcem ædificatam esse *κτ' ἰνὸν Προποντίδα ἐν Βοσπόρῳ*. Differunt enim & appellatione & situ Propontidis & Bosporus Thracius. Leunclavius a Turcis *Kessen-hisari* appellatum fuisse monet. Gylius in Bospori Thracij descriptione arcem illam in promontorio Hermæo ædificatam fuisse. Sosthenium vero & Phonea Ponto Euxino viciniora sunt, & propterea Hermæo superiora: de quibus Gylius adeundus lib. 2. de Bosporo Thracio capp. 12. & 13. Ista porro appellatio *Basc-Kesen* recte reddita est a Duca *κεφαλοκρίτης*, *Basc* enim caput significat, *Kesmek* scindere, & participium *Kesen* scindens.
- Pag. 136. B Τοῦ ναοῦ τῆς Ἁξιαρχοῦ Μιχαήλ] Vocabatur templum illud *τῶν ἀσωμάτων*, id est, *Incorporeorum*: quoniam dicatum erat S. Michaeli Archangelo, Angelorum & militiae cælestis archistratego. Vocabatur etiam Michaelium: quo in loco Estiis ab antiquis appellato ædificatum fuerat. Sozomenus lib. 2. *Ἔπος δὲ ἐν Ἐστίας*, in quo *ὁ Μιχαήλιον*. Archangelus Michael ibi apparuit, multæque morborum miraculosæ curationes factæ sunt, vt tradunt Græci.
- Ibid. D Εκ τῆς Ἀδραμυττίου] Isphendiariis filius Sinopes Reguli Adramyttio, seu vt Ducas habet Adramyntio Epibatas venit: quod castrum non longe a Selymbria situm est. Adramyttium vrbs est Æolidis ad mare sita, quæ hodie *Landrimytti* appellatur: Quare probabile est hunc Isphendiariis filium, Moratis Sultani defuncti generum Adramyttij tunc degisse, non vero in Sinopenfi prouincia. Aliqua de causa voluit Morates generum suum apud se degere, & Adramyttij sedem habitationis habere. Non enim ad Epibatas accessisset, aut Adramyntio profectus esset, si ex mari Pontico ad castrum nouum profectus fuisset. Adramyttium porro vrbs sub Metropolitana Ephesio.
- Pag. 138. A Ἀλωνας] Hæc vox, locum seu aream in qua messis triturraretur, significat, at pro ipso frumento hic vsurpatur.
- Ibidem Φερόβζαζαν] Leunclauio Pherizes - begus appellatur. In Historia Hungarica Frige-begus.

AD CAPVT XXXV.

ΕΞΗΛΘΕΝ ἐκ τῆς πόλεως εἰς τεχνίτης] De illo artifice Leonardus Chienfis in Ibid. D
 enarratione captiuitatis Constantinopoleos. [Itaque artifex cui prouisio ne-
 gata fuit ex nostris, ad Teucros (Turcos dicere vult) reductus, quanto ingenio
 potuit, naues frangere studuit.] Laonicus de eodem lib. 8. τηλεβολιστῆς δὲ ἦν τῆς βασι-
 λέως, πύλομα Ορβανός, Δάξ ὁ γῆρος, καὶ παρέτερον πρὸς Ἕλλησι διατελέων, ἔτι τοῖς Ἕλλησι δῆλο-
 λιπῶν δέο μῦθος βίου, ἀφίκετο πρὸς τὴν ἑρῆς τῆς βασιλέως. *Sultani porro bombardarius*
erat Dacus quidam nomine Urbanus, qui inter Græcos primum habitauerat; victus vero
quotidiani inopia coactus, eos reliquit, & ad Sultani portam se contulit.

Πύλος ὁ ναύαρχος τῶνομα] Phranzes lib. 3. cap. 3. de isto Riccio mentionem fa- Pag. 139. C
 cit, & a Turcis interfectum fuisse insinuat his verbis. *Et ego 14. Septembris anni*
6960. Christi 1451. Constantinopolim incolumis reuerti, in naui optimi viri Antonij Ritzij,
qui postea propter Christi fidem martyrium pertulit.

Λαλά] Sultanus Vezirem suum hac voce compellans ei adblanditur, & anxie- Pag. 140. D
 tate metuque liberat.

Καλοῦρ ὄραγῆ] Beneuolus lector in textu pro *infidelium nutritius* leget *infidelium* Ibid. D
Sodalis; hoc enim Turcice significat *Ortachi*, Græce σὺν ἑσφός. nobis verbum pro
 alio in versione exciderat.

AD CAPVT XXXVI.

ΚΑΙ ὁ πατριάρχης Γρηγόριος] Hic Gregorius teste Phranze lib. 3. cap. 3. anno Pag. 141. D
 1451. mense Augusto ab vrbe instar exulis discesserat.

Ὁ Καδδωνάλιος δῶν] Inter eos, qui mercede conducti sunt a Cardinali Sabinen- Pag. 142. B
 si Isidoro, fuit Leonardus Chienfis Mitylenes Archiepiscopus, vt ipse testatur
 in *principio* narrationis de captiuitate Constantinopolitana.

Τὸ πλῆθον δῶν μέρος τῆς ἱερατικῆς] Idem testatur Leonardus Chienfis. Ibid. B

Ὡς ποτὲ καὶ τῆς Χοσροῦ] Heraclio imperante Hunnorum Auarum Rex Chaga- Pag. 143. B
 nus Constantinopolim adortus est, dum Chosroes in Asia imperij prouincias po-
 pulabatur, & Heraclium in Persarum propulsandis incurfionibus distineret. Post
 annos vero 36. imperante Constantino Pogonato Agareni Constantinopolim
 obsederunt. Tertio sub Leone Isaurio iidem Agareni urbem oppugnarunt. His-
 que angustiis pressæ vrbi ter Beatissima virgo Hodegetria opem tulit, vt Græci
 docent. Has ob causas, & tanti beneficij memores Constantinopoleos incolæ,
 sabbato quintæ septimanæ ieiuniorum, id est more nostro loquendi sabbato
 ante Dominicam Passionis, secundam Vigiliam Palatij celebrabant, quæ τῆς ἀκα-
 θιστου vocabatur. In qua hymnus ἀκαθιστος & ὁλονόκτος, a Clero & Laicis stantibus
 per totam noctem canebatur. ἀκαθιστος enim appellata est illa solemnitas, pro-
 pterea quod a stantibus non sedentibus indefinenter hymnus canebatur.

Ἐν μὲν Δεκεμβρίῳ] Leonard. Chienfis, *Verum quoniam nec ratio, nec authoritas,* Ibid. C
nec varia Scholarij, Isidori Neophytique opiniones aduersus Romanæ Ecclesiæ fidem stare
poterant, actum est industria & probitate præfati domini Cardinalis, vt sancta vnio as-
sentiente Imperatore Senatuque (si non ficta fuit) firmaretur celebrareturque secundo Idus
Decembris, Spiridionis Episcopi sancti die. qui Pridie Idus Decembris duodecimus est
mensis.

Αφετε, ἰδωμεν] Allegata quam proxime verba Leonardi (*si non ficta fuit*) con- Pag. 144. A
 firmat hic Ducas.

AD CAPVT XXXVII.

- Pag. 145. B **L** AONICVS l. 8. in principio consulendus qui apparatus istum describit, machinæq; aduectionem. Leonard. etiam Chienfis adeundus. & Phranz. l. 3. c. 8.
- Ibid. C Η δὲ Σελυμβρία] Capta Constantinopoli Selymbria deditionem fecit.
- Ibid. D Σκήπτρα] Hic pro turmis equitum tribus, vsurpatum σκήπτρα τεία, quæ sub totidem Bandis seu vexillis stipendia faciebant.
- Pag. 146. A Καῶν δριμύς] Canon hic pro pœnitentia, & pœna quæ pœnitenti indicitur.
- Ibid. B Φελώνης] Penulam interpretantur alij; sed genus vestis communis olim fuit. Pallium vertere nolui, siquidem sacerdotibus non conuenit, sed solis Archiep. quibus a Summo Pontif. confertur. a quo etiam olim Patriarchæ C. Polit. id acceperunt. Stola interpretari placuit, quæ omnibus Sacerdotibus conuenit, & propria est. Hodie apud Græcos non solum Patriarchæ, sed & Episc. pallium gerunt.
- Ibid. D Ἐν ᾧ ναῶ αὐτῆς] Vocabantur oratoria illa δὲ κτήρια. de quibus Canon 31. Synodi 6. in Trullo τοῖς ἐν τοῖς δὲ κτηρείοις οἰκίαις ἐνδὸν οἰκίας τῶν χλῆρουσι λειτουργηῶν κληρικῶν, ὑπὸ νόμῳ τοῦτο ἀφ᾽ ἑαυτῶν τῶν ἐν τῶν ἐπιτοκῶν οἰκίαις ὡς εἴς κληρικῶν μὴ τοῦτο οὕτως ἀφ᾽ ἑαυτῶν, καθαιρέτω. Clericos, qui in oratoriis intra domus priuata parietes constructis sacra faciunt, sacras Liturgias celebrare in illis ex Episcopi loci sententia & assensu decernimus. Quod si quis Clericus decreto nostro non paruerit, deponatur. Et Leo Philosophus nouella 4. de illis ita statuit: ὁ ἐξ ἑαυτῶν οὐ μόνον τοῖς ἐκείνης καθολικῆς ἱερῆς, ἀλλὰ καὶ τοῖς ἱερῆς ἐκείνης οἰκίας, ἀλλὰ ἐν ἑαυτῶν ἐν πάσαις ταῖς οἰκίαις ἱεραῖαι τε ἔμυστα γαρεῖν, οἷς δὲ ἀποκαλεῖται ἀερότο οἰκίας δεσποζῶν. Decernimus itaque non solum singularum Ecclesiarum Catholicarum (id est hoc loco parœcialium) sed etiam uniuscuiusque domus Sacerdotes, libere in omnibus domibus sacram Mystagogiam celebrare posse, quos singularum domuum dominis vocare visum fuerit. Nouella deinde sequente, in iis baptizare quoque permittit. adeundus Theodorus Balsamo.
- Pag. 147. A Εἰ γὰρ λάβοις] Quasi corporis dominici consecratione conficiendi potestatem, vnionem amplexus amississet. insaniisse Græcos, ac transuersos actos fuisse, certissimum est.
- Ibid. B Οὐκ ὡς ἐνζυμος] Ista ad Ecclesiæ Græcæ ritum pertinent, quæ panem fermentatum adhibet, & aquam calidam calici immiscet.
- Ibid. D Τῆ ἀφ᾽ ἑαυτῶν οὐκ τῆς ἀφ᾽ ἑαυτῶν] Hebdomada illa Diacænesimi, seu renouationis, ea est, quæ Paschatis diem sequitur: cuius Codinus Curopalates meminit c. 14. lib. de officis aulæ Constantinop. vocatur etiam νεά, id est noua, ob renouatos baptismate Catechumenos, qui Paschate baptizati fuerant. Latina Balsamonis commentarior. in Canones Apostol. Canone 69. versio, quorum textus Græcus non extat, siic habet Hebdomas autem τῆς ἀφ᾽ ἑαυτῶν, tanquam ipse magnus dies Dominicus reputatur. Anno illo Aureus numerus seu Lunæ Cyclus fuit x. Cyclus Solis vi. litera G. Pascha Aprilis 1. feria 6. diacænesimi Aprilis 6. Pentecoste. Maij 20. Dominica omnium SS. Maij. 27. Iuxta Ducam ergo, cœpit Constantinop. obsidio Aprilis die 6. Iuxta vero Leonard. Chiensem, & qui eum secutus est, Bizarum, cœpit Nonis seu die 5. Aprilis. Phranzes April. 2. obsideri cœpisse l. 3. c. 8. asserit. Hist. Turc. oppugnationem tradunt Rebiul-euel die 17. qui fuit Martij dies 28.
- Pag. 148. A Κατέναντι τῆς πύλης τῆς Χαρίσου] Alibi habet Χαρίσου. Gylus lib. 1. cap. 20. Topographiæ Constantinopoleos portæ Charfianæ meminit. Leunclaius cap. 200. Pandectar. Histor. Turcicæ, hodie vocari a Turcis Egri capi, id est obliquam portam docet. Græca vox κέρσιος obliquum significat: & tramite obliquo, in urbem per illam portam patet ingressus. qualem, in portis arcium urbiumque munitarum locandis, Architecti nostri regulam seruant. Loco citato notat Leunclaius, a quodam Charfia portam illam Charfiam appellatam. Quem Venetæ

factionis fuisse Paralipomena originum Constantinopolitanarum a Gretzero edita tradunt, & Magdalæ cuiusdam tribuni plebis collegam; quando Theodosius iunior, diebus sexaginta, muros terrestres ad Blachernas vsque construxit. Vicina est illa porta Palatio, Constantini vulgo dicto, Blacherniano olim appellato. Leonardus Chiensis portam illam appellat Caligaream, siue Caligario- rum, qui futores sunt. In illo Constantini Palatio, cubiculi superioris conca- merationis ianuæ boream spectantis, & qua in meniana patet exitus, lapidi su- perliminari aquila biceps alis expansis insculpta est: & in columellarum, quæ meniana ambiunt, capitulis lilia scuti Francisci cernuntur; aliquot etiam scuta hac forma expressa in Palatio illo videntur.

legi, debere: & a Francis nostris, scuta illa tione Paschatis. Quod Constantinopoli festum in vrbe celebrassent. Quod etiam Paschatis, vt historici tradunt, & eorum aliqui in ipsa Paschatis vigilia, Constan- tinopolitanus Imperator electus sit.

Aliquando putavi Pascha insculpta fuisse cum men- capta, vtrumque Pascha- Balduinus in festo Pa-

Από δὲ τῆς Ξυλοπόρτης] Xyloporta est illa, quæ vicinissima est Occidentali vr- bis angulo. Blacherniana olim dicta fuit, quod Blachernarum templo proxima esset. Videndus Gillius lib. 1. c. 20. Leunclavius Pandectis Hist. Turc. c. 200. ap- pellant eam Xylokercon. verum diuersas fuisse persuadeor: hancque Xyloker- con, eam esse quam Ducas Kercoportam infra appellat, quæ iam a longo tem- pore occlusa tenebatur. Quod vt credamus & asseramus author nobis est Canta- cuzenus lib. 3. c. 9. καὶ διελέγετο κρύφα τοῖς ἐν Βυζαντίῳ φίλοις, ἕαν δυνάμην τὴν πόλιν ἀπὸ τῶν ἰσχυρῶν ἀποδιδόναι· ἐπιηγγέλλοντό τε πλὴν τῆς Ξυλοκέρκου λεγόμενῶν πύλων ἐκ πολλῶν ἐπὶ τῷ ἀπω- κωδμημένῳ θύρῳ ἕδωτες εἰσαγαῖν. *Clam etiam cum amicis suis, qui Constantinopoli morabantur, colloquitur & agit, quomodo sibi urbem tradere possent. promittebant illi por- tam, quæ Xylokerco dicitur, quæque a multis annis pariete clausa erat, perfossuros, & vt illa ingrederetur urbem, patefacturos.*

Ibid. A

Τῆς Χρυσῆς πύλης] Aurea porta adhuc clausa est. Selymbriæ porta olim appel- labatur, vt notat Leunclau. loco citato. Ad illam extra muros fons adhuc extat, prope quem templum B. Mariæ Deiparæ extructum erat. In marmore sculpti Herculei labores Auream portam ornantes cernuntur. Sed calcis albo, cum an- no 1647. eos considerabam, vt & totus mœnium ambitus, inducti erant: ita vt oculos fugeret sculpturæ elegantia.

Ibidem

Ἔως τῆς Κοσμηδίου] De Cosmidio Zonaras Annal. Tomo III. in Romano Le- capeno: ex quo ad littus Ceratini sinus extra urbem situm fuisse patet. καὶ ἔστι τὸν τῆς Κοσμηδίου ἀγίαλόν, &c. Nicetas etiam in Annalibus ἢ δὲ ἵππος μὲν τῆς παρθενολημῆος πέσης στρατίας ἐπὶ Κοσμηδίῳ ἐφίστανται, μικρὸν ἐφθρηκότες ἐν τῷ Ρομφίων ἀντίστασιν, καὶ πλὴν ἐκείνου γέφυραν ἢ τὸν λεγόμενον πρυπητὸν λίθον. καὶ τὰ μὲν πλοῖα ἔειναι νῆες, καὶ οἱ ἀρόμανες ἐκείνου παροίσχουσι. *Copia equestres (Latinorum) cum peditatu, qui antecedebat, Cosmi- dium occupant: cum languide ipsis resistissent Romæ, qui ad pontem illic constructum, & lapidem Perforatum appellatum stationem habebant.* Fuisse autem locum illum extra urbis muros ex eodem loco constat, οὐκ ἄρα τε ὄρθως ἑστῶν οἱ ἐν τοῖς τεύχεσι. *Erecta ten- toria (Latinorum) videbant, qui intra muros erant.* & capite seq. fatis ostendit Ducas ad litus Ceratini sinus extra urbem Cosmidium situm fuisse. Locus ergo ille ad extremum littus sinus Ceratini situs erat iuxta pontem S. Mamantis: & alius esse nequit, præter eum, qui hodie Ai-bazari appellatur: cui vicina est Meschita IVP appellata; in qua collegij doctorum & Legis peritorum Pontif. Muphti appellatus, imperatori nouo imperium adepto, precibus quibusdā additis, acinacem cingit.

Ibidem

Κατὰ τῆς Γροπταίου, &c. Θωμά τῆς δὲ Ακίνου] Beatus Thomas de Aquino opu- sculum scripsit aduersus Græcos: quod Urbano quarto Pontifici Maximo de- dicauit. extat editum in operum illius Tomo XVII. eodemque continetur

Ibid C

aliud opusculum ordine tertium, aduersus Græcos, Armenos, & Saracenos scriptum.

- Ibid. C Διμητηρίου τῆ Κυδώνη] Iohan. Cantacuz. lib. 4. cap. 16. Histor. huius viri eruditissimi, cuius plura doctrinæ ac eruditionis monumenta extant, mentionem facit. fuit Cantacuzeno familiaris hic Demetrius, vitamque monasticam cum Nicolao Cabasila amplecti aliquando meditatus est. In Serenissimi Hetrutiæ magni Ducis Bibliotheca Laurentiana, Ptolemæi Mathematicæ Syntaxeos volumen in membranis elegantissime scriptum adseruatur, quod hic Cydones in Bibliotheca sua olim habuit. In illo tres Lunares Eclipses Theffalonicæ obseruatas, earumque momenta adnotantur, ex quibus Epicycli Lunaris quantitas demonstratur. Has obseruationes a Cydone & Cabasila habitas & consignatas fuisse arbitror: quarum prior facta adnotatur anno Alexandri 1665. Athyr 13. in 14. lucescente Hora 2. m. 24. post mediam noctem Sole Sagittarij gradum 16. m. 7. percurrente.
- Ibid. D Μεγαδούχου σωέρρον] Hic est Lucas Notaras de quo cap. 19. supra mentio facta est, quem Leonardus Chienfis Chir Lucam appellat, id est κύριον Λουκῶν, *Signor Luca*: qui cum Scholario sentiebat, de quibus talia verba facit Leonardus, *intendebat ex una parte Scholarius, ex altera Chir Luca quandoque ad præsentiam semet Apostolicam conferre, ut hi essent, qui soli rem intellexisse viderentur, quique primi laudarentur tantæ unionis authores.*

AD CAPVT XXXVIII.

- Pag. 149. B ΒΕΝΕΤΙΚΩΝ ἐμπορικῆ τεύχεος] Tres fuerunt, vt adnotat Leonardus, qui intra vrbs muros tunc agebat. Aderant insuper duæ agiles seu leues triremes Venetæ actuarias illas comitatae. Bizarus lib. 12. Naues Genuenses septem. Cretenses tres, & Chienfes paucas in Byzantij portu fuisse tradit.
- Ibid. C Ἰωάννης Λόγος] Leonardus eadem de Longo narrat, deque extra portas obsessorum eruptionibus.
- Ibid. Καὶ οἱ τῶν τῆς Γαλατίας Γενουίται] Leonard. clam Galatinos opem tulisse obsessis ait: verum eos ignauitæ arguit: quod castrum ad fauces Bospori ædificari non impedierint.
- Pag. 151. B Ἦν κερκισμῶος σω τῆ ἀλύσει] Constantinopoleos portum cathena ferrea clausum fuisse securitatis causa constat, cum Galli Constantinopolim expugnarunt: vt Nicetas in Annalibus docet. ὡς δὲ οἱ μὲν ἑπὶ τῆς οἰ δὲ ἐνάλιοι τὰς φρουρὰς ἐπέστησαν, ἐν ᾧ εἶηται Ρωμηῶσι σιδηρὴν βαρυτάλαντον ἀποδέειν ἀλυσιν, ἠνίκα πλοίων πολέμιων ἐπισηὴ ἕως ἐφοδῶς, ἀπὸ τῆς πωροσάλλουσι τὰς ἐρύματα. vt vero, qui terra profecti τῷ mari aduecti erant, ad castrum accessere: in quo retinaculum fixum est, cui cathenam ferream grauissimamque alligare solent Romæi, si classis hostilis irruptio immineat: Statim illud oppugnant. Laonicus lib. 8. cathena ferrea clausum fuisse portum hocce obsidionis tempore tradit.
- Ibidem. Αἱ δὲ νῆαι, ἀς εἰρήκαμεν πέντε] Tres fuisse Chienfes narrat Leonardus, & nauale prælium describit: Laonicus etiam lib. 8. adeundus.
- Pag. 152. B Δίτραυ πενταχόσαι] Hoc per Hyperbolam dixit Ducas. quingentas etiam vncias æquauisse incredibile est nedum tot libras verum fuerit. fortasse drachmæ hic intelligendæ sunt, quarum quingentæ æquant vncias 62. cum semisse vnus, id est libras nostras quatuor, minus fescuncia.
- Ibidem. Πάλδα ἐπὸνομαζόμενος] Balthoglum appellat illum Leonardus: cui vitam concessisse Mehemetem procerum precibus flexum: fortunis tamen omnibus honoribusque priuatum scribit. Laonicus lib. 8. paulo aliter de Palda, quem Pan-

toglen vocat, differit: & inter proeliandum a suis læsum fuisse tradit. Phranzes quoque adeundus lib. 3. cap. 10.

Περὶ τῆς τῆς ὑδρομηνδαῖας] Hoc factum fuisse asserit etiam Leonardus Chien-
sis: & per stadia 70. terra tractas fuisse biremes. Res equidem ardua, & locorum
peritis tanto magis difficilis videtur, quod e mari per cliuum sursum trahendæ
fuerunt. Augustinus Iustinianus in Chronicis Genuensibus terra tractas in *aquas
dulces* tradit: id est in fluuiorum Barbyfæ & Cydaris ostia, quibus in sinum Ce-
ratinum influuat. Leunclavius lib. 15. transfuccionem illam nauigiorum terra
factam quoque asserit, vt & Laonicus lib. 8. & Phranzes lib. 3. cap. 10. Extat apud
Zonaram in Basilio Macedone, & apud Cedrenum, tale traductarum terra na-
uium ex vno mari in aliud exemplum. Nicetas Ooryphas Saracenos vt impar-
tos & ex improviso opprimeret, e Cenchrearum portu in Sinum Corinthiacum
terra traduxit. Zonaras ἀπὸ τῆς καὶ Κόρινθον ἰαδμοῦ ταχέως ἀγαγὼν εἰς τεῖρας ἐν
τῇ ἑσπέρῃ ἐπιτίθηται τοῖς πολεμίοις αἰώσι, &c. *per Isthmum Corinthiacum terra triremes
celeriter traxit, & ex improviso hostes adoritur.*

Κάτωθεν τῆς διπλοῦς κίονος] Vno verbo Διπλοκίονιον dicitur. Turcis vero *Betzik-
tachs* id est *Cunarium Saxum*: quod a Galata ad Pontum Euxinum nauigantibus
post superatum locum, qui *Ortachioi* appellatur, ad sinistram statim occurrit.

Ibid. D

Διὰ τῆς Φαλαγγίων] Phalangia ligna sunt, quibus naues dum in terram subdu-
cuntur, aut in nauali repositæ stant, fulciuntur. Phranzes adeundus lib. 3. cap.
10. Notabit lector in Latina versione pro voce illa *traiecto* quæ nobis excidit, le-
gi oportere *ex ostij sacri freti*.

Ibidem

Ἐκ τῆς πορθμοῦ τῆς ἱερῶς σομίου] Hoc loco *σόμιον ἱερὸν* iuxta Διπλοκίονιον collocare
videtur Ducas, vnde nauigia in sinum Ceratinum terra tracta sunt. In quo loco-
rum situ cum Gillio & Leunclauio non consentit: qui *σόμα ἱερὸν* supra castella lo-
cant versus Pontum Euxinum: ita vocatum a templo Iouis Vrij, quod in Chri-
stianæ religionis templum a Constantino magno postea commutatum est.

Ibidem

Καὶ ὅτε ἠβούλετο ἀπολύειν τ'. μ'.] Hoc bombardarius faciebat, vt certius dirige-
retictum maioris tormenti: quem, vt efficaciorum, ad locum destinatum certo
dirigi, magis intererat. Laonicus lib. 8. narrat, ad latera maioris tormenti duo
minora apposita fuisse: ita vt tribus bombardis murus quateretur: primo mino-
ribus, maiori deinde, quod lapides trecentarum librarum pondo emittebat.

Pag. 153. C

Ἦν δὲ τότε καὶ τὸ ἔθος διρηθεῖσα] Quotannis Feria 5. quintæ septimanæ ieiuniorum
(cum *μέγας κήμων* ab Andrea Cretensi compositus recitatur, atque etiam vigilia
prima in Palatio peragebatur) Imago B. Mariæ Virginis Hodegetriæ, a mona-
stero τῆς ὀδηγῶν in Palatium deferebatur. Codinus cap. 12. offic. Constantinop.
Ἀπὸ δὲ τῆς αὐτῆς ἐπιδημοῦσα ἐν τῇ παρατίῳ εἰκὼν τῆς ὑφαγίας θεοτόκου τῆς ὀδηγη-
τείας, καὶ μέγρι καὶ τῆς μεγάλης κυριακῆς τῆς Πάσχα. ἰώπνια εἰκόνα ἐρχομένη καὶ ἀπὸ τῆς
ὀ βασιλέως ἐν τῇ πύλῃ τῆς παρατίου αὐλῆς. τῇ δὲ ἑσπέρῃ δὲ ἀπὸ τοῦ ἐρχομένη καὶ μέγρι καὶ
τῆς ὑψηλῶν ἐκτός. καὶ ἡμορδίας ἐκείσε μηνῆος τῆς βασιλέως ὀ βασιλέως ὑποστέφει. [A pri-
ma quatuor istarum vigiliarum Sanctissimæ Deiparæ imago in Palatium venit,
& vsque ad magnam Paschæ Dominicam in eo moratur. Cui venienti ad portam
aulæ Palatij occurrit Imperator. Feria vero secunda post Pascha, abeuntem de-
ducit ad vsque gradus altos exteriores: factaque ibi Imperatorum commemora-
tione Imperator reuertitur.] De hac Sanctissimæ Virginis imagine adeundus
Gregoras libro 5. qui Michaelē Palæologum primum urbem, post exactos La-
tinos, intrasse, præeunte sancta imagine scribit. Lib. 9. Andronicum Senio-
rem ante illam orasse, dum ipsius nepos iunior Andronicus ipsum inuadit. tunc-
que in Palatio stetit sancta imago extra tempus consuetum, capta siquidem fuit
ab Andronico iunior Constantino Maij 24. multis post Pascha celebra-
rum diebus. quæ etiam huius vltimæ obsidionis tempore, in Palatio ad expu-

Ibidem

gnatam urbem mansit. Cantacuzenus quoque lib. 4. cap. 1. narrat Annam Imperatricem eiusque filium Iohannem Imperatorem orantes ante imaginem SS. Virginis Odegetriæ stetisse, cum ipse Cantacuzenus occupata vrbe in Palatium penetrauit. De illa qui plura volet, adeat Iacobi Gretzeri commentar. in cap. 12. Curopalatæ Codini.

Εν τῇ μονῇ τῆς Χώρας] Huius Monasterij hoc loco & pag. 162. mentionem facit Ducas. Illud Gregoras lib. 9. cap. penult. a Iustiniano ædificatum : collapsum deinde ab Alexij Imp. focru instauratum : tandem a Theodoro Metochita ruinæ proximum resectum fuisse lib. 8. scribit. Gregoræ interpretes vertit Choræ monasterium : quare vero Χώρας appellatum sit nescio. In versione vertimus, tanquam Χώρας hoc loco *Regionem* vel vicum significaret. Sed videtur melius esse, si Choræ monasterium appellemus; forte quia in urbis parte, quæ Χώρας proprie appellabatur, & quæ Palatio vicina fuisse videtur, constructum esset.

Pag. 154. C

Ο ρηξ τῆς Οὐρσείας] Ita se reshabet. Anno 1453. Idib. Februarij, Ladislaus Posthumus Alberti filius Hungariæ Rex Budam venit : & a Iohanne Hunniade Coruino, qui a Varnensi clade Prorex Hungariæ fuerat, & Hungaricam Rempubli- cam administrauerat, arces quamplurimæ ei, administrationem regni tunc capeffenti, redditæ sunt. Quod vero Turcorum mala fides suspectos ipsos semper redderet : Hungariæ partes inferiores tuendas Coruinus suscepit. Perque multos dies in regia aula versatus, & secum omnibus consiliis communicatis, a Ladislao honorifice dimittitur. Sed de pace inter Mehemetem & Coruinum inita : aut de pacis illius instrumento scripto reddito, missoque ad Mehemetem nuncio, nullum verbum Historia Hungarica facit. Imo, vbi Ladislaus regni administrationem suscepit, aduersus Turcos Iohanne Capistrano adhortatore Coruinus statim se accinxit.

Ibid. D

Οτι δὲ μὲν τὴν τελευτὴν ἤπρω] Quæ accidit anno 1448. ad Cossouum campum, seu Merulæ.

Pag. 155. A

Ο πῖ. τῖ. πῖ. πύργος τῆς ἀγίου Ρωμύλου] Sancti Romani porta hodie vocatur a Turcis *Top-capi*, id est tormentorum bellicorum seu bombardarum porta : eo quod machinas illas ad expugnandam urbem, contra istam portam præcipue direxerit Mehemetes. Stat autem ipsa inter Adrianopolitanam & Nouam Turcis *Geni-capi* appellatam.

Ibid. B

Εν τῇ βασιλικῇ πύλῃ] Hæc porta Regia Leunclauio eadem est cum Pulchra.

Ibid. C

Εκδεχόμενος τὴν ὄρα] Huc referri debent, quæ in Legatione Constantinopolitana Luitprandi Cremonensis Episcopi leguntur : quam ipse anno 968. obiit pro Othonibus Augustis & Adelheida ad Nicephorum Phocam. eius verba talia sunt. *Sed cur exercitum non in Assyrios duxerit, quæso aduertite. Habent Græci & Saraceni libros, quos ὀρασις, seu visiones Danielis vocant : ego autem Sibyllanos : quibus scriptum reperitur, quot annis Imperator quisque uiuat : quæ sint futura, eo imperitante, tempora : pax an similtas ; secunda Saracenorum res, an aduersa. Legitur itaque huius Nicephori temporibus, Assyrios Græcis non posse resistere, huncque septennio tantum uiuere, post cuius obitum Imperatorem isto deteriozem (sed timeo quod inueniri non possit) & magis imbellem debere surgere : cuius temporibus preualere debent adeo Assyrij, ut in Chalcedoniam usque, quæ distat Constantinopoli haud longe, potestatiue cuncta debeant obtinere. Considerant enim utriusque tempora ; una eadem re Græci animati insequuntur, Saraceni desperati non resistunt ; tempus expectantes cum & ipsi insequantur, Græci interim non resistant.* Hactenus inter Turcos Piratas iste mos inualuit, ut librum quendam, in pretio habitum & religiose obseruatum adeant : sortes ex eo ducant : ut olim Homericas & Virgilianas, & omnium æstimatione ac religionis opinione præcipue cultas Prænestinas, consuluisse veteres nouimus. Quod si ex libro Pirata faustam sortem duxerit, naues quascumque adgredi haud dubitat,

nec cunctatur. Sæpe tamen delusus, stultæ credulitatis ac barbaræ superstitionis pœnas, præda ipse factus, luit. Gentis Turcicæ moribus satis congruit, hariolos & Ificos, vel vt Laonicus Zichidas appellat, qui in Mehemetis exercitu plures erant, tempus commodum vrbi expugnandæ indicasse: sic enim spes obsidentibus iniecta vrbe protiundi, auctique ad cœptum perficiendum animi.

Ο δὲ βασιλεὺς ἰδὼν τὰ τεύχη] Notant Historici Saraceni a gente sua Constantinopolim sæpius obsessam fuisse. Primo imperante Constante Heraclij nepote, anno eius 13. Christi 654. tuncque totus ager Constantinopolitanus direptus fuit. Secundo Constantini Pogonati anno 5. Christi 672. Tertio Leone Isaurio imperante anno Christi 717. Quarto Constantini Cypronymi temporibus, anno Christi 743. Verum huius obsidionis quartæ gloriam totam falso sibi arrogat, suisque auspiciis bellum gestum fuisse prædicant. Iuxta Græcos siquidem sic res habet. Dum Ardaufdam vsurpatorem Copronymus bello petit, & imperium recuperare conatur, Constantinopolim obsidet ac capit anno prædicto 743. Quinto obsessa fuit eiusdem Copronymi anno 24. Christi 764. Sexto tandem anno quarto Leonis Copronymi F. Irenes mariti, qui fuit annus Christi 779. Anno præterea Christi 798. regnante Irene, Saraceni in Thraciam penetrant, & ad suburbia Constantinopoleos omnia deprædantur. Postea anno 821. a seruo quodam fugituo Thoma; qui ad Saracenos transfugerat, fidemque Christianam eiurauerat, Constantinopolis obsessa fuit. Anno quoque 914. Bulgari urbem obsidione cinxerunt. A Gallis & Veneris anno 1204. obsessa ac expugnata fuit. eam quoque Morates II. per trimestre tempus obsedit, & tandem anno 1453. a Mehemete II. expugnatur; qui tormentis æneis, quæ anteriora sæcula ignorabant, muros quassauit ac diruit.

Ibid. C

Καὶ τεύχεα ἀπέσπευξε] Laonicus lib. 8. narrat Mehemetem Legatum ad obsessos misisse Ismailem Spentiariis F. vt eos ad deditioem hortaretur, vel potius vt vrbis statum exploraret. Ad illum vero Græcos respondisse, nullo modo se dedituros, sed extrema, vt urbem tuerentur passuros.

Ibid. D

Ταῦτα ὁ βασιλεὺς ἀκούσας] Leuncluius lib. 15. contrarium ex Historia Turcorum refert. Constantinum scilicet & Chir Lucam de deditioe faciendâ cogitasse: nisi Italorum autoritate & factione, qui ei nusquam consensuri erant, ab hoc proposito retracti fuissent.

Τότε ὁ Λόγος Ἰουστινιανός] Huius cœpti meminerunt Laonicus lib. 8. Leonardus Chienfis & Phranzes lib. 3. c. 11. De naue Genuensi a Turcis demersâ idem Phranzes capite 12. differit, sed a nostro in quibusdam dissentit.

Pag. 156. A

Καταπειθῶσα ἔγενετο] Leonardus Chienfis Laonicus lib. 8. Leunclau. lib. 15. Phranzes lib. 3. cap. 10. adeundi.

Pag. 157. B

AD CAPVT XXXIX.

ΠΑΡΤΙΣΑΣ ὡς τὰ πάντα] Cap. proximo diximus quisnam fuerit ille Legatus, & quo animo a Mehemete fuerit missus. præter Laonicum ad eundem Leonardus Chienfis, atque etiam Paulus Maurocenus Historiæ Venetæ libro 24.

Καὶ ἀποκρίσας ἔτι πρὸς φέρεται] Non conueniunt de huius tributi solutione Ducas & Laonicus. Ille quippe Constantinum inducit, quamlibet vectigalis annui summam pollicitum, quantam Mehemetes imperaret: quod hunc respuisse supra narrauit. Laonicus vero decem myriadas nummorum tributi nomine sibi solui Mehemetem petiisse scribit.

Pag. 158. B

Τὴν μαρτὴν ἀπάντων φωνῶ] Intelligit voces illas *Alla-hu*, id est *Deus est*, & illas

Ibid. C

Alla-hu-ekber, id est *Deus magnus est*. Quas quidem Ducas *μααρον φονιω* appellat, quia a pollutis impiorum labiis, Dei nomen contra ipsum, eiusque Ecclesiam vsurpantibus, pronuntiatur.

Pag. 159. B *Εκαλεστο ποτε Κερκιοπορτα*] De illa ne verbum quidem faciunt Gylus & Leunclavius. videnda sunt quæ supra cap. 37. attulimus, vbi de Xyloporta mentio habetur.

Ibid. C *Απο της Ξυλοπορτης ἀρχη της πλατεας*] Hagio-bazari, vulgo Ai-vazari appellatur his temporibus; vicina est Occidentali vrbis anguli. verum differt a porta Xylocerco appellata. Hæc quippe Xyloporta semper aperta fuit: at Xylocercos etiam Cantacuzeni temporibus, huiusque etiam obsidionis clausa erat. Platea Cynego vicina est.

Ibidem *Απο της ωραιας πόλης*] Pulchra porta appellabatur, quæ hodie *Bacze-capi*, id est *Horti porta* vocatur, vel *Cifut-capi*, quod magna frequentia portæ illius proximi vici, ab Hebræis habitentur, qui per contumeliam *Cifut* appellantur.

Ibidem *Τον Μεγαδημητειον*] Arx illa fuit in Promontorio quod Bosporus Thracius & sinus Ceratinus ambiunt: in quo hodie Sultani Saraium ædificatum cernitur.

Ibidem. *Τω εν τη μόνη της οδηγητεας*] Ex hoc loco & superiori cap. 11. colligere licet monasterium *της οδηγων* non longe fuisse distitum a muris Bosporo obiectis.

Ibidem *Αρχη της Βραχια*] Non longe distat hic locus ab arce Heptapyrgo, Iedricula Turcice dicta.

Pag. 162. B *Αζαπιδες*] Hæc vox proprie significat pedites: & Genitzeri eo nomine appellari possunt, quod pedites etiam sint.

Ibid. C *Ο Μαρος φέρων ειχσοι εννεα*] Capta fuit Constantinopolis anno 1453. Maij 29. vt quoque Phranzes & Leonardus, qui obsidionem tolerauere, testantur: quare nulli Chronologi contra horum auctoritatem audiendi sunt. Annus Hegiræ 857. tunc agebatur & Tziumadi-euel dies 20. cœperat autem annus ille Ianuarij die 12. 1453. fuerunt itaque initia mensium, Muharam Ianuarij 12. Sepher Februarij 11. Rebiul-euel Martij 12. Rebiul-Achir Aprilis 11. Tziomad-euel Maij 10. cuius proinde mensis dies 29. fuit Tziomad-euel dies 20.

Qui conferre volet Ducæ narrationem de expugnata Constantinopoli cum aliorum narrationibus, adeat Leonardum Chiensem cum Philippi Loniceri historia editum: Laonicum lib. 8. Phranzem, qui accurate omnia, quæ ad vrbis obsidionem pertinent, complexus est lib. 3. a cap. 12. ad 19. Iustinianus porro apud plerosque male audit, & propter obmissam muri propugnationem, accepto leui tantum vulnere, ignauix accusatur. Errorem etiam grauem admissum ab ipso notant: quod loco, cui præerat, decedens, nullum, qui imperaret, substituit. In insula Chio inglorius postea obiit, vt tradit Petrus Bizarus Historiæ S. P. Q. Genuensis lib. 12. Augustinus Iustinianus in Annalibus & Folietta lib. 10. vulnus lethale ipsum accepisse scribunt.

Ibid. D *Τοις μερεσι της Ταυρου*] Tauri regio est illa, in qua Sultani Baiazitis Mefchita, & Balnea ædificata sunt.

Pag. 163. B *Αρχη της κλονος της μεγαλου Κωνσταντινου*] Eadem est cum columna Crucis; hodie *columna cremata* appellatur, quod incendiis tota deformata sit.

Pag. 165. C *Μαρτυρης Θεοδοσιας*] Templum illius Sanctæ in ea parte, quæ *Casan Bassa* hodie appellatur, vltra sinum Ceratinum sita, Galatæ adiacente; in Mefchitam postea conuersum est. At quomodo potuerunt sinum transire cum Turci omnia litora complerent?

AD CAPVT XL.

TO TE καὶ ὁ Τύραννος] Phranzes videtur nostro consentire cap. 18. lib. 3. & eo ipso captæ urbis die illam ingressum esse Mehemetem affirmare. Alij, inter quos Leonardus & Bizarus, tertio ab vrbe capta die intrasse illam asserunt. Pag. 168. A

Αὐτὸς δὲ κελύσας ἐν αὐτῷ] In templo S. Sophiæ recitatas ab Imame seu Doctore Hutbeas preces, die Veneris expugnationem urbis sequenti, qui fuit Iunij dies primus, tradit Leunclavius l. 15. *Primo post urbem captam Veneris die celebratum ad Aiam Sophiam, (sic Turci scribunt) hoc est ad Hagiam seu Sanctam Sophiam, festum fuit longe maximum: conceptæque preces Hutbeæ Sultani Muhamedis nomine, pro ipsius tam incolumitate, quam prosperitate: ritu veteri, quo Turci suis omnia fausta Principibus optare solent.* Ibid. B

Μὴ φοβού] Phranzes lib. 3. cap. 14. Halilem Bassam consilium Mehemetis patefecisse obsessis, & animum ipsis addidisse narrat. Pag. 169. A

Εἰ ὁ βασιλεὺς ἀπέδρα] Phranzes lib. 3. c. 18. agnitum Imperatorem ex calceis purpureis, aquilisque in eis depictis scribit, qualibus vti Imperatores consueuerant. Ibid. B

Ἐν τῷ κίονι τῆς Αὐγουστείου] Forum Augustium non longe a S. Sophia ædificatum, & in quo columna a Iustiniano erecta fuit, suaque statua equestris ei imposita. Procopius de ædificiis Iustiniani, sermone 1. Ibid. C

Τὸν δὲ Μεγαδύκα] Dissentiunt a se inuicem Ducas & Phranzes, in iis quæ ad Magnum Ducem Lucam Notaram pertinent. Hic equidem inimicum & infensum nimis ei se profiteretur. Laonicus ad nostri Ducæ sensum magis accedit. Pag. 170. B

AD CAPVT XLI.

HOC capite Ducas Monodiam in captam desolatamque urbem, Nicetam Acominatum Choniarem imitatus scripsit. Pag. 172.

AD CAPVT XLII.

ΣΑΚΚΟΝ ἀρχιερατικόν] Id est vestem Sacerdotalem, quæ ad modum Sacci confuta est, exitumque capiti & manibus præbet, eamque superiniectam induunt. Solis Patriarchis Saccus competit, quem tribus anni diebus Paschate, Pentecoste & Natali gestant. Pag. 176. A

Ἐπιτραχήλιον] Patriarcharum & Archidiaconorum gestamen. ἀμνοὶ Χρυσούφανται sunt panni, in quibus agnorum figura & imago, (qua Iesus Christus Dominus noster vere agnus Dei significatur) acu depicta est. Ibidem

Καὶ ἑπαρχὸν κραταιήσας] Leunclavius hunc quoque Suleimanem-begum appellat, & Subassam a Mehemete Constantinopoli captæ præpositum narrat. Pag. 177. A

Καὶ τὸν μέγα ναόν] Hoc factum Iunij die 1. feria 6. seu die Veneris, vt ad cap. 40. ex Leunclauio adnotauimus: Ita vt prius S. Sophiam in Meschitam transmutatam ritui suo consecrauerit, quam Galatam intrauerit. Ibidem

Ἀπελογίσατο οὖν αὐτὸν] Iacobus Bosius Histor. Milit. Hierosolymit. lib. 7. post captam urbem anno 1453. Chios, Lesbios, Seruios, Trapezuntinos & Cafatinos vectigales factos esse narrat. Ibid. C

Τῷ αὐτῷ τῆς Σερβίας] Leunclavius asserit lib. 15. eadem æstate, qua capta est vrbs, Mehemetem in Seruiam exercitum duxisse: & anno sequente arcem Nouabardem occupauisse. Ibidem

Ὡς ὁ Ἔππος ὄν δεσποζέει] Nescio quod ius in Seruia se habere iactabat Mehemetes: qui maternum genus a Vulcouiczio non ducebat; Maria enim Georgij filia natus non erat Mehemetes, sed ancilla: videnda, quæ supra ad cap. 30. diximus. Hinc colligere possumus, quam noxia ac pestilens sit arcta nimis societas cum gente Turcorum; qui ex tali contracto matrimonio, ius sibi acquisitum iactabant. affinitas ac fœdera illa procul fugienda erant, Christianis præcipue: qui in certam perniciem illis trahebantur. Pacem tamen ac societatem, quales cum cæteris intercedunt Christianis, cum illis inire, & pacisci licitum, & commerciis tractandis vtile atque commodum. Fas etiam aduersus vsurpatoris iniustam inuasionem, illos obiicere: nec æquitatis studiosus Regem aut Remp. qui repugnando impar, aduersus potentio rem inuadentem hostem, auxilia inde sibi parauerit, merito reprehendere potest. Peccat qui aggrediendo aduersarium adigit ad tales protectores & adiutores confugere: & viam iis ad nostras prouincias occupandas sternere. quidquid enim vni perit Principi Christiano, omnibus perit.

Εἰσελθῶν δὲ ἐν τῇ πόλει] De ædificiis a Mehemete Constantinopoli constructis adeundus Leuncl. lib. 15. & in Pandectis cap. 139.

Εμαθον πῶς πινῶν] Aduertendum est Michaelē Palæologum primum, diem obiisse anno 1283. vt cap. 2. in margine adnotauimus: etiamque Turcos cœpisse tunc Asiæ minoris themata residua diripere ac deprædari. Ertogrul Othmanis pater, viuis exemptus est anno Hegiræ 687. qui cœpit anno Christi 1288. Februarij 5. fer. 5. tuncque agebat Othman annum 35. Ita vt principia militiæ illius, superstitite adhuc Ertogrulæ, cum Michaelis primi Palæologi vltimis temporibus congruant.

Ελέγχετο γὰρ] Non solum Michael conscientiæ stimulis vexabatur, sed & filius eius Andronicus, ob excæcatum & imperio spoliatum, contra ius iurifurandique sacramentum, Iohannem Lascarim. Nicephorus Gregoras lib. 6. adeundus cap. 7.

Τὸ μνηστῆριον αὐτῶν] Vox ista conficta proculdubio ab illis, qui vltimis Iohannis Palæologorum postremi diebus, res Græcorum ad exitium adductas cernebant; & ἀκροεποιήσια accipientes nominum Palæologorum, qui ab anno 1258. regnarunt, Michaelis I. Andronici I. Michaelis II. Andronici II. Iohannis I. Manuelis & Iohannis II. vocem illam nihil significantem, ΜΑΜΑΙΜΙ, composuerunt. Ex Gregora equidem discimus, temporibus Michaelis Palæologorum primi, oracula quæ sita fuisse; hisque ineptiis & præstigiis animos suos, non superstitione solum percussos, sed & ignauia & fœcordia deiectos, Græcos pauisse. adeundus ille lib. 5. tribus locis non longe a fine.

Non extra rem fuerit, si hic indicemus quædam ex Astrologia iudiciaria petita oracula vel prædictiones, circa Musulmanorum regnum; vt vanitas artis, & eorum, qui fallendos se illis hariolis bona fide tradunt, stultitia deprehendantur. In Bibliotheca Serenissimi magni Hetruriæ Ducis Ferdinandi secundi extat MS. liber cuius titulus est πῶς δίδοται εἰς τοὺς Περσικὰς κηρόνας, τῆς Αστρονομίας, & sic incipit, ἢ τῶν Περσικῶν κηρόνων σύστασις γέρονε, & in illo præterea quædam Astrologica continentur; ex quo Codice supra cap. 12. allatum thema cœleste, ad tempus ἀναρρήσεως Manuelis Imperatoris constitutum, excerpsumus: atque etiam sequentia excerpsumus ex Stephani cuiusdam Alexandrini Astrologi, de Mohammede & illius de religione dogmatibus successoribusq; ex Astorum positione vaticinio.

Στεφάνου φιλοσόφου, καὶ οἰκουμένης διδασκάλου, τῆς Ἀλεξανδρείας ἀποτελεσματικῆ πρᾶξις πρὸς Τιμόθεον τὸν ἀπὸ μαθητῶν. πρῶτα σὺ μὲν ἔχουσαι πῶς νεοφανῆ καὶ ἀθεονομησίαν τῆς Μωάμεδ, πολλὰ δὲ ἔτι ἄλλα τῶν μέλλοντων πρᾶξα γράβουσα.

Ὡς οἶδα, ὃ ἀφύεσθε Τιμόθεε, ἡμῶν πῶς ἀγαθὴν ἐν ᾧ παιδευτηριακῶν κηπιδίων ἔχοντων. ἐπέστη ἡμῖν ὁ ἀδελφικῶτατος Ἐπιφάνιος ὁ Ἀραβικὸς ἔμπορος, ἀπὸ τῆς Ἀραβίας ἀφικέ-

ἄνθρωπος. καὶ χαίρειν ἡμᾶς προσαγορεύσαντα, ἀσμένως αὐτὸν ἔειπεν ἡμεῖς καὶ φιλοφρόνως ἀντιπα-
 σάμεθα. ἔφαρκεν δὲ πρὸς αὐτὸν· ὅτι ἡκεῖς ὦ φίλε, καὶ τοῖς καλοῖς ἀγωγμοῖς ἡμᾶς ζέειζε. ὁ δὲ
 πρὸς ἡμᾶς καὶ μέλας φιλοτίμως ἀντεπεκρίνατο. Τί οὖν μάλιτα ἐνώουχας, ἔφην, τοῖς φιλο-
 σόφοις ἡμῖν; Φαῖναι δὲ τὸν ἔμπορον, εἰ μὴ τί καὶ ἄλλο ἴσκησιν οἶδα, μάλιτα δὲ ὧν ἐτετραμύλιον ἐπὶ
 ἄλλοδαπῆς, ἢ δὲξήσιν ἐπομύλιον ἔχω, ξενοφονοῦσα ἡμᾶς καὶ ἐκπλήττουσα, ἀπαρτίσθαι. πῶς
 ἔχῃ αὐτὴ, ἡ δὲ ἐγὼ; ὁ δὲ ἔφη πρὸς ἐμέ· τὸν ἀστρολάβον ἀφ᾽ ἑστέου ἐπίσημον ἔχει τῶν σὺν Φοι-
 τητῶν, καὶ πλὴν ὠροσκοπικὴν μοῖραν γινώσκει, πῶς ἀστρονομίου ἄνθρωπος καὶ τῶν ἀστέρων κίνησιν, καὶ τῶν κέν-
 τρων πλὴν διδυκρινημύλιον βεβαίωσιν, ἀφ᾽ οὗ καὶ τὸν δῆγμα καὶ ζένον ὅτι χεῖρημα. πῶς ἀφ᾽ ἑ-
 μα δὲ ἐγὼ ὡς ἐμῶ Σοφρονίῳ ἐνετειράμην ἀφ᾽ ἑστέου τὸν ἀστρολάβον· αὐτὸς δὲ ἀφ᾽ ἑστέου, καὶ
 πλὴν ὠρον πολυπαραμνοῦτος, ἀσπίδας ὅτι σῶμα ὁ ἔμπορος διηγείτο ἡμῖν. Ὅτι καὶ πλὴν ἔρημον
 τῆς ἔρημῶν, ἔφαναι τις ἀνὴρ, ἐκ τῆς τῆς λεγομένης Κορρασιακῶν φυλῆς, τῆς τῆς Ἰσμαὴλ γε-
 νεαλογίας, ὄνομα δὲ αὐτοῦ Μωάμεδ· καὶ ἐαυτὸν ἔλεγε πρὸς ἡμᾶς. ἔφαναι δὲ ἐν μύθῳ. Φαρ-
 μουσι, ὅς λέγεται ῥωμαϊκῶς Αἰφίλιος τῆς ἑλλάδος. ἀπὸ ἀρχῆς Φιλίππου. ἀφ᾽ οὗ καὶ καυφονίας, καὶ
 διδάχων δὲ ξηλαμύλιον· ὑπερῆσται δὲ τοῖς δεχομένοις αὐτὸς πλὴν διδάχων πολέμων νίκης, καὶ
 ἐξῆρκεν ὅτι κεραιάς, καὶ πῶς ἀφ᾽ ἑστέου πρὸς ἡμᾶς, καὶ ἐμφοβος γενεῶν ἐπὶ τῆ
 τῆς ἀνδρὸς διδοκίμῳ, πῶς δεξίᾳ κέρηται τυχῆ, καὶ ἐν ἀνδραγαθία κεραιαοῦται, ἐθέμην σὺ-
 πον ἀναθέσθαι σοὶ τῶν φιλοσόφῳ· ὅπως, ἀφ᾽ οὗ σοὶ δοθείσης ἑστέου, ὅπως πλὴν εἰς αὐτὸν
 τῆς τὸν ἀνδρα γινώσκων. πεπυσμένος δὲ ἐγὼ αὐτῶν πῶς τῆς ἀνδρὸς; σιώνους τε γέγονα πῶς
 χεῖρημα· καὶ ἀφ᾽ ἑστέου, ὡς οἶδα, κατ᾽ ἐστέον ὅτι παιδολύκειον, καὶ τὸν ἀνδρα πρὸς ἡμᾶς,
 διδυκρινημύλιον πλὴν, ἀφ᾽ οὗ τῆς ἀστρολάβου, ἀναδοθείσθαι μοι ὠροσκοπικὴν μοῖραν. καὶ δὴ τῶν κέν-
 τρων διδυκρινημύλιον, ἔπειθ᾽ ὅτι τῆς ἐποχῆς τῶν πέντε πλανητῶν, ἡλίου τε καὶ σελιῶν, ὅτι
 πολλὰς ἐνηκολήθην ἡμέρας ταῖς ἀποτελεσματικαῖς βίβλοις· καὶ μὴ πολλοῦ μέρους καὶ κέρους,
 ἡδυνήθην γινώσκων πλὴν τῶν μελλόντων ἀφ᾽ ἑστέου, πῶς τε τῆς πρὸς ἡμᾶς ἀνδρὸς, καὶ τῶν
 αὐτῶν ὁμοφύλων· ἢ τοὶ πλὴν ποσότητα τῶν ἐστέου πλὴν αὐτῶν ὅτι κεραιάς, καὶ τοὶ χρόνοι τῶν ἐν αὐτοῖς
 βασιλευσάντων μὴ τῆς αὐτῶν ὅτι κεραιάς· καὶ ἄλλα ἕνα συμβεβηκότα καθεξῆς ἐν ἰδίῳ
 κεραιῶν. πρὸς δὲ ὅτι γινώσκων σε πλὴν ἐξῆρασιαν, καὶ ὅτι ὡς ἀφ᾽ ἑστέου ἔπειθ᾽ ὅτι κεραι-
 μα, ὑπεθέμην τῆς ζωδῆκῶν πλὴν κέντρων, καὶ τῶν ἀστέρων τῆς ἐποχῆς, καὶ τῆς ἐξῆς ἀποτε-
 λεσματικῶν ὅτι κεραιάς, ὡς ὡς ὡς ὡς ὡς. [Dum in hortulo Scholastico, prout opti-
 me Theophile nosti, agebamus, honorandus admodum Epiphanius mercator
 Arabs, qui ex Arabia nuper aduenerat, ad nos accessit. quem, vbi nos salutauit,
 ex animo ac beneuole amplexi resalutauimus. Diximus porro illi, oportune ad-
 uenis amice. pulchras etiam, quas attulisti, res nobiscum communica. Quibus
 honorifice respondit. Quas ergo, inquam, nobis Philosophis res præcipue adue-
 xisti? Respondit mercator, quamuis alia nesciam: quorum tamen in exteris re-
 gionibus spectator fui, narrationem impræsens instituire possum: quæ nouita-
 te sua, aures & animos auditorum attonitos reddere possunt. Quidnam sit, dixi,
 ediffere? Tunc ille iube discipulorum tuorum vnum, vt Astrolabum appendat;
 Tu horoscopi partem inquire, stellarumque motus adnota. Centris seu Cardini-
 bus signa accurate adscribe: siquidem hoc facere, propter casus incæptique por-
 tentosi nouitatem, operæ pretium erit. Statim itaque, vt astrolabum aptaret, So-
 phronium meum iussi: Appenso itaque horam curiosè inuestigauit, cæpitque
 mercator de illis nobis differere. In deserto Ethribo, vir quidam ex Corrhasia-
 norum gente, quæ ab Ismaele deducit genus, innotuit nomine Mohamed, qui
 se prophetam prædicat. Ipse vero mense Pharmuti, qui Aprilis Romanis dici-
 tur, anno a Philippi initio 932. in publicum prodiit. Nouas voces ille, & dogma-
 ta a receptis diuersissima inuehit. In bello de hostibus victorias, & Paradisi de-
 licias pollicetur iis, qui doctrinam suam amplexati fuerint. Ista cum audiissem:
 pauorque mihi iniectus esset, quod vir ille auctoritatem sibi compararet, pro-
 spera fortuna vteretur, & claris facinoribus potentiam stabiliret, ad te, qui Phi-
 losophus es, ea referre statui: vt qua polles, a Deo tibi concessa sapientia, de illo
 viro, quæ futura sunt, cognoscas. Ab illo talia cum rescuiissem, cogitabundus

restiti; dimissis illicō Scholasticis, deductoque illico aduena; astrolabo assignatam mihi horoscopi partem rectificaui. In cardinibus deinde collocatis rite signis: & planetarum quinque, etiamque Solis & Lunæ locis computatis, multos dies in libris, quibus apotelesmata seu decreta continentur, euoluendis consumpsi. multoque labore ac molestia in futurorum cognitionem deueni, quæ viro illi prædicto, ipsiusque genti accidere poterunt. quot scilicet annis ipsorum imperium stabit; & singuli reges quot annos regnabunt, illorumque numerum: alia insuper quædam temporibus suis deinceps ventura. Vt vero operationem, & eius, quem iniui, modum cognoscas, Zodiacum subieci per cardines distributum; in eoque planetarum loca descripsi, & figuræ iudicium prædictionemque subieci.] Hactenus Stephanus, qui in sequentibus Mahometis sectatores Veneris rebus deditos fore præuidet, ex Libræ signo in Orientis cardine posito; & quia Ζυγός Græce appellatur, in seruitutem gentes omnes ipsos redacturos. Ζυγός αἰατέλων Ζυγὸν δουλείας ἐπιφέρει πᾶσιν ἀνθρώποις. *libra seu iugum exoriens cunctis hominibus seruitutis iugum imponit.* Ex eo quoque cœli themate Stephanus regum numerum colligit. χρόνος δὲ πλὴν βασιλέων ἀπαριθμησὶν ποιήσῃ, ἐκ τῆς τῆς αἰτῆς μοίρας ἐποχῆς ἐν τῷ μεσουρανήματι. Ἐπὶ γὰρ ἐπέχῃ πλὴν κδ'. μοίρας τῆς κερκίνου, ἥτις ἐστὶν ἐν οὐρανόις τῆς ἀφροδίτης, ἀπὸ τούτων εἰκοσιτεσσάρων σημαίνει τοὺς ἐπιχερωμένους τῆς ἐθνούς τούτου. *Saturnus regum numerum definit ratione partium signi quod in medio cœli positus occupat. Cum vero Cancri 24. partem in Veneris finibus occupet, his 24. gradibus significat illos qui genti illi dominaturi sunt.* Codex Florentinus Reges 25. exhibet, imperium deinde ruiturum denunciat. At Codex Regius quem Parisiis habemus Imperatores 48. describit, & vltimo regnante gentis Mahometanæ & Saracenicæ euerfionem pollicetur. quæ quam firmis rationibus nitantur; & quam accurate euentus responderint ad signato Imperatorum numero, huius artis fallacis adhuc obtemperantes decretis viderint: conferantque Ducæ MAMAIMI cum Stephani apotelesmatico decreto. Monendi porro sunt Lectores, iudiciariæ Astrologiæ studiosi, Stephanum thema illud cœleste erexisse anno mundi 6130. (non 6129. vt in margine Codicis Regij legitur) ad diem Septemb. 2. hor. 3. post solis ortum anno Christi 621. In quo themate Libræ gradus 20. horoscopus occupat. Cancri grad. 22. in medio cœli reperitur. Sol tenet Virginis partem 9. m. 5. Luna Capricorni gradum 12. m. 6. Saturnus Cancri grad. 23. m. 30. Iupiter Capricorni grad. 20. m. 39. Venus Leonis grad. 25. m. 6. Mercurius Virginis grad. 9. m. 5. Nodus ascendens seu caput Draconis Aquarij gr. 19. m. 50. Pars fortunæ in Capricorni grad. 22. m. 9. quæ deberet reponi in Aquarij gradu. 23. m. 1. Ex locis porro Saturni & Lunæ certo concludimus, non posse conuenire alij anno, quam Christi 621. Loca vero trium planetarum ad diem Septemb. 2. hora ante Meridiem tertia, ex Ptolemæi tabulis computauimus, quæ non eadem, ac Stephanus inuenit, se nobis obtulerunt. Inuenimus enim locum Solis in Virginis gr. 8. m. 16. f. 53. Lunæ in Capricorni gr. 20. m. 43. f. 22. Saturni in Cancri grad. 23. ' 43. '' 7. Iuxta vero tabulas nostras Philolaicas erat Sol in Virginis gr. 11. m. 56. f. 19. Luna in Capricorni gr. 23. m. 44. f. 8. Saturnus in Cancri grad. 26. m. 35. f. 49. Constantinus Porphyrogenneta lib. de administratione imperij, ad Romanum Porphyrogenitum F. suum, cap. 16. ad annum mundi 6130. Indiēt. x. Heraclij 12. Septembris diem 3. feriam 5. Stephanum thema cœleste constituisse tradit. Verum equidem est Septemb. diem 3. eo anno fuisse feriam 5. Sed si thema ad diem istam erectum est, tunc Luna in Aquarium transierat, quod repugnat calculo & figuræ.

AD CAPVT XLIII.

ΕΡΧΟΝΤΑΙ καὶ ἀπὸ ῥόδου φρέριοι] Iacobus Bosius lib. 7. Histor. militiæ Hierosolymit. cum Duca omnino sentit, & Magnum Magistrum audaci fortisque animo respondisse, & vectigal Mehemeti pendere omnino renuisse.

Ο ῥαχία λέγεται] Idem Bosius lib. 7. ad annum 1455. de bello Rhodiis indicto; & munito castro Narangia in insula Coö, quæ *Lango* vulgo dicitur. *Mandò il general del mare, con le galere & altri vascelli armati della Religione a prouedere la fortezza di Narangia nel isola di Lango.* Rachia & Narangia eiusdem loci appellatio est a variis nationibus, diuersimode enunciata. Notandum autem & Bosium anno 1457. referre, obsessum fuisse a Turcis per 20. dies castrum Landimachium; quam obsidionem nescio num ea sit de qua Ducas hoc loco differit; & fortasse in nomine loci error admissus ab alterutro fuerit, & a Bosio biennij parachronismus.

AD CAPVT XLIV.

ΗΓΕΜΟΝΙ Αἴνου] Ænus vrbs Thraciæ ad mare situm: oppositam habet Pag. 186. A Thasum insulam. Imbrus insula maris Ægæi hodie *Lembro*.

Θάσον βούλεται] Thasus insula hodie *Tasso*, freto breui a Thracia disiuncta. Ibid. D

Ἐπαρχὸν Καλλιουπόλεως] Adnotauit Leunclauius temporibus illis Contostaulum, seu Archithalassum, Bassam quoque fuisse seu gubernatorem Callipoleos. Pag. 187. B

Τὸ δὲ ποταμὸν Περγάμου] Fluuius Pergamushic appellatus, olim Caicus; qui Pergamum Galeni patriam præterlabitur: ab vrbe illa his posterioribus sæculis nomen accepit. Pag. 188. A

Ἦν γὰρ πενθερὰ τῆς ἡγεμόνος] Vxor ergo fuit Paridis Iustiniani Chij. Vide infra Ibid. C ad cap. seq. nota vltima.

AD CAPVT XLV.

ΠΡΟΣ Βελγρὰδον ἔρχεται] De hac expeditione Hungarica Laonicus lib. 8. Pag. 190. D Phranzes lib. 3. c. 21. Bonfinius Decad. 3. lib. 8. in principio. Ad annum Hegiræ 860. refertur a Leunclauio, qui cœpit anno Christi 1455. Decemb. 11. feria 5. cum Solis Cyclus esset 8. littera E. obsidere eam cœpit Mehemetes Iunij die 13. Augusti die 6. Mehemetes expugnare adoritur: repulsus, castrisque exutus in fugam postridie se coniecit.

Παρεὶ τῆς πάπας Καλλίστου] Bosius lib. 7. Histor. Militiæ Hierosolymitanæ, narrat Petrum Archiepiscopum Terraconensem Præfectum classis a Papa missæ generalem fuisse: qui pecuniis omnino destitutus Rhodum venit, vt mutuum pecuniam acciperet, ad stipendia classiariis soluenda; Ducatus illi quinque mille octingentos octoginta sex Rhodij mutuum, vt suis subueniret, dederunt. Pag. 191. B

Σαμόθρακιν] Samothrace insula est maris Ægæi Thraciæ continenti obiecta. Ibidem

Παρεὶ τῆς Κομανῶν] Comana Pontica vrbs Cappadociæ, a qua incolæ Comani dicti sunt. Ptolemæus illius nomen & situm tradit in Asiæ Tabula 1. ad ripam Iridis fluuij conditæ. Episc. fuit sub Nocæfareæ Ponti Polemoniacci Metropolitā. Pag. 192. A

Οὐζοῦ Χασιφ] Bosius l. 8. huius Legationis meminit, quæ ab Vfun-Chafane, id est Longo Hafane, ad Mehemetem missa est: denunciabat, vt vult Bosius, Mehemeti ne Cappadociam, quam dotis nomine a focero suo Iohanne Comneno Trapezuntis Imperatore acceperat, inuadere aggredereetur. Armenia maior hic intelligenda est quæ Colchidi finitima est. Ibidem

- Ibid. A Τὸ καλοῦμαιον χρυσεῖα πύλη] Leunclaius lib. 15. Supra ad cap. 13. aliquid adnotauimus.
- Ibid. B Ἐπὶ τῷ Πελοπόννησον ἄρμυσε] Laonicus lib. 9. & Phranzes prolixè libro 3. capite 25. & 26.
- Ibid. C Πεζεάνιον] Rerum merciumque omnis generis forum.
- Pag. 193. A Λυκαστόμιον] Dom. Marius Niger commentar. 10. in Europam, Lycoftomium ad Euxinum situm esse in Myfia inferiori docet. Moncastro hodie appellari volunt. Arpispolim dictam esse, id est Arpiorum ciuitatem, postea Lycoftomum ab ostij Istri seu Danubij nomine, quod *os Lupi* significat, aiunt. Hodie, vt & priscis temporibus oppidum ibi situm est. In Ptolomæi Tabulis Arpis ad Pontum Euxinum paulo borealior est ostio Istri Septentrionali.
- Ibid. B Τῷ σινώπην βούλαρμυ] Laonicus lib. 9. Leuncl. lib. 15. Phranzes lib. 3. cap. 27. Sinope vrbs Helenoponti ad Pontum Euxinum sita, Amasiæ Metropolitæ olim subdita.
- Ibid. D Φάσιδα ποταμὸν] Phasis fluuius Colchidis.
- Ibidem Καὶ δὲ εἰς Τραπεζοῦντα] Comnenorum Trapezuntium Imperium annos 257. durauit, ab Alexio, qui anno 1204. vrbe a Latinis capta, Trapezunti Regiam sedem collocauit, ad Dauidem, qui anno 1461. a Mehemete imperio spoliatus est. Trapezus vrbs Lazicæ Metropolis, illius regionis incolæ Lazi dicti. Caucasus mons notissimus est in veterum libris, inter Euxinum Pontum & mare Caspium excurrens, Sarmatiam Asiaticam ab Albania, Iberia & Colchide difterminat. Colchi hodie Lazi, Iberi & Albani Mengrelij appellantur.
- Pag. 194. B Πέμπει πρὸς τὸν βελόδα Βραχίας] Is erat Draculij siue Draculæ filius, Vladus seu Vladislaus appellatus. Laonicus lib. 9. non lege a fine. Leunclau. lib. 15.
- Ibid. C Δύστρας] Dystra olim Δουρόστορον λεγέων, Durostorum, Myfiæ inferioris vrbs ad Danubium sita.
- Pag. 195. A Ἀλένοις καὶ Οὐώνοις] Alani in Sarmatia Europæa sedes habuerunt, Podolia hodie appellatur illa regio. Οὐώνοι sunt Hungari qui Daciam occuparunt.
- Ibid. C Ἐλθὼν οὖν ἤτησατο τῷ νῆσον] Bosius hanc obsidionem ad annum 1457. refert, sed perperam, anno enim 1462. Mitylene oppugnata & dedita est, & tota Lesbos in potestatem Mehemetis venit. Bosius porro asserit, Mehemetem terra cum filio accessisse, & Luchini Catalusij nothi proditione Mitylenen occupauisse.
- Ἀδελφὸς Δομνίκου] Hic Dominicus duxerat vxorem Mariam filiam Paridis Iustiniani, qui inter præcipuos insulæ Chij opibus præstabat. Hanc Paridis filiam Mariam, cum in lepram incidisset, maritus a se non dimisit; eodemque lecto ac mensa cum ea semper vsus est. Postea, cum Dominicus in infidias inimicorum suorum incidisset, & ex vxoris carissimæ amplexibus vi abreptus esset, ipsa miserum nusquam deseruit, mutuo amore maritum dilectissimum profecuta. Videndus Augustinus Iustinianus in Annalib. Genuensibus. verum silentio transmisit, Dominicum a fratre suo Nicolao fuisse occisum.
- Nota pag. 184. D in Latino sic legendum erit. Tyrannus ob rem male gestam in expeditione nauali ira percitus, &c.

IN BREVE CHRONICON
NOTÆ.

- T**Ο Αργος] Hoc ab Imperatore Alexio Comneno factum, qui anno 1081. re- CHRISTI
1089.
gnare cœpit. Codinus in Expositione thronorum ab Imp. Andronico fe-
niore facta, ὁ Αργος ἐ ἀὐτὸς πη'. ὦν, ρε'. γέρονε. *Argorum Metropolita cum octuagesi-
mus octauus esset, ad centesimam quintam sedem depressus est.*
- Παρέλαβον] Contigit Octobris die 2. deditio Hierosolymæ facta, post- 1187.
quam obfessi obsidionem 14. dierum tolerassent. Saladinus ante receptam Hier-
osolymam Iulij die 3. Guidonem Regem prælio victum ceperat.
- Παρ. οἱ Φεβῳῖοι] Error hic admissus est, contigit enim Christi anno 1204. 1203.
Mundi 6712.
- Παρελ. πλὴ Κωνσταντίνου] Ab Andronico Palæologo impossibile est ereptam 1260.
fuisse Latinis, Constantinopolim, cum bimulus tantum tunc fuerit, vt notauit
Gregoras lib. 4. qui Cæsarem Alexium Strategopulum urbem astu, ac quorum-
dam proditione occupauisse quoque docet. Error etiam in numeris deprehen-
ditur: verum siquidem est anno Christi 1262. Latinos vrbe exactos fuisse. anno
vero 1260. cœpit Michael Palæologorum primus.
- Μέγα θανατικὸν] Θανατικὸν vulgo hodie dicitur pro peste & morbis contagiosis. 1348.
- Ἦλθεν εἰς τὸν Μωραϊνὸν] Hic Cantacuzenus Manuel appellabatur, eratque Io- 1349.
hannis Cantacuzeni Imp. filius. Phranz. lib. 1. cap. 13.
- Ἐγένονεν κύριον Πάχα] Pascha fuit anno illo Martij 25. Cyclo Lunæ 13. Solis 17. 1380.
Literis A. G. Indict. III.
- Ο δεσπότης ὁ Παλαμολόγος] Is erat Theodorus Porphyrogenitus Iohannis Imp. 1388.
filius Manuelis frater. Phranz. lib. 1. cap. 15.
- Ο Βεανέζης] Adeundus Phranzes lib. 1. cap. 20.
- Αναύπλι] Nauplium olim Ἀργείων ὀπίσιον. hodie appellatur *Napoli di Romania.* 1389.
- Αχρυσόδου] Phranzes huius loci meminit lib. 3. cap. 22. Acuuu seu Accumba in 1391.
Helidis mediterraneis, olim Hypania appellata Peloponesi vrbs. Tyrophagiæ
dominica fuit illo anno Februarij 7. Pascha Martij 28. Cycl. Lunæ 2. Solis 26. lite-
ra C. Eodem anno Theffalonica a Baiazite capta. Ducas cap. 13.
- Δημήτειος ὁ Ράλλ] Phranzes de Iohanne Rale, quem Georgium etiam Raulem 1394.
appellarat, & de Michaele Raule lib. 3. cap. 26. & 28. mentionem facit, ex eadem
forte gente erant, ac ille qui Apocauchum occidit.
- Τὸ δὲ Λεόντος] Vulgo Leontarium & Leontari; Μεγάλη πόλις olim appellata. At in 1394.
Tabulis Geographicis, Leondari longe a Megalopoli versus occasum distat. Al-
banitæ sunt Albani Peloponesum incolentes, vt ad Ducæ caput 32. ostendimus.
- Εσσυφώνησεν] Vbi locus ille Thermifus appellatus in Græcia sit, mihi incom- 1394.
pertum. Mylopotami turris, de qua hic fit mentio, pariter mihi incognita; ca-
strum insulæ Cretæ hoc loco esse intelligendum, non facile persuadeor: cum in
Peloponeso situm esse locum illum, aut in Attica oporteat. Megra, Megara
olim appellata locus est in Attica ad sinum Saronicum vulgo *Golfo d'Engia.*
- Ο Γιαρυσπασαῶ] Adeundus Phranzes lib. 1. cap. 20. 1397.
- Παρέλαβεν ὁ Δεσπότης] Iacobus Bosius lib. 4. Histor. militiae & Religionis Hier- 1404.
osolymitanæ tradit Dominicum de Alemania cum Theodoro Porphyrogeni-
to, nomine collegij & societatis militiae Hierosolymitanæ pepigisse, & de lite
ransegisse, quæ inter Theodorum & Rhodios orta erat, venditionis causa a
Theodoro facta; qui Despotatum Peloponesi, Corinthi & Lacedæmonis col-

legio Rhodiorum vendiderat anno Christi 1397. dum Magnus magister erat Philibertus de Nailacco. Liti hac conditione finis impositus, vt Rhodiis ducatos aureos supra quadraginta sex mille quingentos, fortis ac vsurarum nomine solueret Theodorus: & ita Corinthum eius Castellaniam, Calaretam eiusque agrum ipsi redderent Rhodij. Actum refert Bosius anno 1404. Aprilis die sexta. De Peloponesi venditione Phranzes libro primo capite vigesimo, qui Theodorum Spartam, non totam Peloponesum, Rhodiis vendidisse scribit.

1415. Μαρουήλ ὁ βασιλεὺς] Vide quæ notauimus ad Ducæ caput 20.
 Αναβαρέζοι] Abarinos forte intelligit. Abarinus autem est Pylus antiqua Nestoris patria. Si quis vero Nauarenos e castro Nauarino, quod ad promontorium Zonchio vulgo appellatum situm est, intelligere voluerit, per me licet. Ταβία seu Auia ad sinum Messeniacum, vulgo *golpho di Corone*.
1420. Ὁ Ναρθηκῆς] Iohannes Meursius in Glossario, aliquot authorum locis ostendit, Narthica locum esse extra Ecclesiam, vbi stabant οἱ ἀκροώμενοι, id est auscultantes, qui inter quatuor pœnitentium ordines numerabantur. Suidas *παρθόμος ὁ ναρθηκῆς. ἐτύλχανε γὰρ ἐν τῷ παρθόμῳ τῆς ἱεροῦ.* in vestibulo templi. Phauorinus: *ναρθηκῆς σημαίνει δύο τὸν τῆς ἐκκλησίας ναρθηκῆς. καὶ γὰρ τῷ νέρθεν εἶναι τῆς ναοῦ.* item: *ναρθηκῆς τῷ νέρθεν. ἢ ἡρω καὶ τῶν τῆς ἀμβωνος κείσθαι.* *Narthex duo significat, Ecclesie Narthecem: & vox illa νέρθεν, quæ infra significat; eo quod infra templum videlicet infra ambonem seu suggestum Narthex collocatus sit.*
1421. Σιγρωτοναίης] Forte Secundus Nanus; gens Nanorum Patricia apud Venetos omnibus nota.
1422. Τῆ δὲ τετρατῆς Διακαιεσίμου] Fuit hoc anno Cyclus Solis 3. Litera D. Lunæ 17. Indiēt. xv. Ergo Pascha Aprilis 12. feria 2. Diacænesimæ hebdomadis Aprilis 13. postridie Paschatis.
1423. Ὁ Τουσεχάνης] Idem Phranzes libro primo capite 41. *Γαρδικὸν* duplex in Peloponeso: vnum ad Septentrionem & ortum prope Pellenen: alterum ad occasum & meridiem ad fluuium Melana, non longe a Leontario vel Leontopoli, de hoc altero hic locus accipiendus est. *Καρδικίαν* Laonicus eam appellat libro nono.
1430. Ἐπήρω οἱ Μουσουλμαῖνοι] Phranzes libro secundo capite nono, Ducas capite vigesimo nono.
1439. Ἡ λεγομένη ἡ σιμόδος] Si Florentina Synodus octaua est œcumenica, ex antiquarum numero delenda erit, vel quæ sub Irene & eius filio Constantino anno 787. Nicææ secunda habita est: vel Constantinopolitana celebrata anno 869. ad dirimendam controuersiam Ignatij & Photij, imperantibus Basilio & Constantino. vel Florentina Oecumenica nona appellandum, non octaua.
1443. Νεμέσος ζ'.] Quia cœpit Indictio Imperatoria septima die Septembris præteriti 24. De illa Palæologorum profectio adeundus Phranzes libro secundo capite 18.
1444. Ἐκπσε τὸ ἑξαμίλιον] Ducas cap. 32. Thebæ Heptapylæ sunt in Bœotia. Libadia, Achaia olim dicta.
 Ἀζράφων] forte intelligit *ἀκρον ἄθω*, quæ *ἀκράθων* etiam dicitur. videnda quæ supra cap. 24. notauimus de Erisso vel Ierisso vrbe.
1446. De hoc Marco verba facit Phranzes lib. 2. cap. 18.
 Δεκεμβρίου γ'. ἡμέρας σαββάτω] Phranz. lib. 2. cap. 19. Nouembris 27. Moratem ad Hexamilium accessisse dicit, Decembris 10. occupauisse. Adeundæ notæ nostræ ad Ducæ caput 32. Ahmetes Morates a nullo alio vocatur. Cula locus in Laconica seu Spartana ditione, cuius Phranz. loco citato meminit. Boziza est, quæ

quæ aliter Vostica appellatur, Achaia: vrbs Ægium olim appellata ad finum Corinthiacum, nunc *Golfo di Lepanto*.

Ἐτελεύτησε] Phranzes lib. 3. cap. 2. & cap. 17. vbi de anno mense & die captæ Constantinopoleos. 6961. Maij 29. 1451.

Ἐφάν ἀστὴρ] Historia Musulmanica visum narrat Cometam cum duabus caudis, binos visos interpretantur, anno Hegiræ 860. qui cœpit anno 1455. Decembris 11. feria 5. 1456.

Τὸ Μούχλιον] Phranzes Mochlion appellat lib. 3. cap. 22. Tegea olim appellata Arcadia: vrbs. Maij 5. Mehemetem in Peloponesum venisse, & Augusti 6. Corinthum recepisse adnotat Phranzes. 1458.

Τὸν κώειν Δημήτειον] Phranzes libro tertio capite 24. Mesithra est Lacedæmon. 1460.

Ἀφριλλίω γ'.] Anno illo Cyclus Lunæ fuit 1. Solis 16. litera B. ergo Pascha Aprilis 10. & κλειακὴ τῶν βασιῶν Aprilis 3. vt hic adnotatur. 1463.

Phranzes libro tertio capite 27. Venetos hoc anno Monembasiam, Laconicæ urbem, olim Epidaurum, nunc *Maluasia*, occupasse tradit, insulamque Lemnum. 1464.

Eubœam seu Euripum, Turcis *Egribos*, hoc anno Mehemetem subegisse tradit Phranzes lib. 3. cap. 30. Idem Annales Turcici. 1470.

Doglionus lib 8. Histor. Venetæ idem testatur. 1477.

Annales Turcici, & Doglionus lib. 10. 1499.

Μοδοκροβόνιον] Μεθώνη & Κορώνη duæ sunt in Peloponeso vrbes, hodie *Modon*, & *Coron* appellantur. Doglionus lib. 10. atque etiam Annales Turcici. 1500.

Doglionus ibidem. 1503.

Ὁ Ἀμνηστὴς Παλιζήτης] Annales Turcici referunt ad annum Hegiræ 918. mensaque Sepher. cœpit annus ille Martij 20. anno 1512. fer. 6. Neomenia Sepher incidit in Aprilis diem 18. 1512.

Hanc expeditionem aduersus Ismailem Sophinum resque gestas referunt Historiæ Turcorum ad annum 921. qui cœpit Februarij decimo quinto, feria quinta, anno 1515. Cladem accepisse Selimem tantum abest, vt tradant, potius vero Persas profligatos fuisse, & Tebrisiuum a Persis desertum Turcos occupasse. 1514.

Sultanus Selimes iuxta Annales Turcicos Ægypto potitus est anno Hegiræ 923. cuius anni mense Rebiul-euel seu prioris, die decima septima, Sultanus Ægypti Tommambais, vel Tonum-bei Alcairi media vrbe suspendio necatus fuit. cœpit annus Hegiræ 923. anno 1517. Ianuarij vigesimo quarto, feria septima. Neomenia Rabiul-euel coincidit cum Martij 24. ergo 17. erit Aprilis 9. feria quinta. 1517.

Anno 926. Scheual mensis die 7. Selimem mortuum perhibent Annales Turcorum. cœpit annus 926. Decembris 23. feria 6. ergo Neomenia Scheual cadit in Septembris 14. diem. Ergo dies 26. Septembris fuit Scheual. 13. non septimus. Die 17. eiusdem, qui fuit Septemb. vltima, Soleimanes thronum regium conscendit. 1520.

Expugnatam Albam Græcam dicunt Annales Turcici anno 927. Ramadzanis 25. cœpit annus 927. anno 1520. Decembris 11. fer. 3. Neomenia Ramadzan fuit 1521. Augusti 4. ergo Ramadzan 25. fuit Augusti 28. non 29. vt Caluifius habet. Chronicum itaque perperam diem consignauit. 1521.

Capta fuit Rhodus iuxta Annales Turcicos anno 929. mensis Sepher. 3. cœpit annus 929. anno Christi 1522. Nouemb. 20. fer. 5. Decembris 22. fuit Sepher mensis 3. differt biduo Chronicon ab Annalibus. 1522.

Ὁ Ἐπὸρβας] Duce Prospero Columna capta fuit Genua ac direpta.

Duca Hist. Byz.

Ibidem.

Nn

De Ahmetis Bassæ rebellionem nullum verbum facit Leunclavius. Iacobus Bosius Part. 3. Hist. militiæ & Religionis Hierosolymitanæ lib. 2. De Mustapha Bassa Soleimanis sororio in Ægyptum misso, & ab Arabibus Syrisque Alcairum, post cæsum eius exercitum, compulso ac obsesso, historiam breuiter descripsit. vt illum liberaret rebellesque in ordinem cogere missus est cum ingenti exercitu Ahmetes Bassa, qui Mustapham illico liberauit, ad aduentus sui famam pauore perculsis rebellibus. Ahmetes vero ab Ægyptiis Sultanus paulo post salatur. quem vt reprimeret Soleimanes, Abrahamum Bassam cum valido exercitu aduersus Ahmetem mittit. Territi, qui ad Ahmetem defecerant, vt in gratiam cum Soleimane redire possent, errorisque veniam obtinere, illum in Balneo se religionis causa lauante obruncant.

Φλαμμουειδεις] Flammularius seu vexillifer, quem Turci Sangiakum appellant.

F I N I S.

NOMINA AVTHORVM

QVI IN NOTIS ALLEGANTVR.

AHMETIS Oneirocritica.
 Antonini Itinerarium.
 Artemitordi Oneirocritica.
 Theodorus Balsamo.
 Bibliorum interpretes LXX.
 Petrus Bizarus.
 Bonfinius.
 Iacobus Bofius.
 Buntingus.
 Guillelmi Casij Tabula Geographica.
 Sethus Caluifius.
 Iohan. Cananus.
 Iohan. Cantacuzenus.
 Laonic. Chalcocondylus.
 Jsaac. Casaubonus in Strabonem.
 Georg. Cedrenus.
 Constantinus Porphyrogenitus.
 Georg. Chryfococca.
 Curopalates Codinus.
 Iohan. Curopalates Scyliza.
 Dion Nicaeus.
 Dionysij *Ἐπιτομῆς*.
 Nicol. Doglionus.
 Vbo Emmius.
 Eusebij Chronicon.
 Eustathius.
 Vbertus Foliet.
 Formula inscriptionum & subscriptionum
 Patriarchæ Constantinopolitani.
 Froissardus.
 Grecus Anonymus.
 Petrus Gillius.
 Nicephorus Gregoras.
 Iacob. Gretzerus.
 Christoph. Heluicus.
 Herodianus.
 Paulus Interianus.
 Augustinus Justinianus Episc. Nebiensis.
 Leonis Papæ acta aduersus Achridæ Episc.

Leonis Imperatoris Tactica.
 Leonardus Chienfis.
 Leunclavius.
 Georg. Logotheta.
 Luitprandus Cremonensis Episcopus.
 Mariana.
 Paulus Maurocenus.
 Iacob. Megerus Baliolanus.
 Aubert. Miraus.
 Nicetas Choniates.
 Dominicus Marius Niger.
 Notitia Episcopatum & thronorum Con-
 stantinopoleos.
 Maurus Orbinus.
 Abraham Ortelius.
 Georg. Pachymerius.
 Paulus Diaconus.
 Phauorinus.
 Georg. Phranzes Protouestiarius.
 Plinius.
 Procopius.
 Ptolemaeus.
 Gerardus de Roo.
 Sammarthanorum Geneal. Domus Franciæ.
 Seldenus.
 Theophylactus Simocatta.
 Sozomenus.
 Strabo.
 Stephanus de Urbibus.
 Suidas.
 Thurokzius.
 Lambertus Vanderburchius.
 Iohan. Villanius.
 Matthæus Villanius.
 Villarduinus.
 Vitruuius.
 Iuuenalis Vrsinius.
 Zonaras.
 Zozimus.

INDEX

IN DVCAE HISTORIAM

CHRONICON BREVE, ET NOTAS.

A	
A ARON.	pag. 2. c
Abar-begus.	200
Abasgi.	15. d. 33. c
Abrahamus Moratis ad Manuelem Legatus, & eius verba.	88. d
Abrahamus Bassa.	127. d
Abrazezes Peloponesum ingreditur. 26. a. eius poster.	110. b
Abydus.	19. 10
Achaia.	192. b
Achaia Princeps, 56. c. ad Mehemetem legatos mittit.	53. c
Achelous a Caracia-bego capitur.	145. b
Achris.	48. d. 49. a. 238
Acfiari.	114. b
Acuaa vrbs.	197
Adramyttium.	39. b
Adriani finus.	60. d
Adrianopolis a Turcis capta.	5. a
Ioh. Adurnus Georgij F. Phocæe magistratus. 91. a. Mehemeti amicus. <i>ibid.</i> classsem Morati adducit, & vicissim beneficiis ab eo afficitur. 99. 100	186. a
Æni insulæ tributum.	110. a
Ætolia.	182. b
Agiasmates vicus.	199
Agraphi.	236
Agriomelas.	203
Ahmetes Bassa Cairi rebellat.	267. 272
Ai-bazari.	236
Aische Mohamedis vxor.	265
Ακασίος ὕμνος.	246
Akenzilari.	75. c
Akkin.	105. d
Akincidæ.	123. c
Aladines Moratis F. moritur Amasiæ.	195. a. 245. 278
Alani.	255
Alba Græca.	192. b
Albani a Turcis cæsi.	125. b. 197
Albanitæ Peloponnesi.	255
Albertus Austriacus Sigismundi gener.	60. b.
Alexandri Sufmani F. Ioniæ gubernator. a Stylariis occisus.	62. d
Alexius Angelus.	3. b. 219
Alla-hu, Alla-hu-ekber.	271. 272
Aluminis confectio. 89. b. 248. Vfus. 89. c. commercium.	91. c
Alyfar & Alyfarius. vide Carmian.	
Amasia.	69. c. 126. a
Amastris.	91. a
Amisus.	<i>ibid.</i>
Amorium.	107. d
Amru apud Emisenos sepultus.	231
Anachoretæ Cretensis deliria.	62. c. 63
Anauarezi.	197
Anazarbus.	253
Andronicus Palæologus. vide Palæologus.	
Anemæ turris.	23. a
Angelus Alexius. supra Alexius. Angelus Isaacius infra ad Isaacium.	
Angli cum fœderatis contra Baiazitem.	26. c
Annorum ab orbe condito enumeratio.	1. 2. 206
Anna a Sabaudia Imperatrix. Iohan. Palæologi I. mater. 8. c. Iohanna antea appellata. 217. cum Orchane fœdus init.	15. a
Anna a Russia Iohannis Palæolog. II. vxor. eiusque obitus.	54. a
Anna Brunfuicensis.	217
Annonæ penuria.	199
Antonius Heracleæ Metropolit.	121. a
de Annulo infomnia.	262
Alexius Apocæucus in amicos Cantacuzeni fauit. 9. b. occiditur. <i>ibid.</i> d. 10. a. illius interfectores pene omnes interempti. <i>ibid.</i> illius origo & fortuna. 217. fraus insignis.	257
Apollonia.	247
Arabici equi.	233
Archangelî oppidum.	57. c
Archieunuchus.	171
Argentifodinæ Seruiæ.	7. a. 116. c
Argos Metropolis. 197. captum a Venetis.	200
Argyropulus.	119. c
Armenia.	42. b. 75. c
Arfenius Patriarcha.	210. 219
Arfynga a Baiazite capta. 31. a. capta a Temyre. 32. b	
Asiæ prouinciarum status sub Turcis, imperante Michaelæ Palæologo.	1. 3. 4
Ασπίδαρι.	264
Assus.	4. a. 39. b. 188. a
Athenæ. 24. c. a Turcis captæ.	199
Athos.	247
Atin. 4. a. eius subditi a Baiazite ad Temyrem transfugiunt.	35. d
Attalia Pamphylia.	185. c
Attalus.	39. c
Audulus Cineitis gener. 58. a. castratus. <i>ibid.</i> c. 84. b	224
Aueniades Turres.	169. c. 273
Augustium.	24. d
Aurea porta Constantinopoleos.	162. b
Azapides.	
B	
B ACZE-CAP I porta Constantinopoleos. 272	
BAIAZITES. I. fratrem excæcat & Imperator proclamatur. 6. c. eius mores. <i>ibid.</i> Seruios vectigales facit. Mariam Lazari Filiam vxorem ducit. <i>ibid.</i> Regulos Turcos spoliât. 7. b. Iohanni Imperatori tributa imperat. 24. b. In Pamphylia contra Turcos mouet. 24. c. 25. b. Cycladas vastat. 24. c. Iohannem Imp. noua propugnacula Aureæ portæ diruere iubet. 25. b. Manuelli Iohannis filio excæcationem minatur. <i>ibid.</i> Cadim a Manuele Imp. intra vrbe[m] recipi petit. 25. d. Constantinopolim obsidet. 26. b. sibi dedi postulat. 28. a. Thraciam vastat. 26. a. Ma-	

I N D E X.

nuelem folio imperiali deicit & Iohannem ex- cæcatum in id collocat. 28 29. deliciis fruitur & genio indulget. 30. c. Illudit Temyris legatis, & barbam ipsis abradi iubet. 31. c. a Iohanne sibi dedi Constantinopolim postulat. 31. d. aduersus Temyrem bellum mouet. 33. a. prope Ancyram castra habet. <i>ibid.</i> d. Venatum abit & suos fati- gat. 34. a. capitur, & ad Temyrem ducitur. 36. d. eius ad Temyrem verba. 37. c. quinam ex eius filiis ei in prælio contra Temyrem adfuerint. 38. c. Morientis ad Temyrem verba. 42. b. Sepe- litur Prusæ. <i>ibid.</i> eius filiorum vnus Christianus Constantinopoli moritur. 54. b. Nomina filio- rum eius. 234. eius vxor Maria ad conuiuium iussu Temyris venit. 235	
BAIAZITIS II. Mefchita & balnea. 272. obi- tus. 200	
Baiazites Bassa cum Cineite affinitatem contrahere cupiens respuitur. 58. a. Audulam castrat. <i>ibid.</i> Vezir-Azemus. 70. a. eius erga Mehemetem fi- delitas. 70. c. ad exercitum oratio Mehemetis morte patefacta. 72. c. ipse cum Hibrachimo ca- daver Mehemetis humeris effert. 73. c. eius ad Manuelis Legatos responsio. 74. b. ob potentiam exosus. 80. a. contra Mustapham destinatur. 80. c. & ei occurrit. d. Ad milites suos orationem habet. 81. b. a suis deseritur. 84. a. vna cum fratre Hamza se dedit. <i>ibid.</i> Cineitis iussu interficitur. <i>ibid.</i> b	
Baiazites Cineitis frater. 46. d	
Balcha seu Belche. 245	
Balduinus Flandriæ Comes quo die Imp. Constans tinopoleos renuntiat. 208	
Balsamo Chartophylax. 119. c	
Βαλδων. 35. 231	
Barac Sultanus suspendio affectus. 200	
Barbam præcidere ignominie causa. 230	
Barbyfes fl. 269	
Barnabas de Cornelia. 99. c	
Basc. 264. Baf-Kessen. <i>ibid.</i>	
Basilica. 199	
Basilinus inter Michaelis Imp. remiges vnus. 219	
Βασιλικον. 78. c. 98. d. 103. a	
Bedredines Semauiæ F. 241	
Beg-Scheherem. 253	
Belogradum obsessum. 117. c	
Bercligia Mustapha. 62. d	
Bessarion. 119. c	
Betzik-tachs. 269	
Bezeftan. 192. c	
Blachernarum templum. 19. b	
Blanca seu Vlanca. 272	
Bombardarum fusor a Græcis ad Mehemetem fu- git. 139	
Bombardam ingentem Mehemeti fundit. 139. c. il- lius vim explorat. 140. a. prope Constantinopo- lim eam aduehit. 145. b	
Bombardis ne frangantur medicamentum adhibi- tum. 154. a	
Borysthenes. 245	
Boscara. 253	
Bosporus Cimmericus. 33. c	
Βοσπον. 255	
Boziza. 159	
Branezes. 197	
Brassouia Transsylvaniæ, alias Corona appellata. 228	
Bryela. 97. b	
Bucoglij. 215	
Bulgaria. 48. d	
Bulgarorum Legati ad Mehemetem. 53. c	
Buruglufes. 242	
Byglæ. 124. a	
Byzus a Caracia-bego capta. 145. b	
	C
CABADES Perfarum Rex excæcarus. 217	
Nicol. Cabafilas. 268	
Caden Caroun. 43. a. 236	
Cadius seu iudex Musulmanus Constantinopoli constituitur. 30	
Cæsar Strategopulus. 210	
Cæsarea. 42. b	
Caligarea porta Constantinopoleos. 267	
Callipolis destructa, a Baiazite instaurata. 7. d. Leontario dedita. 84. d. amphora vini a Græcis appellata. 215	
Callipolitani ad Mustapham transeunt. 79. b	
Callistus Papa classe operam mittit insulis Ægæi ma- ris. 191. b. eius triremes Lemnum occupant. <i>ibid.</i> c	
Ioh. Cananus. 250	
Canes sagaces. 242.	
Canon. 146. a	
Iohannes CANTACUZENVS. 4. b. Iohan. Pa- læologum generum sibi adsciscere vult. 8. b. Constantinopoli discedit. <i>ibid.</i> c. Aulicorum in eum inuidia. 8. b. ob amicorum necem Constans- tinopolitanis irascitur. 11. a. Calceos purpureos induit & Imperator salaturatur. <i>ibid.</i> b. ad Seruie Cralem abit. <i>ibid.</i> d. eius vxor Didymotæchi mo- ratur. 13. a. ipse in Thraciam redit. 14. d. contra Turcos sceleriter pugnat. 15. c. ad Orchanem Le- gatos mittit & filiam suam ei despondet. 16. b. 17. b. Constantinopoli bellum infert. 17. c. ad ciues vrbis oratio. <i>ibid.</i> Urbem ingreditur. 18. b. Annam & Iohannem Impp. salutat. <i>ibid.</i> plebem demeretur beneficiis. 19. coronatur cum vxore. 19. b. bis coronatus. 221. monasterium ingredi- tur pulsus a genero. 21. c	
Manuel Cantacuzenus Iohannis F. 279	
Matthæus Cantacuzenus Despotæ proclamatur. 19. b. Turcos vincit. <i>ibid.</i> 217. moritur.	
Cantacuzenus Strauometis. 106. a	
Capha. 91. a. 249	
Caphatini. 193. a	
Capigi-bachi. 262	
Iohan. Capistranus. 270	
Cappadocia. 75. c	
Caracia-begus vicina Constantinopoleos oppida capit. 145. c	
Cara-iulucus. 69. c	
Caramanus cum Cineite aduersus Musulmanum fœdus init. 46. a. in locum tutum cum Carmia- no a Cineite desertus se recipit. 47. b. Prussam diripit & Baiazitis ossa comburit. 57. a. bello a Mehemete I. petitus in Syriæ montes fugit. 65. a. Cineiti se adiungere recusat. 108. a. equum Ara- bicum Morati II. dare non vult. 113. eius vxor Moratis soror. 114. b. eius ditio Turcatiris con- termina ditioni. 126. a. bellum ei inferre cogitat Mehemetes II. 133. a	
Carasar. 131. c	
Carafes. 4. b	
Carmian. <i>ibid.</i> a Baiazite captus & spoliatus eua- dit & ad Persas fugit. 7. eius subditi Baiazitem deserunt & ad Temyrem fugiunt. 35. d. Alyfar appellatus ipse ditionem recuperat. 43. c. 236. cum Cineite contra Musulmanum fœdere iun- ctus. 46. a. Phrygiæ Princeps. 4. b. 58. d	
Caria. 7. b. a Turcis capta. 4. b	
Caridia. 247	
Carga magna vicus Chersonesi Thraciæ. 81. a	
Casan-Bassa. 272	
Castel-marmora. 237. vide Mermere.	
Castrum nouum Basc-Kefeninchoatum. 135. d. per- fectum. 138. a	

I N D E X.

Catalani prædatores.	137. d	Comani Legatos ad Mehemetem mittunt.	192. a
Catalufij feu Catelufij vide G.		Cometes.	34. b. 199
Catanæ Andreas & Iacobus fratres domini Phocææ.	90. c	C O M N E N I.	
Catergolimen.	224	Comnenorum Dynastia.	3. b
Cauca ferrea.	234	Alexius.	3. b. 219
Caur caurides.	506	Iohannes.	3. b
Cenchreæ.	240. 269	Manuel Iohan. F.	<i>ibid.</i>
Ceramicus sinus.	242	Andronicus.	<i>ibid.</i>
Cercoporta aperta.	159. b	Dauid Trapezuntis Imp. Alexij F. Iohannis frater.	
Cerularius. vide Michael.		194. a	
Chalil, vide Halil.		Concilium Ferrariæ cœptum Florentiæ translatum.	
Chamzas, vide Hamzas.		119. in eo Decretum de vnione Ecclesiarum conditum.	120
Chariopolis, vide Cheriupolis.		Anton. Condolmerius.	258
Charfi porta.	161. d	Constantinus Irenes F.	3. a
Chazaria.	74. d. 75. a. 245	Constantinus magnus Imp. 2 d. templum S. Mocij ædificauit. 25. a. eius & matris Helenæ dies festus.	207. 221
Chazi apud Turcos quis.	249	CONSTANTINOPOLIS a Latinis capta. 3. c. a Michael Palæologo recuperata. <i>ibid.</i> a Baiazite obfessa. 26. b. a Mofe oppugnata. 50. d. a Morate obfessa. 105. b. eius plebis indoles. 143. d. a Mehemete II. obfideri cœpta. 148. a. primis obfisionis diebus quid actum. 150. c. vehementer oppugnata. 153. b. expugnata. 162. c. 199. defolata facies. 170. d. mœnia vrbs calce dealbata. 267. quoties obfessa.	271
Cheder Lydiæ Dux Baiaziti se dedit & veneno necatur.	7. b	Constantinopoleos portæ, vide P.	
<i>Χερδοπιονς.</i>	264	Constantinopolitani Iohannem Imperat. pofcunt vt cum Baiazite pacem componant. 29. a. Galatinis bellum minantur ob Imperatricis fugam. 55. d. ad Mehemetem II. Legatos mittunt. 132. a. obfessis naues 5. opem ferunt. 151. c. Turcorum ignibus & vociferatione territi. 158. d. Muro- rum vrbs defensionem omittunt & fugiunt. 161. b. vix captam vrbs credunt. 162. d. in S. Sophia templum confugiunt & a Turcis in eo capiuntur. 163. eorum miseranda captiuitas. 164. b. intra naues accipi frustra nautas rogant. 166. d. a Mehemete proceres omnes interfecit. 172. b	
Cheriupolis.	247	Constantinopolitanus fenatus nuptias Iohannis Imp. & Helenæ Cantacuzenæ respuit.	86
Cherfonestæ ad Mustapham tranfeunt.	79. d	Paulus Contarenus.	252
Chius infula a Genuenfibus capta. 4. c. 12. c. eius dominus Mehemetem I. adit.	59. a	Contofcalion.	224
Chij. 60. a. superbe erga Hamzam se gerunt. 182. b. Turcos ebrios occidunt. 184. a. Mehemeti II. pecunia soluta bellum auertunt. 190. a. Chij S. Pannagia.	242	Milos Cobilitzius.	214
Chliera.	97. a	Coos infula	181. d. 183. b
Choræ monasterium.	153. 162. 270	Corax Theologus quis fuerit. 68. a. 101. c. fufpectus Constantinopolitanis. 68. c. 102. a Manuele Imp. ad Moratem mittitur. <i>ibid.</i> reus proditi- onis delatus tormentis necatur. 104. a. Turcis fauet. 68. b. de eo 73. d	
Chorazan.	245	Corinthus in Despotæ Porphyrogeniti potestatem redit. 197. a Venetis capitur.	200
Chotzia-pheruzes Baiazitis Eunuchus Temyris iuffu capite plexus.	38. 2	Corocondama.	231
Ciabrus fluu.	261	Coron.	230
Cibinium, vide Zipinium.		Corona Transsylvaniæ.	228
Ciconiæ apologus, vide Lupi.		Coronatio neceffaria Græcis Imperatoribus.	222
Ciculi.	230	Corycus.	235
Cifut, Cifut-capi.	272	Coffyra.	227
CINEITES Karafupafi F. 44. a. Ioniæ regulos bello petit, & Ephesum capit. <i>ibid.</i> b. patrem carcere liberat. 45. b. cum Homure affinitatem contrahit. <i>ibid.</i> c. Asiæ supremum ducem se proclamat. <i>ibid.</i> d. Iconium abit & fœdus cum Caramano & Carmiano contrahit. 46. a. eos deserit. <i>ibid.</i> d. veniam a Mufulmano impetrat laqueo collum circumdatus. 47. a. in Ioniam fugit & eam occupat. 53. a. finitimis exofus. 59. a. eius mater & vxor Mehemeti se permittunt. <i>ibid.</i> mater a Mehemete vitam ipfi impetrat. 60. b. Mehemetem in Thraciam fequitur. <i>ibid.</i> c. Nicopoli ad Danubium præficitur. 62. a. Mustaphæ Baiazitis F. partes fequitur. 65. c. Theffalonicam fugit. <i>ibid.</i> d. in Lemnum relegatur. 67. b. custoditus. 82. c. aduersus Moratem Mustapha militat. 75. a. 78. a. Dux generalis Ioniæ. 82. b. contra Baiazitem Bassam aciem instruit. 83. b. eum vincit & interficit. 84. b. eius ad Demetrium Leontarium verba. <i>ibid.</i> d. Mustaphæ ignauiam exprorat. 92. d. eum deserere cogitat. 93. a. ipfius ad Hamzam fratrem suum verba. 95. d. Moratis se clientem fore pollicetur. 96. c. in Ioniam deserto Mustapha fugit. <i>ibid.</i> d. Smyrnam vbi natus erat venit 97. a. Mustapham Atinis nepotem bello vincit & occidit. <i>ibid.</i> honorifice fepehit. 98. a. Halili occurrit & infeliciter pugnat. 106. b. Hypselam profectus in Lycaoniam ad Caramanum discedit. 107. a. tenue auxilium ab eo impetrat. 108. a. Hypselam redit, se dedit Halili. <i>ibid.</i> cum toto genere suo Hamzæ iuffu interficitur. <i>ibid.</i>			
Clazomenæ.	97. b	Cofoua. 124. d. Cofouus campus.	214
Colchi.	193. d	Cotyæum Phrygiæ.	7. a. 38. a. 39. a
Columbotus Spineta.	190. b	Crales quid significat.	12. a
Columna crucis. Columna cremata.	272	Creta.	60. d
		Cretenfes prætoriani Coracema Manuele perunt, & fœuis tormentis cruciant.	103. c
		Crucis columna.	162. d
		Cula.	199
		Curtis, Cineitis filius ab Halile captus Adrianopolim mittitur. 106. d. inde Callipolim vinc- tus ducitur. 107. b. vna cum Hamza auunculo capite plectitur.	109. b
		Cutzug-Ahmetes.	262

I N D E X.

Cyclades a Nauarrais occupatae, 4. c. a Turcis dire- pra.	60. c	Eubœa, 24. c. 60. d. a Mehemete subacta.	200
Cydaris fl.	269	<i>Εὐβοία.</i>	266
Cyma a Mehemete capta.	57. c	Eugenij Papæ. 118. d. eius verba de Marco Ephesi- no.	258
Cyneus.	155 b. 157. b	Eunuchi Mehemetis II. capti & dimissi.	137. c 76. d
	D		F
D ANAPRIS.	245	N I C O L. Faber, vide Peirescius.	
Henricus Dandulus.	208	Fatima, vide Phatma.	
Andreas Dandulus.	252	Flandriæ Regulus, Burgundiæ Comes ad Nicopo- lim captus, & soluto pretio redemptus.	27. d
Danium.	23. d	Florentina Synodus.	199
Danus Mylcæ ex fratre nepos Turcis militat. 112. d. in Vvalachiam abit, & Princeps renunciatur, a Draculio occiditur.	113. a. b	Iohan. Fontana.	190. b
Dascuta.	231	Franci cum aliis fœderatis bellum Baiaziti infe- runt.	26. c
David Rex Israel.	2. d	Fridericus Siciliae Rex fœdus cum Saracenis per- cutit.	227
Demetrius Aga.	92. a		G
S. Demetrii templum Theffalonicæ.	112. b	G ALATA. 91. a. Magistratus oppidi clauis Mehemeti tradit.	167. b
Demetrius Leontarius Theffalonicam recipit. 43. gubernator præficitur. <i>ibid.</i> eius ad Mehemetem, sibi dedi Mustapham petentem, responsio. 66. b. Lascaris etiam appellatus. 74. c. in Thraciam Mustapham & Cineitem traicit. 78. Callipolis arcem obsidet. 79. c. ad deditionem cogit. 84. d. a Mustapha & Cineite. 85. a. eius ad Cineitem verba. 85. c. ad Mustapham.	86. c	Galatini Andronicum & Iohannem Palæolog. eius filium carcere liberant, & Constantinopolitanis bellum inferunt. 23. b. Mehemetem II. paca- tum habere cupiunt. 150. d. opem obsessæ Con- stantinopoli clam ferunt. 151. a. in vrbe contra Turcos pugnant. 155. b. Turcis consilium Iusti- niani de incendendis eorum nauibus produunt. 156. b. ob demersam nauem suam, apud Veziros queruntur. <i>ibid.</i> d. vrbe capta fugere conantur. 167. a. a Zagano reuocantur.	<i>ibid.</i> b 70. a 47. c 199 195. c 195. c 185. d 119. c
Diabolangelus Iohannem Imp. eiusque filios car- cere liberat.	23. c	Galatia.	70. a
Didymotæchus.	4. c	Galesus mons.	47. c
Diospolis.	215	Gardicum.	199
<i>Διπολις.</i>	253	Dominicus Gatelufius a fratre necatus.	195. c
Draculius seu Dracula aut Direcola nothus Mylcæ F. 112. c. Danum interficit. 113. operam suam Mo- rati pollicetur. 114. a. Moratem in Hungariam ducit. 115. a. ei fit suspectus. <i>ibid.</i> c. a Morate in carcerem detrufus. 117. b. liberatus filios obsides dat. <i>ibid.</i> c. eos recipit.	122. c	Franciscus Gatelufius. 20. d. eius stratagemâ, quo Constantinopolim occupat. 21. a. Mariam Iohan- nis Imp. sororem, vxorem accipit, & Lesbum obtinet.	23. d 278
Franciscus Draperius.	182. b	Luchinus Gatelufius.	278
Ducas Murtzuphlus.	3. c	Nicol. Gatelufius. 188. b. a Lemniis pulsus. 190. a. aufugit. c. fratrem suum strangulat.	195. c
Iohan. Ducas Vatacia.	3. d	Dorinus Gatelufus.	185. d
Michael Ducas authoris huius historiæ auus sal- uus euadit.	10. b	Gemistus.	119. c
Ducas huius historiæ author Lesbi Principis do- mesticus. 181. d. Constantinopolim abit. 185. d. 189. b. 191. d		Genealogia Vvalachiae principum. 252. Seruiæ. 253. 254	
Ducas Epicernus.	197	Geni-capi porta Constantinopoleos.	270
ex Ducarum gente Imperatores.	218	Genitzeri.	76. d
Dufine.	243	Gennadius antea Georgius Scholarius vnioni Ec- clesiarum contrarius.	142. d. 146. c. 148. 2
Dulgadis.	244	Genua capta.	203
Dystra.	194. c	Genueses Peloponesum & Phocæas occupant. 4. c. eorum imperio vrbes Orientis subditæ. 91. a. eorum politæa. <i>ibid.</i> Phocææ capti & vœnunda- ti.	189. a
	E	Genuzes Callipoleos gubernator & Contostau- lus. 187. b. c. humane a Lesbio principe excipi- tur. 188. c. triremem e Chio profectam sibi tradi a Mitylenæis poscit.	<i>ibid.</i> b
E C C L E S I A R V M vnio discordiæ causa inter Græcos.	146	Georgius Vvlci F. Seruiæ Despota. 114. d. filiam suam Morati despondet. 115. a. regia insignia ab Imp. Iohanne accipit. 116. a. in Hungariam tra- icit. 117. d. auxilia Hungaros rogat. 121. c. Mo- ratis prouincias vastat. 122. a. ipsi Smedroum & filios excæcatos reddit Morates. 122. d. Elee- mosynis Græcorum captiuitatem & ærumnas solarur. 177. d. cum Sigismundo vrbes permutat. 255. ex vno in alium locum migrat.	260
Egri-capi portarum Constantinopoleos vna.	266	Georgius Chryfococca.	245
Eleemosynæ in funere Moratis.	128. a	Georgius Scholarius qui & Gennadius.	119. c
Eliez siue Elias Mantachia F. Cariæ Princeps a Ba- iazite spoliatus ad Persas fugit. 7. b. Cariam & Lyciam recuperat. 43. d. Karasupasim Cineitis patrem capit. 45. a. Magno Rhodi magistro fru- stra se opponit.	64. c	Gereme.	240
Elias Siaraptar.	104. c	Giali-begus Archithalassus. 60. d. occisus.	61. b
Ephesus capta a Turcis. 4. b. combusta.	44	Giaur.	238
<i>Εφορος.</i>	246		
Epibatæ. 145. interfecti incolæ illius vici.	137		
Epiphanius mercator Arabs de Mohammede plu- ra narrat.	274		
<i>Επιστάσιον.</i>	176. a. 273		
<i>Επίστις.</i>	246		
<i>Επίσταλον.</i>	224		
Ertogrul-begus.	246		
Erythræ.	97. b		
Eschec-mat.	233		
Eses seu Isâ Baiazitis Sultani F.	43. d		
Eses Atinis F.	<i>ibid.</i>		

I N D E X.

Garenzia. 125. c
 Golpho. 241
 Golpho del Volo, 236. di San Pietro. 242
 Graculi seu Monedulæ Apologus. 83. d
 Græci Iudæis posteriores. 2. c. ad Concilium in Italiam proficiscuntur, 118. a. Decretum vnionis conficiunt cum Latinis. 119. in patriam reuerfi de illo quid dixerint. 120. d. Archiepiscoporum Græcorum de decreto verba. 121. a. vnionem repudiant. *ibid.* discordiis agitantur ob Ecclesiarum vnionem. 142. c. 146. a. Schismaticorum Græcorum perulantia aduersus Henoticos. 143. b. perfidia, ac simulata cum Latinis concordia. 144. a. pertinaciam in Schismate eis exprobrat Ducas, 163. c. Vaticinio fidem adhibentes in S. Sophiæ templum fugiunt. 163. b
 Gregorius Patriarcha Constantinopolitanus. 141. d

H

HACIAIVAT. 92. a. 93. b
 Habilis Kara-oiluci F. 244
 Halides apud Emifenos sepultus. 231
 Halil-Bassa Baiazitidis-Bassæ frater in Cineitem mouet, eiusque F. Curtim capit. 106. b. Ionæ præficitur. 107. c
 Halil Bassa. 123. d. Moratem in Imperium reducit. 124. c. de eo plura. 126. 127. & 128. Constantinopolitanis Legatis respondet. 132. c. de eo. 135. d. a Mehemete noctu vocatus vitæ suæ timet. 140. Romæis fauet. *ibid.* eius cum Mehemete colloquium. *ibid.* Mehemeti suspectus. 169. b
 Halis Eurenensis F. Mehemetis II. iussu morte affectus. 129. d
 Halis-begus a Stylariis fugatus. 63. a
 Halis-begus. 92. a. 93. c
 Halis acinax Sulficar. 239
 Hamzas Baiazitidis Bassæ frater. 61. d. Mustaphæ se dedit & seruator a Cineite. 84. 2. classe Hypselam obsidet, & Cineitem captum occidit. 108
 Hamzas maris præfectus. 181. d. a Lesbi Principe dona accipit 182. a. Chium vastat. 182. c. Rhodum venit. 183. b. Coum populatur, & Naramiam obsidet. *ibid.* cum Chiis paciscitur. 183. c. ab iis pecunias accipit occisorum Turcorum & demerisæ triremis pretium. 184. c. ob rem male gestam a Mehemete reprehenditur. 184. d
 Hamzas Cineitis frater cum alloquitur & ad defectionem sollicitat. 94. cum nepote suo Curti interficitur. 109. b
 Hamzas Dux Turcorum a Vvalacho victus, captus & palo transfixus. 194. d
 Hasan & Huseines Mohamedis nepotes occisi. 231
 Hatipines. 92. a
 Hebrus. 262
 Helenæ Constantini M. matris celebrata memoria in Ecclesia Orientali. 221
 Helena Cantacuzeni filia Iohan. Imp. vxor. 8. b
 Hemid. 249
 Henotici celebrant liturgiam in magna Ecclesia. 143. b. de iis iterum. 146. b
 Heraclea Thraciæ. 23. d
 Heraclea Ponti. 135. c
 Hermentadium. 255
 Hermon, id est Hermus fl. 45. c. 97. a
 Hexamilium. 79. d. 199. euersum a Morate. 125. c. refectum a Manuele. 199
 Hibrainus Bassa cadauer Mehemetis humeris effert. 73. c
 Hierapolitæ. 209
 Hodegetriæ B. Mariæ Virginis Imago in palatium delata. 153. c. 269. a Turcis disrupta. 162. b. miracula. 265

Hodegetriæ porta. 20. d. 159. c
 Homur Arinis F. Smyrnæ Princeps. 4. b. Fretum traicit. 12. Didymotæchum venit & Thraciam vastat. 13. In Asiam redit. *ibid.* dum Smyrnæ expugnare tentat a Rhodiis equitibus occiditur. 14. a
 Homur & Eses Ionæ partem recuperant. 43. c
 Homur a Cineite spoliatus ad Eliam Mantachiæ F. fugit. 44. c. ab eoreducitur. *ibid.* Cineitis fit focer & subito moritur. 45. d
 Homur-begus. 92. a. 93. c
 Hormisda Perfarum Rex excæcatus. 217
 Horucius-begus. 93
 Hunni. 76. b. 195. a. 278
 Iohan. Hunniades, Iancus hic apellatus exercituum Hungaricorum præfectus. 121. e. clade Varnensi saluus euadit. 124. c. ad Cosouam victus. 124. d. eius Legatus ad Mehemetem bombardarium Sultani docet ictus dirigere, & quare. 154. b. c
 Hunniadi Vaticinium a quodam editum. *ibid.*
 Hungariæ Rex Ladislaus ad Varnam occisus. 124. regni status mortuo Alberto Auftriaco. 259
 Hungari & Georgius Despota Moratis prouincias vastant. 122. a. cum Morate pacem ineunt. *ibid.* d. eam violant. 123. d. Danubium transeunt. 124. a. ad Varnam victi. *ibid.* b. Turcorum prouincias populantur. 178. d
 Hurbeæ preces. 273
 Hypsela. 107. a. 108. b

I

IACOBVS Pneumaticus. 146. c
 Iacupes Bassa. 197
 Marcus Iagaris. 102. b
 Iancus. vide Hunniades.
 Iasius sinus. 242
 Ibares fl. 261
 Iconium. 107. d. 123. b
 Iconienses Turci. 231
 Iedicula, castrum Constantinopoli a Mehemete constructum. 192. 227
Ιεροσόλ. 247
 Iesæus seu Isa. 7. b
 Iezides hæreticus a Turcis habitus. 231
 Inachus. 2. 2
 Inscriptio in Ecclesia Coronæ. 228
 Infomnia de annulo. 262
 Iohanna a Sabaudia Imperatrix Anna postea appellata. 217
 Iohannes Niuernensium Dux. 228
 Iohannes. vide Palæologus.
 Iohannina. 110. a
 Iohanninorum Ducis ad Mehemetem Legati. 53
 Iosephus Patriarcha Constantinopolitanus. 56. b. 118. d. Florentiæ obiit. 120. b
 Irene Imperatrix. 3. a
 Irene Andronici Iunioris vxor. 8. b
 Isa seu Iesæus. 7. b
 Isaacijs Angelus. 3. b
 Isaac Bassa. 127. d. 128. a. Moratis II. viduam vxorem ducit. 129. d
 Ifici. 271
 S. Isidori martyris templum in Chio. 182. c
 Isidorus Russiæ Metropolitæ. 119. c. Cardinalis creatus & a Papa Constantinopolim missus. 142. a. 265. Græcis parum fudit. 243. d
 Illami. 227
 Ismael Eunuchus Callipoleos gubernator. 190. b. Methymnam oppugnat. 191. d
Ιουδαί. 246
 Isfendiarijs seu Spendiaris filius in castro ædificando Mehemeti operam nauat. 136. d

I N D E X.

- Ister. 75. d
Itali cum Hungaris Turcis bellum inferunt. 26. c
Iulianus Cardinalis S. Crucis Concilio Florentino adest. 119. c
IVP Mefchita. 267
Iupiter Vrius. 269
Iustinianus Imp. 3. a. 207
Iustiniana prima. 238
Iusiurandum ex utilitate sua æstimant Turci. 85. d
Iohan. Iustinianus Longus Constantinopolim appellit. 149. fit Protostrator. 150. a. egregie pugnat. 155. b. Turcorum naues comburere impropere tentat. 156. b. dirutam muri partem tuetur. 159. a. læsus a pugna recedit. 160. b. vrbe capta suos a pugna reuocat. 166. b
Paris Iustinianus, 277. 278
Iustinas Cyricus Chius. 182. d
Izlati Bulgariae. 122. b
- K
- K** A G I A C I K. 57. c
Καρών. 146. a. 266
Kara-boru. 242
Kara-chifar. 235
Kara-Iufup. 126
Kara-Mustapha Bassa. 263
Kara-Ruftemes Molla. 246
Karafar. 42. a
Karafupafi Cineitis pater Ephesum propugnat. 44. a. captus ab Eliabego. 45. a
Καρυφεύριον. 264
Kaur Ortachi. 140. d
Kefmek. 264
Kesen. *ibid.*
Kiful-Cozza. 244
Kuntuzes in patrem suum Moratem coniurat, & excæcatur. 22. c
Kutzug-Ahmetes supra ad C.
- L
- L** A C E D A M O N equitibus Rhodiis vendita. 252
Lacedæmonis Despotæ ad Mehemetem Legati. 53. c
Lachanes seu Lachynes Palæologus. 73. d
Ladislaus Polonus Hungariæ Rex. 260
Ladislaus Posthumus Hung. Rex. 270
Λάκρας. 224
Lampfacus. 7. a. 19. d. 60. d
Lampfaci Turris ædificata. 48. c. a Venetis frustra oppugnata. 61
Landimachium. 277
Laodicæa. 7. b. 42. a
Laranda. 123. b
Iohan. Lascaris excæcatus. 3. d
Theod. Lascaris. *ibid.*
Iohan. Lasticus magnus Rhodi magister. 263
Lateres crudi. 231
Latini Constantinopoli expulsi. 3. d. illorum clasfis Mehemetis copias traiectu arcet. 123. d
Petr. Lauredanus. 241
Lazarus Seruiæ Despotæ. 5. b. a Turcis captus & occisus. 6. a. genus illius vnde. 214
Lazi. 69. c
Legati Sultanum vt salutant. 214
Lemnus insula. 67. c. Iustiniano data. 150. a. tributum soluit. 185. d
Lemnij Turcos aduocant & Nicol. Gateluzium pellunt. 190. a
Leo Philosophus Imp. 24. d
Leontarius. vide Demetrius.
Leontarium seu Leontopolis. 197 199
Lepanto. 242
Leucarnæ. 244
Lesbos. 12. c. in Gateluzorum potestatem venit. 20.
Duca Hist. Byz.
- d. eius princeps Sultanum adit. 186. b. Nicolao Lemni Principi auxilium mittit. 190. c. Lesbi tributum. 185. d
Lesbij. 60. a. Turcos monere de aduentu piratarum tenebantur. 187. d
Libadia. 199
Librorum dissipatio. 176. b
Libysticus asinus. 70. c
Lipex mons. 248
Lopadium. 46. b
Lucas Notaras seu Notarius. 51. b. Ioh. Imp. consiliarius. 109. d. vide Magnus Dux.
Luëtus ob Moratis II. mortem. 127. b
Lunæ Eclipseos tempus. 268
Lupi & Ciconiæ Apologus. 85. b
Lycaonia. 42. b. 75. c
Lycostomium. 193. a
- M
- M** A C H R A M I O N. 188. a
Madre. 215
Mæander. 7. b
Mænomeni campus. 46. b. 57. c
Magedi. 4. a
Magnesia ad Sipylum. 7. b. 39. 7
Magnus Dux. 155. b. vide etiam Lucas Notaras ad 1. eius impia verba. 148. d. vrbe capta stationem deserit & captus cum familia custoditur. 166. b. Mehemeti respondet. 169. a. de illo varia narratio. *ibid.* d. ad Mehemetem filium suum perducere negat. 171. a. eius ad filios verba antequam occiderentur. 172. a. eius vxor obit. 177. b
Magnus Rhodi Magister. vide Rhodi.
Mahometes. vide Mehemetes.
Malachias Metropolita. 199
Mallus Ciliciæ. 237
M A M A I M I. 178
Mamalus castrum Cariæ. 45. a
S. Mamas. 267
Mantachia. 4. a. 58. d. eius subditi in proelio Baiazitem deserunt. 35. d
Manuel Maurozome. 209
Manuel Palæologus. vide Palæologi.
Marcus Ephesinus. 119. c. decreto non subscribit & quare. *ibid.* & 120. a
B. Mariæ Hodegetriæ imago supra ad H.
Maria Iohannis Imp. soror Gatuluzo nubit. 23. d
Maria Alexij Comneni filia Trapez. Imp. Iohannis I I. Imp. vxor. 56. obit. 120. c
Maria Lazari Filia, Baiazitis vxor. 6. d. Temyr contumeliose ei illudit. 235
Martinus Papa V. concedit indulgentias Hexamilium propugnantibus. 240. de eo item. 257
Μαυρόκαστρον. 235
Megademetrius arx. 159. c. 272
Megra. 197
M E H E M E T E S I. patrem suum liberare frustra tentat. 38. c. Ancyræ moratur. 43. d. Manuelis ope in Thraciam aduersus Mosem traicit. 51. d. victus deinde victor. 52. a. Mosem fratrem suum luget. 52. d. Adrianopolim ingreditur. 53. a. Manueli promissa adimplet. *ibid.* b. Cineitem in ordinem redigit. 57. b. Smyrnæ castrum quod Rhodij ædificabant diruit. 59. b. ad Rhodi Magn. Magist. verba. *ibid.* d. ei arcem in Caria ædificare permittit. 60. a. Naxi Duci bellum infert. *ibid.* c. in nouæ sectæ homines exercitum mittit. 62. d. 65. d. Lycaoniam ingreditur. 65. a. Mustapham & Cineitem vincit. *ibid.* d. eos a Leontario reperit. 66. a. in eis alendis sumprus præbet. 67. c. Vvalachis bellum infert. *ibid.* d. Apoplexia ictus. 68. d. obiit. 69. b. qualis erga Christianos fuerit. *ibid.* cur Moratem filium Amasiæ præfecerit. 69. c. a Temyre vexatus. 70. a. filios suo impuberes
- O o

I N D E X.

- testamento iubet Manuelli Imp. tradi 70. d. eius mors & cadauer occultantur. 71. b. mors diuulgatur. 72. b. Prusæ sepelitur. 73. c.
- MEHEMETES II.** successor patri destinatur: 123. c. Turcatiris filiam vxorem ducit. 126. a. Magnesium abit, & redit in Thraciam nunciata patris sui morte. *ibid.* c. d. Porta obuiam ei procedit. 127. b. Imperator proclamatur. *ibid.* d. fratrem suum strangulat. 129. c. ipse ancilla natus. *ibid.* Georgio Despotæ filiam, nouercam suam remittit. 130. a. cum Constantinopolitanis pacem firmat. *ibid.* c. Orchani alendo pecuniam eis soluit. *ibid.* d. Legatos principum audit. 131. a. pacem cum Hungaris paciscitur. *ibid.* b. Græcis offensus alimenta orchani negat. 133. c. castrum nouum ad fauces Bospori ædificare parat. *ibid.* d. Constantini Legatis respondet. 134. c. horrenda minatur. 135. b. castrum nouum absoluit. *ibid.* c. incolas vici Epibatarum interfici iubet. 137. b. Constantinopolitanis bellum indicit. *ibid.* d. de occupanda vrbe consilia agit. 138. d. 140. a. opiniones hominum de se explorat. *ibid.* b. Halilem noctu ad se vocat. 140. CP. obsidionem designat. 141. c. tormentum æneum prope urbem admouet. 145. b. copias ad obsidionem colligit. 147. d. classẽm vrbi admouet. 151. b. Paldam verberat. 152. b. naues terra trahit. *ibid.* d. Constantino respondet, & urbem sibi dedi poscit. 155. d. Pontem in portu CP. struit & ad deditonem hortatur. 157. oppugnat. 159. c. expugnat. 161. 162. ingreditur & in S. Sophiæ templo preces recitat. 168. Magnum ducem de Imperatore interrogat. 169. eum bene sperare iubet, in illius domum venit & vxorem salutat. 170. ad conuiuium filium adducere suum eum iubet, recusantemque occidi. 171. Proceres omnes CP. interficit, quorum nomina descripsit. 172. b. Galatam ingreditur & res constituit. 176. c. 177. S. Sophiam in Meschitam conuertit & Adrianopolim reuertitur. *ibid.* b. Christiani principes ipsi gratulantur victoriam. 177. b. Seruiis tributa imperat. *ibid.* c. Seruiam inuadit. 178. b. horrenda feciali suo minatur. *ibid.* c. Seraium ædificat. 179. c. Smedrouum frustra tentat. *ibid.* a. tributum a Rhodiis poscit. 180. d. Hamzæ succenset. 184. d. classẽm aduersus Chios mittit. 187. b. 189. d. Lesbiis pecunias imperat. 189. c. Belogradum frustra oppugnat. 190. d. 191. a. itemque Methymnam. 191. d. tributa a Moreæ Despotis exigit. *ibid.* d. Corinthum occupat, Demetrium Palæolog. Despotam capit. 192. b. Bezeftanum ædificat Constantinopoli. *ibid.* c. curioso Cadio irascitur. *ibid.* d. & in Asiam mouet. *ibid.* Sinopem occupat. Phasim superat. 193. b. d. Trapezuntem occupat. 194. tributum a Vyalacho poscit, in eum mouet & terribus recedit. 194. 195. in Lesbum mouet. 195. c
- Melanudion. 195. d
- Meritza fl. Hebrus. 262
- Mermere. 237. Mamalus.
- Mesaulion. 46. b. 97. c
- Mesazon. 127. d
- Mesembria a Caracia-bego capta. 145. b
- Mesene vicus. 177. b
- Methone. 29. d. 30. a
- Methymna a Turcis frustra obsessa. 191. d
- Metropolitaram, & aliorum e clero qui Florentino Concilio interfuerunt numerus. 257
- Michael Cerularius Patriarcha CP. 256
- Michael Mysorum Rex. 241
- S. Michaelis templi rudera. 136. b
- Michael Palæologus. vide Palæologi.
- Μιχαήλιον. 264
- Michalici. 229
- Milieua Lazari Despotæ filia. 215. vide Maria.
- Miliza Lazari Despotæ vxor. *ibid.*
- Miltza Vvalachjæ Vaiuoda. 48. Mirkes in notis. 242
- Mimas. 242
- Miraculum in S. Sophiæ templo.
- Miracula B. Mariæ Virginis. vide Hodegetriæ.
- Misthra a Mehemete capta. 200
- Mitylenes regulus. 58. *ibid.*
- Mitylenæi triremem Genuzæ tradererenuunt. 188. c
- Modon. 230
- de Mohamede pseudopropheta Stephani Philosophi prædictio Astrologica. 274
- Monasteria CP. occupata a cerdonibus. 179. c
- Monasteria Prodromi & Petræ. 162. b. Choræ supra ad C.
- Moniales schisma fouent. 143. a
- Monialis Apostata musulmaniffat. 144. c
- Monochiton. 70. b
- Monodendron. 163. b
- Monte nero Seruiæ. 215
- Montisferrati Marchionis filia Iohannis Imp. vxor. 54. d. Spreta ob formam a marito fugit in Italiam. 55. b. c
- Mons Sanctus. 247
- MORATES I.** Orchanis filius Adrianopolim capit. 5. a. Thessaliam occupat. *ibid.* a Seruio quodam occiditur. 6. a. militiæ Genitzerorum author. 244
- MORATES II.** Stylarios debellat, & Bercligiam Mustapham capit. 63. Amasiæ gubernator præficitur. 64. patri succedit. 69. c. Prusam venit cognito patris obitu. 72. b. Imperator salutat. 73. c. Mustapham rebellasse audit. 79. d. Ministris, qui tunc eum alloquuntur, obnoxius. 80. b. de recuperando imperio cogitat & ad Manuelem mittit. 88. a. Lopadij pontem dissoluit. 93. c. Cineitem a Mustapha feiungit. 94. 96. ope Adurni in Europam traicit. 99. d. Callipolim capit, Adrianopolim venit & Mustapham suspendio necat. 100. 101. Constantinopolim oppugnare parat. 101. b. Legatos Manuelis detinet. 102. c. Coracis mortem ægre fert. 104. obsidione vrbis soluta Nicæam venit & Mustapham fratrem suum strangulat. 105. a. b. c. Cineiti bellum inferre decernit. *ibid.* d. Thessaliam & Peloponesum inuadit. 106. a. cum omnibus Christianis exceptis Venetis pacem componit. 110. a. Thessalonicam capit & nouam in eam coloniam deducit. 112. b. S. Demetrii templum Christianis reddit. *ibid.* Caramano bellum infert, ob equum sibi denegatum. 113. c. 114. a. Seruiam a Despotâ repetit. 114. d. in Hungariam duce Dracula penetrat. 115. b. Seruiæ Despotæ bellũ inferre statuit. 116. b. Smedrouum ei se dedit, & Seruiam debellat. 127. a. Despotæ filios excæcat. *ibid.* b. Draculam in carcerem conicit. *ibid.* Belogradum frustra oppugnat. 118. a. Iohannis Imp. in Italiam profectio ei suspecta. 120. c. cum Hungaris & Georgio paciscitur. 122. b. Iconium & Laranda Caramano eripit. 123. b. Aladinem F. suum luget. *ibid.* c. Ostio sacro copias traicit. 124. a. vitam priuatam agit. 123. d. 124. c. in imperium reducit. 124. d. in Peloponesum mouet. 125. a. Turcatiris filiam filio suo vxorem dat. 126. c. nuptiarum solemnitas trimestris. *ibid.* Obiit. 126. c. 128. d. mors ipsius in occulto tenetur. 127. a. illius mores & ingenium. 128. b. secedit. 129. infomnium ei oblatum. *ibid.* Hexamilium occupat. 199
- Morates III. 233
- Moses Propheta. 2. c
- Moses Baiazitis F. in Vvalachiam abit. 48. Occidentales prouincias occupare tentat. *ibid.* b. Musulmanum vincit. 49. a. fit Imperator c. vicum cum incolis comburit, qui Musulmanum occiderant. *ibid.* d. eius ad proceres suos oratio. 50. a.

I N D E X.

Seruam vastat, Theffalonicam & Constantinopolim oppugnat. <i>ibid.</i> b. c. d. vincitur & interficitur.	52. d
Mothocorone.	200
Muchlin & Mochlion.	200. 281
Muchumet Imbraïlis F.	231. 245
Murtasîs.	197
M V S T A F A S Baiazitis F.	43. d
Mehemeti fratri suo bellum infert, vincitur & Theffalonicam fugit. 65. c. d. Constantinopolim aduehitur & in Lemnum relegatur. 67. b. Manuelis ope Morati patruo suo bellum mouet. 74. c. in Thracia gerit, Callipolim oppugnat. 78. a. b. ad oppidanos orationem habet. 78. d. Cherfontæ partes eius sequuntur. 79. d. Baiaziti Bassæ occurrit. 80. d. Supposititiu seu Dufme a Turcis creditus. 81. d. 95. a. 242 in Lemno custoditus. 82. c. Baiazitem Bassam vincit & capit. 83. 84. Adrianopolim ingreditur. 84. c. eius ad Leontarium verba. 85. d. res imperij constituit. 87. c. quieti se tradit. 88. a. ad famam transitus Moratis in Europam mœstus. 92. b. Lopadium venit. 93. b. a Cineite desertus fugit. 98. c. Adurnum corrumpere tentat. 99. c. Adrianopolim fugit. 100. a. capitur & strangulatur. 100. d. 101. a Mustafas Homuris F. ex Atinis posteris. 96. b. a Cineite vincitur & occiditur. 97. 98. a Mustaphas Mehemeti I. F. Moratis frater contra hunc fuscitur & strangulatur. 104. d. 105. a Mustaphæ tres anno vno interfecti. 105. c	
M V S V L M A N V S Baiazitis F. Byzantium venit, obfides dat Manueli, & Adrianopoli regnat. 43. a. in Cineitem mouet. 45. d. contra eum & Caramanum exercitum ducit. 46. Cineiti veniam dat. 47. a. Ephesum ingreditur. <i>ibid.</i> eius mores. 49. a. Mose vincitur. <i>ibid.</i> occiditur a quinque fratribus cuiusdam rustici filius, Prufæ sepelitur. <i>ibid.</i>	
Musulmani a Musulmanis iudicari volunt. 25. d.	227
Muzalo Protoneftarius.	210
Mylasius Cariæ vrbs.	41. 42
Mylopotami turris.	197

N

P HILIPPVS de Nailacco magnus Rhodi Magister.	241
Naraugia.	277
Nartex.	197
Nauarra.	213
Nauarræi.	4. c. 56. c
Naues terra tractæ.	152. b. 269
Naupaetus.	242
Nauplium a Venetis captum.	197
Naxus. 12. c. Naxi Dux sub clientela Venetorum.	60. c. d
Nemagnæ gentis genealogiæ pars.	253
Neophytus pneumaticus.	147. a. 265
Nesus.	261
Nicæa.	39. b
Nicolaus Faber. vide Peirescius.	
Nicolaus Papa Isidorum Card. Constantinopolim mittit.	142. a
Nicomedia.	39. b. 135. c
ad Nicopolim Christiani victi. 27. c. clades illa quando acciderit.	228
Nifis.	124. d
Niuernenfis Dux. vide Iohannes.	
Nicol. Notarij F. a Turcis occisus.	51. b
Nouopridum.	117. a
Nouus mons Seruiæ.	215
Nymphæum Asiæ.	45. c. 57. c

M Arcvs Obelius.	227
Moguzij.	213
Οικονομια ενδραμας.	207
Ooryphas terra triremes traicit.	269
Oracula e libris petita.	270
Oratoria.	266
ORCHANES 4. c. eius obitus. 5. a. 22. a. auxilia Annæ aduersus Cantacuzenum mittit. 15. b. vxorem ducit Cantacuzeni filiam, & focero auxilia mittit.	17
Orchanes Ioniæ partem recuperat.	43. c
Orchanes Baiazitis I. nepos. 130. d. caput ei amputatum.	170. a
Orientis prouinciarum status sub Michaeli I. Palæologo.	3. d
Ortachi.	265
Otachioi.	269
Othman. 46. de Othmanorum imperio prædictio.	179. d

P

P ACTYA.	227
Padulach Moratis consiliarius, 116. b. ad Moratem oratio.	<i>ibid.</i>

P A L Æ O L O G I.

Alexius.	219
Andronicus senior.	4. b
Andronicus iunior.	<i>ibid.</i>
Andronicus Iohannis Imp. F. in patrem coniurat	22. excæcatur eiusque F. Iohannes & carceri mancipantur. 23. b. liberatur, patrem fratresque in carcerem coniicit & imperator proclamatur. <i>ibid.</i>
Andronicus Manuelis F. Theffaliæ Rex.	74. d
Theffalonica eiicitur.	110. c
Constantinus Manuelis Imp. F. Iohannis Imp. frater. 74. d. a Morate victus. 125. b. Constantinopolim venit & pacem cum Morate firmat. <i>ibid.</i> d. item cum Mehemete. 130. c. nunquam coronatus Imperator. 132. a. de castro nouo ædificato apud Mehemetem queritur per Legatos. 134. a. cum rogat vt agri suburbani Constantinopoleos feruentur. 136. portas vrbs claudit, & Turcos in ea deprehensos capit. 137. iterum Legatos ad Mehemetem mittit. <i>ibid.</i> d. auxilia a Papa petit & vnionis confirmationem. 141. d. cibaria in vrbs comportari curat. 144. c. cum Galatinis Venetis vrbs propugnare cogitat. 149. b. c. quantum potest id agit. 150. b. deiectis muris vrbs de salute desperat. 155. c. tributo Mehemeti oblato salutem sibi & vrbi quærit. 156. a. ei ad deditioem hortanti respondet. 158. b. lamentabilia eius verba. 161. c. occiditur. <i>ibid.</i> a quibus occisus. 169. b. caput agnitum Mehemeti affertur, & columnæ affigitur. <i>ibid.</i> c. de eo. 199. Demetrius Manuelis F. Achaiæ Despota. 75. a. eius vxor obiit. 120. c. ab Albanitis proditur & a Morate victus. 125. b. Mehemeti se permittit, & Constantinopolim transfertur. 192. b. 200	
Iohannes Imp. Andronici iunioris Imp. F. eius mores & cum Cantacuzeno bellum. 8. a. Helenam Cantacuzenam vxorem ducit. 19. a. ignauia se tradit. 19. c. 22. d. in Italiam discedit & reuertitur. 20. Constantinopolim ope Gatelufij recuperat. 21. cum filiis Manuele & Theodoro ab Andronico F. suo excæcato incarceratus, & inde liberatus. 23. c. tributarius fit Baiaziti. 24. b. Auream portam Constantinopoli munit. <i>ibid.</i> d. eam diruit iussu Baiazitis. 25. b. obiit. 25. c	
Iohannes Manuelis F. 29. d. eius vxores. 54. Romæorum Imperator proclamatur. 74. d. patre	

I N D E X.

- superstite imperium administrat. 101. b. cum Morate pacem habet. 109. c. & Legatum ad eum mittit. *ibid.* Georgio Despotæ regia insignia mittit. 116. a. in Italiam ad Concilium abit. 118. d. Venetias appellit. 119. a. Constantinopolim redit. 120. c. Moratem de rebus in Italia gestis certio-riorem facit. 120. d. obiit. 125. d.
- Iohannes Andronici excæcati F. excæcatur etiam-
num infans. 23. a. Constantinopolim obsidet, &
a Baiazite in Solium regium collocatur. 28. d. in
Lemnum abit, & Theffaliæ rex declaratur. 43.
a. b. de eodem. 74. d.
- Lachanes vel Lachynes. 73. d. 102. b.
- ΜΙCΗΑΕΛ Palæologorum Imp. I. 3. d. Cataneis
Phocæam & vectigal aluminis locat. 90. 2
- Michael Andronici senioris F. 4. b.
- Manuel Imp. Iohannis F. Andronici iunioris ne-
pos. 22. a. Imperator designatur & coronatur.
23. d. quando. 226. Baiaziti militat. 24. 25. a. b.
huius aula fugit. 25. c. a Papa & cæteris Princi-
pibus Christianis auxilia petit. 26. c. Imperio
cedit, & Iohanni nepoti relinquit. 29. a. eius
verba Christiano principe digna. *ibid.* d. in Oc-
cidentem proficiscitur. *ibid.* Byzantium redit.
42. d. cum Musulmano pacem init. 43. b. Mehe-
metem aduersus Mosem concitat & in Thraciam
traicit. 51. c. d. ad Mehemetem apocrisarium
mittit. 53. b. Iohanni F. suo vxorem dat. 54. a. in
Peloponesum abit, & Theodorum filium suum
Despotam constituit. 56. c. cum Mehemete col-
loquitur & Constantinopolim redit. 56. c. d.
Mehemeti Mustapham ad se profugum prodere
non vult. 66. d. 243. repetit ex testamento Me-
hemetis a Morate impuberes eius fratres. 74. a.
contra Moratem armat. *ibid.* eius filij v. i. *ibid.*
de fœdere cum Morate cogitat. 87. c. Callipo-
lim & Mehemetis filios poscit. 89. a. senex im-
perij administrationem Iohanni F. suo relinquit.
101. b. ad Moratem mittit. 102. b. aduersus eum
Mustapham suscitatur. 104. c. moritur. 105. a.
- Theodorus Iohannis Imp. F. Manuelis frater, De-
spota Lacedæmonis. 23. a.
- Theodorus Manuelis F. 29. d. Comitiss Malatestæ
filiam vxorem ducit. 54. d. Despota Lacedæmo-
nis. 74. d.
- Thomas Manuelis F. 75. a. in Italiam fugit. 192. b.
de PALÆOLOGORVM Dynastia vaticinium.
179. d.
- Palauicinus Persiuas. 108. c.
- Palda Conostaulus a Mehemete verberatus. 152. b.
- Pallium. 266
- S. Panagia Chij insulæ. 242
- Panidus. 23. d. 43. b.
- Panis. per panem adiuratio. 70. d.
- Pantalarea. 227
- Papæ nomen e sacris diptychis recitare. 141. d.
- Parturientium mos Eucharistiam sumere. 146. c.
- Patriæ. 125. c. 199. 200
- Patriarcharum generationes. 2. b.
- Patriarchæ Constantinopolitano celebranti mul-
tos annos precatur officialis vnus Ecclesiæ. 221
- Paupertatem voluntariam profitentes passim inter-
fecti. 63. d.
- Pazinacitæ. 245
- Pegfari. 114. b.
- Peloponnesus occupata a Genuensibus. 4. c. iu-
uentus Peloponnesi Constantinopolim translata.
192
- Nicol. Faber Peirescius. 227
- Pentapyrgos arx. 224
- Percligia Mustapha nouæ sectæ author. 62. cruci af-
fixus. 63
- Pergamum. 4. a. 39. b. 46. b.
- Pergamus fl. 188. a.
- Perinthus. 224
- Peritheorium castrum Morates Adurno concedit.
100. d. ab Andronico iuniore instauratum. 250
- Persia. 42. b.
- Persæ. 69. 70
- Perso-Turci. 69. c.
- Petronium Caria castrum a Rhodiis equitibus ædi-
ficatum. 64. b.
- S. Petri libertini. *ibid.*
- Petrus Arragoniæ Rex. 213
- Petri Nauplij Episcopi reliquiæ. 199
- Phalangia. 152. d. 269
- Phasis fl. 193. d.
- Patma-catoun Baiazitis filia obfes data a fratre suo.
43. a. 54. b.
- Pheruzius Aga castro nouo præfectus. 138. a.
- Philadelphia a Baiazite capta. 7. c. de ea iterum. 39.
c. 45. c. eius vrbis Archiepiscopus fidem Chri-
stianam eiurat. 68. a.
- Philantropinius. 115. d. 258
- Philippopolis. 122. a. 178. c.
- Philippus Nauarræ Rex. 214
- Philippi Artesij sepulchrum. 229
- Philolaicæ tabulæ. 245
- Phocæa vetus a Genuensibus occupata. 4. c. a Tur-
cis capta. 189. c.
- Phocæa noua a Græcis & Latinis condita. 90. a.
Sarchani fit vectigalis. *ibid.* c. Turcis dedita.
188. d.
- Phocæarum principes ad Temyrem Legatos mit-
tunt. 41. a.
- Phocæenses. 60. a.
- Phocis Asiæ aluminis ferax. 89. b.
- Phrygia Cappatiana. 42. a. Salutaria. *ibid.* & 131. c.
- Phria. 110. a.
- Phylacensij. 209
- Piratæ Turci e quodam libro fortes ducunt. 270
- Pneumaticus. 146. c.
- Podesta. 91. a.
- Πολυκενίσις Imperatorem. 221
- Portæ Constan-
tinopoleos. { S. Romani. 155. a.
Lignea, Pulchra, Aurea. 160
Charfi. 161
Cercoporta. 159. b.
Hodegetriæ. 159. c.
- Prædæ quinta pars Sultano debita. 76. d.
- Πρέσβεις. 238
- Prifren Seruiæ. 215
- Priuazia gens. 214
- Prophetæ lancea. 50. b.
- Protostratoris domus direpta. 162. c.
- Protouestiarius quomodo floccos e veste Impera-
toris legit. 221
- Prusa. 39. a. 46. b.
- Psammatium. 224
- Pulueris tormentarij vis. 118. b.
- Michael Pylles. 104. a. b.

R

- R**ACHIA a Turcis obfessa. 183. c. 277
- Raul. 218
- Raul. 9. b.
- Reticulatum structuræ opus. 235
- Rhodus capta. 203
- Rhodi equites Smyrnam propugnant. 39. c. a Te-
myre coacti eam deserunt. 40. Smyrnæ castrum
ædificant. 13. c.
- Rhodi magnus Magister Smyrnæ castrum instau-
rat. 58. d. prohibetur a Mehemete. 59. c. in fini-
bus Cariæ castrum S. Petri ædificat. 64. b. Lega-
tos ad Mehemetem mittit. 180. d. ei tributum
negat & Papæ vassallum se profiteretur. 181. b.
- Ricius nauarchus Venetus palo transfixus. 139. c.
265

I N D E X.

Romæ periurij rei ob translatum Imperium in Mi- chaelem Palæol. excæcato Iohanne Lascari. 11. c. ipforum calamitatibus vicinæ gentes potentia creuere. 11. d	
Rustemes Kara. 246	
S	
S A B V C I V S Moratis filius a fratre suo Baiazi- te excæcatur. 6. b	
Σάββας ἀρχιεπίσκοπος. 273 176	
Sal. per Salem adiuratio. 70. d	
Salugruzus de Negro turrim Lampfaci ædificat. 48. c	
Salutatio εἰς πολλὰ ἔτη δέσποτα. 221	
Samarcandum. 33. a	
Samastro. 249	
Samothrace. 191. b	
Samus. 12. c	
Saraceni sepulchrum Christi capiunt. 197	
Sarchan. 4. illius subditi Baiazitem relinquunt. 35. d. Lydiam recuperat.	
Sardeis Lydiæ. 7. b. 39. c. 45. c	
Saritzia Georgij filiam Morati sponsam adducit. 115. a. d. de eadem. 123. d. Turcatiris filiam ad Mehemetem adducit. 126. b. de eodem. 136. a	
Saxonum Rex. 124. b	
Scacco zocco. 37. b. Scacco matto. 233. σκάκιον. <i>ibid.</i>	
Scab-ruch. 233	
Sceptrum datum dilectionis causa. 41. b	
Σκίπτρον. 145. d. 266	
Scuta cum nota Paschatis. 267	
Scutarium. 51. c. 158	
Scythæ. 15. d. Scythæ Zagatai. 235	
Sebastia a Baiazite capta. 31. c. & a Temyre. 32. b	
Selimes in Persiam mouet. 200. Cairum capit. <i>ibid.</i> <i>ibid.</i>	
Selymbria. 17. b. Turcis subdita. 30. c. Turcis non se tradere vult. 145. c	
Septimio Seucro inscriptio posita a Perinthiis. 225	
Serrhæ. 111. b	
Seruiæ argentifodinæ. 7. a. 116. c. Despotarum ex gente Nemagna genealogia. 253. ex gente Priua- zia. 254	
Seruiorum Legati ad Mehemetem. 53. c. captiui Seruij Constantinopolim coloni noui deducti. 179. c	
Sestus. 10. d	
Siachin Eunuchus. 127. d	
Siacruch Temyris F. 37. b	
Siarapta pincerna. 104. c	
Sigismundus Hungariæ in Baiazitem mouet & vin- citur. 26. d	
Siguntanans. 199	
SinanBassa. 233	
Sinope Spentiariis regia. 48. a. eum Mehemetes spo- liat. 193. c	
Sinopenfes. 193. a	
Siuas seu Siuaste, Sebastia. 231	
Smedrouum Moratis licentia constructum. 115. a. Morati deditum. 117. a. Georgio restitutum. 122. d	
Smyrna. 4. a. 12. c. 46. b. eius arx. 14. c. illa expu- gnata. 40. d. obsessa. 57. capta a Mehemetem. 59. a. eius castrum & acropolis, & in ea cisterna. 220	
Sophia vrbs. 122. a	
S. Sophiæ templum terræ motu quassatum. 221. in- stauratum. 207. a. Græcis Schismaticis defer- tum. 148. b. prophanatur. 164. Meschita fit. 177. a	
Sofandra. 209	
Spentiariis Sinopes princeps. 48. eius filia Mora- tis vxor. 116. a	

Spiritus S. processio. 119. d	
S. Stephani turris. 145. c	
Stephanus Seruiæ Despota Lazari F. 5. b. 6. d. Ba- iaziti militat. 33. c. aduersus Temyrem strenue pugnat. 35. Baiazitem hortatur vt pugna excedat. 36. a. Musulmanum secum abducit. <i>ibid.</i> d. de eo- dem. 114	
Stephanus Seruiæ Crales Cantacuzeno auxilia pollicetur. 12. a. eius genealogia. 253	
Stephani Philosophi de Mohamede Pseudopro- pheta prædictio. 274	
Strauometis Cantacuzenus. 106. a	
Strymon. 43. b. 50. d	
Stylarius mons. 62. a	
Stylarij victi, eorumque propheta captus. 63. b. c	
Suleimanes Orchanis F. occisus. 19. d	
Suleimanus Selimi succedit. 203. Vaticinium ab Hebræo ei redditum. <i>ibid.</i>	
Sulficar. 239	

T

T A B I A. 197. 199	
Tænarus. 262	
Tagrolipix Mucaletus. 245	
Tauri regio vrbs Constantinopoleos. 162. d	
Taurisium Sophino ereptum. 200	
Tauroscythæ. 33. 2	
Ταυροσκητινῶν. 255	
Templa, { omnium Sanctorum. 24. d	
{ Martyrum x l. 25. a. 226	
{ S. Mocij. <i>ibid.</i>	
T E M Y R - C H A N Legatos ad Baiazitem mittit. 31. a. Syriam inuadit. 32. a. Arsyngam & Seba- stiam expugnat. <i>ibid.</i> b. immanis in Sebastia in- colas sæuitia. <i>ibid.</i> c. Phœniciam vastat. Hale- pum & Damascum capit. 32. d. in Damascenos crudelitas. 231. versus Tanaim proficiscitur, & in Cappadociam inde venit. 33. c. ad pugnam se parat & suos alloquitur. 34. 35. victoria potitus Baiazite capto Scacchis ludit cum filio. 37. & Siacruch eum appellat. <i>ibid.</i> Baiazitem captum verbis carpit. <i>ibid.</i> c. diligenter custodit. <i>ibid.</i> d. eius exercitus per Asiam diffusus. 38. a. Mariam Baiazitis vxorem capit. 39. b. ad conuiuium ve- nire iubet, & ei illudit. 235. Asia vrbes diripit, & Smyrnam expugnat. <i>ibid.</i> d. in Smyrnæos sæ- uit. 40. 41. eius nepos Phocæam venit. 41. b. in Perfidem redit. 42. b	
Temyrtes-begus. 93. c. Esen, seu Isam Baiazitis F. vincit & occidit. 43. d. 44. a	
Tenedus. 60. d	
Thasus insula. 186. d	
Thebæ. 110. a	
Themata Anatoliæ. 75. d. 246	
Thema cæleste ad tempus coronationis Manuelis Imp. 226	
Theodora Muzalonis vidua. 218	
Theodosia. 249	
S. Theodosiæ festo die expugnata Constantinopo- lis. 165. c	
Theologus Corax. vide C.	
Therma. 243	
Thermisum. 197	
Thessalia a Turcis capta. 5. a	
Thessalonica a Baiazite capta. 26. a. de ea. 43. b. eam Moses oppugnat. 50. d. obsessa a Mo- rate. 106. a. quomodo Veneti eam obtinue- runt. 110. a. obsessa & expugnata. 111. b. d. 199. in ea sancti Demetrii templum a Morate pollutum & Christianis redditum. 112. b	
Thessalonicensis Venetis se dedunt. 110. b	
Turci captiuos omnes abigunt. 112. a	

I N D E X.

Thracia pace fruitur bello Temyriano.	43. b	Veneti Naxio duci opem ferunt, 60. d. Turcos pugna nauali vincunt. 61. Christianos Turcis militantes suspendio necant. <i>ibid.</i> Lampfaci turrim frustra oppugnant. <i>ibid.</i> Theſſalonicenſes crudeliter habent. 110. d. durum reſponſum a Morate referunt. 111. a. Venetiis Eccleſiam Græcis concedunt ad celebrandam liturgiam. 119. b. Conſtantinopolim contra Turcos etiam tuentur. 155. Venetæ triremes capta vrbe e portu aufugiunt. 167. d	
Thyatira.	47. a	Vlanca.	159
Thyræi.	97. a	Vlubat.	249
Tiberiopolis.	260	Vnitatis populi.	227
Tmolus Lydiæ mons.	7. b	Vrbanus bombardarum fuſor.	265
Top-capi porta Conſtantinopoleos.	270	Vroſcus Seruiæ Deſpota a Stephano filio ſuo ſtranguatus.	219
Transmigratione Babylonica.	2. d	Vroſcus Stephani Deſpotæ F.	214
Transſyluani.	230	Vfun-Haſſan ad Mehemetem Legatos mittit. 192. a. in montes fugit.	193. d
Trapezuntij.	193. a	Vvalachia.	48. a
Trepia Seruiæ.	215	Vvalachorum Legati ad Mehemetem. 53. c. gens inconfans.	112. d
Tribali.	5. a	Vvalachia Princeps Mehemetis Legatum palo tranſfigit. 194. c. huius caſtra inuadit.	195. b
Triremes ex vno in aliud mare tractæ.	269	Vxorem dimiſſam iterum admittere turpe.	230
Turachanes regiones Ponto Euxino vicinas vaſtat. 26. a. de eo.	110. b	Vzij.	245
Turcatiris filia Mehemeti nupta.	126. a	X	
Tunſa flu.	262	X ENA Andronici iunioris mater.	213
TURCI quibus prouinciis imperabant in Aſia imperante Michaele Palæologo. 3. d. nomina Ducum Turcorum. 4. a. Thraciam vaſtant. <i>ibid.</i> cum Seruiis pugnant. 5. d. eorum Reguli a Baiazite ſpoliati. 7. b. Chriſtianis opem ferentes, Chriſtianos captiuos abducunt. 15. d. eorum laſciuia. 16. c. Cherſoneſum vaſtant. 19. d. captiuos Veneti interficiunt. 61. b. Perſia pulſi. 75. b. eorum Akkin. 75. c. plures in Europa quam in Aſia. 76. b. quo ſtratagemate Chriſtianos aggrediantur. 75. d. Quintam prædæ partem principi ſoluunt. 76. d. Othmanis indifferenter ſeruiunt. 77. c. iuſurandum ex vtilitate æſtimant. 85. d. Lydiam vaſtant.	90. a	X ERXES.	153. a
Theſſalonicam a Venetis repetunt. 110. c. Naues ingreſſu portus Conſtantinopoleos arcere volunt. 151. d. In caſtris circa Conſtantinopolim ignes accendunt & vociferantur. 158. d. eorum quinquaginta muros vrbis ſubeunt. 160. d. vi in eam perſumpunt. 161. ad S. Sophiæ templum accurrunt. 162. Græcos in eo captiuos capiunt. 164. quanta præda eis ceſſerit. 176. a. Phocæas occupant. 188. 189. Lemnum. 190. b. Nobiles inter eos familiæ. 228. victos ſe haud libenter faſtentur.	242	Xylocercos porta Conſtantinopoleos.	267
Turcocalogeri.	63. d	Z	
Turcoperiæ.	126. a. 231	Z ACYNTHVS terræ motu afflicta.	220
V		Z AGANUS Baſſa, 123. d. 135. d. Galatinos a fuga reuocat.	167. b
V ARNA.	43. b. 124. b	Zatrachium.	233
Vaticinium de Turcis & Chriſtianis.	154. d	Zarcola.	77. a
		Zengis-chan.	231. 245
		Zerunium.	43. b. 50. d. 106. 199
		Zichidæ.	271
		Zipinium.	115. c
		Zuma-iuni.	233
		Zynchi.	33. c. 231

PARISIIS,
IN TYPOGRAPHIA REGIA,
CVRANTE SEBASTIANO CRAMOISY,
 Regis ac Reginae Regentis Architypographo.

M. DC. XLIX.